

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מחדר
עלוני השבוע

★
שנה שישיית
גיליון מספר 567

★
חיי שרה
תשפ"ה

מזמרה

אתווקים

לוננים ותוכן של ה'ר'ים אוהבים

חפשו את
חוברת העלוני
לילדים
מבית דפוס
'ספיד'

זמני קיסת וזיאת השקת

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
05:54	05:15	04:01	ירושלים
05:50	05:17	04:15	בני ברק
05:50	05:15	04:05	חיפה
05:51	05:18	04:16	אשדוד
05:53	05:16	04:00	בית שמש
05:53	05:18	04:18	קרית גת
05:50	05:13	04:08	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פל חיי שרה תשפ"ה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

על גיליון 'יירא' בענין הביקורת על הילדים:

"שנאה לילד", איפה? אצל מי? איפה אתה חי?

אני שואל באירוניה כמובן. ועם הרבה כאב.

כי נראה לי שנים רבות אני סובל מרגש השנאה הזה, וקשה לי להכיר בזה. עד היום.

אחרי שכתבת מאמר שכל כולו התמקד בזה, הרגשתי יכולת להודות בזה. אז תודה רבה.

*

בפרשה אפשר להבחין בנתון מעניין.

כשאברהם אבינו גירש את ישמעאל, צייד אותו רק בלחם וחמת מים, ורש"י אומר: לפי שהיה שונאו על שיצא לתרבות רעה.

מאוחר יותר כשהקב"ה אומר לו 'את בןך... אשר אהבת' הוא מגיב 'את שניהם אני אוהב'.

מה שמלמדנו, שאמנם כלפי חוץ שידר אברהם לבנו ישמעאל שהוא שונאו בגין התנהגותו הנלוזה, אולם בלבו פנימה, וכשהוא מדבר עם יודע תעלומות, הוא מצהיר, שחיבת ישמעאל ויצחק שוות בעיניו! (כמדומה שמוכח באחד ממפרשי רש"י)

*

המאמר פנטסטי, אדיר, נפלא!!

אבל השאיר אותי עם לשון בחוץ... סליחה.

מה עושים עם הצמד מילים הנורא הזה: שנאה / חוסר אמפתיה? איך זה קורה? ומה אפשר לעשות בשביל זה? - מצפה לתשובה.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: בקרב אני חוגג בר-מצוה לבן הבכור שלי. (זה יקרה שוב בעוד עשר שנים) רעייתי מזכירה שזו שמחה נדירה עבורנו, ולכן כדאי לשחרר, לעזוב חשבונות, לגהץ אשראי בלי לבדוק בבנק. בתוכי אני שומע את הזעקות של היועצים הכלכליים. מה נכון? **תשובה:** כאשר עולות בישיבה טענות קשות של התלמידים על גבולות נוקשים או תקנות קשוחות מדי, ייתכן שייוצרו בעקבותיהן גם התפרעויות. אף אחד לא חושב לאפשר את ההתפרעויות כדי לשחרר קיטור. אך כן ייתכן שתהיה בקרב המשגיחים חשיבה מחודשת על התקנות. לבדוק האם יש ממש בדברים, ואולי צריך קצת לרכך. נחזור לנמשל. כשעולה בקשה לשחרר ולגהץ בלי חשבון, זה יותר מעלה שאלות על ההתנהלות כל השנה. אולי יש תחושת חנק מתמדד.

ואז התשובה לא תהיה בחגיגה המוגזמת של הבר-מצוה, אלא יותר במהלך השנה.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

להיות שבע לפני האוכל

אנחנו מבינים מדברי חז"ל שכלפי חוץ התנהג אליעזר באופן מוזר על גבול הפראי. בטרם בירר אצלה לשמה ולשם משפחתה, כבר העניק לה את התכשיטים היקרים. ולכן גם נאלץ לשקר בפני בתואל ולבן ולהפוך את סדר הדברים. (רש"י פסוק מז)

בדברי בקשת אליעזר לרבקה מופיע כך: "הגמייאני נא מעט מים מנדך". ולפי זה מפרש המדרש את הפסוק: "צדיק אוכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר". צדיק - זה אליעזר שביקש גמיה אחת. על סמך הגמיה הבודדת הזאת ראה בנערה את רבקה אמנו, ומיד בחר בה לכלה עבור יצחק.

אליעזר הצדיק רואה מידה טובה מזערית, ומיד מתלהב כל כך, עד שמאמין לגמרי שאותה בחר ה'.

*

כתבנו בשבוע שעבר על שנאה.

שנאה - הוא רגש שנינו. זה רגש שבא כתגובה לרגש ראשוני. ומה קדם לשנאה?

תחושת חסר. עוד מימי הבטן.

לא נלך לחקור את ההיסטוריה האם ההזנה של התינוקת היתה מספקת או לא. זה לא באמת משנה. השאלה היא, ההתייחסות. איך התייחסו לחסר? לא לכל תינוק מובטחת הזנה בשפע, ועדיין ניתן להקשיב לנוסחאות של אמא. "שעפעלע שלי, תיכף נדאג לך לעוד. יש לנו מספיק בשבילך. אתה תהיה שבע ותלך לישון במנוחה". או נוסחא כמו: "די! אכלת מספיק. נגמר לנו. אין עוד! זהו, תצטרך ללכת לישון ככה". ובטרם נשליך את האחריות על האימהות, נקשיב לנוסחאות של האבות. כיצד הם מדברים כאשר הם הכסף בארנק.

האם יש בבית אווירה של שמחה מתפרצת. הנאה **תמידית**. התייחסות חיובית לכל מה שקורה. אווירה של אמונה. הרגשה של ביטחון. תחושת אופפת של "יש לנו". או שיש היתה אווירה קודרת. עצבות. חוסר הנאה. התייחסות שלילית. חוסר אמונה. חוסר יכולת לסמוך. הרגשה של התערערות. אווירה של "אין לנו".

כשיש שפע, יש אהבה. אוהבים את כל המצבים ואת כל סוגי האנשים. וכשיש חסר, יש קנאה ושנאה. צרות עין לראות את מי שיש לו, ושנאה תמידית לכל מה שזו.

*

"טוב, יחזקאל, תודה רבה לגילוי המרעיש. אכן, גדלתי בתחושה של חסר. מזדהה עם הכול. ועכשיו מה?" **והתשובה:**

אחד - אם הזדהית עם הדברים, עשית צעד ענק. להיות עם היכולת לראות את הפאזל, זה אומר שאתה מסוגל לראות את מסכת החיים שלך, כאילו אתה צופה מלמעלה. וזו כבר הזמנה לבצע שינויים.

שניים - את החסר לא צריך להשלים בהיסטוריה. מעתה ואילך תכניס יותר שמחה לחיים שלך. תתחיל אכן לחפש את הדברים הטובים ולהעריך אותם. לאט לאט, בצעדים קטנים, המצב יילך וישתנה לטובה.

רבי מאיר מספר כך: (מדרש משלי יג כה, בשינויי עריכה)

בעירנו היה גוי שערך סעודה מפוארת לכל תושבי העיר, וגם אני הזמנתי. הוא דאג להגיש לנו מכל מה שברא הקדוש ברוך הוא בששת ימי הבריאה. שולחנו היה מלא כל טוב, אך דבר אחד היה חסר - **אגוזי פרך**.

כשהבחין בכך, מה עשה? לקח לוח יקר שהיה מונח לפנינו, ששוויו היה שישה כיכרי זהב, ושבר אותו לעינינו.

אמרתי עליו את הפסוק (משלי שם): **"בָּטֶן רְשָׁעִים תִּתְחַסֵּר"**.

*

בשבוע האחרון עסקנו בענין הביקורת שיש לנו על הילדים. הגיעו שיתופים רבים מהקוראים. שיתופים נכואבים, יש לציין. ובעיקר בקשה "אל תרפה מהנושא".

אז הנה ההמשך.

הרשע הזה שר' מאיר הכיר, אומנם חי לפני אלפיים שנה.

אך **המצויאות הרשעית הזאת קיימת כל הזמן**. אפשר לפגוש את הרשע הזה בתוכנו.

פתאום, ללא הסבר הגיוני, אני יכול להרגיש את ההתפרצות של הרשע הזה. הרגשה של חסר מתמיד. משהו שלא קשור למציאות בכלל.

טענות על מקום העבודה שלי. כל הזמן רואה חסרונות ב'בוס'. דווקא האחרים מרוצים ומאושרים. אני לא.

טענות על הילדים שלי. אף אחד לא מבין מה אני רוצה. המלמדים משבחים, המורות מהללות. מה אני מחפש ל?

טענות על רעייתי. מתחרט מלכתחילה שבכלל הסכמתי. כל אחת אחרת, ולא משנה מי, היתה טובה יותר.

טענות על השכנים שלי. אנשים קשוחים, קשים, עצלנים, דחיינים. רק אעתיק את מקום מגורי לכל מקום אחרי וייטב לי.

טענות על הקהילה שאני חי בתוכה. שומע מאחרים שרואים כל כך הרבה טוב, ואילו אני רואה רק חסרונות. ולא רק, אלא החסרונות מסמאים לי את העיניים.

זה אותו רשע. כל מעדני עולם הזה היו על שולחנו. הוא לא שבע מכך. העיניים שלו התרוצצו בארבותיהן למצוא חיסרון. עד שהבחין שחסרים אגוזי פרך. ואז ריסק הכול.

"ובטן רשעים תחסר". יש שם חיסרון בעצם. **בבטן עצמו.**

*

כמה מילים על הפרשה ומיד נחבר את הדברים לחיינו.

בפרשתנו אנו עוסקים באליעזר שמחפש שידוך עבור יצחק. הוא מחפש נערה בעלת מידות טובות. הוא מתפלל תפילה חרישית ומבקש הוכחה. והסימן שעושה לעצמו הוא, הנערה אשר תאמר: 'שתה וגם גמליך אשקה'.

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת היי שרה

"ויבא אברהם לספור לשרה" (כג, ב)

בספר 'מטה יהודה' פירש בדרך צחות, שלפעמים נוהגים להספיד אנשים בביטויים מפליגים שלא שייכים אל הנפטר כלל וכלל, עד כדי כך, שאדם שהגיע להלווית חברו שהוא מכירו, מוצא את עצמו תוהה האם לא טעה והגיע ללוויה של מישהו אחר, או שמא חברו היה צדיק נסתר...

אבל כאשר הספיד אברהם אבינו את שרה, כמה שהספיד וכל מה שאמר, עדין כולם ידעו שזו שרה, לא היו שם שבחים מוגזמים.

זהו "ויבוא אברהם לספור לשרה". מעשה ביהודי שנפטר והלוויתו התקיימה ביום שאסור בהספד, ואכן למרות שהיה ת"ח חשוב הורה הרב שטיינמן ז"ל שלא לומר אף דברי הספד ולא להקל בעניין זה.

לאחר מכן ביום השלושים, בזמן הקמת המצבה, בקשוני שאספיד, נכנסתי לרב ושאלתיו מה כדאי שאומר.

אמר לי כך: אנשים חושבים 'מספידים.. אומרים...' ובאמת אדם יושב בזמן הזה למעלה בשמים בדין קשה מאד, באים אנשים בהספד ואומרים עליו שהיה צדיק נשגב, כל מעשיו לשם שמים וכו', ושם בשמים שומעים זאת וצוחקים עליו.

אם היה יכול אותו נפטר, היה מתחנן ואומר: תפסיקו עם זה. והוסיף ואמר: הלואי ואחוז אחד של מעשי האדם היה באמת לשם שמים! שאלתי אותו: וכי השו"ע לא

ידע סברא זו? ובכל זאת מובא שיש להספיד? ענה לי: אז היו אנשי אמת, אומרים רק מה שאמת, וגם הנפטרים אותם הספידו היו אנשי אמת, לכן לא היתה בעיה.

והוסיף דוגמא, על אדם שהיה אוסף תרומות למוסדות בחו"ל, וכשנפטר אמרו עליו שכל כלו היה מסירות נפש לתורה, ואילו אני יודע, אמר הרב, שהיו לו בעיות בבית והוא חיפש איך לברוח... הוא אשר אמרנו: צריכים מאד להזהר בדברי הספד על נפטר, שיהיו דברי אמת. (לאור הנר)

"המושל בכל אשר לו" (כד, ב)

מבואר בבראשית רבא שהיה שליט ביצרו כמותו.

שליטתם העצומה של גדולי ישראל בנבכי הנפש פנימה, היא מן הנפלאות בעינינו.

חוסנם הפנימי, הנגלה לעינינו בעת ניסיון, הוא כה אדיר עד שדומים הם בעינינו למלאכים, ולא לבני אדם.

מעשה נורא מפורסם על מרן הסטייפלר זצ"ל: כאשר הגיע רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל לגיל השידוכים, הוצעה לו נערה בת טובים.

הבחור הצדיק רצה לבדוק האם קיימת התאמה בינו לבין המדוברת.

כיצד עשה זאת? כאשר נפגש עם הנערה, אמר לה: אם תהיי מסוגלת להבין את האושר הגדול ביותר שהיה לי אי פעם בחיי, הרי שאנו מתאימים להקים בית!

וכך סיפר לה: לפני מספר שנים, כאשר הייתי ברוסיה, גייס הצבא את כל בני הנוער שלא מרצונם, והכריח את כולם לעבוד שבעה ימים בשבוע, ללא כל אפשרות לשמור את השבת.

"עבד אברהם אגכ"י" (כד, לד)
 בתחלה הכל זרם, אליעזר התפלל - ומיד נענה, הדרך קפצה לו, הנערה הציעה להשקות גם את הגמלים, והיה נראה שהספור מתכנס לקראת שדוף, חלק, בלי בעיות.
 אבל בערב הכל התחיל להשתבש.
 אם זה בתואל שנסה להרעיל, אם זה לבן שחומד את כספו וזהבו ומנסה לעקב את השדוף.
 אליעזר רואה את המצב ושואל את עצמו: מה קרה? הרי התפללתי - אז למה זה נתקע?
 קדם שנפנה למסקנתו של אליעזר, הבה נשאל את עצמנו: לו היינו אגכנו באותה הסיטואציה - מה היינו עונים לעצמנו?

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
 כ"ו בניסן תשע"ז

מים בכדה, ולא ידעה רבקה מה לעשות, אם תתן אלו מים הנותרים לגמלים או יהיה נראה כאילו היא משווה הבהמה לאדם להשקותם מכלי אחד, ואם תשפוך המים הנותרים לחוץ, הוא גם כן העדר כבוד להיות המים הנותרים משתייתו נידונין כשופכין. נתחכמה ותרץ להשקותו, ומכח הריצה הגדולה עשתה כאילו נפל הכד מאליו מידיה ונשפך, והיתה ממלאה בו מים, ובזה נשאר אליעזר בכבודו. (השל"ה הקדוש)

"ויאמר עבד אברהם אנכי" (כד, לד)

פעם אחת נזדמן לעיירה אחת החפץ חיים, נכנס אל בית הכנסת וישב אל שולחן בפינה והחל ללמוד. איש לא הכירו ואף הוא לא סיפר לאיש מי הוא. בליל שבת לאחר תפילת ערבית ניגש אליו אחד מבעלי

הבתים שבעיר, וביקש להזמין אותו אל ביתו לסעודת שבת. קם רבי ישראל ואמר בפשטות: אני החפץ חיים...

רבי - נבהל האיש - מדוע לא גילית עד עכשיו לאף אחד מי אתה!?

ענה החפץ חיים: עד עכשיו לא הייתה כל סיבה לגלות זאת, ואילו עכשיו נחוץ הדבר. מדוע הדבר נחוץ? תמה האיש.

השיב החפץ חיים: כאשר לבן הזמין את אליעזר לאכול, השיב אליעזר: עבד אברהם אנכי, ובכך התכוון לומר, דע לך שאני נוהר מאוד בכשרות מזוני... כך גם אני - סיים החפץ חיים - כל הזמן אני נוהר ומונע את עצמי מפרסום, אולם כאשר מזמינים אותי

לסעודה מוכרח אני לגלות את זהותי, כדי שלא אכשל חלילה במאכלים שיש בהם פקפוק בדבר כשרותם...

"וישביעני אדוני... ולקחת אשה לבני" (כד, לו)

הנה אברהם אמר לו ולקחת אשה 'לבני ליצחק', והעבד אמר להם רק 'לבני' ולא סיים 'ליצחק' כאשר נאמר לו. אברהם הדגיש 'לבני ליצחק' הכוונה, שיבחר אשה שתהיה הגונה 'לבני' דהיינו שתהיה כלתו של אברהם, ועוד יש לו להקפיד שתהיה הגונה להיות אשה

במשך כל התקופה הזו, נלחמתי בחירוף נפש למען השבת, והתאמצתי לא לחללה אפילו פעם אחת, וב"ה ה' סייע בידי לשמור את כל השבתות.

אך השטן לא ויתר לי, שבת אחת ניגשו אלי קבוצת חיילים והורו לי לעשות מעשה של חילול שבת, ניסיתי לשנות את הגזירה אך לא הצלחתי, הייתי אובד עצות. ראו החיילים את סירובי, ואיימו עלי שיכו אותי בכל הכח אם לא אענה לדרישתם לחלל את השבת.

כשמעתי את דבר האיום - אורו עיני, נגשתי אל החיילים והצעתי להם עסקה: הכו אותי כאוות נפשכם, ובתמורה לכך תתחייבו שלא תבקשו לחלל את השבת. כאשר שמעו החיילים את הדברים, צחקו עלי והסכימו לעצתי.

נעמדו בשורה, אחזו את הנשק בידם, והורו לי לעבור ליד כל חייל, וכל אחד מהם יחבוט עם הרובה בראשי.

וכך אני עובר מחייל לחייל, כשהחיילים מפליאים בי מכותיהם ומתעללים בי בצורה נוראה.

ברוך ה', לאחר שסיימתי לעבור את כל שורת החיילים, הם עזבו אותי לנפשי, ולא דרשו יותר שאחלל את אותה שבת. המשיך רבי יעקב ישראל דבריו: כעת, ברצוני לומר דבר חשוב, למרות שגופי היה פצוע ופגוע מאד, וסבלי היה נורא, דעי לך שהתענגתי על כל מכה שקיבלתי כפי שלא התענגתי מימי, לא היה לי תענוג גדול יותר כמו באותם רגעים שקיבלתי את המכות... עם כל מכה שנחתה על ראשי אמרתי בליבי: 'לכבוד השבת, לכבוד בורא עולם', ושמחתי עליה כמוצא שלל רב.

כמובן שאשתו הצדקנית ע"ה, שהתרגשה עד עמקי נשמתה, התאימה מאד להקים אתו את ביתו, לאושרו של מרן הסטייפלר זצ"ל...

(לקראת שבת)

"ותמהר ותער כדה אל השוקת ותרץ עוד אל הבאר לשאוב ותשאב לכל גמליו" (כד, כ)

ראה והתבונן בחכמת המוסר שהיתה ברבקה לנהוג כבוד הבריות, כי מתחילה שתה אליעזר ונשאר

לְכַאוֹרָה לֹא צָרִיךְ יוֹתֵר מִדֵּי חֲשִׁיבָה, הֲרֵי יֵשׁ כָּאֵן אֲשֵׁמִים! לְבֵן אֲשֵׁם, בְּתוֹאֵל אֲשֵׁם, הֶעֱקַר שֶׁהִבְעִיּוֹת לֹא קְשׁוּרוֹת אֵלַי. אֲנִי בְּסֵדֶר גָּמוּר... אֲבָל אֲלִיעֶזֶר לֹא מִסְתַּפֵּק בְּתִשׁוּבוֹת כְּאֵלֶּה, הוּא לֹא מְחַפֵּשׁ לְפֹטֵר אֶת עֲצָמוֹ מֵאֲשָׁמָה, אֲצֵל אֲבִרְהֵם אֲבִינוּ הוּא לְמַד לְחַפֵּשׂ אֶת הַחֶלֶק שֶׁלוֹ בְּסִפּוּר. אִם הֶעֱסַק לֹא מִתְקַדֵּם - יֵשׁ לָזֶה קֶשֶׁר אֵלָיו... וְאִזּוֹ הוּא מְבִיֵן: בְּתַת מוֹדֵעַ שֶׁלוֹ - הוּא כָּלֵל לֹא רוֹצֵה שֶׁהַשְּׂדוּף יֵצֵא לְפַעֵל! יֵשׁ לוֹ בַּת כְּלִילַת הַמַּעֲלוֹת, וְכִבְרֵי מַצְעִירוֹתָהּ יַעַד אוֹתָהּ בְּלִבּוֹ לִיצְחָק בֶּן אֲדוֹנָו, וְאִם הַשְּׂדוּף עִם בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי יוֹצֵא לְפַעֵל - הַחֲלוּם שֶׁלוֹ לְעוֹלָם לֹא יִתְמַמֵּשׁ! זֶה הַסֵּבֶה לְעִכּוּב בַּשְּׂדוּף, הַאיִנְטֵרְסִים הָאִישִׁיִּים שֶׁלוֹ מְעַרְבִים כָּאֵן, הַלֵּב שֶׁלוֹ לֹא מְחַבֵּר לְשְׁלִיחוֹת - וְזֶה מְשַׁפִּיעַ עַל הַהִתְקַדְמוֹת! אֲלִיעֶזֶר מְגַלֵּה דָבָר מְדֻהֵם: יְכוּל לִהְיוֹת שְׂאֵתָה תְּתַפְּלֵל עַל דָּבָר מְסֻיָּם, תִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל כַּחוֹתֶיךָ שְׂזָה יִקְרָה - אֲבָל בְּסֵתֶר לִבֶּךָ אֵתָה מֵיחַל שְׂזָה לֹא יֵצֵא לְפַעֵל... עַד כִּדֵּי כֶּךָ אֲנַחְנוּ מְסֻגְלִים לְחַיּוֹת בְּהִכְפָּשָׁה. (נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

שמים מרבים, מתמיד עצום בלימודיו, בעל מידות טובות מאין כמוהו וכו', כי הרי שמעתי שאתם אומרים שעדיין יש לו מקום להתעלות, משמע שזה ה'חסרון' היחיד שיש לו, ומכיוון שידעתי גם ידעתי כי אין 'מושלמים' בהאי עלמא, הרי זה ה'חתן' המתאים לי, ועוד באותו היום נגמר השידוך בכי טוב.

ובכן, אמר ה'חזון איש', נביטה נא ונראה, האיך שהקדוש ברוך הוא מנהיג את עולמו, הרי יהודי זה 'בר דעת' הוא, ואף אני אמרתי לו דברים (כמעט) מפורשים 'יש לבחור הרבה מה לשנות ולהיטיב את מעשיו', והאיך נהיה כדבר הזה, שהבין מדברי

שהבחור 'כליל המעלות' הוא, אלא, בהגיע העת והזמן לזווג את בת פלוני לפלוני, נהפך כל העקוב למישור, ו'תקפוץ' הארץ ואף השמים אם יצטרכו לזה, ה'חכם' יהפוך לסכל והשומע לחרש, והשידוך יגמר... 'כי מה' אשה לאיש'.

כיו"ב אמר הרה"ק הפני מנחם זי"ע שבבוא העת לגמור השידוך מוליך הקב"ה את ההורים כ'בלינדע פערד' (סוסים עוורים) שלא יראו כל חסרון במדובר ובכך יתנו את הסכמתם ויצא השידוך לפועל.

פעם קבל 'מחותן' אחד בפני ה'פני מנחם' כי זה

לאחרונה

לקח 'חתן' לבנו והכל 'מכרו' לו כי החתן הנו ממש 'רבי עקיבא אייגר', ועתה משנגמר השידוך נתברר לו שלא מיניה ולא מקצתיה - לא רעק"א

שבדור הקודם, ולא בדור הזה, לא תלמיד חכם ולא בן תלמיד חכם, כי אם כמעט עם הארץ גמור...

נענה הפני מנחם ואמר, הנה בבוא העת והזמן לגמור השידוך עם 'בת פלוני לפלוני' שהוכרזו ארבעים יום קודם יצירת הוולד, נוטל הקב"ה את ה'שכל' מהורי המדובר, שלא יזיקו ולא יפריעו את הדבר מלבוא לידי גמר, ומכיוון שכן בקל היו יכולים לפתותך ש'חתן דנן' הנו רעק"א בכבודו ובעצמו... אמנם כעת משנגמר השידוך החזירו לך את השכל במתנת חינוס מן השמים, וכי על זה דווה לברך, האם היה עדיף לך להשאר מבלי שכלך... ימלא

'ליצחק' לפי מעלתו. ובדרך משל, מנהג קצת מהגבירים שמי שיש לו בת ומשדך אותה עם בן של רב וגאון מפור לחתן עבור יחוסו עשרת אלפים רובל כסף.

פעם בא שדכן אחד ואמר לגביר הן אתה רוצה ליתן עבור זה שיש לחתן אב גאון עשרת אלפים רובל, כ, אציע לך אם כן עסקה הוגנת יותר, אני אתן לך בחור מהולל אשר הוא בעצמו יהיה גאון גדול, וקח אותו לחתן.

הגביר לא הסכים בשום אופן, ואמר לו אין בדעתי לעשות בתי שתהיה 'רבנית'...

עבור אב גאון מוכן לפור הרבה, אבל את הגאון בעצמו לא יתרצה ליקח לחתן, כי אינו רוצה שבתו תהיה מ'יושבות אוהל' רק שתהיה אשת גביר סוחר, ותהנה מעוה"ז במרכבה וכדומה.

כאשר בא אליעזר וראה את בני הבית והכיר את לבן ומדרגתו, נתיירא כי אם יהלל את יצחק שהוא צדיק גדול, אפשר שיתקלקל עי"ז כל השידוך, ע"כ הסתיר ולא דיבר כלל מיצחק, רק דיבר ממעלות אברהם, ובזה ודאי יסכימו כי גם להם מרוצה שיהיה לחתן אב צדיק, לכן אמר רק "לבני", שכל העניין זה הייחוס של יצחק. (בית הלוי)

"מה' יצא הדבר" (כד, נ)

הגה"ק החזון איש זי"ע סיפר פעם לאחותו

הצדקנית אשת חבר להגה"ק מסטייפעלער זצוק"ל, היום היה אצלי יהודי שבא לברר אודות בחור (לעניין שידוכים), והנה כששאלני על 'יראת שמים', עניתיו 'עס קען זיין בעסער' (- יכול להיות טוב יותר, כלומר... יש לו במה לשנות דרכיו ולהתעלות יותר ממצבו העכשווי), כמו כן כששאלני על 'התמדתו ואהבת התורה שבקרבו', עניתיו 'עס קען זיין בעסער'.

כך עניתיו על כל שאלותיו וספיקותיו, ורציתי בזה לרמוז לו, אין הבחור ראוי לך.

בצאתו מביתי, אמר לי, מבין אני מתוך דברי הרבי שמדובר בבחור מוכתר בכל מידה נכונה - ירא

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

פיך תהילתו על שחזר השכל אליך בשלימותו.

"ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים" (כד, סג)

הסבר חריף (וכל כך אמיתי...) אמר פעם המגיד הירושלמי הגה"צ רבי מרדכי דרוק זי"ע לבני שיחו באחד הדרשות המלהיבות שנשא. רצונכם לראות ולהבין מהו הפירוש "אדם רואה את מה

שהוא"! בואו וראו: בפסוק הנ"ל כתוב שיצחק יוצא לשדה ומרחוק מגיעה רבקה רכובה על גמל ונערותיה עמה, "וישא עיניו וירא והנה גמלים באים" - יצחק שהיה באמת קדוש ופרוש ראה בעיניו 'גמלים באים' ותו לא!

אך בואו ונדלג לרגע ל'פרשת וישלח' שם מסופר שיעקב הכין לעשיו דורון שלם בשביל לשבר את עיני אותו רשע - עזים, רחלים, גמלים, פרות, פרים וכו', ולאחר מכן בסוף, שם את הנשים והילדים, ומה כתוב שם: "וישא עשו את עיניו וירא את הנשים והילדים"... מכל המשלחת הכבודה הזאת של בעלי החיים צדה את עינו רק את 'הנשים והילדים', יודעים אתם למה? כי זה עשו!!!

עשו שבתוך תוכו הוא שקוץ ומשוקץ טמא ונבזה, כשהוא מביט הוא רואה מבין כל מאות בעלי החיים רק את

'הנשים' - כי זה הוא!... אבל יצחק שהוא עצמו קדוש בצורה אמיתית רואה רק 'גמלים באים', הגם שהיו רכובים עליהם רבקה ונערותיה, לומר לך: "אדם רואה את מה שהוא בפנימיותו - את מה שהוא חושק לראות!"...

"ויבאה יצחק האהלה... ותהי לו לאשה ויאבה" (כד, סז)

מעשה בבחור כבן עשרים ושמונה, שזכה להתארס בשעה טובה עם בת ישראל כשרה.

והנה, מספר שבועות לפני מועד החתונה, החל הבחור להרגיש רגשי חרטה מהשידוך, עד שחשב בליבו לבטל את החתונה... פנה אפוא לרבו, הגאון הצדיק רבי שלמה וולבה זצ"ל, והתלונן 'כל השידוך נכפה עלי מחמת לחץ... אני כלל לא שלם עמו, כי איני מרגיש שום זיקה רגשית לכלה'... אמר לו הרב וולבה, שיש כאן עניין חמור מאוד של ביזיון נורא לבת ישראל באם השידוך יתפרק לפתע, ובפרט כשכבר נקבע מועד החתונה; אך מאידך, איך אוכל לכפות עליך להינשא עם אחת שאינך רוצה בה כלל, אולי בכל זאת יש כאן סיבה קצת מוצדקת...

הרב וולבה הפטיר, שעניין חמור כזה יש להגיש לפני פוסק הדור - מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

התקשר הרב וולבה אל אחיינו, הרה"ג ר' בן ציון קוק שליט"א, ממקורבי מרן הגרי"ש, וביקש להיכנס בדחיפות עם הבחור אל רבן של ישראל, ולשמוע את חוות דעתו.

ואכן, נכנסו אל הקודש פנימה, והציעו את הבעיה.

וכיצד הגיב הרב אלישיב? - הוא פנה אל הבחור ושאלו: 'אם היית יודע שאין כלה אחרת בעולם חוץ ממנה, היא זאת היחידה שאתה יכול למצוא - האם גם אז לא היית מתחתן איתה, או שמא היא כל כך דוחה אותך, שאפילו אם היית יודע שאין אחרת, גם אז

אָלָא שְׁאַלְיֶעזֶר הָרִי לֹא גָדַל בֵּין הָעֵצִים, הוּא גָדַל אֶצֶל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְהָרִי אֶצֶל אַבְרָהָם אָבִינוּ ע"ה, כֹּל דְּבָר הֵיךָ סֵבֵה לְהַתְקַשֵּׁר בְּקֶשֶׁר יוֹתֵר אֲמִיץ לְבוֹרָא עוֹלָם, אִין חֶבֶר שְׂרוּצָה לְהַרְגֵי, אִין נֶבֶל שְׂרוּצָה לְרַצֵּחַ, יֵשׁ רַק בּוֹרָא עוֹלָם שְׁעוֹמֵד וּמַחֲפָה לָנוּ וּמְסַמֵּן לָנוּ בְּכָל מִינֵי אֲתוּתִים דְּרַךְ כָּל מִינֵי אֲנָשִׁים...
בְּבֵית שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא הֵיטָה שְׂפָה שֶׁל צַעֲקוֹת, לֹא הֵיךָ נִסַּח שֶׁל דְּבָרִים קָשִׁים כְּגִידִין... וְלָכֵן בְּרָגַע שְׁהִתְחִיל אֲלִיעֶזֶר לֹמֵר "עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי", אוּפְס... פְּתָאוּם הַתְּפוּגֵג כֹּל הַפְּעֵס... כֹּל הָרוּחַ יֵצֵא מֵהַבְּלוֹן... זֶה לֹא לָבָן... זֶה הָרְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם...
עֶבֶד אַבְרָהָם לֹא מִשְׁחַרֵּר קִיטוֹר עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל הַסֵּבֵה הַמְזַדְמָנֵת... עֶבֶד שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ מִפְּנִים אֶת מַה שְׁמִסּוּבָב הַסֵּבֹת רָצָה מִמֶּנּוּ בְּאוֹתוֹ רָגַע לְהַפְּנִים... הוּא רֹאֵה אֶת מִי שְׁעוֹמֵד מֵאַחֲרֵי הַסֵּבֵה... וּבְכֻלָּל, זֶה לֹא הוּא, זֶה אֶתָּה!!!
וְאִם כֵּן, אִין טַעַם לְצַעֵק, אִין טַעַם לְהַשְׁפִּיל, אִין הַגִּיזוֹן לְשַׁחֲרֵר קִיטוֹר... "וַיֹּאמֶר... עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי"... זֶה מְרַגֵּז, זֶה מְדַגְדֵּג... הַשְּׂכָן מִלְמַעְלָה בְּנֵה בְּלִי רְשׁוֹת... וְעוֹד וְעוֹד... בְּאוֹתוֹ רָגַע בָּא לָנוּ "לְעֲשׂוֹת לוֹ כֹּל מַה שְׁעוֹלָה לָנוּ בְּרֵאשׁ בְּאוֹתָם רְגָעִים מִבְּלִי לְחֻשָּׁב פְּעַמִּים"... אָבֵל אָז, מִכָּה בְּנוּ הַהֶכְרָה, וְכִי כְּלוּם כֶּךָ לְמַדְנוּ?!... הֲאִם זֶה הַשְּׂכָן הַגּוֹרֵם? הֲאִם זֶה הַחֶבֶר? הָרִי זֶה בּוֹרָא כֹּל הָעוֹלָמִים שְׁמַדְבֵּר אֶתְנוּ עֲכָשׁוּ... וּבְאוֹתוֹ רָגַע... מְלִים קָשׁוֹת כְּגִידִין מִתְּהַפְּכוֹת לְאֲמִירָה רְכָה...

לא היית נושא אותה לאשה?...
השיב החתן: 'אם הייתי יודע שאין לי אחרת, הייתי מסכים.'

אמר לו הרב אלישיב: 'דע לך שאתה אכן במצב הזה. מבחינתך אין אחרת בעולם מלבד ארוסתך!... ומדוע אין לך אחרת חוץ ממנה?' - המשיר מרן זצ"ל והסביר לחתן - 'כי בת ישראל אסור לבייש; אם חלילה תבטל את השידוך ותבייש אותה, אתה יודע במה זה כרוך?... וממילא אין לך אחרת ועליך להתחתן איתה!...' (ופריו מתוק)

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutinNiflaim@gmail.com

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת חַיֵּי שָׂרָה - אֵין עוֹד מְלַבְדוּ

"וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זָקְנִים בְּאִים בְּיָמֵם חָדָל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אֲרַח כְּנָשִׁים" (בראשית י"ח, י"א)

לצערנו הרב הרבה זוגות לא מודרכים וחיים בכישלון מוחלט. כמו כל דבר בחיים אם לא מטפחים אותו הוא נובל באמצע הדרך.

בעל טוב הוא מי שמוצא תמיד את הנקודות הטובות באשתו. הוא מחמיא לה עליהם ומעלים עין מהחסרונות. אותן חסרונות יעברו בסוף לבד.

בנוסף יש חובה של הבעל לשמח את אשתו. התורה הקדושה כותבת: "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְהָיוּ לִבְיֹתוֹ שֶׁנָּה חֶדְשָׁה לֹא יֵצֵא בַּצָּבָא וְכוּ' נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שֶׁנָּה אַחַת וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח" (דברים כ"ד, ה). רש"י הקדוש פירש: **תשמח אותה! תן לה הרגשה שאתה נמצא בשבילה.**

מן רבי שלמה זלמן אויערבך העיר שלכאורה היה צריך להיות כתוב "שנה אחת" בסוף הפסוק ששנה אחת צריך לא לצאת לצבא ולא לעזור במלחמה בשום דרך אלא רק לשמח את אשתו.

מדוע מילים אלו נכתבו באמצע? הרב מבאר "ושימח את אשתו" זה לא קשור רק לשנה אחת רק "נקי יהיה לביתו" מוגבל לשנה אחת, אבל המצווה לשמח את אשתו תקפה לכל החיים!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מברשת ציון

צפני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	היגיון תפ
י"ג	16:00	17:12	17:46
ט"ז	16:19	17:10	17:41
מ"ט	16:18	17:10	17:41
כ"ג	16:21	17:13	17:46

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"מ קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן דנימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קטנט בת דגטו רונית בת סבירה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

מדוע רואים יותר זוגות מתגרשים גם בציבור הדתי והחרדי? מדוע הקסם וההתלהבות שהייתה לנו בתחילת הדרך נשחקת עם הזמן?

כתוב בפרשה: "וַיִּבְאֶה יִצְחָק הָאֱלֹהִים שָׂרָה אִמּוֹ, וַיִּקַּח אֶת רַבְּקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאֱהָבֶהּ, וַיִּנְחַם יִצְחָק אֶחְרֵי אִמּוֹ" (בראשית כ"ד, ט"ו).

האהבה של יצחק לרבקה מגיעה לאחר הנישואין! לכאורה לפי מה שידוע לנו אהבה קיימת גם לפני הנישואין?

אדם מומחה לזוגיות בשם ג'ון מרדכי גוטמן [ווישינגטון ארה"ב] ידוע כמאבחן זוגות. הוא יכול במספר דקות לאבחן האם הקשר יחזיק מעמד.

כשנשאל מה סוד ההצלחה ענה: "כאשר יש ביניהם ויכוח, האם יש אמפתיה?!", כאשר אתה לא מסכים עם בת הזוג שלך, האם אתה מוכן להקשיב? אולי יש עוד צד למטבע? האם כאשר אתה רואה שלבת הזוג העניין חשוב, האם אתה מגלה הבנה?

אברהם מתנה עם אליעזר "רַק אֶת בְּנֵי לֹא תִשָּׁב שְׂמָה" (בראשית כ"ד, ח'). הוא חוזר על זה יותר מפעם אחת. מדוע הוא עושה כן?

אברהם אבינו רוצה לבדוק האם הכלה המיועדת ליצחק תסכים לצאת מאיזור הנוחות שלה עבור בעלה לעתיד.

כשם שלשאוב מים אי אפשר בלי להתכופף, כך גם מי שרוצה להתחתן ולהצליח, לא יכול להישאר זקוף לעמוד על דעתו והוא צריך לפעמים להתכופף.

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה - צלית כבד - חלק ד'

האם כאשר מנקבים בסכין את הכבד הרבה פעמים הדבר נחשב כמו חיתוך שתי וערב?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי שליט"א:

תשובה: !

כאשר מנקב את הכבד הרבה פעמים בסכין, הרי זה כמו חיתוך שתי וערב, אולם לכתחילה כאשר בדעתו לבשל את הכבד לאחר הצליה, יש לחתוך אותו שתי וערב. כל זה בכבד שלם, אבל בכבד חתוך אין צריך שום חיתוך או ניקוב. **מקורות:** רמ"א (יו"ד סימן עג ס"א). בפשטות דין זה אף לדעת מרן הבית יוסף.

כבד בקר המשווק פרוס, אין צורך בחיתוך נוסף.

פעמים הלב והטחול או המרה של העוף נשארים מחוברים עם הכבד. לכתחילה יש להפרידם לפני הצליה. **מקורות:** רמ"א (שם) על ידי הסרת המרה, זה נחשב כחיתוך שתי וערב. הש"ך שם כתב, דהיינו כשחתך מעט מבשר הכבד.

בדיעבד אם צלה אותם יחד עם הכבד, אינו נאסר ולא אוסר את הכבד.

אין צורך להסיר צרירות דם הנמצא על הכבד מכיוון שהדם יוצא בצלייה.

למרות שמותר מעיקר הדין לצלות כמה שכבות של כבדים אחד על גבי השני, מכל מקום יש להחמיר מלעשות זאת מכיוון שיש חשש שהאש לא תצלה אותם יפה. אבל מותר לצלותם כשהם מונחים זה אצל זה. **מקורות:** ראה שו"ע (יו"ד סימן עג ס"ד)

מנהג בני אשכנז לפני צליית הכבד לשטוף אותו במים כדי לנקות אותו מהדם שעליו. **מקורות:** רמ"א (יו"ד סימן עו ס"ב). מפזרים עליו מעט מלח עבה על ב' צדדיו כנז"ל לענין צליית בשר. בדיעבד הכבד כשר. הש"ך (סק"ט) כתב שאם לא הדיחו ויש עליו דם, לא הוי דם בעין ממש ומשום הכי האש שואבו. יש לציין כי הכבדים המגיעים מהמשחטה יש עליהם לא פעם גושי דם בעין.

כיום הכבד עובד הדחה היטב במשחטות, אלא שיש להדיחו לאחר החיתוכים שעושים בו מפני שמוציא דם.

יש להיזהר שלא לתת את הכבד במים רותחים כדי להפשיר אותו. אולם אם שמו אותו במים חמים בכלי שני, כשר לצלותו אחר כך. **מקורות:** הגרי"ש אלישיב זצ"ל בספר פסקי הלכות (עמוד מ). אולם בשו"ת מעין אומר ח"ד (עמוד כ) הביא משמיה דהראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל שמותר להפשיר כבד קפוא במיקרוגל.

רשת שצולים עליה כבד או בשר, מותר למרוח שמן עליה כדי שלא ידבק הבשר לרשת וכן מותר למרוח שמן על הבשר או הכבד קודם צלייתו. **מקורות:** הרמ"א (יו"ד סימן עח ס"א) שאין זה מעכב הפליטה. כ"כ מהריק"ש בספרו ערך לחם (שם). כ"כ הלבוש (שם). כ"כ מהר"י מולכו בספרו שולחן גבוה (שם סק"ג). ע"ע בשו"ת חלקת יעקב - ברייש ח"ב (סימן קה). בספר קף החיים (שם סק"ו) כתב בשם האחרונים להקל אפילו בשומן בקר או אווז. כ"כ הגר"י רצאבי בשו"ע המקוצר ח"ד (עמוד קסו). ע"ע בשו"ת משנה הלכות ח"ה (סימן צא). בשו"ת שבט הקהתי ח"ה (סימן קלא) כתב שלבני אשכנז בגמר צלייתו צריך להדיח הבשר מהשמן, דהשמן מתמלא מהדם.

שידוך משמים

בשנת ה'תר"פ בחור צעיר בשם משה מרדכי בידרמן יליד ירושלים הגיע לקראקא. לאחר פטירת אמו אביו עבר לקראקא, ואילו הוא עם אחיו נשארו בבית הסב הגדול הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצוק"ל. בגיל 17 הבחור נסע לאביו בקראקא, שם גם התארס. לימים סיפר שבאותו ביקור פגש חסיד זקן בן תשעים שנה בשם רבי מנדל מקינצק. החסיד הזקן סיפר לו: בתור בחור צעיר הייתי עני ואביון. בנוסף היתה לי גיבנת קטנה, כך שהלך לי קשה מאוד בשידוכים. פעם אחת שדכן נכנס לעשיר העיירה והציע אותי עבור הבת המוצלחת שלו. הגביר נעלב עד עמקי נשמתו. הוא תפס את השדכן באוזניים וגירש אותו מביתו, לא לפני שהזהיר אותו שיותר לא יעז להראות פניו בבית הזה.

אבל הקב"ה מנהל את עולמו אחרת ממה שהאדם מתכנן. ביום מן הימים הגביר הפסיד את כל רכושו. הוא נעשה עני ואביון בדיוק כמוני. במצב זה הצעת השידוך הישנה שוב התעוררה והיא הסתיימה בסימן טוב ובמזל טוב! באותה תקופה היתה הגרלה בפיס הממשלתי על סכום נכבד, אך דא עקא: לא היה לי אפילו כסף לקנות כרטיס. למזלי היתה אפשרות של רכישת חצי כרטיס. הצלחתי לגייס כסף כדי לקנות רק חצי כרטיס. ידעתי שגם אם אזכה זה יהיה רק חצי, אבל לא היתה לי אפשרות טובה יותר. באותו היום כשתוצאות ההגרלה התפרסמו זכיתי בחצי הפרס הראשון! נעשיתי עשיר בין-רגע!

מי זכה בחצי השני? הכלה שלי! בלי לדעת אחד מהשני, גם המיועדת קנתה גם היא חצי כרטיס. את הפרס הראשון לקחנו שנינו ביחד. רק אז השוער שלי נרגע כשראה שאכן זהו הזיווג הנכון משמייים. הקמנו דורות ישרים ומבורכים מתוך הרחבת הדעת! (מעובד מדברי ר' ישראל למברגר, הופיע במוסף שבת קודש)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פנחסי יש להתקשר 073-3718395

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב מיכאל הופמן מפאפא זצ"ל

הגאון הרב מיכאל הופמן מפאפא זצ"ל - נולד בשנת ה'תקס"ח (1808). בנעוריו גדל בבית דודו הגה"ק ר' מאיר פולק (ראש בית דין פאפא). בגיל שלוש-עשרה הלך ללמוד בישיבת מרן הגאון ר' משה סופר זיע"א. מרן החת"ם סופר שהיה רבו התבטא עליו: "תלמידי ר' מיכאל הוא כותלי בית מדרש". רבינו למד אצלו שנה אחת. לאחר מכן למד בדיבוק חברים צדיקים ומתמידים והיה שם לילות כימים עד שהיה השו"ע אורח-חיים עם טור ובית-יוסף ופרי מגדים וחושן משפט היו שגורים על פיו. כשהיה בן חמש-עשרה שנים למד בחברותא עם הגה"ק ר' אפרים (אב"ד טשאבא) בעיר מולדתו ק"ק סרדאהלי כך עד יומו אחרון. כשהגיע לפרקו נשא את הרבנית הצדקת מרת הינדל ע"ה, שהיתה אשת חיל צנועה וחכמה. היא פְּרָנְסָה אותו בכבוד ומאסה בכל תענגי עולם הזה. היא הסכימה למכור את תכשיטה כדי לקנות ספרים. כל זמן שהיה הספר פתוח לפני בעלה היא לא היתה מדברת איתו מאומה.

שימש כריש מתיבתא בסרדאהלי. רבים פנו אליו ונושעו. מופתים רבים נקשרו לרבינו כאחד מתלמידי מרן הבעש"ט הקדוש זיע"א. גאון בנגלה ובנסתר. סגפן. צדיק. בעל רוח-הקודש. ראה על מצחם של האנשים מה מעשיהם ולכן היו שמים את הכובע שלהם על המצח כדי שלא יראה, אבל עדיין רבינו ידע מה עשו. הישיבה שעמד בראשה התפרסמה לשם ולתפארת. הבחורים שלמדו בה היו כולם מופלגים גדולי תורה ויראה. שם לילות כימים עם תלמידיו. בלילות החול למד שיעור עם תלמידיו מחצות לילה עד שעלה עמוד השחר. גם בזקנותו נהג כך וזרז אחרים. נפטר ב-כ"ב חשוון ה'תשל"ו (1875). חי כ-67 שנים.

אביו: ר' משה יוסף מפאפא. **אמו:** מרת בילא רחל ע"ה. **אשתו:** מרת הינדל ע"ה. **בנו:** ר' משה יוסף (ראב"ד פאפא. מח"ס 'באר מים חיים' זיע"א). **מרביתיו:** הגאונים מרן ר' משה סופר מפרשבורג (ה'חתם סופר' זיע"א), ר' מאיר פולק. **מתלמידיו:** הגאון ר' יוסף פרסבורגר (ראב"ד מטרסדורף. מח"ס תפארת יוסף זיע"א). **חברותא:** הגאון ר' אפרים (אב"ד טשאבא), הגאון ר' יהודה אסאד.

מרן הרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל) מח"ס שבט הלוי (סיפר על רבינו מעשה נורא בערוב ימיו בהתרגשות מרובה. בהתחלה הקדים ואמר שאין דרכו לספר סיפורים מהסוג הזה וכל שכן ברבים. הוא התלבט וחכך בדעתו ולבסוף הכריע לספר זאת ברבים ואמר: "למען ידעו דורות אחרונים מה כוח התורה הקדושה". רבינו היה ראש ישיבה. סבא של הרב וואזנר למד אצלו. רבינו היה איש קדוש ונורא. בקדושתו יכל לראות על פני הבחורים את כל מעשיהם. הבחורים שידעו על כך היו מגיעים כל בוקר לתפילה כשהכובע שמוט על מצחם כדי שרבינו לא יקרא על המצח את מעשיהם. אבל הבחורים לא ידעו שמי שיש לו רוח הקודש, לא ימנע בעד ראייתו הרוחנית כיסוי המצח. בוקר אחד רבינו ניגש לבחור אחד ואמר לו: "לא יעזור לך שאתה מכסה את המצח. אתמול בחדר שיחקת עם החברים משחק מעין 'מונפול', שמרוויחים בו בניינים (רבינו הזכיר את שם המשחק ואת צורת המשחק בהונגרית). תדע לך ששיחקת את מזלך, כי המזל שלך היה במשך החיים להרוויח כמה בניינים אמיתיים. אתמול הרווחת אותם בצורה מדומה". הרב וואזנר סיים בהתרגשות, "ולמה אני מספר לכם את זה? כדי שתדעו מה זה כוח התורה הקדושה! צריך לדעת זאת לדור אחרון!".

תלמידו רבי יוסף יוזל הלוי (מח"ס תפארת יוסף) סיפר: יום אחד הגיע לישיבה בחור אחד. הוא השאיר את חבילתו בבית רבינו עד שימצא חדר לגור בו. בבוקר רבינו אמר לבנו הגה"ק ר' משה יוסף (ראב"ד פאפא, מח"ס 'מי באר מים חיים' זיע"א): "יוסף, הלילה הזה לא יכולתי לישון כי רוחות מרחפות בדירתך. אני מבקש ממך לבדוק את הדבר". ר' משה יוסף עשה כאשר אביו ציווה עליו, הוא חיפש בבית ולא מצא דבר. ביום השני שוב אביו אמר לו שלא היה יכול לישון בלילה כי הוא מרגיש שרוחות מרחפות בדירה, ואם הדבר יקרה גם הלילה הוא יהיה מוכרח לעזוב את ביתו. הבן חיפש בצורה מדוקדקת ולא מצא דבר עד שפתח את חבילתו של הבחור שהשאיר בבית רבינו ובה מצא ספרים חיצוניים שלומדים בבית הספר. כשרבינו שמע זאת אמר: "אלו הן הרוחות שאינם נותנים לי לישון". לאחר מכן הסתבר שאמו של הבחור הכניסה את הספרים בחבילתו מבלי שהבחור ידע על כך. (מעובד מתוך 'תפארת יוסף')

בנו ר' משה יוסף כתב על אביו: אבי היה גדול בנגלה ובנסתר. כל ימיו למד ביגיעה והיה קדוש ופרוש בצורה מופלאה. היה מקיים הצנע לכת עם אלוהים. מעולם לא נשמע קולו בתפילה. בתפילת העמידה עמד כאבן דומם והאריך הרבה בשלוש הברכות הראשונות. מעולם לא התפלל שתי תפילות עמידה בכוונה אחת. לפי כוונת שלוש ברכות ראשונות היה מתפלל את כל תפילת העמידה. הצטער תמיד בצער הדור ועל חילול השם. היה רגיל לומר בצער: 'איכה אוכל ראיתי באובדן מולדתי?'. התאמץ תמיד לחזק בתי תינוקת ולהרביץ תורה ברבים והצליח. בפרט לעת זקנתו שכל תלמידיו היו מצויינים ביראת השם, מהם חריפים ובעלי הוראה. אהבתו לתלמידים היתה כאב לבניו. למד איתם סוגיות גדולות עם ראשונים ואחרונים בחריפות. לפני השיעור עסק בדברי מוסר מספר חובת הלבבות, וגם חילק סימנים משולחן ערוך או"ח ומקפיד שיהיה שגור על פיו. בליל שבת קודש היה מקפיד על כל בחורים שיבואו לבית המדרש ודרש במסכת שבת ובהלכות שבת עד חצות לילה. בלילות ארוכים דרש גם משיעור של אותו שבוע והיה מחדש בכל סוגיה חידושים נפלאים. גם בדברי האגדה שהיה מחדש תמיד חידושים היו מתוקים מדבש. (מעובד מתוך 'מי באר מים חיים')

הרבנית סיפרה על רבינו כי היה מסגף את עצמו מאכילה ושתייה ומכל תענוג. שנה אחת לא היה אוכל דבר מן החי ושלושים יום לא דיבר שום דברי חולין.

שידוך מפלא

כולם יכולים להשתמש בו."

היהודי שמע את דברי הרב אמר: "בשביל שהבן שלי ימצא את שידוכו, אני מוכן להחמיר על עצמי ולהשתמש בשבת רק בגנרטור".

שבועיים לאחר מכן היהודי נסע עם רעייתו לשבת חתן בטבריה. הדרך עברה בנעימים, אבל לפתע השתרך פקק תנועה ארוך מאוד שנוצר בעקבות תאונת דרכים.

המכוניות לכיוון טבריה עמדו בפקק זמן ממושך. ככל שעבר הזמן כך גבר הלחץ מכיוון שהשבת בפתח. **ברגע שנהגי המכוניות הבינו שאין דרך להגיע לטבריה בלי לחלל שבת, אחד מהנהגים יצר קשר עם משפחות מהעיר יוקנעם וביקש שיארחו בביתן בשבת את המשפחות שנתקעו בפקק.**

היהודי ואשתו מצאו את עצמם מתארחים בביתה של משפחה יקרה מהעיר יוקנעם. **מיודענו שכאמור קיבל על עצמו להשתמש רק בגנרטור בשבת, לא ידע כיצד לנהוג ומה יעשה.**

המארחים עשו ככל שביכולתם כדי שהאורחים הלא צפויים יהיו שמחים. היהודי אמר למארחו שהוא נוהג לאכול אוכל קר בשבת. המארח המופתע שאל בתמיהה: "מדוע?". היהודי אמר: "כך אני נוהג. אני גם שותה רק מים מהברז ולא משקאות קרים מהמקרר".

המארח המופתע הבין שיש סיבה נסתרת לבקשתו המוזרה של האורח. המארחת פנתה אל אשתו של היהודי ושאלה: "אתם באמת אוכלים אוכל קר בשבת?"

רעייתו של מיודענו ענתה בשלילה. לבסוף היהודי גילה למארח היקר שלא נעים לו כלל, אבל הוא קיבל על עצמו להשתמש אך ורק בגנרטור בשבת ולא להשתמש בחשמל אחר.

"רק שתדע", בעל הבית אמר בפליאה, "אני חושב שאני האדם היחיד ביוקנעם שמשתמש בגנרטור בשבת ודווקא בורא עולם זימן אותך להתארח בביתי!".

השבת עברה בנעימים. היהודי ובעל הבית שוחחו. בסיכומו של דבר היהודי סיפר את הסיבה שבגינה הוא קיבל על עצמו להשתמש בגנרטור.

המארחת אמרה בפליאה שגם להם יש ילדה בת עשרים וארבע שעדיין לא מצאה את שידוכה והם מתפללים עליה. הדרך לשידוך בין השניים הייתה קצרה. בזכות ברכה אחת של מרן שר התורה – "בו"ה", ומילה אחת – "גנרטור" עוד בית קדוש נבנה בארץ ישראל.

רבותינו מגלים לנו כי המילה שידוך היא מאוד מיוחדת. היא מורכבת למעשה גם מהמילה ש-ד-י וגם מהשם היה (כ"ו). לעיתים ניתן לראות את יד ה' כיצד בורא עולם דואג לכך.

הרה"ג אילן גוזל שליט"א סיפר על יהודי שדאג רבות על בנו בן העשרים ושמונה שעדיין לא מצא את השידוך המתאים לו.

היהודי התפלל ועשה את כל הסגולות שהוא מכיר- אולם ללא הועיל. באחד הימים חבר שלו יעץ לו לנסוע לבני ברק כדי להתברך מפיו הקדוש של שר התורה רבי חיים קניבסקי זצ"ל.

היהודי אמר: "כנראה אקבל את הברכה הידועה של הרב: 'בו"ה' (ברכה והצלחה). אבל בכל זאת אעשה מאמץ ואסע לבני ברק".

למחרת הוא נסע לבני ברק. הוא המתין עד שנכנס אל הצדיק. היהודי אמר את הסיבה שבגינה הוא הגיע ושר התורה בירך אותו: "בו"ה".

היהודי ענה אמון, אבל הוא הרגיש בלב שהוא צריך שהרב יאמר לו עוד דבר מלבד הברכה "בו"ה". לאחר המתנה נוספת שוב היהודי נכנס אל הרב.

הפעם הרב בירך פעמיים: "בו"ה, בו"ה". היהודי שאל: "הרב, מה אני יכול לקבל על עצמי כדי שהבן שלי ימצא את השידוך שלו?".

שר התורה אמר מילה אחת: "גנרטור". למרות שהיהודי לא הבין מה הכוונה הוא אמר: "תודה". עזב את החדר של הצדיק ונסע לעבר ביתו.

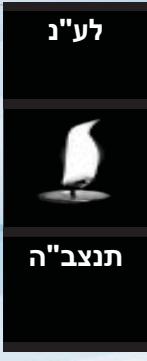
היהודי דיבר עם הרב שלו מכיוון שרצה להבין בדיוק למה הצדיק התכוון. הוא סיפר לו מה אמר לו שר התורה והרב אמר שלפי דעת מרן החזון אי"ש אין להשתמש בשבת בחשמל המגיע מחברת החשמל.

הרב הסביר את הטעם לכך: "יש יהודים שעובדים בשבת בחברת החשמל כדי שאם תהיה תקלה באספקת החשמל הם יטפלו בתקלה, לכן לפי מרן החזון אי"ש אסור להנות ממלאכת חילול של יהודי, לכן לדעת מרן החזון אי"ש צריך להשתמש בשבת בגנרטור".

הרב סיים ואמר: "כך נוהג גם שר התורה מרן הרב חיים קניבסקי". היהודי נבהל ושאל: "הרב, אז איך אנחנו משתמשים בחשמל?".

הרב הסביר: "בדור שלנו זכינו לגדול הדור, מרן פאר הדור והדרו הצדיק הרב עובדיה יוסף זצ"ל, שהתיר להשתמש בחשמל מכיוון שבכל מקום ובכל שכונה יש חולים שהם זקוקים לחשמל ולכן התיקון במקרה של תקלה הוא עבור החולים שעבור חלק מהם זה פיקוח נפש, לכן במצב שכזה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אקביל יוסף חיים בן נסכה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
רחל רפאת בת השת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
נעמי בת כותם ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
משה בן רזח ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה	שרה גבריאלי בת נאוה ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
רחמים בן רחל ז"ל	שמאל בן רבקה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	מזל בת שמעון ע"ה	קסאנש בת דגיסו ע"ה
אביחי בן אסתר ז"ל	סעידה בת ענשה ע"ה	סוליקה בת נעימה ע"ה
יצחק בן פנינה ז"ל	שרה בת נרקיס ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	עפאת בת השת ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	עפאת בת השת ע"ה	נעימה בת שרה ע"ה
אורה בת נעימה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל	
מסעוד בן יקוט ז"ל	נעימה בת שרה ע"ה	
רחמה בת מסעודה ע"ה		
סעידה בת תופחה ע"ה		
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל		

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1191

שבת פרשת חיי שרה - כ"ב חשוון תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

בסייעתא דשמיא, שלושים ושלוש שנה לצאת העלון: פרשת חיי שרה תשנ"ב - פרשת חיי שרה תשפ"ה

המקור בפרשה: "ואברהם זקן בא ימים". בכל יום ויום היה בו חיות ונעשה זקן ומכאן שצריך האדם לעשות תשובה בכל יום ויום ולתקן מעשיו..

המקור בפרשה: "ואברהם זקן בא ימים". בכל יום ויום היה בו חיות ונעשה זקן ומכאן שצריך האדם לעשות תשובה בכל יום ויום ולתקן מעשיו..

הוראה למעשה
האדם יראה להוסיף מעלה בכל יום ויום שמזקין ביותר, אז צריך ביותר להוסיף מעלה, וזה הענין שכתוב "זקני תלמידי חכמים, כל זמן שמזקינים - מוסיפים חכמה וזקני עמי הארץ, כל זמן שמזקינים מוסיפים טפשות. ואפשר שזהו הענין שכתוב "וען לבן ובתואל" בתואל שזקן (שהזקן) נטפש (נעשה טיפש) והוצרך לבן לענות.

הוראה למעשה
האדם צריך להתנהג בכבוד לבריות, "ראה והתבונן בחוכמת המוסר שהיה ברבקה לנהוג כבוד הבריות, כי מתחילה שמה אליעזר ונשארו מים בכדה ולא ידעה רבקה מה לעשות, אז יהיה נראה כאילו היא משווה הבהמה לאדם להשקותם מכלי אחד. ואם תשפוך המים הנותרים לחוץ, הוא גם כן העדר כבוד, להיות המים הנותרים משתייתו נידונין כשופכין. נתחכמה ותרץ להשקות ומכח הריצה הגדולה עשתה כאילו נפל הכד מאליו מדיה ונשפך והיתה ממלאה בו מים ובה נשאר אליעזר בכבודו.

הוראה למעשה
האדם שחננו ה' יתברך בעושר גדול והוא מקמץ ואין מרבה בצדקות ובנדירות, בודאי יש קליפות ושטנים בר מינן השוכנים על עשרו המונעים אותו שלא יוכל למשוך בשלו.

המקור בפרשה: "ויהיו חיי שרה, בא הרמז שבשבע שנים האחרונות של שרה, אמר לשון רבים - "שנים", כי בהם היתה ביותר חכמתה מתרבתת..

המקור בפרשה: "ותמהר ותער כדה אל השוקת ותרץ עוד אל הבאר לשאוב ותשאב לכל גמליו".

המקור בפרשה: "המושל בכל אשר לו". יש לפרש שמדובר כאן על אברהם שאליעזר היה עבד וזקן בית של המושל בכל אשר לו. אברהם אבינו היה נדיב גדול ובעל צדקה ומושל בכל אשר לו.

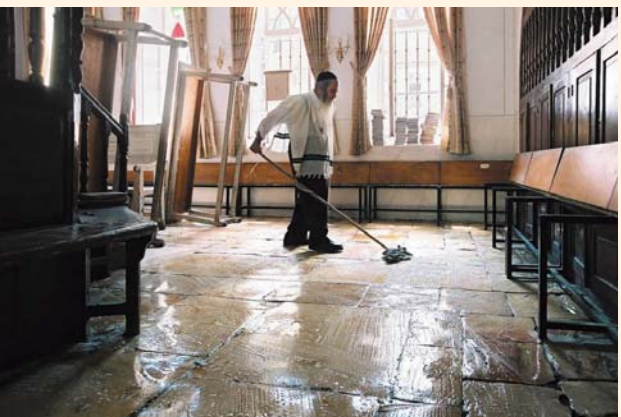
הוראה למעשה
האדם צריך לראות שבכל יום ויום מימי חייו יעשה בו טוב ולא רע ואז יש מציאות חיות לזה היום. "ויראת ה' היא תוסיף ימים" (משלי י, כז), כלומר אפילו שנים רבות שחי נחשב בחייו כמת, מאחר שלא פעל בהם טוב.

הוראה למעשה
מי שמזכה ה' יתברך לשדך בניו או בנותיו, יראה לדבוק בטוב מטובים, כמו שהזהירו רבותינו ז"ל (פסחים מט) במאוד על זה, וילמוד מאברהם אבינו

מעל 40 שנה - גבאי בית כנסת

היהדות החרדית בארצנו הק', התפלל בבית הכנסת כמו כן המקובל "בעל הלשם" שהיה סבו של מרן הרב אלישיב זצ"ל, התפלל בו. וגם הגה"צ רבי שמואל הומינר והגה"צ רבי יוסף סלנט זכר צדיקים לברכה, נמנו על המתפללים הקבועים שלנו". ברוב שעות היממה לומד הרב פרידמן בישיבת "תורה ויראה" שברחוב בעל התניא בשכונת מאה שערים. "נמנית על הקבוצה הראשונה של תלמידי ישיבת "תורה ויראה". סיפר לי הרב פרידמן כשחיכוכו הביישני נסוך על שפתיו. וכך בשקט ובהצנע לכת הוא כאמור ממשיך יותר מארבעים שנה לנקות, לטפח ולרומם את בית הכנסת "בתי נייטן" בד בבד - להגות בתורתנו הק'.

בתמונה נראה הגה"צ רבי משה נחום פרידמן שליט"א בעת נקיין רצפות בית הכנסת "בתי נייטן" שבשכונת מאה שערים בירושלים (צילם: ברוך יערי)

שחשובי הרבנים ונקיי הדעת שבירושלים נמנו על מתפללי הקבועים. כשבקשתי מהרב פרידמן לפרט לי מי היו הגדולים והחשובים שחבשו בדרך קבע את ספסלי בית הכנסת, הוא החל לציין בפני חלק מרשימת השמות של אותם ענקי רוח: הרב בענגיס זצ"ל שהיה בזמנו הרב הראשי של

אחד מבתי הכנסת הותיקים והיחודיים שבירושלים עיה"ק הינו בית הכנסת "בתי נייטן" שבשכונת מאה שערים. ומה שעוד מוסיף נופך ליחודו הינו הגבאי שמשמש בתפקיד זה בארבעים השנים האחרונות. שמו הוא הגה"ח רבי משה נחום פרידמן שליט"א. את הקשר לבית מקדש מעט זה ירש הרב פרידמן מאביו החשוב הגה"ח שניאור זלמן זצ"ל. לפני כארבעים שנה כשבאתי פעם לבקש את אבי ז"ל, סיפר לי השבוע הרב פרידמן "מצאתי אותו כשהוא מנקה את רצפות בית הכנסת. כשראיתי זאת, מייד התחלתי לסייע לו במלאכת קודש זו ומאז ועד היום אני ממשיך לנקות ולטפח את בית הכנסת המיוחד הזה. בנוסף לעובדה שמאז שנוסד בית הכנסת "בתי נייטן", מתפללים בו במשך כל השנה (ימי חול שבתות, חגים וימים נוראים) תפילת ותיקין ונוסח התפילה הוא נוסח "אשכנז". ראוי לציין

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה (כג, ב)

פירש רש"י: "ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרחו נשמתה ממנה ומתה".

דברי רש"י צריכים ביאור: איך יתכן ששרה אמנו פרחו נשמתה כששמעה מהעקידה, אתמהא.

אפשר לתרץ, כי שרה אמנו היתה מצטערת הרבה, בחששה שיכול לצאת מזה חס ושלוש חילול השם, כי ליציני הדור יביאו ראייה לדבריהם שמאבימלך נתעברה שרה, שאחרת אי אפשר שאב יחוט את בנו, ויאמרו שיצחק בנו של אבימלך הוא. ומתוך צער על חילול השם שנגע לנפשה, פרחו נשמתה.

מה שאין כן אצל אברהם, מכיוון שעליו היתה מוטלת המצווה לעשות כפי שנצטווה מפי הקדוש ברוך הוא "והעלהו לעלה" (שם, ב), התגבר על כל החשבונות שיכולות להשתלשל מזה, כדי לקיים מצות בוראו בתמימות.

גר ותושב אנכי עמכם וגו' (כג, ד)

פירש רש"י: "מדרש אגדה, אם תרצו הריני גר, ואם לאו, אהיה תושב ואטלנה מן הדין שאמר לי הקדוש ברוך הוא לזרעך אתן את הארץ הזאת".

יש לדקדק, אם הוא יכול ליטול מן הדין, למה צריך להתחנן לפניו.

אפשר לומר, על פי מה שכתוב בהבטחת הארץ לאברהם (טו, טז): "כי לא שלם עוון האמורי עד הנה", ופירש רש"י: "כי לא שלם עוון האמורי להיות משתלח מארצו עד אותו זמן, שאין הקדוש ברוך הוא נפרע מאומה עד שתתמלא סאתה". והנה אם לא ירצו ליתן לאברהם אבינו אחוזת קבר, אין לך עוון גדול מזה, שהרי שרה אימנו מוטלת בבזיון. וזהו שאמר להם אברהם, אם תרצו הריני נשאר גר עד זמן הגאלוה, ואם לא תרצו הרי בזה תתמלא הסאה שלכם ואטלנה מן הדין.

ובאמת, מלבד זה מה ששרה אמנו עליה השלום מוטלת בבזיון, יש בזה עוד חטא, שזו היא פגיעה בכבודו של אברהם אבינו עליו השלום.

ולפי זה תובן גם כן תשובתם של בני חת (פסוק ו): "נשיא אלקים אתה בתוכנו", ומובא בחז"ל (בראשית רבה נח) שהמליכו אז עליהם אותו למלך. ולפי הנ"ל ניחא, שהם פחדו שתלקח הארץ מידם מפני הפגיעה בכבודו של אברהם, לכן אמרו לו: נשיא אלקים אתה בתוכנו, לכבדו בשלימות. ועוד הוסיפו בנוגע לקבורת שרה, שהוא יכול לבחור מבחר קבריהם, ואף לא אחד לא ינעם מלקבור את שרה.

וניחא גם מה שכתוב אחר כך (פסוק ז) "ויקם אברם וישתחו לעם הארץ לבני חת", ופירש האור החיים: "גילה להם הפך דבריהם אליו, כי אינו מחזיק עצמו נשיא להם, אלא בגדר שהם בכבוד למעלה ממנו". שלא יחשבו שזה שאמר להם מקודם ואם לאו אהיה תושב ואטלנו מן הדין, שלכבוד עצמו הוא דורש מצד פגיעה בכבודו, אלא הראה להם בזה שכל מה שאמר הוא רק מפני כבודו של שרה אמנו עליה השלום.

וישקול אברהם לעפרן את הכסף וגו' (כג, טז)

מובא במדרש במקומו: "נבהל להון איש רע עין ולא ידע כי חסר יבאנו (משלי כח, כב), זה עפרון שהכניס עין בממונו של צדיק, ולא ידע כי חסר יבאנו, שחסרתו התורה וא"ו, וישקול אברהם לעפרן, כתיב חסר וא"ו".

לכאורה מה היה אכפת לו לעפרון אם היה יודע איך שהוא כתוב בתורה עם ו' או בלי ו'?

אפשר לפרש על פי מה דכתיב (בראשית ב, יט): "וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו", ומבואר בספרים ששם האדם ראובן, שמעון מרמז על נפשו, וזהו שאמרו שעפרון כתוב בתורה חסר ו', שנחסר מחיות נפשו.

ונרמז החסרון באותו ו' שהוא קרי ולא כתיב, לרמז מה שאמר הכתוב "ולא ידע", היינו שאינו מרגיש שנעשה בעל חסרון, ה' ישמרנו.

ונגרם לו זאת בשל כך מפני שהיה נבהל להון. ואפשר לפרש על פי המבואר בזהר הקדוש (חלק ג עקו): "כל מי שרודף אחרי מה שאינו שלו, מה שיש לו נאבד ממנו". ביאור הדברים בפשוטו יש לומר, דכשהאדם רודף אחר איזה דבר שאינו שייך לו, הוא מאבד כוחות נפשו בחינם, נמצא שלא די שלא הרויח מה שהוא רוצה, אלא גם הפסיד מה שיש לו.

ומה שהאדם מיגע את עצמו ביותר, משקיע בזה יותר כוחות נפשו, וזה נקרא פיזור הנפש. וזהו מה שאנו מתפללים "למען לא ניגע לריק" וכו'.

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל (כד, א)

ופירש רש"י: "בכל בגימטריא בן, ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה".

יש לדקדק:

א. למה הוצרך הרמז הזה, וכי מי לא יודע שלאברהם היה בן, כמו שמבואר באריכות בפרשה הקודמת בלידת יצחק.

ב. מפשטות הפסוק משמע מאחר שנתברך בן, השיאו אשה, ואולם הרי כבר עברו ארבעים שנה מלדת יצחק עד עכשיו?

ג. למה באמת לא השיאו אשה קודם לכן?

אפשר לפרש על פי דברי ה"אור החיים" לעיל בפרשת וירא (יח, י), וזה לשונו: "כשנולד יצחק לא היה ראוי להוליד כי בא מסיטרא דנוקבא, ובמעשה העקידה זכה לנפש דדכורא הראויה להוליד", עיין שם.

ומכאן שבזכות העקידה שבה ניתנה לו הנשמה של זכר, יכל כעת להתחתן.

ועל כן רמזה תורה וה' ברך את אברהם בכל בגימטריא בן, דעד עכשו היה בבחינת נוקבא, ורק עכשו נעשה בבחינת בן.

ולפי זה מובן הסמיכות, מאחר שיש לו "בן" דייקא, דהיינו שראוי להוליד, אם כן צריך להשיאו אשה.

שאלות קצרות ותשובות ביצין:

1. מה הקשר בין סוף פרשת וירא לתחילת פרשתנו פרשת חיי שרה?

תשובה: מלכותו הנצחית של ה' יתברך על העולם, הוא הקשר. פרשת וירא מסתיימת במילה "מעכה". ראשי התיבות של מילה זו הן: (ה) מלך על כל הארץ. ואילו תחילת פרשת חיי שרה נפתחת במילה: "ויהיו". ניתן לקרוא מילה זו מהסוף להתחלה כפי שהיא נקראת מההתחלה לסוף. וזאת בדומה למה שנאמר על ה' יתברך (בתחילת תפילת אדון עולם) "בלי ראשית בלי תכלית". מכאן המסר שה' יתברך אשר מלוא כל הארץ כבודו - ימלך לעולם ועד.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: פטירתם של אברהם ושרה, הוא הקשר בין ההתחלה לסוף. בתחילת הפרשה מסופר על מיתתה של שרה ואילו רש"י מסיים את הפרשה במילים: "וימת אברהם".

3. מה בא רש"י להדגיש בכך שמאריך וכותב בנוגע לתיאור מיתת שרה: "פרחה נשמתה ממנה ומתה".

תשובה: רש"י בא להדגיש במילים "פרחה ממנה נשמתה" - שנשמתה ממשיכה לחיות ורק גופה מת.

4. מדרש פליאה: "בזכות שאמרו לרבקה 'התלכי עם האיש הזה ותאמר אלך' זכו ישראל להוציאם ממצרים." והשאלה היא מה הקשר בין היענותה של רבקה ללכת עם אליעזר, ליציאת עם ישראל ממצרים?

תשובה: לבן ואימא של רבקה ניסו להניא אותה מללכת עם אליעזר בכך ששאלו אותה: התלכי עם האיש הזקן הזה כשאת לא יודעת אפילו כיצד השידוך שלך נראה?! והיא השיבה להם בהחלטיות שברצונה ללכת כי היא מאמינה לאליעזר שהשידוך שהוא הציע, הוא הטוב ביותר. בשל כך מידה כנגד מידה הוציא ה' יתברך את עם ישראל ממצרים למרות שהיו בהם עובדי עבודה זרה כי האמין שלאחר שיקבלו את התורה הם יהפכו לצדיקים.

5. "ותשא רבקה עיניה ותרא את יצחק ותפול מעל הגמל" - ראתה אותו הדור ותמהה מפניו" (רש"י). ונשאלת השאלה: מדוע רבקה תמהה מפניו של יצחק?

תשובה: רבינו עובדיה מברטנורא כותב וזה לשונו: "והיה יצחק בא מגן עדן, שהלך להתרפא מהחבורה שעשה לו אביו בצוארו בשעת העקידה, והיה מהלך עתה וראשו למטה ורגליו למעלה כדרך כל העולים באוב". ומפני כך היא תמהה מפניו.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

"עלול להיות כבר מאוחר מדי..."

לחיפושים. הם 'הפכו' את כל הבית, אך לשווא, כמובן. ידידים שהגיעו לברך את בעל-הבית, כדרכם, אך הוסיפו לאווירה המתוחה ממילא.

כאשר שבתי לבית ידידי עם הארנק בכיסי, שררה בבית אבלות כשל תשעה באב. הרגשתי שמעשה-הקונדס שלי כלל לא היה משעשע.

באווירה כזאת לא היה בי העוז והאומץ להודות קבל עם ועדה כי אני הוא האחראי לכל המתרחש וכי אך לצון חמדתי. העמדתי פנים כאילו איני יודע דבר. הבעתי השתתפות בצעריו של ידידי, וחשבתי להחזיר את הארנק למקומו ברגע מתאים, באין רואים.

אך יום רדף יום והזדמנות נאותה להשבת הארנק לא נפלה לידי. ידידי לקח כבר הלוואות והגיע להסדרים מסוימים עם נושיו, ולא הייתה לי כל אפשרות להשיב את הכסף מבלי שהכל יחשבוני לגנב.

חלפו כמה חודשים והכסף עדיין היה בידי. בלית-בררה התפתיתי לעצת יצרי לעשות בכסף איזה עסק מוצלח, ולאחר מכן להשיבו לחברי בתוספת רווחים הגונים שאצבור עבורו. אך בעיירתי, שבה הכל מכירים אותי ואת אפשרויותי, לא יכולתי לערוך עסקים מבלי לעורר חשד. שכרתי אפוא עגלה, ויצאתי לדרך...

כך הגעתי לכאן, כשבמוחי תכניתי רבות. בדיוק כשבאתי הנה נקלעתי אל תוך שמחת החתונה של רבכם."

החסידיים האזינו משתוממים לסיפורו של האיש שאך לפני רגעים מספר "חשדו" אותו בצדיקות יתרה.

עדיין אין זה מאוחר לתקן את העוול. חזור לביתך והשב מיד את הכסף. אני מבטיחך שחברך יאמין לך ולא יחשוב שהיה ככוונתך לגנוב את כספו

כשהגיע לשלב הזה בסיפורו נראה היה כי העדיף לעצור ולא להמשיך הלאה. אבל עיני החסידיים לא הניחו לו לעשות כן. ואולי, חשב לעצמו, יהיה בגילוי כל האמת בבחינת 'ידידי דברים' שישייע לו להיטהר מחטאו.

כך או כך, כעבור רגעים אחדים המשיך בסיפורו: כשהבעל-שם טוב הקדוש ראני, ניגש אלי ולחש באוזני: "עדיין אין זה מאוחר לתקן את העוול. חזור לביתך והשב מיד את הכסף. אני מבטיחך שחברך יאמין לך ולא יחשוב שהיה ככוונתך לגנוב את כספו. במקרה הצורך, אבוא בעצמי להעיד שכך הם פני-הדברים. ואולם אם תתעכב עוד, עלול כבר להיות מאוחר מדי". אלה היו המילים שהבעל-שם טוב אמר לי אמש.

אבן כבדה נגולה מעל לבי, סיים היהודי הזר את סיפורו ושתי דמעות נצו בזוויות עיניו. אני יוצא עתה חזרה לביתי, לקיים את דברי הבעל-שם טוב. למדתי לקח לכל החיים.

כבוד קדושת האדמו"ר רבי ישכר דב רוקח המהרי"ד האדמו"ר השני מבעלזא שיום ההילולא שלו יחול השבת בכ"ב בחשון

שכזה, מתקבצים שכנים ומכרים לברכו לשלום, ואני מגיע, כמובן, ראשון.

פתחתי את המזנון, כדי להוציא טבק למלא את מקטרת, ועיני נחו על ארנק שהיה מונח שם

פעם אחת, כששב חברי לביתו לאחר תקופת היעדרות ממושכת, הלכתי לברכו לשלום. בבית ידידי חש אני כמו בביתי שלי. נכנסתי לבית, ומצאתי שחברי נעדר ממנו. הילדים שיחקו בחצר, והאשה היתה עסוקה במטבח. פתחתי את המזנון, כדי להוציא טבק למלא את מקטרת, ועיני נחו על ארנק שהיה מונח שם, גלוי לעין כל. הארנק מלא כסף - כל מה שהרוויח ידידי בסיבובו האחרון ושייעד לקניית סחורה חדשה.

'כך אין נוהגים', חשבתי בלבי. 'לא משאירים ארנק גלוי לעין-רואים. אני אלמד את חברי לקח', נצנץ במוחי רעיון. נטלתי את הארנק והחבאתי אותו בכיסי. 'כשחברי ישוב, ייבהל מאוד, ולהבא לא ינהג עוד בחוסר אחריות', אמרתי לעצמי.

המתנתי לחברי, אך זה בושש לבוא. החלטתי לשוב לכמה דקות לביתי, כדי לסדר דבר-מה, מתוך כוונה לשוב מיד. יצאתי מהבית כשבמוחי ערוך נאום המוסר שאטיף לידידי על חוסר זהירותו...

חברי שב לביתו, וכאשר גילה לתדהמתו כי כל הכסף שקיבץ בדי-עמל נעלם ואיננו, פרץ בזעקות מרות

אלא שבפועל נתגלגלו הדברים אחרת. חברי שב לביתו, וכאשר גילה לתדהמתו כי כל הכסף שקיבץ בדי-עמל נעלם ואיננו, פרץ בזעקות מרות. רעייתו פרצה בבכי קורע-לב. כל בני-הבית נרתמו

ל העיירה לבשה חג לכבוד המאורע החשוב ואורחים רמי-מעלה הגיעו מכל הסביבה. לא בכל יום נערכת שמחה שכזו: הבעל-שם טוב הקדוש מוביל היום, בשעה טובה, את נכדו לחופה. תהלוכת החתונה יצאה לדרך, כשבראשה צועד הבעל-שם טוב ולצדו החתן, ואחריהם קהל גדול של יהודים לבושים בגדי-חג.

אותה שעה נכנסה לעיירה עגלה שבה ישב יהודי זר. לבטח היא לא הייתה מסבה כל תשומת-לב מיוחדת. אלא שפתאום עצר הבעל-שם טוב את התהלוכה, עזב את מקומו ופנה אל העגלה. הכל ראו כיצד פונה הצדיק אל היושב בה, לוחש מילים ספורות על אוזנו, ושב להוביל את החתן.

על אף שחזותו של האיש הייתה כשל יהודי פשוט, היו החסידיים בטוחים שהוא 'צדיק נסתר'. והרי הצדיק עיכב את החופה אך ורק כדי להחליף עמו מספר מילים!

את השמחה המיוחדת והתרוממות הרוח הגדולה ששררו באותו לילה בשמחת החתונה, יקשה לתאר. היו אלה מאותן שעות מיוחדות שבהן נשכחים כל הבלי העולם הזה והנפש כולה מתעלה בשמחה טהורה.

הם נזכרו גם באותו 'צדיק נסתר' שרבים עצרו בגינו את תהלוכת החופה, כדי ללחוש על אוזנו דבר-מה

לפנות בוקר, אחרי החתונה הנפלאה, כשהתפזר הקהל איש איש לביתו, נזכרו החסידיים במאורעות הערב החולף. הם נזכרו גם באותו 'צדיק נסתר' שרבים עצרו בגינו את תהלוכת החופה, כדי ללחוש על אוזנו דבר-מה. ביררו ומצאו היכן מתאכסן היהודי הזר, ופנו לעבר מלוגו. הם קיוו כי 'הצדיק' ייאות לשוחח עמם ולגלות שביבים מדברי הבעל-שם טוב אליו.

"שלום עליכם רבי", פנו אליו ביראת כבוד. "רבי!?", תמה הזר. "לא רבי אני ולא בן רבי."

"אל נא יסתיר רבנו את עצמו מאתנו", עמדו החסידיים על שלהם. "אם מורנו ניגש אליו אמש ולחש סודות באוזנו, ברור לנו כי אדם קדוש הוא כבודו".

"לא צדיק אני ולא קדוש. רבכם לחש באוזני דבר שקשור בעניין פרטי לחלוטין", ניסה האיש להתחמק מהחסידיים. על פניו ניכרה אי-נוחות רבה.

אך החסידיים לא הרפו: "איספר לנו אפוא את העניין".

הלה הבין שלא יצליח לשכנעם להניחו לנפשו. לאחר היסוסים רבים ניאות לספר את סיפורו.

אני גר בעיירה קטנה. בבית ממולי גר חברי וידידי הטוב. חברים קרובים אנו עוד מילדותנו. חברי זה הוא רוכל במקצועו. הוא יוצא לתקופות נדודים בכפרי הסביבה, מוכר לתושבים מיני סדקית, וכך הוא מתפרנס. בכל פעם שהוא שב ממשע נדודים

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לרדת דרגה ולהתחתן

כיום שלושים ושלוש שנים מאז שיצא העלון לראשונה לאור, כשאנו מתקרבים בעזהשי"ת לגליון האלף ומאתים, אני נושא תפילה לבורא עולם שכשם שזיכנו עד כה לשמח יהודים רבים כל כך (כ"י) באמצעות הוצאת העלון האהוב הזה, כך ימשיך לזכות אותנו לעוד שנים רבות וטובות להוציא לאור את העלון עד ביאת המשיח שיבוא ויגאלנו בקרוב ממש, אמן.

י"ג אדר א' תש"ע

ל"ג שנים לעלון "שמעו ותחי נפשכם"

ה שבוע מלאו בסייעתא דשמיא 33 שנים לעלון "שמעו ותחי נפשכם" שאותו אתם קוראים מידי שבוע. וכאן המקום להדגיש שבאותה העת שהעלון יצא לראשונה לאור, כמעט שלא ניתן היה לראות ולקרוא עלונים.

זה קרה בשבוע של פרשת חיי שרה בשנת תשנ"ב. הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א, אהב מאד ללמוד את ספרו של השל"ה הק' "שני לוחות הברית". במיוחד היה אהוב עליו החלק שבספר שנושא את השם "מוסרי השל"ה". בשלב מסוים הוא הביע את רצונו לפרסם מידי שבוע את המוסרים וההוראות הללו בכדי לזכות את הציבור. או אז, העליתי בפניו את הרעיון להוציא עליון שבועי שבו נפרסם בין השאר את מוסרי השל"ה.

בתחילה הרעיון נשמע לו נועז, אך לאחר זמן מה הוא התחיל לעכל את רוח ההמצאה הזאת ואז התחלנו לנקוט בצעדים מעשיים בכדי לממש את ההגיו למעשה.

קראנו לעלון "שמעו ותחי נפשכם" ובכותרת המשנה שלו כתבנו את המילים: "הוראות למעשה מפרשת השבוע". זכור לי שכשהגענו לגליון המאתיים של העלון, רבי משה ביקש שיתנוסס בעמודו הראשון, הפסוק מ"שיר השירים": "מאתיים לנוטרים את פירי"

השבוע חשבתי לעצמי מדוע דוקא בפרשת חיי שרה יצא בהשגחה פרטית העלון לראשונה. ואז באה למוחי הארה שבדיוק כפי שכתוב על שרה אמנו שכל תמצית חייה מובאים בפרשה זו שנקראת על שמה, כי מסופר בה על כך שבנה יחידה שהיה פיסגת חייה, הפך לירוש הבלעדי ולממשיך דרכו של אביו ואימו המופלאים בצדקותם ובאמונתם בבורא העולמים, כך גם תמצית מהותו של מייסד העלון - המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א, מובאים בתורה שלו ובמעשים שמובאים אודותיו בעלון האהוב הזה.

פ רשתנו עוסקת בשדכן האנושי הראשון - אליעזר ששידך את יצחק ורבקה. בסייעתא דשמיא, השידוך הזה כידוע עלה יפה. כדאי אפוא ללמוד כמה תובנות חשובות מהתנהלותו של אליעזר בעניין השידוך הנ"ל בכדי שכל אותם מעוכבי השידוך ימצאו את שידוכם במהרה.

א. אליעזר הזיל דמעות ושיגר תפילות רבות מעומק הלב לאדון עולם עד שהשידוך "נסגר" (כלשון העם). מכאן ניתן ללמוד שצריך להתפלל מעומק הלב ולקיים את מה שחז"ל אמרו: "שערי דמעה לא ננעלו" עד שהשידוך יימצא ויקרום עור וגידים. **ב.** אליעזר התמקד במידותיה של המדוברת (במיוחד במידת החסד שלה) ופחות בסגנון משפחתה. ומכאן שאסור לפסול שידוך רק בשל חוסר שביעות רצון מהסגנון של ההורים או האחים. **ג.** אסור למשוך מדאי את ההחלטה בנוגע לסגירת השידוך. מומלץ להזדרז (לאחר בירור טוב) ולהחליט על מועד החתונה. לומדים זאת מכך שאליעזר אמר: "ועתה אם ישכם עושים חסד ואמת את אדני הגידו לי ואם לא הגידו לי ואפנה על ימין או על שמאל". **ד.** למרות שמתרחשות לפעמים כמה תקלות בדרך עד להשלמת השידוך, (כפי שקרה אצל רבקה שאביה בתואל ביקש להרעיל את אליעזר כמובא ברש"י) לא צריך להירתע מכך, על דרך שחז"ל אמרו שבכל חתונה יש קטטה.

ומעניין לעניין באותו עניין: מנהג פלא מובא בספר "קושיות" וזו לשונו: "למה נהגו העולם להכות את העדים בשעת הקידושין? תירץ כי לומדים "קיהא קיהא משדה עפרון" כלומר: חז"ל הקישו את הכתוב לגבי נישואין "כי יקח איש אישה" לקניית שדה עפרון שכתוב שם "נתתי כסף השדה קח ממני" ללמדנו שאישה נקנית לבעלה בכסף. "קיהא" בגימטריא "קטטה" כי אין קיהא בלא קטטה ולכן אנו מכים את העדים כדי שבוזה תיכלה הקטטה."

והי רצון שבזכות הקריאה בפרשה אודות השידוך של יצחק ורבקה, כל מעוכבי השידוך ימצאו את זיווגם המושלם משורש נשמתם בקרוב ממש.

סיפור קטן על יהודי גדול

הגאון המקובל רבי פישל אייזנבך זצ"ל, ראש ישיבת המקובלים 'שער השמים', שהיה עוסק עם רבינו בתורת הקבלה, העיד שכבר בהיותו

אברך עול ימים - קריאת שמע על המיטה של רבינו היתה נמשכת לפעמים משך שעותיים בקירוב. גם באי-ביתו, וכאלו היו רבים מאוד, זוכרים איך היה נעמד בפינת החדר למשך שעה ארוכה ונפשו משתפכת לאלוקיה בערגה אינסופית, כאילו צמא העורג על אפיקי מים. והוא עצמו נוהג היה להלהיט את ליבם של יהודים בפסוקים אלו של דוד המלך, המתאר אייל עייף המתהלך במדבר צחיח וכל מהותו שואלת מעט מים צלולים. "כך צריכה להיות השתוקקות של איש ישראל לקודש אברך הוא", היה רבינו אומר - וכדרכו, נאה מקיים.

אימרת השבוע

מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש

שמחתו של יהודי בשמחתו של הזולת וברכותיו - מקובלת אצל ה' יתברך כתפילתו של רבי ישמעאל כהן גדול בקודש הקודשים.

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ הינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנוזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת היי שרה פ"ה

כ"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לבניו שבשמים. לשליחת סיפורים, תגובות, הצרות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

אני מחייג לאחי ומקיים שיחת ועידה עם אותו יהודי, ולפתע אני שומע קריאות נרגשות ותכונה רבה מבין אנשי החברה קדישא.

מה אירע?

אחד מהחברים התפלא לפשר האירוע היוצא דופן, עליה לקבר באישון ליל, והחליט לרחרח מסביב, אולי יש דברים בגו.

הוא לא נזקק לחפש הרבה... המצבה הסמוכה סיפרה הכל. בקבר הסמוך, ממש לרגלי אביו של היהודי האמריקאי, קבורה יהודיה בשם איטה גנות.

על המצבה רשום כי "פה נטמנה האשה החשובה מרת

איטה אידה

גנות בת ר'

משה שיין

ע"ה "אשת

חיל מי

ימצא..

חגרה בעז

מתניה

ותאמץ

זרועותי

אשה

שמעשיה

בשואה

בהצלת

מספר רב

של יהודים,

מעידים על

גבורתה

אומץ לבה

ועוז רוחה"

האשה

החשובה

הלכה

לעולמה בשיבה טובה בגיל תשעים ושש, לפני עשרים שנה.

היארציית שלה יחול הערב, בתאריך י"ג חשוון!

בדיקה קטנה העלתה כי אכן מדובר באשה בעלת זכויות רבות, וכי ככל הנראה אין מי שיעלה לפקוד את קברה ביום היארציית!

כמובן מאליו אחי שליט"א העתיק לפנקסו את השמות ודאג גם ללימוד משניות לעילוי נשמתה ביום היארציית..

לא לחינם גלגלה ההשגחה העליונה שאני שכחתי לארגן את המנין,

וכך נסתבב שהמנין שהגיע לומר קדיש עבור יהודי אמריקאי שאצלו בארה"ב עדיין י"ב חשוון, אותו מנין הגיע בעצם אל קברה של המנוחה איטה גנות בליל היארציית שלה י"ג חשוון, וזכתה שמנין יהודים אמר קדיש ליד קברה.

מנין ליארציית באישון ליל

מספר יחידי הרה"ח ר' ישראל אהרן קלצקין שליט"א, לייקווד:

זה קרה היום, יום רביעי, י"ב במרחשון.

יהודי תושב ליקווד מתקשר אלי, אדם שאיני מכירו כלל, ובקשה בפי:

היום חל היארציית של אביו שמקום מנוחתו בהר הזיתים בירושלים.

טלפונים כאלו הם דבר שבשגרה, ואמרתיו לו שיראה את הענין כמסודר בע"ה.

בשנים כתיקונן הוא מגיע במיוחד לארץ ישראל ועולה על קברו, אבל עת מלחמה עתה והוא נמנע מלטוס, על כן הוא מבקש ממני לארגן עבורו מנין שיעלו על קברו כנהוג, והוא ישלם את שכר טרחתם כאשר יושת עליו.

שיחת הטלפון הראשונה היתה אתמול בלילה, ובארץ ישראל כבר לפנות בוקר, לכן תכננתי שעם שחר אצור קשר עם אחי ר' דוד שהוא ראש חברה קדישא בירושלים, ואבקש ממנו לארגן את המנין.

היהודי נתן לי מספר כרטיס אשראי ואמר: כמה שיעלה אני אשלם ביד רחבה.

פרשתי למנוחת הלילה, ובבוקר יצאתי לעיסוקי כאשר כל הענין פרח מזכרוני לגמרי.

בשעה 11.00 היהודי מתקשר ושואל אותי:

נו, סידרת את הענין? ממש לא נעים...

לגמרי שכחתי מכל הענין, ובארץ ישראל עכשיו כבר לילה, והיארציית חלף...

אבל חשבתי, הבן נמצא בארצות הברית, ואצלו עדיין יום, הוא הולך לומר קדיש בתפלת המנחה, לפחות שיהיה מנין כעת בהר הזיתים, והוא יאמר קדיש בזמן שיש מנין על הקבר.

אני מרים טלפון לאחי ר' דוד ואני שואל אותו אם יש מצב שלמרות השעה הלילית הוא מארגן כעת הסעה ועולה עם מנין להר הזיתים?

אני אשלם ככל אשר יושת כדי למנוע את האי נעימות שלי מול היהודי שביקש.

אחי עונה לי: תשמע, יש לי הלוויה עוד כשעה של ארון שמגיע מחו"ל, והקבורה בהר הזיתים... מעולה! סיכמנו שמיד אחר הקבורה אנשי החברה קדישא ימשיכו לקבר של אביו לומר קדיש, וביקשתו שיתקשר אלי בעת שהוא אומר שם קדיש וא-ל מלא רחמים, כדי שהבן יוכל לשמוע בעצמו ולומר קדיש בארה"ב באותה שעה.

עד כאן הכל שגרת, אך כאן באה תפנית בעלילה...

"אני מסהר מאד, אבל אני גר פה קרוב, הסתן לי רגע, אגש ואביא לך".

דקות ספורות לאחר מכן יצאתי מהשטיבלאך כשחפיסת השטרות בידי.

אכן, זה עובד! רק צריך להאמין ולשנן לעצמו שוב ושוב מהי "מנוחת נפש הבוטח".

א. ברנשטיין, ביתר

הקב"ה יושב ומזווג זיווגים

מספר ידידי הרה"ח ר' עוזר זילברשלג שליט"א, ביתר:

ביום חמישי האחרון פנה אלי לקוח שלנו מבורו פארק ארצות הברית, שאמור לקבל תמורה עבור ספרים שלו שנמכרו במכירה פומבית.

מדובר היה בסכום ניכר והיה דחוף מאד ללקוח לקבל את כספו מיידי.

העברה בנקאית לחו"ל נמשכת מספר ימים, וזו לא היתה אופציה מתאימה.

חיפשתי שליח שנוסע לארה"ב כדי להעביר באמצעותו את הכסף.

למרות מאמצים רבים מצדי, לא הצלחתי לאתר אדם נאמן שיבצע עבורי את השליחות.

האפשרות היחידה שנותרה לי היא להתפלל להקב"ה שאמצא את הדרך לתת לאיש את המגיע לו, בלי שייגרם לו נזק, ובלי לאכזב אותו ולפגוע ביחסים בינינו.

אחרי התפלה אימצתי שוב את מוחי ואז עלה בדעתי כיוון.

התקשרתי לידידי ר' אשר כהנא המתגורר בבורו פארק, הצגתי בפניו את הדילמה, ושאלתי: אולי יש ברשותו סכום כסף פנוי אותו הוא יוכל למסור ללקוח שלי בבורו פארק, ותוך מספר ימים אמצא את הדרך כיצד להשיב לו את ההלוואה.

ר' אשר כהנא הקשיב לי וראיתי שמהו חונק את גרונו והוא מתקשה לענות לי... נבהלתי, מה כבר ביקשתי?

ואז ר' אשר אומר לי: תקשיב, אני כבר כמה שעות עסוק באותו ענין ממש... אני צריך ממש בדחיפות להעביר כסף ליהודי בירושלים ואני לא מוצא שליח...

הקב"ה יושב ומזווג זיווגים... במטותא ממך, גש בזריזות לכתובת... בירושלים ותמסור לידידי ר'... את הכסף שבידך, ואני ממש ברגע זה יוצא אל הלקוח שלך בבורו פארק, ומוסר לו את הכסף שבידי!

תוצאות קסטח - בעקבות

הנכתב

שלום וברכה ר' מרדכי, הסכת ושמע (קרא) דבר מדהים...

כפי שידוע לך זה עתה זכיתי בחסדי ד' לארס את בתי הראשונה,

ומטבע הדברים הדאגה מחלחלת... מאיפה, כסף מולן?

אני ב"ה מתחזק מאד ע"י הקונטרס שקיבלתי מו"ך והגליונות השבועיים, ואף מעביר אותם בקביעות לידידים.

כעת אני יושב מול המחשב, ומשתמש למטרה כלשהיא בתוכנה של גימטריאות, כותבים מילה או שם והתוכנה מוצאת פסוק מהתנ"ך או חלק של פסוק שעולה באותה גימטריה בד"ק משהו, ואז אני רושם בתוכנה את המשפט שהכי מעסיק אותי בתקופה האחרונה:

"איך מחתנים ילדים" ? ומה המחשב עונה לי?

"איך מחתנים ילדים" ? = 673

"אל תבטחו בנדיבים בבן אדם".....673!!!

ומכלל לאו אתה שומע הן...

אריה קופלמן - רמת ויז'ניץ, חיפה

שלום וברכה,

אני קורא את הגליונות כל שבוע, וכל פעם אני חושב, הסיפורים נאים, והכתיבה משובחת, אבל האם זה אמיתי? זה יעבוד גם אצלי?

ביום ראשון השבוע הייתי זקוק להפקיד בבנק סכום של עשרת אלפים ש"ח.

פניתי כה וכה, ניסיתי והשתדלתי, ולא הצלחתי להשיג את הכסף.

את הנסיונות הללו עשיתי בשטיבלאך אחרי תפלת שחרית.

משראיתי שזה לא מתקדם לשום מקום נזכרתי בגיליון השבועי וחשבתי לעצמי: קיימתי כבר חובת השתדלות בהידור. מעכשיו אני פונה לעבודת היום, ומצפה לישועת ד'.

הפעם אנהג כמו שלמדתי, אהיה רגוע ובטוח והקב"ה יעשה את שלו.

בהחלטה נחושה זו יצאתי לחצר בית הכנסת. שם צעד מולי יהודי שבדרך כלל לא חסר לו כסף. אין לי אתו משהו מיוחד, פעם אחרונה שהיה קשר בינינו היה לפני כשנה.

אך בהשראת ההחלטה שלי רגע קודם לכן, הרגשתי בנח לפנות אליו:

"אני זקוק בדחיפות לעשירייה, שמא תוכל להלוות לי?"

הוא היסס לרגע,

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת היי שרה פ"ה

כ"ד, גיליון שבועי לאמונה, כשתון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים. לשליחת סיפורים, תגובות, הצרות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

האחות הצעירה התקשתה מאד לקבל מאחותה את כל מה שצברה במשך שנים רבות, אבל מהר מאד הבינה שזוהי ההזדמנות שלה להקים בית בישראל. במילים חמות הודתה לאחותה וקיבלה ממנה את צרור כספה.

אחר היא התקשרה בהתרגשות לצד של הבחור והודיעה שברוך ד' יש ברשותה סכום הגון ואפשר להתקדם.

הבחור שאל בתמיהה מהיכן ציץ פתאום סכום כזה, והיא סיפרה דברים כהווייתן, "אחותי נתנה לי את כל כספה, במתנה גמורה ובחפץ לב".

מהר מאד נשברה צלחת, כששמחתם ושמחת כל הסובבים אותם, מרקיעה שחקים.

החתן סיפר לחברו המבוגר את "פרשת הכסף", הלה התפעל מהסיפור המפעים וממסירותה וטוב ליבה של האחות, ובאותו רגע גמלה ההחלטה בלבו שהוא היה שמח להינשא לאחות הגדולה טובת הלב.

כשהשידוך הוצע ביקשה הבחורה לעדכן את הצד השני שאין לה כסף כלל, אף כי אמנם היא עובדת לפרנסתה ומשתכרת היטב, אבל כל הכספים שנחסכו עד כה אינם ברשותה יותר.

הבחור שמע ואמר: אדרבה, זו הסיבה שהוא רוצה להינשא לה,

ברי לו שמידות טובות עדיפות עשרת מונים על קופה מלאה מזומנים.

ובעניין הכסף - אל לה לדאוג, להורים שלו יש די והותר. השידוך נגר בשעה טובה ומוצלחת, וקבעו חתונה עוד לפני התאריך של חתונת האחות הצעירה, והערב מתקיימת סעודת שבע הברכות שלהם.

אכן סעודת שבע ברכות מיוחדת במינה!

הפרחים בתחנת הדלק

מספר ש"ב הרב יעקב וייסברגר ירושלים:

הקב"ה נתן לנו משימת חיים, ניסיון להתמודד עמו.

יש לנו בת זקונים, בעלת מוגבלות שלומדת בבית ספר של "שיח סוד" בשכונת גבעת שאול בירושלים.

המסגרת היא נהדרת והצוות משקיע כוחות רבים ומביא תוצאות מעוררות הערכה.

כמו בכל מסגרת יש את הצוות הסטנדרטי שראוי להערכה והוקרה על מפעלותיו הברוכים, ויש גם את המורה היוצאת דופן, זו שמשקיעה "מעל ומעבר", שומרת על קשר אישי עם בתנו, דואגת לה גם אחרי השיעורים, ובעיקר מאירה לה פנים ומקרינה אלומות של אור לחייה.

היעשה כן? הצעירה לפני הבכירה?

מספר משגיח כשרות במסעדה יוקרתית בירושלים:

יום אחד הודיעו שהיום מתקיים במקום שבע ברכות עם 60 משתתפים.

סעודת שבע ברכות ייחודית ויוצאת דופן.

התעניינתי מה כה מיוחד באירוע הזה, וזה מה שסופר לי:

שתי אחיות הן, הגדולה בת ארבעים והשניה בת שלושים ושש, מתגוררות יחד עם האמא המבוגרת שנמצאת במצב סיעודי.

הבת הגדולה מסודרת בעבודה עתירת שכר, עסוקה בעבודתה מבוקר עד ערב. ואילו הבת הצעירה יותר צמודה לאמה המבוגרת, סועדת אותה במסירות רבה מסביב לשעון.

והנה אחרי המתנה של שנים מלאות אכזבה, הגיעה הצעת שידוך מצויין לבת הצעירה, זו שיושבת בבית ומכבדת את האם. העניינים התגלגלו בצורה חיובית, עד שהבשילו לשלב שבאו להחליט לסגור שידוך בשעה טובה ומוצלחת.

וכאן עלתה השאלה, כסף מנלן?

ואז התגלה לחתן המיועד המצב לאשורו.

כיון שהיא סועדת את אמה אין לה כל הכנסות, ואין לה מה להביא לשולחן מלבד אוסף ענקי של זכויות... שנים ארוכות של כיבוד אם באופן מעורר השתאות.

הבחור נבוך, ואמר שהוא צריך פסק זמן לחשוב שוב על העניין.

הבחורה שבה לבית כשהיא עגומת נפש, האמנם אחר כל השנים המייסרות הללו עתיד להתבטל השידוך רק בגלל המחסור במזומנים?

אחותה הגדולה ראתה בצערה של אחותה ודנה עם עצמה, הרי כרגע אין שידוך שממתין לי, ואחותי עומדת בפני הזדמנות חייה, וכי אעמוד מהצד ואראה בצערה? אחר התחבטות קצרה היא הגיעה לידי החלטה.

היא פנתה אל אחותה הצעירה ממנה ואמרה לה:

כרגע לא מציעים לי שידוכים, אני עובדת, חסכתי עד כה כחמש מאות אלף שקלים. טלי את כספי ותסגרי את השידוך בשעה טובה ומוצלחת, ואני, הלא עד עתה יושבת בדד למרות הכסף שצברתי, מי שידאג לי לשידוך הגון הוא ידאג לי גם לכסף הנדרש.

שבוע החליטה רעייתי שמן הראוי להביע את הערכתנו לאותה מורה נפלאה.

היא יצאה במיוחד מביתנו שבאחת השכונות הצפוניות בירושלים, רכשה מתנה משולבת בזר פרחים איכותי, שאין כמוהו להביע רגשותינו מעבר למילים היבשות, ונסעה לכיוון אזור גבעת שאול, מרגישה שהיא עושה את הדבר הכי ראוי לעשותו - להביע הכרת הטוב לאדם טוב.

הניחוח הרענן והטרי של הפרחים שליווה אותה השתלב היטב בתחושות החיוביות שהיא חשה כלפי המורה המוערכת.

כאשר האוטובוס התקרב לאזור בית הספר, באזור הכניסה לעיר רעייתי קיבלה לפתע רגלים קרות.

לצד הרגשות הגואים חדר גם הרהור עקשני מעולם המעשה.

בבית הספר ישנם כמה וכמה מורות, כולם עושות מלאכתן נאמנה.

איך זה יתקבל אם היא תגיע עם זר כה מרשים עבור מורה אחת בלבד?

נכון שהיא מתמסרת הרבה מעבר לנדרש, אבל מדוע מגיע להן לחוש נחותות?

להכיר טובה לאחת,

ותוך כדי כך לגרום חלישות דעת לאחרות, מעשה חסר טעם וטקט לחלוטין, מה זה עלה בדעת?

ממחשבה למעשה, למרות הטרחה הרבה שכבר הושקעה עד לכאן, ולמרות זר הפרחים שבידה, היא קיבלה החלטה מושכלת - לרדת מהאוטובוס ולשוב על עקבותיה.

היה זה באזור תחנות הדלק שביציאה מירושלים.

כאשר רעייתי היא ירדה מהאוטובוס היא הביטה נכחה כהוזה בהקיץ.

בתחנה המתינה המורה המוערכת, כמו שלחו אותה מהשמים במיוחד לפה, כדי לקבל את המתנה המיועדת לה!

למדתי לימוד כפול מהסיפור. להיזהר בכבוד הזולת - צריך בהחלט.

ומי שמגיעה לו הערכה, יקבל אותה בכל מקרה!

"להתפלל זו זכותי"

מספר הרב אריה אהרוני ירושלים:

אני משתתף בשיעור קבוע בשעה 6.00 בערב בבית הכנסת חזון איש ברמת שלמה. ע"י הרב רוזנטל שליט"א.

אתמול אחר הצהריים הייתי בדרכי לשכונה.

ובצומת הכניסה לרמת שלמה נקלעתי לתאונה קלה מול רכב שבו כמה בני מיעוטים, אצלם מקובל שחוקי התנועה נכתבו בלשון סגי נהור, מדרש פליאה, ולא הלכה למעשה חלילה. נזקקתי לנסוע לבית חולים הדסה הר הצופים, כדי לעבור בדיקות ולוודא שהכל תקין בע"ה.

בשעה 4:30 הגעתי לחדר מיון, ראיתי שהמקום עמוס לעייפה.

ניגשתי אל האחות האחראית ושאלתי כמה זמן יהיה עלי להקדיש כדי לעבור את סדרת הבדיקות הנדרשת. היא ענתה לי ביבושת:

במקרה הטוב - שלוש שעות לפחות. אמרתי: אני צריך להגיע לשיעור היומי שלי, אני לא יכול לשהות פה יותר מארבעים דקות...

היא הסבירה לי שיש תור ארוך עד שאעבור את הבדיקות, ואחר כך עוד כשעה וחצי עד שמגיעות התוצאות...

אם תצא מפה ב7.30 תגיד תודה, כי זה בהחלט עלול להתאחר עוד ועוד... אמרתי:

להתפלל מותר לי, אני אתפלל שאצליח להגיע לשיעור. אם בורא עולם רוצה - אני אגיע בזמן, ואני מבקש ממנה שהיא מצידה תשתדל לעשות מה שאפשר.

היא הביטה בי כבאדם לא הגיוני, ואמרה:

"זו בדיחה, אין שום סיכוי",

רק התוצאות של הבדיקות לוקח שעה וחצי מאז שהן מבוצעות!

ואני בשלי: "להתפלל זו זכותי".

האמנתי, וגם התפללתי, האמנתי בכל לבי שהקב"ה יעזור לי לא לבטל את השיעור היומי שאני מקפיד בכל כוחי שלא להחסירו.

מהר מאד הדברים התחילו לרוץ...

נבדקתי על ידי אורטופד, נקראתי לבדיקות ולרופא, ובשעה 5:10 השתחררתי מהמיון, תוך ארבעים דקות בלבד, כשתוצאות הבדיקות בידי!!!

ניגשתי אל האחות ואמרתי:

כשבורא עולם רוצה הכל אפשרי".

האחות הביטה בי ואמרה "מה קורה פה"?

אמרתי: "אין לי מושג, התפללתי, והמתנתי שיקראו לי"

היא בדקה את הרשימה ואמרה בתרעומת:

"כל הרשימה הזו היא של אנשים שהגיעו לפניך!"

- אני לא יודע. קראו לי ונכנסתי, נבדקתי

והתשובות הגיעו...

מה קרה עם התור, את זה אתם אמורים

להסביר...

ברוך השם, הספקתי עוד להיכנס הביתה ולראות את הילדים, וגם לטעום דבר מה. ובשעה 5:58 ישבתי בשיעור, כבכל יום!

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פהת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש כב חשון תשפה: הדלקת נרות: ירושלים: 4:01 תל-אביב: 4:15 חיפה: 4:05 מוצאי שבת: ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:17 חיפה: 5:15 ר"ת: 5:53

פרשת חיי שרה

חסד של אמת

מצוה לגמול חסד עם המתים, לטפל בצרכי קבורתם ולזכות נשמתן!

נלמד מהפסוק: "ואקברה מתי מלפני" (פרק כג-ד) ומהפסוק: "לכל באי שער עירי" (שם, י)

וכתב רש"י: שכולן בטלו ממלאכתן ובאו לגמול חסד לשרה. ועל הפסוק להלן: "ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו" אמרו חז"ל: "הדא הוא דכתביב: "רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד": (משלי כא-כא). "צדקה" - זה אברהם שנאמר "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה". "חסד" - שגמל חסד לשרה. (מד"ר בראשית כח-יג) באחד משעוריו הביא הגר"י זילברשטיין שליט"א שאלה שמאל את הגר"ש אלישיב זצ"ל: מעשה בזוג שהיו כל ימיהם ללא שמירת תורה ומצוות, וקנו לעצמם שתי חלקות אדמה צמודות. הבעל נפטר ללא שחרז בתשובה ונקבר בחלקו שקנה לו. ואילו האשה חזרה בתשובה לאחר פטירת הבעל וגם אחד מבניה חזר בתשובה בעקבותיה.

ועתה נפשו בשאלתו: כיצד ינהג בבוא הזמן של אמו להפטר מן העולם, האם יהיה מותר לקבורה בחלקה שקנתה לה, או שמא אסור הדבר שהרי קיימא לן בשו"ע שאסור לקבור צדיק אצל רשע, והיא הרי צדיקה שחזרה בתשובה!?

השיב הרב אלישיב: הטעם שאסור לקבור צדיק אצל רשע הוא משום פגם בכפרה ככתוב: "וכיפר אדמתו עמו" ופירש האברבנאל שהוא לגוף שזקוק לכפרה, ולכן הקפיד אברהם לקנות חלקה מיוחדת בשביל שרה. לפיכך במקרה דנן אם האשה אומרת שהיא מוותרת על הכפרה הזו ותרצה להקבר סמוך לבעלה מותר לה אף שיחסר בכפרתה.

והוסיף הרב זילברשטיין: מעשה בצדיק שנפטר והשאיר חובות גדולים למלווה, באו שני אחים עשירים שאביהם הרשע נפטר והציעו לאשה שיפרעו את כל חובות בעלה בתנאי שאביהם יקבר סמוך לבעלה הצדיק.

חלקו גדולי הרבנים בנידון זה, רבני הונגריה התנגדו ואילו "המחנה חיים" פסק שמותר. ונימוקו: הרי כל עוד אינו פורע את חובותיו נחשב רשע ככתוב "לוה רשע ולא ישלם" ובכך שפורעים את חובותיו, שוב אינו רשע. אם כן, עדיף שיהיה קבור ליד רשע מאשר יקרא רשע.

ענין נוסף בחסד של אמת הוא לעשות לזיכוי נשמת הנפטר. במסע הלווייתו של הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל פתח המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל ואמר: המשגיח (הרב דסלר) היה אחד מגדולי ישראל, אבל בשמים יש מושג שנקרא עומק הדין ומזה אף אחד לא ניצל, וחז"ל אמרו שאת עומק הדין לא יכולים לגלות כאן בעלמא הדין, ועכשיו שרבינו עומד לפני משפט והוא עומד בפני עומק הדין. מה עושה אדם שנמצא במשפט? הוא מחפש עורכי דין שימליצו טוב בעדו. עכשיו אנחנו יכולים להיות עורכי הדין שלו. איך. על ידי שכל אחד ואחד יקבל על עצמו עליה מסויימת לעילוי נשמתו.

חסד עם הנפטרים...

סיפר הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל: בכל ערי ליטא היה זמן מוצאי שבת ויום טוב שבעים ושתיים דקות אחרי השקיעה. וכך נהגו בכל ישיבות ליטא, פרט לתלמודי תורה דקעלם. שם הנהיג הסבא מקלם להאריך עוד חצי שעה אחר זמן זה. וכל כך למה? כדי לגמול חסד עם הנפטרים אשר מנוחתם כבוד בקלם, שלא יחזרו לגיהנם עד כעבור חצי שעה נוספת, כמובא בספח"ק דאין מחזירים הנשמות לגיהנם במוצאי שבת עד שכל בתי כנסיות שבאותה העיר כבר התחילו בתפלת ערבית... **שימוש חכמים**

שתיהיה הקבורה כהלכה...

מעשה באחת העיירות באירופה, שנפטר שם המרא דאתרא לבית עולמו, והתעוררה שאלה גדולה, היכן יביאווה לקבורה, מאחר שלא היה שם לשומרי תורה ומצוות "בית החיים" משלהם. היה מקום ריק בבית קברות של קהילה אחרת, אשר חלק מחבריה אינם שומרי תורה ומצוות, רח"ל. **פנו** החרדים להתייעץ עם הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל ותגובתו הייתה שאם יש אפשרות לסדר עכשיו חלקה נפרדת בבית הקברות מוטב, כדי שיוכלו בני קהילתו שהעריצוהו מאוד, להשתטח ולהתפלל על קברו. אך אם לא יתאפשר הדבר, אין לקבורו בשום אופן בין מחללי שבת. **לבסוף** סידרו לכבודו שביל מיוחד להפריד בין קברו לשאר הקברות ושם הביאוהו למנוחת עולמים. בהלוייתו השתתף גם רבי משה, כשלאחר הקבורה שב ובדק שאכן הכל נעשה כהלכה. **והאיש משה**

חסד של אמת בלימוד המשניות...

מעשה באחד מבני ישיבת פוניבז' שקבע לעצמו אחר תפלת שחרית ללמוד שתי משניות לעילוי נשמת אביו. כששמע המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין על כך, סיפר לו על עצמו שכאשר אביו נפטר עשה לעצמו קביעות לימוד משניות, ויום אחד הופיע אביו בחלומו ואמר לו תודה רבה... והוסיף המשגיח: תדע שבכל משנה אתה מטיב עם אביך, כאילו ראית אותו שוכב בלי כרית ונתת לו אותה כדי שיהיה לו טוב ונעים יותר... **מתוך הספר החדש עבדא דקוב"ה**

עלוז השבוע פרשת חיי שרה הוקדש לעילוי נשמת
ר' שמואל צבי בן ר' חנוך מיכאל הלוי ז"ל
נלב"ע כג' מרחשון תשנ"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

טוב וחיוני לאדם שיעמול לתיקון ושיפור מדותיו!
נלמד מהפסוק: "ואשביעך... אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבם כי אל ארצי ואל מולדתי תלך" (פרק כד-ג-ד)

ויש לתמוה: הרי גם משפחתו של אברהם היו עובדי אלילים, ובמה טובים המה מן הכנענים? מתרץ הגאון רבי אברהם מסוכוטשוב זצ"ל (בעל אבני נזר): שונים הם הכנענים, אשר מלבד היותם עובדי אלילים, היו גם מושחתים במדות ובמוסר [=תועבת ארץ כנען]. ושחיתות במדות עוברת בתורשה לבנים. לפיכך שלל אברהם אבינו מכל וכל לקחת אשה ליצחק מבנות הכנעני המושחת במדות, לא כן אלו שמארץ מולדתו של אברהם, אף שמושחתים בעבירות והיו עובדי ע"ז אך שחיתות כזו אינה עוברת בתורשה לבנים.

הצלחת בנייתו וקיומו של כל בית נאמן בישראל שמקימים איש ואשה, מושתת בראש ובראשונה על מדות טובות! הדברים אמורים הן ביחס לשלום בית, שכה חיוני כדי שתשרה השכינה ביניהם, והן ביחס להצלחת דור ההמשך, שיזכו לראות דור ישרים מבורך - בנים ובנות בעלי מדות טובות ההולכים בדרכי האבות.

לפיכך בחן אליעזר את רבקה דוקא במדת החסד וההטבה לזולת. אף כי ראה את הניסים והנפלאות שהתרחשו אצלה וכמו זה שהמים עלו לקראתה) לא הסתפק בזאת. שכן כאשר בונים בית גדול עם יצחק אבינו, המבחן האמיתי הוא במדות הטובות שבאים לידי ביטוי בעין טובה ולב טוב כלפי הזולת.

יוכבד בת לוי זכתה שיצא ממנה רבן של ישראל - משה רבינו ע"ה שהיה ראוי יותר מכל אדם אחר להיות מושיען של ישראל. הוא נשא על שכמו את סבלות העם ומסר עצמו למען העם.

בזכות מה זכתה יוכבד לכך? ביאר הגאון רבי לייב בארון זצ"ל (ראש ישיבת מונטריאול) משום שתכונה נשגבה זו של מסירות למען הזולת, למען כלל ישראל. פיעמה ביוכבד עוד קודם שנולד משה רבינו. את זאת מגלה לנו הכתוב בפסוק "ותראה אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלושה ירחים" (שמות ב-ד). ונתקשו המפרשים: וכי אמא מצילה את בנה כשהוא בסכנה רק אם הוא "טוב" ואם אינו טוב לא מצילתו?

אלא בזה מגלה לנו התורה את מדותיה הנעלות של יוכבד שכל מחשבותיה נסבו רק על אידך להציל את בני ישראל מסבלותם. היא העדיפה לדאוג לקיומו של העם קודם לקיומה הפרטי. לפיכך כאשר ראתה בלידתו של משה כי נתמלא הבית אורה, התעורר במחשבתה שמא הוא נועד להיות מושיען של ישראל. ומעידה בזה התורה שכל טרחתה ומאמציה במיני תחבולות להצילו, לא היו מפני שהוא בנה אלא רק משום שהוא טוב להיות מושיען של ישראל. ומכאן זכותה לתולדות כיוצא בה.

תנאי ראשון לזיווג -

מדות טובות...

סיפר הגאון רבי שמחה שלמה לוי זצ"ל: פעם הצעתי לפני גיסי הגרי"ש אלישיב זצ"ל שידוך עבור אחת מבנותיו. המדובר היה בבחור עילוי גדול מיישיבת ליקווד.

שאל אותי הרב אלישיב שאלה ראשונה: איך הוא במדות? השבתי: איני יודע, אך מדובר בפאר של בחור. עילוי מיוחד וממש "מציאה" גדולה. השיב לי הרב אלישיב: אם אין מדות טובות, אין זה שידוך טוב. כי במשך החיים יש הרבה מצבים שבלי מדות טובות זה ממש חסרון גדול.

בהזדמנות אחרת, בתשובה לשאלה אמר הרב אלישיב כי מה שאמרו חז"ל בהצעת שידוך של אשה "יבדוק באחיה" הכוונה למדות טובות, ואם יש לאחים מדות טובות אפשר לגשת לשידוך.

מאידיך: כאשר נשאל פעם הרב אלישיב לגבי בחור בן תורה שהציעו לו שידוך בחורה טובה ומיוחדת, אך יש לה שני אחים שאינם בני תורה אבל נראים מצויינים במדות טובות, אמר על כך הרב אלישיב: בחור שאינו בן תורה, מדותיו אינם מדות אמיתיות משום שהתורה היא המעדנת את האדם. אלא מדותיו הם מדות מוסריות, וברגע אחד זה יכול להתחלף, וכמבואר במשנה, (אבות פ"ג מ"ז) "אם אין תורה אין דרך ארץ".

משנת הגרי"ש

כבוד הבריות

לשמור על כבוד הזולת באשר הוא !

נלמד מהפסוק: "ותמהר ותער כדה אל השוקת ותרץ עוד אל הבאר לשאוב..." (פרק כד-ב)

ו**כתב השל"ה הק':** ראה והתבונן בחכמת המוסר שהיה לרבקה לנהוג כבוד הבריות, כי מתחילה שתה אליעזר ונשארו מים בכדה, ולא ידעה רבקה מה לעשות: אם תתן המים הנותרים לגמלים, יראה כאילו משה הבהמה לאדם, להשקותם מכלי אחד. ואם תשפוך המים הנותרים לחוץ, הוא גם כן העדר כבוד להיות יתרת מים נידונן כשופכין. לכן התחכמה לרוץ, ומכח הריצה עשתה כאילו נפל הכד מאליו ונשפך, ואז מלאה אותו מים. ובזה נשאר אליעזר בכבודו. (תוכחת מוסר).

רבינו יונה ז"ל בפירושו על המשנה באבות (פ"ד-א) שואל: מה התועלת לאיש אם יכבדוהו, הרי אם נכבד הוא, לא הוסיף מאומה במעלתו וכבודו בגלל הכבוד שעשו לו. ואם אדם מבוזה הוא, לא יוכל לעשותו נכבד כי בכך לא מוסיפים לו כל מעלה שראוי להתכבד בה.

וכמו שאמר שלמה המלך ע"ה (משלי כו-ח) "כצרוך אבן במרגמה וכן נותן לכסיל כבוד". כי צורר האבן במרגמה עושה שטות, ולא לאבן כבוד, כי לא נתעלה בזה. וכן הנותן לכסיל כבוד, שטות הוא.

אלא בהכרח יש לומר שכל כבוד אשר יעשה אדם לבריות, לעצמו הוא מכבד! כי עי"ז גורם לבריות שבהכרח יכבדוהו, ומתורת חיוב שהוא הכבוד האמיתי. ועל זה אמר התנא (באבות) "איזהו מכובד? המכבד את הבריות שנאמר "כי מכבדי אכבד ובזוי יקלוי".

ראית פסוק זה הוא מקל וחומר - אומר רבינו יונה - שכן אם הקב"ה, שכל בריותיו לא נבראו אלא לכבודו, שנאמר (ישעיה מג-ז) "ולכבודי בראתי" והן חייבין בכבודו, ולא היה בדין להחזיק טובה להם, כי לא

נוהג כבוד בתלמידיו...

הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל היה נוהג בכבוד רב כלפי כל אדם מישראל. גם כאשר אחד מתלמידיו היה שואל שאלה שטותית שגררה צחוק בקרב התלמידים, היה רבי יהודה ממחר להפוך בשאלה ו"לשכללה"... עד שהתקבלה בקרב התלמידים כקושיה אמיתית ואז היה פונה אליהם: "עכשיו רק מי שיכול לתרץ קושיה זו, אני מרשה לו לצחוק"...

הקדמה לספר ד' מהרי"א

לשמור כבודם של ילדים...

זהירותו של כ"ק האדמו"ר רבי אהרן מבעלז זצ"ל בכבוד הבריות היתה לחם חוקו תמיד הוא היה מתחשב בהרגשות הדקות ביותר של הזולת והשתדל למלאותן לפי רצונו ורוחו של כל אחד.

עם כל זהירותו הרבה בכבוד הבריות, הוא חשש תמיד שמא נכשל, והיה רגיל לבקש סליחה מכל אחד אפילו מילדים. פעם שמע שהשמש ביקש מאחד הילדים להביא משהו לצורכי הרבים. קרא לילד וביקש שיחזרו בפניו על המשאלה עם בקשת סליחה...

אדמו"רי בעלזא - ח"ד

"יהי כבוד חברך חביב"...

כאשר נכנס אדם לבקר את הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל היה נוהג רבי איסר זלמן, לעיתים, להכניס את האורח לחדר. בחביבות רבה היה מבקשו לשבת. מיד לאחר מכן ביקש את סליחתו, והיה יוצא ונכנס למספר דקות לחדר בו היתה בביתו הספרייה של רבי חיים ברלין ומגויף אחריו את הדלת.

בחדר זה היה הולך רבי איסר זלמן הלך וחזור כשהוא משנן מספר פעמים: "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך"... רק לאחר מכן היה חוזר לחדר ויושב ומשוחח עם האורח...

בדרך עץ החיים

לא לראות תלמיד בבושתו...

בזמן שכיחן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ראש ישיבת פוניבז' לצעירים, אירע מעשה ששני תלמידים רבו ביניהם, ודקות לפני זמן התחלת השיעור, סגר אחד מהם את דלת "חדר השיעורים" ולא נתן ליריבו להכנס.

ראש הישיבה הגיע ורצה להכנס, אך כמובן לא יכל. צעק הבחור מבחוץ כי ראש הישיבה ממתין להכנס, אך יריבו לא האמין לו ולא פתח, וכך עברו מספר דקות. עד שפתח את הדלת.

כשנפתחה הדלת מיהר הרב שטיינמן לסובב את ראשו לאחור, כדי שלא לדעת מיהו התלמיד שסגר את הדלת, כדי שלא יראה את התלמיד בבושתו... וכך עמד עד שנכנסו רוב התלמידים ואז כבר לא יכל להבחין מי היה הסוגר.

הלמות עמלים

נבראו לדבר אחר, וזו היא מלאכתם ואין להם רשות לעשות אחרת, ואעפ"כ אמר "כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו", כל שכן חבריו של אדם שאין חייב לכבדם. אם יעשה להם, כי יכבדוהו ועל כפים ישאוהו. וגם זאת המדה אין בה טורח, והיא נאה ומקובלת.

אומרים חז"ל (ד"א רבה פ"ג): "צאו והזהרו כל אחד איש בכבוד חברו. ובשעה שאתם עומדים להתפלל הו יודעים לפני מי אתם עומדים ומתפללים". ותמה החוות יאיר: מה הקשר בין ב' אמרות הללו ומה פשר הלשון "צאו" והזהרו..."

וביאר החוות יאיר שאזהרת חז"ל היא שאמנם צריך להזהר כל אחד בכבוד חברו, אך זה לאו דוקא בזמן שמתכנסים להתפלל ופוגשים איש את רעהו... אלא בעת שהם "יוצאים" מבית הכנסת והם מצויים בעסקיהם או בתורתם, או-אז צריך להקפיד במיוחד על כבוד החברים ולא לפגוע בהם ולביישם, אך בעת התפלה צריך לדעת בפני מי עומדים, ולא לחפש אז כיצד לכבד את הזולת. שכן לדאבוננו יש שהופכים את היוצרות: בבואם להתפלל מוצאים חבר שלא ראוהו זה עידן ועידנים ומכבדים אותו בנדיבות לב, אך כשיפגשוהו ברחוב בעת שטרודים בעינים, כאן כבר היחס שונה, קצרה רוחם מלכבד, אם לא אף גרוע מכך... זהו שלימדונו חז"ל: לדעת היכן באמת צריך לכבד את הזולת ולא להפוך את היוצרות.

ניחום אבלים

מצוה לנחם את האבל ולהפיג צערו בדברי נחמה ועידוד!

נלמד מהפסוק: "ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלוקים את יצחק בנו" (פרק כה-יא)

ואמרו חז"ל: ויברך אלוקים את יצחק - מכאן שהקב"ה ניחם אבלים, אף אתה נחם אבלים. ופירש רש"י: ויברך - ניחמו על אביו וברכו ברכת אבלים" (סוטה יד).

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל כתב (בשור"ת אגרות משה ח"ח-אור"ח סימן כ) כי המצוה של "ניחום אבלים" איננה רק בזה שמברכים את האבל בברכת "המקום ינחם אתכם"... היינו שהקב"ה יתן לו חיזוק להתנחם. שכן בזה בלבד אין אדם מתנחם ונעשה שקט ברוחו, שזוהו עיקר התנחומים שחייבה התורה. אלא דרך הניחום הוא כמו שמצינו בחברי איוב שבאו אליו לנחמו, שהרבו לדבר אליו.

והנפק"מ לדינא בזה, שאם האדם מנחם בריבוי דברים, הרי שצריך לקיים את הוראת חז"ל (מו"ק כח): "אין המנחמים רשאים לומר דבר עד שיפתח האבל". אבל אם רק מברך כדרך שנוהגין לומר "המקום ינחם אתכם" אזי אין צורך שהאבל יפתח בדברים קודם לכן, דכיון שאין ברכה זו עיקר חיוב התנחומים (שהם כדי להשקיט רוחו) אין צורך להתחלה של האבל, ואין אמירה זו אלא גמר דברים של המנחם.

לפיכך המנהג הוא, שאחרי שישבו והתעכבו מעט בבית האבל ודברו דברי תנחומים ממש וקיימו המצוה, אזי מסיימים בברכה זו של "המקום ינחם אתכם"...

כאשר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל דיבר דברי ניחומים עם אלמנה ויתומים רכים עם תום ימי השבעה, אמר להם כך: בתורה נאמר "בנים אתם לה' אלוקיכם לא תתגודדו"... אצל הגויים כשאדם מת קורעים את בשרם. התורה אוסרת עלינו לעשות כך מפני שאנו בנים של ה'. ומסביר הרמב"ן שכאשר מתאבלים על קרוב שנפטר, אפילו על אב, שאז הצער גדול ביותר, צריך לזכור שיש לנו אב בשמים "בנים אתם לה' אלוקיכם", ואבינו שבשמים הלא הוא חי וקיים תמיד.

באגרת תנחומים ששיגר הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל לבנותיו כתב: "קבלו את משפט ה' באהבה כי אין דבר רע יוצא מהש"ת ואין זאת כי אם לנסות אותנו. הנה בידינו עתה לזכות בשעה קלה לחיי נצח כענין "יש קונה עולמו בשעה אחת".

והוסיף המשגיח: הנה ראיתי שהסבא מקלם זצ"ל כותב דברי תנחומין. וז"ל: "בלי ספק על נכבד גדול כמוהו אוכל לחשוב כי כל עוד יתחזק במעוזו לקבל דין שמים באהבה, כך עוד ועוד יגדל שכרו על זה, כי בכל עת שהטבע מעורר את האדם את צערו והאדם מתחזק על נפשו נגד טבעו ולחשוב "אם חסד אשירה ואם משפט אשירה", למה כי המשפט של אב הרחמים בלי ספק הוא הלא על כל רגע ושכרו מרובה מאוד"...

"אילו הייתם יודעים"...

בשנת תשל"ב נהרגו בתאונת דרכים מחרידה ארבעה בחורי ישיבה. הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל ניחם את האבלים בדברים הבאים: "ידוע כי תאומים לפני הלידה שוהים בצפיפות, ובעת הלידה לא יתכן ששניהם יצאו יחדיו, אלא האחד מקדים לצאת ואחריו השני. הבה ונתבונן איך מרגיש התאום השני לאחר שיצא הראשון. מן הסתם הוא דואג ומרחם על אחיו שיצא החוצה, כי משוכנע הוא שבחוץ גרוע יותר מאשר בבטן אמו. כמובן אם היה יודע כמה טוב והרווחה מצפים לו בחוץ היה משנה בהחלט את דעתו.

סיים רבי שמואל ואמר: "כך גם אצלכם, אילו הייתם יודעים כמה טוב לו לבכם עתה כשהוא בישיבה של מעלה, אחרי שנטל עמו כל זכויות לימוד התורה וקיום המצוות והמעשים הטובים שעשה כאן בעוה"ז, בוודאי לא הייתם מצטערים ובוכים"...

ראש הישיבה

"מה אתם בוכים"?

בחורף תשי"ב נפטר למשגיח - הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל נכד קטן. בתחילה לא רצו לספר לו, אך כשהתברר להם שהוא יודע, אמרו לו שההורים שבורים מאוד. כתב להם רבי יחזקאל: "מה אתם בוכים? הרי הילד הקטן עוד לא היה חייב במצוות, הרי אין לו עבירות, ומאידך למרות שהיה קטן הוא כבר עשה מצוות (כעניינת אמן וברכות הנהנין) עסק טוב מזה לא יכול להיות"...

עבדא דקוב"ה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

השבה כנגד השבה...

הוא מתגורר בירושלים, בשכונת 'סנהדריה'.

מידי יום הוא יוצא לבני ברק, באוטובוס.

באחת הנסיעות, ממש לפני שהוא יורד, הוא מבחין במצלמה שמונחת על המדף ליד הנהג. הוא שואל את הנהג (שאינו מבני ברית): 'של מי המצלמה?' הנהג עונה שמישהו כנראה שכח את זה, והוא צריך להעביר את זה למחלקת אבדות ומציאות.

האברך חושב לעצמו: המצלמה היקרה עלולה ללכת לאיבוד שוב, או בדרך למחלקת אבדות ומציאות או במחלקה עצמה. מעבר לשווי של המצלמה עצמה, לפעמים גם יש בה תמונות יקרות ערך שאין להן תחליף.

החליט לקחת אותה איתו, ולעשות מאמץ מיוחד לאתר את המאבד.

* * *

לאחר שירד מהאוטובוס, פתח את המצלמה והתחיל לדפדף. למרות שהיו שם הרבה תמונות משפחתיות - לא זיהה כלום, ולא אף אחד מהמצולמים. המשיך לדפדף עד שהבחין בתמונה של משפחה מצטלמת, כאשר ברקע קיר-בנין עם הכתובת "הרב עובדיה יוסף 19"...

התקשר לקרובי משפחה שבמשרד שלהם יש אפשרות חיפוש במחשב, והם אמרו שכתובת כזו בעיר חרדית יחסית הם מצאו רק בעיר פלונית. מכיון שיש לו קרוב באותה עיר, שלח לו במייל את התמונה - אך הקרוב לא זיהה אותם.

אז יש כבר קצה חוט, או קצה קרחון, אבל הוא עדיין כלל לא יודע האם המשפחה הזו אכן מתגוררת באותה עיר או רק ביקרה שם...

* * *

מכירים את הארונות האלה שיש בכל גן? שורות של מגירות, שעל כל אחת מהן מופיע שמו של ילד אחר. הילדים מניחים שם את ה"עבודות", "יצירות" ו"ציורים" וביום שישי יפתחו את המגרה ויצרפו את האוצרות לדף-קשר... באחת התמונות נראה ארון שכזה. אך מה זה קשור לסיפור?

מיועדנו החליט שלא לוותר. גם אם זה יאלץ אותו לאתר "מחט בערמת שחת". מעל המגרות של הארון הנ"ל היו רשומים שמות של ילדים. התקשר לקרוב המשפחה שמתגורר באותה עיר, וביקש ממנו לברר אילו "חדרים" פעילים בעיר. לאחר מכן התקשר לכל 'חיידר' כדי לברר אם יש ילדים בשמות האלו בכיתות הנמוכות אצלם...

בתום חיפוש אינטנסיבי מצא את החיידר המתאים. יצר קשר עם המזכירות, והעביר להם את התמונה המשפחתית מ"הרב

עובדיה יוסף 19", והתברר שאכן זו משפחה שגרה בעיר, ויש להם בן באותו חיידר...

כך חזרה המצלמה לבעליה - שמאוד שמחו איתה!

* * *

הסיפור הסתיים:

עכשיו הוא רק מתחיל!

באותו יום שהמצלמה הוחזרה, מקבל האברך טלפון 'שלום... האם איבדת מעיל-חורף שנראה כמעט חדש?' לא זכור לו שאבד לו מעיל, אבל מכיוון שעדיין לא ירד גשם אז הוא לא יכול להבטיח... מיהר לחפש בארונות הבית, ומסתבר שהמעיל היקר אכן נעלם.

מה קרה? ביום פורים הוא יצא לכיוון בית הכנסת כשהוא לא "מפוקס" לגמרי... מכיון שהיה קר, התעטף במעיל. בבית הכנסת היה עוד יין, והוא "התחמם" עד שבדרך חזרה הביתה כבר לא נזקק למעיל, או שכלל לא זכר שלקח מעיל... תכל'ס, אחרי פורים התבהר מזג האוויר ושוב לא חיפש מעיל. הוא כלל לא היה מודע לכך שאיבד את מעילו!

בקור הראשון של החורף הנוכחי הוא היה אמור לפתוח את הארון ולהיחרד: 'איפה המעיל שלי? לאן הוא נעלם?!' איזה עגמת נפש הייתה לו! ואיזה סיכוי היה שהוא יזכר ששכח אותו בבית הכנסת בפורים דאשתקד...

והנה, באותו יום, באותו יום!! שהוא טורח להשיב מצלמה לבעליה, מישהו אחר טורח להחזיר לו המעיל. המוצא "חופר" במעיל, עד שהוא מוצא סימנים שעוזרים לו להגיע לבעליו...

היש לך "מידה כנגד מידה" יותר מזה?

* * *

אגב אבדות ומציאות, התבקשנו ליידע את הציבור על פטנט פרקטי קטן שיכול למנוע ים של עגמת נפש:

הרה"ג רבי א. אקער שליט"א סיפר לנו, שלאחרונה קרה להם פעמיים שאשתו גילתה ילד קטן שלא ידע איפה הם גרים... פעם אחת היא חיפשה וחיפשה, הלכה לגמח"ם לאיבוד ילדים ואיתרה את ההורים רק בשעה 10.30 וחצי בלילה. כך שאת סעודת שבת הם התחילו רק באחת-עשרה... במקרה נוסף גם ארך הרבה זמן עד שמצאו את משפחתו של הילד.

מתברר שמדובר בילדי אורחים שלא מכירים את האזור. ברגע של חוסר שימת לב הם מאבדים את הכיוון והולכים לאיבוד.

הפתרון הפשוט: להצמיד לכיפה של הילד, או לבד אחר, שם וכתובת של המשפחה המארחת. פתרון קל ופרקטי שיכול לחסוך המון עגמת נפש!

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך – וגם חייך אליו

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: ניצול הזמן

פרשת חיי שרה

בס"ד | גליון מס' 507

כיצד הפך חמור לבית מדרש נודד?

ויהיו חיי שרה... (כ"ג, א)

משומעי לקחו לערוך חשבון פשוט: אסתר המלכה מלכה על 127 מדינות - כמניין שנותיה של שרה אימנו. כלומר: זכויות של כל שנה משנות שרה העניקו לה מדינה. הווי אומר, זכויות של כל חודש העניקו לה מחוז, זכויות של כל יום העניקו לה עיר, כל שעה העניקה לה שכונה, כל דקה העניקה לה רחוב!

לא יאומן! - הכריז רבי עקיבא, דקת חיים של שרה אימנו, העניקה לנכדתה רחוב שלם! עשרות בתים, חנויות, אנשים, פעילות סואנת. בכל דקת חיים של סבתה שרה אימנו קנתה אסתר המלכה רחוב, כל דקה הפכה למשמעותית במלוכתה של הנכדה אסתר. כל דקה הפכה לגורלית וקיומית!

נו, ועכשיו - טען רבי עקיבא למאזיניו המתנמנמים, לאחר שראיתם מה ערכה של דקה, איך תוכלו לישון? איך תאפשרו לנמנום לאבד לכם דקת חיים? הלא ראיתם מה המשמעות של כל דקה, הבנתם מה ההשלכה הגורלית של כל רגע מהחיים, איך תוכלו להירדם? איך תערב עליכם שנתכם? הרי כל דקה יקרה מפז, בעלת השפעה מרעית!

זהו הגילוי של רבי עקיבא, גילוי שמחדד את המבט על השעון. מתברר שכל רגע מהחיים הוא יחיד, כל דקה היא מרגלית, כל שניה היא רבת השפעה. אם כל רגע הוא כה יקר, איך אפשר לאבדו? איך אפשר להשליך אותו? איך אפשר לבזבז אותו? וכי אדם שיש לו אלפי מרגליות - יזרוק אחת מהן לאשפה? אדם בעל רבבות שטרות כסף, נראה אותו שורף אחד מהם?!

זמן הוא הרבה יותר יקר, הרבה יותר! כל דקה מקנה נכסי נצח, כל רגע הוא משמעותי לחיים, לדורות, בכל שעה ניתן לרכוש עולם ומלואו! הן הזמן אותו קצבו עבורנו מן השמים הוא מוגבל, מדוד ומחושב, כל דקה היא חלק ממסכת חיים ומתפקיד אותו יועדנו למלא. הבה נצל את הזמן בדייקנות ובקפדנות, נכיר בערכו של רגע ולא נאבד אף דקה, נשקול את תכנון סדר היום שלנו בפלס מדוייק - כי כל רגע שחולף לעולם לא יחזור, וכל דקה שחולפת יכולה להשפיע לדורות!

הבה נמלא את הזמן שלנו בתוכן איכותי ייחודי. נראה איך נוכל לנצל גם את זמן ההמתנה בתורים, גם את השעות שאנו בדרכים, גם את הדקות הספורות שבין לבין, גם את הזמן החומק לנו בין האצבעות. עוד שיעור תורני טלפוני, עוד הספק של משנה או הלכה אחת, עוד מאמר חז"ל או חיזוק ביראת שמים, עוד מעשה חסד על הדרך או מילה טובה למישהו שאנו עוברים על ידו. כך מנצלים את הזמן, כך מרוממים כל רגע להשפעה מרעית לטובתנו לדורי דורות!

ריצה משתלמת במיוחד!

מחנה העבודה שבירכתי קאזאן, אז - חלק מהאימפריה הסובייטית הגדולה, היה אחד המקומות שפחות נעים לשהות בו, וזאת בלשון המעטה. התנאים היו תת תנאים, הקור המקפיא ותנאי העניות הקשים הפכו את החיים לבלתי נסבלים. הגאון הצדיק רבי יצחק זילבר זצ"ל נשלח למחנה העבודה לשנתיים מאסר, בהן נזקק למסירות נפש של ממש כדי לשמר את הגחלת היהודית הפועמת בקרבו.

המתנה הגדולה ביותר לה זוכה האדם, משאב טבע נדיר וייחודי שכולנו זקוקים לו כאוויר לנשימה, היא דווקא אותה מתנה שניתן לאבדה בקלות, ברגע של חוסר תשומת לב או איבוד מיקוד. זו מתנה יקרה, וכגודל יוקרתה - גודל חמקמותה...

למתנה הזו קוראים 'זמן'. זמן - הוא המסגרת בתוכה כולנו פועלים, מסגרת של שנים, חודשים שבועות וימים, שמחולקים לשעות, דקות, שניות ורגעים. רגע לרגע מצטרף, שניה ניה חולפת, דקה ועוד דקה עוברת, והנה עברה לה שעה, ועוד שעה, ועוד שעה. ובחלוף 24 מעברים כאלה עבר יום שלם, יום שלא יחזור. כש-365 יום כאלה עוברים חולפת שנה, וכש-120 שנים כאלה עוברים - הכל כבר היסטוריה...

החיים שלנו פועלים בתוך מסגרת זמן, היום שלנו מחולק לפי הזמנים שבו, כל מה שאנו עושים - אנו זקוקים להקדיש לו זמן. זמן הוא אותו מושג שאי אפשר למשש אותו, אבל בלעדי - שום דבר לא יתקדם. זמן הוא אותו כלי שאין לו ידיות או צורה, אבל בתוכו מוחזק כל מה שאנו מספיקים ולא מספיקים, משיגים או לא משיגים.

למעשה, רוב המאמץ האנושי המושקע בשיפור הבריאות ואיכות החיים, הוא מאמץ להשיג עוד ועוד זמן. אנשים מנסים להתייעל בעבודה - כדי להשיג עוד זמן שיאפשר להם להספיק עוד מטלות. אנשים מחפשים לשפר את בריאותם ולהאריך את חייהם - כדי להשיג עוד זמן. אנשים מושנים כל העת את סדרי העדיפויות וההרגלים שלהם, כמובן - כדי להשיג עוד זמן...

ואחרי כל המאמץ הגדול שמושקע בהשגת עוד ועוד זמן, לא פעם נשכחת השאלה האמיתית: רגע, איך לנצל את הזמן בצורה נכונה? עד כמה צריך לנצל כל דקה ורגע? האם באמת אנו חושבים מספיק לפני שאנו מכלים דקה או שניה יקרה? האם כל שעה ויום מחיינו מנוצלים די הצורך, מתוך הבנה עמוקה עד כמה כל יום, שעה ודקה הם גורילים ומשמעותיים לחיינו?

כדי לענות על השאלה הזו, נפתח בדברי המדרש, המספר לנו על הכלי בו השתמש רבי עקיבא כדי לעורר את ציבור שומעי לקחו, שהתנמנו בעיצומו של השיעור. כדי להעירם ולהאירם באור התורה, נקט רבי עקיבא בשיטה מעניינת, והפתיעם בשאלה מקורית שלא ממין הענין הנלמד:

מה ראתה אסתר המלכה למלוך על 127 מדינות כמסופר בראשית מגילת אסתר? למה אסתר המלכה, צדיקה שכזו, חשוב לציון ולספר שמלכה על 127 מדינות ברחבי הגלובוס? למה המידע הזה חשוב ונחוץ עבורנו? - אלא - גילה רבי עקיבא - תבוא נכדתה של שרה אימנו שחייתה 127 שנים כמסופר בפרשת השבוע, ותמלוך על 127 מדינות!

עד כאן דברי רבי עקיבא, הדרוש הנפלא שנשא בעיצומו של שיעור, כדי להעיר את קהל מאזיניו. וכל מתבונן שואל את עצמו: ניחא, דרוש יפה הוא זה, אבל מה המסר שלו? מה הוא בא להביע? וכיצד בעזרתו יתעורר הציבור?!

הרה"ק בעל 'היחידושי הרי"ם' ז"ע חושף רובד נשגב בדברים. רבי עקיבא ביקש

סיום הש"ס בחמש דקות!

היה זה בהיכלה של ישיבה, המשמש גם כחדר שיעורים. מדי יום, בין תום סדר הלימוד המשותף לכל בני הישיבה ועד לתחילתו של השיעור נערכת הפסקה קצרה, עד שהתלמידים מסתדרים במקומותיהם מחדש. אחד מתלמידי הישיבה חמל על הדקות האובדות בהפסקה הקטנה הזו, והחזיק בכיסו ספר משניות קטן, מתכוון למד מדי יום בהפוגה זעירה זו...

לחבריו זה לא היה נראה משמעותי, איש לא ייחס לכך חשיבות גדולה מדי. הן ההפסקה כה קצרה, מה כבר אפשר להספיק בה? אלא שבסוף השנה, למרבה הפלא, התברר שאותו תלמיד סיים ששה סדרי משנה! הוא סיים לימוד ש"ס משניות, בהפסקות הקטנות שבין סדר הלימוד לשיעור!

סיפור נפלא זה, אותו שמעתי מרבו של התלמיד, מוכיח עד כמה חמש דקות הן גורליות, השפעתן עצומה. הנה כי כן, הבחור הזה שאיש לא ייחס חשיבות לספר המשניות הקטן שבכיסו - זכה לערוך סיום על ש"ס משניות, בחמש דקות!

אכן כן! כולנו, בני תורה כעמלי כפיים, לכולנו יש חמישית דקות כאלה, מפוזרות ומבוזבזות לאורך היום. הבה ננצל אותן, הבה נקנה בהן קנייני נצח, הבה נהפוך אותן למנוף רוחני עוצמתי, גרויח רכוש גדול בחמש דקות!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הרי"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת
ר שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"י)
ת.נ.צ.ב.ה.

באחד מימי מאסרו, נגזר עליו לשמש במשך תקופה כשואב המים לאסירי המחנה. כדי להבין את מהות העבודה יש לפרט, שבתאי המגורים במחנה העבודה הרוסי לא היו ברזים או מים זורמים, וכל המים ששימשו את האסירים לשתיה, לרחיצה וכל שימוש אחר - היו מים שנשאבו מנהר קאזאנקה הסמוך למחנה העבודה. מפקדי המחנה הטילו על רבי יצחק את התפקיד הקשה, ללכת לנהר הלך ושוב, לחצוב בידיו את הקרח שקפא עליו, ולשאוב דליי מים - אותם נשא אל המחנה.

כדי לספק את התצרוכת הדרושה למחנה, נאלץ רבי יצחק לעבוד בפרך כל יום, מבוקר ועד ליל. מדי יום, בשעה 5 וחצי בבוקר התייצב למלאכה, הרכיב על כתפיו את המוט ועליו שני דליי המים, ויצא אל הנהר. שבר את הקרח, שאב מים חיים, ושב למחנה - נושא על כתפיו את המטען הכבד.

כך הלך רבי יצחק, הלך ושוב, כל יום, כל היום. מ-5:30 בבוקר ועד 7:30 בערב, בלי להתיישב או לנוח ולו לרגע אחד. אסירי המחנה זקוקים למים, המפקדים מפקחים שהוא לא מתרשל בתפקידו, ועליו לעמוד ביעדים ולשאוב את מלוא כמות המים הדרושה.

למעשה, רבי יצחק היה מרוצה מהעבודה שנגזרה עליו, למרות הקושי הרב והמאמץ הפיזי הכבד. בעבודה הזו, לא נאלץ לבלות את יומו עם האסירים הערלים שמשביב, ומה עוד - שבימי ששי יכול היה להסתייע באסירים נוספים, שסייעו לו לשאוב די מים כדי שיוכל לשבות ביום השבת. מה כבר יכול יהודי לבקש יותר מזה? האם בתנאי מחנה העבודה יכולה להיות עבודה טובה מזו?

אלא שקושי אחד ומרכזי ניצב בפניו, הטריד את מחשבתו. הלא חיוב לימוד תורה מוטל על כל יהודי, עשיר כעני, מבוגר כצעיר, איש משוחרר כאסיר במחנה העבודה. 'אני, אניני זוכה ללמוד תורה, אין לי דקה אחת של פנאי בעבודה הזו! כל היום אני מתרוצץ הלך ושוב אל הנהר וממנו, מתי אספיק משהו לעבודת השם, מעשה חסד, ניצול הזמן לנכסים נצחיים?!' - הרהר בעצבו...

אך לא איש כרבי יצחק, יתן לעצב להכריע. הוא חישב ובדק היטב, וגילה כי הדרך מן הנהר, כשהוא נושא את הדליים הכבדים, אורכה כשעה הליכה. 'אם ארוץ כל הדרך, סביר שהדרך תתקצר מעט, ואז אוכל למצוא כמה דקות לפני היציאה לסיבוב הבא!' - חשב, ובדק...

כבר באותו היום, החל רבי יצחק לרוץ. ואין הכוונה לריצה קצרה או קלילה, אלא לריצה רצופה, במשך 45 דקות, כאשר דליי מים כבדים על כתפיו! נקל לשער כי המאמץ היה אדיר, הוא נדרש למצות עד כלות את כוחותיו הפיזיים החלושים, אך הוא המשיך לרוץ כל הדרך מן הנהר לכיוון הצריף, 45 דקות רצופות, כשכובד המים מוטל עליו!

כשהגיע למחנה, פרש לצריף לרבע שעה, ושם, מאחורי הוילון, הוציא את המשניות שהחביא מבעוד מועד, והגה בהן בשקיקה. לא סדר לימוד ארוך, לא בבית מדרש ממוזג, לא מתוך תנאים הטובים ביותר, אלא מוסתר מאחורי וילון, באפיסת כוחות לאחר ריצה מתישה, הצליח 'לחטוף' רבע שעה הגונה של לימוד תורה!

כשסיים את רבע שעת הלימוד, שב למשמרת העבודה וחזר לכיוון הנהר. שוב הוא מעמיס מים, ושוב הוא רץ. המאמץ גדול, הקושי עצום, אך עיניו בוערות בלהט - שוב יצליח 'לגנוב' רבע שעה של לימוד תורה...

וכך עשה רבי יצחק, שוב ושוב ושוב. 14 שעות ביום עמל בפרך, ובכל דרך - רץ במהירות כדי להספיק את רבע השעה 'שלו', היקרה לו מפז, אותה יוכל לנצל לצמיחתו הרוחנית כפי שאיוותה נפשו. הוא הוצרך לשם כך לרוץ ולהתאמץ, להסתתר ולהתחבא, לוותר על דקות מנוחה יקרות ולהקריב את האפשרות לפוש קמעא - אך הוא זכה להשיג רבע שעה של לימוד תורה, רבע שעה יקרה מפז!

את סיפורו זה כתב לימים בספרו 'להישאר יהודי', בהדגישו את האושר הרב שהיה מנת חלקו, לנוכח המציאה היקרה - רבע שעה של לימוד תורה, נגד כל הסיכויים. 'היו ימים שהצלחתי לצבור שלוש שעות תמימות!' - סיפר באושר אין קץ לתלמידיו, 'הצלחתי מאותם רבעי שעה ללמוד בעל פה מסכתות שלימות, אותן אני זוכר עד היום!'

סיפור זה הוא כתמרור זוהר, לכל יהודי באשר הוא. אם אנו 'לא מוצאים זמן', אם אנו חשים שעומס המטלות אינו מאפשר, אם אנו מרגישים שעיתותינו אינן בידינו, הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של רבי יצחק בוחר לרוץ - ריצה קשה ומאומצת, כדי לחטוף רבע שעה, כדי למצוא עוד כמה דקות יקרות, דווקא בתת התנאים שהיו מנת חלקו.

ואנו, שצמחנו טוב בהרבה בכל המובנים, הבה נחשוב איך נוכל להרוויח עוד כמה דקות, איך נוכל לחשב את יומנו באופן כזה שייצברו לנו מפה ומשם רבעי שעה או אפילו כמה דקות, אותם ננצל היטב. בעולם של ימינו זה כל כך קל, ספרי הקיצורים מצויים, ובתקופה האחרונה זכינו לתקנת גדולי ישראל שליט"א ללימוד שתי משניות ביום ב'משנה מאירה', המאפשר לימוד קצר, מבואר ומוסבר, שקל להשתמש בו לנצל את הכמה דקות' שלנו.

בחיבה נכונה, בתכנון נכון, כולנו יכולים למצוא את הדקות הללו. אם להוסיף סדר לימוד, אם להוסיף מעשה חסד, אם להקדיש חמש דקות לשיחה עם אדם גלמוד. חמש דקות מנוצלות - הופכות כל רגע מבוזבז לרגע פז, מקנות קנייני נצח!

2 לירות קריטיות!

היה זה לפני כמה שנים, כשארכיוני 'הסוכנות היהודית' נפתחו לעיון הציבור, סקרנים והיסטוריונים קיבלו גישה למסמכים מרתקים, ששפכו אור על השנים הראשונות של היישוב היהודי המתחדש בארץ ישראל. בין היתר, נמצא באחד הארכיונים מסמך מהוה למחצה, מכתב שהדיו בו נרשם דהה זה מכבר, הטומן בחובו סיפור מפליא...

על המכתב חתום הגאון רבי שלמה זלמן גרוסמן זצ"ל, איש צפת נודע, שכיהן באותה עת בתפקיד ממונה הכשרות בגליל וסביבותיו. מתוקף תפקידו, נדרש לא פעם לדון ולקבל הכרעות בשאלות הלכתיות סבוכות, ולשם כך היה שוכר חמור חסון, ויוצא עמו לטבריה - למעונו של הגה"צ רבי משה קליערס זצ"ל שכיהן אז כרבה של טבריה, כדי לקבל תשובה הלכתית סדורה בשאלות ההלכתיות שעל הפרק.

במכתב, הוא מתאר בעיה עמה הוא מתמודד, ומבקש את עזרת הסוכנות היהודית להמציא לו הלוואה בסך שתי לירות, שתסייע לו לפתור את הבעיה. ומיה אותה בעיה סבוכה לשמה פנה הרב גרוסמן במכתב מיוחד? מהו אותו צורך מהותי בשלו מבקש הרב גרוסמן הלוואה לא שגרתית?

ובכן, מנהגו של הרב גרוסמן היה, שלא לכלות לריק את הזמן בו הוא שוהה בדרך, יושב על החמור באפס מעש. הן אמת כי טלטולי הדרך אינם פשוטים, הישיבה על אוכף חמור אינה נוחה במיוחד, הגשם חובט בחורף והשמש מכה בקיץ. ובכל זאת - היעלה על הדעת להעביר את זמן הרכיבה בחוסר מעש? האם הוא יכול להרשות לעצמו לבזבז את זמן הנסיעה ללא תועלת?

לפיכך, נהג הרב גרוסמן ליטול עמו ספר, וביישבו על החמור - ישב והגה בתורה! לא בבית המדרש ההומה מאדם, ולא כשחברותא לצידו - אלא חמור בלבד... ובכל זאת, הוא לא יכול לתת לשעות כה ארוכות לחלוף בלא כלום, ולפיכך הוא מנצל כל רגע ורגע מהנסיעה ללימוד תורה: ידו האחת אוצרת במושכות החמור כדי להוביל נכוחה בדרך, וידו השנייה מחזיקה בגמרא גדולה, מתוכה לומד הוא בהתמדה ובמתיקות...

עתה, נתקל הרב בבעיה. הוא כבר לא צעיר, כוחותיו כבר לא עומדים לו. הוא מתקשה להמשיך לרכב על החמור כשרק יד אחת אוצרת במושכות, ואילו היד השנייה מחזיקה את הגמרא. אולם חולשתו אינה תירוץ להפסיק את הלימוד בדרך, שהרי לא ניתן להעביר את הזמן בלי לנצל היטב!

לפיכך - הוא מעלה בדעתו רעיון גאוני, ופונה לנגר בבקשה שיבנה לו סטנדר מותאם לצווארו של חמור. כך יוכל להרכיב את הסטנדר על החמור קודם היציאה לדרך, להניח עליו את הגמרא וללמוד בניחותא, כששתי ידיו אוצרות במושכות...

אלא שהנגר אינו עובד בחינם, הוא דורש בשכרו שתי לירות. שתי לירות היו הון תועפות עבור יהודי כמו הרב גרוסמן באותן שנים קשות, אך גם הקושי הכספי לא מכריע את רצונו לנצל את הזמן היטב...

בגלל זה, רק בשל כך, חש הרב גרוסמן כי זה הזמן לפנות לרשויות בבקשת הלוואה בת שתי לירות, עד שירווח מצבו הכלכלי! לא לצרכיו האישיים, לא לצורך כלכלת ביתו המתקיים בדוחק, לא כדי להיטיב את תנאי חייו, אלא כדי לסייע לו לנצל את הזמן, לנצל כל רגע מהדרך!

אין לדעת אם הסוכנות נענתה לבקשתו ורווח לו אם לא, אבל מה שברור - שאנו הרווחנו מסיפורו זה, המופיע בספר 'גדול בישראל' - תולדות אחיינו הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, מסר לחיים:

יכול אדם לחשוב שהוא עסוק מאוד, מאוד מאוד אפילו. הנה, עכשיו הוא בדרך, בטלטולים, בטח אינו יכול להתרכז די הצורך... הנה, עכשיו הוא בתור לבנק או לקופת החולים, זה לא הזמן לעסוק בסוגיא קשה ומורכבת... הנה, עכשיו הוא בעבודה או ממתין לחברותא בכולל, מה כבר אפשר להספיק עכשיו?

אבל הגילוי הזה מטלטל ומהדהד: אם הזמן יקר וחשוב, אם מעריכים כל דקה, אם מבינים את משמעותו של כל רגע, מוצאים את הדרך ואת הנוסחה לנצל כל רגע. כן, גם רגע של המתנה, גם רגע של דרך, גם רגע שנראה שאין לנצלו. במעט התבוננות וחשיבה, ניתן להפוך כל רגע אבוד לרגע מרום, ניתן לנצל כל דקה לקנות קנייני נצח!

אם אנו בדרכים - אין צורך בסטנדר, די בשיעור תורני מוקלט או סלפוני, שינעים וינאם ברקע. כדאי גם להחזיק בכיס חוברת משנה או הלכה, לבטח יימצאו במשך היום חמש דקות של המתנה כאן או שם, ונוכל לנצל אותן. כל רגע הוא יקר, כל שניה היא חשובה, הבה ננצל את מתנת הזמן היטב ונזכה לקנות אוצרות נצח ברגעים ספורים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

עלון מס' 1017

פרשת חיי שרה - "אם הבנים שמחה"

שאלתו של רב לרבי חייא: נשים, במה זוכות? (לעולם הבא), ומשיבה: בכך שהן מוליכות את בניהן לבית הכנסת, מאפשרות לבעליהן ללמוד בבית המדרש וממתינות לבעליהן עד שהם באים מבית המדרש. לכאורה טעונים דברי הגמרא ביאור רב. שכן, אומנם נשים אינן מצוות בתלמוד תורה, אולם האם לא מצאנו להן שום זכויות אחרות?! הלא מצוות המה בכל מצוות לא תעשה ובמצוות עשה שלא הזמן גרמן. ואם כן, מדוע הגמרא כה תמהה "נשים, במה זוכות?" ומדוע אין היא משיבה בפשטות, כי הן זוכות באור העולם הבא בכוח מצוותיהן שהן מקיימות בעולם הזה? כדי לבאר זאת, עלינו להקדים את דברי הגמרא במקום אחר (כתובות קיא): אמר רבי אלעזר: עמי הארצות אינן חיים (בתחיית המתים) וכו', שכתוב (ישעיה פרק כו פסוק יט) "כי טל אורח טלף ונאָרץ רפאים תפיל", כל המשתמש באור תורה – אור תורה מחייהו וכל שאין משתמש באור תורה – אין אור תורה מחייהו. כיוון שראהו (רבי אלעזר את רבי יוחנן) שהוא מצטער, אמר לו: רבי, מצאתי להן תקנה מן התורה, "אָתָם הַדְּבָקִים, בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלֶכֶם הַיּוֹם" (דברים פרק ד פסוק ד), וכי אפשר להידבק בשכינה?! והרי כתוב "כי ה' אלוהיך אש אוכלה!" אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים, והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מידבק בשכינה. בדברי הגמרא מבואר איפוא, כי בתחיית המתים יקום רק מי שהשתמש באור תורה! רק אור תורה מסוגל להחיות את האדם ומי שלא זכה לאור תורה בחייו לא יזכה לקום לתחייה לאחר מותו. גם מי שהרבה לעשות מצוות ומעשים טובים בחייו - לא יוכל ליהנות מהם בעולם הבא אלא אם כן השתמש באור תורה. וגם עמי ארצות, מבארת הגמרא, יוכלו לקום לתחייה רק אם סייעו בידיהם של תלמידי חכמים והחזיקו תורה בעולם הזה. **לאור זאת מובנת היטב שאלת הגמרא "נשים, במה זוכות?" שכן גם אם הנשים מעוטרות בקיומן של מצוות רבות, עדיין זקוקות הן לאור תורה כדי לקום לעתיד לבוא, בתחיית המתים, ואם כן – במה הן זוכות? הלא אינן מצוות בלימוד תורה! על כך מתרצת הגמרא, כי גם לנשים יש חלק באור התורה, שכן הן מוליכות את בניהן לבית הכנסת ומסייעות לבעליהן לשבת על התורה ועל העבודה. ומכיוון שכך, דבקות הן באורה של תורה וראויות הן לקום לתחייה!**

אכן כן, נשות ישראל הן עמוד התווך של החזקת התורה בישראל. וזאת מניין לנו? בשעה שניתנה התורה הקדושה, נצטווה משה רבנו כך מפי הגבורה (שמות פרק יט פסוק ג) "זֶה תֹּאמַר לְבֵית יִעֲקֹב וְיַעֲקֹב וְיַעֲקֹב לְבָנָי יִשְׂרָאֵל". משה רבנו נתבקש על ידי הבורא לדבר תחילה אל הנשים, הלא המה "בית יעקב", ורק לאחר מכן לפנות אל הגברים, הם "בני ישראל" (רש"י). ומדוע? מדוע נמסרה התורה תחילה לנשים ואחר כך לגברים? האם אין זה מן הדין, שהגברים יקדמו לנשים בקבלת התורה? הלא הגברים מצווים בכל מצוות התורה וגם על לימוד תורה, יומם ולילה, ואילו הנשים אינן שייכות במצוות עשה שהזמן גרמן וגם פטורות הן מלימוד התורה, ולכאורה הגברים הם שהיו צריכים לקבל את התורה תחילה – אחר זה שהם שייכים בה יותר? רבנו יונה, באיגרת התשובה (תחילת הדרש השלישי) עמד לבאר זאת כך, בלשונו המופלאה: "מפני שהן שולחות בניהן לתלמוד תורה ומשימות עיניהן על בניהם שיתעסקו

על הפסוק בפרשתינו **"וַיָּבֹאוּ אֲבָרְהָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה וְלִבְנוֹתָהּ"** (בראשית כג, ב) אמרו רבותינו במדרש (בראשית רבה פרשה נח סימן ה) מהיכן בא? מהר המוריה. מעיר כאן בעל "הדרוש והעיון": כאשר רצה אברהם להספיד את שרה ולספר על מעלותיה, ציין את מעשה העקידה שהיה על הר המוריה. אם שמחנכת את בנה שמוכן למסור את נפשו על קידוש ה' זו אם הראוייה להתברך במעלות רבות. וזהו שאמר "מהיכן בא?", מאיזו נקודה בפרשת חייא ניגש אברהם להספידה, על איזו פעולה התעכב במיוחד? **התשובה היא "מהר המוריה!" מהמאורע שנתרחש על הר המוריה זה שימש לו חומר להספד. כאשר הבן מוכן למסור נפשו על קידוש ה' בוודאי שמאחוריו עומדת גם האומה שגידלה בן כזה.**

עם כל גדולתם של האבות הקדושים שגרו בו – אברהם אבינו אשר הפיץ את האמונה בעולם כולו, ויצחק אבינו אשר פשט את צווארו והיה מוכן בלב שלם להישחט על גבי המזבח – אמרו רבותינו במדרש כי כל זמן שהיתה שרה אמנו בחיים, היו באוהלה שלושה ניסים תמידיים: ענן קשור על האוהל (דהיינו קדושה והשראת שכינה), נר דלוק מערב שבת לערב שבת (הנר שהדליקה לכבוד שבת היה ממשיך לדלוק בדרך נס עד ערב שבת הבא) וברכה שרוייה בעיסה. כאשר נפטרה שרה, הסתלקו הניסים הללו... ואנו שואלים: מדוע בעצם זה כך? מדוע דווקא האישה היא היכולה להביא את הקדושה אל הבית? וכי לאיש אין מספיק מאגרים ויכולות של קדושה? את התשובה לכך עונה לנו... אליהו הנביא! כך מספרת לנו הגמרא (יבמות סג). פגש רבי יוסי את אליהו הנביא ושאל אותו: כתוב בתורה: "אעשה לו עזר כנגדו", במה האישה עוזרתו לאדם? השיב לו אליהו הנביא ושאל אותו: כתוב בתורה: אעשה לו עזר כנגדו", במה האישה עוזרתו לאדם? השיב לו אליהו הנביא: אדם מביא מן השוק חיטים, וכי חיטים הוא כוסס?! מביא פשתן, וכי פשתן הוא לובש?! לא נמצאת מאירה את עיניו ומעמידתו על רגליו? אומר אליהו הנביא: נכון, האיש מביא חומרי גלם, אך לא ניתן להשתמש ולהינות מהם כפי שהם, אלא האישה היא המכשירה אותם לשימוש ולהנאה. האיש למשל מחוייב להביא פרנסה – משכורת חודשית. אבל, האם ניתן לאכול ולשתות את המשכורת?! האישה היא הלוקחת אותה ופורטת, ויוצרת ממנה בית מלא בטוב ובברכה, אוכל וביגוד וכל צורכי הבית כשהם מתוקנים לשימוש וגורמים לכולם הנאה ושמחה. **כך גם ברוחניות, לאיש יש את הפוטנציאל להביא "חומר גלם" של קדושה, הוא לומד תורה, מתפלל שלוש תפילות במניין וכו' ויכול להתעלות מאוד. אך זה עדיין לא מספיק. הקדוש ברוך הוא אינו מבקש מאיתנו לחיות כמלאכים, אלא כבני אדם, כלומר לחיות את החיים הגשמיים שלנו עם התורה ועם הקדושה. כאן מגיע חלקה של האישה, להוציא לפועל, לעולם המעשה, את הקדושה הזו. היא פורטת אותה אל החיים הפשוטים הגשמיים, אל חיי המשפחה, אל האוכל, אל הביגוד, אל כל אורחות היומיום. היא זו שבכוחה לבנות וליצור "חיים של תורה", מערכת חיים שלימה שכולה קדושה וטהרה, בית יהודי שהוא משכן לכבוד השם יתברך (אור דניאל).**

בספר "דרך עץ החיים" כתב כי על תפקידה של האישה בחינוך הבנים לתורה ועל חלקה העצום בהנחלת התורה מדור לדור, למדים אנו מדברי הגמרא (ברכות יז). שם מביאה הגמרא את

בתורה ושומרות אותם שלא יבטלו מן התורה ומלמדות אותם יראת חטא בילדותם וכו'. ונמצא על פי הדברים האלה, כי הנשים הצנועות מסובבות בתורה וביראה!". הרי מבואר לפנינו בדבריו הקדושים של רבנו יונה, כי חלקן של הנשים במסירת התורה מדור לדור עצום ורב. התורה הקדושה עוברת מדור דור בזכות נשות ישראל, נשות החיל, המגדלות את בניהן לתורה ומשיגות עליהם, שיצעדו בדרך ה'. ממילא מובן היטב מדוע משה רבינו נצטווה למסור להן תחילה את דברי התורה, משום שהן מסבבות התורה והיראה ולהן נאה ויאה לקבל תחילה את התורה, על מנת להעבירה כראוי אל הדורות הבאים. עתה נשוב אל דברי הגמרא האמורים למעלה ונמצא, כי בוודאי אין כוונת הגמרא לומר לנו שבכך שנשות ישראל מוליכות את בניהן לבית המדרש ומסייעות לבעליהן ללמוד תורה, הרי הן נוטלות חלק כלשהו בלימוד התורה, אלא כוונת הגמרא ללמדנו, שלנשות ישראל יש חלק עצום ורב ביסוד התורה והיראה. הלא הן מוליכות את בניהן לבית המדרש, הלא הן מסייעות לבעליהן בלימוד התורה, ובזכותן התורה משתמרת ועוברת מדורי דורות, מימות משה רבינו ועד היום הזה ועד סוף כל הדורות. הנשים, העושות ימים ולילות בחינוך הבנים, בהשגחת עיניהן עליהם, משמשות כבסיס איתן ואדיר לקיומה של התורה הקדושה בשרשרת הדורות, דור אחר דור. מסופר כי פעם אחת נכנסה אישה אל ה"חזון איש" זצ"ל, ושאלה בפיה "מה אעשה, רבי, ואזכה לילדים צדיקים ויראי שמים?", ענה ה"חזון איש" "בעת שתדליקי נרות שבת, הרבי לבכות ולהתחנן לפני המקום על ילדייך. סגולה בדוקה היא". מאז, בכל ערב שבת, היתה מתחננת אותה צדקנית על בניה ועל בעלה ועל כלל ישראל ודמעתה על לחיה. הייתה דמעתה נהפכת לבכי, לנהרי נחלי דמעה. כל מילה – בכיה, וכל מילה – תפילה, כל תפילה – דמעה – מתחננת מבקשת "וזכני לגדל בנים חכמים ונבונים... יראי אלוקים. ואכן, זכתה אותה צדקנית וראתה בנים ובני בנים, תלמידי חכמים ויראי שמים. זהו כוחה העצום של התפילה. נבכה, כשהילדים קטנים, רכים. נזדעזע מכל דבר, שאינו כשורה אצלם מבחינה רוחנית. נצטער צער אמיתי, כן, כואב, על דבר שקר, שיצא מפיהם, על מילת-רחוב, על מכה שהיכו, על כל "קוף ודרדר", שדבק בהם. נבכה ונבקש מבואר עולמים, לראותם יראי שמים. אמו של רבי יהושע בן חנניה היתה מבקשת רחמים על ילדה שבבטנה, שיגדל ויהיה תלמיד חכמים, ובהיותו תינוק היתה מסבבת עריסתו בבתי מדרשות ומבקשת מהחכמים שיתפללו אף הם בעדו. וזכתה. כולנו יכולות בסייעתא דשמיא לזכות. נשתדל – ונתפלל, והשם הטוב יעזור. ישנן בעלות תשובה נפלאות, שזכו לילדים בעלי חינוך נפלא, שגדלו לתורה וליראת שמים. הן יודעות לומר: "התפללתי מקירות ליבי, שיתן ה' לילדי לב חדש וטהור, הלכתי אצל קברות צדיקים, אצל רבי מאיר בעל הנס זיע"א ואצל השל"ה הקדוש כל ערב ראש חודש, והזלתי נהרי דמעה. ה' שמע אותי וודאי".

ליבם לאהבת תורה ויראת שמים ולהנחות אותם בדרך התורה, כרצונו של הבורא. לחידוד הדברים נתבונן במעשה הבא שלפנינו. מעשה במשיגה באחת הישיבות החשובות, שעלה אל ביתו של ראש הישיבה, הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל, להיוועץ בו כיצד לנהוג לגבי שידוך שהוצע לאחד מבחירי ישיבתו. "הבחורה המדוברת מעוטרת במעלות, אולם אביה אינו אדם ירא שמים, בלשון המעטה" שטח המשגיח את הבעיה, "האם יש לגשת אל השידוך או לדחות אותו?". במקום תשובה שאל הרב שך "ומה מצבה של האמא, אמה של המדוברת?". "אמא של המדוברת הינה אישה חשובה ממש" השיב המשגיח ונהרה שפוכה על פניו, "מדובר באישה כשרה וצדקנית, יראת שמים ובעלת מידות נאצלות". והרב שך פסק לאלתר "יש לגשת אל השידוך ללא היסוס! הכל תלוי באמא! ואם האמא הינה בעלת יראת שמים – חזקה על בנותיה שאף הן ילכו בדרכה". ובאותו מעמד סיפר הרב שך למשיגה, כי פעם נלווה לרב מבריסק בהילוכו ברחוב ובדרך פגשו ילדים, שעל פניהם ניכרה מידה גדושה של קדושה ויראת שמים. "הרב מבריסק ואנוכי הכרנו את אביהם של אותם ילדים, שלא היה ידוע כירא שמים במיוחד" סיפר הרב שך, "ואני הבעתי את תמיהתי על כך שהילדים נראים יראי שמים על אף שאביהם אינו ידוע ככזה. אך הרב מבריסק לא הבין כלל לתמיהתי, באומרו 'מה לך מתפלאת? הלא אמם של הילדים הללו היא אישה עם הרבה יראת שמים! והן הכל הולך אחר האם!'..."

וכן כתב והוסיף על דברים אלו השל"ה הקדוש (שער האותיות, דרך ארץ) "הנשים מצוות בתוכחת בניהן יותר מן האב! מפני שהן פנויות ומצויות יותר בבית. ממה נפשך, אם האב תלמיד חכם אז הוא טרוד מאוד בגירסא ולא יוכל לעיין בכל עת ובכל שעה על מעשי הנער, ואם הוא טרוד במשא ומתן ובהליכת דרכים אז לרוב אין האיש בביתו". זו גם הסיבה מבאר המהרש"א (חידושי אגדות סוטה כא.) לכך שנשות ישראל נקראו בשם "בית יעקב", מלשון בית, והאנשים נקראו "בני ישראל", מלשון בנים, כיוון שנשות ישראל המצויות בבית נדרשות בזה להשיגה על הבנים ולהדריך אותם בדרך התורה והיראה. מסופר על אישה אחת אשר הלכה לחברתה לפטפט. בתוך השיחה, הראתה לה את התכשיטים שלה, הנוצצים ברוב רושם, ושאלה: "מה דעתך עליהם?". המארחת, אשת חייל היתה, אינה מסתנוורת מתכשיטים, ענתה ואמרה לה: "חכי חצי שעה ואראה לך את התכשיטים של, הם שווים פי כמה ממה שאת מראה". נתמלאה השכנה מתח וקנאה וחיכתה לראות את התכשיטים של חברתה... והנה, באו ילדיה החמודים של המארחת מן ה"תלמוד תורה" ונכנסו לבית. כולם מחונכים להפליא, בעלי דרך ארץ, מלאים צהלה ושמחת חיים... אמרה אם הילדים לחברתה: "הנה התכשיטים שלי, הם יקרים עשרת מונים, הם יפים הרבה יותר והם נותנים גאוה וכבוד פי כמה וכמה ממה שנותנים התכשיטים שהראית לי..."

לכך שהאחריות העיקרית לחינוך הילדים לתורה מוטלת על כתפיה של האם היהודיה, מוצאים אנו סמך בדבריו של רבי חייא (יבמות סג.). אשתו של רבי חייא, כך מספרת הגמרא, היתה מצערת אותו ביותר והוא לא היה רווה ממנה נחת. ובכל זאת, בכל פעם שהיה רבי חייא מוצא דבר מה נאה, היה מביאו לה. פעם שאל אותו רב "מדוע אתה עושה כן? הלא היא מרבה לצער אותך?" ורבי חייא השיב "דיינו שמגדלות בנינו!".

דיינו שמגדלות בנינו! משום שהעברת לפיד התורה מדור לדור אינה דבר של מה בכך, והאישה ראויה לכל הערכה על שהיא מקיימת את התפקיד הרם המוטל על כתפיה, בגדלה את בניה בדרך הטוב והישר. כך גם מוצאים אנו אצל רבי יוסי, שהיה קורא לאשתו "ביתו" (שבת ק"ח:). מדוע? משום שהאישה היא עיקר הבית, כאמור (תהילים פרק ק"ג פסוק ט) "מושיבי עקרת הבית, אִם הבנים שמחה" (רש"י). בוודאי אין הכוונה שהאישה היא עיקר הבית משום שהיא אופה ומבשלת,

מנקה ומכבסת, שהרי התפקיד החשוב יותר המוטל על כתפיה של אישה ואם יהודיה היא גידול הבנים לתורה ויראה והדבר מוכח מלשון הכתוב בתהילים "עקרת הבית אם הבנים!", אין האישה נקראת "עקרת הבית" אלא בהיותה "אם הבנים"! בהיותה אם מנחה ומכוונת, מעוררת ומשגיחה ומגדלת את הבנים לתורה וליראה. זהו אם כן תפקידה של האם בחינוך הבנים והבנות. בדיוק באותה דרך בה סופגת האישה את אהבת התורה, על ידי אווירה של קדושה ועל ידי כינון הבית כ"בית של תורה", כך אמורה היא להנחיל טוהר ואהבת תורה בליבות ילדיה. תפקידה של האם הוא ליצור בבית אווירה של הערכה אמיתית סביב התורה הקדושה, להעמיד סולם ערכים ברור, ובשלב העליון שבו להציב את התורה – ורק את התורה! כמובן מתוך קדושה וטהרה, יראת שמים ומידות נאצלות. כאשר האם מפיחה בבית אווירה של שמחה ואושר סביב קיום המצוות, אווירה של התעלות אמיתית בנוגע לכל דבר שבקדושה, הקירות נספגים בכך! והילדים על אחת כמה וכמה... רבים מגדולי ישראל סיפרו, כי זכו והגיעו לדרגותיהם בזכות אימותיהם הצדקניות. בזכות אותה אווירה שאמותיהם הנחילו בליבותיהם.

השקעה בילד, אין פירושה לשלוח אותו לחוגים, לבאלט... לפסנתר... למחול... לצרפתית... וכו', כאילו שאיזה ילד נהיה יותר "טוב" לאחר חוגים אלה... הרי ראוי במקום זה לטפח לו את אישיותו – לחיים! שיגדל לאיש מרוצה ורצוי, בעל הליכות נעימות ודרך חיים ישרה! מה יתן ומה יוסיף לאמא, כשבנה "פסנתרן" גדול, אבל בלתי מחונך ואיננו "אדם"? במקום לשלוח אותו לחוגים, מוטב היה לאמא לשבת בעצמה עם ילדיה ולהעניק להם "אמא", חום, ערכים, וכל מה שרק אמא יכולה להעניק. מצד הטבע הוטל על האישה להקדיש לילדיה הרבה מאוד זמן מזמנה. ההריון, ההנקה, הטיפול והגידול, כל זה שייך רק לאישה, ולא לאיש (המטיפים להוצאת האישה מן הבית ולהעבידה בחוץ בעבודות שוות לגברים, גורמים אי שיוויון אכזרי לרעת האישה!). הבורא יתברך סידר את הטבע, באופן שחיי האישה מוקדשים לילדיה. ואישה חכמה, מוטב שלא תלך נגד הטבע. אם אנו רואים בינינו, שנשות החיל הכשרות שמחות ומאושרות בשבעת ילדיהן הקופצים בכל פינה. ומאידך נשים אחרות, טוענות ששני ילדיהן למעמסה עליהן, אות וסימן הוא, כי הטבע מתנקם במי שחושבת לחיות נגדו. טבע האישה הוא לקבל אושר דווקא מהתמסרות לביתה ולבני ביתה, ואשרי היודעת סוד זה.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, על חלקה של האם בחינוך ילדיה, כאשר את ההסתכלות היסודית על החיים מקבל הילד – מאמו. האם מטביעה בילד מסכת חיים שלימה, שמלווה אותו למשך כל ימי חייו...

"אריק, בוא, לא להתקרב". ככה, כשהוא ממש קרוב אלי, אני אומרת: "הילדים האלה לא מתאימים לנו. אתה זוכר, נכון?". הילד מהנהן בראש, ממשך הלאה. לפחות ככה חשבתי. כגוננת בנשמתי, חשבתי שאני יודעת הכל, בעיקר על ילדים. הן ראיתי ואני רואה מחזור אחר מחזור של קטנטנים, ומי כמוני מזהה בעיות עוד לפני שנוצרו? קל וחומר כאשר הן במצב מתקדם, לפי הבנתי. אז ככה: נעים להכיר, שמי נחמה. כפי שכתבתי, אני גוננת. מאז שאני זוכרת את עצמי נמשכתי לתחום החינוך. אני רואה הרבה הצלחות בשטח החינוך שלי, גם בבית, כך חשבתי. אני אמא מדהימה. לא שלא היו לי ייסורי מצפון פה ושם, ולא שלא עיניתי בסתר ובגלוי את נפשי, שמא ואולי היה אפשר יותר, אבל עדיין חשבתי על עצמי כמצליחה. הבית שלי תקתק בדיוק כמו שאני אהבת: הילדים היו מטופטפים, מנומסים, עם דרך ארץ וקודים אתיים ברורים מאוד, ארגון הבית היה למופת, כל דבר במקומו. והבית התנהל למישרין, בבטחה וללא רבב. הערכתו מאוד את משפחתי, והרגשתי מיוחסת מספיק בשביל להקריז זאת לילדיי, ואולי גם למתוח את הצוואר שלי יותר. כאשר עברנו דירה, גיליתי די מהר שלמרות השכונה

האליטיסטית-קמעא שעברנו אליה, יש לי בבניין משפחה שכל מהותה נוגדת את הלך רוחי, השקפתי ותרבותי. ולמה? כי הילדים שלהם לא ענו על הקודים האתיים שאותם החשבתי, לא הלכו בדרך שבה חינכתי את ילדי. "ילדים מופרעים", הייתי קוראת להם בקפלי לבבי. לפעמים זה נפלט גם החוצה. הם היו קבוצה רועשת של בנים, מלאי מרץ. איכשהו, בכל פעם שהדלת שלהם נפתחה, הרגשתי איך כולם יחד יוצאים ממנה בדבוקה אחת, מתגלגלים פרועי שיער ואדומי פנים. לא יודעת איך, אבל הדלת שלהם נעה על צירה רוב שעות היום, לא מוצאת מנוחה. וגם אני איתה. הדיבורים שלהם היו בקול רם, במקרה הטוב. צעקות היו דבר שבשגרה. דברים נשברו, אופניים נזרקו לצידי המבואה. נראה היה שצריך להכניס אותם לשבלונה מהירה של תרבות וסדר. התפלאתי איך ההורים שלהם מפקירים אותם ככה. לא הבנתי איך ילדים לא מקבלים חינוך, וכמה שתהיתי, התשובות היו מסובכות לי. סימני השאלה גברו. היתה להם אמא טובה, לכאורה, אלא שאני לא הסכמתי עם התואר הזה עבורה. מבחינתי, הורות כזו היא פשע, הן לילדים והן לסביבה. לא הצלחתי להבין, איך מגדלים ככה ילדים? הייתי בטוחה בעצמי כל כך, שבאופן בלתי יאמן הרשיתי לעצמי לנזוף בילדים, לחנך אותם. אם לא ההורים, לפחות הילדים, חשבתי. הם היו שותקים לרוב, או מחייכים והולכים, לא עושים עניין. במקום להכיל ולהבין את העוצמה הזו, ראיתי זאת להיפך, כחולשה, והגברתי את ההערות. עם זה הגיעו גם הריבולים, הדיבורים עם ועד הבית ועם שאר השכנות. הרשיתי לעצמי להיכנס למקום המקודש של ההורות ולשפוט הורים, ככה, רק כי אני לא הייתי מסוגלת להכיל התנהגות שונה כל כך משלי. לילדיי השמעתי כל הזמן את משנתי הסדורה. ההתנשאות הייתה ברורה וחדה: זה אנחנו – והם, שני קצוות שאין ביניהם קשר. אנו בני האדם הנאורים, והם בתת-תרבות, ילדי הפקר. השקעתי רבות בחינוך ילדיי ובכיוון שלהם. חשבתי את עצמי לאלופת העולם, עם ערכים כמו אלה שעל ברכיהם גידלתי את ילדיי. הכל היה לי ברור. היחידה שהפתיעה אותי היתה אמא שלי. דווקא היא, כאשר הגיעה אלינו ושמעתי וראתי את ילדי השכנים ואת המשנה הסדורה שלי עליהם, את האף המתעקם והקול שלי שמשתנה כאשר אני מדברת אליהם – דווקא היא חשבה אחרת. לא אחת תפסתי אותה מנהלת שיחה עם השכנה, למטה, בחדר המדרגות, או בירכתי הסופר השכונתי. איכשהו היא תמיד מצאה אותה, ונהנתה ממנה מאוד, דבר פלא כשלעצמו. היא חזרה ואמרה לי שזו אישה מדהימה. כשהתלוננתי על צורת החינוך שלה, היא חשבה אחרת, ניסתה להעיר אותי לכך שיש שיטות שונות, וילדים שלה מתאים יותר שחרור, פירוק אנרגיות. אני לא הסכמתי. ממש לא. זה נגד לגמרי את האופי שלי. כך או כך, החיים המשיכו, והגיל עושה את שלו, לכולם. עם הזמן, הסערה מהבית של השכנים שככה. הילדים בגרו, ופלא גדול – התמתנו, נכנסו למן תלם מבורך. ואז התחיל אצלי הבלגן. קמעא-קמעא, הילדים שלי שחררו את עצמם מהמוסכמות שעליהם גדלו. כל אחד והדרך שלו שבה הוא בחר להראות לי שהרצון שלי אינו תואם בהכרח לרצון שלהם, ושהקו שאותו הם בוחרים בחיים שלהם, שונה מהקו אותו רציתי. עשיתי הכל, הכל, כדי שהילדים שלי יהיו הכי טובים שאפשר. השקעתי בכל המישורים, וכל הזמן בדקתי במה אני לא בסדר, ולא הצלחתי לעלות על הנקודה. הם בחרו בחיים רדודים יותר. לימודים לא עניינו אותם כלל, כל אחד מהם שקע בנישה אחרת. כל אחד והסיפור שלו. הגדול שלי ירד לגמרי מהדרך, ברמה הכי זולה שיש. שום דבר לא עניין אותו, אפילו לא הישיבה שאליה כיוונתי אותו תמיד. עם כל מסע השכנוע שלי, הוא ניגש למבחני הקבלה, ועשה הכל כדי לא להגיע למקום שחשבתי שמתאים לו. ניסיתי להפעיל לחצים, לשלוח את האנשים המתאימים שילחשו שם שהבן שלי יכול

יותר, שלא יוותרו לו – אבל הוא עשה הכול כדי שהם יראו לו את הדרך החוצה. הבן השני לא התקבל אפילו לא לישיבה בנונית, ואולי דווקא זה ניער אותו קצת. הוא די נבהל, שאפילו שם לא רוצים אותו. אחרי מאמצי-על הוא נכנס לישיבה יחסית טובה. דווקא שם פגשתי את ההפתעה הגדולה ביותר: הר"ם שלו היה לא אחר מהשכן שלנו. כן, הילד המופרע שהייתי צועקת עליו, זה שהילדים שלי למדו ללעוג לו ולהתרחק ממנו, רק כי כך חינכתי אותם. דווקא הוא מכולם, הכיר את היכולות של הבן שלי. הוא הכיל את הכל, והוא היה שם כדי לעזור לו ולעצב אותו. כן, השכן שלי הצליח בענק. הוא היה מלמד בחסד עליון, מנהיג. לא היו לי פנים. כשהבן הגדול שלי הגיע לפרק הנושא את האישה, הוא החליט לעשות עם עצמו משהו. משהו התאפס אצלו עם הזמן, והוא הבין שככה אי אפשר להמשיך. הוא החליט ללכת וללמוד רפואה. באופן כללי, זו לא הייתה שאיפה מוגזמת. יש לנו כמה פרופסורים מוערכים במשפחה, ויש לו יכולות גבוהות מאוד, אבל הבן שלי לא באמת השקיע בצעירותו, והוא היה חייב להתאמץ מאד כדי להתקבל. בשבילי זה היה סופסוף עליה על דרך המלך, כאילו החזירו לי את הנשימה. כמו אמא פולנייה ניסיתי לרכך לו את הדרך, לעשות בשבילו, מפחדת שייסוג, לא רוצה לתת לתקווה להימוג בין האצבעות. מילה פה מילה שם, ומישהו סיפר לי שיש פרויקט שבו סטודנטים בשנים הראשונות בפקולטה לרפואה עוזרים למי שמנסה להתקבל ללימודים למבחני המיון, מכוונים ונותנים תמיכה. ביקשתי שיצוותו לבן שלי סטודנט כזה. נדנדתי קצת, כי זה לא בא ברגל, ולכל סטודנט יש כמה צעירים שמעוניינים להיעזר בו. בסוף הצלחתי. הבן שלי קיבל סטודנט מבריק,

אחים יקרים!

מוערך, אחד עם לב ונשמה, שלקח על עצמו באמונה גדולה לעזור לו ולתת לו כתף, ככה בלי כל תמורה. הוא לא ויתר, הוא עמל וכיוון והיתה לו סבלנות של ברזל, למרות כל המטלות הקשות שהיו לו בלימודים. הוא האמין בו ובעיקר הקשיב לו, סוג של חבר נפש. הבן שלי הצליח, הוא התקבל ללימודים. וזה היה בזכותו, בזכות הסטודנט המוכשר עם המידות הטובות ויראת שמים. הסטודנט הזה הכיר את הבן שלי היטב. לא מעכשיו, עוד מילדות. כן, הוא היה הבן של השכנים... זה שהיה זורק אופנים, בועט בכדור בצהריים. הילד המופרע שהחמצתי לו פנים כל הזמן, זלזלתי. מכולם – דווקא הוא פתאום קם ונהיה בן אדם. ואני? אנה אני באה? לא היו לי פנים. התביישתי, בערתי מבפנים. איך נפלו גיבורים. פתאום היה לי לא נעים להיות בחדר המדרגות, כי חששתי לפגוש את אמא שלהם – השכנה, זו ששפטתי בלי סוף, שזעמתי על ההורות הקלוקלת שלה. דווקא היא שספגה ממני כל כך הרבה הערות, מבטים, רכילויות – אני יודעת שהיו פעמים שהיא נפגעה, נפגעה וסלחה – דווקא היא חיפשה אותי כל הזמן, וכל מה שהיה לה להגיד לי היה "איך הילדים שלך מדהימים", וכמה מחמאות היא שומעת עליהם מהבנים שלה. היא לא אמרה זאת בהתנשאות, חלילה. היא לא מכירה את השפה הזו בכלל. להיפך, היא אמרה את האמת, כי ככה הילדים שלה ראו את המציאות. ככה היא חינכה אותם, לראות רק טוב בשני. להתחבר למי שאתה, באמונה גדולה, ולעזור בלי חשבון, בלי תמורה. ביקשתי ממנה סליחה, כבר לא עמדתי בזה. היא לא באמת הבינה למה, רק חיבקה אותי חזק, ואמרה שוב ושוב שאני אמא מדהימה. עכשיו כבר הבנתי לבד למה זה הצליח לה....!

הנה בליל שבת במזמור "אֶשֶׁת חֵיל מִי יִמָּצָא..." "אנו אומרים מידי שבת "קמו בְּנֵיהֶ וַיֵּאֲשְׁרוּהָ בַעֲלָהּ וַיְהַלְלָה". לכאורה קשה: מדוע קודם מופיעים הבנים ורק אחר כך הבעל? היה צריך להקדים את הבעל שהוא הדמות המרכזית בבית לפני הבנים. אומר הרב ישראל מלכה שליט"א: "קמו בְּנֵיהֶ – וַיֵּאֲשְׁרוּהָ, פירוש הדבר: אלו שיכולים לאשר את האם במותה אלו הבנים. כאשר נסתכל עליהם נוכל לראות דרכם את האם. הבנים הם המהווים הוכחה מצויינת לדרך חינוכה של האם וטיפול בהינוך הילדים. כאשר האם צריכה למסור דין וחשבון לפני בורא עולם, מי שיכול להעיד עליה אלו הבנים. הן כבר אמרו חכמים, שהכל תלוי באשה. וזהו שאמרו רבותינו במדרש (שיר השירים רבה פרשה א סימן ח) "אם לא תִדְעִי לְךָ הַיָּפָה בְּנָשִׁים צְאִי לְךָ בְּעֶקְבֵי הַצֶּאֱן" – אם אינך יודעת מי היא המובחרת שבנשים, תוכל לדעת זאת אם תעקוב אחר "הצאן", אחר ילדיה. מחינוכם הטוב של הבנים למד אתה על טיבה וטובה של האם. האישה היא "עקרת הבית", עיקרו של בית, והבית עומד עליה, על דמותה ומסירותה, השפעתה וחינוכה. "אם לא תדעי לך היפה בנשים" – יפה - ביראת השם. צאי לך בעקבי הצאן - הנהיגי את בניך בדרך התורה, אז תדעי, כי אשה יראת ה' - היא תתהלל.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל זצ"ל

זצ"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 4120812-050

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

741

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.
**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

לנשים. אשריהם! כך כל אחד מרוכז באוכל שלו וניגש למקומו בלי ערבוביא.

ומה עם 'בל תשחית' שאדם יכול להיכשל בנופש. מפרסמים כי הנופש 'הכל כלול', וכי ישנם 7 מנות בשר בכל ארוחה. ועיניו של האדם יוצאות מהמקום, והוא מגיע לשולחן עם 7 צלחות עמוסות, אותם הוא מדמיין לאכול לבדו, בעוד שבביתו בקושי צלחת אחת הוא מספיק לסיים. ומדוע? כי העין לא שבעה לעולם, ואם כבר שילמנו על הנופש - בוא נאכל את כל העולם.

ומה קורה לבסוף?... הוא טועם מעט מכל דבר, ואחר כך זורקים לפח את כל 7 הצלחות המלאות שלו לפח. הרי שהוא עובר בכך על בל תשחית מדאורייתא. ובנוסף הוא עובר על 'בל תשחית' של גופו שאוכל בכמויות גדולות יותר ממה שיכול להכניס לגופו, וגורם נזק בריאותי לעצמו - זה לא פשוט! ישנה גם רעה חולה שיש לכמה אנשים ללא יראת ה', והוא עוון גדל.

כאילו מותר לקחת מהמלון ומהצימר את כל התכולה. האדם חוזר עם כל המגבות והחלוקים מהמלון. פעם ראיתי ב'מיאמי' חבר שמגיע למקוה עם מגבת של בית מלון, והודה לי שלקח זאת מהמלון בלי רשות. מי התיר לקחת ולגזול?!.... ה' ישמו. ולא דיברתי על בדים

רבי לייב מבקש לזכות להגיע נקי וטהור לעולם הבא

את המעשה המדהים הבא סיפר הגאון הצדיק רבי ראובן קרלשנטיין זצ"ל: "בתקופת הגאון מוילנא, חי צדיק גדול וקדוש - רבי לייב סלונמר זצ"ל, אשר הכל כינוהו בשם 'רבי לייב צדיק'. מעשים מופלאים מפורסמים עליו, הנה אחד מהם:

רעייתו הצדקנית של רבי לייב הצדיק נפטרה לבית עולמה בדמי ימיה, לתדהמתם של מכריה. רבי לייב הצדיק השתדל לקבל זאת באהבה, הוא לא התרעם ולא נשבר. לאחר זמן מה, פנה הוא אל שדכנים וביקש את עזרתם בחיפוש זיווג שני. גם בגיל מבוגר כמו שלי, צריך האדם את הברכה הגדולה שמביאה האשה לביתו, כמאמר חז"ל: "השרוי בלא אשה - שרוי בלא ברכה, בלא חומה, בלא תורה ובלא שמחה" (יבמות סב).

הוא פנה אל שדכן שהכיר ואמר: "אשמח מאד שתמצא לי זיווג מיוחד במינו". "בוודאי, כבוד הרב", השיב השדכן, "בשבילך אחפש את האשה הכי צדיקה והכי טובה בעולם". "לא, לא!" נזעק רבי לייב ממקומו, "הפעם אני מחפש משהו אחר לחלוטין". עצר מעט רבי לייב והמשיך: "כיוון שעברתי את רוב שנותיי ומתפלל אני שאזכה להגיע נקי וטהור לעולם הבא, מבקש אני ממך בכל לשון של בקשה שתשדל למצוא לי את האשה הכי רעה בעולם, אשר יש בה את כל המידות הרעות גם יחדיו.

אני רוצה שהיא תהיה כעסנית, עקשנית, סקרנית, עם לב רע ביותר, נקמנית, אכזרית, וכל מידה רעה נוספת שתקבל בברכה". השדכן נתקף בהלם מוחלט, הוא לא האמין למשמע אוזניו, שהרי תמיד מבקשים ממנו אשה טובה, עם מידות טובות, כלילת המעלות אשר אין בה שום פגם, והנה כאן, בפעם הראשונה בהיסטוריה שלו כשדכן, הוא מתבקש על ידי הצדיק של העיירה את האשה הכי רעה שיכולה להיות.

"זוהי גמרא מפורשת", המשיך רבי לייב להרגיע את השדכן, "האומרת כי מי שיש לו אשה רעה - אינו רואה פני גיהנום" (עירובין מא), מפני שרואה את הגיהנום כבר בזה העולם. וכידוע שאין סבל יותר גדול בעולם מאשר סבל של אשה רעה, כמאמר רבותינו (שבת י"א): "כל רעה, ולא אשה רעה". ולכן, אין דבר שיכול למרק ולנקות אותי יותר

רק ע"י יראת שמים אמיתית אפשר להינצל מהיצר הרע

נמצאים אנו בימים של אביב קיץ שאנשים מרבים לצאת ולהינפש. אומרת הגמרא במנחות (צט): "ביטולה הוא קיומה", כך שלעיתים אדם צריך להירגע ולהינפש מעט, בכדי לחדש כוחות ולחדש את נפשו.

אלא שעל האדם לבדוק היטב היכן מקום הנופש והטיול שהוא יוצא אליו. לבדוק את הכשרות במקום, האם המשגיח כשרות נמצא ומשגיח.... מה עם צניעות המקום ומי האנשים הנמצאים שם. האם יש שם אינטרנט פרץ. אנשים יכולים לאבד את הזוגיות והילדים שלהם. בפרט, אינני מבין כלל את ההורים המבקשים שהילדים שלהם יהיו צדיקים, בעוד הם בעצמם נותנים להם מכשירים עם אינטרנט פרץ כיצד אפשר לצפות שלא יחטאו? כדברי הגמרא בברכות באדם בפתח של מקום פרץ לחלוטין - מה יעשה הנער ולא יחטא?

הקב"ה הפקיד ביד ההורים נשמות קדושות ועליהם לעשות את המקסימום כדי לשמור על קדושתם. פעם הייתי בראשלי"צ וניגש אליי אבא עם בנו בן 17 ואמר לי: "כבוד הרב תברך את הבן שלי שיהיה לו חשק בלימוד התורה. אין לו חשק". הבטתי בנער היקר אריותי שיש לו המון חשק, אבל לדברים אחרים ה' ישמור "האם אתה נותן לו להשתמש בטלפון פרץ?" שאלתי את האב, שענה בחיוב לדבר.

פניתי לאב ואמרתי לו: "איך אתה רוצה שיהיה לו חשק לקדושה, בעוד שאתה נותן לו טלפון פרץ ולוקח אותו למדרחוב ולמקומות עם פריצות. מה אתה מצפה ממנו, והרי כיצד 'הסנה בוער ואיננו אוכל'?" הרי הרבנים הכי גדולים פחדו על עצמם שהיה להם יראת שמים, אז מה נאמר על ילד קטן שלא זכה עדיין ליראת ה'?

מסופר על הרב מנשה קליין כי פעם אחת בעודו זקן לימים, ישב ולמד תורה. לפתע, הגיע יהודי לבקש ברכה ועצה. אחר שבירכו הרב, שאלו היהודי: "האם אוכל להשתתף בחתונה מעורבת של קרוב משפחתי?"

"ומה תעשה עם כל החוסר צניעות שקיימת באולם?" שאל הרב. "האמן לי הרב, כי אין לי יצר הרע בדברים הללו כלל. הדברים הללו לא משפיעים עלי". הרב אמר לו כי אינו יכול להתיר דבר כזה, ואם הוא מתעקש ללכת, זוהי רק על אחריותו. כשעמד היהודי לצאת, ביקש הרב מנכדו לברר לו את שמו של אותו יהודי, ולרשום אותו.

"סבא, בשביל מה אתה צריך לרשום את השם שלו?" "אני רוצה את שמו כדי להתפלל עליו כי הוא חולה במחלה קשה". "איזו מחלה?" שאל הנכד. "דע לך", השיבו הרב קליין, "כי אני כבר זקן כבן 80 חצי עיוור, ובכל פעם שאני עומד לצאת לרחובה של עיר, אני רועד כולי שלא אפגש במראות אסורות, שיבואו אליי אחר כך בתפילה ובלמוד ויפריעו לי בעולם הזה ובעולם הבא.

והוא, בחור צעיר ובריא, רואה בשני עיניו ואינו מפחד מראייה של דברים אסורים - הוא חולה קשה שמזיק לעצמו בצורה נוראה בעולם הזה ובעולם הבא". כמה צריך לבדוק היכן נופשים ומה רואים. לעיתים מפרסמים נופש לציבור הדתי עם הקפדה על רחצה נפרדת, אך בואו וטראו מה קורה בחדר האוכל.

כולם ניגשים ליבופה' ומסתערים אחד על השני: גברים ונשים כאחד, האם זה מותר? חוסר צניעות נורא ואיום. ישנם ארגונים קדושים המארגנים שבתות לציבור הדתי, ומקפידים כי יהיה בר לגברים ובר

לע"נ שרה בת פנב

עצר רבי לייב ואמר: "כעת חש אני על בשרי, כי מה שנגזר על האדם משמים הוא מה שיהיה. אם גזר הבורא יתברך לטובת האדם כי עליו לסבול ח"ו, הוא לא יוכל להימלט מכך בכל תחבולה שיעשה. ומנגד, אם גזר חכמתו העליונה כי הטוב ביותר לאדם הוא לרות נחת ואושר בעולם לצורך תיקונו - הטוב ירדוף אחריו.

וגם אם ינסה לחפש את האשה הכי קשה ורעה, הקב"ה יפוך אותה לאשה הכי טובה, כי כך נגזר עליו, ואין לשנות את הגזר, גם אם יעשה את כל התחבולות, וההשתדלויות להשיג את ההיפך. הכל בגזירת עליו, וכל השתדלות לא תסייע לאדם לשנות את הגזירה. הגזירה אמת והחריצות שקר.

נזכה להתחזק ביראת שמים טהורה, ראשית חכמה יראת ה', אדם יכול לדעת את כל התורה כולה ישר והפוך אבל אם אין לו יראת שמים כל התורה לא תעזור לו ולא תציל אותו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. על כן יש לאדם ללמוד הרבה ספרי מוסר ערב ובוקר חוק בל יעבור החזק במוסר ואל תרף. נזכה לגאולה השלמה והאמיתית לראות במשיח צדקנו ובבנין בית מקדשנו ותפארתנו אמן.

(ויצא עמו בששון)

מאשה רעה". "רצונו של אדם זה כבודו", הרגיע השדכן את עצמו, "אם זה רצונו של הצדיק, מי אני שאעמוד בדרכו?".

לשדכן שלנו לא היו חסרות הצעות כאלו, והוא החל לעבור על הרשימות השחורות שהיו בידו. כולן היו נשים קשות ומראות, כל אחת קשה יותר מרעותה. רבי לייב שמע את הפרטים המזעזעים של המוצעת, אך הוא לא הסתפק בכך. "מן הסתם אפשר להשיג שידוך 'טוב' יותר ולקבל אשה יותר קשה שתזכך אותי". החליט רבי לייב לחפש אצל שדכן אחר ואמר לו: "נאמר בגמרא: 'אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת' (כתובות עז) אשה כזו אני מחפשי". פניו של השדכן אורז: "יש לי אחת כזו. שמה הרע הולך לפניה: אישה מרה ואכזרית, אשר הכל אומרים כי בעלה יהיה המסכן הגדול בעולם. היא תגרום לו צער קשה ומורא, ולכן אין פלא שעד היום היא לא מצאה את זיווגה".

שמע הצדיק את ההצעה והתלהב: "אוהו, זה נשמע משהו 'טוב', תן לי לברר עליה". בירר הצדיק אצל שכניה ומכריה, כשכולם נבהלו מעצם הרעיון וזעקו בקול גדול: "רבנו היקר, שומר נפשו ירחק ממנה! ברח מההצעה כל עוד נפשך בך. היא תאכיל אותך מחרים כל החיים". שמע זאת הצדיק ושמח מאד: "מצוינו! זה מה שאני מחפש. ברוך ה' מצאתי את הזיווג שכל כך חפצתי".

בשעה טובה ומוצלחת נקבע מועד לחתונה שנערכה בצמצום. למחרת החתונה, המתין רבי לייב בסבלנות לקבלת צעקות, גערות וסבל רב... אולי כיסא מתעופף או בזיונות קשים לעיני הרבים, אך... שום דבר לא קורה. שום צעקה ושום גערה. הכלה המבוגרת, זו שהכל הלילו אותה על רוע מעלליה, התייחסה אל בעלה הישיש בכבוד רב, בנימוס ובדרך ארץ, הכינה לו ארוחת בוקר טעימה, ואף ליוותה אותו אל בית המדרש בהערצה.

הרגיע רבי לייב את עצמו ואמר: "נו, ככה זה בימים הראשונים, החתן והכלה מנסים לעשות רושם אחד על השני, אמתין כמה ימים ואז בטח יגיעו האש והמלחמות". עברו ימים, שבועות וחודשים ושום דבר לא השתנה.

האשה מתנהגת כאשה הטובה והמסורה בעולם, המכבדת את בעלה מעל ומעבר. "מה קורה כאן?" תמה הצדיק, הרי חקרתי וביררתי עליה היטב, ולא היה אדם שלא גמר עליה את ההלל הנורא. ומה קרה שהכל השתנה אצלה?". חזר הצדיק אל השדכן בטרניה ושאל: "למה רימיתני? הלא הבטחת לי אישה רעה וקשה, ומה הבאת לי? אשה כלילת המעלות". "אומר לך כי אני שדכן ותיקן", השיב, "ורגיל אני להסתיר את חסרונותיהם של המשודכים. זה חלק מתפקידי. אולם, האמן לי, כי המקרה שלך הינו הראשון שבו הצגתי את האמת לאמיתה, לא הסתרתי דבר בפעם הראשונה בחיי". תמה הצדיק: "אם כן, מדוע היא לא מתנהגת ככה?" "מי יודע, אולי בזכות זה שהיא נישאה לצדיק היא הושפעה לטובה ותיקנה את דרכיה", השיב השדכן בצער.

ידוע ומפרסם מעלת למוד המוסר, עד שפרשו המפרשים (ברכ"י או"ח סי' א עיי"ש) שמאמר רבותינו ז"ל שאמרו (קידושין ב) בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין. ואמרו (שם) משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נמוח, אם ברזל הוא מתפוצץ הכל הוא על למוד המוסר. ועל הרב מי שאינו מתמיד ללמוד מוסר, לא טעם טעם יראת חטא, ודרכו ישר בעיניו, ולבבו יבין אשר הוא יהודי נכר, ואף אם ישמע או ילמד פעם ביובל, או ישמע דברי מוסר, אינו פועל לו ואינו מתעורר כלל, ואין בשר המת מרגיש באזמל, כי טפש כחלב לבם מחמת עוונותיהם, שהם מסכים המבדילים ומטמטמין את הלב, ועל זה אמרו (ברכות יח ב) רשעים בחייהם קרויים מתים, שהם כמתים שאינם מרגישים ביראת ה' ואהבתו ברשפי שלהבת יה כדת מה לעשות, ומתוך כך אין שמחים על המצוות יותר ויותר ממוצא שלל רב, ואין מצטערים על העברות יותר ממי שמתו מטל לפניו כמו שכן ראוי, והכל תלוי לפי טהרת הנפש:

והנה הכל מצב לעלות בהר ה' ולקנות טהרת הנפש, הלא הוא השקידה ללמד ספרי מוסר או לשמע, כי אז ילמד ליראה את ה'. והי כקרא איש ספרי מוסר, ימצא שוליו מלאים עוונות ופשעים תלי תלים, כי אשר חשב שאין בו עוון אשר חטא, ימצא כתוב בספר שהוא עוון גדול, עוון פלילי, כגון אסור גזל ואונאה, ומצער חברו ושבועת שוא ושקר וליצנות וחנפה ושקרים וברכות חטופות, שהן לבטלה ונהנה בלא ברכה, ודברים בטלים, שנאמר עליהם (מלאכי ב יז) הוגעתם ה' בדבריהם ולשון הרע, שחמור כנגד עבודה זרה, גלוי עריות, שפיכות דמים, וגאווה וכעס וראית נשים וכהנה רעות רבות, ובטול תורה כנגד כלם, אשר כל אלה עברות חמורות הרבה מאד ודשו בהן רבים ונעשו כהתר גמור, ואין איש שם על לב להיות נחם על רעתו ולעזב דרכו. אמנם כאשר יתמיד לקרא או לשמע דברי מוסר יום ליום, יערף כמטר לקחו. כמו שהמטר נוקב את האבן, כך דברי מוסר סוף שנוקבים את לב האבן. הלוך ילך מעט מעט בדרך טובים, ולבבו יבין ושב ורפא לו. וידוע שכל ההתחלות קשות, ויקשה בעיניו ללמוד או לשמע דברי מוסר, ולא יכנסו הדברים באזניו, לא חלי ולא מרגיש, אבל סוף שיכנע לבבו, ויערב לו ויבסם לו. וידוע מאמר רבותינו זכרונם לברכה (ברכות מ, א) אם תשמע בישן, תשמע בחדש, ואם יפנה לבבך, שוב לא תשמע. לכן החזק במוסר בן תרף, ואם התרפית חזר בך. חזק ויאמץ לבך:

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקין וכדו'. תבורכו מפי עליון!

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730	נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש!	לע"נ נעימה בת ככב
מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו	נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש!	לע"נ ככב בת גוהר
אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!	נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש!	העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל
לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיהה בת מרסל מיישה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יוחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת אאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרון בן מרים	להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, אסתר בת נורית מרגלית, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, משה בן אירן נחמה, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה	שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-א-21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסדי שרה" בימים א', ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 לגברים: 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 059260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.
לעילוי נשמת: משה בן מהין, עמנואל בן אירן, עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, יהודה בן יקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, ראובן בן נעמי, משה אהרון בן אסתר, משה בן זוהרה, רחמת בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלטת, סלטת בת סאווס	העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה	נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון
561

פרשת וזו - עזרה תשפ"ה

אפשר להחזיק ביחד את שני המוסדות, בסוף הכל יקרוס, חלילה..."

ענה לו הרב מפוניבז' בחום ליבו: "אבריי'מלה, אבריי'מלה, לאחר השואה האיומה, כשכל התורה בפולין, בליטא, בהונגריה, בגליציה וברומניה עלתה בעשן, חשוב לי מאד לבנות עוד ישיבה, עוד מקום תורה, אבל מה אעשה? מן ה'חפץ חיים' שהיה מורי ורבי, והכיר את החלומות שלי, את החזון שלי, אמר לי: 'תדע לך, תורה בלי חסד - לא יהיה לה קיום. אתה רוצה לפתוח ישיבה? תקדים ותפתח מוסד של חסד'. בלי חסד לא יהיה קיום לתורה. חז"ל לימדו אותנו: תורה - תחילתה חסד וסופה חסד. אני מוכרח להקים עוד ועוד ישיבות. אך אם אסגור את 'בתי אבות' - אסגור את כל זכות הקיום של ישיבת פוניבז'. אני מוכרח להמשיך ולהחזיק את המוסד 'בתי אבות'..."

* * *

ר' יעקב קאפיל משתף אותנו בעוד סיפור מדהים - עד כמה חשב החזון"א על ילדי 'בתי אבות', ועד כמה ליווה אותם באופן אישי על כל צעד ושעל: "לא אשכח את אותם ימים. היה זה במלחמת השחרור, משהחלו הפצצות המטוסים המצריים על גוש דן, ירדנו על פי הוראת המנהלים ללמוד בפרדס הסמוך לישיבה. הרב מפוניבז' צ"ל אמר את שיעור הפתיחה של זמן קיץ בבית האריזה, שלהט מחום. אך אני לא יכולתי להתרכז בלימוד מפחד ההפצצות שנשמעו כל-כך קרוב באותו בית אריזה. חשוב לזכור, כי מרבית הילדים היו ניצולי השואה האיומה, שעד לפני זמן לא רב רעדו מפחד בכל עת שנשמעו ונראו האווירונים מעל ראשם, ועתה שוב... לא החזקתי מעמד יותר, וכמו שנכד הולך לסבא כשכואב לו משהו, החלטתי לרדת לחזון"א להשיח את אשר עם לבי. אמרתי לחזון"א בכאב: 'עברתי את השואה בחסדי ה', ועתה תוקף אותי פחד אימים'. ה'חזון איש' לא חשב זמן רב מידי. ואז אומר לי: 'קח את הגמרא ותבוא לבית שלי'. לרגע הרהרתי: 'מה לי הכא מה לי התם? וכי שם לא אשמע את האווירונים הללו?', אך חזרתי בי ואמרתי בליבי: 'מה שיקרה לחזון"א יקרה גם לי...'.

כך למדתי בביתו של ה'חזון איש' כמה וכמה ימים. לאחר מספר ימים, בעומדי להגיד לחזון"א 'שלום' בתום התפילה, הוא נעצר על ידי ושאל: 'האם עדיין הנך מפחד?',

**וְאָמְרָה עֲלֵתָה וְגַם גְּמֻלְיָךְ אֲשַׁלְּחָה אֵתְךָ
הַכּוֹזֵת לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק (כד, יד)**

אליעזר עבד אברהם בוחן את רבקה במידת החסד. היה לו ברור שכדי להיכנס לביתו של אברהם חייבים להיות טובים בעצם, עם לב טוב ששופע נתינה, ולכן ביקש לדעת האם היא עושה חסד בתור 'מצוה' או עושה חסד גם בתור 'מידה טובה'. כי המקיים 'מצות' חסד, עושה רק מה שביקשוהו, אבל כשהחסד נובע ממידות טובות, מהרצון להיטיב לזולת, אזי - 'שתה וגם גמליך אשקה'.

* * *

הרב יעקב קאפיל, בן לאחת המשפחות הרבניות החשובות שהיו בקהילה החרדית בבודפשט בירת הונגריה לפני השואה, עלה יחד עם אמו, שניהם ניצולי שואה, בשנת תש"ז כשהוא בן י"ד. האם גרה בירושלים, והוא הוכנס לפנימיית 'בתי אבות' שעל יד ישיבת פוניבז' בבני ברק, ובהמשך אף למד בישיבה עצמה.

שמו וזכרו הטהור של מרנא ה'חזון איש' זי"ע, נישא עד היום הזה כמקומם מוסדי ארץ לאחר שנות השואה. הוא היה קברניט היהדות החרדית שישב בביתו בבני ברק, ומצודתו היתה פרוסה על היהדות הנאמנה בארץ ישראל וברחבי העולם. הוא היה אביהם ומאורם של בית ישראל בתקופתו, והשפעתו עד היום הזה. אך לא פחות מכך, נשא על לוח ליבו הטהור את אותם ילדים אומללים, שנותרו אחד מעיר ושניים ממשפחה. אותם ילדים שהרב מפוניבז' צ"ל אימץ אליו, הקים עבורם את 'בתי אבות' ומסר את נפשו עליהם כל הימים, והכל בעצה אחת עם מרן ה'חזון איש'.

בשנת תש"ט, חמש שנים לאחר פתיחת ישיבת 'פוניבז', כבר היו תשעים ילדים ב'בתי אבות', ומאה ועשרים בחורים בישיבת פוניבז'. באותה תקופה היה משבר כלכלי גדול, ולרב מפוניבז' לא היה כסף לשלם משכורות. במוסד היו אמנם שלוש ארוחות ביום, אך בישיבה המצב היה קשה, וניסו להסתדר איכשהו. בנו יחידו של הרב מפוניבז', הרב אברהם כהנמן, הגיע מאמריקה וראה את המצב הכלכלי הקשה. הוא ניגש לאביו: "אבא, חייבים להחליט, את מה אתה מעדיף? את הישיבה או את המוסד? אם אתה רוצה להשאיר את הישיבה - תסגור את 'בתי אבות', אבל אי

לא כל כך, ענית:

[מתוך 'המבשר']

- 'אם כך, חזור לישיבה'...

* * *

סיפר הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: "רבינו יונה כותב, כי במצוות גמילות חסדים לא די בעצם עשיית החסד, אלא יש להשקיע מחשבה איך ובאיזו צורה לעשות את החסד.

בהקשר לכך שמעתי סיפור נפלא על הסאטמר רב'ה זי"ע: פעם נכנס אליו אדם שלא היה מחסידיו, וסיפר לו שהוא גר בדירה שכורה שבעל הבית הוא גוי, ומזה שלושה חודשים שלא היה לו מהיכן לשלם את דמי השכירות. בעל הבית הודיע לו כי אם עד מחר לא ישלם - הוא 'יזרוק' אותו מהדירה וינקוט כלפיו צעדים חמורים כדי לאלצו לשלם את חובו. הסאטמר רב'ה שאל אותו בכמה כסף מדובר, והלה השיב: "אלפיים דולר - עד מחר".

הרב'ה פנה לגבאי, ר' יוסל אשכנזי, והורה לו לתת לאיש אלף תשע מאות וחמישים דולר! הלה, כמובן, קיבל את הכסף בשמחה ובששון ויצא לדרכו.

לאחר שהלך שאל הגבאי את הרב'ה: "ילמדנו רבינו, אם כבר נתתם את רוב רובו של הסכום, מדוע לא נתתם לו עוד חמישים דולר, להשלים לסכום המלא?".

אמר לו הרב'ה: "בוא ואסביר לך. אם הייתי נותן לו את כל האלפיים דולר, כשהוא היה מגיע הביתה, ומספר לאשתו כי ביקש מהסאטמר רב'ה אלפיים דולר וקיבל אותם - אשתו הייתה אומרת לו: 'שוטה שכמוך, למה ביקשת רק אלפיים? היית צריך לבקש מהרבי ארבעת אלפים, והוא היה נותן לך'... מה עשיתי? נתתי לו רק אלף תשע מאות וחמישים דולר, כדי שיראה שאיני יכול לתת יותר, וכך לא תהיינה טענות כלפיו בשובו הביתה..."

כי באמת לא די לעשות חסד, צריך לעשות אותו מתוך מחשבה!

* * *

ממשיך ר' ראובן זצ"ל ומספר: "אספר לכם עוד מעשה, על חסד מופלא של הרב מטשעבין זצ"ל: ברחביה היה יהודי מסכן ועלוב נפש בשם 'מנדל'. הוא שכנע את עצמו שהוא יודע לשיר יפה... בכל מקום שאליו הגיע - הוא היה נעמד ומתחיל להתחזן... הילדים היו לועגים לו ומחקים אותו..."

שמע על כך הטשעבינער-רב, והתמלא צער על אותו יהודי מסכן. מה עשה? קרא לו לביתו ואמר לו: "שמעתי שאתה יודע לשיר יפה. תעשה עמי חסד ותשיר בפני".

מנדל פתח את פיו והחל לשיר. כשסיים אמר לו הרב: "ישר כוח, ממש תענוג!".

כדי להראות לו את שביעות רצונו, נתן לו מטבע והוסיף: "אבקש ממך, אם אתה יכול, בוא אלי גם מחר, כדי לשיר לפני שוב".

המילים החמות, וכמובן גם המטבע שבצידן, החיו את נפשו של אותו יהודי מסכן. למחרת הוא שב לביתו של הטשעבינער-רב ופצח בשיר. גם הפעם הודה לו הטשעבינער-רב ונתן לו מטבע, וביקשו שיבוא מדי יום להנעים לו בקולו.

וכך מדי יום היה היהודי מגיע לבית הרב, שר לפניו ומקבל מטבע... עד שבני הבית החליטו לשים קץ לטרחנות של אותו מנדל. אמרו לו: "ר' מנדל, אין צורך יותר לשיר בפני הרב, ניתן לך כל יום מטבע בלי שתצטרך לשיר..."

מאז הפסיק מנדל לשיר בפני הרב. כעבור מספר ימים, שאל הרב את בני ביתו: "מדוע הפסיק ר' מנדל לבוא?". סיפרו לו בני הבית שאמרו לו שיתנו לו מטבע בלי לשיר...

אמר הרב: "וכי את המטבע הוא צריך? הוא צריך לשיר, זה מה שמחיה אותו! תקראו לו מיד!".

כך חזר מנדל לשיר לפני הרב.

סיפר לי בחור, שפגש פעם את אותו מנדל ב'זכרון משה' והתעניין בשלומו, אמר לו מנדל: "אני ממהר, אין לי זמן, אני צריך לשיר אצל הטשעבינער-רב!..."

נשאלת השאלה: כיצד היה לטשעבינער-רב פנאי להקשיב למנדל, ולהתייחס אליו בכל יום? הרי סדר יומו היה עמוס! - התשובה היא: כשמדובר בחסד עם יהודי - אין מושג כזה 'אין זמן'...

[מתוך 'יחי ראובן']

* * *

כידוע 'מעשה אבות סימן לבנים', ואנחנו, בני העם היהודי, מפורסמים כרחמנים, ביישנים, וגומלי חסדים... לא תמיד זה קל, אבל לעיתים יהודי מקבל מעין 'חיוך' מהשמיים שנותן לו את הכוחות לאהוב, לעשות טוב, לרחם ולוותר לחברו.

* * *

מספר מגיד המישרים הרה"ג רבי חיים זאיד שליט"א: בבניין שהייתי מתגורר בפרדס כץ בבני ברק, היה שכן שגר דלת ממולי. יהודי חרדי, ירא שמיים, זכה לבנים לתפארת, וביתו מלא שמחה. אך בעיה אחת היתה בבית זה - אשתו תמיד היתה מוציאה את שקית האשפה החוצה ומניחה אותה מחוץ לדלת. כנראה היה קשה לה עם השקית, הריח והבלגן. ודרך אגב - מדובר כאן בקרוב לעשרים שנה שהם נוהגים כך, יום יום שעה שעה...

הדבר הפריע לכלל דיירי הבניין. בכל פעם שנכנסו לקומה - ריח רע שנדף מן השקית היה מקבל את פניהם. אכן, 'קבלת פנים' לא נעימה, בלשון המעטה.

כשראיתי את המצב מהצד, החלטתי שאני עושה לזה סוף טוב. במקום שכל השכנים יסבלו, ובתוכם אני, פשוט בכל פעם שארד - אקח את השקית לצפרדע, ובמעשה זה אחסוך מריבות בין השכנים. וכך עשיתי בכל פעם שהייתי יורד למטה - אני לוקח את שקית האשפה שלהם וזורק לפח.

בתחילה, כשהשכן ראה זאת - הוא מיד אמר לי: "הרב זאיד! למה הרב לוקח את השקית לפח האשפה? זה לא מן הכבוד הראוי, וזה לא נעים להטריח את כבוד הרב לזורק שקית אשפה בכל פעם!". אבל אני מצידי אמרתי לו שהכל טוב, וזה דבר של מה בכך, וגם יש מעלית לבניין - כך שאין לי את מאמץ הירידה במדרגות בכל פעם שאני סוחב את השקית.

חשבתי שתשובה זו תספק אותו, אך מיד התברר לי שתשובה זו לא מספיקה עבורו, ובכל פעם שהבחין שאני לוקח את השקית שלו לפח האשפה - הוא היה אומר לי שלא נעים שהרב סוחב את שקית האשפה, ואין זה כבוד התורה וכו', וזה היה מסתיים בכך שהייתי מפטיר לעברו שהכל טוב, ושיסיר כל דאגה מליבו, כי יש מעלית שממוקמת בבניין וכו'...

יום אחד הייתה שם שקית שחורה, וכדרכי בקודש לקחתי אותה וזרקתי לפח הזבל שהיה ממוקם בחניה ממול הבניין שלנו. משם יצאתי לסיידורים ולאחר מכן חזרתי לבית.

אחרי כעשרים דקות, כשאני עולה לביתי, לפתע מגיע אלי השכן ופניו לא כתמול שלשום... מבטו כאוב, צערו מורגש על פניו, ואומר לי: "הרב אל תשאל! צלצלו אלי עכשיו מהמקום בו אני עובד, ואמרו לי ששלחו לי עשרים 'מזכרות' בשווי ארבע מאות שקל, ובסה"כ זה יוצא סכום עצום - 8000 שקל! ואת כל זה הניחו לי ליד הדלת...".

אוי ואבוי... מה יהיה? כזה נזק? מיד נחלצתי חושים וירדתי למטה בכדי לבדוק את הפחים של השכונה. אבל - אכזבה... הפחים ברחוב ריקים... משאית הזבל הקדימה אותי בכמה רגעים, ששוים אלפי שקלים...

נקלעתי לספק גדול. לא ספק מה עושים, אלא ספק הלכתי מורכב במיוחד, האם כיון שגרמתי לו הפסד של כסף, אני חייב לו שמונה אלף שקל או שלא? ואז התחיל וויכוח ביני לבין השכן, האם אני חייב או לא. ושלא תטעו: הוויכוח הוא לא אם אני לא אשלם והוא רוצה את הכסף, אלא להיפך: אני רוצה לשלם והוא לא רוצה לקבל את הכסף...

לאחר דין ודברים ביני לבין השכן, החלטתי להראות אהבה לבורא עולם, ולמרות שיתכן והייתי פטור מתשלום, גמלה החלטה בליבי ואמרתי לו שלמרות שאין לי כסף ביד, אני מתחייב שכבר מחר בבוקר אני אגיש לפניו שמונה אלף שקל, ויהי מה! כאמור, התחייבתי לו שהכל יהיה טוב, וההתחייבות תבוצע בזמן הקרוב ביותר. אבל מאידך גיסא, לאחר כל הוויכוחים והדין ודברים, השכן התעקש וגמר אף

הוא את ההחלטה כבתחילה, שהוא לא מקבל ממני שקל ואפילו גם לא בצחוק...

נו... מה כבר אפשר לעשות? איך מיישבים את הפלונטר הזה?

והנה, לאחר כמחצית השעה הגיע אלי חתני שיחי' בכדי לעזור לנו בכמה דברים בבית. כשיצא ללכת לביתו ביקשתי ממנו שעל הדרך יוריד את האשפה לצפרדע, ותוך כדי סיפרתי לו את כל הסיפור שעבר עלי אותו יום עם השכן.

חתני היה אמור להמשיך לביתו, והנה הוא עולה חזרה ואומר לי: "באמת כבר פינו את כל הפחים כמו שאמרת, מלבד פח אחד שהשאירו על מקומו בשלום...!!".

מיד ירדתי, והנה השקית השחורה עומדת לפני מתוך הפח!! אותה השקית של המזכרות בשווי שמונה אלף שקל חזרה אלי ללא שום הוצאה כספית או כל טרחה אחרת!

למחרת בבוקר כשיצאתי לתפילה, שאלתי את האיש שמפנה את האשפה [- שהכרתיו מזה זמן, היות והייתי מכין לו בבוקר כוס קפה מידי פעם -]: "למה לא רוקנתם את הפח האמצעי, ואת כל הפחים האחרים לא שכחתם לפנות?".

עונה לי הנהג: "הפח נתקע בין אבנים וחול, ולא היה ניתן להרים אותו מחמת כן, לכן החלטנו לוותר על אותו הפח ולהמשיך הלאה...".

התשובה של הנהג לא הפתיעה אותי, כי ידעתי בחוש ובאופן פשוט שאם שני יהודים מתווכחים וצריכים הם שהקב"ה יהיה מעורב ביניהם על מנת שיקיימו את 'ואהבת לרעך כמוך' בשלימות, אז הקב"ה עושה זאת ועוזר להם לאהוב אחד את השני. **[מתוך 'אור השבת']**

* * *

גמילות חסדים היא מהמצוות שאדם אוכל פירותיהם בעוה"ר והקרן קיימת לו לעוה"ב. לא תמיד אדם רואה את הקשר בין גמילות החסדים לפירות שהוא אוכל בעוה"ר, אבל לעיתים מזמנים לנו משמים לראות את הקשר הזה בחוש.

* * *

סיפר הרב **גואל אלקריף** שליט"א: לפני מספר שנים, כשהייתי באיצקוביץ', ניגש אלי יהודי מבריסל בשם ר' שלום, וסיפר לי סיפור שהתרחש עימו: בבריסל [בירת בלגיה] יש בית רפואה גדול, שיצא שמעו בכל העולם במומחיותו המיוחדת לבעיות לב. ר' שלום הזדמן לצורך ענייניו לנמל התעופה, וראה שם יהודי עטור זקן ופאות.

השניים התחילו לשוחח ביניהם. האיש סיפר לר' שלום, שהוא מגיע מארץ ישראל, מכיוון שהבן שלו חולה. התגלתה בעיה חמורה בלב אצל הילד, ל"ע, והרופאים בארץ הורו לו לפנות לטיפול דווקא בבית הרפואה בבריסל.

הסיפור הזה התרחש לפני שנים. באותה תקופה לא היו ארגוני חסד רשמיים וענפים, כפי שיש היום.

"היכן עומדים אתם להתאכסן?" ר' שלום שאל. אולי הוא יוכל לקחת אותו ברכבו למחוז חפצו.

"איני יודע עדיין", אמר האיש, "יצאנו בחיפזון, משום שהטיפול חייב להיעשות בדחיפות רבה. מכיוון שכך, לא טיפלנו כלל בעניין האכסניה. האם יודע אתה על אכסניה יהודית שאינה יקרה מדי?"

ר' שלום ענה לו: "כל זמן שהותכם כאן, אתם מוזמנים להתארח בביתנו".

מאחר שראה ר' שלום שכך, הוסיף ושאל: "האם יש לך כבר את כל הסכום העצום, שנדרש עבור הניתוח והאשפוז?"

- "עדיין לא. התקשרתי מארץ ישראל, וביררתי כמה יהיה עלי לשלם. ההוצאות מסתכמות בכמאה וחמשים אלף דולר. לקחתי את מעט הכסף שהיה לי, קרובי משפחה נתנו עוד קצת, ואת השאר אני מקווה לאסוף כאן, אחרי שיאשפזו את הילד".

ר' שלום הניד ראשו בצער. הוא ידע, שבית הרפואה לא יבצע אפילו את הבדיקה הפשוטה ביותר, מבלי שיסודר תחילה התשלום.

"אוי ואבוי", האיש הזדעזע, כששמע זאת. "מה אעשה? איך אשיג מיד סכום אדיר כזה?"

ר' שלום הביט בו ברחמים, משתתף בצערו ובדאגתו. גם הוא עצמו לא גביר - ומאה וחמשים אלף דולר מהווים סכום גדול גם בעבורו.

"תראה מה נעשה", אמר לאב האומלל. "אני אשיג מאה וחמשים אלף דולר. 'אשבור' תוכניות חיסכון, ואולי קצת אלווה ממכרים. אחר כך תנסה להחזיר. אבל קודם כל קח את הכסף והכנס את הבן לבית הרפואה, שלא יהיה שום עיכוב בטיפול הנצרך להצלת חייו".

ר' שלום הלך לו את מלוא הסכום, והבן התקבל לבית הרפואה. כל הבדיקות הנחוצות נערכו והניתוח ב"ה עבר בהצלחה.

לאחר הניתוח וההחלמה ראה ר' שלום את מצוקת האב, והבין שאינו יכול להחזיר את החוב, ולכן אמר לו בסבר פנים יפות: "כך גלגלו מן השמיים! אתה פטור מחובך, סעו לחיים ולשלום".

שנה לאחר מכן התקשר אליו היהודי מארץ ישראל, והודה לו בלב נרגש, על שהיה שליח טוב להציל את בנו. "בזכותך הבן עכשיו בריא ושלם, והוא יושב ועוסק בתורה בהתמדה".

נו.. ברוך ה'... ר' שלום שמח בשמחתו, והחיים ממשיכים להתגלגל.

והנה, לאחר תקופה התברר, שהילדה של ר' שלום חלתה במחלה קשה [סוג של לוקמיה ל"ע]. בחסדי ה' הטיפולים הצליחו והיא נרפאה לחלוטין. בדיקות תקופתיות שנערכו היו תקינות כולן.

השנים חלפו. הילדה גדלה והגיעה לגיל שידוכים. אולם אז התברר גודל הבעיה. "נכון, היא כלילת המעלות", אנשים אמרו, "יש לה יראת שמיים, והמידות שלה נעלות, והיא מוכשרת, והמשפחה טובה ובעלת חסד, אבל היא היתה חולה פעם, ולא רוצים לקחת את הסיכון שתחלה שוב!".

בצר לו, הגיע ר' שלום מבלגיה לארץ ישראל, ומיהר לנסוע לכותל. הוא התפלל בבכייה גדולה: "ריבוננו של עולם, ניסית אותנו בניסיון הראשון, עשית אתנו חסד והצלת לנו את הבת. אנא, עשה עמנו חסד נוסף, שהבת הזו שהצלת תזכה גם למצוא את זיווגה הראוי".

לאחר שהתפלל שעה ארוכה מעומק ליבו, יצא מרחבת הכותל. לפתע הרגיש טפיחה על הכתף. הוא הסתובב בבהלה, אך נרגע, כשראה מולו יהודי עטור זקן. פניו של האיש היו מוכרות לו מעט.

"שלום עליכם", בירך אותו האיש בלבביות גדולה. "האם אתה זוכר אותי? הייתי אצלכם בתקופה מאוד קשה בחיי, ואתה היית השליח להציל את בני!".

ר' שלום ואבי הבן היו נרגשים מאוד בפגישה המחודשת. האיש, שהבחין בעניו האדומות והנפוחות של ר' שלום, שאל אותו בעדינות לשלומם ולשלום בני משפחתו.

ר' שלום סיפר לו, בכאב גדול, על הבת המיוחדת במינה שיש לו, הרקע של המחלה בעבר רודף אותה ואינו מרפה, ואין באופק שום הצעת שידוכים, שמתקרבת להיות סבירה.

"בעיה לא פשוטה", הסכים איתו האיש. "גם אצלנו קיימת אותה בעיה. הבן שלי הוא מהטובים ביותר בישיבה שלו. אינני אומר זאת מכיוון שאני אבא שלו. הוא ירא שמיים, בעל מידות ומתמיד גדול. אבל מה? אנחנו לא מסתירים את הבעיה הרפואית שהיתה לו, ואת הניתוח המורכב שהוא עבר. קשה, קשה מאוד עם שידוכים".

הוא שתק והרהר ואח"כ הוסיף: "אולי זה בא בחשבון? אני כבר מכיר את המשפחה שלכם, כמשפחה טובה וגומלת חסדים, שאין רבים כמותה... אולי נבדוק אם יש התאמה".

בירורים נעשו, פגישות נערכו. זמן קצר לאחר מכן ר' שלום המאושר סיפר את הסיפור באירוסין של הבת שלו עם חתנו שאת חייו סייע להציל...

[מתוך 'דורש טוב' - ו'פניני עין חמד']

פירש רש"י: "ויספר העבד - גילה לו נסים שנעשו לו, שקפצה לו הארץ, ושנדמנה לו רבקה בתפלתו".

טיב השידוכים

"ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשת ויבאה יצחק האהלה שרה אמו, ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינתם יצחק אחרי אמו" כו, טו-סז

שהיה רבם ומנהיגם של חסידים סלונים בטבריה בשנים תשי"ז - תשי"ד] היה אומר בחריפותו: ראו מהו בן אדם בדורנו! - כשנכנס איש אורה אצלו בביתו, הרי בחמש דקות הראשונות בודק ומחשב הוא איזה טובת הנאה יוכל אולי להפיק ממנו, וביאזה תחום ניתן לנצל... אך באם רואה שלא תצמח לו ממנו טובה גדולה, אזי מיד הוא כבר מצפה ומייחל מתי ייצא הלה מביתו... ומצד עצמו לא יתן אל ליבו להשכיל בדבר, שטא השני נעצר לו, ושטא יכיל הוא קצת להקריב מעצמו מחשבה ונפש בסיוע ביד חבריו.

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פריטי שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

פספוס מוצלח

הטלפון צלצל ומאחורי הקו אמי היקרה בטון מודאג: "אבא מאושפז בבית הרפואה בארה"ב, בבקשה תראה לטוס להיות לו לעזר בכל מה שצריך!!!". מכאן התחיל מרוץ של טלפונים לנסות לסדר לי חידוש דרכון מהיר מהיום להיום. העניין הוא שהדרכון האמריקאי שלי לא חודש מעל שלושים שנה, ועל כן התהליך הוא לא תהליך רגיל של חידוש דרכון אלא ממש כמו להוציא דרכון חדש לגמרי ועלי להוכיח שאני הוא בעל הדרכון ולא אחר. קבלתי הוראות ברורות מיהודי יקר בעל לב חם, שהדריך אותי בדיוק אילו מסמכים לארגן ואיך להוכיח שזה אני ולא אחר...

אחר הדברים האלו הגעתי מוקדם בבוקר לקונסוליה האמריקאית על מנת לבקש דרכון חדש... הזהירו אותי שרוב הסיכויים שיהיו עיכובים ודרישות וסחבת, אבל הקדוש ברוך הוא חשב אחרת. נכנסתי לתור שלי וקבלתי מספר בתור. בינתים, הלכתי לצלם מסמך שהיה חסר ועד שחזרתי עבר התור שלי וקבלתי מספר חדש. הפקיד שקיבל אותי היה אדם דתי (בשונה ממשמעאלים) מסתבר שהוא מכיר את אבא שלי, והוא דאג לאשר לי את הדרכון על פי הכרות האישית ולא הייתי צריך להוכיח את הייתי אורח אמריקאי... היהודי הצדיק שעזר לי היה בהלם מכך שעוד באותו יום קבלתי את הדרכון כי הוא כבר הכין את עצמו לקרב, ובפרט שהיו בעיות נוספות שבהן אף אחד לא שם לב והכל עבר בשלום על הצד היותר טוב.

ראיתי שלפספס תור יכול דווקא להיות הברכה שלך!!!

- > * < -

והארנת ימים

ביתי חלטה וטובי הרופאים לא מצאו מזר לחוליה. אבא ביקש ממני לבדוק מזוזות, חיכיתי ואמרתי לאבי היקר שזה דבר ראשון שעשיתי כמיטב החינוך בבית. אבל משום מה אבא התעקש וביקש שאבדוק שוב את המזוזות למרות שבדקתי והכל היה כשר ומהודר לחלוטין. שלחתי שוב את המזוזות והסופר מצא אחד פסול לחלוטין ועוד כמה עם בעיות כשרות. התברר שהסופר החזיר לי בטעות מזוזות של מישהו אחר... מכיבוד הורים לעולם לא מפסידים למרות שזה נגד ההגיון, וביתי תיכף הבריאה לחלוטין ברוך ה'!!!

בעל המעשה: ח.ס.

בריש הספה"ק תומר דבורה (פרק א) ייסד רבינו הרמ"ק זצוק"ל, את היסוד שעליו מושתת כל עיקר ספרו, וח"ל: "האדם ראוי שיתדמה לקונן, ואז יהיה בסוד הצורה העליונה, צלם דמות. שאילו ידומה בגופו ולא בפעולות, הרי הוא מכזיב הצורה, ויאמרו עליו: 'צורה נאה ומעשים כעורים'. שהרי עיקר הצלם והדמות העליון הן פעולותיו, ומה יועיל לו היותו כצורה העליונה, דמות תבנית אבריו, ובפעולות לא יתדמה לקונן. לפיכך ראוי שיתדמה אל פעולות הכתה, שהן 'ג' מדות של רחמים עליונות' עכ"ל.

הרי מבואר עיקר תפקיד האדם ותכליתו בעולמו, הוא להתקרב ולהידמות ליצור ולצאת בעקבותיו, ולהנהיג עצמו בדרכים שהשם יתברך בעצמו לכיכיל הולך בהם. כאמרו 'ז' על הכותוב (דברים יא כב) 'ללכת בכל דרכיו, אלו דרכי הקב"ה ו'ג' מידותיו, 'מה הוא - אף אהל' (ספרי שם). ואם כן כשם שמתבטע יתברך להטיב תמיד עם אחרים שמתבטע הטוב להטיב כן צריכים אף אנו להתדבק עימו ולהתקשר עצמנו בקשר עליון בטבע זה של הנהיגה. שזה עיקר הנקודה ושורש כל תרי"ג מצוות שבתורה לתת מעצמו ולוותר מעצמו, ולא שיקח הכל לעצמו, ויחשוב תמיד לגרמיה, וככל שמתרחק יותר מהאינטרס האישי, מתקרב יותר לבורא לדמות יציר ליצורו. ובהיפך ככל שחושב תדיר רק במה יכול לקחת ולקבל לעצמו, הרי הוא מתרחק מבוראו ברוך הוא ומנקודת האמת.

מהאי טעמא עדים אנו פעמים רבות לאנשים פשוטים שאינם בעלי השגה ומדרגה מיוחדת בתורה ועבודתו, אבל קרובים הם מאוד להשם יתברך, ומצליחים מאוד בבנין ביתם ושכינה שורה אצלם בנעים עליון. - כי עיקר משכן השכינה נבחר במידה זו של הנהיגה, כמה נותן הוא מעצמו, ולא בגדלות התורה וכיוצא. ולכן לפעמים יהודים פשוטים הנותנים את עצמם ומקריבים את ליבם ביתם עולה לשם ולתפארת, והרי הם יותר קרובים לשכינה מתלמידי חכמים החושבים על עצמם ועל טובת הנאתם להתגדל וכיוצא.

זהו אפוא סוד 'טיב השידוכים' והצלחתם כאשר הושרש בשידוך הראשון שמספרת לנו התורה הקדושה, אברהם מצידו נותן בשטר מתנה את הכל שמש, ואילו רבקה מצידה מגיעה אף היא בשביל 'חסד ואמת, שתהיה גם היא הנותנת תמיד, ולא לחשוב מה מקבלת.

הדבר בדוק ומנוסה האדם שהוא 'נותן' ומשפיע בביתו, אשתו מעריכה אותו יותר, וילדי אהבים אותו, וממתינים ומצפים אליו תמיד, כאשר מקבלים ממנו הנצרך להם, ונמצא הוא קרוב יותר לה, ומקיים בעצם היותו בביתו במצב זה את מצוות 'והלכת בדרכיו'. ומה שמקבל לפעמים בביתו, הרי הוא בכונה ותכלית של נתינה, כדי להעמיק את החיבור והקישור. אל זקני הגו'צ רבי גמליאל רבינוביץ זצוק"ל, ראש ישיבת קישענוב הגיע יהודי פשוט מתושבי קישענוב בבקשה מוזרה מעט, שיברכהו הצדיק לזכות בגורל הלוטו הארצי, שהיה בסכום עצום. שאל אותו זקני, וכי למה לך כל זאת? מה יתן לך ומה יוסיף לך? - ענה האיש שמלבד מה שיוכל הוא ומשפחתו להיות ברוחה, ולהעמיד את ביתו קודש להשם ולתורתו, הרי שמשתוקק הוא להעמיד כאן את מוסדות תורה העולים הון רב, אין כאן בית כנסת מהודר, ובנין הון לישיבה לתלמידים וכיוצא. - אם כך, אמר זקני, אם לזאת בקשתך הריני מברך שתזכה בלוטו...

ואכן צדיק גזר והקב"ה מקיים (מ"ק טז:) ברכות התקיימה במלואה, והאיש עלה בגורל וזכה בסכום עתק, שלאחר שהשקיעו בהכמה נתינה בעשרת מונים עד שנעשה עשיר מופלג, ובחבטתו חקים את הישיבה הקדושה המפוראת בקישענוב, ותמן הרבה במוסדות התורה כשאיפתו. - ללמדך, שכשהרצון לתת ולהשפיע הרי זוכים בזה גם לקבל כל הנצרך משלם. שאלני פעם ראש ישיבה נכבד, כיצד ניתן לזכות לתורה לשמה, שכידוע רחוקים אנו מאוד ממדרגת 'לשמה' בתכלית השלמות, שלא יהיו מעורבים בה שום אינטרסים נוספים.

אמרת לי שלזכות להכלית השלמות במדרגת 'לשמה' כבקשתך, הוא רחוק עד מאוד, כי עבודת מדרגת 'לשמה' אין לה סוף ותכלית. כמו שרמזו בספרים במאמרם 'ז' (פסחים ג:): 'לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה'. שלשון 'לעולם' מוכיח על מדרגת 'לשמה' באמת אין לה סוף, ולעולם יעסוק שלא לשמה, כי מכיון שזכה והגיע ממנה לדרגת 'לשמה', הרי שוב יוכלה ליהפך גם היא לאינטרס הנדצה מצד הרצון העצמי הנפרד מרצון שמים ולכן צריך לעסוק 'לעולם' שלא לשמה, ולהתעלות תמיד יותר ויותר. - אך | הפשך בעבוד הנא <

הפעונים לזכות את הרבים בסיועו של השגחה פריטי נותן לשלוח אל ר' שפחה סמואלס נפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

עם כל זאת ישנם עצות להתעלות במדרגות 'לשמה', כגון שיכתוב על פתקא בלשון נחרצת וברורה, ששעה אחת ממה שלומד במשך היום הרי הוא נותר אותה במתנה גמורה לשמים ואינו רוצה עליה שום גמול ושכר לא בזה ולא באבא.

לפיכך הצעתי לו לאותו חכם להקדיש מעט מתורתו לשמים ולחרוט זאת בעט ברזל שחור על גבי לבן, שהרי הוא מוסר אותו לימוד במתנה גמורה לחי עולמים יתברך שמו.

אך הוא התעקש דבר, שקשה לו לפעול זאת בליבו באמת. אמרתי לו לכל הפחות תוותר לשמים חצי שעה של לימוד, ולא הסכים ואף על רבע שעה בלבד לא היה מוכן לוותר מעצמו. - בראותי כי כך אמרתי לו, שכאשר תגיע לעולם הבא תתפלא לראות שגם שם לא מצפה לך שכר גדול כל כך, כפי שאתה מחשב... הרי מוכיח אתה לפנינו עד כמה קרוב אתה אצל עצמך, שכל תורתך אינה עולה למעלה, כי אתה משאירה לעצמך בתוקף גדול, ולא נותר לה לפרוח לעילא. הן אמנם נראה מתוך דברך כי מאמין אתה בשכר ועונש ובעולם הבא שלאחר מאה ועשרים אבל מצד השקעה של אמת שתוליד פירות ברוחניות ובגשמיות בזה ובבא אין נראה שתוציא תורתך הרבה פירות. והרי אתה אדם המוכן להשקיע את כספו בבנק כדי שיתפח ויגדל, אבל השקיעו באפקים שאינם נכונים ואינם מתאימים, וכל כסף ירד לטמיון. אף כאן הרי הוכחת שכל כונתך ותכליתך לעצמך, ואין עיקר נקודת הרצון לשמים רחמנא ליצלן.

זקני [אבי אמי] הרה"צ רבי יחיאל מאיר זילבר זצ"ל, היה נגד במקצועו, והיה אומר תדיר שבביאת משיח במהרה בימינו בודאי יצטרכו למלאכת הנגרים בבנין בית המקדש השלישי וכליו, והרי הוא תורם מעצמו וממקצועו להוריד כמה שעות ביום לשמש כנגד בבית המקדש חינום.

- > < -

מידה זו של הנתינה והרצון לעזור ולסייע את ישראל, היתה תמיד נר לדגליהם של גדולי ישראל, צדיקי אמת.

סיפר לי איש נאמן על אביו, שבהיותו בגיל צעיר מאוד נתייתם מאביו, והיתה אימו אלמנה גלמודה. והנה הגיע לירושלים הגאון רבי אלעזר סילבער זצ"ל, מגדולי הרבנים באמריקה, הנודע באהבתו ועזרתו המסורה לכל איש מישראל. וכשראה אותו הבחור הצעיר שפניו מאירים תמיד לכל אחד, אור עוז בנפשו וניגש לפניו בבקשה שבהיות אימו אלמנה זה כמה שנים יוכל מאוד לשמחה אם יבוא אצלה לבקרה בשבת קודש. ואכן נענה הגאון לבקשתו, ולאחר הדרשה הגדולה ששמר בשבת קודש אחר הצהריים עלה לביתה לברכה ולשמחה, והיה לה מזה אושר ושמחה גדולה.

בסלונים היו אומרים בשם חסידי קמא, כאשר יבוא אדם לבית דין של מעלה בתביעת שכר תורתו ומעשיו הטובים יאמרו לו שעליו לגשת בדרישתו למי שעבד ופעל עבורו... ויש לבדוק לשם מי עשה הדברים הללו...

[טיב השידוכים - שם]

- > < -

אחד מתלמידיו המקורבים של הגאון הגדול רבי אהרן קוטלר זצוק"ל ראש ישיבת ליקוואד המפורארת, ומקים עולה של תורה באמריקה, שהיה רגיל ללמוד עימו בשעות הבוקר, הכין לפניו כדרכו בכל יום 'כוס קפה', אך משום מה באותו יום לא שתה הראש ישיבה את הקפה.

כעבור שעה הבין התלמיד שלבטח כבר התקרר לו הקפה ולפיכך קם והכין כוס קפה חדשה, ושוב לא שתה ממנו הרב.

שאל התלמיד בכאב, מה פשעי ומה חטאתי שאין הראש ישיבה שותה מן הקפה שבתנאי?

ענה לו הצדיק, אתה בודאי לא חטאת כלום! ומחמת צערך אהיה מוכרח לגלות לך שהנני שרוי היום בצום.

מדוע? שאל התלמיד, מה קרה? הרי אין זה יום תענית היום! הסביר לו הרב, היות וביקשו ממני לברר בשביל שידוך אודות בחור אחד שמדובר בו נכבדות, ולאחר שבידורתי לא שמעתי עליו דברים טובים ובאם יבואו וישאלו ממני מה העלו הבידורים הרי אהיה

חייב לומר את האמת, אך כשלעצמי עדיין מספקני בו באותו בחור שיתכן שישתנה מאוד לטובה. - לפיכך קיבלתי עלי תענית היום בתפילה ובצלותא שלא יהודו אלי לברר אודות אותו בחור.

וכמוכן נתקבלה תפילתו של אותו צדיק, ולא חזרו אליו בשאלות בענין אותו בחור, השידוך יצא אכן אל הפועל, והתברר שבדיקו כפי שחשב הצדיק כן היה, שאותו בחור התרפק לבבו לטובה, ונעשה תלמיד חכם חשוב, והקים את ביתו לשם ולתפארת.

- > < -

סיפר הנה"צ רבי מאיר שלום רבינוביץ שליט"א אדמו"ר מקאלשיץ, על כך האדמו"ר הזקן מבלזוב זצוק"ל, שבשנות השואה האיומה היה כידוע עובד השי"ת במסירות נפש על קלה כבחמורה.

והנה עם התקרב חג הפסח החל הרבי לדאוג למצות כשרות, הוא התייעץ עם היהודים שהיו עימו במחנה וכולם שחקו ממנו, ואמרו שאין שום אפשרות להשיג 'מצות' לפסח במחנות הלאגרים הידועים לשמצה...

אך הוא לא אמר נושא, והחליט שמצידו צריך לעשות הכל בשביל מצות מצה, עד מסירות נפש! וכראותו שאין שום דרך ואפשרות להשיג מצות, הודיע לחבריו שברצונו לגשת אל הקצין העליון הממונה על כל המחנה, ולבקש ממנו 'להמציא' להם קמח עבור מצות מצה...

היהודים ההריון אותו בכל תוקף, שבל היין לגשת אל הקצין בבקשה שזכו, שכן אותו נאצי רשע מרושע היה מפורסם בגדול אכזריותו, והכל היו ידאים ורועים ממנו, ואין ספק ששישיו יהיו יוש אליו בבקשה שזכו שברצונו לקיים את מצוותו, הרי הוא בודאי יירגנו על אתר!

אך הרבי מבלזוב אמר שאף על פי כן הוא צריך לעשות את השתדלותו... הוא ביקש אפוא מיהודי המחנה שיתכנסו להתפלל עבור הצלחתו כשיגש למשרדו הראשי של המפקד העליון, ויבקשו מהשם יתברך על הצלחתו.

ואכן התכנסו יחדיו באחד הצריפים באותה שעה כארבעים יהודים בעצרת תפילה להצלת השתדלותו של הרבי, אשר התענה באותו יום ולאחר אמירת 'וידוי' בבכיות נוראות, והכנת עצמו אל הגרוע מכל, ניגש בפיך ברכיים אל לשכתו ההדורה של הלאגער פיררר... כשראהו המפקד נכנס אל משרדו, הרים עליו קול זעקה גדולה ובצעקות נוראות שאג, מה לו ליהודון מחוצץ בביתו, וכיצד מעז להתקרב אל משרדו כך ללא רשות?

אך בכל זאת ביקש לשמוע מה בפי, הרבי הקדוש ניגש אליו ואמר שהיות ומתקרב חג הפסח בו היהודים אינם מכניסים חמץ אל פיהם, כי אם מצות בלבד, ברצונו לבקש מעט קמח עבור מצות לחג הפסח: הקצין האכזר עמד משתומם לנוכח בקשה חצופה שכזו, הוא צעק ורגז על כך בקולי קולות, אך למרבה הפלא לא הענישו כלום, רק גירשו מעל פניו בחמת זעם.

והנה כשבעו לפני חג הפסח הופיע לפתע המפקד העליון בשערי הצריף של מגורי הרבי, כשהוא מוקף בפמליית קצינים ומפקדים ומלווים בכלבים ענקיים ואימתניים, וביקש לקרוא לפניו את הרבי. פחד גדול נפל על כל תושבי הצריף, מי יודע איזה מזימות רשע זומם לו עתה אותו רשע... אך כשיניגש לפניו הרבי הוציא המפקד מתוך תיקו האישי שקית קמח קטנה, הוא הגיש את הקמח לרבי, ואמר: הרי לך ולאחייך היהודים לכבוד הפסח! שלכם, ושלא תאמרו שאין אנהו מכבדים את הדת שלכם!...

תיכף פנה הקצין עם כל פמלייתו להמשך דרכם כשהוא מותיר אחריו את כל יהודי המחנה פעורי פה, לנוכח הנס העצום והלמופת הברור שפעל הצדיק, עד שה"סם בעצמו נכנע לפניו להשיג עבורו קמח למצות מצוה.

בדרך אל דרך הצלחה היהודים ללקט כמה גזירי עץ, ובמחבוא שבתוך מחבוא ניגשו בסתר לאפות את המצות בדחילו ורחימו, שומרים רבים עמדו מסביב להודיע על כל תנועה חשודה, ואכן בעזרת השם עלתה בידם כמות קטנה של מצות עבור יהודי המחנה. ברם בערב חג הפסח פרץ לפתע פתאום אותו קצין אל תוך המחנה, ודרש במפגיע להביא לפניו את כל המצות שהוכנו לקראת החג

בכעס גדול ובחמה שפוכה הוא שבר את כל המצות לפיזורים והחל לצרוח ברוגז גדול, הנה אני נותר לכם ברוב חסדי קמח עבור המצות, ואתם מספרים שם בשווייץ שאנו מעניס אדוכם כאן במחנה זה?

התברר, שבדיקו באותו יום הביאו לפני המפקד גזיר עיתון שהתפרסם בשווייץ, שם סופר על אותו המחנה הנורא, והזכיר בו שמו של המפקד העליון כמי שמתאכזר מאוד על נתיניו... - היה זה כבר לקראת סוף השואה, כשתעלולי הנאצים ושלוחותיהם התפרסמו בכל העולם, ועיתונים רבים החלו לפרסם את הזוועות הנוראות שבשואה.

הקצין הנאצי השתולל בחמת זעם נוראה, והכה את הרבי מכות נמרצות, במקל הקשה שבידו הצליף מכה אחת על המצות הקדושות ומכה אחת על הרבי הקדוש, כשהוא מוציא את כל כעסו שעה ארוכה ומכה ללא רחם על הרבי ועל המצות יחדיו.

לאחר שעזב הנאצי את המקום, החלו היהודים 'לאסוף' את אותם פיזורים קדושים שכל כך טרפו להכינם למצה של מצוה, ומתוך מה שהצליחו להציל נשארה חתיכה קטנה בלבד של מצה...

לקראת ליל הסדר שוחחו היהודים ביניהם מי יזכה לאכול את אותה חתיכה זעירה של מצה פורתא בליל הסדר? והכל הסכימו פה אחד שהבלאזובצד רבי שסיפק את נפשו כל כך בעד אלו המצות לו ראוי לאכול אותה מצה.

אך הנה באה אשה צדקנית אחת מנשות המחנה, וטענתה בפיח שאותה חתיכת מצה קטנה שישנה במחנה יתנו לה, מכיון שעיקר יסוד מצות זה הלילה הוא 'הגדת לבנך' (שמות יג ח), והנה היא היחידה מכל תושבי המחנה שהבן שלה נמצא עימה, שכולם היו שם ערירים ללא בני משפחה כלל, ואם כן בשביל אותו הבן צריכה היא את המצה!

ויהי כשמוע הרבי הקדוש את טענתה וכראותו אותו בן שמתלווה אל אימו, אמר, אכן צדקה ממני, יותר חשוב וראוי לתת את חתיכת המצה שבמחנה לבן של אותה אשה, כדי שילמד וידאה בעיניו את קיום כל מצוות התנו.

ואכן ישבו כולם יחדיו בליל הסדר לאמירת ההגדה, ואותו הבן אכל את המצה בדחילו ורחימו, כשהרבי הקדוש משיפע עליהם שם מזיו הודו והדרו.

חלפו להם כמה שנים, הרבי עם עוד קומץ יהודים מתי מספר זכו להינצל מאותו מחנה, והתפורו להם כל אחד למקומו.

והנה יום אחד הגיעה הצעת שידוך מיוחד לפני אותה אשה צדקנית שזכתה גם היא להינצל מן התופת, ונאמר לה שהמדובר נקרא בשם הרב ישראל שפירא, ושהוא איש צדיק בנן של קדושים.

היה זה לא אחר מאשר הרבי הקדוש מבלזוב בעצמו, אך היא לא ידעה את שמו ולא קישרה כלום, מחמת שבמחנות השואה לא הכירו אנשים בשמותיהם כלל, שכולם היו מגולחים למשעי ולובשי מדי אסירים שוויים...

אך כשהחלה לברר אודות המדובר נודע לה שזוהו אכן אותו צדיק פלאי שזכתה לשהות במחיצתו בשנות השואה, ותלתה את כל הצלחה והצלח בנה בזכותו, וכמוכן שנתנה תיכף את הסכמתה לשידוך.

כאשר הובאה אותה הצעה לפני הרבי בעצמו, שמח על כך מאוד, ואמר שאכן צדקנית זו שבתוך כל צרות השואה מנקשת ומתחננת על חינוך בנה, שיקיים בו מצות 'הגדת לבנך', ובעת שכל אנשי המחנה חושבים רק על האוכל שלהם... נתנת דעתה על חינוך דור הבא, היא בודאי אשה גדולה, ונתן הסכמתו לאותו שידוך!

עד מהרה יצא השידוך אל הפועל, הרבי נשא את אותה צדקנית לאשה, ולקח את בנה לגדלו ולחנכו ולהחכימו. וברבות הימים לאחר שלא נותרו בנים מרובי עצמו, התמנה בנו חורגו של הרבי לאחר הסתלקותו כממשיך בהנהגת עדת חסידי בלאזוב המפורארת. והתברר אפוא ברבות הימים שאותה מצה קדישא שויתר עליה הרבי מעצמו במחנות השואה, זכה להאכיל בה את ממשיך דרכו בקודש, כאשר קורא הדורות מראש הכין בהשגחה נפלאה את 'טיב השידוכים' הראויים להינשא עוד בימי המלחמה עצמה.

ויהי לפלא!

מוקד הזמנות ספרים • של הנה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א קו ההזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת חי שרה"

*****

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

קבר אותי הקב"ה כאן, לפי שזה המקום הוא סמוך לגן עדן ויש כאן מנוחה לנפש, אך מאותו זמן שנקברתי כאן, עדיין לא הגיעה נשמתו אל מקומה הראוי, עד שבאת אתה לעולם ותתקן מה שאני קלקלתי. ועתה מכאן והילך יהיה לי ולכל העולם קיום בגללך.

ובשעה שנכנס אברהם במערה והכניס את שרה לשם בכדי לקברה, כמו כנגדם אדם וחיה ולא רצו לקבלה להקבר שם, כי אמרו לפניו: הלא אנו עדיין בבושה לפני הקב"ה בעולם העליון בשביל אותו החטא שגרמנו, ועכשיו תתוסף לנו בושה אחרת מפני המעשים המוכים שבכס. אמר להם אברהם: הרי אני מוכן להתפלל לפני הקב"ה בשבילך שלא תבוש עוד לפניו לעולם. מיד "ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו", מאי "ואחרי כן"? אלא אחרי שקיבל אברהם עליו דבר זה להתפלל על אדם הראשון, נתפיים אדם הראשון ונכנס חזרה למקומו. אך הוה לא רצה לחזור ולכנס למקומו, מבושתה מאישה אדם, שמא לא יקבלנה, שיאמר לה, ראי הצדקת שרה הזאת כמה טובה גרמה לבעלה, ואת כמה רעות גרמת לי, עד שקרב אברהם ואמר לה שבשלומה של שרה יהיה גם לה שלום, והכניס אותה אצל אדם והסכים אדם לקבלה בשבילו.

ומדייק הוזהר הקי: שלכן כתוב "ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו" ולא כתוב: "ואחרי כן קבר אברהם לשרה אשתו", כי המלה "את" בא לרבות את הוה שגם אותה הכניס אברהם בחזרה למקומה...

מעשה נורא מקבורתו של "יגיד עליו רעהו מי הוא!"

אמר הכותב: אם בהשתלשלות קבורת צדיקים עסקינן, אביא בפניכם מעשה נורא שמוכא בהקדמה לספר הקדוש "מגלה עמוקות", על פשר המצבה הסמוכה למצבת הגאון הקדוש בעל ה"מגלה עמוקות" ז"ע:

לאחר הסתלקותו של בעל ה"מגלה עמוקות" ז"ע, בא יום אחד לקראקוב אברך צעיר שהזותו מעידה עליו, כי הלך עני הוא, ופנה אל גבאי החברא קדישא כשבקשה בפיו: מכיון שראה כי בקרבת קברו של הגאון מצויה חלקת קבר פנויה, הפיץ הוא לרכוש חלקה זו עבור עצמו. ואף הציע סכום הגון לשם כך.

כאשר שמעו הגבאים את דברי האברך, החלו לגעור בו: "מי אתה כי תחשוב עצמך ראוי לשכב במקום קדוש כזה? ומה עוד כאשר ידענו כי בעל ה"מגלה עמוקות" ביקש להשאירו פנוי?"

אולם האברך לא הרפה ואמר: "לומר לכם מי אני אינני יכול, אך שתדעו כי ראוי אני להיקבר שם ומוכן אני לשלם סכום נכבד עבור רכישת הקבר". כך נדנד מידי יום ויום. עד שהלפו ימים וגבאי החברא קדישא החליטו להיפטר ממנו בצורה מכובדת: "אם תסכים לקחת על עצמך את בנייתו של הגדר המקיפה את בית החיים (סכום עתק באותם ימים), נסכים לבקשתך". הם היו בטוחים שממילא אין ליהודי הנ"ל סכום כה גבוה, וכך הם יתפטרו ממנו אחת ולתמיד...

אך מה גברה תדהמתם שבעתים כאשר לאחר שעה קלה, חזר האברך עם כל הסכום הדרוש וביקש לערוך הסכם ותקיעת כף.

הגבאים שלא ידעו להשיא עצות לנפשם, החלו לנסות ליישב את דעתם ולומר זה לזה: "הרי ההוצאות כאן הם מרובות, שמירת בית החיים, הגדר הזקוקה לתיקון, הניקיון התחזוקה. וקופת החברא קדישא ריקה, והנה הודמנות נקרתה למלא את הקופה, כי בכספים שהציע האברך תמורת החלקה ניתן יהיה למלאות רבות מן ההוצאות.

ממילא – אמרו הגבאים לעצמם – האברך צעיר, ואנחנו זקנים... ועד המאה עשרים של אדם זה הרי אנחנו כבר לא נהיה כאן... והרי שום עד אין בינותינו. וסיכמו ביניהם לעשות עמו הסכם. ואכן, הם התמו על שטר כי החלקה שביקש שמורה היא לו.

דברי הוזהר הקדוש על חכמתו של אברהם אבינו בעת המשא ומתן לקניית מערת המכפלה, וההשתלשלות הפלאית של קבורת שרה אמנו.

בזהר הקדוש בפרשתנו, מוכא באריכות את השתלשלות קניית מערת המכפלה ואת חכמתו הגדולה של אברהם אבינו בכאז לקנות את מערת המכפלה מידי עפרון החיתי.

כאשר ביקש אברהם לקנות מקום קבורה, לא ביקש מיד את המערה, ולא אמר שרוצה מקום מיוחד לקבורה, אלא תחילה אמר "תנו לי אחוזת קבר עמכם" – בתוככם, ושם אקברה את מתי מלפני. ולמרות שאברהם לא חשב לרגע להתחבר ולהקבר בין טמאים שכאלה, הוא נהג בחכמה רבה עמו. ואנו לומדים דרך ארץ וחכמה ממה שעשה אברהם אבינו בענין מקה וממכר עם הנכרים, כי לפי שהפצו ורצונו היה לקנות את אותה המערה, אע"פ שעפרון ישב שם כדכתיב ועפרן ישב בתוך בני הת, לא רצה לבקש ממנו מיד ולגלות לו אותו הרצון שהיה לו במערה, כדי שלא ירגישו שיש לו ענין מיוחד באותה המערה. ובכדי להסיה את דעתם ביקש תחילה סתם אחוזת קבר, ורק לאחר מכן הוסיף ואמר שהוא הפיץ "במערת המכפלה אשר בקצה שדהו", ולא בכדי שאחיה חשוב ונבדל מכם, אלא "בתוככם לאחוזת קבר" – רצוני להיות קבור ביניכם...

ממשיך הוזהר הקדוש ומגלה לנו איך גילה אברהם אבינו את אותה מערה: היה זה כאשר רצה אברהם לתת למלאכים שבאו אליו (כפי שלמדנו בפרשת וירא), ג' לשונות של פרים, כתוב שם: "ואל הבקר ריץ אברהם" ולא כתוב "ואל הבקר הלך אברהם", אלא רצתה התורה לרמוזנו, כי אותו הבקר ברה עד אותה המערה ונכנס אחריו וראה שם אור גדול והריח ריח גן עדן, ואז הבין שאדם וחוה קבורים שם. ואכן "בעל המורים" בפרשת וירא כתב שם: "ואל הבקר ריץ" – אותיות "ואל הבקר ריץ", שרץ אחריו למערה.

עוד סיבה שאברהם בחר להכנס לאותה מערה – כותב הוזהר הקי: לפי שאברהם התפלל כל יום ויום, כי הוא תיקן תפילת שהרית, ולא היה רוצה להתפלל בתוך העיר, ולכן היה יוצא להתפלל עד אותו השדה שהיה מעלה ריחות עליונים מהגן עדן, והבין ששורש הריח הוא בהמערה, וראה שם אור יוצא מתוך אותה המערה, לכן משם ואילך התפלל תמיד שם, ושם דיבר עמו הקב"ה, ולכן רצה לקנותה, כי הבין את מעלתה.

ואם תאמר, אי"כ למה לא ביקש לקנותה עד עתה, אלא כדי שלא ישגיהו שיש לו ענין חשוב במקום זה וימנעוהו מלקנות אותה, אך עכשיו שנצרך אליה, אמר, הרי עתה הזמן לבקש ולקנות אותה, כי עתה לא ישגיהו עליו רק יאמרו שקבר לאשתו הוא מבקש.

ועפרון לא ידע את ערכה של המערה, כי גם כאשר הסתכל בה, ראה רק חושך בתוכה, ועל כן מכר אותה. תדע שכן הוא, כי עפרון מכר לאברהם גם מה שלא נתבקש, את כל השדה ואת המערה אשר בו, לפי שכל השדה כולל המערה היה מאוס בעיניו ולא ידע את ערכו.

ממשיך הוזהר הקי ומגלה: כשנכנס אברהם למערה, ראה שם אור גדול, והורם העפר לפניו ונתגלו לו ב' קברים, ובתוך כך עלה אדם הראשון מקברו בצורתו, ושחק לפניו, בכדי שלא ייעצב. כי שנינו שבשעה שהאדם מסתלק מן העולם רואה לאדם הראשון ואז הוא מת, אבל אברהם למרות שהסתכל בצורתו נשאר בחיים. ושאל אברהם אבינו את אדם הראשון: האם היכל הנשמות של הגן עדן נמצא כאן? וענה לו אדם: אכן, בודאי

אך הם לא העלו על דעתם, כי כבר ביום שלמחרת הם יצטרכו למפל בן...
כי ביום שלמחרת נודע, כי אותו האברך הפלאי נסתלק לבית עולמו בפתע
פתאום!

נחרדו הגבאים חרדה גדולה, שכן אפילו את שמו הם לא ידעו, ומה הם
יעשו כעת, איך הם יעשו כזה דבר לקברו על יד ה'מגלה עמוקות' והרי כל
העיר תהיה כמרקחה מהחשש לקפידתו של בעל ה'מגלה עמוקות'...

לאחר התלבטויות רבות, הם החליטו לא לספר זאת לאיש, וניחמו את
עצמם בכך שאיש אינו מכיר את האברך, אין לו קרובים או ידידים,
ובעיקר - אין איש יודע ממעשה המכירה. הכסף הולך כמובן למטרות
מובות, והכל בא על מקומו בשלום...

האברך נקבר, כמנהג ישראל, בחלקה רגילה, ומלבד יום הפטירה לא צויין
עליה דבר, אפילו לא שם הנפטר.

בלידה, בא האברך כהלום אל הגבאים וטענה בפיו: "הסכמנו על עסקה
בצורה ברורה ומפורשת, ואתם את חלקכם לא קיימתם! שילמתי עבור
הלקח הקבר ואתם נתתם לי תקיעת כף, וקברתני במקום אחר. אתבע
אותכם לדין כבית דין של מעלה..."

נחרדו הגבאים, אבל ניסו לומר לעצמם שה'החלומות שווה ידברון',
ושי'דברי החלומות לא מעלין ולא מורידין'. אולם משנשנה החלום בלידה
של אחרי ובוזה הבא ובבא אחריו, הבינו שלא יצאו ממנו נקיים...

כדרכם של יהודים, הם נכנסו לשפוף שיה לפני המרא דאתרא של העיר
קראקוב באותה העת הלא הוא ה'בי"ח ז"ע'.

"את המאנו אנו מוכירים היום" - אמרו הגבאים, "כך וכך הוזה מעשה,
מכרנו את שאינו ראוי, וכך וכך עלתה בידנו, והנה האברך הנפטר בא
אלינו בחלום בדין ודברים, ורוצה לתובענו כבית דין של מעלה, ואנו אנא
אנו באים!"

שמעו ה'בי"ח ברצינות את דבריהם, והורה להם שבעת שיבוא האברך שוב
בחלומות לתובעם, יענו לו כך: "תורה לא בשמים היא, ואין דנים בפני
בי"ד של מעלה אלא רק בזה של מטה. ואם הוא הפיץ במשפט צדק, יבוא
ביום פלוני, במקום פלוני ויתבעם בפני ביה"ד, והיה אשר יאמרו הדיינים
הוא יקום".

האברך בחלום, בשומעו את דברי הרב ה'בי"ח אשר בפי הגבאים הסכים
מיד, והודיע על בואו באותו יום שנבקע.

ביום המיועד, הותקנה בבית הכנסת מחיצה שמאחוריה תיסתר רוחו של
האברך, וכשהגיעה שעת ה'דין תורה', נשמע כמין רחש מאחורי הפרגוד,
ונפתח הדיין...

ציוה הרב על האברך שירצה את דבריו בפני ביה"ד, וזה עשה כדבריו,
בסכמו את טענותיו שעל החברא קדישא לקיים את דבר ההסכם ולהביאו
למנוחת עולמים במקום הקנין לו.

כשנתבקשו גבאי הח"ק לענות לדברי התובע, עמדו ואמרו: "הן אמת שכך
היה סיפור המעשה, אולם היה זה מקח טעות; מעולם לא עלה בדעתנו
למנונו כסמיכות לקברו של הרב בעל 'מגלה עמוקות', אין זה לפי כבודו
של הרב, וזה בניגוד לצוואתו, התובע לא רצה לגלות לנו מיהו, וכך לא
ידענו אם ראוי הוא לכך, לכן עשינו מה שעשינו כדי לפוטרו מאיתנו, אך
הוא הביא את כל הסכום שבקשנו, וכך לא היה בידינו ברירה אלא כאילו
להסכים לו..."

ה'בי"ח פנה אל המנוח שיאמר לו מה שמו ומי הוא, בכדי שיראה ביה"ד
שמו ראוי הוא להיקבר אצל ה'מגלה עמוקות', אך האברך מירב בתוקף
לגלות דבר על אודות עצמו, באומרו שאין זה מיון העניין, ואילו את
ההסכמה שבתקיעת כף יש לקיים כלשונה.

לאחר ששמעו הדיינים את הצדדים, ישבו ושקלו וטרו כדבר, ובסופו של
יום יצא הפסק:

"מכיון שהמנוח קנה בלי שום צל של ספק את חלקת הקבר, ומן הראוי
שיקבר בה כפי שהובטח לו, אך מאידך גיסא אין ביה"ד יודע אם האיש
הוא לפי כבודו של בעל ה'מגלה עמוקות', ואם ראוי לעבור על צוואתו
למענו, ומכיוון שאנשי הח"ק כבר יצאו ידי חובתם כלפי המנוח בזה
שטמנוהו היכן שהוא, לכן אין אנו מחייבים את הח"ק להעבירו לקבר שליד
הרב הגאון, אבל כדי לצאת ידי חובת אלוקים ואדם, ומחמת הספק, יפתחו
את שני הקברים, זה של האברך וזה שליד קבר ה'מגלה עמוקות', ויותרים
פתוחים למשך הלילה. "זאתה" - סיים ה'בי"ח בפנותו אל המנוח שמעבר
למחיצה - "אם אכן ראוי אתה לשכב ליד הרב בעל 'מגלה עמוקות'
תעבור לדרך אל הקבר הנכון לך"..."

כך נעשה.

למחרת עם בוקר שלח ה'בי"ח את שליח בית הדין יהודי עם אנשי החברא
קדישא לבדוק מה נעשו בקברו, ויחרדו אל ליבם, כי ראו את קברו של
האברך שהיה ריק, ואילו הקבר ליד בעל 'מגלה עמוקות' היה מלא...

כששבו וסיפרו זאת לב"ה, הבינו ה'בי"ח שאותו איש הוא קדוש ונסתר עד למאד,
וכינם את כל אנשי עירו לחלוק לו כבוד אחרון ולבקש את סליחתו מעל קברו.
והורה ה'בי"ח להקים מצבה על קברו ולכתוב עליה:

"פה נטמן האברך לא נודע מיהו, יגיד עליו רעו". כלומר, רעו - "המגלה
עמוקות" הקבור על ידו יעיד עליו מיהו...

לאחר שנים רבות נמחק הכתוב מן המצבה. בשנת תקצ"ב הוקמה מצבה חדשה
על הקבר וחרטו עליה את הדברים הבאים:

**"ציון לנפש היה פה מצאנו, ודעת שמה לריק יגענו,
יען נמצא קבור באשמנים, ותמחנה ארתותיו מרוב שנים,
אכן יגיד עליה רעו גאון עיונו, מגלה עמוקות ומגיה השכנו,
כי רב כבודו בשם תפארת, להשאר כבוד דורים למזכרת,
גבאי הח"ק זאת אל ליבם השיבו, ומצבה חדשה על קברו הציבו,
תקב"ץ לפ"ק לבריאת ארץ ושמים".**

ויבוא אברהם לספור לשרה ולבכותה (כג, ב)

וברש"י ד"ה "לספור לשרה ולבכותה": "נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק לפי
שע"י בשורת העקידה שנודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרחו נשמתה
ממנה ומתה".

שאל הגה"ק רבי שלמה קלוגר ז"ע: מדרש זה היה על רש"י להביא על המלים:
"ותמת שרה", ומה מקום יש לומר זאת על המלים: "לספור לשרה"?

אלא שהפשט הוא ההיפך ממשומו. שרה לא נפטרה מהפחד שאולי ימות יצחק,
אלא שרה שידעה כי אברהם הולך בצו הקב"ה לחשוט את בנם, השישה שלא
יעמדו הבעל והבן בנסיון הכבד. כאשר בישרו לה כי אברהם ויצחק חוזרים
ויצחק בריא ושלם, פרחו נשמתה כי חשבה שלא עמדו בנסיון.

שבה גדול זה באמונת שרה בקב"ה, היה גוף ההספד של אברהם כשהספיד את
שרה אשתו ושיבה אותה על גודל אמונתה ועל שכל כך חרדה שלא עמדו בנסיון
ולכן פרחו נשמתה. זאת הסיבה שרש"י מביא זאת על המילים: "לספור לשרה",
כי זה היה גוף ההספד...

וישקל אברהם לעפרון את הכסף... ארבע מאות שקל כסף (כג, ז)

מובא במדרש רבה (נ"ח ז) על הפסוק (משלי כ"ה כ"ב): "נבחל להון איש רע עין,
ולא ידע כי חסר יבואהו". נבחל להון איש רע עין, זה עפרון, שהכנים עין רע
בממונו של צדיק. ולא ידע כי חסר יבואהו, שהסרת התורה ו', הלא הוא דכתיב
(בראשית כ"ג ט"ז): "וישמע אברהם אל עפרון, וישקל אברהם לעפרון", עפרון
כתיב, חסר ו'.

אברהם אבינו משלם לעפרון ארבע מאות שקל, לא בשקלים פשוטים ורגילים,
אלא בשקלים גדולים וקנטרים, כדברי רש"י על הפסוק: "עובר לסוחר, שמתקבלים
בשקל בכל מקום ויש מקום ששקליהן גדולים שהן קנטרין". ומנין הגיעו לאברהם
אבינו אותם שקלים? אלא אומרים חז"ל, בשעה שאבימלך נתן פיצויים לשרה,
הוא שילם לה אלף כסף, ונתן לאברהם שק מלא מאותם שקלים, כמו שכתוב
(בראשית כ' ט"ז): "ולשרה אמר: הנה נתתי אלף כסף לאחידך, הנה הוא לך כסות
עינים, לכל אשר אתך, ואת כל נכחת".

ומסביר הגר"א מוילנא ז"ע, שמן הסתם אברהם אבינו לא רצה ליהנות מהכסף
הזה, כמו שלא נגע מחוט ועד שרוך נעל, בממון המשת המלכים (בראשית י"ד
כ"ג), ולכן שמר את הממון הזה לקבורתה של שרה. ועל פי זה, אומר הגר"א,
שאלו שחק עפרון, ולא היה נבחל להשיב ולהוציא רוחו בפחזותו, חשב אברהם
לתת לו את כל אלף הכסף, שלשם כך הוא שמרם, ועתה שנבחל עפרון ואמר,
ארבע מאות שקל כסף, נאמר: "וישקל אברהם לעפרון את הכסף, אשר דבר
באזני בני חת, ארבע מאות שקל כסף", ועפרון שמה מאד על כך שהשיג מבוקשו,
אך לא ידע כי חסר יבואהו, שהחסירו לו ו', שהם "השש מאות כסף" שהפסיד
בפחזותו.

ארבע מאות שקל עובר לסוחר (כג, ז)

הכמינו הקדמונים תהו על לשון הכתוב שלפנינו ודייקו מן המילים "עובר לסוחר",
שעפרון לא לקח מאברהם אלא "קנטרין" - שקלים גדולים שמתקבלים בכל מקום
(כבא מציעא פז ע"א וראה רש"י כאן).

מה היה הענין שנתן אברהם את המטבעות דוקא באופן של "עובר לסוחר"?
הסביר זאת הגה"ק רבי יהונתן אבישיץ ז"ע באופן נפלא: דהנה ידוע שאברהם
אבינו קיים את כל התורה כולה, וגם כאן בנתנו את הכסף "עובר לסוחר", היה
זה משום שרצה לנהוג לפי ההלכה. וזאת משום שלפי ההלכה אסור לתת לנכרי
מטילי כסף וזהב מחשש שיתכסם ויעשה מהם פסל ומסכה, לעומת זאת מותר
לתת לנכרי מטבעות של כסף וזהב, כיון שהמטבע הוא עובר לסוחר, וערכו רב
מערך משקל המתכת שבו, ויש להניח שהנכרי לא יתיכנו, שלא לצאת מכך
בהפסד.

ולכן אברהם אבינו שקיים את כל התורה כולה, נהג גם הפעם לפי ההלכה
הפסוקה ונתן לעפרון החיתי "ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר", שקלי ממון
הנסחרים בשוק...

הידעת? העלון "פנינים" יוצא לאור מידי שבוע זו השנה השמינית, מודפס ומופץ באלפי עותקים בארץ ובעולם.

היה שותף להפצת התורה לתרומות: בנק הדואר סניף 001 מס' השבון 2168820 או בכרטיס אשראי בטלפון: 054-8455798

לתגובות הערות: שליח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:17

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:17

ר"ת: 17:51

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 675 22.11.2024 - כא' מרחשוון תשפ"ה

וְהָאֱלֹהִים יִשְׁמְעוּ לְךָ
וְיִשְׁמְעוּ לְךָ וְיִשְׁמְעוּ לְךָ

פְּרִשְׁת - זְזִיל שְׂרָה

רואים על הפנים שלך - הרב אפרים שרבני שליט"א ('מחנה אפרים')

כותב ר' לוי יצחק מברדיטשוב זצוק"ל, בספרו 'קדושת לוי', שיהודי הרוצה לדעת אם הוא עושה נחת רוח לבורא יתברך, ישנה דרך וסימן לבדוק זאת. האמת, ששאלה זו מנקרת כמעט בראשו של כל אדם, ופעמים אף מטרידה אותנו רבות. מי לא שואל את עצמו לפעמים: "מעניין מה אומרים עליי בשמים", "האם הקב"ה מרוצה ממני?", "מה אני, צדיק או ח"ו ההיפך?".

אומר ר' לוי יצחק מברדיטשוב, ישנה דרך לבדוק זאת. תתבונן ותבדוק את האופן בו אתה מקיים מצוות, האם אתה שמח? האם טוב לך בעבודת ה'? האם כשאתה מקיים מצוות, אתה מרגיש הרגשה טובה? אם בתפילה, אם ברגע הכניסה לבית הכנסת, אם בזמן ברכת המזון ועוד, אם זכית לענות על שאלות אלו בחיוב, כבר אינך צריך לשאול את עצמך עוד שאלות, דע נאמנה - אתה גורם נחת לבורא יתברך.

אך אם המצוות אינן 'קורצות' לך, אם הן טורח עליך, אם אתה לא שמח מהתפילין של הבורא יתברך, או מהקידוש שלו, או מכל דבר אחר שקשור לעבודת ה', צריך לבדוק למה, צריך לברר מדוע יש כאן חסימה.

(וישנן פעמים שהדבר נובע מעומס יתר של קבלות או חומרות, או כתוצאה של חוסר הדרכה, כמו שמצוי היום לצערנו. יהודים יקרים, אם המוסר מעציב אותך, אם אתה מרגיש מרירות, סגור מיד את הספר, כי אין זו המטרה, אתה לא אמור להיות עצוב מעבודת ה', זה ההיפך של ה' יתברך שכל כולו טוב! אין לך דבר שה' שונא יותר מהעצבות, הקללה הכי קשה שקיבל אדם הראשון היא 'בעיצבון תאכלנה').

ולכן כותב רבנו האר"י, שמי שמסתכל באדם עצוב כל מה שלמד הוא ישכח, כי אין לך דבר שהוא היפך התורה יותר מן העצבות).

מישהו שאל אותי, מדוע הפרמטר הזה של השמחה הינו כל כך קריטי, וכי אם ברכתי ברכת המזון עם פרצוף חמוץ או ללא חשק זו אינה ברכת המזון? אם הנחתי תפילין בלי מצב רוח, וכי הם לא יושבים לי על הראש? השבתי לו, לדוגמא אדם שיבקש מבתו שתכין לו כוס תה, ובאמת היא עזבה את שעורי הבית שלה ואת כל ענייניה וניגשה למטבח כדי להכין לו את כוס התה, אך כאשר הביאה את הכוס, היה ניכר על פניה שעשתה זאת באילון ובלית ברירה ואפילו בעצבים, ברור לנו שהתגובה של אביה תהיה: "חבל שביקשתי ממך, כוס תה כזה מי היה צריך, אם אלו הפרצופים' שלך לאבא שלך שנותן לך הכל, אני אכין לי לבד, תודה רבה לך".

תחשבו שאת ההרגשות האלו מרגיש הקב"ה כלפינו. ישנם שני סוגים של עובדי ה'; אחד מחפש לצאת ידי חובה והשני שמח לעשות נחת רוח לה' יתברך. לזה האחרון ממתין הבורא יתברך למצוות שלו, ממתין לקבל את 'כוס התה' שלו, ולשני אומר הקב"ה: "תודה רבה, אני אכין לבד".

וכדי להמחיש זאת יותר, ראיתי מעשה על ר' יחזקאל עזרא רחמים זצ"ל מבגדד, שעלה ארצה בגפו ולא היה לו היכן לערוך את ליל הסדר בחג הפסח. והנה, קיבל הרב הזמנה לשולחן החג מהרב רחמים מזרחי. הרב רחמים הצטיין להפליא במידת הכנסת אורחים ובמיוחד הגדיל לעשות בחג הפסח. היה האיש טורח חודש ימים לפני החג בהכנות ללילה הזה, ומכין עבור המסובים שולחנות ערוכים מלאים בכל טוב, כיד המלך.

נענה ר' יחזקאל להזמנתו והסב על שולחן הסדר בצל קורתו מתוך רוממות נפש. כשסיים קרוב לחצות, עלה בעל הבית על יצועו כשהוא עייף ויגע מרוב טרחה ועמל. והנה בחלומו, גילו לו מן השמים, שכל מה שטרח ועשה לקראת הסדר הזה, עדיין לא הגיע למחצית המצווה שקיים אורחו ר' יחזקאל עזרא. הוא השתומם על הדבר ותיכף כשהאיר השחר חש והשכים לפתחו של החכם וביקש לדעת את סוד הדבר. פנה הוא לרב ושאל: "כלום כוונות וייחודים עשה הרב, ולכן חשובה כל כך מצוותו בשמיים?".

הסביר לו ר' יחזקאל: "לא כוונות וייחודים היו מנת חלקי, אלא שמחתי שמחה גדולה בכל מצוה שעשיתי. כאשר קידשתי על הכוס ואמרתי 'אשר בחר בנו מכל עם', גאו בלבי רגשות אושר וגיל מעצם הדבר שזכינו והקב"ה בחר בנו. וכשאמרתי בהגדה שהקב"ה גאלנו מעבדות לחירות, הוצפתי בשמחה עצומה על שהוציא ה' את אבותינו ממצרים, וכן בשאר המצוות, מצה ומרור הייתי שש וצוהל, מרוב חדווה שזכינו לקיים מצות אלו.

אותו ליל הסדר, אותה מצה, אותו כוס קידוש, אך עדיין לא אותו דבר. אנו חייבים לשים לפנינו, מי שישמח עם הבורא יתברך, הבורא יתברך ישמח איתו, וכמו שאומר המדרש (תנחומא): "אם אתה שמח במצוות, הרי אני מוסיף לכם שמחה" – ילד שישמח להיות עם אבא שלו, אבא שלו תמיד ישמח להיות אתו.

פעם אמר לי אדם חכם, שההבדל בין עבודה בשמחה לבין עבודה קרירה ועצובה, הינו כמו ההבדל בין פיצוחים טריים לבין פיצוחים ישנים. אדם אוהב מוצר טרי, ידיים נמשכות לסחורה טרייה שעתה יצאה מן התנור, אך סחורה מיושנת מניחים בצד, היא לא טעימה ואפילו מציקה. גם ה' יתברך רוצה סחורה טרייה, יהודי 'חי', יהודי 'נושם', יהודי שמשפיקים כמה רגעים להתבונן בו כדי לדעת שטוב לו, ולא ההיפך ח"ו.

ועל דבר זה היה מצטער הקב"ה ביותר ואמר למשה, תכתוב להם על מה אני כועס, ממה אני פגוע: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" – נתתם לי להרגיש שאני ברירת מחדל, שאתם עושים רצוני בליט ברירה, ואין לך דבר הפוגע מזה. מי ייתן ונדע להיות שמחים בה' ובתורתו כל הימים, וכך נזכה להיות מאלו העושים נחת רוח לפניו.

מסופר על אלמנה צדקנית, שכנתו של המהרי"ל דיסקין זצ"ל, שחלתה בשיתוק איברים וסבלה ייסורים קשים. רתוקה הייתה למיטתה ללא יכולת תנועה והזקקה לטיפול מיוחד. המהרי"ל שילם מכספו למטפלת שתבוא בכל יום לרחוץ אותה והורה להסדיר תורנות של נערות שיגיעו להאכילה. בהתקרב המועד, הגיע המהרי"ל בכדי לברכה בברכת המועד ולהרנין את ליבה. להפתעתו, ביקשה ממנו האישה, שיברכנה באריכות ימים.

תמהו הנוכחים על בקשתה, הרי כל גופה מיוסר בייסורים ואף לברך ולהתפלל אינה יכולה מחמת ניקיון גופה, וכי איזה טעם יש בחיים אלו?! הבחינה האלמנה בתמיהתם והסבירה בדמעות: "דעו לכם, לצערי הרב איני יכולה לברך ברכות ולהתפלל כיון שגופי אינו נקי, אך עם כל זאת, פעם ביום כאשר מגיעה המטפלת ורוחצת אותי, במעט זמן הנקיות שיש לי, אני זוכה לברך 'ברכת שהכל נהיה בדברו', ובכך אני מקבלת כוח וחשק להמשיך לחיות, רק בכדי לברך שוב את הברכה. לכן אני מבקשת מהרב ברכה לאריכות ימים". איזה יופי! זכרו! מי שישמח עם הקב"ה – יזכה שהקב"ה גם ישמח איתו. שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

לנצל כל רגע בחיים! ('מחנה אפרים')

מובא במדרש (אס"ד א, ח), ר' עקיבא היה יושב ודורש ונתנמנמו התלמידים, חפץ היה ר' עקיבא לעוררם, אמר: "מה זכתה אסתר למלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא כך אמר הקב"ה, תבוא אסתר בתה של שרה שחייתה 127 שנה ותמלוך על 127 מדינות".

ושואל בעל ה"שפת אמת", הכיצד ביקש ר' עקיבא לעורר את הציבור עם דרשה כה מעורפלת, וכי רק בגלל שכאן וכאן מדובר במספר זהה הם צריכים להתעורר?

ותירץ ה"שפת אמת": שמשווא מהותי עומד מאחורי המספרים הזוהים הללו, שלפי חישוב זה יוצא שעבור כל שנת חיים של שרה זכתה אסתר למלוך על אחת המדינות, ואם נמשיך ונחשב נמצא כי בגין שבוע מחיי שרה זכתה אסתר למלוך על עיר גדולה, וכל שעת חיים זיכתה אותה לפחות בכפר שלם, אומר השפת אמת, זאת ביקש ר' עקיבא להחדיר לתלמידים אם כל רגע בחיי האדם הוא יכול לפעול כל כך רבות, מה מקום לישון? מה מקום להתנמנם?

וכותב האדמו"ר מקלויזבורג מה הטעם שהמדרש לא כתב ששרה "חיה" 127 שנה, אלא כתב שרה "חייתה" 127 שנה, אלא בא לומר לנו המדרש, ששרה ניצלה כל רגע מרגעי חייה בצורה מיטבית גם בשנים הקשות, גם ברגעי הסבל, שרה שעברה חיים רצופי ניסיונות ותלאות לא ויתרה על "חיותו" של אף רגע, תמיד שאפה לנצלו באופן מקסימלי.

וכדברים הללו כן מתבאר מדברי רש"י על המילים "שְׁנֵי חַיֵּי שָׁרָה", פירש רש"י: "כולן שווין לטובה". שרה אמנו הייתה במדרגה כל כך גבוהה עד שהגיעה שכל שנות חייה עם אותן השנים שהייתה עקרה והצרות הרבות שפקדוה, "כולן שווין לטובה", שרה "החייתה" את כל רגעי חייה. והמפרשים הוסיפו בזה רמז נפלא למה שכתב רש"י על שרה "בת ק' כבת כ' לחטא", מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין, אף בת ק' בלא חטא.

וביארנו המפרשים, שהפרק "מזמור לתודה" הוא פרק ק' בתהילים, והפרק הפותח במילים "יענך ה' ביום צרה" הוא פרק כ', והיינו שאף ברגעים הקשים בחייה של שרה אמנו של צרות ייסורים, רגעים שהייתה מעדיפה לשכוח, עדיין היו אצלה כולן שווין לטובה, לא פספסה אף רגע בחיים, כל רגע היה מנוצל לטובה.

ומספרים בדרך הלצה על עובר אורח אחד הצועד ברחוב, ולפתע הוא פוגש מלאך, הוא שואל את המלאך כמה זמן אצלך זה שנייה? המלאך עונה לו: אלף שנים, ושואל האיש: וכמה זה שקל, עונה המלאך: מיליון שקל, אומר האיש: אז תביא שקל! עונה המלאך: אין בעיה, חכה שנייה.

וכך אמר החפץ חיים: זמן זה חיים, ועם חיים אפשר לתקן דברים לכבוד ה'! וצריך תמיד האדם לזכור האתמול הוא היסטוריה, המחר אינו ידוע, היום הוא מתנה. (בנועם שיח).

מספרים על הרב ר' דוב בער מראדושיץ, כשהיה מתאכסן בלובלין היה רגיל לעורר עם עלות השחר את שכניו באומרו: התעוררו משנתכם, משום שבא לכאן אורח חשוב אשר מעולם לא ראיתם אותו, וכאשר ילך מכאן לא ישוב לעולם. וכששמעו זה קפצו ממתנם לראות מיהו האורח החשוב הזה, כשלא נראה להם תמהו ושאלו אותו מי הוא האורח הזה? אז השיב להם: "היום הזה". (תפארת למשה).

וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵין (כד, מב)

יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים. (רש"י). על ידי שיחה על העבודות של האבות, זוכים להשיג תורתן של בנים. (צמח צדיק). פעם אחת ראו את הבעל שם טוב בוכה בכי גדול, ואחר כך היה שמח שמחה גדולה, וישאלוהו לאמר מה הענין, והשיב להם, "הנה אני ואליהו למדנו אצל רבי אחד והוא אחיה השילוני", והוא זכה שבכל פעם שמדברים ממנו אומרים "זכור לטוב", ואנו רק סיפורי מעשיות יספרו ממנו, ובכן בכית והתחננתי אל השם יתברך כי כאשר יספר איש יהודי ממני מעשה הנוגע לרוחניות ישיג ישועה ברוחניות, ואם בנוגע לגשמיות ישיג ישועה בגשמיות, ובהתפללי על זאת שמעתי בשמים שמכריזים, שכל איש אשר יאמין ב"שראל בן שרה" שכל עבודתו ועמלו היה אך לתועלת ישראל בכלל ובפרט, וידברו ממנו בתחלת השבוע, יהיה השבוע הבא אליו לישועה ולרווחה, ואם בתחילת החודש יצליח כל החודש, ואם בראשית השנה, ישיג שנה טובה ומבורכת. לכן נתמלאתי שמחה וגיל בראותי כי גם כאשר אהיה בעולם העליון, יושעו בני ישראל בגללי. (ישועות ישראל).

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה. לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי. לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: שמואל בן דבורה, מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, חנן גבאי בן דונה ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זיקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

עלון מס' 703 שנה ט"ו העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל כ"א חשון תשפ"ה

999 ה'תשפ"ה

חיי שָׂרָה - תוכן ענייני הפרשה

- א. פטירת שרה, קניית מערת המכפלה מעפרון החתי ע"י אברהם אבינו, בכסף מלא, וקבורת שרה (כג).
- ב. אברהם מבקש אשה ליצחק ומשביע את אליעזר עבדו, שלא יקח ליצחק בנו אשה מבנות כנען, אלא מבנות משפחתו (כד, א-ט).
- ג. נשואי יצחק ורבקה:
  - א. אליעזר מגיע לחרן - (מתפלל להצלחת שליחותו) הקב"ה שמע לתפילתו ומזמן לו את רבקה על באר המים (כד, י-כח).
  - ב. העבד מספר למשפחת רבקה על לידת יצחק, על קורותיו בדרך (ושרבקה השקתה אותו ואת הגמלים) ושבוצונו לקחת את רבקה לאשה ליצחק (כד, כט-ט).
  - ג. רבקה מסכימה והולכת עם אליעזר לארץ כנען אל יצחק, להיות לו לאשה (כד, נ-סז).
  - ד. רשימת צאצאי אברהם מקטורה (כה, א-ו).
  - ה. פטירת אברהם אבינו וקבורתו במערת המכפלה (כה, ז-יא).
  - ו. בני ישמעאל וזרעם, ומותו של ישמעאל (כה, יב-יח).

לקט מאמרים מתוך "אלקטה באמרים"

- * **"וַיְבֹאֶהָ יִצְחָק הָאֵהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ"** - יתכן לפרש גם לפי פשוטו, שנזדמן שם דיוקנה של שרה ממש, ע"פ מה שכתוב בזוהר כי הקב"ה מביא אב ואם מעולם הבא לראות בשמחת בניהם, אם הם צדיקים. [שפת אמת]
- * **זיווגו של יצחק נעשה ע"י נסים (קפיצת הדרך) להורות לדורות שכל שידוך הוא נס.** [חידושי הר"מ]
- * **אברהם אבינו נשא ד' נשים: שרה, הגר ושתי פילגשים.** [זוהר הקדוש פרשת חיי שרה קל"ג:]
- * **אברהם אבינו נפטר מחולי מעיים - חסידים הראשונים היו מתייסרין בחולי מעיים בעשרה ובעשרים יום, לומר שהחולי ממרק. וכל מי שנאמר בו גוועה, מת בחולי מעיים.** [מדרש רבה]
- * **מובא במדרש, אברהם אבינו לקח את שרה מזרע שם, וקטורה מזרע יפת, והגר מזרע חם. כי צפה שבניו יגלו בין האומות, ורצה שיהיה להם קירבה איתם, אולי בזכות זה ירחמו עליהם.** [שפתי כהן כ"ה, ה']
- * **"אותו היום שנפטר אברהם אבינו מהעולם, עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו, אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטה"** (מסכת בבא בתרא צ"א). **וביום פטירת אברהם אבינו מת נמרוד.** [תנחומא (ישן) פר' תולדות אות א']
- * **לולא שעפרון קפץ ודרש 400 שקלים, היה אברהם אבינו נותן לו 1000 כסף שקיבל מאבימלך ולא רצה ליהנות מהם.** [הגר"א]
- * **זיו איקונין של אליעזר היה דומה לשל אברהם אבינו.** [מדרש בראשית רבה נ"ט, ח']
- * **יצחק התפלל בבאר לחי רואי "במקום שבו נשמעה תפילת שפחתו" - הגר.** [ספורנו בראשית כ"ד ס"ב]
- * **"כמו שדיוקנו של יצחק היה כדיוקנו של אברהם. כן רבקה דיוקנה היה כדיוקנה של שרה"**. [זוהר קל"ג]

בתחילת הפרשה אומר רש"י: "ונסמכה מיתת שרה לעקדת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקדה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרוחה נשמתה ממנה ומתה".

ההסבר הפשוט הוא, שְׁכַשְׁשָׁה ראתה שיצחק בנה עומד להיעקד ולהישחט על גבי המזבח - היא מתה מרוב צער. אך אפשר לפרש בדרך אחרת: ואפשר לדקדק אחרת בלשון רש"י, מדוע אמר "שנזדמן בנה לשחיטה כמעט שלא נשחט", היה לו לומר 'וכמעט שנשחט'? אומר המדרש (תנחומא וירא כב): כשציווה הקב"ה את אברהם לעקוד את יצחק, לא ידע אברהם אם לגלות זאת לשרה. אמר אברהם: מה אעשה? אם אגלה לשרה - הלא נשים דעתן קלה אפילו בדבר קטן, כל שכן בדבר גדול שכזה. ואם לא אגלה לה - כשייוודע לה הדבר היא עלולה למות מרוב צער. מה עשה? אמר לשרה: כשאני הייתי בן שלוש שנים הכרתי את בוראי, והנער הזה כבר גדול ועדיין לא התחנך. יש מקום רחוק ששם מחנכים את הנערים, אקחנו ואחנכנו שם. אמרה לו שרה בשמחה: לכו לשלום. ואז מיד כתוב: **"וַיִּשְׁכַּם אֲבְרָהָם בְּבֶקֶר"**. למה בבוקר? אמר אברהם: שמא שרה תחזור בדיבורה ולא תניחני לצאת לדרך. אקום בהשכמה קודם שתקום היא. נטל אברהם את נעריו והלך עם יצחק אל מקום העקדה. כשקמה שרה היא רואה שאברהם ויצחק אינם בבית. אמרה בלבה: כנראה כבר יצאו לדרכם. בא השטן אל שרה ואמר לה: בן יחיד יש לך, קיבלת אותו בנס לעת זקנותך אחרי שנים של ציפיה. התדעי מה קרה לו? שרה נבהלה. אמר לה השטן: בואי ואראה לך. העלה אותה על הר גבוה ואמר לה להשקיף אל מקום העקדה. היא השקיפה מרחוק וראתה את אברהם ויצחק במצב משונה מאוד. היא עקבה אחר מעשיהם. היא ראתה שאברהם מניח את יצחק על גבי המזבח, אחר כך לקח את המאכלת והניף אותה כדי לשחוט את יצחק. מה זה צריך להיות?... שרה ידעה שכל מעשיו של אברהם הם רצון הבורא, גם כעת כשהוא מניף את המאכלת כדי לשחוט את יצחק, בוודאי הוא מקיים בזה ציווי ה'. על כן היא שלמה לגמרי עם המעשה ומקבלת את העקדה באהבה גמורה.

לפתע היא רואה שאברהם מניח את המאכלת מידו ויצחק קם מעל גבי המזבח. מה קרה? היא אינה יודעת כי הדבר נעשה לאחר שהמלאך קרא לאברהם מן השמים ואמר לו **"אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּעָר וְאֵל תַּעֲשֵׂה לוֹ מְאוּמָה"** (כב, יב), אפילו לא מום קטן כדי לצאת ידי חובה. מאומה!

שרה אמנו חשבה בלבה: מה קרה? אולי יצחק התנגד, כדי להינצל מן העקידה. המחשבה הזאת ציערה אותה מאוד: היתכן שיצחק חזר בו מלקיים ציווי ה'?! הרי אני חונכתי אותו למסור את הנפש לבורא עולם! **אם חיי עצמו חשובים בעיניו יותר מאשר לקיים את ציווי ה', אם כן נכשלתי בחינוך שלי!** לעת זקנה נולד לי בן, כל ימיו חונכתי אותו שתכלית האדם היא לקיים את רצון ה', ואם הוא לא מוכן לפשוט את צווארו לשחיטה לכבוד שמים - לשם מה בא לעולם? ואם לא זכיתי לחנך את בני למסירות נפש לבורא עולם - למה לי חיים?

ואז צִעְקָה צִעְקָה גדולה של צער. על מה היה הצער? היא רצתה שיצחק יקיים רצון ה' וישתוקק להיעקד ולהישחט על גבי המזבח בשמחה, וכשראתה "שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט" - סברה שמה יצחק בנה חזר בו מלקיים את המצוה, ומרוב צער "פרחה נשמתה ממנה ומתה". מכאן עלינו ללמוד לעשות את רצון ה' במסירות, וללא דופי לקיים את מצוות ה' - רצון ה'.

alife nae

בשונה מפירוש שהביא רש"י, אומר המדרש קטורה - שהיתה מקטרת לעבודה זרה.

הראיה לכך, מופיעה בפרשה הקודמת - וירא, שנאמר: "וַתִּקַּח וַתֵּתֶנּוּ בְּמִדְבַר בְּאֵר שֶׁבַע" (כ"א, י"ד). וברש"י: שחזרה לגילולי בית אביה.

אומר המדרש אגדה - העמידה אבן והשתחוה לה.

וקשה, הרי פירוש אחד במדרש אומר שנאים מעשיה כקטורת, והפירוש השני אומר, שהיא עבדה עבודה זרה?

עתה ננסה לבאר: אומרת הגמרא (מסכת זבחים סב:): בני אחתיה דרבי טרפון הוו יתבי קמיה דרבי טרפון [האחיניים של ר' טרפון באו לבקר] פתח ואמר (בראשית כה, א) ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה יוחני. אמרו לו: כתוב בני קטורה... אמר להם ר' טרפון תשובה - "בני קטורה"...

אם כן רואים שאברהם לקח אשה ושמה - יוחני, ומצד שני כתוב קטורה!

ר' מאיר שפירא, אומר יסוד נפלא - היה קשה לר' טרפון השאלה שאנחנו שואלים. איך יכול להיות שבמקום אחד במדרש כתוב, שהיתה עובדת עבודה זרה, ובמקום שני כתוב, שנאים מעשיה כקטורת?! כלומר אותה אשה שמה הוא יוחני. אם כן, מי זאת יוחני?

והנה מספרת הגמרא (מסכת סוטה כב.) סיפור על אישה, שקראו לה יוחני בת רטיבי, ואישה הזאת היתה מומחיות לעשות כשפים. מה היתה המומחיות שלה?

כשאישה היתה צריכה ללדת, היא ידעה לעשות כישוף, ולעכב לה את הלידה. ואף אחד מבאי ביתה לא ידע שהיא מכשפה (הסתירה את מעשיה בערמומיות).

פנו אליה אנשים שתפעל בכוחה "להקל על הלידה", ומה היא עשתה המכשפה הזו היא הסירה את הכישוף של עצמה. וכך שמה יצא למרחקים "כפועלת ישועות"...

רש"י מספר שם, איך עלו עליה שהיא מכשפה רמאית.

וכותב רש"י - כגון יוחני בת רטיבי. אלמנה מכשפה היתה וכשמגיע עת לידת אשה היתה עוצרת רחמה במכשפות ולאחר שמצטערת הרבה היתה אומרת אלך ואבקש רחמים אולי תשמע תפלתי והולכת וסותרת כשפיה והולד יוצא. פעם אחת היה לה שכיר יום בביתה והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מתקשקשין בכלי כמו שהוולד מקשקש במעי האם ובא ופתח את מגופת הכלי והכשפים יצאו והוולד נולד וידעו כי בעלת כשפים היא.

אומרת הגמרא - באו אחיינים של ר' טרפון לבקר.

אמר להם ר' טרפון - ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה יוחני. אמרו לו - קטורה. אמר להם - בני קטורה.

אומר ר' מאיר שפירא מלובלין - איך יכול להיות שבמקום אחד במדרש, מעשיה נאים כקטורת, ובמקום אחר, שהיתה מקטרת לעבודה זרה!?

אמר להם ר' טרפון - קרי עליהם בני קטורה - ומי הם בני קטורה וכך יהיה קל להבין מי זו קטורה, אומרת התורה: "וַתִּלְדַּד לוֹ אֶת זִמְרֹן וְאֶת יִקְשָׁן וְאֶת מִדְּן וְאֶת מִדְּן וְאֶת יִשְׂבֵּק וְאֶת שׁוּחַ. מֵה אֹמְרִים חַז"ל עַל הַשְּׁמוֹת הָאֵלֶּה? זִמְרֹן - הִיא מִזְמֵר לַעֲבוּדָה זָרָה. יִקְשָׁן - שֶׁהִיא מְקִישׁ לַעֲבוּדָה זָרָה.

אמר ר' טרפון - בני קטורה היו חמישה ילדים, כולם עובדי עבודה זרה. אז מה היא עשתה? בחוץ רבנית, בבית מכשפה.

הילדים לא מכירים אותה בחוץ, הם מכירים אותה בבית. אם בבית היא מכשפה, אז גם הילדים מכשפות. אל תתפלא, איך שהיא מתנהגת בבית, כך יראו הילדים!

עד כאן דברי ר' מאיר שפירא, על דברי הגמרא.

מכאן, אם האמא מקטרת לעבודה זרה, אז גם הילדים ילמדו ממעשיה. וכמה חשוב לכל אם ולכל אב לתת דוגמא אישית בבית ולהנחיל אמונה לילדינו מקטנות.

וְהַמֵּת שָׂרָה.. (כג, ב) - מסירות נפש - סיפור

וברש"י: "פרחה נשמתה על שלא נשחט".

לבבא סאלי זיע"א היה אח גדול, רבי דוד אבוחצירא זיע"א, שהיה קדוש עליון, קודש קדשים. הוא היה פרוש מן העולם. כל ימות השבוע היה ספון בקיטונו, היו מכניסים לו דרך אשנב פרוסת לחם ומים, והיה עוסק בתורה ובעבודת ה' יומם וליל. לא היה ישן במיטתו אלא נרדם על כסאו.

רבי דוד היה רבו של אחיו הצעיר, הבבא סאלי, היה לומד עמו תורה, בנגלה ובנסתר, ומדריך אותו בעבודת ה'.

רבי דוד זכה להיעקד על קדושת ה' ביום שבת קודש. באותה תקופה כבשו הצרפתים את מרוקו. המושל הערבי נלחם עם צבאו בצרפתים והצליח להסיג את כוחותיהם. הוא חשד ביהודים שהם קשרו קשר עם הצרפתים וגזר להרוג את כל היהודים שבאותו מחוז.

ביום שבת קודש התכנסו יהודי העיר בבית הכנסת. רבי דוד לבש בגדי חול. הוא עודד את בני הקהילה ואמר להם: "דעו לכם, אני אמסור את נפשי, ועמי עוד שניים מראשי הקהל, ובכך נשמש כפרה לכולכם ותינצלו מן הגזירה".

ואכן כך היה. יועצי המושל אמרו לו שכדאי לו להרוג רק את הרב ואת עשירי היהודים, בנימוק שאם כל היהודים ימותו לא יוכל לגבות מהם מסים...

ואכן, רבי דוד ושני עֲשִׂירֵי הקהילה, אב ובנו, הוכנסו באכזריות לתוך לוע של תותח גדול והם נורו למוות.

הבבא סאלי התאבל על אחיו במשך זמן רב, הוא לא יכול היה להתנחם על מותו. לילה אחד נגלה אליו אחיו בחלום ואמר לו: "בוא ואראך את מקומי", ואז ראה הבבא סאלי את רבי דוד יושב בגן עדן, מוקף באבות העולם קדושי עליון. הוא רצה להיכנס פנימה, אך רבי דוד עצר בעדו: 'עד כאן! אין לאדם חי רשות להיכנס יותר מזה!'

רבי דוד השתוקק להיות במקום העליון הזה ומסר את נפשו למיתה כדי להציל את יהודי העיר, וזכה שעל ידי מותו התבטלה הגזירה.

בנו של בבא סאלי, רבי מאיר אבוחצירא, כל חייו היה מתפלל ומשתוקק לזכות אף הוא למעמד הנשגב שזכה לו דודו הקדוש. אמר: דודי כיפר במיתתו, ואני אכפר ביסוריי.

יסורים נוראים היו לרבי מאיר בימי חייו. הוא היה ידוע חולי, אשתו נפטרה עליו בצעירותה והשאירה יתומים קטנים. הוא היה שרוי בצער גדול, אבל קיבל את הייסורים בשמחה ובאהבה. גם בימי חוליו וייסוריו היה עוסק יומם ולילה בתורה ובעבודת ה', בקדושה ובחסידות, פרוש מן העולם ודבוק בשכינה. לא פסיק פומיה מגירסא, כל רז לא אניס ליה, כל התורה היתה פרושה לפניו ומחוורת כשמלה, והכל בצנעה ובענווה.

כך נראו צדיקי הדורות, קדושי עליון, שהיו מוכנים לקבל על עצמם צער וייסורים ולמסור את נפשם למיתה בשמחה למען כבוד שמים. הכאב והצער שלהם לא היה על החולאים והייסורים שלהם, אדרבה, הם שמחים בייסורים, ומצטערים על כך שאינם זוכים למסור את הנפש.

ויש שכר לפעולתם - הם זוכים למקום של כבוד בעולם העליון, במחיצתם של אבות העולם. [על פי משכני אחרין]

וַיִּסַּף אֲבָרְהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַשְׁמָה קְטוּרָה"

(כ"ה, א) - סיפור

לאחר ששרה אמנו נפטרה, לקח אברהם אישה ושמה קטורה. מי זאת קטורה? אומר רש"י - קטורה. זו הגר, ונקראת קטורה על שם שנאים מעשיה כקטורת ושקשרה פתחה שלא נזדווגה לאדם מיום שפרשה מאברהם.

“וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ ה'” (כד, כז) - סיפור מרגש

שבועיים לפני הסתלקותו של מרן ה"חזון איש" זצ"ל, הוא שלח אותי לשיבת מיר בירושלים, ללמוד אצל אחד מגדולי תלמידיו. יהודי תלמיד חכם מופלג בשם רבי משה יהושע לנדא זצ"ל, שהיה אדם גדול מאוד ונהג להסתיר את עצמו. בשנים שלאחר מכן, חלה רבי משה יהושע, והתלוותי אליו לנסיעה לאמריקה לצורך טיפולים רפואיים שהיה עליו לעבור. במהלך הדרך הוא סבל והתייסר מאוד, אך שתק ולא התלונן. בעקבות מחלתו הוא נטה להתייבש במהירות, והיה זקוק כל העת לשתיה מרובה. לכן לקחתי איתי לכל מקום שני בקבוקי מיץ תפוזים, כדי שיוכל לשתות בכל רגע. ביום רביעי בלילה הסתיימו הטיפולים. רבי משה יהושע רצה בכל מאודו לחזור לארץ לפני שבת, אך לא היה מקום פנוי בטיסות הקרובות. לכן רשמנו את שמותינו ברשימת ההמתנה, ונסענו לשדה התעופה בתקווה שיתפנה עבורנו מקום בטיסה הקרובה. לפנינו היו עוד עשרים ושבעה איש שנרשמו קודם לכן. על פניו לא היה נראה שיש לנו סיכוי לחזור ארצה לפני שבת, אך רבי משה יהושע לא וויתר, אלא נשאר בשדה התעופה להמתין.

באותם ימים ניתנה מטעם חברת אל-על הנחה לחולים ולמלוויהם. וכך קיבלנו כרטיסים בהנחה של תשעים אחוז. הראיתי לפקידה האחראית את הכרטיסים המיוחדים שלנו ובקשתי ממנה לאתר עבורנו מקום בטיסה הבאה: "אם נתנו לנו כזו הנחה, תוכלי להבין בעצמך את מצבנו". והיא אכן הבינה, אך לא היה לאל ידה לעזור. "אם שני אנשים מנוסעי הטיסה לא יגיעו, תקבלו את מקומם", עודדה אותנו.

לפתע הבחנתי באחד הפקידים שנראה כסמכותי, והחלטתי לגשת אליו, להסביר לו את המצב ולבקש את עזרתו. אך הלה התגלה כאדם קשוח וחסר לב.

כשראה את הכרטיסים המוזלים שלנו הוא אמר מיד: "שילמתם רק עשרה אחוזים ממחיר הכרטיס, לכן גם אם יבואו אנשים אחרים הם זכאים לטוס לפניכם, כי הם שילמו מחיר מלא, ואתם לא!" ניסיתי לדבר על לבו, ולהסביר לו שמדובר בחולה במצב קשה, ולפיכך יש להקדים את תורו. אך הדברים השיגו את התוצאה ההפוכה. "חולה!?! שאג האיש, לפני שתביאו לי אישור מבית חולים שהוא יכול לטוס, לא נאפשר לו לעלות על המטוס, אף אם יהיה מקום!..."

קלטתי במי מדובר והתרחקתי מטווח ראייתו. לפתע שמעתי הודעה במערכת הכריזה: "רבאיי לנדא, רבאיי שכטר, בואו לעשות צ'ק אין". ברגע האחרון התפנה עבורנו מקום. נשמתי לרגע בתחושת הקלה, אך לחרדתי צץ לפתע הפקיד הנוקשה שהחליט להתערב. "את האנשים האלו את מעלה לטיסה!?! אמר לפקידה, ותוך כדי דיבור תפס את הכרטיסים והחל להתרחק מהמקום.

רבי משה יהושע החל ללכת אחריו כדי להתחנן לפניו שיאפשר לנו לטוס. אך אני אמרתי לו: "האדם הזה הוא חסר רחמים אין מה להתחנן לפניו. במקום זאת הבה נעמוד רגע ונשתמש בסגולה הידועה להתרכז במחשבת 'אין עוד מלבדו', וכך בעזר ה' נתפטר ממנו".

הוא התחייך, נעמד באחת הפינות והתרכז במחשבותיו.

תוך דקה וחצי הגיעה הפקידה הראשונה שעימה דיברתי בתחילה, חטפה את הכרטיסים מידי הפקיד, וגערה בו שלא יתערב בעניינים שאינם נוגעים אליו. וכך הוכנסנו מידית לטיסה. וכדי להגיע למטוס ברגע האחרון הובלנו אליו על גבי ג'יפ מיוחד.

מאחר שישבנו במקומותיהם של נוסעים שאיחרו לטיסה, הושיבו אותנו בשני קצות המטוס.

התאמצתי להחליף מקומות ולהעביר אנשים לשביעות רצונם, כדי שאוכל לשהות על יד רבי משה יהושע ולסעוד אותו במשך הטיסה.

לאחר שעות של התרוצצות, שתדלנות ואי ודאות מורטת עצבים, התרווחתי סוף-סוף על מושב המטוס במנוחה. הרגשתי יובש וצמא עז. רציתי להרטיב את גרוני היבש תוך כדי שאני חושב לעצמי: "אם אני כל כך צמא, מי יודע כיצד מרגיש רבי משה יהושע!?!... בקבוקי המיץ היו לידי, אך הם היו עסוקים בתיקון תקלה שארעה בדלתות המטוס.

רבי משה יהושע חשש שאם אפריע להם כעת אגרום לחילול ה'. חשבתי לרגע אולי לשתות ישירות מהבקבוק, אך הרב פסל גם את האפשרות הזו, כדי שלא לגרום לחילול ה'. זמן מה חלף עד שתוקנה התקלה, והדיילים התפנו להגיש לנו כוסות.

בשפתיים יבשות ובגרון ניחר מצמא, מזגתי לשנינו מן המשקה המרענן, ועמדתי לברך ולשתות אך הרב עצר בעדי ואמר לי: "המתן נא רגע, בוא ואלמד אותך איך מברכים!" כשאתה עומד לברך, עליך לחשוב כמה חסדים עשה הקב"ה כדי להמציא לך את כוס המיץ הזה כדי להרוות בה את צימאונך. ראשית, הוא ברא אנשים ונתן להם כח וחכמה לעבוד את הקרקע, לטעת את עצי התפוזים להשקות ולגדל אותם במשך כמה שנים עד שיוציאו פירות. לאחר שגדלו הפירות, טרם הסתיימה המלאכה. היה צורך להביא אנשים שיקטפו אותם. ולאחר שקטפו אותם היה צורך בנהגים ובמשאיות שיובילו את התפוזים לבית האריזה. ולאחר מכן היה צורך בפועלים שיעבדו בבית חרושת ליצור משקאות, ויסחטו את התפוזים. כמו כן היה צורך בפועלים ובבית חרושת נוסף ליצור בקבוקים כדי שיהיה ניתן לאכסן את המיץ. ובעוד בית חרושת ליצור קופסאות הקרטון, שבהן ארזו את הבקבוקים. מלבד זאת היה צורך בבית חרושת ליצור כוסות בהן נוכל לשתות את המשקה, ואת כל זאת עשו אנשים שהקב"ה ברא ונתן להם יכולת וחכמה ליצור את כל הדברים המופלאים הללו, כדי שנוכל לשתות כוס מיץ תפוזים ולהרוות את צימאוננו!..."

רבי משה יהושע לא סיים בזאת, ובמשך דקות ארוכות המשיך למנות עוד ועוד פרטים מחסדי ה' יתברך. ורק אז סיים ואמר בהתרגשות: "עכשיו אראה לך איך לברך! כשאנו מברכים: 'שהכל נהיה בדברו', עלינו לחשוב ולהודות על כל הדברים הללו שנעשו בחסדי הבורא! כמה הכרת טובה אנו חייבים לקב"ה על החסד העצום שהוא עושה איתנו בכל רגע ורגע! ברוך שעשה לי כל צרכי!"

באותם רגעים הרגשתי בחוש את התיאור של דוד המלך "תִּדְבֹק לְשׁוֹנֵי לְחַפְי". ואם אני חשתי בצמא כה נורא, על אחת כמה וכמה שרבי משה יהושע נזקק לשתות בדחיפות... אבל את המתנה שנתן לי באותם רגעים, את הלימוד איך מברכים, היאך מודים וכיצד מכירים בטובת ה', לא אשכח כל חי!!

[מתוך ספר "אריה שאג"]

'זה כבוד מאוחר מדי' - קרא אב בית הדין נחרצות - 'לאחר שלא הסכמת להצעה, גילית שאינך באמת מעוניין בכך, ולכן איני מוכן לעשות אתך עסקה זו!'

החתן לא רצה לוותר על הברכה והחל להתחנן על נפשו: 'לא! לא! אני באמת מוותר לו! וכדי להראות שהוא רציני, הוציא מכיסו צ'ק כדי לשלם לצלם, 'ובלבד שיתן לי הרב את ברכתו.'

אב בית הדין הרהר כמה רגעים, ואמר: 'אתה החתן תשלם לו את הסכום, ואני אברך אותך שתזכה לפרי בטן.'

'אך גם האברך המתלמד, והיה מוכן לשלם לצלם את הכסף, ובלבד שאחותו תזכה בפרי בטן, אברך את אחותו שתזכה לפרי בטן עוד השנה, בריא ושלם!'

הכל היו מרוצים מהפשרה. החתן נתן מיד צ'ק לצלם ונפרדו בידידות, ואב בית הדין עמד בנוכחות הדיינים ובירך את החתן ואת אחותו של האברך שיזכו עוד השנה להתברך בבשורות טובות.

ואכן, באותה השנה נפקדה הכלה בבת, וכמוה נפקדה אחותו של האברך באותה שנה, בבת בריאה ושלמה אחרי עשר שנים של ציפייה ארוכה וקשה לפרי בטן!

הא לך כוחו של ויתור! אין ספק כי קשה לאדם להעביר על מידותיו ולוותר לזולת בזמן שהוא בטוח בצדקת טענתו, אך אם האדם היה יודע מה הגמול הניתן בשמיים על כך, היה מוותר על עקשנותו וגאוותו...

[ברכת דוד]

'וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֲפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לַעֲפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דָּבַר בְּאָזְנֵי בְנֵי חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עִבְרִי לְסַחֵר' (כ"ג, ט"ז)

כוחו של ויתור - סיפור

לבית הדין לענייני ממונות בחולון הגיעו לדין תורה חתן טרי והצלם שצילם את חתונתו. הצלם תבע את החתן על שסירב לשלם תשלום מלא עבור הצילום וההסרטה של החתונה כפי שנקבע מראש.

החתן הנתבע מצד שני טען שאין הוא מוכן לשלם את כל הסכום שנקבע עם הצלם מפני שהוא לא עשה את עבודתו כראוי. ומדוע? רבנים חשובים רבים הגיעו לחתונה ולא צולמו, ולכן אין לחתן מזכרת מנוכחותם בחתונתו, והדבר מצער אותו מאוד.

הצלם טען בלהט כי השתדל לעשות את הנדרש ממנו, אך הסיבה שלא הספיק לצלם את הרבנים החשובים היא, מפני שהם הגיעו לדקות ספורות והתערבבו בקהל הרב שנכח בחתונה, לכן הוא לא הספיק להגיע לכולם ולצלמם לפני שעזבו את החתונה.

בית הדין שמע את הטענות והחל לדון. ולאחר שבדקו את כל הצדדים, נשאר בית הדין בספק: מצד אחד החתן לא קיבל את העבודה כפי שדרש וציפה, מצד שני הצלם עשה כל אשר ביכולתו. על כן מחוסר ראיות, נשאר בית הדין בספק. אב בית הדין פנה אל החתן ואמר לו: 'ראה, חתן יקר, הרי החתונה כבר הייתה, וכעת אתה יוצא לחיים חדשים עם כלתך. הצעתי לך היא שתוותר לצלם ותשלם לו את כל הסכום שקבעתם ביניכם, וכך בוודאי תזכה לחיים טובים עם רעייתך. אם תשאיר את הצלם עם צער וקפידה, הדבר לא יוסיף לך. ועוד הוסיף אב בית הדין: 'ראה, אם תוותר לצלם ותשלם לו, אני אברך אותך בנוכחות הדיינים שתזכה עוד השנה לפרי בטן!...

שקט השתרר בבית הדין והכל חיכו לשמוע את תגובת החתן. לתדהמתם הרבה החתן נעמד לעיני כולם והצהיר: 'איני מוכן לוותר לו! לא אשלם לו שקל נוסף על העוול שנגרם לי!'

כל הנוכחים היו המומים. לא בכל יום נשמעת פניה נרגשת מאב בית הדין אל אחד הצדדים בתוספת ברכה, כי אם יוותר ולא יעמוד על דעתו יזכה לפרי בטן, וכעת הוא מסרב לקבל את הברכה...

באותו הזמן נכח באולם אברך שהגיע להתלמד כיצד נעשה בפועל דין תורה, וכששמע את פניית אב בית הדין לחתן הוא התרגש מאוד ואמר: 'כבוד אב בית הדין! אני מוכן לשלם לצלם את כל יתרת התשלום ובתמורה אבקש שברכת הרב לפרי בטן תחול על אחותי הנשואה מזה עשר שנים ולא זכתה לילדים!'

החתן, ששמע באותו רגע את בקשת האברך, הביין כי ברכת אב בית הדין אינה ברכה פשוטה אלא שווה הרבה. הוא מיד חזר בו והכריז: 'אני חוזר בי! אני מסכים להצעת כבוד אב בית הדין ומוכן לשלם לצלם את כל המגיע לו, ובלבד שכבודו יברך אותי ואת כלתי בפרי בטן!...

ברכת התורה

רזן ברינה

"לְאָדָם מַעֲרָכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לְעֵילֵינוּ נִשְׁמַת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמחה: גורגי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה. **זיווג הגון:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זהבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
אהרון בן רוזה: משה בן רחל: אברהם בן אנט
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אסתר בת שושנה
עודד בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נטרה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושורנה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל
מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת עפרה
אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

מאוצרות הפרשה

לכן התחכמה לשפוך אל השוקת – מקום שהבהמות שותות, ולבהמות אין קפידא לשתות מאחר... ואחרי זה ותרץ עוד אל הבאר לשאוב ותשאב לכל גמליו. (הגר"ח קניבסקי זצ"ל, גליון בדרכו אמונה)

ויאמר עבד אברהם אנכי (כד, לד)

שואל רבי אברהם יהושע השיל זצ"ל בספרו 'חנוכת התורה': דבר תימה הוא, וכי עד עכשיו הם לא ידעו שאליעזר הוא עבד אברהם? רק כאן כשהגיע לשולחן הוצרך לומר להם שהוא עבד אברהם? אלא, מתרץ הרב זצ"ל שכאשר הושם לפני אליעזר לאכול, אמר אליעזר: לא אוכל כי אם דברתי דברי וצרכי על מה שבאתי. והשיבו לבן: מה לך לדבר דברי חול על השולחן? תדבר בדברי תורה, כמאמר חכמינו ז"ל: "שלישה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו מזבחי מתים" (אבות פ"ג). והשיבו אליעזר: 'עבד אברהם אנכי ויפה שיחתן של עבדי אבות יותר מגופן של תורה.

ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר (כד, נ)

שואלים העולם: לבן אומר "מה יצא הדבר" – ממתני לבן נהיה צדיק, ממתני הוא 'מאמין באלוקים'!

תירץ הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, לבן פחד שאליעזר יבקש דמי שדכנות, לכן מיד הקדים ואמר ה' הוא השדכן... (נר לשולחן שבת)

ויבאה יצחק האלה שרה אמו (כד, סז)

רואים דבר נפלא בהנהגה של מציאת הזיווג אצל יצחק ואצל יעקב אבינו, שאצל יצחק לא היתה שום טירחה מציודו, ורבקה הגיעה עד אליו ללא כל מאמץ, ומשא"כ אצל יעקב אבינו כל כך הרבה הוא טרח, ארבע עשרה שנה עם כל הרמאות של לבן, וכמו שמסופר בפרשת ויצא. ויש ללמוד מכאן יסוד גדול, שלכל אחד יש את ההנהגה שלו כמו שנגזר עליו מן השמים, יש אחד שהשידוך שלו מגיע בלי טירחה כמעט, ויש אחד שנאלץ לחכות זמן להתאמן עבור זה, והכלל הוא שבכל מצב שהוא לדעת שהכל בהנהגה מדוקדקת מן השמים, ועל האדם להתפלל ולהודות להקב"ה בכל המצבים.

היה פעם בחור מבוגר כבן שלושים שבא לאדמו"ר שלו ותינה את צערו שכבר כל החברים שלו נשואים מזמן, והרגיש שכביכול הקב"ה שכח ממנו... האדמו"ר הציע לו שילכו יחד לטייל בחוץ ולדבר, ובאמצע הסיבוב הם הגיעו סמוך למושב זקנים, ואמר האדמו"ר לבחור 'אולי נכנס פנימה ונמצא איזה יהודי זקן שיאמר לנו איזה דבר תורה שהוא שמע בעצמו מהבעל שם טוב או מהחתם סופר', תמה הבחור הרי הם היו חיים לפני שנים רבות, ולא יתכן שיש משהו שחי היום שהיה בזמניהם, אמר לו האדמו"ר שהוא יודע שהם היו לפני הרבה שנים, אבל הוא חשב שאולי היה איזה זקן שהקב"ה שכח לקחת לו את הנשמה ולכן הוא נשאר חי עד היום, והבחור לא הבין איך יכול להיות כדבר הזה, אמר לו האדמו"ר 'ישמעו אזניך אמרי פיך' – הרי אתה בעצמך לא מצליח להבין שהקב"ה שכח איזה יהודי לקחת ממנו את הנשמה, אז איך יכול להיות שאתה מרגיש כאילו הקב"ה שכח ממך... וזה מה שצריך לשנן כל הזמן, גם במצבים יותר קשים, שהקב"ה לא שוכח אף אחד, ועל ידי חיזוק באמונה בהקב"ה ותפילות, יזכו כל אחד ואחד לסייעתא דשמיא בכל צרכיהם. (הרה"ג יהודה אריה דינר שליט"א, דברי השריה)

לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני (כד, ג)

הר"ן בדרשותיו (דרוש ה) מבאר שאברהם אבינו העדיף לקחת אשה לבנו מבני משפחתו אע"פ שהיו בהם עובדי עבודה זרה, ולא מבנות כנען, מפני שהכנענים היו מושחתים במידות, כפי שהתורה מזכירה פעמים רבות "תועבות ארץ כנען", ושחיתות המידות והנפש שהם במהות האדם בפנימיותו עוברים מאב לבן בירושה משא"כ עבודה זרה שהוא בעניני דיעות שהן דבר חיצוני לא עובר בירושה.

ואם לא תאבה האשה ללכת (כד, ח)

אמר הגר"מ פיינשטיין זצ"ל: הרי לנו חידוש גדול שאפילו אשה שראויה ליצחק כרבקה, אם לא היתה רוצה לבוא לגור אצל אברהם אלא שיבוא יצחק לגור עמם, השביע ע"ז אברהם את אליעזר שיפנה משם. וזה מפני שלגור בסביבה של תלמידי חכמים עדיף, ואפילו לאיש כיצחק ואשה כרבקה יש לחוש ח"ו לקלקול, ק"ו בן בנו של ק"ו לאנשים כמונו, שצריך לגור במקום תורה, ולתאבק בעפר רגליהם של תלמידי חכמים. (משלחן גבוה)

וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמיאני נא מעט מים מנדך (כד, ט)

כשאליעזר ניצב ליד הבאר, התפלל "והיה הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אתה הכחת לעבדך ליצחק וכו', וכשראה את רבקה כאשר כדה על שכמה מתקרבת אל הבאר, והמים עולים לקראתה. ביקש ממנה הגמיאני נא מעט מים מנדך וכו'. ויש לשאול האם לאחר נס ומופת כזה שהמים עולים לקראתה, יש עוד צורך במבחן החסד? הלוא מן השמים הוכיחו שהיא צדקת?

אלא יש ללמוד מכך שמופתים אינם הוכחה על האדם שהוא מושלם ובעל מידות. יתכן שזה זכות אבות או סיבות אחרות. האדם נבחן רק בעבודתו העצמית ובמידותיו הטובות. (משלחן גבוה)

וכע"ז כתב מרן הרב שך זצ"ל (מכתבים ומאמרים): "ובדבר אשר שאלת, אלו מעלות יש לך לבקש במדוברת, דע כי עיקר מה שיש לך לחפש, הוא שתהיה המדוברת בעל מידות, שזוהי המעלה כלול בה הכל.

שהרי גם אליעזר לא בחן את רבקה בשום ענין אחר אלא במידות – בעשיית חסד, ואף כשעלו המים לקראתה לא ראה במופת הזה ראייה שהיא המיועדת, אלא רק כאשר גמלה איתו ועם אנשיו חסד, נוכח לדעת כי זוהי האשה הראויה ליצחק.

ובדבר מה שאמרו "רוב בנים דומים לאחי האם", אין הדברים אמורים אלא לענין המידות והתכונות הנפשיות, שהן באות בדרך כלל בתורשה. אבל בעניני דיעות, כגון מה ששאלת שאח האם משתייך לחוגי המזרחי, זה אינו שייך כלל למאמרם "דומים לאחי האם", כי ענין הדעות הוא דבר המסור לידי בחירה, ולכל אדם ניתנה הבחירה!"

ותכל להשקתו... ותמהר ותער כדה אל השקת ותרץ עוד אל הבאר וגו' (כד, יט-כ)

יש לעיין לאיזה צורך כתבה התורה ותער כדה אל השוקת?

ויש לומר שהיה כאן חכמה גדולה שעשתה רבקה אמנו. כי איתא בגמרא (תמיד כז): לא ישתה אדם מים ויתן לתלמידו, שמא התלמיד איסטניס ואינו מסוגל לשתות מפני הרוק עיי"ש. וא"כ אחרי שאליעזר שתה ונשאר קצת מים, היא לא רצתה לשפוך לבאר, כדי שלא ישתו אחרים את רוקו, ולשפוך על הארץ גם לא רצתה משום בל תשחית.

מי אמר הרבה ואפילו מעט לא עשה?

חידה

בנין של קדושה – רק מכסף כשר!

וַיִּקַּח הַעֲבָד עֶשְׂרֵה גַמְלִים מִגְּמְלֵי אֲדָנָיו וַיִּלְךָ וְכָל טוֹב אֲדָנָיו בְּיָדוֹ וַיִּקַּם וַיִּלְךָ אֶל אָרֶם נְהָרִים אֶל עִיר נְחוֹר (כ"ד, י')
 ופרש"י ע"פ המדרש: "מגמלי אדוניו - נכרין היו משאר גמלים, שהיו יוצאין זמומין מפני הגזל, שלא ירעו בשדות אחרים".
 לכאורה, עלינו להבין: מדוע דוקא כעת, כאשר אליעזר יוצא לחפש אשה ליצחק אבינו, מדגישה התורה את העובדה הזו – שגמליו של
 אברהם היו זמומים בכדי שלא ירעו בשדות זרים? הלא מדובר היה בודאי בהנהגה קבועה שנהג אברהם ביחס לגמליו תמיד, ולא רק
 בעת ששלח אותם עם אליעזר לחפש אשה לבנו!

תשובה לכך, נוכל למצוא על פי המעשה הבא:
 היה זה בתקופה שלאחר מלחמת העולם הראשונה. באותם ימים, שרר בליטא מחסור חמור במצרכי מזון בסיסיים, והישיבות הגיעו עד
 פת לחם – כפשוטם של דברים ממש.

באותם ימים – הזדמן הגר"א קלמנוביץ זצ"ל, מי שלימים כיהן כראש ישיבת מיר בארה"ב, עם הרב מפוניבז' לנסיעה משותפת ברכבת,
 ובמהלך הנסיעה סיפר כי הינו מכיר את הרב הראשי של צבא גרמניה, שנהנה מקשרים טובים עם חוגי השלטון, וביכולתו לפעול אצל
 הממשלה להקצבת כמויות גדולות של קמח עבור הישיבות. לשם כך, יעץ הרב קלמנוביץ לרב מפוניבז' כי יפנה אל אותו הרב, ויבקש
 את עזרתו.

אילו היתה התכנית יוצאת אל הפועל, היתה זו הצלה של ממש עבור עולם הישיבות. ובכל זאת, הרב מפוניבז' סירב נחרצות להצעה,
 ולא היה מוכן אפילו לשמוע עליה. הסיבה לכך, היתה פשוטה: אותו 'רב' – היה רפורמי, והרב מפוניבז' הבהיר כי בשום אופן לא יבקש
 עזרה מראביי רפורמי, על אחת כמה וכמה שלא עבור בחורי ישיבה... "מכסף טמא לא יכול לצמוח דבר שבקדושה!" טען הרב
 מפוניבז'.

גם לאחר שטען הרב קלמנוביץ, כי מדובר ב'פיקוח נפש' של ממש, ובנסיבות אלו יש לנקוט בכל האמצעים בכדי להציל את עולם
 הישיבות – לא השתכנע הרב מפוניבז'. הוא עמד איתן בדעתו, וסירב לשמוע על הרעיון...

משכך, הריץ הרב קלמנוביץ מברק אל הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, ובו ביקש כי יפעיל את השפעתו על הרב מפוניבז'
 וישכנע אותו כי בנסיבות אלו יש להזדקק לעזרתו של הראביי הרפורמי. ואכן, הגר"ח"ע שיגר מברק אל הרב מפוניבז' בו הבהיר את
 דעתו, שנטתה כדעתו של הרב קלמנוביץ, אולם הרב מפוניבז' עדיין לא השתכנע... הוא הבהיר, כי רק אם ה'חפץ חיים' יורה לו לפנות
 אל הראביי – הוא יקבל את דעתו!

ואכן, הרב מפוניבז' שיגר מברק אל ה'חפץ חיים', ואף שילם מראש על מברק התשובה, אולם ה'חפץ חיים' – לא השיב מאומה...
 "נראה מכך, שדעתו של ה'חפץ חיים' אינה נוחה מבקשת עזרה מרפורמי, אפילו במצב כה קשה!" הסיק אפוא הרב מפוניבז', ודבק
 בעמדתו...

הרי לנו, כי דבר שבקדושה אינו יכול להבנות מכסף שאינו כשר וטהור!
 ומכאן, תשובה לשאלתנו:

שכן הנה, השידוך שעמד כעת לצאת אל הפועל, שידוכו של יצחק אבינו – היה ה'דבר שבקדושה' המובהק ביותר שניתן להעלות על
 הדעת: ממנו עתיד היה לעמוד כלל ישראל כולו! לפיכך, מדגישה התורה ומציינת, כי כאשר נשלח אליעזר עם גמלים בידו, בכדי
 להביא את המיועדת להיות אשתו של יצחק – נחוצה היתה הקפדה מיוחדת על כך שהגמלים יהיו זמומים כראוי, בכדי שלא יהיה
 חלילה שמץ של תערובת איסור בממון אשר שימש להקמת הבית הגדול הזה! ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

השכרת "דירה מחולקת" לשלושה נכרים

שאלה: לאחרונה נפוץ במקומות מסוימים, שאחד המעוניין להשקיע בנדל"ן, קונה דירה גדולה, ומחלקה לשלושה יחידות קטנות, ומשכירים
 לשלושה אנשים נפרדים, ולפעמים השוכרים הם נכרים, והרי קיי"ל (יו"ד, סי' קנא, סעי' ט) דאסור להשכיר לג' עכו"ם ביחד בשכונת היהודים.
 והנה, דירה מחולקת נחשבת לדירה אחת גדולה, ויש לעיין, אם כוונת השו"ע דוקא שאסור להשכיר לג' נכרים בשלושה בתים נפרדים, או
 אסור אף לג' נכרים בבית אחד?

תשובה: להלכה יש להקל בזה, להשכיר בית אחד לג' נכרים, דסמכינן על דעת רוב הראשונים והפוסקים דלא הוזהירו אלא שכירות ג' בתים
 נפרדים לשלושה נכרים.

אמנם מכיון דבעצם שכירות דירה לגוי בארץ ישראל, נילאו הפוסקים בזה טובא, ובאהל מועד (שער אר"ח, דרך י) מביא בשם הרמב"ן דבעל נפש לא
 ישכיר בית לגוי אף בחו"ל, לכן בצירוף דעות הפוסקים הסוברים דאף לג' נכרים בבית אחד אסור להשכיר, ואין להשכיר להם אף שלא לצורך
 דירה אלא לאוצר וכדומה, לכן י"ל כי המחמיר בזה תבוא עליו ברכה. (הגאון רבי מתתיהו דייטש שליט"א, נאב"ד רמה שלמה, ובעל נתיבות אדם, גליון נתיבות ההוראה)

תשובה לחידה משבוע קודם: בן עמי, בנה של בת לוט הצעירה (יט, לה)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות לוי – פרוינדליך להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות פרטוק-אסליזדה להולדת הנכדה
 משפחות לוי להולדת הבת משפחות חלפון להולדת הבן משפחות שוטלנד – פוקס להולדת הבן הנכד משפחות ויינברגר להולדת הבן
 משפחות הרפז-רוטשטיין (גני הדר) להולדת הבת הנכדה
גני הדר: משפחות רוזנטל – שטרנברג – קוט (מרכז העיר) להולדת הבן הנכד הנין משפחת נשר לנשואי הבת

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 564

המאמר

שבת אורה

חיי"שה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעלוני נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

יחס מיוחד במינו העניק רבי משה פיינשטיין זצ"ל לחתנים ולכלות יתומים, הוא היה מגיע לחתונתם במסירות נפש. אף אסיפות ופגישות חשובות שנקבעו לאותם לילות דחה בגללם, והיה יושב בחתונתם זמן רב. באחד הימים פנה ר' משה ריבלין ז"ל אל רבי משה זצ"ל ואמר לו: "הלילה קבעתי פגישה עם יהודי עשיר גדול להתרימו בעד הישיבה, מבקש אני כי גם הרב יבוא עמי ובוודאי יתרום הלא כסף רב". אך רבי משה זצ"ל סירב באמרו: "הלילה לא אוכל לבוא בשום אופן, שכן הלילה מתחתן בחור יתום, הוא הגיע לביתי באחד הימים והודיע שיסמח מאד אם אבוא לחתונה, אמנם אינני מכירו, אך אם אוכל לשמחו ודאי שאבוא, אין אני יכול שלא להגיע". ומה עשה רבי משה בשעת החתונה, באותם רגעים שהצטברו לשעות ארוכות ישב בחתונה כשכולו מרוכז, גופו היה שם אך ראשו היה שקוע בעולם אחר, בעולמה של תורה, ומפעם לפעם אף יכלו להבחין איך שפתיו ממלמלות חרש דברי תורה... (דרכי משה)

קרוב משפחה זקן היה לרבי חיים שמואלביץ שהתגורר בבית-אבות. האיש היה תלמיד-חכם ורבי חיים הקפיד לביקרו מפקידה לפקידה ולשוחח עמו בדברי-תורה. בין ביקרו לביקרו היה גם שולח לו מכתבים. באחד הימים ביקש מבין ביתו שישלח עבורו את המכתב. הלא נשל את המכתב ולהפתעתו, הבחין בכך, שעל צידה השני של המעטפה רשם רבי חיים את שמו: "הרב ח. שמואלביץ...". הדבר עורר פליאה בעיניו. הוא ידע היטב כי רבי חיים הקפיד שלא להתהדר בתוארים כלשהם, הוא לא התאפק ושאל לפשר הדבר. "האיש הוא תלמיד חכם וזקן ובבית-האבות בודאי שאינו זוכה לכבוד ולתשומת-הלב הראויים לו. מי יודע? אולי כשיראה מישהו, שהוא מקבל מכתב מ"רב", הוא ייקרו בשל כך..." (מח ולב)

"רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל היה קופת צדקה מהלכת. ביתו פתוח לכל, עשרים וארבע שעות ביממה, וכל עני ורש יודע את כתובתו ומוצא בה אוזן קשבת, ניהומים וצרי לנפשו הדוויה וגם מתת יד הגונה. יהודים יקרים שחוסר ממון סגר עליהם, אנשים שגלגל מזלם התהפך ונתרו בחוסר כל, יהודים שבאו עד פת לחם וכאלה שרק מתקשים לגמור את החודש - כל אלו היו עולים אליו לדגל לב הארי שלו. שכל פעימותיו קודש, שכל מקור חיותו הוא מההתמדה והשקידה על דפי הגמרא - נמס כדונג אל מול כאב צורב של כלה יתומה, אל מול דמעה רותחת של אלמנה כשרה... רצוצי גוף ונפש, יתומים ואלמנות, חולים אומללים, בתים שבורים, או צדיקים נסתרים שאף קב הרובין אינו בנמצא אצלם... כל אלו הופכים מיד להיות כאבו וצרתו שלו, כמו 'בן יחיד'.. אשה מבוגרת, מאחת מערי הסביבה, הופיעה ובה לבקש צדקה". דרישה וחקירה אודותיה העלו, שהיא מסודרת בדיור מוגן בבית אבות, ומה שחסר לה אינו ממון... מאותו היום ועד סוף ימיו של רבי משה מרדכי, הייתה האשה מתקשרת מדי שבוע לתאם את בואה, ועשתה את הדרך הארוכה ככדי לקבל סכום כסף פעוט ביותר, חסר משמעות - לצד ברכה נלבבת, יחס חם ומכבד ומנה של עידוד. אף בשבוע של ה"שבעה" התקשרה בזמן הקבוע, אינה מודעת לכולם, והתחננה לשוחח עם הרב... כששמעה את הבשורה המרה היה זה לה אבל יחיד - כי שבת משוש לבה. (רבי משה מרדכי)

רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל עצר יום אחד מהילוכו, כי עלה באזניו קול בכי של ילדה בגיל הפעוטות שעמדה על המדרכה ודמעות זלגו מעיניה. הוא רכן אליה ושאל ברוך: "למה תבכי, ילדה? התברר שילדה אחרת מבנות-גילה אמרה לה ששמלתה אינה כל כך יפה, והיא נעלבה. טרח רבי יחזקאל והרכיב בסבלנות את משקפיו, כמי שמבקש לראות היטב, ואחר ששאל לשמה הרגיע את הילדה: "לכי והגידי לאמא שהרב אמר, כי השם שלך יפה, והשמלה גם כן יפה". ולאחר מכן, כשפנה ללכת לדרכו, אמר למלווהו: "נצטיינו להירבק במדותיו של הקב"ה, והרי כתוב מפורש הוא (ישעיה כה, ח) 'ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים' (מלך ביזפי)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויהי חיי שנה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שנה: מרוע נכפלו בפסוק המילים "חיי שרה"? רבי אברהם פאם זצ"ל ראש ישיבת תורה ודעת באמריקה סיפר על סבו אב"ד עיירת שעדליץ בפולין שארע פעם בעיירתו שיהודי הרג בשונג חייל גוי. כשהביאו אותו למשפט דן אותו השופט למיתה. הרב חש אחריות על המקרה והופיע לפני מפקדיו וביקש שיהרגו אותו במקום אותו חייל. אלא שגוי העיירה העריכו את הרב לא הסכימו לשמוע על התחלפות כזו, אך הסכימו להענות לבקשתו להקל מענשו של אותו יהודי ולהמירו בעונש אחר. אחרי זמן קצר חלה הרב והגיע עד שערי מוות, לפתע שמע את ילדיו מתלחשים ביניהם שאולי משום שהסכים למסור את חיי עבדו אותו יהודי הם מאבדים אותו עכשיו. התחזק הרב, הגיב ואמר שמחשבות אלו אינם נכונות, משום שהקב"ה נותן לכל אדם זמן קצוב, ואלו שנות חיי, רק צורת המיתה משתנית מאדם לאדם וכיוון שאני חולה, אות הוא שעכשיו הגיע זמני. הוא הוכיח את דבריו מהפסוק שלנו, בו נכפלו המילים שני חיי שרה, והסביר שהיה מקום לטעות היות וחז"ל דרשו ששרה נפטרה מפני ששמעה שבנה כמעט נשחט בעקידה, אם כן היה מקום לטעות, שנפטרה קודם זמנה, לכן מרגישה התורה שוב: "שני חיי שרה" שאלו היו השנים שנקצבו לה מראש, אלא שהקב"ה סיבב שיהיה זה בעקבות העקידה. הוסיף רבי אברהם זצ"ל: שכיח שבני משפחה מהרהרים אחרי פטירת יקרים, אולי אם היינו נותנים לו תרופה פלוגית או אילו היינו הולכים לרופא פלוגי לא היה הדבר קורה. מחשבות אלו הינם טעות מוחלטת, שהרי הקב"ה מסבב הסיבות ובידו נפש כל חי ואין אדם מת אלא אם כן הגיעו שנותיו שנגזרו עליו מן השמים, עליהן אי אפשר להוסיף ומהן אי אפשר לגרוע. (בנין יעקב לתתן עליהן)

ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו שים נא ידך תחת ירכי: מנהגו של עולם - אומר בעל "ילקוט הדרוש" - יש אדם כשעומד להלוות ממון מאדם אחר חוקר ודורש אחרי ישרו, נאמנותו וכושר הפרעון של הלווה, ורק לאחר שאין לו עליו כל ספק, הריהו מלווה לו את הממון, לעומת זה, בענייני יהדות, כאשר אותו אדם בא לקנות בשר כשר, תפילין, או כל תשמיש אחר של קדושה - איננו מקפיד כל כך והוא נוטה לתת אימון בכל אחד. ברם לא כך נהג אברהם אבינו, אף על פי שהיה אליעזר "זקן ביתו המושל בכל אשר לו", אשר לידו מסר את הפיקוח על כל רכושו וממונו מתוך אימון מלא, בכל זאת משהגיעו הדברים לענין של יהדות, של בחירת אישה מתאימה בשביל יצחק בנו, אזי לא סמך עוד על דבריו של אליעזר, אלא דרש ממנו שבועה חמורה: "שים נא ידך תחת ירכי...". לא כן אצל אותם אנשים עמי הארצות להיפך, בעניני רוחניות סומכים על אחרים, אבל כשיש חשש הפסד ממון לא סומכים על אף אחד, כמו שמשופר על רבי ישראל סלנטר זצ"ל שהודמן פעם לפונדק כפרי, ראה בעל הפונדק יהודי הדור צורה, והבין כי תלמיד חכם לפניו. שמא מר שוחט? - שאל אותו הפונדקאי - יש לי בהמה אשר ברצוני לשחוט אותה. וטרח עלי לקחת אותה עד לעיר לבית השחיטה. לא, אינני שוחט - ענה רבי ישראל ופנה לעניניו. לאחר זמן פנה רבי ישראל אל הפונדקאי וביקש ממנו הלוואה. השיב הפונדקאי כביד אוכל להלוות ללא עדים, בעוד שאיני יודע מי אתה ומהיכן באת? התנצל אותו כפרי. ישמעו אזניך את אשר פיד מדבר - אמר רבי ישראל לאותו כפרי, בממון איני נאמן עליך אפילו כדי מטבע אחד, ואילו בשחיטה אשר כמה גופי תורה תלויים בה, הייתי נאמן עליך תוך כדי שאילת שלום... (לבוש יוסף)

אשר לא תקח אשה לבני מבנות הנעני אשר אנכי יושב בקרב: למה מאס אברהם בכנענים ובחר לקחת אשה ליצחק ממשפחתו ומבית אביו, אף על פי שגם הם היו עובדי עבודה זרה? אלא ההסבר הוא: הכנענים היו משחיתים במעשי תועבה, רעים בעניני מדות ומוסר, ובמדות ותכונות נמשכות התולדות אחרי הוריהן. אולם במשפחתו של אברהם היו תועים בעניני אמונה, שונים בדעות, בשכל, ובחנינה זאת אינה נמשכת מאבות לבנים. (רבי אברהם מסטוטשוב בעל ה"אבני נור")

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

..סיפר לי איש אחד, מסכן גדול מאד" - מעיד הרב משה לנג - "שתמיד היה אצלו לפלא, למה אצל אנשים אחרים איננו זוכה ליחס ראוי ואילו אצל רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל (שמלכד גדולו בתורה, כאב רחום היה הוא גם לאותם מסכנים) הוא מקבל כל צרכו, הן ברוח והן בגשם... כממתיק סוד המשיך ואמר לי, ששטח פעם באוזני רבי משה מרדכי עצמו את השאלה הזו, והוא השיב לו: דע לך, שיש לי תחושה חזקה מאד, שבגלגול הקודם שלנו כאן בעולם - היינו תאומים, אתה ואני... אין מילים שיוכלו לתאר את תחושת הרומומות שהכניסה התשובה הזו ברוחו הנכאה ועצמותו הנדכאות של אותו אדם.... (רבי משה מרדכי)

"ענין של טעם"

הטעם שאמרו רבותינו זכרונם לברכה(ערובין י"ח) "אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו, וכולו שלא בפניו". כתב בעל"הפלא יועץ", נראה דהינו כדי שלא תזווח דעתו ולא ידום לבבו. אבל מקצת אומרים, כדי שיודרו בעשית הטוב בראותו שיהללוהו בשערים מעשיו, וגם כדי להרבות אהבה ואחווה, שלום ורעות, באופן שצריך פלס ומאזני משפט, שאם רואה אדם שאינו אדוק כל כך באהבת השם, ויש לחוש שתכבד עליו עבודת המצוה, ראוי להגיד שבחו ושכרה של מצוה שהוא עושה, ולומר לו: אשריך מה טוב חלקך שאתה קונה עולם הבא במעשך, וכנהגה דברים המלהיבים את הלב, כדי שיחזיק במעו לעשות מצות, או כדי שישבחוהו, או כדי לזכות לשכר טוב, ומתוך שלא לשמה בא לשמה.

"מפי כתכם"

בטעם הדבר ששלמה המלך מכנה את היצר הרע (קהלת ד, יג) מלך זקן וכסיל. התואר מלך מובן, כי הלא הוא מושל בכיפה ומנהיג כל יושבי תבל כרצונו. כן ראוי לכנותו זקן, כי הוא נברא יחד עם שאר מלאכי מרום בששת ימי המעשה. אבל למה קרא לו כסיל, בזמן שהוא נראה חכם שמנהיג את בני האדם כרצונו ומצליח להסית ולהדריך את בני ישראל מדרך הישרה. אמרתי אז, שאחת התקנות שתקנו בעת יסוד הערים תל-אביב ותנניה, היתה שלא יבנו שם בתי מדרש, כדי שלא יהיו בה מקומות תורה. כשהגעתי בפעם הראשונה לנתניה, היה שם רק בית מדרש אחד, קטן מאד, ומקוה אחד. נקל לתאר גודל שמחתו של היצר הרע, שדימה שחפצו עלה בידו לתקן תקנה זו, שלא יבנו בתי מדרש. התבטאתי אז, שאני מקוה שהעיר נתניה תהיה עיר ואם בישראל. היום יש בנתניה כמאה ושמונים בתי מדרש ועשרות מקוואות, חוץ מקריית צאנז, שיש בה ישיבות וכוללים והוגים שם בתורה יומם ולילה. גם בתל-אביב יש היום למעלה משבע מאות בתי כנסת. כשייצר הרע מגיע היום לבקר בנתניה ובתל אביב, חושכים עיניו נוכח מאות מקומות התורה, כשמתברר לו שכל החשבון שערך מתחילה, לא עלה יפה, כי הוא לא צפה את העתיד. לכן קראו שלמה, "מלך זקן וכסיל", כי ככל שהוא מזקין, רואים את כסילותו ושרצנותו לא עלו יפה, וכבר אמרו חז"ל (תמיד לב) איזהו חכם הרואה את הנולד, וכיון שהוא אינו רואה את הנולד, מובן למה נקרא כסיל. (שפע חיים האדמו"ר מקלוינבורג זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: הדין הוא, מים שעשו בהם מלאכה, פסולים לנטילת ידיים לסעודה, אך יתכן שאדם יעשה מלאכה במים על ידי שידיה בהם כלים, ואף על פי כן המים יהיו כשרים לנטילת ידיים?

תשובה: אם הכלים היו מודחים או חדשים כיון שאינם צריכים הדחה אף שמדיח אותם אין זה נקרא מלאכה. (אור"ח סי ק"ם) (כרם שלמה)

ולא עֲצָבו אֲבִיו מִיָּמֵי לְאִמֵּר מְדוּעַ כִּכָּה עֲשִׂיתָ. סיפר הרב אהרן טויסיג שליט"א: "בשבת מברכים של חודש אב תשס"ב שהייתי במירוץ על יד הרשב"י. לאחר התפילה בציון, ניגש אלי יהודי שלא הכרתי ולא ראיתי מעולם ואמר לי "שלום עליכם! שמעתי שאתה אומר דרשות ברבים, אני רוצה לספר לך מעשה שחוויתי על בשרי לפני כשבועיים!!" וכך הוא החל לספר לי: "אני גר בלונדון, ותודה לה' שנתן לי שפע רב. לפני כשבועיים יצאתי בעת לילה מבית הכנסת כשבכיסוי כסף מזומן. צעדתי בחפזון לעבר הבית ברחובות לונדון, וכאשר עברתי ברחוב צדדי וחשדן הסתער עלי שני גברתנים שרידים ואמרו לי חד משמעית "או הכסף או הנפש!" על פי ההגיון הבריא, הייתי צריך להשלים עם הפסד הממון ולתת להם הכל ללא דין ודברים. אל תשאל אותי שאלות מיותרות כי אין לי כל דרך להסביר מדוע פעלתי באופן הבא. ככל הנראה הקב"ה כיון את צעדיי ונטע את הרעיון הזה במוחי, ואינני יודע מהיכן שאבתי את הכוחות, אך במקום להושיט להם את הכסף, פניתי לגדול שבהם ושאלתי: "תגיד, מה אתה רוצה ממני? לשם מה אתה צריך את הכסף שלי?" השודר היה פשוט המום ממה שאמרתי לו, ולאחר שנגרע לרגע קט, השיב בקול גס: "אנו רוצים ללכת למסבאה קרובה לשתות וויסקי ולהשתכר, עכשיו תן את הכסף!" אמרתי לו: "האמת שאתה נראה לי אדם מאד הגון ועדין, ואם זאת הסיבה, אני מוציא עכשיו שטר של 20 דולר, לך ותשתה כאוות נפשך!" והוא פשוט חטף את השטר והסתלק מכלי לומר מילה: באותו לילה פניתי לרב בית הכנסת ואמרתי לו את מה שחוויתי ופסק לי שניצלתי ממוות לחיים ועללי לברך הגומל! "חשבת שכן הסתיים לו הסיפור אך הוא טרם התחיל. כמה ימים לאחר אותו מעשה צעדתי לעבר בית הכנסת והרחוב היה אפל אך גם בחושך יכולתי להבחין ביהודים המסתובבים ליד בית הכנסת. תוך כדי כך, קלטתי מוזווית עיני גוי רחב ידיים המתקרב אלי. אין לתאר את הפחד שהרגשתי כעת. המחשבות הדהדו במוחי: "שוב פעם באו לטרוד אותי! מי יודע איך זה יגמר עכשיו?!" והנה הוא מתקרב אלי ושואל: "זה אתה, נכון? זה אתה?" תוך כדי דיבור, המתפללים התאספו מסביבנו והתברר שהגוי הזה היה אותו גוי שבא לטרוד אותי לפני שלש ימים. הבאת לנו שטר של 20 דולר, אבל בסוף השתמשנו רק ב-18 דולר, הנה לך העודף - 7 דולר!" אמרתי לו: "תגיד אתה עושה צחוק? הרי לפני שלשה ימים התנפלת עליי ודרשת ממני כסף ואיימת לרצוח אותי, ופתאום נהיית טוב לב ומחזיר לי עודף?!" אמר לי אותו גברתן: "אגלה לך אה האמת. הנני כיום בן 27, ומאז שאני זוכר את עצמי הייתי מופרע וחסר מעצורים והורי תמיד אמרו לי שאני אפס ולא מוצלח ושלא יצא ממני כלום, ולא זכור לי אי פעם שהוריי או מורי אמרו לי מילה טובה, וכשראיתי אותך באותו לילה לאחר שעבר עלי יום קשה התכוונתי לפרוק עליך את העצבים שלי ולהרוג אותך, בין אם נקבל כסף ובין אם לא, אבל כשבאת ואמרתי לי באותו לילה שאני איש עדין והגון היתה זו הפעם הראשונה בחיי שבה שמעו אוזני בן אדם כל שהוא שאומר עליי משהו חיובי. החלטתי להחזיר לך את ההפרש... אותה גוי סיים את דבריו בבכי כתינוק ליד כל הנוכחים "זו הפעם הראשונה שאוזני שמעו שאני אדם הגון ועדין" וחתם הרב טויסיג שליט"א ואמר: אותו יהודי סיפר לי את הסיפור במערת הרשב"י ואף הוא פרץ בבכי ואמר: "אתה לא מכיר אותי כבוד הרב, אני איש עסקים רציני ואינני נוטה לרגשנות יתירה, אבל מאז שחלפו השבועיים הללו המאורע לא מפסיק להדהד לי בראש. אנא, תספר לכולם מהי כוחה של מילה טובה אפילו אם היא נאמרת לגוי שמסוגל לרצוח..." (יורודי טוב)

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

האדם לאשר יתן, יאהב. (רבי אליהו דסלר)

אל תלעג לטעות זולתך כי אינך מושל באמרי פיך. (אבן גבירול)

אי אפשר להגיע לתקון המידות מבלי לדעת את כל הלכותיהן. (רבי ישראל סלנט)

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי ישכר דוב מבעלזא זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי יהושע מבעלזא זצוק"ל נסתלק כ"ב חשון (תרפ"ז)

סיפר נכדו מנהיג ישראל הוד כ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א בפרשת וארא תשנ"ד: זקני הרבי הקדוש רבי ישכר דוב מבעלזא זצ"ע, שהה פעם בעיר הבירה ווינה ביחד עם אביו הרבי הקדוש רבי יהושע מבעלזא זצ"ע. בליל שבת בשעה מאוחרת מאד, שמע אביו קול לימוד תורה הבוקע מחדר צדדי במלון שבו התאכסנו, הדבר היה לפלא גדול, מיהו האיש הלומד בהתמדה גדולה כל כך, בשעה מאוחרת כזאת.

זקני המהר"ד זצ"ע ניגש לשם, וראה לתדהמתו חייל הלבוש במדי צבא, ההוגה בתורה בהתמדה רבה. כשהחיל פסק מתלמודו, שאל אותו זקני, מהיכן הוא ומה מעשהו כאן. ענה לו החייל, שהוא מגיע ממשפחה של שמורי תורה ומצוות, אך בעל כרחו גייסו אותו לצבא האוסטרי, והוא היה אובד עצות איך יוכל לשמור שם את השבת.

אך השי"ת היה בעזרו, ובסייעתא דשמיא מופלאה הוא התמנה להיות משרת אישי לאחד הקצינים. ושטח בפניו את משאלתו, שהיות ואסור לו לחלל את השבת, הוא רוצה לעשות איתו עיסקא, הוא ישרת אותו בנאמנות ובמסירות יתירה במשך כל ימות השבוע, ותמורת זה יעשה עמו חסד לשחררו מעבודה ביום השבת. ואכן בניסי ניסים נשא חן בעיניו והסכים לבקשתו.

כהכרת הטוב להשי"ת על החסד העצום שעשה איתו, שיוכל לשמור את השבת במשך כל תקופת שירותו בצבא, מתוך מנוחת שלוחה והשקט ובטח, הוא קיבל על עצמו, שהוא יקדיש את כל יום השבת כולו לתורה ולעבודת השי"ת, ומלבד שעות ההכרח לתפלה ולסעודות השבת ושעות מועטות למנוחה, יעסוק בתורה במשך כל הזמן.

זקני המהר"ד זצ"ע התפעל עד מאד מדבריו, ונענה ואמר, מי יודע אם יהודים כאלו אינם מעבדים את הגאולה... והסביר מיד את דבריו, הנחת רוח העצום שיש להקב"ה כביכול בזמן הגלות, מהתורה והעבודה שכלל ישראל עוסקים מתוך הדחק, עולה על הנחת רוח שיהיה בעתיד להקב"ה על ידי הקרבנות שיקריבו בבית המקדש על גבי המזבח, וכמו שאמרו חז"ל (שבת 5), טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בן הקריב לפני על גבי המזבח. אמנם היום הזה כולי עלמא מודים, שכבר הגיע עת לחננה ולהחיש את ביאת המשיח, כי בא מועד.

*

פעם כשרבינו המהר"ד מבעלזא זצוק"ל שהה בראצפערט, הגיע אליו אדם גדול ומפורסם, ושאל עצתו בדבר חשוב. רבינו ענה לו כדרכו וגם בידך אותו, אך אמר לו שהיות והוא צריך לישועה גדולה ומיוחדת, כדאי לו להיכנס גם לבנו, קדוש ה' הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל, ולקחת גם את ברכתו.

האדם גדול מיהר מאד לביתו, ורצה לגשת תיכף ומיד לבנו המהר"א מבעלזא. אמנם בעת ההוא התחיל רבינו המהר"ד לספר סיפורים, ובנו המהר"א עמד בצד והאזין לסיפורי אביו. כאמור האדם גדול היה ממחר מאד לדרכו, ולכן לא היה יכול להכות עד שיגמור רבינו לדבר, בפרט מאחר שזה היה נראה לו כסיפורים בעלמא, ולכן הוא ניגש תיכף ומיד לבנו המהר"א וביקש ממנו את ברכתו.

אמנם המהר"א לא ענה לו כלל, והראה לו שימתין עד שיסיים אביו לדבר. ואחר כך הסביר להאדם גדול, שהוא לא רצה להפסיק אפילו רגע אחד, כי אביו היה מדבר דברים גבוהים בעמקות גדול בסוד ה' ליראיו, ולא היה רוצה לאבד אפילו מילה אחת. האדם גדול התפעל מאד, והבין מזה שאכן אפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים וצדיקים צריכים תלמוד גדול.

התשובה הנפלאה שביטלה את הגזירה הנוראה

הטעם שאפילו הגדול אינו יכול למכור בנכסי אביו עד שיהיה בן עשרים שנה

מספור זה נוכל ללמוד על תבונתם של גדולי הדור, גדולי התורה, שעמדו בקשרי המלחמה נגד גזירות השלטון. באסיפת הרבנים בשנת תרנ"ב, ניסה המיניסטר הרוסי לטמון פח לרבנים. הוא שאל אותם בתמימות, מתי הוא גיל בגרות בדיני ישראל. כל הרבנים ענו פה אחד, שהוא בגיל שלש עשרה, וכלשון המשנה (אבות פ"ה משנה כא), בן שלש עשרה למצוות, כשילד נהיה בן י"ג שנים, הוא נכנס לעול התורה והמצוות, ונעשה גדול לכל דבר.

אמר להם המיניסטר הרוסי, אם כן הבה נקבע, שכל ילד כשמגיע לגיל בר מצוה, יוכל לבחור באופן עצמאי אם ברצונו לא עליכם להמיר את דתו. פני הנוכחים חפו, אם לא עליכם יתקבל חוק כזה, יהיה בכך מהלומה נוראה לכלל היהודים, כי הילדים הצעירים עמדו אז בפני פיתויים נוראים להמרת דתם חס ושלום, מפני הגזירות שהיו אז על בתי הספר. עד עכשיו היה מקובל על כולם, שאי אפשר לשכנע ילדים צעירים להמיר דתם חלילה, כי הם עדיין לא בעלי דעת. אבל עכשיו הגיע המיניסטר הרוסי נציג השלטונות בטענה, שעל פי דת ישראל, מגיל שלש עשרה כבר נחשב הילד כמבוגר לכל דבר.

במקום שיש תורה יש חכמה, במקום נכח הגאון רבי צבי הירש בנו של גאב"ד קוטנא רבינו רבי יצחק אלחנן זצוק"ל, ונפל ברעינו תשובה נפלאה וכך אמר להם, אכן מי שהגיע לגיל שלש עשרה, כבר הגיע לגיל בגרות להרבה דינים בתורה, אמנם מבואר בגמרא בדף היומי שלנו (ב"ק קנז), שחז"ל קבעו, שאי אפשר לבן למכור בנכסי אביו עד שיהיה בן עשרים שנה. וכן נפסק בשולחן ערוך (ח"מ סי' רלה ט"ו).

והטעם בזה, כי הגם שהוא כבר גדול ויודע בטיב משא ומתן, מכל מקום יש לחשוש שהוא ימכור את הקרקעות בזיל הזול, מפני שעדיין לא נתיישרה דעתו בדרכי העולם. בחור צעיר מחשיב את התענוגים וההנאות שלו, פי אלף ממה שהוא מחשיב את הקרקעות והנכסים, ובשביל כך יתכן מאד שהוא ימכור קרקע יקרה ששווייה מאות אלפי דולרים, עבור כמה אלפי דולרים בלבד, כי עיקר רצונו הוא לקבל סכום כסף גדול במזומן, כדי שיוכל לרכוש תמורתם תענוגים ומעדנים.

ולכן גזרו חז"ל שאפילו מי שכבר נעשה גדול, אינו יכול למכור קרקעות ונכסים עד גיל עשרים, כי אז

כבר מתיישבת דעתו, ולא יבוא עוד להחליף את הקרקעות שהם בבחינת חיי עולם - נכסים קבועים, תמורת תאוות ומעדנים שהם בבחינת חיי שעה, רגע אחד נהנים מהם, ומיד הם כלים ונאבדים מן העולם.

אם כן - סיים הגאון רבי צבי הירש ואמר למיניסטר הרוסי, הרי קל וחומר בן בנו של קל וחומר, שאפילו מי שכבר נעשה גדול בדיני התורה, מכל מקום עדיין אינו יכול להחליט על דעתו להמיר את דתו חלילה, כי הרי בקל הוא עלול לטעות ולמכור חס ושלום את אלקי אביו וכל ירושת אביו הרוחנית והנצחית שהם חיי עולם, עבור חיי שעה, חיי הפקרות של הגויים שהוא כצל עובר וכחלום יעוף. ואכן בזכות התשובה הנפלאה הזאת, הוסרה הגזירה הנוראה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"ב דף קנז, ג' תמוז תשע"ז)

עיקר התשובה הוא הקבלה על העתיד

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ב קנז), "שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין". אומר הרבי הקדוש רבי צבי הירש מרימנוב זצוק"ל, אם אדם עושה תשובה רק על העבירות הקודמים שעשה בעבר, הגם שהוא מתחרט עליהם, אך אינו מקבל על עצמו שום דבר לגבי העתיד, זה תשובה גרועה ופסולה. ורק המאוחרים, רצה לומר, כשביחד עם התשובה והחרטה על העבר, הוא גם מקבל על עצמו בנוגע לימים המאוחרים, שמעכשיו ישוב וישמור לעשות כל מה שכתוב בתורה הקדושה, תשובה כזאת מועילה וכשרה.

ועל דרך זה אומרים גם בשם הרבי הקדוש רבי משה לייב מסאסוב זצוק"ל, שאמר מליצה ישרה, שהקב"ה שהוא רב חסד אומר לכלל ישראל, כל השטרי חוב המוקדמין שהביאו לפני, ונמצא כתוב בהם העבירות והעוונות שחטאו ושפשעו כלל ישראל בעבר, יהיו פסולין ונגדעים ממקומם, ולא יתחשבו בהם עוד. בתנאי שכלל ישראל ידאגו, שהשטרות המאוחרים שיתכתבו עליהם מהיום והלאה, יהיו כשרים, ויתנהגו מעתה רק בדרך הטובה והישרה, ואז יהיה טוב לנו כל הימים, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"ב דף קנז, ד' תמוז תשע"ז)

ישמור
לעשות כל
מה שכתוב
בתורה
הקדושה

בצילום של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א

נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (עו, ג), **ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון**. חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, **ויהי בשלם סוכו**, אז מ'ויל זיך ד'ערה'יבן אין די הייליגע טעג פון סוכות - כשרוצים להתרומם ביום טוב של סוכות, להיות אדם השלם, **ומעונתו בציון**, דאך פון קומען צום צדיק אין ירושלים - צריכים לבוא לצדיק בירושלים עיר הקודש, למנהיג ישראל, המנורה הטוהרה, רבא דעמיה, הוד כ"ק מרן הרבי מבעלזא שליט"א.

הגמרא במסכת עירובין (נד.) האי עלמא כבי הילולא דמיא, חטוף ואכול. התרגשתי לראות קבוצה של בחורים בחול המועד, שלא וויתרו להתפלל מנחה עם מרן שליט"א, אחרי שהכריזו בבית מדרש שמרן שליט"א לא יכנס בבית מדרש הגדול במנחה. אַרְיִין כַּאפֶן - לחטוף ביום טוב עוד תפילה עם הצדיק.

מרן שליט"א אמר בְּשִׁטְיִיעֲדִיגֶע תוֹרָה במוצאי שמחת תורה בשנת תשמ"א: "דאס אַיִנְצִיגֶע זאך וואס איך האב נאָר צו געבן פאר ענק, מײַן האַרץ, מײַן בלוט, מײַן נְשִׁמָּה, מײַן בְּמ״ח אַבְרִים וְשִׁס״ה גִּידִים, פֶּאָרן כָּלל און פֶּאָרן פֶּרֶט, בַּיִטְטֶאג און בַּיִנְאָט" - הדבר היחיד שיש לי לתת לכם, זה הלב, הדם, הנשמה, הרמ"ח אברים ושס"ה גידים, לכלל ולפרט, ביום ובלילה.

מי שזוכה לעקוב אחרי מרן שליט"א, רואה שמרן שליט"א לא מוותר בכל עת ובכל רגע ובכל שעה, להשפיע על עמך בית ישראל. זכיתי לגשת למרן שליט"א אחרי תפילת מעריב בבית מדרש הגדול - די גרויסע שטוב, ולהגיש למרן שליט"א גליון "מתיקות הדף היומי" לסוכות. סיפרתי למרן שליט"א, שיש פה סיפור על הסבא קדישא מרן הרבי בעל האמרי חיים מויזניץ זצוק"ל, שידוע לכל איזה קירבה היה ליבחלט"א מרן שליט"א אצל הסבא. מרן שליט"א התעניין מה היה הסיפור עם האמרי חיים, אמרתי שהסבא ינק מיום טוב של פסח ומיום טוב של סוכות לכל השנה כולה.

ניצלתי את העת רצון להתברך בכל מילי דמיטב מהצדיק, מרן שליט"א לא מוריד את עיניו הקדושות ממני, ומברך אותי ברכות לרוב, רגעי נצח שילוהו אותי בסייעתא דשמיא לכל החיים.

בשמחת תורה בהפסקה סיפרתי לידיד, שזכיתי להיות בבעלזא בסוכות. אותו ידיד לא נמנה על חסידי בעלזא, אמר לי, שקשה לתאר במילים את האחריות של כלל ישראל שרובע על כתפי מרן שליט"א, ומספר לי כך, שבזמן שמרן שליט"א היה לפני כמה שנים למנוחה בטלו סטון, כנס אליו יהודי עם המצאה של סידור חדש, שיקל על חולים, משהו כמו כתב ברייל שיש לא עליכם לסגי נהור רח"ל. שואל אותו מרן שליט"א, מה עם כל זה לבני עדות המזרח, הרי יש להם נוסח משלהם. ענה אותו יהודי, שאין לו כסף לזה, אמר לו מרן שליט"א שהוא ישלם.

מרן שליט"א מאיר את כל העולם כולו, ואנחנו צריכים שהרבי שליט"א יהיה בריא ברמ"ח אברים ובשס"ה גידים, לקיים בנו חכמי ישראל, שכל הטוב הזה יוכל להמשיך בסייעתא דשמיא עד ביאת משיח צדקנו בבריות גופא. נתחזק בתורה ובתפילה לרפואתו של מרן שליט"א, הרבי ישכר דוב בן מרים, זה יהיה מקצת דמקצת של הכרת הטוב.

לא נסיים את הפתיחה בלי להגיד שטיקל תורה, שמרן שליט"א אמר בסוכות שנת תשמ"ב. הביא מדרש פליאה, זה מובא גם בספר הקדוש בני יששכר (חודש תשרי י, ט), **'איוב היה קורא תגר על היסורים, עד שהראהו הקב"ה דפנות הסוכה עשויים שתים כהלכתן, ושלישית אפילו טפח'**. זה באמת מדרש פליאה, מה אומר כאן המדרש.

אומר מרן שליט"א, יש לומר בדרך רמז, דהנה ב' פעמים סוכ"ה עולה כמנין יעק"ב, (קפ"ב). וג' פעמים סוכ"ה עולה כמנין רע"ב עם הכולל, (רע"ג). יעקב רומז למידת הרחמים, ואילו רעב הוא היפך מידת הרחמים רחמנא ליצלן.

והנה גם אם נגזר חס ושלוש על האדם יסורי רעב וכדומה, הרי הקב"ה בעל הרחמים קובע שיהא די במעט שבמעט יסורים כדי למרקו ולזככו. על דרך שאמרנו בגמרא (ערכין טז:), 'עד היכן תכלית יסורין, אפילו הושיט ידו לכיס ליתול שלש ועלו בידו שתים'. ואילו הרחמים והחסדים המושפעים עליו, צריכים להיות כדת וכהלכה, בשפע רב ובהרחבה גדולה.

וזהו שקבעו רבותינו ז"ל בסוכה, **'שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח'**, לרמז, **'שתים'** - שתי פעמים סוכ"ה בגימטריא יעק"ב רמז למידת רחמים, אלו יהיו **'כהלכתן'** ובשלימותן בהרחבה. ואילו **'ושלישית'** כשמצרפים סוכ"ה פעם שלישית, עולה כמנין רע"ב, רומז על יסורים, ובוה קיימא לן שיהא די **'אפילו טפח'** של יסורים, מעט שבמעט, כדי לזכר ולמרוק.

זאת היתה התשובה לאיוב שקרא תגר על היסורים, שבמצוות סוכה פעלו לנו רבותינו ז"ל המתקה על היסורים, שרחמים וחסדים יהיו כהלכתן ("שתים כהלכתן") בהרחבה, ויסורים יהיו רק מיעוטא דמיעוטא ('ושלישית אפילו טפח'). שנזכה לרחמים ולחסדים גלויים, אמן.

מאוצרות הפרשה

ויאמר לא אוכל עד אם דברתי דברי (כד, לג). ואיתא ביונתן בן עוזיאל וכן בעל הטורים, שהרגיש אליעזר שנתנו סם בקערה, על כן אמר שלא יאכל עד אם דברתי דברי. ותמהו כולם, מה יועיל בזה שידבר דבריו מקודם ואחר כך יאכל. והגם שתירצו, אשר בין כך יבוא המלאך ויהפוך הקערה, גם זה לפלא, וכי אינו ביכולת המלאך לעשות זאת תיקף ברגע אחד.

ונראה, כי כאשר הרגיש אליעזר בזה, ידע שהוא צריך להתפלל להשם שיצילנו. אמנם לא היה עת להתפלל, כי היה עומד בפני בתואל, ואיך יאמר לפניו שיש סם בתוך הקערה, הלא בדוקא עשה עצמו כאילו לא ידע, למען לא יגרום איזה שנאה ויהרס השידוך חלילה. לזאת השכיל העבד בדעתו, אשר כעת מהצורך שתבוא לו ישועה אפילו בלי תפילה כלל, רק במחשבה לבד, בבחינת (ישעיה סה, כד) 'והיה טרם יקראו ואני אענה'.

וידוע אשר מדרך הצדיקים כשרוצים לפעול איזה דבר, הם מספרים איזה דבר בדרך סיפור מעשה מעין אותו הענין, אשר כבר נתהווה נס כזה בעולם, ועל ידי זה בנקל לעורר גם כעת נס כזה.

והנה העבד בבואו אל הבאר, ועשה לעצמו סימן כאשר יאמר 'הגמאיני נא', אז תאמר הנערה 'שתה וגם לגמליך אשקה', זה היה בגדר 'והיה טרם יקראו', כי הגמלים אין ביכולתם לבקש לשתות, רק היא מצד עצמה תהא גומלת חסד, 'ואותה הוכחת ליצחק', כי זה המתקת הדינים לגמרי, להיושע בלי תפילה כלל.

על כן עשה עתה העבד בחכמה, ואמר **'לא אוכל עד אם דברתי דברי'**, וסיפר לפניו כל המעשה איך רבקה השקתה גם לגמלים, וגם **'אני טרם אכלה לדבר ורבקה יוצאת'** וכו', הכל היה בכדי לעורר בזה הנס שנועשה לו כבר מקודם, בבחינה כזו של 'והיה טרם יקראו'. ועל ידי זה נתעורר הנס גם עתה, ובא המלאך לעזרתו בלי שום תפילה כלל. **(אמרי נועם חיי שרה, אות לא)**

ואברהם זקן בא בימים (כד, א), על פי מאמר חז"ל (קנים ג, ו), זקני תלמידי חכמים כל זמן שמזקינין דעתן מתיישבת עליהן, כי בכל יום ויום הם מוסיפים חכמה ודעת, ומזה נמשך שבזקנותם הם כבר מלאים חכמה ודעת. וזה מרמז הפסוק, **ואברהם זקן** - זה שקנה חכמה, ומבאר הפסוק איך זכה לחכמה זו, **בימים** היינו על ידי הריבוי ימים, כי בכל יום נתוסף לו עוד חכמה ועוד חכמה. **(דגל מחנה אפרים חיי שרה)**

נקודה למחשבה:

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה
לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

פְּרִישֵׁת חַיֵּי שָׁרָה
כ"א בחשוון 5785

עלון מס' 461

כניסת השבת 16:17
צאת השבת 17:17

עלון מורה הצלפון ע"פ פּעט
העלון האהוב חוזר במתכונת מחודשת

שאל 'כמה ילדים יש לך?' 'מה אכפת לך? מה הקשר?' ענה בזעם 'אתה מבזבז לי את השלוש דקות... שלי' אמר הרב זאיד 'כמה ילדים יש לך?' 'שלושה, שתי בנות ובן' מה הם עושים?' 'בת אחת, אין לי מושג, היא לא מדברת איתי, הבת השניה בטויל אחרי הצבא ואין כל כך קשר' 'והבן מה איתו?' 'הבן הוא דוס בישיבה בירושלים' 'שמע' אמר הרב זאיד 'בת אחת לא מדברת איתך, הבת השניה בדרך לא לדבר איתך, נשאר לך בן אחד מתוק, שיושב ולומד בירושלים, הבית שלך שקט דממה! בית קברות! אצלי רעש והמולה שמחת חיים! מי יזיז כאן את הבית השקט הזה? מי יעשה לך נחת? אם לא הילדים של הבן שלך?'

'אתה יודע מה?' אמר העשיר 'טוב שבאת, שב ונדבר' ישב העשיר ודבר עם הרב זאיד בנושא, ואז אמר הרב זאיד שבנו מצא כלה ותאר לו את הנכדים מתרוצצים והופכים את הבית השומם לאולם שמחות... וספר הרב איך שכולם יכבדו אותו כיאה לבני תורה' 'רואה אתה את הנברשת?' והצביע עליה העשיר 'זאת עולה יותר מן הבית שאתה גר בו בבני ברק, אני מוכן לתת לבני הכל, בתנאי שייביא לי אחת נורמלית, לא מתנדנדת...' 'אני רוצה שתפגוש את הכלה המיועדת ותראה איזו כלה מקסימה קבלת?'

חזר הרב זאיד אל הזוג ובקש מהם להגיע אל האבא בסביון, הם אכן הגיעו וישבו אצלו שעתיים שלמות והאבא כל כך שמח ובקש מהם להזמין אולם, צלם, תזמורת וכל מה שצריך לחתונה והכל הוא ישלם וגם אמר שיקנה להם דירה מממונו. הלכו הזוג וסגרו את כל מה שנצרך לחתונתם, לא היה אכפת להם גם לערוך חתונה צנועה, אבל בעל המאה הוא בעל הדעה, והאבא בקש מהם לסגור על אולם ספיציפי שעלות מנה שם היא 650 שח!!! והם כמובן עשו מה שהאב רצה.

כשהגיע יום החתונה, נכנס האב לאולם וחשכו עיניו, הוא ראה מחיצות, התעצבן וקרא לרב זאיד, ואמר לו: 'דברנו בלי בלגנים, תהיו דתיים, אבל חמודים... מה זה המחיצות האלו? תורידו אותם מיד!' 'אל תדאג!' אמר הרב זאיד 'שבו בפניה נסדר לכם שולחן משפחתי מעורב' 'מה אנחנו בבית כלא?' 'לא, אנחנו בבית כלא אתם שולחן של מכובדים' ומה שניסה הרב זאיד ללא הצלחה! העשיר דרש להסיר את המחיצות 'השקעת, עשיתי, הלכתי לקראתכם, אבל אמרתי לכם, בלי שגעונות של דתיים, אם לא תורידו מיד את המחיצות אני נוסע עם אשתי הביתה ולא מכיר אתכם' והאיום מומש מיד, כשהורי החתן עזבו את האולם ונסעו לביתם בסביון והחליטו להתנער מכל התשלומים שהבטיחו לחתונת בנם.

למחרת החלו להתקשר לכלה ולחתן מהאולם, מהתזמורת, מהצלם ומעוד כל מיני מקומות שנתנו שירותים עבור החתונה ודרשו את כספם, מדובר על סכומי עתק שאין באפשרות אדם מן המניין לשלם ובטח שלא מבחור ישיבה. פנה החתן לרב זאיד ובקש ממנו שיקחהו לרב קנייבסקי, כי המצב שלהם קשה מנשוא,

כל יום, מעט מאד, וזה רק בשביל לשרוד! וכך עברה עוד שנה והמחנכת שלה אמרה שהגיעה עת השידוכים והתקשרה לרב זאיד ואמרה שצריך לחפש לחגית שידוך, אבל יש כמה בעיות, אין כאן אמא ואבא, ולא שום אמצעים ואף בחור לא ירצה ל'ממן אותה' כביכול, ובהעדר הורים לכלה, אין להורי החתן, עם מי לשבת ולסגור את פרטי החתונה! ואין מי שיקנה לה נעליים ושמתל כלה לחתונה למשל ובקיצור יהיה מאד מאד קשה למצוא לה שידוך, זה גדר הבלתי אפשרי!

אחרי תקופה הצליחו ב"ה למצוא שידוך, הם נפגשו והיתה פגישה מוצלחת, והרב של אותו בחור בקש להפגש עם הרב זאיד, והרב זאיד הבין שהבחור רוצה למסור מסר שליילי! עלה הרב זאיד באחד הימים לירושלים והלך תחילה לישיבה לראות את הבחור, והרב התפעל ממנו מאד, בחור מתוק מדבש, ירא שמים נעים הליכות, מדבר בצניעות והדרת קודש, ואז אמר הבחור לרב זאיד 'חגית בחורה נפלאה, אני מעוניין להתקדם, אבל ישנה בעיה אחת לא פשוטה, ישנה חברת ביטוח גדולה בישראל בשם פניקס, אבי שותף שלישי בחברה הזו, הוא מלינון וגר בסביון' והרב זאיד רהרה במוחו וחשב על מה שאמר הרב קנייבסקי 'והעושר והכבוד מלפניך...' והמשיך הבחור לדבר על הבעיה ובקש מהרב זאיד לעזור לו 'אבא שלי' אמר 'עד שהסכים לקבל את החזרה בתשובה שלי מילא, אבל אבא שלי רוצה רק כלה, בגוון שלו... ממשפחה אצילה ועשירה, ממעמד גבוה, הוא לא מוכן להתפשר על כך! ואני בבעיה רצינית, אני מאד התלהבתי ממנה, אבל בעיני אבי, זו בחורה בלי תואר, סמינר פשוט, אבא ברח ואמא משוגעת, אין סיכוי שיסכים לזה, אנא עזור לי כבוד הרב!'

שאל הרב זאיד את הכתובת בסביון והבחור אמר שאם יגיע אליו הרב עם הלבוש החרדי שלו, אביו יגרש אותו מביתו! ואולי כדאי שיצלצל אליו במקום? אמר הרב זאיד 'תשאיר לי את זה' למחרת בבוקר נסע הרב זאיד באוטובוס, ירד בתחנה והלך ברגל וראה, ארמונות עם בריכות שחיה, מגרשי טניס וגנים מפוארים, עד שהגיע לבית הנכון, דפק בדלת,

האבא של הבחור פתח רבע דלת וראה מולו חרדי ומיד צעק 'כאן לא מחלקים כסף, לך לעבוד!' וסגר את הדלת בפרצופו של הרב זאיד, דפק בשנית הרב זאיד על הדלת ושוב פתח האבא והחל לצעוק 'חוצפן! מה זה פה?' והרב זאיד קטע אותו ואמר 'אני לא כאן כדי לקחת כסף, אני באתי להביא לך כסף' והאבא המשיך ל'נבוח' אבל הרב זאיד בנונשלנטיות בקש שיתן לו שלוש דקות ואחרי כן הוא הולך 'מה העניין?' אמר בזעם 'תן לי שלוש דקות להכנס, לא בחוץ אמר הרב זאיד והעשיר הכניס אותו, אבל רק לפתח... והרב זאיד

עֶפְרָן = 400 כנגד ארבע מאות שקל כסף. **הַתְּלַכִּי עִם הָאִישׁ הַזֶּה** - 'עם האיש הזה' סופי תיבות משה, לרמז שהלך כדת משה וישראל.

שָׁשִׁים הֵמָּה מְלָכּוֹת: אברהם ויוצאי ירכו, בני קטורה 16, ישמעאל ובניו 13, יצחק ובניו 3, בני יעקב 12, בני עשו 16.

אברהם אבינו הגיע מוכן כדי לקנות את מערת המכפלה באלף נח שהכין בכיסו, עפרון חשב מהמותן, קפץ והפסיד 600 שקלים, לעתים אנחנו קופצים במהירות למסקנות, שופטים, גוזרים, וכתוצאה מכך ההפסד הוא גדול ויתרה מכך מישוהו על הדרך נפגע. **השיעור בבית הספר** היה אמור להתחיל בשעה שמונה בבוקר, אך המורה אחר לשיעור. הילדים ישבו בכיתה והמתינו להודעה בדבר ביטול השיעור. אחרי המתנה ארוכה הגיע סוף סוף המורה לבית הספר ונכנס לכיתה, בכניסתו לכיתה עמד אחד הילדים, הושיט את זרועו השמאלית ובאצבעו הימנית הורה על שעונו. המורה שהבין שהילד מסמן לו שאחר, סטר על לחי התלמיד.

למחרת לא הגיע אותו תלמיד לבית הספר בטענה שהוא חולה. בערב פגש במקרה אותו מורה את הוריו של התלמיד ושאל לשלומו. אמו אמרה למורה: "דע לך שהילד פגוע ממך, הוא הגיע אתמול הביתה ובכה בחדרו, אתה היית המורה האהוב עליו, הוא לא הפסיק לדבר אודותיך ולהלל אותך, אתה היית הדמות הנערצת עליו, ראה בכ מודל לחיקוי, אביו למדו בכל ערב והבטיחו לו באם יסיים מסכת בתלמוד הוא יקנה לו שעון מפואר, הוא כל כך אהב אותך, שאתמול הוא חכה לך בקוצר רוח, כדי להראות לך את השעון החדש שלו, אך במקום מילה טובה, הוא קבל סטירה שפגעה בנשמתו". המורה תפס את ראשו והבין את טעותו, הוא היה בטוח שהילד מסמן לו על האיחור שלו, המורה קבל שיעור מאלף שאין קופצים למסקנות מהירות.

בחורה אחת בכיתה י"א בשם חגית, הרימה טלפון לרב זאיד וספרה לו שהיא רוצה לעזוב את בית הספר ולצאת לעבוד, כי אבא שלה הוכרז כפושט רגל וברח לחוץ לארץ ואמה נכנסה בעקבות כך לבעיות נפשיות ולא כלך מתפקדת בלשון המעטה, לכן חשבה לעזוב את לימודיה כדי להתפרנס, אמר לה הרב זאיד, 'זה שאלה לגדולי ישראל, אשאל את הרב קנייבסקי ואודיע לך'. הלך הרב זאיד לרב קנייבסקי וספר לו את סיפור הנערה והרב קנייבסקי השיב לו: בורא עולם עשיר גדול' 'כן, אבל מי ישלם לה, מי יכלכל אותה' 'והעושר והכבוד מלפניך... ברוכה והצלוחה' חזר הרב זאיד ומסר לנערה את תשובת הרב קנייבסקי שצריך להמשיך כרגיל והיא בתמימותה קבלה את תשובת הרב והמשיכה. זה התחיל מזה שבייביסטר שעבדה אצל אמו של הרב זאיד עזבה והנערה הזו נכנסה במקומה וגם קבלה שכר יותר גבוה ועשתה גם עבודות נקיון ותוגמלה יפה מאד! וגם קופת העיר עזרה לה לשרוד, אבל זה היה לא

המשך בעמוד הבא

הגיעו הרב זאיד והחתן אל הרב הצדיק ושאלו 'מה אנחנו עושים? מה שהרב יגיד קדוש' אמר הרב קנייבסקי 'טוב שלא נכנעתם והסרתם את המחיצות' כן' אמר החתן 'אבל אבא הבטיח דירה והבטיח לשלם את האולם והכל, ועכשיו אין, לא דירה ורק חובות' 'דירה?!' אומר הרב קנייבסקי 'דירה יביא הקב"ה ממקום אחר, בזה' וקצר במילים כהרגלו הרב קנייבסקי, וכביכול הפגישה הסתיימה, אבל החתן רצה להבין מאיפה ממקום אחר? והרב קנייבסקי בפנים מתפלאות, מביט בחתן ומביט ברב ושואל אותו 'הוא לא בעל אמונה?' 'כן כן' עונה הרב זאיד בקול חלוש והם עוזבים את בית הרב.

למחרת, באמצע השבע ברכות, מקבל החתן טלפון, ונאמר לו שהכרטיס הגרלה שקנה לפני חצי שנה זכה בפרס הראשון שזה - דירת חמישה חדרים בירושלים והחתן התקשר מיד לרב זאיד ומיד נזכר במה שאמר להם הרב קנייבסקי 'דירה! הקב"ה יביא ממקום אחר' והרב זאיד אמר שהוא הולך להתקשר לאבא העשיר מסביון, וכשענה העשיר, שוב החל לצעוק 'מה עשיתם לי? אתם ואתם...' אבל הרב קטע אותו וספר שהוא יכול לישון בשקט, כי בנו מסודר ויש לו דירה ולא מכספו, אלא מאת השם, והכלה והחתן כבר לא צריכים אותם הם מסודרים, כי אם אתה לא נותן, השם נותן, והעשיר המום ולא מבין איך הם הסתדרו וחש נקיפות מצפון ומיד אמר לרב שיגיע אליו לסביון. הגיע הרב, והעשיר וניסה להסביר את ענייני המחיצות, אך מיד שינה ניתנו למתפייסת ובקש מהרב לקרוא לחתן ולכלה אליו הביתה, שלח להם נהג שהביא אותם לבית בסביון ואז בנוכחות כולם נעשתה סולחה אמיתית, תחילה הרים האב טלפון למוסדות ההגדרה והחזיר להם את הדירה, כי זה לא בכבוד של עשיר שיתנו לו מתנה, ובמקום זה רכש להם דירה מכספו ברחוב וולפסון בבני ברק

ואח"כ הרים האב העשיר טלפון לאולם, לצלם, לתזמורת ולכל מי שהכלה והחתן חייבים לו, ושלם הכל עד הגרוש האחרון וגם העניק מתנה מכובדת בעלת סכום נאה, שאפשר להמשיך איתו את החיים ישתבח שמו!.

סיפור מלפני מספר עשורים אודות אנשים יקרים גברת ואדון ועקנין מהעיר מעלות, הבעל פתח סמינר לבנות ואשתו עוזרת ומנהלת את הסמינר. באחד מן הימים בת סמינר התחתנה עם בחור עני שלא היתה בידו אפשרות לערוך שבת חתן כנהוג. הוא כל כך הצטער ואף התבייש בזה שלא יוכל להזמין את משפחתו הקרובה ואת חבריו מהישיבה, אבל גברת ועקנין ברגישותה המופלאה לבני אדם, החליטה שלחתן הזה יהיה שבת חתן כמו כולם ויהי מה!

היא הלכה וקנתה ובשלה ואפילו סדרה לכל המשפחה גם של הכלה וגם של החתן דירות לשבת חתן. ובזכות אותה גברת ועקנין, היתה שבת חתן מיוחדת במינה, עם שירים ופיוטים נהדרים ושפע מאכלים וקינוחים והמון שמחה וחיוכים.

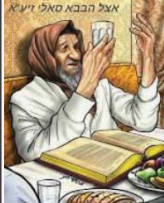
עברו המון שנים ואותה גברת ועקנין המשיכה בצוותא עם בעלה במסירות הנפש למען עם ישראל, אך כשהגיעה הקורונה היא נפטרה, בשבעה הגיעה אותה כלה שהתחתנה לפני כמה עשורים, עם תלמיד ישיבה, כשהנפטרת גברת ועקנין דאגה שיהיה להם שבת חתן כמו כולם.

היא ספרה לבני ביתה של המנוחה: 'ראו, בשבת חתן שאמכם הצדקת עשתה לי, אני הבנתי, איזה כיף זה שבת חתן? ואיזה מזל שאמכם עשתה זאת, לא יכולה לחשוב על סיטואציה שהשבת חתן לא היה מתקיים?! איזה חיבור זה עשה בין המשפחות? בין החברים של החתן ובין החברות שלי? איזו שמחה היתה שאין לתאר והרגשנו בעלי ואני כמו מלך ומלכה והכל בזכות אמכם הצדקת! וכשראיתי את האפקט ומה זה עושה לכלה לחתן ולמוזמנים, החלטתי שמאותו יום, אני עוזרת לעשות שבתות חתן, לכל מי שידו אינו משגת, אעזור בכל מה שאני יכולה, אם זה בבישולים, בכסף וכדומה' כך ספרה אותה כלה לבני משפחתה של גברת ועקנין בשבעה, ומאותו זמן היא הצליחה לעשות מאות של שבתות חתן ליתומים, או לחתנים וכלות עניים וכו'.

ואמש' אמרה, 'באה אלי אמכם בחלום וספרה שהחשיבו לה בשמים מאות של שבתות חתן שערכה, למרות שערכה רק אחת! כי בזכות השבת חתן שעשתה, זה השפיעה עלי, שהפנמתי את האפקט ולקחתי על עצמי לערוך גם שבתות חתן, לאלו שלא מתאפשר להם, ובשמים מחשיבים את כל הקניות, הבישולים, הזיעה, המאמץ, המלחמה נגד הרצונות

הטבעיים של האדם ו'אוספים' הכל ביחד לכדי שכר עצום של מאות שבתות חתן שערכה, שבפועל ערכה רק שבת חתן אחת' סיימה הכלה, ואנחנו למדנו איך ממצוה אחת שעושים, עשויים לזכות בשכר של מאות מצוות!.

באחת המלחמות נפל חייל אחד בשבי ובני משפחתו היו בצער גדול מאד והלכו לשאול בעצתו של הצדיק הבבא סאלי, באותו יום לא הרגיש טוב הבבא סאלי ולא היתה קבלת קהל, התחננו בני המשפחה לשמש ואמרו שזה מקרה דחוף ביותר! נכנס השמש לבבא סאלי וספר להם על המשפחה שבאו מרחוק ושואלים על בנם החטוף. אמר הבבא סאלי לשמשו 'תגיד להם ונקה לא ינקה' יצא השמש למשפחה ואמר להם שהבבא סאלי אמר 'נקה לא ינקה' 'מה נקה? מה לא ינקה? לא הבנו' אמרה המשפחה 'זה מה שאמר הבבא סאלי לומר לכם, ונקה לא ינקה, 'אבל מה זה אומר?' 'זה בסדר, אם הבבא סאלי אומר, תהיו רגועים'

יצאה משם המשפחה מבלבלת משהו, אבל כולם ידעו שכל מילה של הבבא סאלי היא קדושה ומשמעותית וזה נטע בהם תקוה. לא חלף הרבה זמן וכבר עשו עסקת שבויים ובנם חזר הביתה ב"ה. נסעו כולם לבבא סאלי לערוך סעודת הודיה. כולם היו שמחים ומאושרים ושאלו את הבבא סאלי למה התכוון כשאמר ונקה לא ינקה?

ואז שאל הבבא סאלי את הבחור 'ספר לכולם איזו מצוה מיוחדת אתה עושה, שכנראה היא זו שהצילה אותך מהשבוי?' 'אה, אני שומר שבת' 'שבת נפלאה, אבל לא זה מה שהציל אותך' 'אני מניח תפילין' תפילין זו מצוה חשובה, אבל לו זו המצוה שהצילה אותך' וכך מנה אותו חייל כמה מצוות והבבא סאלי דחה אותו, עד שקם דוד מבוגר של החייל ואמר 'כבוד הרב, אני יודע על מצוה אחת שהוא עושה ואף אחד חוץ ממני לא יודע, אני הגבאי של בית הכנסת והחייל עשה איתי הסכם מגיל קטן מאד, שהוא פעם בשבוע בא לנקות את בית הכנסת בלי שאף אחד ידע על כך, גם בשירות הצבאי, כשמגיע לחופשה, טרם הגעתו הביתה הוא מגיע ראשית לבית הכנסת, נועל את הדלת ומנקה את בית הכנסת'

אמר הבבא סאלי: 'לזה התכוונתי ונקה לא ינקה, מי שמנקה את מקום מקדשו של הקב"ה, אבא שבשמים לא ינקה, כלומר לא יקחוהו טרם זמנו!'

הלכה בלי שום ספק, שיש לסיים "שובר אויבים ומכניע זדים". ולא טוב עושים אותם המדפיסים בסידורים שלהם "שובר אויבים ומכניע מינים", כאילו הוא נוסח קדום וקבוע בקהילות ישראל. שבאמת שורשו אצל הספרדים הוא מדברי הרב חיד"א ז"ל. ונוסח זה שהיה מצוי בעבר בסידור תפלת ישרים ובסידורים שעל פי נוסח החיד"א, החזיקו בהם חלק מבני חלאב (בסידור מגן אברהם) ומבני מרוקו (בסידור תהלת יצחק), ויש לתקן ולסיים את הברכה "שובר אויבים ומכניע זדים", ואין לחוש בזה למנהג שנהגו. מה גם שזדים מכיל בתוכו את כלל הפושעים והרשעים, מינים זה רק סוג אחד (אפיקורסים) וכדאי לקרוא על כך בשו"ת יחיה דעת חלק חמישי סימן ה.

אב שפטר בנו מלהתאבל עליו - שבעה, שלושים או שנה, האם מותר לצייט לו ולהגיע לשמחות או שחייב להתאבל? וכן אב שפטר בנו מלומר עליו קדיש - האם לבן מותר לצייט לו או שחייב להתאבל?

לגבי דיני אבלות, אין בידו למחול על כך, זהו דין ממש שחייב לנהוג בדיני אבלות, גם בלי קשר לדעת אביו. (עיין יו"ד סימן שמז ס"י). ולגבי קדיש, אם אביו פטרו מכל, בכל זאת יאמר קדיש, שאילו היה אביו יודע כמה חשובה אמירת הקדיש לא היה מצווה כן. כמו שכתב מרן החיד"א ועוד מגדולי הפוסקים לגבי מי שצוה שלא יספידוהו וכיו"ב.

ומכל מקום נראה שהנכון הוא שיאמר קדיש, מפני שאם לא יאמר יראה הדבר כזלזול בכבוד אביו. ואם יסביר לאחרים שאינו אומר קדיש כי כן צוה אביו, הרי בזה אומר לשון הרע על אביו שנהג מנהג שטות שכה, לוותר על אמירת קדיש שתיקנו חז"ל לתועלת נשמתו.

העלון לזיווג הגון לרות הודיה ורינה ומשיח בני אלנה לאה ולשרית בת חנה וליוסף וחיביבית בני יענה וללאה בת אהובה ולדנה בת הילית ולרפואת רחל בת חבובה ומשה בן אסתר ואביבית בת רחל ודודתן אלהן בן רחל ויחזקאל ידידיה בן נחמה שיינדל וחיביבה בת נעימה ולעילוי נשמת זהבה בת זכיה וסימי בת מרים וציון בן רחמים ומונס חנה ויעקב בן רותי ולאה בת רבקה ויעקב בן חנום וברוך בן חבובה ואדיר בן לאה ויהודה בן חבובה ודליה בת חבובה וטובה בת אסתר וזכי בן חנה.

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

גליון מס' 165

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת חיי שרה תשפ"ה

אומשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְכִים

"ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה" (כג, ב)

עניין של חינוך

'ויהיו חיי שרה... שני חיי שרה'

וביאר האור החיים הקדוש: הטעם שחזר לומר 'שני חיי שרה' שלכאורה הוא כפל לשון. אלא שאף שסיבת מיתתה היה על ידי צער ו'בשורת העקידה' אך אלה היו 'שני חיי שרה' לא פחות ולא יותר, כלומר אלו היו שהות חייה שנקצבו לה, ולא נתקצרו ימיה מחמת איזה 'מקרה' ואדרבה עתה זימן לה הבורא מעשה העקידה כדי שתמות. **בעניין זה מביא הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א** סיפור נפלא על אברך שהוצרך לקנות בית, יגע ומצא, וקנה בית פלוני. אלא שלמחרת נתברר לו שעומד בית למכירה במקום קרוב מאד, ובמחיר נמוך בהרבה ממה שהוא שילם, האברך לא מצא את נפשו מרוב צער... ידדו פנה לרבי מרדכי שוואב זצ"ל והלה חיזקו בדברים מופלאים, ובתוך הדברים סיפר לו שפעם ישב עם הרב דסלר זצ"ל, והוא סיפר לו איזה טעות שהוא עצמו עשה בענייני שידוכים, והיה הולך ומספר את פרטי הטעות שעשה, וכשסיים דבריו אמר, אבל, גם הטעות גופא מן השמים היא, הוסיף על זה ר' מרדכי, הוכחה יש לי שמן השמים רצו שתעשה טעות זו ותקנה את הבית הזה ביוקר ולא את השני הזול והקרוב, וראה בעיניך, מתי נודעה לך טעותך – רק יום למחרת הקניה, מדוע לא נודע לך יום לפני כן, אלא, שמן השמים רצו שתעשה כך... (הגדש"פ הרב דסלר עמ' שמ" ט).

עם תום ימי השבעה לנרצחי הטבח המזעזע בטולוז בשנת תשע"ג, בו נרצחו על קידוש ה' הקדוש הרב יונתן סנדלר ושני בניו הי"ד, עלו בני משפחת סנדלר למעונו של **מרן הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל** לשמוע דברי חיזוק וטללי נחמה. משנכנסו אל הקדש פנימה, הרעיף עליהם דברי נוחם ועידוד, ובין הדברים ציטט באזניהם את הפסוק בפרשת חיי שרה "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה", ועמד על כך שבספר תורה מופיעה האות כ"ף במלה "ולבכותה" קטנה משאר האותיות. ומדוע? בא הדבר לומר שאברהם אבינו בכה מעט (בעל הטורים). תמה הרב, וכי לא היה ראוי שיבכה עליה הרבה? הרי היתה צדיקה ובעלת רוח הקודש, והוא היה רק טפל לשרה בנביאות? אלא, אמנם כ"ף זו זעירה היא, אך טומנת היא בחיבה מנה גדושה של נחמה. ברוח קדשו חזה אברהם אבינו עליו השלום את מקומה הנצחי של שרה הצדקת בגן עדן, ראה איך היא עטופה בלבן והכל יוצאים לקבלה, 'רוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק' (מועד קטן כה, ב), ראה את האושר הגדול בו היא שרויה, והתקשה להצטער ולבכות אל מול שמחתה הגדולה, ובכל זאת, חשש ממראית עין, שלא יאמרו שאינו בוכה אפלו מעט על אשתו, לכן בכה מעט, אך בסתר לבו שמח, בבחינת 'עין במר בוכה ולב שמח'. על פי זה פרשו את הלשון בה מנחמים אבלים "המקום ינחם אתכם" שאם היו יודעים את המקום הגבוה והעליון שנמצאת נשמתו של הנפטר, היו מתנחמים מכך. הוסיף מרן לנחם את האלמנה: לנו צר מאד, הפרידה קשה עלינו, עינינו עיני בשר ודם, ואיננו יודעים חשבונות שמים, אך הם ודאי שמחים למעלה שמחה רבהשאי אפשר לתאר ולשער, הרבצת התורה שלהם עומדת להם לזכות בעולם הבא. (ע"פ אוצרותינו)

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

מעשה שהיה...

חי בזכותו! | ספור על הרה"צ רבי חיים פינטו זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת כ"ק

הצדיק רבי

חיים פינטו

זצ"ל

(טו' חשוון – תרח"צ)

הצדיק רבי חיים פינטו זצ"ל- המכונה ר' חיים הקטן, כדי להבדילו מסבו הצדיק המאור הגדול, ר' חיים - הראשון רבנו נולד בשנת ה'תרכ"ד לאביו: הצדיק ר' הדאן (ר' יהודה). רבנו נודע כצדיק נשגב שתפילותיו וברכותיו אינן שבות ריקס. שמו התפרסם והמונים פקדו את ביתו לבקשת ברכה, תפילה ועצה. באהבתו הגדולה לעניי ישראל חיזק ותמך כמנהג אבותיו בעניי מוגדור. נהג ללבוש מלבושים פשוטים, לשבת בין העניים, לעודד את רוחם, לשמחם וקרבים לתורה ומצוות. בכל יום היה נכנס לבית איזה עני ושואל: "מה הכנתם היום לאכול, כי אני רוצה לאכול איתכם", באותם ימים מאכל העניים היה סלט ירקות או לחם עם תה. הצדיק היה יושב איתם ואכל מלחמם ושמח יחד איתם, ואח"כ בירך אותם ונפרד מהם לשלום. ולא היה אוהב לאכול משולחנם של עשירים. בעל צדקה גדול, ובכל פעם שהיה מחלק צדקה לעניים, היה מכבס תיכף את המטפחת, שבה היה מניח כסף (מנהגו היה לרכז כסף במטפחת ייעודית), באחד הימים נשאל לפרש הדבר, ענה להם הצדיק: "הלכלוך הגדול של העולם הזה הוא הכסף, לכן כל פעם שאני מחלק את הכסף לעניים, מייד כשאני מסיים את החלוקה, אני מכבס את המטפחת שלי מקליפות הלכלוך של העולם הזה". כארבע שנים לפני הסתלקותו עבר ממוגאדור לקזבלנקה, טרם נסיעתו קרא לבנו והודיעו, כי הוא חש שעבים שחורים מכסים את שמי היהדות וגזירות נוראות מאיימות, על כן יש להתחזק בעבודת ה', להתפלל ולהתחנן כדי להעביר את רוע הגזירה, או לכל הפחות להקל אותה ולו במעט. טרם הסתלקותו איבד את מאור עיניו, אך תמיד ידע מי ניצב לידו וכיצד מראהו. נפטר ב-ט"ו מר-חשוון ה'תרצ"ח כשנה לפני פרוץ השואה. ציונו בקזבלנקה שבמרוקו. רבנו חי ופעל כ-73 שנים. בזמן פטירתו הספידו הרב הקדוש ר' שמעון אביקציץ זצ"ל - והיה גשם חזק מאוד, והרב הנ"ל ביקש "בזכות הצדיק יפסק הגשם" וכך היה. ת.נ.צ.ב.ה. וזיע"א

שנים רבות לאחר פטירתו של ר' חיים, נסע הרב של קריית-ביאליק, ר' עמינדב קריספין, באוטובוס מחיפה לתל-אביב. על ידו ישב קצין משטרה, בעל דרגה בכירה, ובין השניים התפתחה שיחה. תוך כדי שיחה התברר להם מוצאם המשותף, העיר מוגאדור. "זכית להכיר את הרב חיים פינטו?", שאל הרב. "כמובן", ענה הקצין, "וכי מי אינו מכיר את הצדיק? אני חייב לו את חיי". לתמיהתו של הרב, סיפר לו הקצין, כיצד ניצלו חייו בזכותו של ר' חיים פינטו. "כאשר הייתי נער צעיר", התחיל הקצין את סיפורו, "רציתי לרכוש משאית, ולהוביל סחורות בחברת תובלה צרפתית. זו הייתה פרנסה טובה, אבל באותו זמן היו הדרכים בחזקת סכנה. מלחמה התנהלה בין הממשל הצרפתי במרוקו לבין המורדים המוסלמים, שארבו בדרכים לנוסעים והרגו בהם. אמי דאגה לי מאוד, ועל כן לקחה אותי לביתו של ר' חיים לבקש את ברכתו, לפני שאני עושה צעד כל כך משמעותי בחיי, ועוזב את הבית. שמחתי לקבל את ברכת הרב, אבל, כאשר ציווה עליי לקנות גלימת מוסלמים ולהניח אותה בתא הנהג- התקוממתי כולי. "כבוד הרב", אמרתי, "כיום כבר לא נוהגים ללבוש גלימות. זה לבוש מיושן, והדור הצעיר מתקדם ומתלבש בחליפות אירופאיות. מדוע שאני שאינני מוסלמי, חייב להחזיק גלימה בתא הנהג?". "עשה כדבריי", ענה לי הרב בניחותא, "יום יבוא והגלימה תציל את חיידך". אמי הפצירה בי מאוד לשמוע בקול הרב, וגם אני חשבתי, שאם לא יועיל בודאי לא יזיק להחזיק גלימה בתא הנהג. אחרי הכל, הגלימה לא תופסת מקום רב, ואם היא מקופלת- אף אחד לא מבחין בה. אמי קנתה לי גלימה, ואני הנחתי אותה על יד תיק הטלית והתפילין בתא הנהג. התחלתי לעבוד כנהג בחברת מובילים, והנסיעות הממושכות ברחבי הארץ השכיחו ממני את הגלימה. באחד הלילות הגענו לחניון ועצרנו לחניית לילה. היה זה חניון מסודר לנהגים, שבו נהגנו ללון מחשש להתנפלות המורדים. בהיותי עייף מהדרך הארוכה, התכרבלתי בתא הנהג והתכוונתי לשינה ממושכת. בגלל הקור, התעטפתי בגלימה, וכעבור מספר דקות ישנתי שנת עמלים מתוקה. בבוקר התעוררתי משנתי העמוקה, רענן ומלא כוחות. הסטתי את הגלימה, הורדתי את השמיכה והצאתי החוצה אל החניון. מראה הזוועה שנתגלה לעיני עורר בי חלחלה. התברר, כי באותו לילה הגיעו המורדים המוסלמים לחניון. הם עברו בלאט ממשאית למשאית, ובכל מקום, שבו ראו נהג בעל לבוש אירופאי, חשבו שהוא צרפתי והרגו אותו. מי שהיה עטוף בגלימה המוסלמית המסורתית, ניצל מהגורל המר. מכיוון שהייתי עטוף בגלימה, הסיקו שגם אני מוסלמי, ולא נגעו בי לרעה. למחרת האירוע הנורא, עזבתי את חברת התובלה. מיהרתי לבית הצדיק, ברכתי ברכת "הגומל", ובאותו שבוע ארזתי את חפצי ועליתי לארץ ישראל. זכותו של הצדיק רבי חיים פינטו עמדה לי להינצל ולעלות לארץ", סיים הקצין את סיפורו המדהים, "ובזכותו אני חי!"

(נלקט בשינוי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים)

השידוכים בבניין הבית היהודי

” ולקחת אשה לבני ליצחק... ” (כד, ד)

בשבוע זה בו אנו קוראים על השידוך של יצחק ורבקה שנעשה ע”י אליעזר, כשמעוררים על ענין זה לחשוב על מעוכבי זיווג ולנסות להציע להם שידוכים, חייב שהדבר הזה יגרום להתעוררות אצל השני לנסות לחשוב ולהציע שידוך לשכן, לקרוב משפחה וכו', כי העניין הזה הוא הבעיה הכי גדולה שיש בדורנו שישנם רבים מאוד עד אין מספר שהם מעוכבי שידוך, ימים ולילות הם לא ישנים, לא אוכלים, עיניהם רכות כלאה ויושבים ומצפים שיציעו להם שידוכים, וכידוע בכל דור יש את הבעיה של אותו הדור ובדורנו זה הבעיה הכי מרכזית שיש רח”ל, ומי שמתעסק ומנסה ומתאמץ ומשתדל אפילו ע”י תפילה על השני לפתור את הבעיה הקב”ה מונע ממנו את כל הבעיות האחרות שיש בדור מידה כנגד מידה. מסופר על הדברי חיים מצאנז וכן על רבי יוסף חיים זוננפלד זיע”א שהיו נותנים כסף לכל מי שהציע להם שידוך כי היו אומרים שכל שידוך מקדם את השידוך האמיתי כי נגזר שבשביל השידוך האמיתי יהיו כך וכך הצעות. ובפרט היום שמספר השדכנים הולך ומתדלדל וגם הם מתעסקים בעיקר עם צעירים ובעלי יכולת. וכל המתעסק בזה צריך לזכור שכל הצאצאים עד סוף כל הדורות הכל בזכות השדכן שעשה את השידוך. רק צריך להתבונן סביבנו ולא להתייאש כלל גם כשלא הולך פתאום אחרי כמה הצעות נסגר שידוך בסי”ד כשמתאמצים מצליחים בסוף. וגם המו”ן שידוכים שנראים כלא מתאימים יכול להיות שזה השידוך.

הובא בספר 'כאיל תערוג' מדברי מרן הגרא”ל שטינמן זצ”ל: יש השואלים האם להתעסק בהצעות שידוכים לאחר, אם יגרום הדבר לביטול תורה. התשובה על כך היא, שפעם אחת שאל אחד למרן החזון איש זיע”א, אם מותר לו לנסוע לחתונה אם יגרום לו הדבר לביטול תורה. והשיב שכיום הלא על כל דבר קטן סוגרים את הגמרא, ואם כן, אין יכול להיפטר מלהציע הצעת שידוכים גם אם יגרום לו לביטול תורה. והחזון איש היה זה שהציע את הצעת השידוך של אחותו. ואומרים שהיה אומר שהחסרון היחידי של ההצעה היה, שנפלה במוחו בשעת תפילת שמונה עשרה, ואף על פי כן הציע שידוך זה שממנו יצא בן כהגר”ח קניבסקי 'בלי עין הרע'. וכי לא כדאי היה להתעסק בשידוך זה”...

מרן רבי חיים קניבסקי זיע”א היה עוסק רבות בהצעת שידוכים, ואם היה לו רעיון לשידוך היה ממחר להציע אותו מיד ללא שום עיכובים. סיפרה הרבנית ע”ה שפעם חזר מכולל 'חזון איש' מותש ועייף, והתחיל לפשוט את הכובע והחליפה, ולפתע נזכר בהצעת שידוך שעלתה לו, ומיד לבש שוב את הכובע והחליפה ופנה לצאת. הרבנית העירה לו מה דחוף עכשיו. תאכל קודם ואחר כך תציע. רבי חיים השיב לה שאם יש לאדם רעיון של שידוך עליו להציע זאת מיד ולא להמתין. על מרן רבי אליהו דסלר זיע”א, מסופר שהוא לא חסך טירחה וזמן מעצמו בהשתדלותו להקמת בתים נאמנים בישראל. יום אחד נתקבלה אצלו ידיעה ממיודעו רבי נפתלי שיקוביצקי, רבה של גייטסהד, כי הוצעה לבתו כהצעת שידוכין בחור מארץ ישראל. הרב הבין את חובתו לעת כזאת, והוא עם זוגתו הרבנית קמו ונסעו באופן מיוחד נסיעה ארוכה למאוד (באותם ימים) למושבה 'זכרון יעקב' שבצפון הארץ, כדי להתעניין בדבר מקרוב, ולסמוך את ידיהם על השידוך שאכן יצא לפועל”.

כמה הנחיות וסגולות בענייני שידוכים

שידוך שמגיע לאדם יגיע ולא יעזור שום דבר, אף אחד לא יכול להרוס והקב”ה יכוון שלא ישאלו מי שיכול להכשיל וכדומה. כמו כן משידוך שמגיע לאדם אי אפשר לברוח, כי זה יכול לשוב חזרה בזווג שני ר”ל. וידוע מהרב שך שהרבה פעמים הקב”ה עושה אדם חולה או מזווג אותו עם מישהו לא מתאים כדי שבזיווג שני יתרצה להינשא למותאמת לו באמת. ולכן שידוך לא צריך להתאים מאה אחוז כי אין מושלם בעולם, ומספיק שמתאים לו בשבעים אחוז, ולכך מי שדוחה שידוך שדי מתאים לו הוא עלול להפסיד את זיווגו. ודבר ראשון צריך להעדיף בשידוך שיהיה יראת שמים ובעל מידות טובות, וכל השאר כגון תלמיד חכם וחכמה הוא דבר מישני והוא בונוס, כי העיקר בנישואין הוא מידות וכן יראת שמים. ומצינו הרבה פעמים הורים חלשים ובנים מוכשרים וכן להיפך, וכשאדם צריך להתפשר עדיף שיתפשר על מה יאמרו כגון גיל יותר מבוגר של הכלה (הרבנית של הרב שטינמן היתה מבוגרת ממנו בארבע שנים) או חיצוניות או דברים שלא לוקחים בגלל גאוה, בת בית יעקב היא נקראת בת תלמיד חכם. אם הצד השני הוריד את השידוך לא צריך לקחת ללב כי כשהוא מוריד זה סימן שזה לא השידוך שלך ואם הייתם נישאים לא היה לכם טוב, ולכן גם לא להתפלל על שידוך מסוים שיהיה, אלא רק להתפלל שיהיה הכי טוב אם זה זה, ושילך מהר ובקלות. ואם זה לא זה, אז שירד מהר. הרבה פעמים יש עיכוב לשידוך כי יש קפידות של אנשים עליך, לכן לחפש במי פגעת ולבקש מחילה. **מרן רבי חיים קניבסקי זצ”ל** היה אומר שיש סגולה להתפלל ע”י באר, כי ע”י באר נפקדו האמהות בשידוכם, וכל אחד יש באיזור ביתו באר ששם לוקחים מים שלנו וכדומה. **מרן רבי חיים קניבסקי זצ”ל היה אומר** שיש להתפלל על זיווגים של הילדים כבר מעת שנולדים. **מרן רבי חיים** המליץ ללמוד מסכת קידושין כסגולה לזיווג. **סגולה נוספת היא** לומר שיר למעלות אשא עיני קודם יהיו לרצון (השני) של תפילת הלחש (שמונה עשרה) ולבקש שם על זיווג. ויש אומרים שיאמר אחרי שפסע עושה שלום לפני יהיו לרצון... שיבנה בית המקדש שיר למעלות ויתפלל על זיווג. **עוד סגולה מובאת ב'כף החיים'** שאבי הבת או הבחור יתפללו בקידוש לבנה לפני סימן טוב ומזל טוב על זיווג. **עוד סגולה שאמר אותה רבות רבי חיים קניבסקי זצ”ל** לומר עשרה פרקי תהילים כל יום. **עוד רעיון שמובא מגדולי ישראל** היות והמכה הגדולה של דורינו היא צרת הבת ובתים רבים מחכים זמן רב לזיווגם, הרעיון הוא לעשות לקב”ה משהו שאנו לא מחוייבים, משהו שהוא כנגד הטבע, איזה מצווה וטרחה שהיא מחוץ למחוייבות שלנו, ועל ידי זה נזכה שגם הקב”ה יעשה לנו כנגד הטבע. ולסיום, כל אדם שיש בסביבתו מישהו שצריך ונזקק לזיווג עליו להתאמץ על זה, והיות וזה לא קל כי כל אדם יש לו את העיסוקים שלו, וה' הטוב יאמר לצרותינו די ויזכו כל עם ישראל למצוא את זיווגם הטוב במהרה לרוב נחת דקדושה. (מתוך העלון 'ברינה יקצורו')

טעם בפרשה

חיי לרכ

'נחום' חמוד שאפשר ללחוש לו איזה חיזוק קטן וגם אם לא, אתה נותן לו איזה חיוך קטן או פירגון נעים, ועכשיו שיהיה איזה שיעור תורה בערוץ 1400 הוא כבר לא יסתפק אם להקשיב, הוא יגיד: הדוסים האלה דווקא די מעניינים...! כי גם חיוך קטן מאדם שומר תורה ומצוות נותן קירבה, וכשיש קירבה אז ייתכן שאפשר להקשיב פעם לאיזה רב 'דוס' שנותן עכשיו שיעור באיזה תוכנית.

גם אברהם בעצמו התחתן עם אישה בשם קטורה. מי היא אותה קטורה?? הגר (רש"י)!

מדוע היא נקרת קטורה?? ברש"י יש כמה פירושים אך 'במדרש הבאור' מפורש בגלל סיבה אחרת, מה היא? **"ולמה נקראת קטורה? שבתחלה היתה מקטרת לעבודה זרה ולבסוף היו מעשיה נאין כקטורת"**

אתם מבינים איפה אברהם חי... אברהם אבינו, כל מי שהוא נוגע בו וכל מי שהוא קשור אליו מיד מתחיל להתקרב ולהיטהר. הוא התחתן עם אישה שמקטרת לעבודה זרה, והפך אותה לצדיקה כקטורת!

ויש את הגמרא הידועה על אברהם אבינו, שכשהוא היה מארח אורחים בביתו, הוא לא הסתפק בלהגיש להם אוכל משובח, הוא מיד היה מרעיף עליהם טל של רוחניות ואמונה, מה הוא אמר להם. אומרת הגמרא בסוטה דף י עמוד ב :

"מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב, כיצד? לאחר ש[הוא אירח את העוברים ושבים והם] אכלו ושתו, עמדו לברכו, אמר להם וכי משלי אכלתם, [הרי] משל אלהי עולם אכלתם, [מיד הם] הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם."

כך רואים איך שאברהם בכל הזדמנות שהיא הוא מפיץ עוד ועוד יהדות בעולם... עוד אמונה בעולם... וכמובן הכול בנועם ושלווה - שהרי אברהם עשה את זה אחרי שהם אכלו ושתו והיו מרוצים כמו שצריך... הוא לא עשה את זה באמצע שהם היו בונים בנין...

אבל איפה שאפשר אנחנו מפיצים בטחון ויורים אמונה, ובכך נראה בקרוב גאולה!!!

מדהים לראות כמה שאברהם אבינו עסוק כל היום בלהפיץ עוד את שמו של הקב"ה בעולם, ובכול הזדמנות שיש לו הוא מקרב עוד מישהו, ומחזק עוד נשמה!!!

אברהם אבינו מבקש מאליעזר שייקח אישה לבנו. מאיפה לקחת? מבנות 'חרן'! מי הם בנות חרן? בנות משפחתו, ובנות קרוביו!

מה יש בבנות משפחתו? הם יותר צדיקות?? הבני דודים שלו כל כך צדיקים וקדושים...?

אנחנו יודעים מי הסחורה שם... לבן, בתואל, ועוד כל מיני מרעין בישין ומסוכנים!! אז מה העניין לקחת דווקא לשם???

אז זהו, שאברהם לא היה עסוק בייחוס חשוב ונפלא. אברהם היה עסוק לגמרי בדברים אחרים.

אברהם עסוק בלקרב עוד אנשים לבורא עולם, ולכן הוא שולח דווקא לבנות משפחתו, ומדוע?

אומר המדרש הגדול: **למה שלח [אברהם] לקחת אשה לבנו משם, והלא כלם עובדי עבודה זרה היו וכו' ? אלא אמר אברהם : הואיל ואני מגיר גרים, אגיר ממשפחתי ומבית אבי, שהם קודמים לכל. ולא עוד, אלא שהם קרובי תשובה [קרובים לעשות תשובה]"**

זאת אומרת: אברהם אבינו עסוק כל הזמן בלקרב עוד אנשים תחת כנפי השכינה, ועכשיו יש לו הזדמנות טובה לקרב מישהו, למה? כי הרי יצחק הבן שלי מתחתן, האישה שלו תהיה אצלנו בבית, ומי שנמצא אצלנו בבית למעלה משעה כבר יוצא עם כיפה ופאות... אז אנחנו נקרב אותה לעבודת השם, והרווחנו עוד נשמה.

נו, למי יש זכות קדימה לכך?? למשפחה! אז לוקחים מהמשפחה!!

אתה מבין, אברהם אבינו בכל נושא ובכל עניין עסוק באיך עוד להפיץ יהדות!

איך זה קשור אלינו?? כי כשיש לי פנצ'ר בגלגל ואני מתקן אותו במוסך 'יוסף את נחום', יש שם בפניה איזה

לבית אלון ומבורק!

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות והגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 0672-917-250 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

פרשת חיי שרה

הקב"ה משלם שכר על כל מעשה קטן שאדם עושה

"וַיִּרְצֶן אֶחָד לָבָן אֶל-הָאִישׁ הַחֹצֵה אֶל-הָעֵינִי: רש"י (ד"ה וירצן) שואל למה רץ (לבן) ועל מה רץ? עונה רש"י: כיון שראה את הנזם, ככתוב "ויהי כראות את הנזם" אמר, עשיר הוא זה, ונתן עיניו בממון.

אור החיים (ד"ה ולרבה אח ושמו לבן וגו') כותב לפי דברי חז"ל (במד"ד י) שאמרו כשכתוב את המילה "שמו" ואחר כך את שמו שנקרא בו האדם כמו שכתוב במגילת רות: (ב א) "ושמו בועז, ושם האיש אלמלך" (שם א' ב') סימן שהיו צדיקים אבל הרשעים הם קודמים לשם שכתוב (שמואל א כ"ה) "נבל שמו" קודם את שמו הפרטי ואחר כך את המילה שמו, **אם כן שואל אור החיים** למה לגבי לבן הוא נכתב כדרך הצדיקים שהתורה כותבת וְשָׁמוּ לָבָן. ולתרוץ לדבר אומר אור החיים: יש להעיר שכתוב על לבן "וירץ" למה רץ, וחז"ל (ילקוט קט) אמרו: לפי שראה הנזם וכיון נתן עיניו בממון, כדברי רש"י, ועדיין קשה. אם כן היה לו להקדים לומר ויהי כראות וגו' ורק אחר כך וירץ וגו'. והפסוק הקדים את ריצת לבן לראיית הנזם שעל רבקה

ומתוך אור החיים אכן הכוונה היא כי לבן חרד לקראת האיש בידוע מה שעבר בינו ובין רבקה מהדברים ומקירוב הדעת והוא איש נכרי הרי זה מגיד כי דברים בגו ולזה לבש קנאה אולי שיש פה התנהגות לא ראויה של אלעזר ורץ לקראתו לפגוע בו בקנאתו את צניעותה של אחרת וכיון שכונתו בריצה זו היא לקנאת אחרת משום צניעותה למעשה זה יחס כי אחרת ייחוסין של צדיקים. לכן אמר הפסוק וישמו לבן כי ה' מעשה צדיקים עשה בזה ואין הקב"ה מקפח שכר בריה. זה היה תחילת מחשבתו של לבן, שאלעזר לא התנהג כראוי ולכן התחיל לרוץ. אבל אחר כך כשראה את הצמידים ואת כל דיבורה וסיפורה, נרגעה רוחו, כיון ושב אפו של לבן. שלפני שראה את הצמידים חשדו בדבר של חוסר צניעות. ואף על פי שתחילה חשדו, מודיע הכתוב שיצא לקראת האיש לא לרע אלא אדרבה לאכסניו ולהחזיק לו טובה ובוזה נתיישב ע"כ אנו רואים מדברי אור החיים הקדוש שלבן הרשע זכה להכתב כצדיק "שמו לבן" כיון שקנא על חוסר צניעות שאין הקב"ה מקפח ומקבל עליו. וכל מעשה אפילו קטן, גם של רשע נרשם בשמים ומקבל עליו שכר.

רש"י (פי מפתח) בד"ה "לכלב תשליכון אתו..." אומר ללמדך הכתוב שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, שנאמר "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונך" (שמות יא, ז), אמר הקב"ה תנו לו שכרו שאת הנבילות ישליכו לכלב (מכילתא פ"ב): מרש"י אנו רואים שאפילו לכלב הקב"ה משלם שכר על שהכלב לא חרץ את לשונו. הקב"ה שילם את שכרו וצויה שנבלה- "לכלב תשליכון אתו". על מעשה שעשית תקבל את המגיע לך.

האור החיים פרשת קורח ד"ה: "אל תפן אל מנחתם", כותב: לגבי קרח ועדתו משה אמר להקב"ה אל יפן למנחתם: והכוונה בזה כיון שאין לך אדם שאין בידו מצוות ומעשים טובים, ואין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה ובריה ואפילו של רשעים שכתוב (דברים לב) "אל אמונה ואין עול", וצא ולמד משכר פסיעותיו של נבוכדנצר הרשע (סנהדרין צו). אשר על כן חש משה שתעמוד להם איזה מצוה שבידם שהזכות תולה, לזה בקש מה' ואמר "אל תפן אל מנחתם"- פירושו: אפילו זכות שכר הגיעה מנחה לה' לא יפן לה.

כותב הספורנו (דברים ט) ד"ה "ומשלם לשונאיו" וטעם רשע וטוב לו הוא לשתי סבות: האחת הוא זכות אבות. והשנית איזה זכות שנמצא לרשע עצמו בלתי מגיע אל שיזכה בו לחיי עוה"ב ומשלם לו בעולם הזה שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה.

הגמרא בנזיר כג' אומרת: אמר רבי יוחנן אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה אפילו שכר שיחה נאה שהרי בתו של לוט הבכירה שקראה לבנה "מואב" מאב שלא היה בזה מספיק צניעות אמר לו הקב"ה למשה שאתה יכול לשעבדם אבל בתו של לוט הצעירה שקראה לבנה 'בן עמי' בצניעות הקב"ה אסר למשה אפילו לשעבדם. מכל הדברים האלו אנו רואים שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, שעל כל דבר קטן הקב"ה רושם ומשלם את שכרו, ובריה היא אפילו בעל חי כמו שראינו לעיל לגבי הכלב.

הגמרא (מסכת סנהדרין צו) מספרת: שאל המלך בלאדן מדוע השמש הקדימה היום: אמר: "חזקתו המלך חלה והברייה וה' עשה לו סימן על ידי השמש שיבריא". אמר: "יש אדם כזה ולא אשלח לו מכתב בשלומי! וכתבו במכתב: "שלום למלך חזקתו, שלום לעיר ירושלים, שלום לא-לוקים הגדול", נבוכדנצר היה אז הסופר וכתב המכתבים של המלך, באותו זמן לא היה שם

התורה הקדושה
4:09
התורה הקדושה
5:17
התורה הקדושה
5:54

נבוכדנצר, כשבא שאל אותם: "כיצד כתבתם?" אמרו לו: "כך כתבנו" אמר להו: "אתם קוראים לקב"ה אלקים הגדול וכותבים אותו לבסוף, תשנו וכך תכתבו שלום לא-לוקים הגדול, שלום לעיר ירושלים, שלום לשלח שיתקן זאת", נבוכדנצר רץ אחריו, כשרץ ארבע פסיעות בא המלאך גבריאל והעמידו שלא יוכל נבוכדנצר לרוץ יותר ועל משעה קטן של ארבע פסיעות אלו זכה למלוך על כל העולם, אמר ר' יוחנן אילמלא לא בא גבריאל והעמידו ולא נתן לו לרוץ יותר לא היה תקנה לשונאיהם (שם) של ישראל משכרו המרובה שהיה מקבל נבוכדנצר. לומדים מכאן מה גדול שכר מצווה על מעשה כזה קטן של ד' צעדים זכה למלוך על כל העולם. המתאמץ וטורח במצווה כמה שכר אין קץ יזכה לעתיד לבא, אין לזלזל בכל מצווה שהיא.

מסופר על אשתו של הגאון מוילנא, שסופר ע"י החפץ חיים זצ"ל, אשת הגר"מ וחברתה, שהבטיחו זו לזו שהראשונה מהן שתלך לעולמה תבוא תוך שלושים יום לפטירתה, לספר לחברתה "מה נעשה שם בשמים!!". והנה כשנפטרה אחת מהן, קיימה את הבטחתה ובאה תוך שלושים יום וספרה לחברתה: האם את זוכרת פעם שהלכנו לאסוף נדבות לענין נחון, ראינו מרחוק את גבירה פלונית ונופנו לה ביד, "שתמתין" לנו על מנת שנוכל לגשת אליה ולהתרים אותה, ובכן, "אותו נפנוף" נרשם, ומקבלים עליו שכר.

מעשה בהגאון רי"מ גורדון זצ"ל ראש ישיבת "לומז'א" ששה בלונדון וקיבל מכתב ממשפחתו, על ענין של הכנסת כלה חשוב מאד, עבור כלה שהשידוך עמד להתבטל מחמת ענינים כספיים. וכשנדע הענין להגרי"י אברמסקי זצ"ל גאב"ד "לונדון" נדרז מיד לאסוף את הסכום הדרוש, ולא נתקרה דעתו עד ששלשל במו ידיו את המעטפה, עם ההמחאה הכספית בתיבת הדואר. כשנדע להגרי"מ גורדון על כך, שאל להגרי"י אברמסקי על מה ראה לטרוח כל כך לשלשל בעצמו את המכתב לתיבת דואר? ועל כך ענה לו: הלא מפיו של מר שמעתי את הסיפור כי אשת הגרי"א ורעותה לעל ואמרה לה זכור לך יום פלוני שהלכנו לאסוף נדבות לדבר מצווה ראינו מרחוק את הגבירה, נפנפנו אליה ביד לאות שתמתין לנו, ונגישו לקבל את התרומה. והנה גם אותו נפנוף קל נרשם למעלה בספר הזיכרונות. וסיים הגרי"י אברמסקי: אם אפילו נפנוף קל נרשם למעלה, כל שכן שפעולה זו של שלשול המכתב של הכסף, בודאי שגרשמה למעלה, ולכן לא ויתרתי על כך לשלוח ע"י שליח, אלא השתדלתי לשלוח בעצמי את המכתב, כדי לזכות במצווה רבה. (מרבצי תורה ומוסר ח"ד עמוד ל"ב)

שור הישיבות שאין לגייס את בחורי הישיבות כיון שתורתם שומרת ומצילה אותנו ובזכות זה ניצל ממוות בטוח

בשיחות על פרשת וישלח בספר החדש "לעשות רצונך", מספר המחבר הגאון הצדיק רבי יצחק קולדצקי שליט"א: אספר עובדה מעניינת מלפני למעלה מחמשים שנה הזכורה לי אישית: לאחר מלחמת תשכ"ז, התעורר - כפי שקורה אחת לכמה שנים - הדיון הרגיש בנושא גיוס בני הישיבות. הרמטכ"ל וראשי הצבא אשר עינם היתה צרה בהתפתחות הישיבות הקדושות, התריעו שיש לבלום את הגידול במספר דחויי הגיוס מכל הישיבות הידועות. והממשלה הקימה ועדת שרים לבחינת הנושא. אבי-מורי הגאון רבי שכנא קולדצקי זצ"ל, שימש אז כמזכיר בית הדין הגדול ושררה ידידות עמוקה וקרובה בינו לבין הסבא, רשכבה"ג מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. הייתה לו לאבא נשיאת-חן וסייעתא-דשמיא להשפיע על אנשים, גם כאלו הרחוקים מתורה ומצוות. מרן הגרי"ש אלישיב ביקש ממנו אז שייפגש עם שר הבטחון דאז, מ. דיין, ויסביר לו מה זו תורה ומהם בני ישיבה, שיתאר לו את מסירות הנפש באלפיים שנות גלות בשביל ללמוד תורה בקדושה ובטהרה. בפגישה, אמר לו אבא בין הדברים: "אם תיקח בחורי ישיבות אתה מסכן את כל יושבי ארץ ישראל". כנראה הדברים שיצאו מנהמת-ליבו התהוה של אבא נכנסו אל ליבו והשפיעו את פולחם. למחרת התקיים דיון ושר הביטחון דיבר בוועדה כמו 'נטורי קרתא'... אף-אחד לא ידע מה עומד מאחורי השינויים הדרמטיים בדעותיו אבל אנתנו ידענו גם ידענו. הוא אמר אז מעל דוכן הכנסת: "מה! אנתנו נגייס בחורי ישיבות? מי יגן על עם ישראל? מי שמר עלינו בכל שנות גלותנו אם לא התורה! הייחבם להשאיר מנחה של בני ישיבות שישבו וילמדו ויגנו פעם על עם ישראל בתורתם!" אך לא היתה לו ברירה מול חבריו והוחלט שלא לחולל לעת - עתה שינויים מרחיקי-לכת, אלא רק לא לשר צירופן של ישיבות חדשות להסדר 'תורתו אומנותו'. אך העיקר, שירדו מהדרישה להפסיק את הדיווחים לגמרי. כך נשאר ההסדר הקיים למשך שנים רבות נוספות. אך בכך לא תם הסיפור. *** למי שזוכר, היה לו לאותו שר מנהג חובבני, שיגעוני ממש, של חיפוש אחר עתיקות. (גם בתפקידו כשר הביטחון הוא השקיע הרבה מזמנו בשביל פטירות ארכאולוגיות). והנה כשבועיים לאחר אותו נאום מופלא בכנסת ואתה שיחה עם אבא, הוא השתתף בחפירה ארכאולוגית שזים בגבול הערים חולון ואזור, ותוך כדי פעולה התמוטטה החפירה בעת ששהה בה והוא נקבר תחתיה. הנוכחים היו בטוחים שהוא שבק חיים לכל חי, אך למעשה הוא ניצל ממוות בדרך נס ממש. כולם חשבו שהוא מת, אבל למעשה הוא הצליח להיחלץ מתחת למפולת בדרך לא דרך ולהישאר בחיים. בימים שאחרי, הוא יצר קשר טלפוני עם אבא ואמר לו נרגשות: **"הרב קולדצקי! בטוחני שאתה השארת אותי בחיים! הרופאים עומדים תמיהים איך נשארתי חי, ואני מרגיש שהזכות הזאת שקיבלתי את דבריך שלא לתמוך בגיוס בני הישיבות הצילה את חיי!"** הקב"ה משלם שכר על כל מעשה קטן וגדול מובא במדרש וקרא רבה נ פרשת קדושים פרשת כ"ה, אין אמר הקדוש ברוך הוא למשה, אמור לישראל: בני עסקו בתורה, ואין אתם מתייראים משום אומה".

ביקש ברכה ממקבל הביזיונות וזכה לשתי ישועות

שמי מנחם. הסיפור שלי התרחש בחורף אחד, שהתברך בגשמים, תודה לך. בשהייה חודש שבת, צעדתי ברחובה של עיר בשעה עשר בלילה. זו השעה שבחוריי הישיבה קטנה מסיימים את חוק לימודם והולכים הביתה. קבוצה של כשלושים בחורים יצאה במרוצה מבנין הישיבה קטנה, ואני עברתי על פניהם. משוהו בהבעתם של הבחורים, ובשיח השקט שלהם, היה נראה לי קצת אחר. מין מתח עמד באוויר. המשכתי ללכת, ופתאום שמעתי צעקה. התברר לי שכל הבחורים חיכו לבחור האחרון שיצא, ואחד מהם שם לו רגל. הבחור יצא במרוצה נתקל ברגלו של חברו, והשתטח אפיים ארצה. הוא נפל לתוך שלולית מים עכורה, וספג מכה חזקה מאוד. הוא התרומם לאט, כשהוא נראה נורא. כל החולצה שלו שחורה, נוטפת, הפנים שלו רטובות, וטיפות מים ניתזים ממנו, החליפה שחוטה, הכובע מעוקם, כל כולו מזכיר את התיאור על המן שהלך אבל וחפוי ראש, אחרי שזרקו עליו דלי של ספוגינה. וכל זה – מול שלושים בחורים שעומדים ומסתכלים. הרגשתי שאני לא מסוגל להכיל את זה. התיבשתי בשבילו. ריחמתי עליו, ריחמתי על הבחורים שאין להם מושג איזה עוול הם עשו עכשיו לחבר שלהם. ריח של סכנה עלה באפי. זהו אירוע רב נפגעים! הבחור האומלל, הבחור ששגשג, כל אלה שנתנו יד למעשה הזה, כולם נמצאים בסיכון עכשיו. הפחד מהדין וחשבון שעושה המעשה צטרף לתת, והרחמים על הבחור הנפגע לא נתנו לי מנוח. ראיתי שהבחור עלה חזרה לבנין הישיבה, והחלטתי – אני נכנס אחרי, לעודד אותו, לתת לו הרגשה שהוא לא לבד, ולנסות לרכז לו את ההשפלה הנוראה שהוא חש. כשהגעתי לישיבה ראיתי אותו יושב ובוכה בכי מטלטל. זה לא סתם שכתוב על משה רבינו בתיבה שקול בכיו היה קול של נער, שהוא יוטר מעורר רחמים. תינוק בוכה – זה דבר רגיל, אבל בחור שיושב ובוכה, זה מראה שאתה לא יכול להכיל. ההשפלה שהוא חש היתה כל כך עמוקה. תבינו, הסיפור הזה הרי לא היה המערכה הראשונה. הבחורים קצמו כאן על איזה מעשה מצדו של הבחור. בהמשך הבנתו שהוא העביר שולחן משיעור אחד לשיעור אחר. אני נכנס לפרטי העניין, ובהחלט יתכן שלא היה צדק עם הבחור, אבל כבר אז, כשראה כמה חבריו כועסים עליו, הוא סבל. הוא יצא אחרון, לבד, בעוד כל חבריו יוצאים יחד, בחבורה. הנפילה האיומה שלו היתה רק המכה בפטיש לסבל ולעלבון שהיו היום מנת חלקו. עמדתי לידו, ליטפתי אותו, כמה בחורים עדיני נפש חזרו גם כן לישיבה, כשהבעה של חרטה ורחמים על פניהם, אבל הוא לא התייחס אליהם. גם אני לא. אולי היה עלי להעמיד אותם על חומרת העניין, אך למעשה לא שוחחתי איתם כלל. מעייני היו נתונים רק לבחור הסחוט, תרתי משמע. אמרתי לו, לבחור: עברת עכשיו חוויה משפילה. זה דבר מאוד מאד קשה, אני לא מקנא במי שפגע בו ועבר על 'המלביץ פני חברו ברבים', ילא מאחל לאף אחד להיות במקום הזה. אבל אתה, שאתה כבר נמצא כאן, תדע לך שזה זמן מאוד מאוד גדול. קיבלת עכשיו רגעים גדולים וחשובים. תחשוב מה אתה רוצה לבקש, שתצליח במבחנים לישיבה גדולה, שיהיה לך חברותא טוב, אם משהו במשפחה שלכם צריך יוועה, רפואה, זוג שעוד לא נפקד בילדים – תתפלל עליהם. זה זמן גדול. הבחור המשיך ובכה, הוא היה נסער מאוד, ובכל זאת הקשיב לי. יש לי אחות בשידוכים, אמרתי לו, כבר תקופה ארוכה. תבדוק אותה שתמצא את הזיווג שלה. יש לי קרובת משפחה מאושפזת בבית חולים. אגא, תבדך אותה ברפואה שלמה. הבחור השתק, אבל הצליח לעצור, ולבדך את האנשים שהזכרתי לפניו לטובה. הוא בירך את אחותי בזיווג הגון ואת קרובת משפחתי ברפואה שלמה. עמדתי שם עוד קצת, עד שהיה נראה כאן, שיהיה נרגע מעט, והלכתי לדרכי. יומיים אחר כך עלתה הצעת שידוך הגונה לאחותי, ושבויעים מאז המפגש שלי עם הבחור היא התארכה למזל טוב! מצבה של קרובת משפחתי שבבית החולים השתפר פלאים. היא שוחררה תוך שבוע, וזמן קצר אחר כך חזרה ללימודים סדירים בבית הספר. הברכות התקיימו באופן מפתיע ובמבחרות. לא היה כל ספק שהישועות שראינו בעיינינו הן מכוח ברכתו של הבחור בעת הביזיון. חזרתי אל הבחור, סיפרתי לו על הישועות שלנו, הזמנתי אותו לווארט ולאירוסין, והוא השתתף גם בחתונה. כל בחורי הישיבה נודעו מהברכות שהתקיימו, ונוצר מזה חיזוק גדול. הבחור עצמו קלט איזו טובה עשו עמו מן השמים, והוא הצליח למחול לחבר שלו. באותם רגעים שהיה מהנהגלים ואינם עולבים, פשוט הקפיצו אותו בכמה דרגות. הוא היה כמו גדול בישראל שברכותיו מתקיימות: הסיפור התפרסם ברבים, אני עצמי סיפרתי אותו לכל החפץ לשמוע, ביניהם רב של קהילה, מורה הוראה.

קיבל בזיונות ושחק וכלתו ילדה בנקל למרות מצב החירום שהיתה

הוא סיפר לי כמה הסיפור השפיע עליו. תקופה לאחר מכן, בערב פסח, הוא קיבל טלפון מאחד מבני קהילתו, יהודי שהיו לו טענות על החלוקה של קמחא דפסחא. הוא לא הבין מדוע נתנו לו מעט כל כך. וכך, בתוך הערב פסח, בין שאלה אחת לשניה, בין מכירת חמץ אחת לחברתה, בדיוק בתקופה שהרב מתמסר באופן מיוחד לבני קהילתו, הן ברוחניות והן בגשמיות, הוא מקבל קיתון של רותחין. היהודי פשוט הרים את קולו בצעקות, והטיח ברב את כל תסכולו. הרב סיפר לי אחר כך: "זיכרתי את הסיפור שסיפרת לי, ולמרות שהיה לי מה להסביר, שתקתי נתינו לו לפרוק הכל, ולא אמרתי מילה. סיימתי את הטלפון בכמה מילות הרגעה והווי. הטלפון הזה היה לי כמו מכה על הפנים, בדיוק בתקופה שאני כל כך מתאמץ בשביל כולם." הרב סיפר לי שאחרי כמה שעות התברר לו איזו טובה אדירה היתה טמונה בטלפון הזה. כלתו שהתה בחדר לידה, כאשר לפתע נכנסה למצב חרום. התקשרו אל הרב שיתפלל עליה, והוא התפלל שהכל יעבור בשלום. אכן, באורח פלא, הכל הסתדר, נולד תינוק בריא ושלם, ושלוש לאם ולילד. "יואני יודע שהישועה שהגיעה אלינו היא מכוח אותו ביזיון שהיה מנת חלקי באותו יום". וזה – הגם שלא היה ברבים. עצם השתיקה, ההבלגה, עצם המעמד של להיות מהנהגלים כי אינם עולבים, יש בו כוח אדיר! אנתנו צריכים להיות מוכנים למצבים כאלו, כי הזדמנויות כאלו אי אפשר להזמין, הן באות בפתע פתאום, אבל אם כזה קורה וחסרים שהם מתנה גדולה מן השמים – אפשר לפעול גדולות ונצורות. [גליון השגחה פרטית]

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א סעודת הודיה שזכה לביזיונות

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א זימן אנשים רבים וערך סעודת הודיה. שאלוהו החסידים מהו הנס שאירע לרב, ואמר להם: "אדם אחד גרם לי ביזיון גדול בפומבי". הוסיפו החסידים לשאול: "לשם מה יש לערוך סעודת הודיה על ביזיון?" הסביר הרבי: "כאשר אדם חולה מבריא, הוא עורך סעודת הודיה, מכיוון שנתמרקו עוונותיו בייסורים. הרי כאשר נפסקו יסוריו – אות היא שכבר נשלם מירוקו. כיצא בו, אדם שהתבזה, נפטר מיסוריו תמורת הביזיון – אות היא שירחמו עליו משמים ופסקו לו שיתמרקו עוונותיו בצורה קלה, ועל זה בדיוק אני עורך סעודת הודיה!"

ביזה את עצמו כדי שישכחו מביזיון חברו ונפתחו לו מעיינות החכמה הרה"ק רבי אלימלך בידרמן שליט"א סיפר: שמעתי מעשה נורא מאת הגאון הגדול רבי יוחנן וואזנר שליט"א (ראב"ד במונטריאול) לפני זמן מה נבחר אצלו אברך צעיר בן 26 שנים בלבד שבא לפניו לעמוד בכור המבחן. האברך גילה בקיאות ובהירות נפלאה בשולחן ערוך אבן העזר. הרב יצא מכליו ממש לנוכח המראה הגדול הזה. אברך צעיר אושר ידיו רב לו באופן אשר אינו מתאים כלל לפי מניין שנותיו אלא רק לזקן ויושב בשיבה... בנוסף האברך סיפר כי סיים את הש"ס כמה פעמים ומכחן כבר בהוראה... לאחרונה הגאון ר' יוחנן נפש אל אבי הת"ח והוא הכביר בשבח בנו אשר היו ממש כאחד הגדולים. האבא סיפר שבנו בילדותו וגם בתחילת שנותיו בישיבה כלל לא היה מוכשר – לא בידיעת התורה ולא בהבנת התורה, אלא כך היה מעשה: כשהיה בן שיעור ב' בישיבה קטנה בעיר מונסי, בחור צעיר נכנס לישיבה כשיעור א'. 'המשיך האב וסיפר: "הבחור היה נחבא אל הכלים והיה ביישן. הגבאי קרא את הבחור הביישן לעלות לתורה. הבחור לא ידע איך להחזיק את עצמו. זיעה קרה שטפה את כל גופו ובקושי רב נגמס את הברכות. ב' בני הבין את הנעשה וחשש שמא יעשו הבחורים 'מטעמים' וילעגו ויבזו לו, מה שיעמיק את הפגיעה בנפש הרבה של הבחור לכל ימיו וגם עלול לפגוע ולהקיש דורות. ב' בני ניגש אל הגבאי וביקש ממנו לעשות 'הגבהה' - להגביה את ספר התורה לאחר הקריאה (כפי מנהג האשכנזים). הגבאי הסכים. הבן ניגש אל הבימה, תפס את ספר התורה ועשה 'הגבהה' כמו שנהוגים לעשות בשמחת תורה... כלומר הוא הפך את הס"ת שכתוב לצד הקהל ואילו הקהל מכוון כנגד פניו. מיד נשמעו צעקות: "לא יעשה כן במקומו" וכי, וגעשו ורעשו הרוחות... לאחר התפילה אחד מראשי הישיבה החליט לסלק את ב' בני מיד מהישיבה בהטעמו: "וכי אנתנו מחזיקים לצינים וקלי דעת כמותו?!". אבל איש אחד מראשי הישיבה חשב שלפני עושים כן צריך לשאול אותו מדוע עשה כן. הבחור הסביר לו שעשה זאת כדי שידברו וילעגו לו וישכחו מהעלייה" של הבחור הביישן. מאותו היום נפתחו לו מעיינות החכמה. הבחור עלה ונתעלה עד שהגיע בגיל 26 לכאלו הישגים בתורה - מורה הוראה בפועל, בעל מידות טובות, סיים כמה פעמים את הש"ס... ("רפידתו והב ע"פ אסדר לסעודתא")

אמר לאשתו שתבה אותו כל ימיו כל ימיו של רבי יוסף הצדיק גאב"ד פוזנה, הייתה זוגתו הרבנית, בתו של בעל ה"נודע ביהודה", ונהגת להיכנס לחדרו בשעה שהיו אצלו אנשים ומלעיגה ומבזה אותו בפניהם בדברי גנאי חמורים, באומרה כי אינו אדם חשוב כפי שהם מבינים אלא ריק ופוחז ואין בו כל מידה טובה. ואילו רבי יוסף היה שומע רפרפו ואינו משיב דבר ומעולם לא הקפיד על כך ולא רגז עליו. בתחילה לא יכלו טובי העיר לשאת את עלבון רבם, אך לאט לאט הסתגלו לכך והצטערו שהרבנית אינה יודעת לכבד את בעלה הרב. והיו רבני פוזנה תמהים על התנהגותה בשעה שאביה היה מתיחס אליו בכבוד גדול ואת התבטא פעם וכתב עליו: "כבודי ומרים ראשי, כל הנחת של לעת זקונתי, ותורה ומעשים טובים הוא יחיד בדורו... ויזהה כשנפטר רבי יוסף נתגלתה התעלומה על מה שהשפילה הרבנית את כבודו. בשעה שהיה הרב שוכב במיטתו וכולם סובבים אותו ובוכים, נכנסה הרבנית אף היא לבכות על מות בעלה והכריזה בקול רם: "ר' יוסף! תן הודאה לפני כולם שאתה הוא שהכרחת אותי והטלת עלי לבזותך בפני רבים כל ימי חייך... לא מרוע לב חלילה או מפני שלא ידעתי להעריך גדולתך רגמתי לך בזיונות אלו, אלא שכך היה רצונך. כי בטרם נישואינו התנית עימי שאתייחס אליך בקלות ראש בפני רבים שלא תיפול ברשת הגאווה. עוד בחברותך כולם העידו עליך שאתה צדיק גמור ואתה תמיד היית ירא שמה על ידי מילדת העלה אתבד חלוקה לעולם הבא, אנכי בעל כורחי, נגד רצוני קימתי מה שהטלת עלי". וספרו הנכוחים בחדר שנדהמו הכל לראות כיצד הניד רבי יוסף הנפטר את ראשו לאות הסכמה לאמיתת דבריה.

בזיון הבריא את אביו

סיפר אברך יקר שאביו מבוגר וחולה ובמצב מאד קשה, כל המדדים הראו שהמצב גרוע, הרופאים אמרו להם שאין הרבה סיכוי. הוא בא לבקר ולהשיגח על אביו. פתאום בבית החולים ביזו אותו בצורה נוראה מאד והוא שתק לכל אורך הביזיון. לאחר מכן הלך לבניו ובירך אותם ופתאום תוך זמן קצר השתנו כל המדדים הרפואיים לטובה, ואביו קם, אכל ומצבו השתפר מאד.

סיפר הרב אלימלך בידרמן יהודי אשד ברך חלל הסדר לדרום אפריקה כיון שפה בארץ ביזו אותו מאד בגין דבר מסוים. בהגיעו לאפריקה ראה זוג ונכנס עימם לשיחה ואז נודע לו שאחת עשרה שנה לא היה להם ילדים. אמר להם אותו יהודי: "קיבלתי הרבה בזיונות, יהי רצון שבזכות בזיונות אלו תזכו לבנים". ואכן בחודש שבת לשנה הבאה האשה ילדה.

סיפור נוסף: ישבתי בבית מדרש אחד בירושלים, ולפתע ניגש אלי יהודי וסיפר לי: במשך שנים רבות הייתי חֲשׂוֹן בנים. הדבר גרם לי ולרעייתי צער איום-ונורא. הוצרכנו לילך מרופא לרופא, על מנת להשגים את שאיפתו של כל בן-אנוש, ולזכות לזרע של קיימא. שאיפתנו זו לא התגשמה במשך שנים מאז החתונה. והנה, הוא ממשך בסיפורו, יום אחד מצאתי בספר 'עלני לשבח' המביא את העצה שנתן הגר"ח קניבסקי זצ"ל לאדם שהיה חֲשׂוֹן בנים, שיחפש אדם העונה לתואר 'הנעלביץ ואין עולבין', ויבקש ברכה ממנו, ובעזרת השם יוועה. ומובא שם בספר, שהיהודי ההוא עשה כעצת הגאון ר"ח זצ"ל ונושע בצורה פילאית ומיוחדת במינה. היהודי שפגשני בבית המדרש, המשיך לספר שחשב לעצמו שאם הקב"ה זימן לידו את הסיפור הנ"ל ואת העצה הכתובה בו, אולי הסגולה היא ממתנה גם לו... החלטתי שבמקום שאמשיך לחפש רפואה למכתי, אחפש יהודי שהעליבו אותו והוא לא השיב ולא הגיב, אלא ספג את העלבונות שהטיחו בו, ואבקש ממנו ברכה... ואז החלו הספקות לכרסם בי; מהיכן משיגים יהודי כזה הנעלב ואינו עולב? הרי אי אפשר לפרסם בעיתונים שאני מחפש אותו, כדי שיתקשר אלי... גם אי אפשר לתלות מודעה כזו בבית הכנסת... אבל החלטתי לקום ממקומי, ולהתחיל לחפש... והלא-יאומן הזה התרחש ממש לנגד עיניי! כבר בצעדי הראשונים נכנסתי לבית מדרש פלוני, והנה ניגלה לפני מחזה שהתאים 'במדויק למה שחיפשתי... ראתי כמה אנשים מקיפים יהודי ומעליבים אותו והוא אינו מגיב: לא פחות ולא יותר! דבר נמשך כמה דקות, ומיד לאחר שהמעליבים עזבוהו, ניגשתי אליו שערתי-נפש רבה וסיפרתי דברים כהווייתם, וביקשתי ממנו שיברכני. ואכן היהודי בירך אותי בכוונה, ולאחר 9 חודשים נולד לי בן. דומה שאין צורך להאריך במיסורי ההשכל' הנובעים מודעה זה, אבל יש ללמוד מכך את העיקר, והוא, עד כמה גדולה מעלתו של הנעלב ואינו עולב. ידע לו כל 'נעלב' שכזה, שגם אם אף אחד לא ניגש אליו, ולא ביקש ממנו שיברכנו, הרי שניתנו לו כוחות סגוליים עצומים, ותפילתו אינה תפילה של אדם רגיל. התפילה שהוא מתפלל, בכוחה להביא ישועות גדולות על עצמו ועל כל הסובבים אותו!

[א] הצלי אין צריך מליחה לפי שהאש שואב הדם לכן במקום שאין מלח מצוי יצלה הבשר ואחר כך יוכל לבשלו ואם צולחו על גבי הגחלים ממש אף על פי שאין מקום אור חלל בין הצלי לגחלים כדי שיזוב הדם לית לן מה דמכל מקום נראה משאב שאיב הדם ואינו מניחו לחזור להבלע בבשר ולא עוד אלא אפילו אם צולחו על הקרקע והוא התנור שהוא גרוף וקטום דאין כאן אש בעל אלא חרסו של תנור הוא חם מאד ורורתו שרי מפני שתוקף החום לבדו נמי הוא שורף ולא חיישינן שמה אחר שנפלט הדם חוזר ויבולע מיהו אין להתיר לצלות הבשר בתוך המחבת בלי שום משקה אף על פי שהיא על האש וחמה כמו גחלים ממש והטעם מפני שהיא כלי ולא חשיב זה צליה :

[ב] הא דאמרין נראה משאב שאיב היינו דוקא דם המכונס בבשר שהוא ועודו בקרבו ולא יצא עדיין אבל אם דם אחר נטף על הבשר הנה בזה אדרבא טבע האש להבליע על הדם בתוך הבשר ולכן לדעת מרן ז"ל בזה שהיה סולדת בו אם הוא בלא רוטב כגון צלי אינו אוסר אלא כדי נטילה גם כשנטף היה צונן ולדעת הרמ"א צריך ששים וכן הוא הדין אם נטף עליו אחר שהסירו מן האש והיה חם כחום שהיה על האש נמי דינא הכי :

[ג] אם גבינה קרה ולחה נפלה על הצלי בעודו חם צריכה הגבינה קליפה מפני שבלעה מן הבשר דאף על גב דלא פלטה בולעת טעם בשר

[ד] אף על גב דאמרנו הצלי אין צריך מליחה מכל מקום המנהג לפזר עליו מלח מעט כשהוא תחוב בשפוד וצולה אותו תכף ומיד כדי שלא יתמלא המלח שפורו עליו מדם וצריך להזהר בכך לצלות מיד לאחר שפור מלח ועוד צריך להזהיר עוד בין בצלי זה בין בצלי שצלו אותו בלא מלח כלל שלא יגלגלו השפוד תמיד אבל באקראי לית לן בה [מותר להלגל ולהפך השיפוד אפילו במהירות ובאופן תמידי ואפילו בתחילת הצליה ואין לחוש שמה הבשר יפלוט הדם ויחזור ויבלע ממנו מפני האש שואבו מיד ומותר לחתוך בסכין על האש אף שהבשר לא נמלח ולא נצלה כל צורכו וכן המנהג] והשותין תרופה שאסורים באכילת מלח יכולים צלותו בלא פיזור מלח תחלה אפילו דבר מועט :

[ה] בשר שצולין בלא מליחה או אם מולחו מעט כשתחובו בשפוד וצולחו מיד אם רצה לבשלו אחר צלייתו צריך צליה גמורה דהיינו כל צרכו ולא סגי בחצי צלייתו ואף על גב שהרמ"א סובר דסגי בחצי צלייתו ואף על פי שבבגד נהגים בכבד שצולין אותו חצי צלייתו ואחר כך מבשלים אותו אין ללמוד דין הבשר מדין הכבד ד"ל דוקא בכבד נהגו בכך בשר ומוח צליה דידה פועל יד רבוי דם יתר עם כל זה ריכך הוא טפי מן הבשר ונחצי צליה דידה פועל האש יותר מחצי צליה של הבשר ועוד דגם בכבד אין מנהג ברור וחוק יען כי דבר זה אינם עושים אלא בבתי העניים שיבשלו הכבד אחר הצליה ורוב בני אדם אוכלין הכבד צלי ומעוטא דמעוטא הם המבשלים אותו ויש לומר מחסרון ידיעה נהגו כך ואין זה מנהג ותיקין ולכך ראוי להורות להם שגם הבשר יצולחו צליה גמורה כשרוצים לבשלו וכל שכן הכבד שנצלה בלא מליחה שצריך לצלותו צליה גמורה וכדעת מר"ן ז"ל מיהו אותם ששותין תרופה ואסורים באכילת מלח משך ארבעים יום יש להקל להם לצלות חצי צליה ולבשלו שאם יצלו צליה גמורה לא יהיה טעם בשר בתבשיל שיזוב שומן הבשר בצליה וכיון ששותין זה בשביל חולי יש להקל [בשר שצלאו חצי בישול ובישולו בסיור מותר] :

[ו] בשר שלא נמלח או שנמלח בעודו בשפוד ונצלה מיד טוב להזהר שלא יסירו השפוד שתחוב בו הבשר מן האש כדי לתקן האש או לסיבה אחרת קודם שנצלה הבשר חצי צלייתו ואף על גב שבבגד נהגו היתר ויש להם על מה שסימוכו עם כל זה בעל נפש יחמיר להזהר בזה ותבא עליו ברכה :

[ז] בשר שצולין בלא מליחה או שנמלח מעט בעודו בשפוד אין נותנין ככר לחם וכיוצא תחת הצלי כדי לקבל שומן הנוטף ממנו גם לכתחילה אסור לצלות בשר שנמלח כדינו קודם צליה עם בשר שנצלה בלא מליחה ובדיעבד מותר ויש אוסרין לכתחילה ליתן בצלים בשפוד בין חתיכת בשר לחתיכת בשר ולצלותם יחד ויש מתירין והמחמיר תבא עליו ברכה : [מותר לכתחילה לתת בצלים או תפוח אדמה וכיוצא בשיפוד בין חתיכות הבשר לצלותם יחד וכן המנהג, אסור לצלות כבד, בשר שלא נמלח כשעטוף בנייר שנחשב ככלי שאינו מנוקב ואף בדיעבד ראוי להחמיר]

[ח] בשר שנמלח כדרכו לקדרה ששהה שיעור מליחה ורוצה לצלותו צריך שידחתו קודם צליה הדחה גמורה ג' פעמים כאשר ידחתו לקדרה ואם שכח ולא הדחתו קודם צליה ידחתו אחר צליה וגם עתה ידחתו ג' פעמים כדן הדחה דלאחר מליחה מיהו בשר שהודח הדחה הראשונה מן הדם שעליו כשהביאו מן הקצב ואחר כך תחבו בשפוד ומלחו בעודו תחוב בשפוד וצלה אותו תיכף ומיד אין צריך להדחתו אחר צליה דאין לחוש לדם שעל המלח מפני שהוא אחר שפיזר עליו המלח בהיותו בשפוד הניחו תכף ומיד על האש ואז האש מונע המלח מלבלוע הדם ומה שנראה לעינים מוהל אדום על הבשר אחר צליה אינו אלא חמר בשר וכן בבגד לאכול הצלי הזה בלא הדחה : במה דברים אמורים כשרוצה לאכול צלי אבל אם רוצה לבשלו אחר צליה צריך להדחתו קודם שיבשלו משום מראית העין וכן נוהגים בבגד להדית הכבד אחר צליה כשרוצים לבשלו :

[ט] בשר ששהה שלשה ימים מעת לעת בלא מליחה נתייבש דמו בתוכו ולא יצא עוד על ידי מליחה אפילו אם יתנוהו במים פושרין ואם בשלו נאסר ואפילו שלא בשלו לגמרי אלא שם אותו בקדרה שהיה סולדת בו אסור כדן בשר שלא נמלח אבל מותר לצלותו ולאכול ויש למלחו קצת קודם

צליה: [בשר במקמיא אפילו שהה עשרה ימים או יותר אין לחוש שמה יתייבש דמו בתוכו ומותר למולחו ולהדחתו לקדרה לאחר שיפשיד וכן המנהג בשמו בארץ ישראל על פי רבני ירושלים, וההדמים לדבר ה' מחמירים בזה וגם לנוהגים להקל מה טוב אם לאחר מליחה והדחה יתנו הבשר רק לאחר שהמים רתחו כדי לצרף היתר נוסף של חליטה, בשר ששהה שלשה ימים בלי מליחה וזקוקים לו לבשלו יש לשרותו במים כשעה שלימה כדי שיתעורר דמו לצאת על ידי מליחה ולאחר מליחה יתנוהו לתוך מים רותחים שיחלטו אותו ומותר]

[י] בשר זה אחר שצלאו נמי לא יבשלו ואף על פי שמלחו קודם צליה מליחה גמורה שהוא שיעור דאינו נאכל מחמת מלחו וכל זה לכתחילה אבל בדיעבד אם בשלו אחר צליה מותר ואם הוא ערב שבת ויש שעת הדחק שאין מוציא בשר אחר לקנות אז גם לכתחילה מותר לבשלו אחר צליה והוא הדין לצורך סעודת מצוה נמי שרי לבשלו לכתחילה אחר צליה וכן הוא הדין בהפסד מרובה יש להתיר בישול אחר צליה :

[יא] בשר ששהה ג' ימים בלא מליחה אם נמלח בכלי שאינו מנוקב דינו כדן בשר דעלמא דאם שהה בכלי שיעור שיתנו מים על האש ויוכלו להתריח אז נאסר הבשר הזה גם לצלי :

[יב] בשר ששהה שלשה ימים בלא מליחה אם מלחו עם בשר הראוי למליחה שמולחו למרות שמלחם יחד יש היתר לבשר זה ששהה תקנה בצליה והבשר השני הראוי למליחה שמלחו להוציא דמו מותר אחר מליחה בין בבישול בין בצליה :

[יג] שומן של בשר ואווז דינו כמו הבשר דמחזיקין בו דם ואם שהה שלשה ימים בלא מליחה נאסר בבישול כדן הבשר אך כיון שהוא שומן אי אפשר לצלותו כי נימוח ואם יערבו בשומן אחר לבטלו גם זה אי אפשר דקיימא לן אין מבטלין איסור לכתחילה כיצד יעשה מלחנו תחילה מליחה גמורה ואחר כך יבשלו במים שיש בהם ששים פעמים כנגד זה השומן ואז יקח השומן שהוא צף למעלה והוא מותר שכבר נתבטל איסור דם בששים ואין בזה משום אין מבטלין איסור לכתחילה דדמי להגעלה שהוא עשה כדי להפליט האיסור ולכן צריך שישפוך אותם המים לאבוד ולא יהנה מהם [שומן של בשר ששהה ג' ימים בלי מליחה יש לצדד להקל שלא צריך לו צליה כיון שנימוח באש לכן ישרה הבשר כשעה שלימה במים פושרים ואחר כך ימליחהו ואחר כך יתנוהו בקדרה אחר שהמים רותחים ומותר משום הפסד ממון]

[יד] לכתחילה אין להשהות הבשר שלשה ימים בלא מליחה דחיישינן שמה יבשלו ואם השתה אותו בשוגג צריך לצלותו תיכף דחיישינן דילמא משתלי ומבשל ליה [טוב להזדרי לצלותו בהקדם] אך הכבד והכחל מותר להשהות משום דבלאו הכי אסורים בבישול ובודאי יצלנו: [כבד קפוא מותר להשהותו ולבשלו לאחר צליה]

[טו] בשר ששהה בלא מליחה וחל יום שלישי שלו שבת ראוי להורות להתיר שנכרי ישרה הבשר אך טוב יעשה שבות דשבות דהיינו ישראל יאמרו לנכרי שהוא יאמר לנכרי אחר לשרותו במים והתנוני המוכר בשר שנשאר לו בשר הרבה שאם לא ישרנו במים שבת יעבר עלי שלשה ימים ואית ליה פסידא טובא שצריך למוכרו בזול מאד דאין נאכל אלא צלי הרי זה מותר לשרותו על ידי נכרי לכולי עלמא :

[טז] בשר שנמלח אסור לכתחילה להשהותו במלחו י"ב שעות שהוא שיעור פליטת כל ציר אלא ידחתו קודם י"ב שעות ובדיעבד מותר אפילו אם שהה במלחו מעט לעת או יותר ואם הבשר נמלח בערב שבת ושכחו להדית ונזכרו ביום שבת אסור להדיתו על ידי נכרי אלא ישאר עד מוצאי שבת וידחווהו דזה חשיב כדיעבד :

[יז] בשר שנמלח ונתייבש קודם שהדחתו הדחה אחרונה אף על גב שיש ששים נגד המלח שעליו בודאי כיון דכבר נתייבש מכל מקום צריך להזהר להדיתו קודם בישול וטוב שהתיה הדחת בשר היבש בפושרין כי הפושרין טובים מן הצוננים להסיר הדם והמלח שנתייבש על הבשר ויזהר מאד שיהיו פושרין ולא חמין שהיה סולדת בו שאם כן מה הועיל בהדחה זו דהרי זה היו כמו בישול :

[יח] העושים שכר ומניחים תרנגולת בתוך דוד השכר יציא השכר חשוב מאד אך אין רוצים למלוח אותה באומרים אם ימלחו אותה יתקלקל השכר ויש ששים בשכר כנגד התרנגולת אסור למעבד לן לכתחילה ואם אי אפשר לו למלוח יצלה התרנגולת חצי צליה ויניחנה בתוך השכר :

[יט] דם הנמצא בחלב שחלבו מהצאן או מעז אם הוא מראה אדום אסור משום דם [ואם אין ששים מותר להוסיף חלב טהור לבטל הדם ולבשלו כיון שדם שבישול אסור רק מדרבנן ואם הדם נראה מיד לאחר הצליה קודם הריחה יניח החלב בתוך צוננתו וזכיות כיום תמים מעת לעת שיצול הדם וישקע למטה ואז יערו החלב והדם ישר למטה ואפילו אין ששים מותר] ואם בחליבה הראשונה או שניה מרחלים או עזים אחר לידתם מראה החלב נוטה לירוק שהוא גוון צהוב אין חשש בזה כמו שצאנו בדם בדיקה שמראה צהוב כשר שאינו דם :

זוהר הקדוש המחזיק תורה זוכה לעושר וגם לחלק טוב בעולם הבא : מדוע הקדים בברכות את זבולון ליששכר הרי יששכר עמל בתורה והתורה קודמת בכל מקום יעקב אבניו הקדימו בברכות וכן משה אלא זבולון זכה על שהוציא מפיו ונתן ליששכר לכן הקדימו מכאן לומדים שמי מחזיק ומסייע לימוד תורה לוקח ברכות למעלה ולמטה וזוכה לשני שולחנות, מה שלא זוכה אחר זוכה לעושר בעולם הזה וזוכה לשכר גדול בעולם הבא

שאלה: אשה שדרשה על קורס מסוים 3700 ₪ ואחת הנשים שלחה לה במייל שהיא מוכנה לשלם 3000 ₪ והלכה לקורס לאחר כמה ימים היא שואלת אותה מה עם ה 3700 ₪ היא ענתה לה ששלחתי לך מייל שאני מוכנה רק ב-3000 ₪ והיא אמרה לה אני לא מסכימה האם צריכה לשלם את ההפרש 700 ₪ היא טוענת שראתה את זה במייל שהיא מוכנה ב-3000 ₪ ושבאה ולא אמרה לה כלום סימן שהסכימה והיא טוענת לא הסכמתי מעולם לסכום זה עם מי התשובה תשובה: כתב שוי"ע כתב הרמב"ם פרק עשרים מהלכות מכירה הלכה א. מוכר אומר במאמרים אני מוכר לך והלוקח אומר אני קונה אלא במנה. והלך זה לביתו וזה לביתו ואחר כך נתקצצו ומשך זה החפץ סתם. אם המוכר הוא שיתבע הלוקח ונתן לו החפץ אינו נותן אלא מנה. ואם הלוקח הוא ששם ומשך זה החפץ סתם חזב ליתן מאתים: וכן הובא בשו"ע אבן העזר סימן כט סעיף ה לגבי קידושין ששם המקור לדון זה בתוספתא אם כן אף שאמרה לה 3000 והיא לא הגיבה ולא שלחה שהיא מסכימה כיון שהלכה לקורס ולא חזרה להסכמת מנהלת הקורס שתסכים לסכום זה הדין הוא שאצריכה לשלם 3700 ואף שבמקרה שמואב ברמב"ם הוא שונה שדיברו ביניהם במפורש על מחיר ולא הייתה הסכמה ביניהם אבל כאן רק שלחה מייל ויכול להיות שהיא הסכימה למחיר זה ורק עכשיו חוזרת בא מכל מקום נראה כיון שהיא ביקשה 3700 והיא אמרה לה 3000 ולא חזרה אליה שהיא מסכימה לסכום זה משמע שהיא מתנגדת לסכום זה כיון שלקוחה יזמה את ההגעה ומוסרת הקורס לא אישרה לה כלל סכום זה ולכן כשבאה לקורס צריכה לשלם 3700 ₪

בזיונות מכפרים ומביאים ברכה

כתוב בפרשה: 'משמע ודומא ומשא חדד ותימא יתור נפיש וקדמא' ראיתי דורשים את הפסוקים כך: 'משמע ודומא ומשא משמע-היינו השומע שמחריפים ומבזים אותו ובכל זאת 'דומא' - דומם היינו שותק ולא משיב 'ומשא' -היינו נושא את עלבנו ומוחל על עלבנו יזכה ל'חדד ותימא'- היינו שברכותיו ובקשותיו יהיו כמו חדד היינו כמו חוד חרב ותינת הקורעים את כל המקורגים וכמו שאמר יעקב אבינו 'אשר לחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתיו'- מתרגם התרגום היינו 'בצלוחי ובבעותי' [פירושו: בתפילתי ובתחנוני]. רואין שתפילה היא גם לשון חרב היינו שקורעת כל המסכים המפריעים לתפילה ולבקשה עלות וזוכה ליתור נפיש יתור לשון 'יתיר', בארמית משמעותו יותר, ו'נפיש' בארמית משמעותו הרבה. שני מילים אלו 'יתיר ונפיש' לשון 'הרבה'- הרבה זכות, שיהיה לו הרבה זכות מחמת שבוים פיו. כפי שכתוב: 'ותלה ארץ על בלימה'- על מי שבוים פיו בשעת מריבה עליו עומד העולם. לכן 'וקדמא' זוכה שתפילתו ובקשתו עולה לפני כולם.

זכודע מהאריז"ל והרמ"ק (תומר דבורה פ"ב) שיותר מועיל קבלת הבזיונות מאחרים, יותר מכל הסוגים שפועלים, והגם שיש לאדם עוונות ונחוצים לו הסוגים לזכודע עוונותיו - סוגי הבזיונות מפקרים יותר מכל. תומראם ספקר "קול בוכים" (לאכה ג, ל) בשם הרמ"ק (והביאו השליח הק' יומא פ' דרך חיים אות עא) שאם היו בני אדם יודעים טובת הבזיונות היו מחפשים אותם בשוקים ונרחובות.

הבזיון שכיור על מיתה-סיפור: בהקדמה לספר 'דברי יחזקאל שרגא' מביא הרב שמעון שניאורסון מעשה נורא שמעו מפי אמו וסבתו: 'הדוד שלב, רבי יוסף טייטלבוים זצ"ל, שימש כרב לעיר גדולה בחו"ל, טרם הקהילה. כרב קהילה גדולה בחו"ל, השקיע את כל חייו בפסיקת הלכה לבני קהילתו, מסר נפשו על מערכת הכשרות והטהרה, לימוד תורה ומסודות חינוך 24 שעות ביממה. לכן, בתמורה לכך, הקהילה מימנה את שכר הדירה של הרב ופרנסה אותו ואת משפחתו. אלא, שיום אחד, מקבל רבי יוסף ובני משפחתו בשרה מזועזעת ומרעידה - הגוי, בעל הדירה בה הם מתגוררים, הודיע להם כי הוא מוכר את הדירה עליהם לפנות אותה בחודש הקרוב. הבהלה היתה נוראה - לא היו דירות פנויות להשכרה באותה עיר, לפי שרוב בני העיר היו גויים מקומיים שגרו בדירותיהם, ולרכוש מבעל הדירה את הדירה, הינו דבר לא הגיוני, עקב מחירה הרב, אשר לא היה ביכולתם לעמוד בו. רבי יוסף הבין כי אם הוא מפנה את הדירה בחודש הבא, הרי שעליו לעבור לעיר אחרת, וממילא, הוא לא יוכל לשמש כאן יותר כרב, וכל שליחות חייו להגדיל תורה ולהאדירה ולהורות לבני הקהילה את הדך אשר ילכו בה - נגנו ומסתיים. בנוסף, כל התמיכה הכלכלית של הקהילה תיפסק, ומאין יתפרנס ויביא טרף לביתו ולילדיו הרבים והרבים. הבורה הקשה שברה את רעייתו ואת כל בני המשפחה. לא היה אף פתרון אחר, והם התכוננו בלב נשבר לעזיבתם את העיירה והנה, לאחר כמה ימים, פרצה קטטה בקהילה היהודית, בין שתיים מנושות הקהילה. שתייהן עמדו בפנית הרחוב והחלו לפגוע אחת בשנייה... אחת מהן, רצתה לפגוע בחברתה, ולכן הוציאה דבר שקר מפיה ואמרה: "את אשה כל כך קשה ונוראה, שאפילו מעמתי מהרבנית, אשת רב הקהילה, כי את אשה מסוכנת שצריך להתרחק ממנה". הנפגעת שמעה זאת, והתמלאה בחמת זעם על הרבנית: "ככה היא דיברה עליי!!". על כן, היא החליטה לעלות מיד אל בית הרבנית ולפתוח גם עימה במריבה ולהלה בה במילים קשות על השם רע 'שהוציאה עליה. היא דפקה על דלת ביתה של הרבנית, ובעוד הרבנית קיבלה את פניה בחיוך רחב, הנפגעת פתרה את פיה בקול גדול לעיני כל הסובבים ואמרה: "איך את לא מתביישת לומר עליי שאני אשה קשה ורעה! תתביישי לך! את בעצמך אשה מסכנה וגלמודה...". הרבנית קפאה על מקומה והיתה בהלם, על מה היא מדברת, ומדוע היא באה לפגוע בה ולעזר אותה לעיני כולם על עוול בכפה. 'מעולם לא אמרתי עליך דברים שכאלו, אני תמיד מדברת עליך דברים טובים, הסבירה הרבנית, אך הנפגעת היתה בסערת רגשות והמשיכה

לתקוף ללא רחם בצורה קשה עד למאד. הרבנית לא ידעה את נפשה וברחה לחדרה. היא נעלה את החדר ופרצה בבכי תמרורים, כמוהו מעולם לא בכתה. 'ירבונו של עולם', היא מיררה בבכי קשה, 'איני יכולה לעמוד בכל הקשיים הללו - רק לפני כמה ימים בישרת לנו בשרה נוראה ואיומה שאנו אמורים לעזוב את הקהילה שהשקענו בה את כל חיינו, וממנה אנו מתפרנסים ומאכילים את ילדנו, והנה כעת הבאת לי צער וביזיון כה קשה ונורא אשר הרגשתי כי בא לי למות מהצער והבושה שהיו לי. עד מתי ריבונו של עולם: מה אתה רוצה ממני שאתה מבני לי דברים שכאלה, אחד אחרי השני?'. היא בכתה ללא הרף עד שנרדמה על השולחן, בעוד דמעתה על עיניה. והנה לפתע, היא רואה בחלומה מחזה ברור ומיוחד מאין כמוהו: היא רואה את אבא שלה הקדוש - רבי יחזקאל שרגא תאומים זצוק"ל, ששימש בעבר כרב קהילה באותו אזור, ובמראה זורח הטיח בה ואמר: "אני מתבייש בך בתי הבכי שלך גורם לי בושה וצער בעולם העליון דעי לך כי היה עליך גזר דין קשה להיפטר מן העולם ושראיתי זאת התאמצתי בכל כוחו להיות מליץ יוסף שלך עליך ועל ילדיך הקטנים את מנת לבטל את הגזרה ולהשאיר אותם בחיים ולאחר שהתחננתי וביקשתי רחמים תפילתי התקבלה והחליטו להמיר את הגזרה שתצאו מהבית והפרנסה שלכם תפגע וגם זה לא הסיפק לכפרת עוונות ולכן החליטו לגרום לך להתבזות שזה שפכות דמים מעין מיתה ואיך את בוכה על מעשה שבזכותו ניצלתם ממות, בזיון שהביא לך חיים. ותיקף משנתה והנה הוא חלום. היא היתה המומה וזכרה כל פרט בחלום, אלא שלא חלפו כמה דקות, והנה הגיעה אותה אשה הפוגעת אל הרבנית והחלה ליפול על רגלי הרבנית בבכי וצער: "אני מבקשת סליחה, הרבנית. איך עשיתי לך צער ובושה שכזאת על לא עוול בכפיך, וכעת התברר לי כי זו שעשתה עימי מריבה המציאה עליה עלך, ואין בכך שום אמת תמחלי לו ועל תסלחי לי בבקשה!". הרבנית זכרה את החלום והרגיעה אותה כי היא לא מקפידה עליה, ואדרבה, היא מודה לה על הצער ועוגמת הנפש שהיו כפרת נפש גדולה. חלפו כמה שעות, והנה הגיע הגוי בעל הדירה ובשרה מיוחדת בפיו: "החלטתי בסוף לא למכור את הדירה וכך תוכלו להמשיך לגור" הרבנית היתה המומה וסיפרה לבעלה את גילוי החלום הנורא של אביה אשר לימד אותה כי כל צער וייסורים שיש לאדם - מכפר ומבטל מעליו דברים קשים ונוראים, והצער והסבל עצמם הינם טובה נמורה, וכל שיש לאדם זה רק לקבל זאת באהבה.

כל המעביד על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו וכמספר בגמרא (ר"ה ט"ז) 'ששכיל מדה זו שקיהה גרב הונא האריז' לו ימיו ושלטתיו, ואף לאחר שחלה ועלתה נשמתו החזירו לו נשמתו בשכיל שקיהה מחלן וסלקון ואינו מקפיד על שום אדם בשום דבר. **מסופר** על אשה שהייתה לה שכנה שהייתה מציקה ומביישת אותה מאד. היא האשימה אותה שהיא גרמה לה צער מסוים בבנין, למרות שאיננה אשמה בזה כלל. ומאז ביזתה אותה בכל הזדמנות, והמתבזה שתקה פעם אחר פעם. יום אחד היא ביישה אותה בתוך אולם שמחות, לעיני המון נשים, והמתביישת כבר לא יכלה לסבול והחליטה להחזיר לה מנה אחת אפיים על כל ביזיונותיה. ואז באה אליה אשה שאינה קשורה אליה, ואמרה לה: עשי לי טובה בה צערי שנה שאין לי ילדים, בבקשה אל תחזרי לה ותבזי אותה אלא תמחלי לה ותבקשי בשמים בזכות זה שמחלת לה שאזכה לבנים. והיא הסכימה ומחלה לה וביקשה שבזכות המחילה תזכה אותה אישה לפרי בטן. ואכן כך היה לשנה הבאה היא חתקה בן. אחרי שצריכה שנה שלא זכתה לפרי בטן. משתמא ביקשה האשה ברכות מרבנים, נסתה סגולות, וכל זה לא עזר. מה כן עזר? חסימת פיה של האשה. כמה גדול הכח של חסימת הפה.

וכן מסופר על אשה שבנה במשך חמש שנים לה זכה לפרי בטן והיא משהו שפגע בה מאד והיא לא סיפרה לאף אחד אלא מיד מחלה לה וביקשה שזכות זו תעמוד לבנה שיזכה לפרי בטן, ואכן לשנה אחרת זכה בנה לפרי בטן. **ועוד מעשה** היה באתר שפגעו בו, ואף הוציאו עליו 'פשקולילים', ובגשנתו יקיהה נוראה, הגיע להגאון הרב מרדכי אלהינו זצ"ל, ואמר לו הרב שתלך, ואל תשיב למתחריףך דבר, ובזכות שתקפה את רצון הקדמה שפד תזכה לבן זכר, וכששאלוהו זה מה הקשר בין שתיתקתו לבן זכר. השיב לו הרב: נרמז זה בתהלים: 'ששפאלנו - זכר לנו' (תהלים קלו, כג) - המשפיל עצמו - זוכה לבן זכר, וכך הנה, ונולדו לו שמו בן אהרם אלא בגים זה אחר זה. בכלל אדם לפי האמת צריך לשמוח בבזיונותיו שמביאים לו הבזיונות ישועות גדולות וכפרה גדולה.

מילי דבדחיותא: מעשה באדם שהלך לשוק, שאל את מוכר הפירות יהודי: מה אחוץ עורלה של הפירות. קפץ הפועל הערבי ונעה: אין לך מה לדאוג, באחריות, הפירות מאה אחוז עורלה.

רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדחיותא ודחי רבנן לסוף ישוב באימה ופתח בסוגיא [שבת ל']

מי שביקר אבותיו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יבין ויעורר וירומם ויצלה את התורמים הקדושים ובני ביתם: חדד אור ושרה תניה, צבן ינאל ויצפורה, יצחק ויובד תהלה חדד, דג חדד, ישראל וקרין תניה, צפורה חדד ומשפחתה, ר' יואבית חדד, וברוך וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עניי ושושנה חנוך, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זנדון, שמואל וטריט חדד, כהן שמשון ומרים, מיכאל ואליס חדד, עמוס וריאל ואורלי חדד, נחומן ושילת חדד, חדס ודינאל פראנצי, יוסף ומינה חדד, הרב אסף נתן, בת שבע חדד וכל משפחתה, אברהם וסילביה מיסס, ר' יעקב צבאן, ר' יואבית חנוך, ר' יעקב אוביב, חנוך וחיים חסווי, ר' ברכה ובו, מושוש יותן, לווינג חנוך תהילה בת שרה, רות בת תמר, רבקה בת רות עינב ליטל ומול אורין בני צפורה. שתורמים לכוללי קול כמוסין, כולל יום, כולל ליל ששי, כוללי בין הזמנים (ועד) ולעלון השבועי. מלך מלכי המלכים בחתומי שטרם ויחיים מכל צרה וטק וניק יצילם גיבה כוכב מערכתם ויבא אשר יבנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל-מלעלים כל גזירות קשות וברכות וברכות מרובות, וזכות תהרה חנוך בידם ויבטל כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומוצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכ"י. לעיני: יורם בן זילר, רחל בת מזלה, אליהו בן מבירכה. לקבלת העלון במייל: 054-8444024 כל הזכויות שמורות לצורך זיכוי הרב חנוך מותר

העלון מוקדש להצלת יחונתן ושילת חדד ובני ביתם: שה' יתברך יצילם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוק מלאה ה' כל משאלותך וכן הפסוק אשר פרו יתן ביתו וכל אשר יעשה יצליח ויזכו ויראה בעיני ובני בנים עוסקים בתורה ובני בנים עוסקים בתורה

פרשת חיי שרה תשפ"ה 50

הורינו

הורים נאמן הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י המאורות הגדולים, הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

ונתעלה, וא"כ גם יהושע שאמנם עכשיו אינו בדרגה הגבוהה של משה אבל יעבור זמן וגם הוא יגדל ויתעלה ויגיע לדרגתו של משה רבנו. אבל זקנים שבאותו הדור, הם הכירו את משה כבר כשהיה צעיר יותר, והם יכלו לומר שכבר אז משה היה כחמה לעומת איך שיהושע עכשיו כלבנה.

וכך גם יצחק שאינו יכול להעיד על שנות ה' של אמו, בכך שאינו מספיד, הרי מפרסם את דברי אביו על עיקר גודל מעלתה וצדקתה של אמו: בת ק' כבת כ' לחטא מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין אף בת ק' בלא חטא, שכולן שווים לטובה

וְיִצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לְחַי רְאִי (כ"ד, ס"ב)

וברש"י מפרש בשם המדרש: שהלך להביא את הגר לאברהם אביו שישאנה.

ומוכח מכאן שגם עניין זה חלק ממצוות כיבוד אב, שיצחק דאג לאברהם שלא יישאר אלמן אלא יחזור לשאת את הגר. (ויש אומרים שעשה כן משום כל המתפלל על חברו וע"כ זכה לשאת את רבקה)

וְיָבֵא אֲבֵרָהֶם לְסֶפֶד לְשָׂרָה וּלְבִכְתָּה (כ"ג, ב')

צריך ביאור מדוע דווקא אברהם ספד לשרה, ולא מצינו שיצחק ספד לה. ובספר 'פרדס יוסף' תירץ שאברהם ספד לשרה שכל חייה שווים לצדקות, ובזה יצחק לא יכול היה להעיד שהרי נולד כשכבר הייתה בת תשעים שנה. (ולכן דווקא משום כבודה לא ספד לה, שהרי עיקר גדלותה מצויה במה שהוא אינו יכול לספוד, ונמצא שדווקא בכך שהוא אינו מספיד - הוא מכבד את אמו ביותר, שמפרסם עוד יותר את דברי אביו על גדלותה המופלאה שכל חייה שווים לטובה)

ומדמה דבריו על דברי הגמרא¹ על זמן פטירת משה רבנו: זקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה. וצריך להבין מדוע דווקא הזקנים ראו את זה, הלא גם הצעירים הכירו את משה בסוף ימיו ורואים עכשיו את יהושע ואת ההבדל בינו ובין משה.

אלא שהצעירים שבאותו הדור שלא הכירו את משה בצעירותו, יכולים היו לחשוב כי בצעירותו לא היה משה בדרגתו הגבוהה, ואולי היה כמו שעכשיו יהושע, אלא שבמשך הזמן נתגדל

1. בבא בתרא ע"ה.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

קריאת שם על שם ההורים - חלק ראשון

וגדר החיוב הוא שאם האב יצטער ויתבייש שלא קראו על שמו, זו חובה לנהוג כן שהרי אסור לצערו ולביישו בשום דרך, אבל אם אין בכך בושה אלא רק תוספת כבוד כאשר נוהגים כן, הרי זו מצווה קיומית שניתן לזכות בה.

וכתבו האחרונים לעניין קריאה בשם אבי האב תחילה או אבי האם, שהולכים אחר מנהג עדת האב, ואם אין מנהג קבוע, אבי האב קודם. וכתבו עוד שגם בקהילות הקוראות על שם סב חי, יש להקדים קריאה על שם סב שנפטר לפני קריאה על שם סב חי⁴.

נהגו לקרוא שם לכן הנולד כשם הסבא, משום כבוד הסבא. ובספר שדה חמד¹ כתב "שזהו כבודו וטובת המת וזכרו לדור דור". וכן כתבו עוד מהפוסקים שזו תועלת לנשמה שקוראים על שמה. וכך מוזכר המנהג כבר בדברי המדרש² וכן אנו מוצאים בשושלת התנאים מצאצאי הלל הזקן שנקראו כך: רבי שמעון, רבן גמליאל, רבי שמעון, רבן גמליאל, רבי שמעון, רבן גמליאל, רבי שמעון.

בחלק מקהילות הספרדים נוהגים כך אף בחיי הסבא, ובקהילות האשכנזים נהגו לקרוא על שם אדם רק לאחר פטירתו. ובספר דברי הימים³ רואים בפסוק אֶלֶה הַיּוֹנִי בְּנֵי כָלֵב בֶּן חוּר, שחור שהיה בן כָּלֵב קרא לבנו כָּלֵב בחיי אביו.

1. מערכה כ' ק"ד 2. בראשית רבה ל"ז ז': שם הָאֶחָד פֶּלַג פִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ, רַבִּי יוֹסִי אָמַר הָרֵאשׁוֹנִים עַל יְדֵי שֶׁהָיוּ מִפִּירִים אֶת יְחוּסֵיהֶם הָיוּ מוֹצִיאִין שְׁמֵן לְשֵׁם הַמָּאֲרָע, אֲבָל אֲנִי שָׂאִין אֲנִי מִפִּירִים אֶת יְחוּסֵי, אֲנִי מוֹצִיאִין לְשֵׁם אֲבוֹתֵינוּ וְכוּ'. 3. דברי הימים א' פרק ב' פסוק נ' 4. יביע אומר ה' יו"ד כ"א, ועוד

מעשה אבות

סיפור מהחיים

את הצטיינותו של הגאון רבי צבי ברוידא זצ"ל, חתנו של הסבא מקלם, במצוות כיבוד אב ואם, אין לתאר במילים. כל מכתביו אל הוריו שנשארו לזכרון, מלאי הערצה, אהבה ויראה לאין שיעור. היחס של רב צבי אליהם לא היה רק כבן להוריו, כי אם מזכיר יותר את יחסו של עבד למלכו. את אביו, שהמשיך וחי שנים רבות אחרי פטירת אמו, מכנה הוא במכתביו "מחמד חיי", כשהוא חותם: "עבדך בנך כל הימים".

כשקיבל את תמונת אביו, תלה אותה כנגד מקום מושבו, וכתב, שבכל פעם שמתבונן הוא בהוד פניו של אביו, מתמלא הוא בושא ונמנע ממעשים שאינם רצויים. ויש לו הרגש בזה, כמו שמסופר אצל יוסף הצדיק שדמות דיוקנו של אביו נראתה לו ובכך נמנע מעבירה. וכן הזכיר רבות כמה היה מצטער שאינו נמצא בקרבת אביו ואין לו את האפשרות לשמשו, כשהוא מזכיר את דברי חז"ל על עשרים ושתיים שנה שלא היה יעקב בבית אביו וכו'. בערוב ימיו הצליח רבי צבי לעלות ולשכון בארץ הקודש ולשרת את אביו בפועל, כמו שייחל וציפה כל ימיו, לקיים את המצווה הגדולה והקדושה הזאת בגופו.

***

על הרה"ג דוד צבי זילברשטיין זצ"ל שהיה מעמודי התווך של היהדות החרדית בתקופת ביסוסה באזור בני ברק ותל אביב, מסופר שהיה חי בעוני ודחקות נוראה, ובמשך תקופה היה קשה לו לכלכל את הוריו שהגיעו מלודז' שבפולין. לנוכח מצב זה שלא מתאפשר לו לדאוג להוריו, היה שרוי בצער ועגמת נפש, כשהדבר ניכר על פניו.

באחד הימים נסע רבי דוד צבי באוטובוס ופגשו הרה"ח רבי יעקב הלפרין ז"ל ותוך כדי שיחה עימו שאלו - למה נפלו פניך כך, השיבו רבי דוד צבי: מכיון שאין בידי כסף להחזיק את הורי. שאלו רבי יעקב כמה עולה ארוחות חמות ומזינות עבור ההורים, ורבי דוד צבי חישב ונקב בסכום. נענה רבי יעקב הלפרין ואמר: אני מוכן לתת לך סכום כסף שיספיק לך להחזקת הוריי, ובתנאי שאני אקבל את שכר המצווה... השיב לו רבי דוד צבי "צריך אני להתיישב בעניין".

מיד נסע רבי דוד צבי אל מרן החזון אי"ש זצוק"ל והציע בפניו את העניין כולו, כשהוא שואל - כיצד עליו לנהוג. השיבו מרן החזון אי"ש זצוק"ל: מה השאלה, שתפסידו את שכר המצווה? בשביל הורים צריך להיות מוכנים אפילו לקפוץ לגיהנום!.. אולם לאחר מכן הוסיף בחיוך: להקב"ה יש מספיק גם בשבילך וגם בשביל רבי יעקב..

***

פעמים מצד ההלכה אין חיוב להתחשב בדעת ההורים, אולם ההרגל להתעלם מדעתם יכול להביא להשחתת המידות, וכפי שסיפר הגאון הצדיק רבי דב יפה זצוק"ל: אל ביתו של מרן החזון אי"ש הגיע בן תורה לשאול אודות עניין מסוים, והשיבו מרן החזון אי"ש לשלילה. לאחר זמן הגיע אל החזון אי"ש אביו של אותו שואל, והביע את דעתו בעניין בו שאל בנו, והחזון אי"ש שוחח עימו בדבר. אחר כך קרא לי מרן החזון אי"ש זצוק"ל ואמר, "אי אפשר כל כך להתאכזר על האבא", והוסיף, "רבי אלחנן (וסרמן. ה.) אומר שמה שמותר לשנות מפני השלום, הרי זה רק פעם אחת שיצא כך שנאלצים לשנות. אך אם אדם יתמיד בדרך כזו, הוא ייהפך לשקרן. ואף כאן, אף שמדובר בנושא בו אינו מחויב, הרי אם הבן יתמיד בכך שלא להתחשב בדעת אביו - יהיה אכזרי!"

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com

או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת וירא: כאשר האב או האם מסכים לשולחן עם ילדיהם, החיוב הוא לתת להם ראשונים את המנה היפה ביותר. (ערוך השולחן)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו - עד היכן? וגודל השכר הרוחני!

מוצאים אצל יוסף הצדיק, שכתוב אצלו⁵ **וַיַּעַל לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל אָבִיו**, ופירשו בעלי התוספות **"עליה הייתה לו על שהלך לקראת אביו לכבודו"**. והלא דברים קל וחומר, ומה יוסף הצדיק יסוד העולם זכה לעלייה בדרגתו הרמה על ידי קיום מצוות כיבוד אב, וודאי אנחנו במיעוט ערכנו שתתעלה נפשנו ונשמנתו ממצווה חשובה זו. ומובא מהגאון בעל ה'שבט הלוי' מרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל שהיה אומר מחז"ל שכל מה שזכה שלמה המלך למלכות היה בזכות הידורו הגדול במצוות כיבוד אב, ככתוב באריכות בספר מלכים. ובמשך חכמה⁶ כתב שלכן זכה בנימין שנפל קודש הקדשים להיות בחלקו ונחלתו, כי הוא לא השתתף במכירת יוסף ולא ציער את אביו, **כי גדול שכר מצוות כיבוד אב**. ומוסיף רמז לכך מהמעשה המפורסם המובא בירושלמי⁷ על אבן "ישפה" שהיא אבנו של בנימין שאבדה ונקנתה מדמה בן נתינה שהיה זהיר בכיבוד אב. והיינו, כי רק ע"י הזהירות בכיבוד אב ניתן להשלים את האבן החסרה של בנימין.

ידועים דברי הירושלמי¹ **גדול הוא כיבוד אב ואם שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו**. ועוד אמרו² אין הקב"ה מבקש מן האדם רק שיכבד אב ואם ויתירא מהם, **שהוא כאילו מכבד להקב"ה ומתיירא ממנו**. מפני שהקב"ה השווה כבודו לכבודם, והשווה מוראו למוראם. אולם נשאלת השאלה, לגבי מה העדיפו הקב"ה יותר מכבודו. ולגבי זה יש להביא את דברי הב"ח³ שכל מה שאמרו שהוקש כבודם לכבוד המקום, הוא רק לעניין ה'שכר ועונש' במצווה, שאם זלזל ח"ו בכבודם שעונשו מרובה כאילו זלזל ח"ו בכבוד המקום, וכשהוא נזהר בכבודם הרי זוכה בשכר גדול שמעלה עליו הכתוב כאילו כיבד את הקב"ה. **אבל לעניין חיוב הכבוד, הרי חובת הכיבוד המוטלת על הבן והבת לכבד את אביהם ואמם, גדול הוא יותר מחובת כיבוד הקב"ה** (ועיי"ש שמוכח) ועל כך אמרו בירושלמי⁴ גדול כבוד האמור באביו ואמו יותר מכבוד הקב"ה. ודווקא משום גודל מעלת העניין, הנה על ידי כך שמכבדם זוכה ומתעלה בעצמו במעלות רוחניות לאין שיעור. וכך אנו

1. תחילת מסכת פאה 2. תנא דבי אליהו רבה כ"ד ו"ד ריש סימן ר"מ 4. פאה פ"א הלכה ה', קידושין פ"א הלכה ד' 5. בראשית מ"ו כ"ט 6. שמות כ"ח ט' 7. פאה פ"א ה"א

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של יועצים רבניים ומטפלים

שלום וברכה. אולי אתם רגילים לקבל מכתבים ופניות מאנשים מבוגרים יותר, אבל תדעו שגם אנחנו, בגילאים יותר צעירים, מתמודדים עם שאלות שאין לנו לאן לפנות כדי לקבל עליהן מענה. שמי יחיאל, ואני בחור בישיבה קטנה בסך הכל בן 15, אז אולי לא תשפטו אותי לחומרא. אבא שלי אדם צדיק, אני אומר לכם מפורשות, הוא באמת רציני וצדיק. אני, איך לומר את זה? לא כזה רציני כמו שהוא אולי היה רוצה וחולם שאהיה. הוא מצידו מקפיד על כל חומרה וכל קוצה של הלכה, ואני קצת מתנהג כמו הרבה מבני גילי. קריאת שמע בזמנה, אבל לא תמיד עם ברכותיה. מקלחת בערב שבת בדקות האחרונות, ועוד כאלו דברים שאין צורך לפרט. אני לא גאה בזה, אבל אני משתדל ומתאמץ, זה אני אומר לכם. אבל מה? אבא שלי לא רואה את זה, הוא גוער ונוזף, ואולי יהיו שיגידו חופר, וזה כבר מעיק!! הוא מבקש ממני כל הזמן להיות מאה אחוז ומזכיר לי כל דבר שאני לא בסדר וכו' מה אומר לכם, אני רוצה לכבד אותו אבל זה מתיש! מה עושים?!

שלום יחיאל היקר. אנחנו מעריכים את פנייתך, ניכר מדברך שיש לך לב גדול ואכפתי ועוד תגדל בתורה וירא"ש ובוודאי שתעשה עוד הרבה נחת להוריך. אנחנו בכוונה תחילה לא רוצים להיכנס לכל הנושא שאתה מעלה מבחינה רוחנית, בכל הנוגע לתיאור דברך לגבי דרגתך ומצבך. מכמה סיבות. קודם כל כי אנחנו לא מכירים אותך ולא יודעים מהם ניסיונותיך, וגם משום שאנחנו איננו יכולים להצדיק ולו בעקיפין זלזול כלשהו בהלכה חלילה. אנחנו בטוחים שאתה עושה מאמץ, ובסיוע הקרובים אליך בישיבה ובבית עוד תגדל בדרך התורה והיראה.

שלום יחיאל היקר. אנחנו מעריכים את פנייתך, ניכר מדברך שיש לך לב גדול ואכפתי ועוד תגדל בתורה וירא"ש ובוודאי שתעשה עוד הרבה נחת להוריך. אנחנו בכוונה תחילה לא רוצים להיכנס לכל הנושא שאתה מעלה מבחינה רוחנית, בכל הנוגע לתיאור דברך לגבי דרגתך ומצבך. מכמה סיבות. קודם כל כי אנחנו לא מכירים אותך ולא יודעים מהם ניסיונותיך, וגם משום שאנחנו איננו יכולים להצדיק ולו בעקיפין זלזול כלשהו בהלכה חלילה. אנחנו בטוחים שאתה עושה מאמץ, ובסיוע הקרובים אליך בישיבה ובבית עוד תגדל בדרך התורה והיראה.

אנחנו רוצים לעסוק רק בהיבט של הקשר עם אביך. בסיטואציה שנוצרה בעקבות ההתנהגות שלך שפוגשת את התנהלות אביך והקונפליקט הזה שמוליד ריחוק ולא משיג אף מטרה. מלבד זה שניכר שאתה מעריכו ומכבדו והקשר

אנחנו בטוחים שעם תגובה בסגנון כזה, בניגוד לתגובה של כעס ועימות, תוכלו להתקרב ותוכל לכבדו מבלי לחוש פגוע בכל עת. ואולי גם סגנון השיח של אביך יותאם לדרך כזאת שתקדם אותך מעלה. עלה והצלח.

קבלת השפע על ידי כיבוד אב ואם / חלק א' מתוך שיעוריו של הרה"ג שמעון שפיצר שליט"א - נמסר ע"י מכון 'הבינו'

הקב"ה אמר לבני ישראל: כִּבְדוּ אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּ יְמֵיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ. והרי זה דבר שאינו מצוי, כי ברוב המצוות הקב"ה לא גילה בפירוש מתן שכרן. וכבר אמרו בירושלמי ריש פאה ובמדרש רבה (כי תצא) שמכך שהודיעה התורה מתן שכרה של מצוה זו ושל מצות שילוח הקן, למדים

לכל המצוות. וזה לשון המדרש: לא תהא אומר הואיל והמצווה הזו גדולה, אני עושה אותה, ששכרה מרובה, והואיל וזו מצוה קלה, איני עושה אותה. מה עשה הקב"ה? לא גילה לבריות מהו מתן שכרה של כל מצוה ומצוה, כדי שיעשו כל המצוות בתוכם...

למה הדבר דומה, למלך ששכר לו פועלים והכניס אותם לתוך פרדסו, סתם ולא גילה להן מהו שכרו של פרדס, שלא יניחו דבר ששכרו מועט וילכו ויעשו דבר ששכרו מרובה... כך לא גילה הקב"ה מתן שכרן של מצוות, חוץ משתי מצוות, חמורה שבחמורות, וקלה שבקלות, כיבוד אב ואם חמורה שבחמורות ומתן שכרה אריכות ימים, שנאמר כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך, והקלה שילוח הקן, ומהו שכרה? אריכות ימים, שנאמר שלח תשלח את האם וגו'.

מכל מקום אנו רואים שבשונה מכל המצוות, מתן שכרה של מצות כיבוד אב ואם מפורש בתורה. ומכאן למדו הראשונים ששכר כיבוד אב ואם שונה במהותו משכר שאר כל המצוות, ובעוד כל המצוות אין להן שכר נגלה בעולם הזה (אם כי במידה מסוימת אפשר לראות גם שכר שאר המצוות בעולם הזה) שכר מצות כיבוד אב ואם, גלוי ביותר בזה העולם. וכן איתא במשנה ריש פאה: אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן

1. ועיין עוד במהרש"א ובחתי"ס חולין שם שפירשו באופנים אחרים. 2. קידושין לט:

קיימת לו לעולם הבא, כיבוד אב ואם וכו' והנה לכאורה יש להקשות על זה ממה שמובא בסוף מסכת חולין, ברבי יעקב שראה איש אחד שאמר לו אביו: עלה לבירה והבא לי גוזלות! ועלה, ושלח את האם ולקח את הבנים, ובחזרתו נפל ומת. שאל על כך רבי יעקב: היכן אריכות ימיו של זה? והיכן טובתו של זה? והשיב, אלא: למען יאריך ימך - בעולם שכולו ארוך ולמען ייטב לך - לעולם שכולו טוב.

אמנם נראה פשוט, שבוודאי גם רבי יעקב מודה שלמען יאריך ימך הוא בזה העולם, אלא נתכוון לומר שאם נראה אחד שכיבד את אביו ואעפ"כ מת בקוצר ימים, נדע שאריכות ימיו תהיה בעולם שכולו ארוך, דהיינו לאחר תחיית המתים. והרי זה כמי שהבטיחו ליתן משכורת תמורת עבודתו, ובבוא עת תשלום, אמרו לו לעבור לחדר אחר כדי לקבל שם את משכורתו. אף כאן, אם נראה מאן דהו שלא נתארכו ימיו בעולם הזה, נבין מכך שמסיבה כל שהיא עליו לעבור כעת לעולם אחר, כגון מפני שכבר הגיע אל תיקונו, ועל כן תתקיים אצלו הבטחת 'למען יאריך ימך' לאחר תחיית המתים¹.

והיוצא מהדברים מדברי הגמרא והמדרש, שאריכות הימים המובטחת

למכבד אביו ואמו היא גם לעולם הזה וגם בעולם הנצח.

וכך גם כותב הרמב"ן במפורש: ועל דעת רבותינו² ענין הכתוב למען יאריך ימך ועל האדמה, יבטיח כי במצווה הזאת יהיו כל ימותינו ארוכים, כי ימלא השם ימינו בעולם הזה, ויהיו ארוכים בעולם הבא שכולו ארוך, ותהיה ישיבתנו לעד על האדמה הטובה שייתן לנו.

והיוצא מהדברים מדברי הגמרא והמדרש, שאריכות הימים המובטחת למכבד אביו ואמו היא גם לעולם הזה וגם בעולם הבא בעולם הנצח.

לעילוי נשמת
דוד בן מנחם מנדל
מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה
אסתר בת רחל לאה
עמנואל בן טילא

לזרע של קיימא
בעילום שם

לדיווג
תמר בת הדסה

להצלחה וס"ד
שמעון בן חביבה

הורינו
הורינו מקו הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הורכים או יקיריכם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק זיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צרפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com | או בפקס: 077-6021640 | [Zelle: dedications@horeinu.org](mailto:dedications@horeinu.org)

בית זכריה פרשת חיי שרה

תורה וחסד – עלון מספר 499

סבא רבא כמז"ר סאלם במז"ר מתנא זכריה זצוק"ל זיע"א ראב"ד ביד"א נפ' ה' סיון
 סבי כמז"ר צאלח במז"ר סאלם זכריה זצוק"ל זיע"א אב"ד ביד"א נפ' כ' אדר
 כבוד אבי ועט"ר מז"ר עובדיה בכמז"ר צאלח זכריה זצ"ל נפ' ו' אייר
 כבוד אמאי מורתי מרים בת צאלח זכריה ע"ה נפטרה ה' ניסן

עורך העלון: בנם מאיר זכריה

שעון חורף		שנה עשירית		חשון תשפ"ה		שבת שלום ומבורך	
שקיעה	חצות	ס"ז קר"ש ב'	ס"ז קר"ש א'	ר"ת	יצאה	כניסה	עיר
16:40	11:25	8:46	8:12	17:46	17:16	16:01	ירושלים
16:38	11:26	8:48	8:14	17:41	17:17	16:19	תל אביב
16:38	11:26	8:48	8:13	17:41	17:15	16:19	חיפה
16:41	11:26	8:48	8:13	17:46	17:18	16:21	באר שבע

ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען (כג ב)

הקשה מרן מאור ישראל רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א: לכאורה למה הוצרך הכתוב לומר "בארץ כנען", והרי הכל יודעים שחברון היא בארץ כנען?

אלא, פטירת סתם צדיק מהווה נזק וחיסרון לאנשי עירו ולאנשי מקומו, וכמו שאמרו (בראשית רבה, ויצא) שכל זמן שהצדיק בעיר – הוא הודה, הוא זיוה, הוא הדרה, הוא הדרה, יצא צדיק מן העיר – פנה הודה, פנה זיוה, פנה הדרה, ואם כן נראה שהנזק והחיסרון מגיע רק לאותה העיר אשר שכן כבוד בתוכה, ברם כל זה נכון לגבי הצדיקים של חוץ לארץ, אבל צדיק שהיה חי בארץ ישראל, צדקתו ותורתו מגינים על כל ארץ ישראל, כי ארץ ישראל היא כמו הלב של האדם שממנו תוצאות חיים לכל האברים, כן הוא הצדיק שבארץ ישראל שבהעדרו בא ההפסד לכל הארץ.

זוהי כוונת הכתוב באומרו: "היא חברון בארץ כנען", כי אמנם שרה אימנו מתה בקרית ארבע היא חברון, אבל ההפסד והחיסרון שבהעדרה היה בכל ארץ כנען. (חזון עובדיה – ארבע תעניות עמ' תסד)

סיפור מה' יצא הדבר – השידוך

אביבה מספרת: הייתי הכי עשירה בכיתה, היו לי המון חברות והכי מאושרת. עד היום אין לי מושג באילו עסקים אבי עסק, אני זוכרת שאמא התחננה אליו שיעשה רק ביושר, כי היא לא עומדת במתח, ואבא צחק על תמימותה.

'רק שלא תהיי לי דוסית', אמר אבא כשדיברה על מונחים של צדק ויושר. 'רק לא זה' דוסית... מאוחר יותר הבנתי למה אבא מתכוון. הבנתי שאמא היתה מעוניינת להכיר יותר את הדוסים, אלו היהודים שומרי השבת, כמו לוין מקצה השכונה וחכם מהרחוב שלייד משפחות עדינות וצנועות, אבל היא פוחדת.

כך התנהלו חיי, עד שאמא חלתה, בבית החולים נתנו לה רק טיפול תומך, ואבא רתח מזעם. 'היא הולכת למות, אתם לא מבנים? היא אישה טובה, תעשו משהו'. 'רופאים הם רק בני אדם' לחשה לו אמא, 'רק הקב"ה יכול לרפאות אותי'. בפעם הראשונה ראיתי את אבא מרכין ראש.

אמא עזבה אותנו, בבת אחת הפך הבית להיות חשוך. אבא דאג למבשלת ומנקה, הוא רשם אותי לחוגים יוקרתיים אחר הצהריים, כך שהייתי עמוסה מבוקר עד לילה, אבל היה לי ריק שומם וחשוך. ביום אחד מצאתי את עצמי מתדפקת על הדלת של משפחת לוין. ידעתי שאמא עומדת מאחוריי, ואני עומדת לעשות מה שלה לא היה לי אומץ. 'אני רוצה לשמור שבת, איפה אפשר ללמוד על זה?'

שאלתי את האישה בנעימה. היום אני מבינה את ההלם שתקף אותה. היא התעשתה מהר מאוד, אחר כך הכניסה אותי במאור פנים לביתה הפשוט והגישה לי שתיה, היא הזכירה לי את אמא. היא הקשיבה לי, ואמרה שיש בהחלט לאן לשלוח אותי, וחוץ מזה, הבית שלה פתוח בשבילי לכל שאלה, כשציינתי לה את שמי, היא קפאה על מקומה. 'את הבת של רפי כהן?' הנהנתי. הפחד הבהב בעיניה. 'אם לא איכפת לך, שאבא שלך לא ידע שאני קשורה ל...'

'לזה שאני רוצה לשמור שבת? אין בעיה, הוא לא ידע לעולם, ואת יכולה לסמוך עלי הנה מספר הסלולארי, היא השפילה עיניים, אני מצטערת שלא תוכלי לבוא אלי בגלוי, יש לי ילדים, ואני חוששת... אבל אנחנו ניפגש בדרכים אחרות היא לחצה את ידי בחום, ואמרה, את נערה אמיצה!' לימים ידעתי עד כמה צדקה גב' לזין.

'אבל מי הביא אותך לכל המרצים ב'ערכים', הא? מי שלח אותך לשבת שלהם? אני חייב לטפל באיש הזה'. אבא שלי השתולל מזעם, כששמע על הכיוון החדש שלי. 'זו היתה אמא... אמרתי. ידעתי שלאמא – אבא כבר לא יכול להזיק. אבא האמין, ואני ידעתי שבאמת אמא שלחה אותי אל השבת, אל התורה ואל האור. במחשבה מפוכחת יכולתי לומר, שבעצם אבא – דוקא הוא שלח אותי אליהם. אבא הראה לי את החיים בלי יראת אלוקים, החיים בלי התורה, ואני לא רציתי את החיים האלו, חיפשתי משהו אחר, ומצאתי. הייתי עיקשת, את העקשנות לקחתי מאבא... 'את שומעת, אביבה, הבית הוא שלי, כאן חיים לפי הכללים שלי, ואת לא הולכת להיות 'דוסית', כך אמר לי אבא בין לבין. המילים שלו הרגיעו אותי. לא היו לי תוכניות לגור בוילה ברחובות לעד.

הייתי יוצאת למדרשיה בבני ברק וחוזרת בערב. היו לי קשרים עם המורות, היו לי חברות, הרבנית ט. לקחה עלי אפוטרופסות, וגם גב' לזין הייתה עמי בקשר. שמחתי שאבא עסוק. וביום אחד הוצע לי שידוך. הייתי באושר. היה זה שידוך שבחלומות הכי ורודים לא הייתי מגיעה אליו. רונן מאיר, בן ישיבה עדין שתורתו אומנותו, וגם הוא עבר מסלול דומה לשלי. היה רק שינוי אחד – כל המשפחה אתו. יש לו משפחה חמה ותומכת, שרצתה לראות אותו מקים בית של תורה. הרב נתן את ברכתו. הרבנית ט. בכתה איתי מרוב אושר, ומה שנשאר זה רק לסגור את השידוך ולהתחיל חיים של אושר ושמחה. יצאתי לווילה בהתרגשות, רוצה לבשר לאבא על אירוסיי הקרובים. כמה תמימה הייתי... 'מי החתן?' 'רון מאיר'. 'ומה הוא עושה, אה?' לא עניתי, קור זחל בעצמותיי. 'הוא בן ישיבה?' שאג אבא, 'תגידי את האמת'. הנהנתי. בפעם הראשונה בחיי ראיתי אש משתוללת בעיניים של אבא. כלומר, זו לא הייתה הפעם הראשונה ממש, אבל בפעם הזו היתה האש מטווחת אליי, בתו היחידה.

'השידוך הזה לא יהיה, את שומעת? אני לא אתן לחתונה הזו להתקיים, ויש לי הרבה דרכים, את יודעת... ברחתי מהבית, וידעתי שאני צריכה עזרה. התקשרתי לגב' לזין, היא נתנה לי את המספר של אחד הרבנים החשובים. התיישבתי על ספסל מרוחק מהבית והתקשרתי, כששמעתי את קולו של הרב, פרצתי בבכי. הייתי זקוקה לדקות ארוכות כדי להתאושש. ולהסביר את עצמי. הרב שתק. ולרגע חשבתי שהוא קרס. אבל לא, אמר לי הרב 'את השאלה שלך אני מפנה לגדול הדור בדחיפות'. נסעתי לבית הרבנית ט. ושם ציפינו לתשובה. כעבור שעתיים התקבלה התשובה, וכשהרבנית ט. שמעה את התשובה. פניה האירו, חיבקה אותי ואמרה: 'מזל טוב, את כלה'. 'זה באמת???' 'אבל אנחנו בסכנה תקשיבי עד הסוף, יקירה, הרב הורה לסגור את השידוך בסתר, ושלא תדברי עם אביך שבוע'. היו לי הרבה שאלות, מה פירוש בסתר? ומה זאת אומרת לא לדבר עם אבא שבוע? לא לדבר בכלל, או רק לא לספר על השידוך? ומה יקרה אחרי שבוע, אה? ובכלל, איך נתחתן, הרי לא נוכל לחיות בסתר לעד? זו היתה ההזדמנות שלי לשמוע אמונת חכמים מהי. בדיוק מה שאומר הרב, אפילו אמר לך על שמאל שהוא ימין או הפוך.

עוד באותו לילה ערכנו את ה'וורט' בקול דממה. ונתתי לאבי להבין שיש לי כמה קורסים לסיים וכמה מבחנים לעבור, כך שלא יהיה לי זמן לנשום חיכתי לסיום השבוע, הייתי בטוחה שמהו עומד לקרות. לא יכול להיות אחרת. הרב אמר שבוע, והשבוע מאחורינו.

ליל שלישי. בבית משפחת מאיר שמחה מאופקת. 'אבא, בא ניסע לכותל', מבקש רונן, יש לי הרבה על מה להתפלל'. 'רעיון נפלא, כנס לרכב, אנחנו נוסעים'. הם מגיעים, ושוקעים בתפילה איש

איש ותחנוניו. אחר כך חזרו בלב קל לרכב. בדרך הם שומעים שיעורי תורה. הרכב עושה את דרכו בחשיכה וקרוב לשער הגיא, סמוך ליישוב שורש, הם מגלים רכב חונה, ובן אדם בגיל העמידה שוכב מתחתיו, אבא של רונן החליט לעצור, יהודי במצוקה.

'מה העניינים, חבר?' 'לא יודע, זה רכב חדש, והוא לא זז, כבר שעתיים אני ככה, על הכביש, ואני לא מוכן לעזוב אותו אפילו לרגע, שמא ייגנב, וגם אני לא תופס שום גרר'. רונן חושב שהאיש מיושב, כנראה אין עליו שתיה. הוא מוציא שתיה חמה מהתרמוס וכוס, האיש לוגם קפה, ואבא של רונן נשכב במקומו. מהר מאוד הוא מאתר את הבעיה ומזדקף, 'הרכב בסדר, אדוני, סע לשלום'. אבל האיש לא נוסע, הוא מביט מבולבל באב ובבן, וקולו מצטרד. 'אני מוכרח לומר לכם את האמת, אני שונא דוסיים, שונא שונא!!! אבל אתם משהו אחר, שעתיים אני ככה שוכב ואף אחד לא עצר לי... אתם אנשים נפלאים'. הם לוחצים ידיים, והאיש מוסיף: 'יש לי בת שרצתה לסגור שידוך עם דוס, ואני לא נתתי לה'. האוויר מתחשמל. 'איך קוראים לה?' 'אביבה כהן. למה, מה קרה? למה אתם עומדים ככה המומים?'

'שמי רונן מאיר'. רפי כהן מחבק את החתן שלו חיבוק אמיץ, עד שרונן אינו נושם כמעט. אחר כך הוא התקשר לבתו 'אביבה?' השאגה שלו מגיעה כמעט עד שער הגיא, 'לכי חפשי לך איזו מגדניה שעוד פתוחה ותקני בורקס, רוגלך, עוגות, כל מה שצריך, ובואי מהר לבית ברחובות, אבל מהר'. ... ככה עמדתי נטועה כשהסלולארי ביד מול הקול השופע של אבא, קול שלא הכרתי. 'אנחנו סוגרים את השידוך עם החתן הכי מיוחד בעולם, רונן מאיר, או אני מזמין אותך ל... איך אומרים אצלכם? 'ורט' שלך, והוא יהיה בבית ברחובות. מה, לא מגיע לי קצת נחת, אביבה?'

עוד ישמע בערי יהודה... בדיוק שבוע אחרי. בדיוק כדברי הרב. (האמנתי ואזמרה)

אור החיים

שמענו וגו' (כגו)

פירוש קבל דברינו שאנו אומרים לך לעשות, והוא שאתה תבחר הקבר המובחר שבקברים וקבור מתך, ואינך צריך לבקש רשות לומר מקום פלוני אני רוצה ולא לתת שויו. והטעם הוא 'איש ממנו את קברו לא יכלה וגו'' והרי נתינת רשות מעתה נתונה לך. וטעמם כדי שלא לעכב שמתו מוטל לפניו.

הלכות "השכמת הבוקר" משר"ע ומפסקי מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

טז. לא ילך ארבע אמות בלא כיסוי ראש (שו"ע ב ו), והמניח ידו על ראשו רשאי לילך כך ארבע אמות (ולסמוך בזה על מהרש"ל סי' עב), אך אינו רשאי לברך כשמניח ידו על ראשו כיוון שאין הגוף מכסה את עצמו, ואם חברו מניח ידו על ראשו רשאי לברך (תרומת הדשן י), ועוד יש ללכת עם כיפה כדי להראות שהוא ממחנה עובדי ה'. ובכל שעות היום הכיפה צריכה להיראות מכל הצדדים, אולם בשעת ק"ש, תפילה וברכת המזון צריך כיפה המכסה את רוב הראש (יבי"א ט א / יח"ד ד א). רכוב כמהלך ולכן אין לנהוג ברכב או לרכוב על אופניים בלי כיפה (שם).

יז. אין לדבר בבית הכיסא הן מחמת צניעות ומחמת רוח רעה השולטת שעלולה להזיק למדבר, וכיום שחלשה רוח רעה בבית הכיסא יש להחמיר רק מחמת הצניעות, ובמקום צורך יש להקל (יבי"א ח א). מותר להרהר בדברי תורה בחדר אמבטיה שאין בה אסלה ואפילו לשמוע שיעור תורה ואין לחוש בזה כלל, ועל זה נאמר "קול ה' על המים" (יבי"א ה יא).

סגולה ליראת שמים

סגולה לאדם להיות ירא שמים. שיזהר במצות עשה של "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן" דהיינו שיקום לפני כל תלמיד חכם אף על פי שאינו זקן, וגם יקום מפני מי שעבר גיל שישים אף על פי שאינו תלמיד חכם (נפלאים מעשיך י ה)

מילי דבדיחותא

שוטר: 'רישיונות בבקשה' הנהג: 'למה, מה עשיתי?' השוטר: 'עברת על פס הפרדה' הנהג: 'נו קרה לו משהו?'

פתגמי חסידים

אמר רבי ישראל בעש"ט זצ"ל: כשם שהמטאטא המנקה את כל החצר, הוא עצמו נשאר מלוכלך, כך ייתכן שמתקן העולם כולו, הוא עצמו ידבק בו מן הרע.

חכמת חיים

המוכיח את הרבים אוהב את השם יתברך, ושאינו מוכיח אוהב את עצמו (ר' יעקב יוסף מפולאנה)

ענייני רפואה בבונג – קוממיל

מצויין לפצעים פתוחים ומוגלתיים. מקיל הצטננויות, מוריד חום, יעיל מאוד לדלקות באברים הפנימיים כבד וכליות, יעיל נגד אדמת. מחטא זיהומים ומוריד נפיחויות. מסלק תולעים.

הבהרה

בעלון לפרשת נח הובא סיפור על מרן זיע"א מעשה באברך הרב בנימין חזקיהו שליט"א מבני ברק שהקים כולל בבין הזמנים נכתב בסיפור שנפטר. אני העתקתי מהסיפורים על מרן. ונודע לי שהינו בחיים. ואנו מברכים אותו בבריאות איתנה וחיים ארוכים ומאושרים וכל טוב. והרבה סייעתא דשמיא בכל.

תשובות לפרשת נח

שאלה: מה סדר לידת בניו של נח? **תשובה:** יפת שם וחם.

חידה: למי בפרשה יש 13 בנים? **תשובה:** יקטן.

ענו **52** הזוכה: התלמיד **אורי יצחקי נ"י** פתח תקוה

שאלות מפרשת חיי שרה

שאלה: מי אמר 'ברוך השם'?

חידה: איזה כוח נתן אברהם ליצחק?

השתתפות בהגרלה צריכים לענות על השאלה והחידה. בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה.

מבוגרים וילדים הזוכים: הגרלה על בוקסה. מיקרופון בלוטוס. או סוללת גיבוי 5000 mah.

תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע. **מס' הפלאפון 050-9400202**

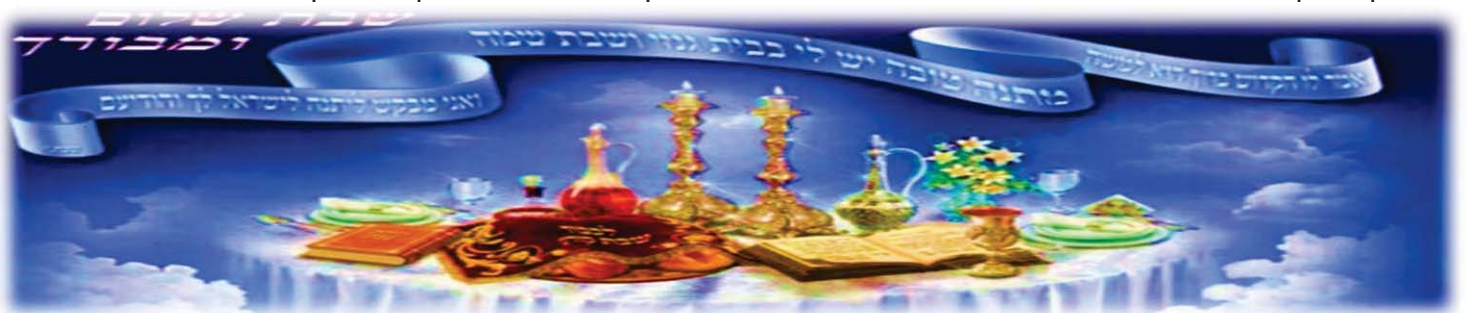
לרפואה שלימה: שולמית בת חיים. הרב יפת שליט"א בן חנה. ציון בן חנה. שלום בן זיהרה. אביבה ר. בת חיים. נחמה עליזה בת חיים. סגולה בת שרה זרהה. מנשה בן ברכה. משה בן חיים. אהרון בן חיים. הרב אהרון ב"ר יוסף. נתן בן מאיר. ינון ב"ר עובדיה. יונה בן אסתר איטה. פרידה לאה בת צילה. מאיר בן שמחה אלגרה. לולו לאה בת אדל. יהודה בן עפיה. הרב שלמה יוסף בן חממה יונה. אירן בת גוהר. מאיר בן עיישה. נריה בן רחל. אהרון בן מרים. יוסף בן אסתר. הנריאט רבקה בת מרים מיריל. פנינה בת אלקה. יהודית אהובה בת סאסי. שושנה בת טובה. ענת בת ציונה. צבי בן פנינה. דבורה בת מרים. **לזיווג הגון:** מרגלית בת מרים. נתנאל צבי בן יהודה. דוד בן פלורה. יאיר ב"ר יהודה. דוד בן לירן. יוסף חי בן גאולה חיה. תמיר בן מרים. יוסף חיים בן בהיה. אושרת בת טובה. שילת בת איתן. לירון שירה בת עופרה. ליסוף יוסף בן עופרה. אפרת מיכל בת שרה דינה. מוריה נאוה בת אורה. ישי בן שלמה. רפאל בן מלכה. עמנואל בן מרים. יצחק בן אירית. מיכאל בן שלום. פנחס בן איטה רבקה. אושרי בן גליה אלגריה. **להצלחה בכל:** הרב אריה מכלוף בן אסתר. יפה אויוט בת שמחה. אברהם בן שרה. סימי רחל בת טובה. ציפורה בת שרה. אורן בן סימי רחל. מאי בת שרון. אלה שרה בת מאי. תמר רבקה בת מאי. שיר אביגיל בת מאי. הרב יאיר בן שרה. יהודה ב"ר עובדיה. נסים בן לולו לאה. יניב בן אביחי. אסתר ב"ר עובדיה. הרב הראל בן דורית. מאיר בן לולו לאה. אביחי ב"ר עובדיה. דורית בת תמר. שלום חי ב"ר זכריה. סעדיה בן שושנה. מרגלית בת שמעה. יחזקאל בן הלה. עופרה בת אביבה בתיה. יחזקאל בן שרה יוטה. אהרן טוביה אריה בן איטה יהודית. טליה בת יניב. דוד רחמים בן הינדא ריזל. אברהם בן תמר. רחל בת מרים. משה בן צאלח חנן בן זהבה זוהרה. מאיר בן מרים. טובה גיטל רייצה בת אביבה. **לזרע של קיימא:** שילה בן ברכיה וחני ב"ר בנימין. אברהם בן ויקי ויהודית בת אסתר. יהונתן בן בת שבע. ושילת בת חיה. יונה יוסף בן לאה ועל בת רבקה..

לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מו"ר מתנא במו"ר סאלם זכריה צצוק"ל מרן מו"ר הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה צצוק"ל זיע"א. הצדיק משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב צצ"ל. מרן מו"ר הגאון רבי שמעון ב"ר דוד בעדני צצוק"ל. הסבא צאלח במו"ר מתנא ז"ל. הר"ר זכריה במו"ר צאלח זכריה צצ"ל. חיים בן יחיא והב ז"ל. ר' בנימין בן מנצור דעוס ז"ל. אליהו בן צדוק אהרון ז"ל. רבי זכריה בן סאלם ונה צצ"ל. אליהו מגורי ז"ל ב"ר מרדכי נ"י. אליהו בן חיים והב ז"ל. הרה"ג צהל ב"ר רחמים שרפי צצ"ל. רבי שמעון ב"ר שלום זוהר ז"ל הרב שמואל ב"ר אהרן בבי ז"ל. סבתא רבא סעדי ב"ר יוסף זכריה ע"ה. **כל חיילי ישראל הי"ד** מרדכי יוסף בן אליהו זיידל טובל ז"ל. סבתא שמש בת צאלח זכריה ע"ה. שמש במו"ר סאלם זכריה צצ"ל. הדסה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעד מרחום ע"ה. הדודה יונה חממה בת יוסף והב ע"ה. הדודה עליה כודרה בת יחיא זכריה ע"ה. מרים בת קאמר כהן ע"ה. שרה בת שמעון טיירי ע"ה. אחותי מירב ב"ר עובדיה ז"ל. ובתה מוריה ז"ל בת שלמה אנקונינה נ"י. גיטתי רחל בת חיים בן שמואל ע"ה... ברכה בת סאלם בידני ז"ל. רבי ראובן ב"ר יהודה עוקשי צצ"ל. מרים בת יעל ז"ל. הרה"ג רבי יהודה דרעי צצ"ל בן אליהו ואסתר ז"ל. הבחור נועם יחיאל ז"ל בן ארז נ"י **רבי אהרון עמיאל ב"ר יצחק ז"ל**

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים צצ"ל כ"ג עד כ"ט חשון תשפ"ה

כג. רבי יוסף רפאל חזן. רבי עובדיה אברהם הלוי. רבי רפאל אלקובי. **כד.** רבי אברהם אזולאי. רבי גדליה משה גולדמן האדמו"ר מזויעהל. רבי יוסף בדיחי. רבי מנחם חכם כה. רבי דוד הכהן. רבי מרדכי רוקח מבילגורייא. רבי ציון רחמים לוי **כו.** רבי חיים אכלופי. רבי אבא ב"ר יצחק אבוחצירא. רבי שלום אהרן לופס. רבי ציון לוי רבי יוסף ענתבי. רבי חנניה גבריאל יהושע. **כז.** רבי יעקב בן חביב. רבי רפאל אשכנזי. רבי יעקב לייזר מפשעווארסק. רבי מנחם מנדל מנדלזון. רבי אהרן צבי רומפלד. **כח.** רבי יונה החסיד מגירונדי. רבי זכריה מדאר הלוי. רבי מולא אור שרגא, רבי שלמה אבן דנאן. רבי אריה יהודה הראל. רבי רחמים יוסף פראנקו. **כט.** רבי סעדיה שאער. רבי יצחק אייזיק חבר. רבי צבי הירש מרימנוב. רבי ידידיה מונסינגו. רבי נתן עמרם רבי דב צבי קרלינשטיין.

סיפור לשיבת למה צווקא כעקם הסנצור?

תש"ל

החטא חודרים, במקום בו אנשים מתחסדים, נגיפי החסד נספגים
בנשמתך.

גיל חרמון הספיק להחליף פעמיים את סוליות נעליו אצל פינקל
הסנדלר, ולהכניס לריאותיו מן הניחוח הייקי שלו.

"תראה ר' יהודי, נראה לי שאתה הולך הרבה על סלעים ואבנים, עדיף
לך נעליים גבוהות כמו של החיילים, אתה נראה לי כמו אחד שהולך
למרחקים ארוכים" גיחך הסנדלר לנוכח נעליו המרוטות של חרמון,
ותקע עוד שלושה מסמרים בעקב.

הטורים השבועיים של העתונאי הצעיר, קנו להם מעריצים רבים.
לחרמון היתה יד אמן ממש, הוא ליהטט במילים, משל היה קוסם
המעייף 30 לפידים, זורק אחת ותופש אחת, ויצר מהן פאול מרהיב עיני
של פעימות הלב הישראלי. הוא ידע לנתח את הליכי המחשבה, את
שורשי הביטויים, ואת המעוף הזרימה לעבר העתיד של כל סקטור,
חילוני, חרדי, דתי-לאומי, וצייר במכחול רב-גווני את השכונות,
הנשמות, הבכי והזעם הקנאה התאוה והכבוד.

מי שקרא את טוריו של חרמון חש כמו צוללן מיומן המשייט בין
אלמוגי החולין לפניני החוכמה, ועד לקרקעית הנשמה היהודית זו
הרחוקה, וזו הקרובה.

את מדינת ישראל של שנות השבעים, הוא צייר במילותיו.

בשלב מסויים חרמון המפא"ניק כבר לא שנה את החרדים, ולא חש
מאויים, אלא השתדל באופן הכי אובייקטיבי לשרטט את המיית ליבו
של המיעוט.

אף אחד לא העלה בדעתו, לא בקיבוץ, ולא במערכת העתון,
שהבוז, יגיע אליו - אי אז בשנות ה-70 לא הכירו בוומים שכאלה.
אבל כבר הזכרנו כאן את שאמרו דורשי רשומות, שהאקלים נושא
בחובו נגיפים, טהורים, או טמאים. תלוי.

הבוז, לא בא אלא בחלום, חלום ארוך או קצר, לא ברור.

החלום המבהיל הזה - על שני פרקיו - חילחל לעיניו וללבו של
העתונאי הכשרוני, שנתיים אחרי ששכן כבוד בקו-התפר, ועשה
מלאכתו נאמנה.

היה זה בערב ראש השנה תשל"ב. 1972. הנה החלום.

פרק א'

גיל חרמון נכנס - מעדנות - למרפסת הקומה השנייה, אבל באופן
פרדוקסלי והזוי לחלוטין, הוא חש כאילו הוא צמוד בעורפו לתקרת
המרפסת ורגליו באוויר. מה קורה כאן? שלושה אוטובוסים כחולים
גדושים בבני-אדם, ניצבו בצד הכביש.

הוא הכיר רבים מהם. חלק היו חברים מן הצבא, חלק מן הקיבוץ, וגם
אנשים שהכיר כאן בשכונה. קרובי משפחה לרוב גדשו את האוטובוס
הדרומי. לפתע ירד מן האוטובוס בו דודו מהקיבוץ השכן צביקה,
וצעד לעבר הכניסה לבניין.

"צביקה! צביקה! מה אתה עושה כאן" קרא גיל.

צביקה לא שמע מילה, למרות הטווח המינימלי.

"צביקה, יש לך מושג מה עושים כאן האוטובוסים?" שאג גיל.

צביקה המשיך ללכת, לא מעיף מבט. גיל מתפוצץ. "מה הוא חרש?
מה עובר עליו? משונה מאוד ההתנהגות שלו..."

ואז ערפל. החלום עובר לפרק ב'.

גיל חרמון נכנס לסופר-מרקט השכונתי, ומחזיק עגלת קניות בידו.
המדפים - ללא יוצא מן הכלל - מכוסים בסדינים לבנים כמו בערב
פסח. גיל מחפש מוצר לקנות, אבל אין מדף נגיש אחד לרפואה. הוא
מרים את הסדינים ומציץ, והמדפים... ריקים!!! הוא מרים סדין ועוד
סדין, אין מוצרים במדפים, הוא משרך רגליו למקרר הגבניות הגדול,
ואף הוא שומם לחלוטין. רק שקית חלב מצומקת וריקה מושלכת
באחת הזוויות.

כשגיל חרמון הרווק הקיבוצניק חיפש פינה לגור

בה, הוא ידע לאן פניו מועדות. לקו התפר. איזה קו ואיזה תפר? אתם
שואלים, והתשובה פשוטה בתכלית. קו התפר שבין שכונת "בית
חנניה" החרדית, לשכונת "גרנות" החילונית.

רחוב "העליה הראשונה" - הצר והארוך - חצץ בין שתי השכונות, וניסה
לגשר ביניהן, כי תהום מנטלית אדירת-מימדים, פעורה בין שתיהן.

לאורכו של רחוב "העליה הראשונה", משני צדדיו, התגוררו להן
משפחות חרדיות וחילוניות, בשלווה יחסית, אם כי פה ושם אחת ל...
היו פורצות מריבות קולניות קצרות-טווח, עקב פתיחת רדיו בצהרי יום
השבת.

"שעבעס!!! צעקו הילדים, וכמה שניות אחר כך היה הרדיו משתק,
לפעמים בליווי קללה עסיסית. אבנים לא זרקו שם, ברוך השם.

חנניות המסחר השונות בקו-התפר הבין-שכונתי, היו מעין תחנה
מרכזית כפוייה למפגש בין שני הסקטורים, אם כי רבני הציבור החרדי
המליצו לתושבי השכונה להימנע מלהסתובב ב"עליה הראשונה" עקב
מפגעי עין ולב.

"עדיף לקנות בחנויות בלב השכונה שלנו, ולא בעליה הראשונה". נהגו
להמליץ.

גיל חרמון, בן ה-30 מפא"ניק שרוף, בוגר סירת מובחרת ועתונאי בכיר
בשבעות הפופולרי - "חופש", החליט שכדי לדשן ולסגן את כתיבתו,
וכדי לתת בה נופך אותנטי, עליו לתבל אותה במכמנים של אידישקייט
מחד, עם ארומה שמאלנית-משכילית מאידך.

עם כל הכבוד, חשב בלבו פנימה, כדי להביע השקפות חברתיות-
פוליטיות-דתיות ולתאר את התהום המנטלית החוצצת בין חרדים
לחילוניים, עליו לגעת ולחוש בציבורים הללו. לנשום אותם, לטייל
בינתם, להכיר אותם מקרוב, ולספוג לעורקיי משהו מן השטייטל
הגלותי. מכאן בוודאי תצמח עתונות אותנטית משובחת.

נו טוב, אחרי כל ההקדמה המייגעת הזו, לא פלא שגיל העתונאי הנמרץ
בחר לגור דווקא ברחוב "העליה הראשונה", בבנין מספר 24, בקומה
השנייה.

בכניסה לקומת הבניין ניצבה חנותו הקטנטונת של זליג פייביש פינקל
הסנדלר הבין-שכונתי, שידיו היו אמונות ועמוסות בתיקון נעליהם של
תשב"ר ואברכי כולל, ומנגד את נעלי הלק של הגברות המשכילות, אלה
שפרצו מן המודה האחרונה.

"פרנוקה זו פרנוקה" היה מסביר. "אני עדיין לא כמו חנוך שהיה מכוון
שהקליינטים שלו ירוצו לעשות מצוות ומעשים טובים, אבל כשאני
תוקע מסמר או תופר סוליה, אני מתפלל שהנעל תחזיק מעמד ותאריך
ימים, יחד עם הבן-אדם שעליה".

נחת לו גיל חרמון בדירה הפיצפונת, פתח את החלון הפונה לרחוב
הראשי, וכמו "הוזה המדינה" הניח ידיו על מעקה המרפסת והשקיף
לעבר העוברים והשבים. מכאן ואילך החל העתונאי הצעיר לבחוש
ולתערבב, להכיר ולנשום את ההווה השכונתית.

בסקרנות מהולה בעוד סקרנות הוא ביקר בבתי הכנסת, הציץ לבתי
המדרש, פקד כמה טישים של אדמו"רים עם כיפה וורודה ומוזרה, וכפי
שתאר לעצמו, כתבות הצבע שלו ומאמריו זכו לשידרוג מרענן.

"אין ספק גילי, מאז שעברת לקו-התפר, הכנסת לעתון משבי רוח
מרעננים, רוח השמאל אומנם ממשיכה לנשב מבין מילותיך כמו תמיד,
אך פה ושם אני קולט פנינים של חיבה כלפי הציבור החרדי, נו מילא".
כך העיר לו בהערכה רבה רונן מאור עורך השבועון "חופש".

וכבר דרשו דורשי רשומות, כי האוויר נושא בחובו את נגיפי הטהרה או
הטומאה, תלוי היכן נעוצות רגליך. במקום בו אנשים חוטאים, נגיפי

מזור לבן תורה

הרב יוסף דוד כהן שליט"א

בעולם הישיבות מפורסם שבתחילת זמן מתחילים בכל הכח, ואם הזמן הענין הולך ודועך, ורואים על הבחורים סוג של עייפות, פתאום קשה לקום בבוקר, באמצע הסדר מחפש איזה תעסוקה, מחפש להתנפש.

עוד נקודה שרצינו לעמוד, להקריא מכתב של בחור: תמיד מחזירים לנו בשיטות ללמוד להתמיד, 'שבת בבית ה' כל ימי חלקי, ששמות חלקי מיושבי בית המדרש, לומדים תורה לא בשביל להתקדם או כדי להגיע ליעד מסוים, אלא לשבת בבית המדרש. כי תורה לשם שינוי שונה משאר כל הלימודים, זה לא מקצוע, זה לא כמו סטודנט שמגיע לאוניברסיטה בשביל ללמוד מקצוע ולהתפרנס, אחרי שהבנת את הענין אני פה לא בשביל מקצוע, לא בשביל תואר, ולא בשביל קרדום לחפור בה. אך כשאני יושב מול הגמרא אני שואל ואכן מה כן המטרה, שבת בבית ה', לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. אני מבין שחסר כאן משהו, משהו כאן חלול, להושיב אותי מול הגמרא, ואני שואל מה אני אמור לעשות פה? ואתה סותם לי את הפה, כלום, שבת בבית ה', אין שום תוכנית, אין שום יעד, אני לא מוכן לקבל את זה, זה מנוגד לאנושות, להושיב בן אדם מול אפס יעד, מול אפס תכלית, ולהגיד לו שבת בבית ה' כל ימי חיי. אני רוצה לדעת כשאני לומד מה לחפש, ושוב בבקשה אנא לא למרוח אותי, אני רוצה לדעת תשובה ברורה.

בגמרא קידושין (דף קט"ב) עשרה קבצים שניה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים, ואחד נטלו כל העולם כולו. ומוסיף היעב"ץ, שנאמר ומתוקה שינת העובד.

ויש לשאול כיצד מקבל העבד כוחות נפש לישן כל כך הרבה זמן, איפה משיגים כדורי שינה כזה לישן ולישן. אלא הביאור הוא שבעבד התורה מזוהרה (פרשת בהר) "לא תרדה בו בפרך",

ופי' רש"י - מלאכה שלא לצורך, כדי לענותו. אל תאמר לו החם לי את הכוס הזה, והוא אינו צריך, עדור תחת הגפן עד שאבוא. וכל זה בעבד עברי, אבל בעבד כנעני מותר לרדותו בפרך, נמצא שהוא לא מחובר לעבודה בכלום, אין לו כל שאיפה רצון לעבודתו, כל העבודה היא לחינם, לכן כזה עבד רוצה לישן כל היום, הוא לא צריך להירדם, הוא פשוט רדום. הנפש זקוקה למינימום של אתגר, של חווה, חיובית או שלילית. בן אדם נורמלי לא נרדם כי יש מטריד אותו, שמה או עצוב, אבל העבד אין לו כלום. לימדו אותנו שיש ללמוד בעיון ובעמקות ובהבנה, וזה האמת, ולא ללמוד בשטחיות, ואכן כשאדם לומד בעיון מוגלה הוא עולם חדש, עולם של עמקות, שכל יושר. אך לא לעולם חוסן ויום אחד לא הבנתי את הסוגיא, וצריך גם "מזג אויר", תרתי משמע, צריך אווירה של לימוד וגם מזג, ואז הבחור מוצא את עצמו שמחה שיגבור הזמן.

וזה סוד התופעה לאותם הבחורים שאחרי תקופה הוא מרגישים עייפות, רוצים להתרענן, מחפשים תעסוקה מדוע. כי בהתחלה לומדים בעיון בלי שום מטרה, רק בשביל להבין, וזה טוב שהכל טוב, אך מיד שיש הפרעה קלה, כבר קשה ללמוד. אלא מה כן מצד אחד לומדים תורה לא לשם מקצוע, אך אני מרגיש עייף, אלא צריך יעד, כיון מסוים לאן פני מועדות. הדוגמא הכי טובה זה משחקים, במשחק אין שום יעד, כל ההנאה היא לשם משחק, לאחר שהסתיים המשחק כבר זה לא משנה מי ניצח, כי כל הרעיון של המשחק הוא בשעת המשחק ליהנות, למשחק אין תכלית, אבל יש לו מטרה.

להבדיל כן בלימוד התורה הקב"ה רוצה שנעסוק בתורה, דרוש וקבל שכל, גם אם אין זה להלכה ולמעשה, וגם אם אין זה מוביל אותנו לשום מטרה, אבל עצם התורה חייב שיהיה לנו איזה מטרה. בתוך עסק התורה חייב שיהיה לנו יעד ומטרה ברורה ומאתגרת.

שיעורו של הרב יוסף דוד כהן שליט"א בבל יום רביעי מועבר בקו משכני אחרון - 02-581-6767-02 לרשימת ספריידי כהן ועוד ספרי המחבר 052-764-4642

החיוך הסיבועי

מאיר פנחס

ברכות של חרדים! - המשך! 'ברכות' של חרדים: שיכבה לך האור באמצע סעודת שבת. שירד לך הגשם בסוכה. שתמצע תולעים בחסה. שתאכל בשר ותיזכר אחר כך שרצית לשתות משהו חלבי. שיימרו לך המים החמים במקלחת רגע לפני כניסת שבת. שתשכח ספירת העומר ביום הראשון. שתתפוס אותך אזעקה באמצע תפילת עמידה. שתיכבה לך הפלטה מוקדם והאוכל לא יספיק להתחמם. שתקום באמצע הלילה ותעמוד בדיוק על הנטילת ידים למטה. שיפול לך הטלית באמצע ההגבהת הס"ת. שתבוא בטעות עם נעלי שבת לכל נדרי. שהילד שיושב מאחוריך ביו"כ יביא במבה וביסלי בצל בתפילת נעילה. שתסיים "מחזיר שכניתו לציון" ותיזכר שעוד פעם שכחת יעלה ויבוא.....

שאלות ותשובות

הרב דוד טהרני שליט"א

מנחה קטנה וערבית יחד?

מר"ן בשו"ע (או"ח סי' רלג ס"א) כתב בזה"ל: מי שהתפלל תפלת המנחה לאחר שש שעות ומחצה ולמעלה יצא, ועיקר זמנה מט' שעות ומחצה ולמעלה. משמש שהוא דיעבד וכדברי הרמב"ם (בפ"ג מה' תפילה ה"א). ולעומתם כתב הרא"ש בתשובה (כלל ד סימן ט) שזמן מנחה משש שעות ומחצה, וכ"כ הר"י"ף בתשובה (סימן שכ), וכ"כ רס"ג בסידורו (עמוד כה), הריטב"א (יומא כח:), הטור (או"ח סימן רלג), ועוד ראשונים שהובאו בשו"ת יחזקאל דעת (ח"ד סימן יט) ובבירור הלכה (תנינא או"ח ח"א עמוד תו). אלא שהרוצה לאכול ארוחת צהרים עם לחם, מותר לו להתפלל מנחה גדולה בכדי שיהיה מותר לו לאכול, שהרי כתב השו"ע (או"ח סי' רלב ס"ב) שאסור לאכול אפי' סעודה קטנה סמוך למנחה גדולה. וכ"כ המג"א (סימן רלג סק"ב). וכ"כ בשו"ת קול אליהו (ישראל, ח"א או"ח סימן ג) שבמקום צורך מותר להתפלל מנחה גדולה אף לשיטת הרמב"ם, והוכיח כן מדברי הרמב"ם (בפ"ו מה' יו"ט הי"ט) שכתב בזה"ל: והולכים לבתי מדרשות קורין ושונין עד חצי היום, ואחר חצות היום מתפללין תפלת המנחה וחוזרין לבתיהם לאכול ולשתות שאר היום עד הלילה. הרי שמתפללין מנחה גדולה לצורך אכילה ושתיה של שמחת יום טוב, ע"ש. וכ"כ בספר שלמי ציבור (דקנ"ט ע"ב) שהרוצה לאכול מתפלל מנחה גדולה לכתחילה. וכ"כ הגר"ח פאלג' בספרו כף החיים (סימן ט אות כג) שמתיר להתפלל מנחה גדולה בכדי שיוכל לאכול. וכ"כ בפתח הדביר (סימן רלב סוף אות י דק"ג ע"ד). וכ"כ בחדש האלפים (או"ח סימן רלג ס"א), וכן כתב הגר"צ אבא שאול זצ"ל בשו"ת אור לציון (ח"ב עמוד קמז). ועיין עוד למופ"ד בהלכות עולם (ח"א עמ' רנד) לגבי תפילה ביחיד כשרוצה לאכול לפני מנחה גדולה, בכדי לא לבטל לרתי חז"ל. והוא הדין שהיוצא לדרך, כיון שעל"פ הדין אסור לצאת לדרך גם לפני תפילת מנחה, וכמ"ש הכסף משנה פ"א מה' תפילה ה"ג) בשם רבינו מנוח, מותר לו להתפלל מנחה גדולה לפני יציאתו, ואינו חייב להמתין עד זמן תפילת מנחה קטנה. ומכל מקום מי שאינו אוכל לחם ולא מסתפר ולא יוצא לדרך, עדיף שיחלל מנחה קטנה. וערבית יתפלל לכתחילה לאחר צאת הכוכבים או לפחות אחרי השקיעה כדעת רבינו האר"י כמבואר בכף החיים (או"ח סי' רלג אות יב) ובפרט כאשר א"א לאסוף את הציבור ויחזיקם לתפילת ערבית.

מה ברכת מצה לאחר הפסח אם אין לו לחם? מה ברכת מצה לאחר הפסח אם אין לו לחם?

תשובה: ברכת מצה רכה לאחר הפסח היא המוציא וברכת המזון, ככל לחם. ומצה קשה (בין מצת יד ובין מצת מכונה) כיון שהיא קשה וכוססת, בפסח מברכים עליה המוציא כיון שזה הלחם של ימות הפסח, אבל לאחר הפסח כאשר כבר קיים לחם חמץ בשוק שאינו כוסס, נחלקו בזה האחרונים מה יברכו עליה, והאריך בזה מופ"ד זיע"א בשו"ת יחזקאל דעת (ח"ג סי' יב) וכ"כ בספר חזון עובדיה (ברכות עמ' סא) שברכת המצה בכל שאר ימות השנה שנוי במחלוקת הפוסקים, ומנהג הספרדים לברך על המצה לאחר הפסח "בורא מיני מזונות" ולאחריה ברכה מעין שלש, על המחיה. ויש להם על מה שיסמוכו. אלא שהחרדים לדבר ה' נוהגים לאכול המצה בתוך הסעודה של פת, ונפטרים בברכת הפת וברכת המזון, ויש שקובעים סעודה על המצה, דהיינו שאוכלים שיעור שבעים ושנים דרהם שהם כמאתים ועשרים גרם, ואז מברכים עליה (אחר נטילת ידים) המוציא וברכת המזון. וחולה שאינו אוכל פת אלא מצה, מטעמי בריאות, מברך על המצה המוציא וברכת המזון.

וגם אם הרכיב את המצה הקשה במים, עדיין ברכת בורא מיני מזונות, כיון ששעת יציאתה מהתנור היא קובעת, וכיון שהיא היתה קשה וכוססת נקבע ברכתה מזונות לימות השנה, אא"כ קבע סעודה עליה. כשם שמי שלקח פרוסת לחם ועשה ממנה צנימים בטוסטר צנימים או חממה בתנור עד שיבשה, עדיין מברכין עליה המוציא וברכת המזון כשאוכל ממנה כזית, כיון שבזמן האפייה נקבע ברכתה להמוציא. שיעור קביעות סעודה במצות הינו בנפח כידוע ככל שיעורי התורה, ומכיון שנפח מצות מכוונה הינה 90 סמ"ק, בשתי מצות מכוונה וחצי יש שיעור קביעות סעודה ויברך תחילה המוציא ולאחר מכן ברכת המזון. וכן שתי מצות לא יאכל כיון שיש מחלוקת אם שיעור קביעות סעודה הוא שלש ביצים 170 סמ"ק או ארבע ביצים 220 סמ"ק, וכתב החיד"א במורה באצבע (אות צה) שלא יכניס עצמו לספק זה. והביאו בחזו"ע (ברכות עמ' נט).

האם עדיף להתפלל מנחה גדולה וערבית בשקיעה צאת הכוכבים, או

אחת שיאלתי

מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

לקוח מתוך סדרת הספרים "אחת שאלתי" מאת המחבר הרב ארז חזני

הקשר האישי עם ה' יתברך

נִצְאָ יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֶה (בְּרֵאשִׁית כ"ד, ס"ג). לְשׁוֹחַ – לָשׁוֹן תְּפִלָּה, כְּמוֹ (תְּהִלִּים ק"ב) וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ (רש"י).

עלינו להאמין שגם זה לטובתנו (גם אם כעת איננו רואים זאת בעינינו). כמו כן, יש תפלה שנענית רק לאחר זמן. אבל מה שברור הוא, שתמיד ה' יתברך שומע אותנו. איזו זכות נפלה בחלקנו לעמוד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ולהתפלל! מה אתם אומרים, תלמידים 'קרים', שנגש להתפלל...? התלמידים פתחו מיד את הסדורים והתחילו להתפלל אל ה' יתברך בהתרגשות ובכונה.

נוסף ונספר: בחור שהתקשה בעליתו הרוחנית שלח מכתב לגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, בבקשת עצה והדרכה להתמודדות נכונה עם קשייו. הרב החזיר לו מכתב, ובה כתב (אהל מרים עמ' י"ג): קראתי את מכתבך שנגרעה לענייני דעתי. נראה לי שאתה משתדל מאד בעליה בתורה וביראת שמים, אתה עושה כל שביכולתך, ויצאת ידי חובת השתדלות. עכשו הנך נמצא בשלב בו צריך אתה עזרה מבחוץ. הסבה לזה היא פשוטה: מפני שהדברים כל כך נשגבים ונוראים, לזכות לתורה בחשק פנימי ככל שתארת - למעלה מכוחות אנוש. ואף על פי שודאי צריך גם השתדלות מצדנו - אבל מגיע הרגע בו צריך לפנות לעזרה מבחוץ.

על פן אתן לך שם וכתבת, אליו תפנה והוא יעזר לך: קוראים לו ה' יתברך... הוא חזק מאד, שהרי הוא ברא הכל. אני יודע בסוד, שהוא גם אוהב אותך באופן אישי, והוא מחכה בכליון עינים שתפנה אליו. אין בעיה למצוא את הכתבת שלו יתברך - שכן הוא נמצא בכל מקום, כפשוטו, וגם ברגע זה שבו אתה קורא את המכתב יכול אתה לפנות אליו...

אני כותב לך זאת, מפני שהרבה חושבים כי התפלה היא ענין של עשיית מצוה וחפז מדרגות. כל זה נכון - אבל לא העקר... העקר הוא שהקדוש ברוך הוא חי וקיים, שאפשר לתפס אתו קשר אישי, ולעולם לא התאכזב מי שנעשה כפי! העקר שיהיה קשר אישי. פשוט לספר לו יתברך על הבעיה שלך ולבקש ממנו עוד פעם ועוד פעם. תלך ישר למי שיכול לעזור באמת, תתפס אותו ואל תעזב אותו עד שתשיג את כל שלבך חפזי...

לפנינו מעשה שהתרחש לאחרונה בארצות-הברית: מורה בתלמוד תורה הבחין שחל רפיון מסים בתפלה בקרב תלמידי כתתו, והוא הוגיע את מוחו כיצד לחזקם בענין. בקר אחד נצנץ במוחו רעיון מענין: הוא נכנס לפתח, פנה אל התלמידים ואמר: "תלמידים 'קרים', גשו נא אלי". תלמידי הפתח התאספו סביב שלחן המורה, והוא שלף מתיקו טלפון סלולרי, הפעיל את הרמקול וחיג את המספר של הבית הלבן, מקום משכנו של נשיא ארצות הברית. פעבר רגע נשמע קולה של המוקדנית: "שלום, הגעת לבית הלבן. איך אני יכולה לעזור?". "בקר טוב", ענה המורה, "אני נמצא בפתח עם התלמידים שלי, ורצונו בבקשה לשוחח עם כבוד הנשיא". "עם הנשיא?!" התפללה המוקדנית, "זה בלתי אפשרי". "לא להרבה זמן", נסה המורה ללחץ,

"רק לכמה רגעים. אנחנו רוצים לבקש ממנו כמה דברים". "אני מצטערת מאוד" אמרה המוקדנית, "אי אפשר לדבר עם הנשיא סתם כך. הוא עסוק מאוד". "אני לא מבין", התעקש המורה, "יש לצדי קבוצה של שלושים תלמידים, אזרחי ארצות הברית, והוא הנשיא של מדינתם. הוא לא יכול לשוחח אתם אפילו שתיים שלוש דקות?!" "ודאי שלא" פסקה המוקדנית בנחרצות, "אין לו פנאי לדברים כאלו. יש לי רעיון עבודתם: כתבו לו מכתב ושלחו לבית הלבן". "ואם נשלח מכתב, הנשיא באמת יקרא אותו?" שאל המורה. "אני לא יכולה להבטיח" נשמע הקול מעבר לקו, "הנשיא מקבל כל יום כעשרת אלפים מכתבים. אנחנו עוברים עליהם ובוחרים מתוכם מכתבים בודדים שהם בעלי חשיבות מיוחדת. שלחו, אולי יתמוגל מולכם והוא יקרא..." "תודה לך" אמר המורה וסיים את השיחה.

התלמידים חזרו למקומם והמורה אמר להם: "אני מצטער, תלמידים 'קרים', נסינו לדבר עם הנשיא, אבל הוא עסוק מדי ואין לו פנאי עבורנו. אבל אתם יודעים מה, יש לי רעיון אחר. דעו לכם יקרי, נשיא ארצות הברית אחראי על כ-300 מיליון אזרחים, אך יש אחד יחיד ומיוחד, שאחראי על כשמונה מיליארד אנשים, על כל העולם כולו, על השמים והארץ וכל צבאם... ובכל זאת, תמיד תמיד כשפונים אליו ורוצים לדבר איתו - הוא זמין, מקשיב ושומע. נכון, לא כל דבר שנבקש - נקבל מיד, אך

החיזוק השבועי

בתורה ואת הדעת האלוקית העמוקה בבריאה, הדרך היחידה להגיע לכך הוא לימוד הגמרא. הלימוד הזה הוא השער הראשי לדעת את רצון ה' בבריאה. וכאשר לומדים בטוהרה, בכוונה להבין את הגמרא ולדבוק בה, זה הופך את הלימוד לאדם טוב יותר, כי הוא יודע ומיישם את רצון השם בכל הליכותיו. אבל יכול להיות גם הפוך, שמי שלומד בכוונה לא טוהרה, כגון כדי לרכוש עוד מקצוע לחיים, התורה לא הופכת אותו לטוב יותר, אלא אדרבא, זה יכול לגרום להם להשחתת המידות. במסגרת מסירת השיעורים ב'מדרשת זיו' ראיתי בעיניי סטודנטים שנכנסו למדרשה כחילונים גמורים ותוך חודש של לימוד גמרא בהתמדה כל מראה פניהם השתנה לגמרי, אי אפשר היה לזהות אותם מרוב האור שהיה על פניהם, אור של עדינות וקדושה... ככל שיהיה לומד את הגמרא ומבחין בגודל דעתה הרחבה של חכמי התלמוד ורבותיננו הראשונים והאחרונים, הוא עומד נפעם מול הגדלות הזאת ואז הוא מתחיל להבין את המציאות שלו בעולם אל מול הדברים העמוקים שקיימים בבריאה. ההבנה הזאת מכניסה אל הלב את הרצון האדיר להמשיך ללימוד בחשק, בהתלהבות ובשמחה! (אלעזר גולדברג-דרשו)

התורה הקדושה משפיעה עמוקות על כל אחד שעוסק בה, גשמית ורוחנית כאחד. קיימנו שיחה מיוחדת עם מגיד השיעור הוותיק והמפורסם הגר"ר אליהו אורנשטיין שליט"א, על מנת להבין עד היכן מגיע עומק השפעת התורה, בעיקר העסק בתלמוד בבלי, על הלימוד, כיצד היא הופכת אותו לרוחני יותר ומחובר למושגים שמעבר לטבעו של עולם. הרב אורנשטיין פותח את דבריו במעלת התורה שבעל פה, שכן לימוד הגמרא היא האפשרות היחידה של האדם להיות קשור למושגים שהם מעבר לעולם הגשמי, כי תורה זו מקשרת בין הבורא לבין המציאות שלנו פה כנבונים. חז"ל דורשים על הפסוק "חושך על פני תהום", ש"חושך" זה תלמוד בבלי, דהיינו שמי שלא מתייגע בסוגיות הגמרא, קשה לו להיות מחובר אליה, אולם מי שכן עמל בה בהתמדה, זוכה לאור הגדול שלה! וכבר כתב הגאון מוילנא, העסק בחכמה בעולם שלא כתבו אותה חכמים בתלמוד בבלי! לכן עיקר התורה של כל יהודי צריך להיות בתורה שבעל פה, וכך זה היה בכל הדורות. באיזה אופן משתנים חיי של יהודי לטובה כאשר הוא עוסק בלימוד הגמרא? כאמור, כל מי שליבו חושק להידבק בהקב"ה, לדעת שיש את השם

כיצד מחנכין?

עלון מס' 93

ה' רוצה את המאמץ! / אדם לעמל יולד לפרשת חיי שרה תשפ"ה

ללמוד מהו ערכם של עמל והתאמצות גופניים, גם הנראים כקטנים ביותר בדרכי עבודתו יתברך, כי רק על ידיהם נזכה ונעלה מעלה בעזרת ה' יתברך.

לא רק לתלמידים יש קשיים, אלא גם להורים ולמחנכים... על כך אמר הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל: "לפעמים ישנם קשיים במלאכת החינוך, וכבר אמרו חז"ל שהתורה היא מן הדברים הנקנים ע"י הייסורים, ובלי ייסורים לא שיין הצלחה בתורה. לכן כל הקשיים שיש בתורה, הן למי שלומד הן למי שמלמד ומשפיע, הקשיים האלה הם הייסורים המביאים את ההצלחה, ובזה זוכים לכל השכר".

בחור צעיר נכנס לרב ושאל: "מדוע כל כך קשה לעבוד את ה'? מדוע אני נתקל כל הזמן בקשיים והתמודדויות והפרעות?"

"מה אתה הכי אוהב?" שאלו הרב.

ענה הבחור: "אני אוהב אמנות, בעיקר ציור".

"איזה ציור אתה הכי אוהב?" שאל הרב.

והלה השיב: "השקיעה הוא הציור האהוב עלי ביותר. רואים בציור את חוף הים, את השמש השוקעת, זוג ילדים משחקים בחול, וזוג זקנים הולכים לאיטם ברקע..."

"כמה שוה ציור כזה?" שאל הרב.

והתשובה הייתה: "בדיוק השבוע מכרו ציור כזה במכירה פומבית ב-3 מיליון דולר!!"

המשיך הרב והתעניין: "אם ליד הצייר ישב מישהו ויצלם את המראה הזה בטבע, עם הילדים והזקנים וכל הרקע, מה יותר מדויק ואמיתי, הציור או התמונה?"

"ברור שהתמונה", השיב הנער.

אָרְד הַעֵינָה וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל (כד, טז)

על הפסוק "וירץ העבד לקראתה" (כד, יז), כותב הרמב"ן: לשון רש"י, לפי שראה שעלו המים לקראתה. ובבראשית רבה (ס ה): ותמלא כדה ותעל, כל הנשים יורדות וממלאות מן העין, וזו כיון שראו אותה המים מיד עלו, אמר לה הקב"ה, את סימן ברכה לבניך. נראה שדקדקו כן מלשון "ותמלא כדה ותעל", שלא אמר "ותשאב ותמלא", ונעשה לה הנס [רק] בפעם הראשונה, כי אחרי כן כתוב "ותשאב" [משמע שלא עלו לקראתה. י.ח.ב.].

שואל הג"ר זלמן סורוצקין בספרו 'אזנים לתורה', מדוע נעשה הנס לרבקה רק בפעם הראשונה?

ומתריך: "ושמעתי דבר נאה ומתקבל שבפעם הראשונה הלכה רבקה לשאוב מים לביתה, ומכיון שהייתה צדקת עלו המים לקראתה שלא תטרח בשאיבה, אבל אחר כך שאבה מים לשם גמילות חסד, וכלל יש בידינו "לפום צערא אגרא" [=לפי הצער - כמות השכר], לכן לא עלו אז המים לקראתה, כדי שתטרח ותתאמץ יותר ויותר ויהיה שכרה כפול ומכופל".

המהר"ל כותב (חידושי אגדות, מכות כג ב) שמלבד השכר הניתן על כל מצוה כשלעצמה, יש שכר מיוחד בנפרד על הטורח והמאמץ שעשה האדם כדי לקיימה.

אמרו חז"ל (אבות דרבי נתן ג, ו): "טוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה בריוח". מבאר הרב דסלר (מכתב מאליהו, ח"ג עמוד 14): הכלל הזה נאמר אפילו על צער כל שהוא. בכל מצוה שקשה לאדם לעשותה, כל מאמץ שמוסיף - שכרו פי מאה!

על פי זה מבאר הרב דסלר (חלק ב' עמוד 200) שלאחר עקידת יצחק ראה אברהם איל "נאחז בסבך בקרניו". וזו לשונו: "אחר כל ההתעלות של אברהם אבינו, אחר כל גילוי מסירות נפשו ואהבתו הבלתי מוגבלת, אחרי כל אלה עוד נדרשה ממנו התאמצות קטנה יתירה שישא את עיניו וילך במו רגליו לקחת את האיל מתוך הסבך" והוסיף: "עלינו

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו,
מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

"וכמה אתה חושב ששווה תמונה מצולמת כזו?" שאל הרב.
"מוכרים גלויות כאלה בחמשה שקלים", השיב.

"תסביר לי בבקשה", הקשה הרב, "איך זה שעל ציור משלמים מליונים, ועל התמונה שהיא יותר מדוייקת, ישלמו רק חמשה שקלים???"

כאן התבלבל הבחור ונותר ללא מענה.

אמר לו הרב: "הסכת ושמע פשר דבר. מצלמה לא יכולה לעשות שגיאות, היא מכונה ועובדת על אוטומט. אולם בן אנוש יכול לטעות, לכן יצירה שלו שווה הרבה יותר. בשעה שצייר מצייר הוא משקיע את כל כולו בציור, הוא נותן את הרגשות שלו, את המבט שלו, אתה יכול לראות שם את הנפש שלו, את החוויות שהוא עבר, כי הוא מכניס את עצמו בתוך הציור.

גם בשמים יש רבבות מלאכים. הם אף פעם לא טועים, אבל הם לא יקרים כמו נפש ישראל, גם תפילותיהם לא שוות כמו תפילה אחת של יהודי.

יהודי יכול למעוד ולהכשל. כשהוא בוחר בטוב וצעד לאורו, הוא גדול ממלאך! כמה שיותר קשה לו - הוא יותר גדול!"

וכאן סיים הרב: "כל הכשלוניות והנסיונות שתארת, לא אמורים להפיל אותך, אלא לשמח אותך עוד יותר, כי בכל פעם שאתה נכשל, אתה לומד שאתה בן אדם. נצל את כשלונותיך להפקת לקחים ולשינוי בדרכי העבודה, כך ורק כך תתעלה ותתרומם. אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם".

הגמרא אומרת: "דרש רבה בר רב הונא, אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם תחילה" (גיטין מג א).

גאון המחשבה רבי יצחק הוטנר זצ"ל כותב במכתב לתלמיד, אודות הפסוק "שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד טז): "הטיפשים חושבים כי כוונתו בדרך רבותא, אף על פי ששבע יפול צדיק, מכל מקום הוא קם. אבל החכמים יודעים היטב שהכוונה היא שמהות הקימה של הצדיק היא דרך ה'שבע נפילות' שלו".

ובמילים אחרות: כל קימה מוסיפה קומה. ואין קימה ללא נפילה לפניה....

כתוב במדרש (במדבר רבה טו ז): אמר הקב"ה, עיניים יש בך, יש בתוכם לבן ושחור, אין אתה רואה מתוך הלבן אלא מתוך השחור" עכ"ד.

אומר על כך ה"שפתי צדיק" מפילץ (בהעלתך ז) שמונח כאן תוכן עמוק: הלבן מסמל אור. לכן כולנו היינו חושבים שהעין רואה מתוך הלבן. אך חז"ל מגלים לנו שההיפך הוא הנכון. ראייתנו היא דווקא מתוך השחור שבעין. ללמדך - דווקא לימוד תורה וקיום מצוות הנעשים מתוך חשיכה והסתרה, הם הרצויים לפניו יתברך.

רבנו הסטייפלר זצ"ל כותב (חיי עולם, ח"ב פי"ב): הקב"ה אינו דורש מהאדם יותר מיכלתו. וזה התלמיד קשה ההבנה שיגע ומצא כדי מידתו, כבר השלים חוקו, והוא חביב כהגאון אשר השלים חוקו כפי יכלתו... ובצד אחד הוא חביב יותר מהבעל כשרון הגדול שמצליח הרבה בתורה, כי לגבי הבעל כשרון הרי לימוד התורה אצלו הוא לעונג נפשי, ואצל זה הוא בגדר הקרבה ונשיאת עול כבד, ולמדנו במשנה "לפום צערא אגרא".

עלינו להרגיל את עצמנו להחמיא לילד על עמלו ויגיעו, גם אם תוצאות המבחן והציון לא כפי רמת הציפייה שלנו! חוב קדוש להעריך את העמל והיגיעה ולהחמיא לילד על כך! (מתוך ספר "חינוך לאור הפרשה" מאת הרב יהונתן דדון שליט"א)

תלמיד קשה הבנה נכנס ברוב יאושו לאדמו"ר ה"פני מנחם" מגור זיע"א ותינה בפניו את צערו הרב, על כך שבכדי להבין שורה אחת בגמרא, נדרשות ממנו כמה שעות...

כששמע זאת הפני מנחם, הוא נאנח קשות ואמר: אוי לי שאין לי את המתנה הגדולה שקבלת אתה מן השמים! אני רק קורא את הדברים ומבין הכל. אין לי את המעלה של "יגעת ומצאת"... אין אצלי את הברכה של "אדם לעמל יולד" זה עמל התורה. כשאגיע לב"ד של מעלה מי בכלל יסתכל עלי?... יאמרו לי: זאת לא חכמה שלמדת כל כך הרבה... כל דבר אתה מבין מיד בלי להתייגע... כמה שוה הלימוד שלך בכלל...

אבל אתה תגיע לשם עם שעות רבות של עמל, ימים שלמים של יגיעה ומאמץ כדי להבין עוד מילה בתורתנו הקדושה! הרי את כל השערים יפתחו בפניך! אשריך! אני ממש מקנא בך!

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת אלקה מירל ע"ה [קניג] בת הר"ר יהודה לייב [צוובנר] זצ"ל

נלב"ע בי"א בטבת תשפ"ד

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אנו אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לשוב לכל כל הימים

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלמו חן וחסד ושלמא רבא
משמיא ועיניכם תראנה בנינים
ובני בנינים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חממים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב. גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

הזון יהזקאל
רבי יהזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(ריבבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

מלליצי יודשיר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכ.

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיני
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ב ובעוה"ב.
וכל הולמד בספרי יזכה לירוש, ו
הצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנינים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

הירויזן

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

ל"ג הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה, אותה הוכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני. בגמרא (תענית ד.) שלשה שאלו שלא כהוגן, לשתים השיבו כהוגן, לאחד השיבו שלא כהוגן וכו', אליעזר עבד אברהם דכתיב 'ובנות אנשי העיר וגו' והיה הנערה אשר אומר אליה, יכול אפילו חגרת או סומא, השיבוהו כהוגן ונזדמנה לו רבקה. יש להקשות למה אליעזר סמך עצמו על הנס, ובפרט בדבר הגדול הזה של מציאת זיווג ליצחק בן אדונו אברהם. ויש לומר, שאליעזר סמך על הנס, כי היה בטוח בכוחו וזכותו של אברהם ושל יצחק שהיו צדיקים גדולים מאד, ולכך חשב שבדאי לא יזדמן לו אשה שאינה הוגנת. וגם היה בטוח שבני משפחתו של אברהם כשישמעו שאברהם רוצה להשיא את בנו לבתם, בודאי יתרוצו בכך, שהלא אברהם היה מפורסם בכל העולם ברוב עושרו ותפארתו, ואם ימאנו בזה לא ימצאו עוד דוגמתו בכל העולם, ולכך חשב אליעזר בדעתו שאם שידוך זה יהיה בדרך הטבע מבלי שום נס, לא יהיה בזה שום כבוד לאברהם, וכולם יאמר שהשיא בתואל את בתו לאברהם מחמת עושרו וכבודו, ולכך גם רבקה בקשה להינשא אליו, ולא ידעו שהכל היה ברצון ה' ומה' יצא הדבר. משום כך רצה אליעזר שיהיה הדבר בדרך נס, ובכך יתגדל כבודו של אברהם, שיראו כולם שהקב"ה עשה נס כדי לעשות את משאלות לבו של אברהם, ובכך יתברר שכל מעשה נשואיהם נגמר לשם שמים לקיים גזירת הבורא שרצה בכך. (זרע שמשון אות ט').

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לע"נ הגר"ר יקיר ב"ר צבי הירש זצ"ל י"א צ"צ טו חשוון
ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. לפי שהזקנה לרוב הוא חסרון, כמו שאמרו (שבת קנב.) 'סיבותא, כלילא דחילפא' (-זקנה הוא נזר ועטרה של קוצים), ובערכין (דף יט.) אמרו: 'סבא בביתא, פחא בביתא' (-הזקן הוא למשא לבני הבית). ואולם באברהם אף שהוא זקן, לא נעשה לו החסרונות המסתעפים מן הזקנה, כי הגם שהשרוי בלא אשה שרוי בלא ברכה, ובאברהם שהיה תרתי לריעותא, זקן - וגם בלא אשה, אעפ"כ הברכה היתה אתו, 'וה' ברך את אברהם בכל', וזהו לפי שהשרוי בלא אשה מתגרה בו היצה"ר, אבל בו לא שלט היצה"ר, לכן 'וה' ברך את אברהם בכל', והיינו שלא שלט בו יצה"ר, כמו שדרשו (מדרש רבה נטח:) בתיבת 'בכל', וזה לשונם: 'בכל' שהוא שלט ביצרו.

לע"נ הר"ק ר' דוד שלמה ב"ר ירחמיאל זצ"ל בעל ערבי נחל י"א צ"צ כב חשוון
שחיקת תבלין ביו"ט.
 אמרו בשבת (דף קמא.): אמר רב יהודה, הני פלפלי, מידק (-לטחון) חדא חדא בקתא דסכינא שרי, תרתי אסור, רבא אמר כיון דמשני אפי' טובא. ופיר"ח והשאלות דביו"ט מיירי, ומשום דפלפלין אין מפיגין טעמן ויכול לדוכן מערב יו"ט, לכן אסור בלא שינוי, ולר' יהודה אסור תרתי אפי' בשינוי. והרי"ף והבאים אחריו השיגו על זה דאין אפשר לומר דהגמ' מיירי ביו"ט, דהלא ביו"ט התירו שחיקת מלח במדוך של עץ (ביצה יד.) וא"כ איך אסור רב יהודה הרבה אף אם עושה ע"י שינוי. ותירץ האבני נזר (אגלי טל מלאכת טוחן סק"ל אות א'), דהנה דיכת מלח יש לדון אותה כמכשירי אוכל נפש' שמתבלים על ידו את התבשיל, וכמו כן יש לדון אותה כגוף 'אוכל נפש', משום שהמלח נאכל עם התבשיל. והנה מציינו (ביצה כה.) בשחיקת הבמה שהותרה ביו"ט רק אם אוכל ממנה כזית. הרי שלא הותרה מלאכת מכשירים שאפשר לעשותם מערב יו"ט באופן שאינו לצורך אכילת כזית. ולפ"ז אם נאמר שדיכת מלח כדון מכשירים שצריך כזית בבת אחת, יש לחלק בין דיכה במדוך, לדיכה בקת הסכין, שבמדוך כיון שדרכו לדוך בו כזית בבת אחת, הותר לו לדוך, משום שאינו

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק מהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

ארייברענגען יראת חטא אין איערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרויזאט, בנאמנות, קאנפידענעלע.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אויז ווי אלע שיטות, די שטיין בלייבט אין דעם אויזונג פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים ווערט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון איריק אויפן האר: יבער הלב (-אנצייגן ווי הארץ צו אריינשקייט), שיהפך לבו לשמים לטובה (-ס'טוישט די גאנצע מענטש), וזראה פלאים (-וועסט זעהן וואונדער), מ'קען עס נענען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טעקסט מכן דורות ישרים
 dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

- ”מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא
- ”מיין זון בעהט מיר זונען מיין אויגן 5 מינוט פאר סוף זמן קריאה שמע
- ”מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער
- ”איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט
- ”כהאב ינגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד

'פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:
'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה' לספוד לשרה ולבכותה. יש לדקדק דהל"ל 'לסופדה ולבכותה'. ונראה דהרמז בזה למה שאמרו (זוהר חיי שרה קכב:) דענין ההספד הוא על גוף המת שירד ממדרגתו, שהיה דבק בחיותו בנשמה קדושה. ואילו הבכי הוא על הנשמה הקדושה שנסתלקה מן הדור ועלתה למעלה, וכמו שאמרו (מגילה טו.) 'צדיק אבד לדורו אבד', משל לאדם שאבדה לו מרגלית וכו'. ועוד אחז"ל (מו"ק כה.) 'חכם שמת הכל כקרויבוי', והטעם בזה, שנשמת החכם כוללת נשמת דורו, והם נאצלים מנשמתו, ומטעם זה התלמידים נקראו בניו ויחויב בהן האבל מצד הקורבה. אבל בהספד שהוא מצד הגוף, לא יצדק בהן הקורבה. ונראה שזהו שאחז"ל (שבת קנג.) 'אחים הספידיא דהתם קאמינא', יש לפרש הטעם, כיון דלא שייך קורבה בהספד הגוף, מ"מ כיון שהנשמה היא מתאבלת על הגוף, כדכתיב 'ונפשו עליו תאבל', ומצד החיבור והקורבה שהיה לנשמה עם הגוף, א"כ כיון דקיי"ל (מו"ק כ:) כל שמתאבלין עליו, מתאבלין עמו בפניו, כדאיתא בכתובות (דף ד:) 'באפה נהוג אבילות', א"כ כיון דהנשמה הכל קרויבם אצלה והיא מתאבלת על הגוף, ממילא מחוייבים להתאבל עמה מצד הקורבה, והיינו דאמר 'אחים הספידיא דהתם קאמינא' כיון דהנשמה שמה, לכן ראוי לכולם להתאבל עמה. והיינו דאמר 'לספוד לשרה' מצד הגוף, 'ולבכותה' מצד הנשמה שעלתה למעלה.

אבל כזית שלם אפי' במדוך מותר, כנ"ל ברור ונכון ליישב הר"ח והשאלות.

לע"נ ר' נפתלי סימון ב"ר שלום זצ"ל י"א צ"צ חשוון

יוסף אברהם. במדרש תנחומא: 'ויוסף אברהם', זה שאמר הכתוב 'והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד', למאה שנה הוליד יצחק, הוי אומר 'והיה ראשיתך מצער' זה אברהם, ואחריתך ישגה מאד' שנשא אשה והוליד עמה כמה בנים באחרונה, ע"כ. ויפלא הדבר, שדרש 'ראשיתך מצער' על יצחק אבינו שיצא ממנו כל אומה ישראלית. ובני קטורה שהם עובדי עבודה זרה דרש 'אחריתך ישגה מאד'. אך הענין על פי מה שאמרו (סנהדרין צא.) מאי מתנות וכו' מלמד שמסר להם שם טומאה. והוא קשה לומר שימסור להם אברהם אבינו שם טומאה לעשות כישוף שנאסר לבני נח, לכן נראה

הבטחת האבני נזר זי"ע
'אם ילמדו בספרים שלי, אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירת ממש כמו בחיים!'
 מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות אבני נזר על הלכות מילה'
 ליקוט מגליונות 'מליצי יושר'
 מי שרוצה להנציח שמו בהספר
 או לזכות להבטחת בעל האבני נזר זי"ע
 יתקשר למערכת
 gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א
 זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

עושה מלאכה לצורך חצי שיעור, ואף שמיד כשדך קצת יש כאן מלאכה שלימה בפחות משיעור אכילה, מ"מ יש להתיר כיון שהוא מעשה אחד, וכמו במילה שהותר לחזור בשבת על ציצים שאין מעכבים משום שהוא מעשה אחד עם המילה עצמה, משא"כ דיכה בקת הסכין שהיא בכל גרגיר בפני עצמו, ממילא נעשית כאן מלאכה שלימה בפחות משיעור אכילה. וז"ל האגלי טל: מותר לדוך ביו"ט מלח במדוך, דמסתמא יש עכ"פ כזית מלח, ואף דמסתמא לא נדוך כל הכזית ביחד, ומכי נדוך משהו כדי למלוח בו כגורגרת, הוי מלאכה שלימה לצורך חצי שיעור ועבדי לאיסורא. לא קשיא, כיון שעוסק בכל הכזית מלח שנדוך ביחד, חשוב כולו חד מעשה. כמו המל, דכל זמן שעוסק במילה חוזר על ציצין שאין מעכבין, דהוא חד חילול ונחשב מעשה אחד, והרי נעשה המעשה לצורך כזית. אבל בקתא דסכינא דא"א שידוך בקתא כזית בבת אחת, ועל כן נחשב כל דיכה ודיכה מעשה בפני עצמו וכו'. דבמה שכותש בקתא דסכינא בכל פעם פחות מכזית, הם מעשים מחולקין, וחשוב בכל פעם עושה מלאכה שלימה במכשירין בשביל גוף אוכל נפש פחות מכזית. ובכה"ג במדוך אם ישים פחות מכזית למדוך וידוכנו, ויסירונו מהמדוך ואח"כ ישים שנית פחות מכזית, באמת יאסור. ולכן לא הותר רק בשינוי כגון קתא דסכינא, לר"י חדא חדא, ולרבה אפי' טובא היינו שלש, ומ"מ הוי פחות מכזית, דכזית יחד בקתא אי אפשר.

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת בראשית ברא יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי ברא לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עוונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא אלקים. במדרש (בר"ר א:א): "ר' הושע'י רבה פתח, 'ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום' - אמון פדגוג, אמון מכוסה, אמון מוצנע", עכ"ל. ונראה לבאר בע"ה, דהנה מצוות התורה לשלש מחלקות נחלקות, והם: עדות, חוקים, ומשפטים.

עדות, הם מצוות המעידות על האמונות האמתיות, ונפלאות הבורא ית' שמו ויתעלה. כמו תפילין, דכתיב 'והיה לאות על ירך ולטוטפות בין עיניך כי בחזקת יד הוציאנו ה' ממצרים'. וכן שבת, כתיב: "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים על כן ציון ה' אלקיך לעשות את יום השבת". וכן מצות, כתיב: "בעבור זה וכו'", וכדומה. אשר טעמם נגלה לכל עושיהם בלבד, כמאמר הכתוב: "שכל טוב לכל עושיהם". וזה שאמרו [בקבלת התורה], "נעשה" את כל אשר יצוה ה', ונזכה אח"כ להסיר המכסה, "ונשמע" אח"כ טעמם אשר כמוס עמהם [וכ"כ פנים יפות בראשית כב:א, ושמות שם]. והמין ה' הם חוקים, אשר טעמם סגור ומסוגר, ואין כל בריה יודעת. כמאמר: חוקה חקקתי ואין לך רשות להרהר אחריה, ועי"ה הונח עליו שם חוקה - מילתא בלא טעמא. והמין הג' הם משפטים ודינים שבין אדם לחבירו.

וזה כוונת המדרש: "אמון פדגוג, אמון מכוסה, אמון מוצנע" - נגד ג' מחלקות התורה. אמון פדגוג, הוא נגד חלק המשפטים, המדריכים בני אדם לילך בדרך הטוב והישר, כמו הפדגוג המדריך הנערים בדרך הישר. ועל חלק המצוות, אשר טעמם נגלה לעושיהם, אמר אמון מכוסה, אשר אפשר להסיר המכסה מעל המכוסה. ועל חלק החוקים, אשר טעמם וסיבתם נעלמים ממנו ולא ידענום, אמר אמון מוצנע. ומורה בג' תיבות הראשונות, אשר לשלשה מחלקות נחלקה התורה, אשר בשבילם נברא העולם, כמ"ש. וזהו אשר [ר'] הושע'י רבה פתח, **בראשית ברא אלקים** כי הם בגימטריא זה מצות חוקים והמשפטים, בשבילם ברא אלקים את השמים ואת הארץ, וד"ל.

אופן ב', דהנה ג' דברים צוה לנו הבורא בתורה הקדושה: אחד הכתיבה - כד"א "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת". ב' לימוד התורה - דכתיב "ולמדתם אתם את בניכם". ג' המעשה - דכתיב "שימה בפיכם", דהיינו שביאם לידי מעשה. והנה, הכתיבה היא מפעיל לאחרים להדריכם בדרך ישרה, והיא כמו הפדגוג הזה המדריך לצעירי הילדים בדרך אשר ילכו. והמעשה שהוא מין ה' מהתורה"ק, צריך להיות בצניעא, אבל לא להתפאר ולהתגאות, כמד"א "והצנע לכת עם ה' אלקיך". והלימוד שהוא מין ה' מהתורה"ק, צריך להיות ג"כ בסתר, כמו שדרשו ז"ל "מה ירך בסתר אף ד"ת בסתר". אבל לסוף צריך להסיר המכסה, וללמד ג"כ עם אחרים, כמו שדרשו ז"ל, איזה תורה של חסד ותורה שאינה של חסד, אלא תורה ללמדה היא תורה של חסד.

וזה כוונת המדרש "בראשית ברא אלקים", בשביל התורה שנקראת ראשית. והוא "אמון" שיש בה ג' דברים - פדגוג, מכוסה, מוצנע. אחד "אמון פדגוג" - היא הכתיבה, המדריך לזולתו להטיב צעד, ללכת בדרכי התורה ויראה, כמו הפדגוג, כמבואר. והב' "אמון מוצנע" - הוא המעשה, שצריך להיות בהצנע לכת עם ה'. והג' "אמון מכוסה" - הוא הלימוד, שצריך להיות מכוסה במכסה, אבל לא לחלוטין, אלא שתוכל להתגלות לעת הצורך. בשבילם "ברא אלקים את השמים ואת הארץ".

ומהם יושאר גרים גרורין לעתיד. וכן מצינו (סנהדרין נט:): לענין מילה לרבות בני קטורה. ואף שרש"י פירש אותן ששה, ולא זרעם. אבל הרמב"ם (הלכות מלכים פ"י ה"ח) פסק שכל זרעם חייבין במילה. ועל כרחך שיש בהם קדושה יותר מבני עשו שפטורין ממילה. וזה שאמרו שם בטומאה מסר להם, שאף כשהיו בטומאה היה בהם גם כן איזו חיות.

וזה שדרש במדרש 'ראשיתך מצער' על יצחק אבינו, 'ואחריהך ישגה מאד' על בני קטורה, שמהם ישראל מוציאין כל עומק תורה שבעל פה, וכמו שנאמר 'ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם' וכמו שאמרנו.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר:

בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשתי (ספר מנחם ציון). נתפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

לע"נ ר' אהרן עבוד ב"ר אליהו זצ"ל י"א צ"כ כא חשון

ויצא יצחק לשוח בשדה. איתא בילקוט: מהיכן יצא, מגן עדן יצא. ונראה ע"פ שהביא אמו"ר הגאון נ"י בדמשק אליעזר (סוף פ' ויצא) בשמי, כי תפלת מנחה יורה שנכון לבו בטוח בה, הן אם תמה הצלחה יזרח לו, והן אם ינטו צללי ערב, וע"ז מרמז מנחה. אבל אברהם אבינו תיקן שחרית, לרמז שאז יוכל האדם לקבל עול מלכות שמים עליו באמונה לקיים כל מצוות התורה אם זוכה להצלחת זמני. אבל יצחק ראה בבחינתו שלא טוב היות האדם תמיד בשפע הצלחה, כי אז עומד בסכנה בל ימעדו רגליו, וע"כ תיקן מנחה, שכמה פעמים טוב לו אם קול דודי דופק לעוררו כי הוא בעולם עובר והשפל. ומהיכן למד זאת שהצלחה סכנה לאדם, מגן עדן, שאדם הראשון אשר היה יציר כפיו של הקב"ה וישב בג"ע בלי דאגה, והיה יכול לעבוד ה' באמונה בלי ביטול כל דבר, ואעפ"כ חטא מאוד לאלקים, וא"כ נראה שיותר טוב בחינת תפלת מנחה משחרית.

לע"נ הג"ר ישראל ב"ר יצחק אייזיק אייזיקסאן זצ"ל י"א צ"כ טז חשון

ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחותנו את היי לאלפי רכבה ויירש זרעך את שער שונאים. נוהגין באשכנז בעת נשואין לאמר זאת הברכה בתחילת הנשואין בשעה שמכסין את הכלה, וצ"ב למה אין מזכירין מן ברכת הורים והיינו האבות, ומקדימין ברכת לבן. ואפשר לומר דהנה ראיתי בספרים שצריכין להשמר שלא לקבל ברכה מגוי, אלא כל מה שמברך גוי, יברך הוא בעצמו, כדי שלא תחול הברכה מכח הגוי, וכעין שאמרו 'כל ברכות בלעם נתהפכו לקללה'. לכן אנו מברכין אותו ברכה כדי שלא תהיה מכח לבן, דטובתן של רשעים רעה היא אצל הצדיקים, ועדת ישראל ממתיקין רעתם ע"י שהם עצמם מברכין כן. אמנם בירושלמי (ברכות פ"ח ה"ח) איתא: ברוך תהיה מכל העמים שיענו אמן על ברכת הגוי.

ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבוע ויאסף אל עמיו. ויאסף אל עמיו אשר

כופל ואומר אינו מובן. אלא בא להודיע כי לא כשאר אדם אשר יש לו עכובים עידן ועידנין עד אשר בא אל מנוחתו בשלום, ולכן תקנו שבעה ושלושים וי"ב חודש עד יעבור זמן, ולפעמים בניג שמינים הגונים מעכבים, לא כן אצל אברהם אחרי כי 'ולבני הפלגשים וגו' וישלחם בעודנו חי וגו', ויקברו אותו יצחק וישמעאל, ופירש"י: 'מכאן שעשה ישמעאל תשובה', לכן כתיב

רבינו בחיי לרבינו בחיי ב"ר אשר ז"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד רבינו בחיי. וסימנך: מאן דיהיב חייל, יהיב מזוני.

אורח חיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה. שלמה ע"ה הודיענו בכאן כי המשכיל המכיר תכונת העוה"ז שהוא עולם ההפסד, הוא יודע "אורח חיים למעלה" בעולם העליון הנצחי, ועל כן מסיר ומסלק עצמו מתאוות העוה"ז ולא יעשה ממנו קבע, זהו "למען סור משאול מטה". והמשל בזה, למי שדר בעיר אחת ויודע שאין דירתו לדור בה אלא דירת ארעי, כי רצונו ומחשבתו ללכת אל עיר אחרת שעתידי לדור בה דירת קבע, אין ספק שלא ישתדל לקנות שם שדות וכרמים ולא כלים וחפצי בית, שהרי אין כוונתו לקבוע דירתו ולהתישב שם. כן המשכיל היודע שיש "אורח חיים למעלה", אינו משתדל בענין הגוף כלל בעוה"ז, כי אם במוכרחים, ובאותם שהם הכנה לעבודת ה' שאי אפשר לו לעמוד זולתם, לפי שיוודע שהעולם העליון הוא דירת קבע, והעוה"ז אינו אלא דירת ארעי, ולפי שהעוה"ז הבל וריק, ואין ראוי למשכיל לעשות ממנו עיקר, כי אם ביראת השי"ת, לכך התחיל שלמה ע"ה את ספרו: "הבל הבלים", וחתם במדת היראה. או יהיה פירוש הכתוב: אורח חיים למעלה למשכיל, שידבר עם המשכיל ואומר לו: אתה המשכיל דע שיש לך "אורח חיים למעלה", ולמען זה "סור משאול מטה", כלומר יש לך להסתלק מן התאוות הגופניות כדי שתזכה לאורח חיים אשר למעלה. ולפי פירוש זה תהיה מלת "סור" צווי וכו', ויהיה הכתוב אזהרה וצווי למשכיל, שאם ירצה לזכות אל החיים הנצחיים, שיסור מתענוגי הגוף שהוא משאול מטה. ומה שהזכיר לשון "אורח" ולא "דרך", לפי שהוא מלשון אורח, לפי שהאדם בעוה"ז כגר בארץ וכאורח נטה ללון, וכשם שהאורח הנכנס בפונדק ויודע עצמו שנסיעתו יום מחר ודירתו שם מעט, והוא נכסף לשוב למקומו וארץ מולדתו. כן המשכיל חושב עצמו גר ואורח בעוה"ז, ויודע ומשיג שיש למעלה "אורח חיים", ונפשו נכספה לשוב לשרשה שהוא מקור החיים. וע"כ נקראת הנפש "חיה", והנה היא חיה בטבע. וכן אמרו חכמי המחקר: כי הנפש חיה בטבע, מתה במקרה, והמקרה הוא החטא. והגוף מת בטבע חי במקרה, כי חיותו אינו אלא בסיבת חבור הנפש והגוף, והפרדה היא מיתת הגוף. וידוע כי מיתת הגוף, סבת החיים לנפש. על זה אמר שלמה ע"ה: "ויום המות מיום הולדו", שבח יום המיתה מיום הלידה, בין בעוה"ז ובין בעוה"ב: לעוה"ב הוא שאי אפשר לנפש להשיג מעלת האדם העליון כי אם במיתת הגוף, ובעוה"ז לפי שאין שבחיו של אדם ומעשיו הטובים נכרים ומפורסמים כי אם ביום המיתה, שהרי ביום הלידה לא יכירו מי הוא, אבל ביום המיתה הכל מכירין אותו ומזכירין מעשיו הטובים וצדקותיו אשר עשה. וכן דרשו רז"ל בשרה אמנו: כל זמן ששרה קיימת היה לה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל, וכשמתה פסקו ונתפרסם זכותה.

ויגוע, כמו שכתב הרמב"ן דהיינו מיתת צדיקים שהיא גיועה. וכן אע"ג דאין אדם מת וחצי תאוותו בידו, אבל לא כן אברהם, אלא זקן ושבע כל משאלות לבו, כי השביע נפשו בימיו, וכדאיתא בב"ר (פ' ס"ב): הקב"ה מראה להם לצדיקים מתן שכרן שהוא עתיד ליתן להם לעוה"ב ונפשם שבעה והם ישנים, ע"כ. וזה ז"אספא אל עמיו מיניה וביה בא למקומו בעוה"ב. וכן כנסת ישראל מזומן לעוה"ב בלי שום עיכוב בהם, וכדרך שפירשו התוס' (כתובות ק"ג) ד'מזומן לעוה"ב', היינו שבא מיד לעוה"ב בלא דין וחשבון.

לע"נ הג"ר אברהם יעקב ב"ר ישראל מודני טייטלבוים זצ"ל י"א צ"צ י"ז חשוון

קטן בטומאת מקדש וקדשיו. בערכין (דף ג, א) יליפין מקרא למעט קטן שאינו חייב כרת על טומאת מקדש וקדשיו. והקשו הראשונים דמדוע צריך קרא לפוטרו מכתרת טומאת מקדש, הרי לא מצינו קטן נענש. ותירץ בשיטה מקובצת, דקרא אתי למעט אם נטמא בקטנות ונכנס למקדש בגדלות, שפטור מכתרת. וכתב על כך הרא"ש דלא מיסתבר לפוטרו כיון דהשתא בר עונשין הוא, ולא גרע מגדול דנגע בקטן שנגע במת ונכנס למקדש דחייב. והגר"י עניגיל (לקח טוב כלל י"ד) כתב, וז"ל: לא רק דלא מסתבר לפוטרו, רק זה דבר מפליא ומתמיה, שהרי זה הגדול שקיבל טומאה בקטנותו, הרי הוא טמא גם כשהוא גדול, שהרי לענין הטומאה גם קטן מקבל טומאה, והוא טמא גמור ומטמא אדם וכלים ואוכלין ומשקין ממש כאלו קיבל הטומאה בגדלותו, וא"כ כיון שהוא טמא גם בגדלותו, א"כ בהכנסו למקדש הרי הוא טמא הנכנס למקדש, ומדוע ישתנה דינו משאר טמא שקיבל הטומאה בגדלותו ונכנס למקדש, ואטו בשביל שהתחלת הטומאה היתה בקטנות והיה טמא גם בהיותו קטן מיגרע גרע, וצ"ע.

לע"נ חיה הינדל ב"ר משה יחיאל חיים ע"ה י"א צ"צ י"ז חשוון

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בכרחה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברח ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון."

ואלה שני חיי אברהם וגו' מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנה. וברש"י: בן מאה כבן שבעים, ובן שבעים כבן חמש בלא חטא, ע"כ. ולפ"ז קשה מאי דכתיב בישמעאל 'מאה שנה ושלושים שנה ושבע שנים', דלמה פרט שנה בכל מנין, דלא שייך לדרוש כדרשינן באברהם, שהרי ישמעאל רשע היה, כדכתיב 'ותרא שרה את בת הגר המצרית וגו' מצחק', ופירש"י שהיה עוה"ז ומגלה עריות ושופך דמים. ואפשר לומר דכיון שעשה תשובה, א"כ הזדונות נעשו לו כזכיות, ואז הוי כמי שלא חטא, ושייך שפיר למדרש כדרשינן באברהם, ועו"ל דמה שהיה מצחק בעבירות הנ"ל, היינו קודם שבע שנים שלא היה אז בר עונשין.

וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע. ולהלן ביצחק כתיב 'ויאסף אל עמיו זקן ושבע ימים'. ויש לדקדק על השינוי, דבאברהם כתיב 'בשיבה טובה', וביצחק כתיב 'שבע ימים'. עוד יש לדקדק דשיבה הוא אחר הזקנה, ולמה הקדים 'בשיבה טובה', ואח"כ זקן.

ויש לומר על פי אומרם ז"ל 'תקבר בשיבה טובה', שעשה ישמעאל תשובה בימיו, ולא מרד עשיו בימיו, ועל כן נחסרו לאברהם אבינו ה' שנה, דיצחק חי ק"פ שנים, והוא חי קע"ה שנים. ובה מתורצים הקושיות אחת בחברתה, דהכונה 'בשיבה' גבי אברהם אינה על הזמן, דהא מת קודם זמנו, אלא על גיחא דתשובה. על כן קמה לזקן, ולפי שנתקצרו ה' משנותיו, חסר אצלו תיבת 'ימים', דלא שבע מהם, שהרי עוד היה יכול לחיות.

לע"נ הג"ר אהרן ב"ר יחיאל טויבער אבד"ק באטורקעו בעל י"ד אהרן, י"א צ"צ י"ז חשוון **שחיטה לאו עבודה היא.** התוס' (זבחים יד:) הביא בשם ה"ר יעקב דאורליניש ז"ל: שחיטה לאו עבודה היא לפי ששונה בחולין וקדשים, א"כ לאו מטעם עבודה צוה המקום שחיטה, עכ"ל. ולכאורה משמע שכוונת דבריו ששחיטה בקדשים היא מדין אותה שחיטה שישנה בחולין, שבמיתתה לא תהיה נבלה.

והקשה החזון יחזקאל (מנחות ה.) וז"ל: וקשה דהלא שמעינן הרבה דינים בשחיטת קדשים שאינם בשחיטת חולין, הלא מתעסק בשחיטת קדשים פסול ובחולין כשר (עי' זבחים מז.). ועוד הלא יש מי שסובר ששפרכת קדשים טעונה כלי שרת (עי' בתוס' ראש פרק איזהו מקומן), שהרי שחיטת קדשים מקדשת את הדם. גם במסכת חולין (דף י"ז) איתא שאפילו ר' עקיבא שסובר שלא נצטוו על השחיטה עד שנכנסו

לארץ, דכתיב 'כי ירחק זבחת', מכלל דעד השתא לא נצטוו על הזביחה, מ"מ קדשים שאני כדכתיב בקרא 'ושחט את בן הבקר', עכ"ל. והנה יש דינים שנובעים מצד 'עובד' העבודה, ומצד 'המקריב' הקרבן, כגון: כהן, בעל מום, בגדי כהונה, וכדומה. ויש דינים שנובעים מצד 'העבודה' ומצד גוף ה'קרבן', כגון דיני הולכה, וזריקה, וכדומה.

טמא, ומה לי שתחילת טומאתו היתה באופן של מת מצוה שהיה חייב ליטמא לו. ומוכיח מזה הצפנת פענח דהמגע בטומאה זה חלק מהמחייב של ביאת מקדש, ולכן ס"ד דרק במגע של רשות מתחייב, ולא במגע של מת מצוה שהיה חייב ליטמא, עכ"ד. ולפ"ז ביאר הגר"ח שמואלביץ דברי השטמ"ק הנ"ל, דאם המחייב הוא רק היותו טמא בשעה שנכנס, א"כ הרי עתה הוא גדול, ומה לי שהיה קטן בשעת הנגיעה. אלא על כרחך דהמגע בטומאה הוא חלק מהמחייב, וקטן שהגדיל טמא רק מצד נגיעת הקטנות, לכן הוא פטור.

א"הגר"ח שמואלביץ (שערי חיים ב"ב סי' ל"א) תירץ על פי יסודו של הצפנת פענח, דחייבא דביאת מקדש אינו רק מפני הטומאה שעליו בעת שנכנס למקדש, אלא החייב הוא גם מכח המגע בטומאה, דהמגע בטומאה הוא חלק מהמחייב, וכדחזינו מהא שהאריכה התורה 'נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת שרץ טמא וגו' או כי יגע בטומאת אדם לכל טומאתו אשר יטמא בה', ולא אמרה בקצרה 'אדם טמא שנכנס למקדש'. ולפי יסוד זה ביאר בצפנת פענח מה שילפינו במכות (ד, ח, א) דאפילו אם נטמא למת מצוה חייב. דלכאורה צ"ב הרי עתה בשעה שנכנס למקדש הוא כבר

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמותי' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה, להתפלל בעדם שייהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דין'

מבואר בחז"ל שעל כל מעשה טוב מקבלים שכר גם על פירותיו ופירות פירותיו, כגון מי שמעמיד תלמיד הגון, ותלמיד זה העמיד גם הוא תלמידים וכן הלאה, אז רבו הראשון זוכה בכל מעשיהם הטובים עד סוף כל הדורות, כן הדבר בנוגע לשכר ההורים, הורים שזכו להוליד בנים ובנות, יקבלו שכר לא רק על מעשיהם הטובים של ילדיהם הם, אלא גם של נכדיהם וניניהם עד סוף כל הדורות, הואיל ומהם נולדו כל אלה.

ואם נבוא לחשב את רוב השכר שיגיע להם, נמצא שהוא עצום ורב. אכן גם בנוגע לעונש החשבון כך, הורים שלא ילדו כשיכלו ללדת, כשיבואו על עונשם מחשיבים להם לא רק את כל המצוות ומעשים טובים שילדם יכול לקיים אילו נולד, והם בעוונם מנעו זאת בזה שלא הולידוהו, אלא גם את כל המעשים טובים של כל צאצאיו וצאצאי צאצאיו עד סוף כל הדורות, על כל אלו יחשבו להם שהם מנעו כל זאת, וכמו שאמרו חז"ל עה"פ 'קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה', מלמד שנדרש ממנו דמו ודם זרעותיו שיכלו לצאת ממנו עד סוף כל הדורות.

והנה אם נחשב אפילו על הפסד המצוות של ילד אחד בלבד, נמצא שהחשבון נורא ואיום, הלא המצוות שיכול לקיים ביום אחד בלבד הן רבות מאד מאד, ולהם ייחשבו לא מיום אחד, אלא ממשך שבעים שנות חיים שמנעו בעוונם, ולא רק חשבון ילדם זה, אלא גם מהמון המון יוצאי חלציו שהיו יכולים לצאת ממנו עד סוף כל הדורות, וכל זה אם התחכמו שלא ללדת ילד אחד בלבד, אבל אם התחכמו מללדת כמה ילדים, ייחשבו להם חשבון זה על כל ילד וילד שהיו יכולים ללדת ולא ילדו, ובלי ספק כשרק יחשבו ההורים על חשבון זה, יירתעו מפחד הדין, ולא ירצו להתחכם, כי מי זה אשר יוכל לשאת על שכמו אחריות עצומה כזו ועונשים נוראים הראויים לבוא על מניעת הולדה.

וכתב החזון יחזקאל, דאינם תלויים זה בזה, וזה גדרו של שחיטה, דהא דאמרו 'שחיטה לאו עבודה היא', זהו רק במה שנוגע לה'עובד' וה'מקריב' הקרבן, דבשחיטה אין תורת עבודה לגבי כהן העובד, דאין צריך לזה כהן, ואין צריך לזה בגדי כהונה, ואינו מחייבת את העובד והמקריב שיעשה את השחיטה כדרך שעושה שאר עבודות. אבל לגבי מה שנוגע לה'עבודה', והיינו לגופו של 'קרבן', ודאי דשחיטה עבודה היא, דזה מדיני הקרבן, דהקרבן טעון שחיטה.

וז"ל חזון יחזקאל: יש לומר, דהא שכתב הר"ר יעקב דאורליניש שחיטה לאו עבודה היא לפי ששונה בחולין וקדשים, כוונתו, דכשם שבחולין השחיטה מכשרת את הבשר לאכילה, כך בקדשים השחיטה מכשרת את הדם והבשר בתור דם ובשר קדשים, ואין השחיטה בקדשים עבודה של 'הקרב' שהיא שירות שאינה כשרה אלא בכהן, שעבודת ההקרב' שהיא שירות מתחלת מקבלת הדם, כדילפינן מקרא 'הקריבו' זו קבלת הדם, אבל שחיטה היא עבודה המכשרת ומקדשת את 'עצם הקרבן', והנה שמחמת זו שהיא מקדשת את הקרבן היא טעונה כלי שרת ומתעסק פסול בה, אבל כל העשוי בשביל הכשר עצם הקרבן, אין זה עבודה של 'הקרב' הקרבן ואינה שירות, כאמור במנחות (דף קט.) 'שחיטה לא שירות היא, וכשרה בזר.

ובדרך זה אולי יש ליישב קושיית התוס' (מנחות ט. ד"ה ומדכהונה) שהנחוט על מה שאמרו שם 'מדכהונה לא בעיא, פנים נמי לא בעיא. וז"ל: וא"ת הרי שחיטה דלא בעיא כהונה ובעיא פנים, דכתיב 'ושחט את בן הבקר לפני ה', דבעינן שיהא בן הבקר לפני ה'. אבל לפי האמור שאני שחיטה, נהי שלא בעיא כהונה, אבל כיון שעבודת השחיטה מקדשת הדם והבשר, קידוש זה בעי פנים, שאין עבודת השחיטה מקדשתו אלא כשהיא נעשית בפנים. אבל

השחיטה מכשרת את הדם והבשר בתור דם ובשר קדשים, ואין השחיטה בקדשים עבודה של 'הקרב' שהיא שירות שאינה כשרה אלא בכהן, שעבודת

ההקרב' שהיא שירות מתחלת מקבלת הדם, כדילפינן מקרא 'הקריבו' זו קבלת הדם, אבל שחיטה היא עבודה המכשרת ומקדשת את 'עצם הקרבן', והנה שמחמת זו שהיא מקדשת את הקרבן היא טעונה כלי שרת ומתעסק פסול בה, אבל כל העשוי בשביל הכשר עצם הקרבן, אין זה עבודה של 'הקרב' הקרבן ואינה שירות, כאמור במנחות (דף קט.) 'שחיטה לא שירות היא, וכשרה בזר.

ובדרך זה אולי יש ליישב קושיית התוס' (מנחות ט. ד"ה ומדכהונה) שהנחוט על מה שאמרו שם 'מדכהונה לא בעיא, פנים נמי לא בעיא. וז"ל: וא"ת הרי שחיטה דלא בעיא כהונה ובעיא פנים, דכתיב 'ושחט את בן הבקר לפני ה', דבעינן שיהא בן הבקר לפני ה'. אבל לפי האמור שאני שחיטה, נהי שלא בעיא כהונה, אבל כיון שעבודת השחיטה מקדשת הדם והבשר, קידוש זה בעי פנים, שאין עבודת השחיטה מקדשתו אלא כשהיא נעשית בפנים. אבל

מעשה הבליה אינו נעשה משום קידוש המנחה, והבליה היא רק הכנת הקרבן שבעינין שתהא המנחה בלולה, לכן בזה אמרינן מדכהונה לא בעיא, פנים נמי לא

ב וכתב הגר"מ פיינשטיין (מובא בדברי יעקב פ' וקרא עמ' קצח), ובחבורת הפסח (סי' כ"ג). וז"ל בבין המשפטים (זבחים סי' כ"ח) ולכן מפלגין בשחיטה, וז"ל: בגוף החפצא של הקרבן ה"ל השחיטה עבודה כמו קבלה והולכה, אלא דלגבי העובד אינה בכלל עבודה, ע"ש. וכ"כ באור אברהם (בהעלותך עמ' קו). וראה קרית ספר (הל' מעשה הקרבנות פ"ד ה"א) שכתב,

בעי, שהכנת המנחה אפשר גם בחוץ, ואפי' רבי יוחנן שסובר שם שבללה חוץ לחומת עזרה פסולה, היינו לא מטעם שעבודת הבליה טעונה פנים, רק מטעם כיון שעשייתה בכלי והכלי מקדשה, נהי דכהונה לא בעיא, אבל פנים מיהת בעיא.

לע"נ הג"ר שמואל עלבערג ב"ר אהרן שמעון זצ"ל יא"צ ז' חשוון

ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה. קשה שנהוג בעולם שמי שמת לו מת, מקודם בוכים ואח"כ מספידים, ומדוע אצל אברהם אבינו שינה שקודם הספיד ואח"כ בכה, כמו שאומר הכתוב 'לספוד לשרה ולבכותה', וזהו נגד הטבע ונגד הנהוג.

ולענ"ד שיש כאן דבר עמוק, דאמרו (שבת קה:): כל המוריד דמעות על אדם כשר הקב"ה סופרן ומניחם בבית גנזיו. וצ"ב מה הכוונה שהקב"ה סופרן, דהול"ל שהקב"ה 'מניחן'. גם יש לבאר מה הצורך לספור הדמעות ולהניחן בבית גנזיו.

וזכרנו מילדותי לפני ארבעים שנה ששמעתי מפי הגאון הראב"ד של ירושלים רבינו רבי פנחס עפשטיין זצ"ל שהספיד אחד מזקני השכונה, והקשה כנ"ל מדוע הקב"ה סופרן.

ותירץ בשם הגה"ח מרן רבי יצחק בלזר זצוק"ל גדול התלמידים של הגאון מרן ר' ישראל סלאנט זיע"א, וכך אמר לפי זכרוני: 'דער אייבערשטר ציילט דער אמתער טרער' (-) הקב"ה סופר הדמע האמיתי), עכ"ד.

ולענ"ד להסביר שפעמים כולם בוכים והוא מצטרף לבכי מתוך רגש, אבל הדמעות אמיתיות הם רק מי שבוכה מתוך הבנת הלב ולא מטעם רגש, ולכן הדמעות האלו שהם דמעות מיוחדות וחשובות, זה הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנזיו.

ולפ"ז אמרתי לתרץ הקושיא למה אברהם הספיד קודם לפני שבכה, מפני שבהלויה של שרה שהיו אלפי מלואים, ואברהם אבינו רצה שייכבד לא

מטעם רגש אלא דמעות אמיתיות, ולכן היה צריך קודם להספיד את שרה, כדי שכולם ידעו גדולתה, שהקב"ה אמר לאברהם אבינו 'כל אשר תאמר שרה שמע בקולה', שברוח הקודש היה אברהם אבינו טפל לשרה, וזהו מדריגה גדולה מאוד,

וז"ל: כל הקרבנות אין מקריבין אותם אלא ביום, דכתיב 'ביום צוותו את בני ישראל', ביום ולא בלילה, לפיכך אין שוחטין אלא ביום, דאע"ג דשחיטה לאו עבודת כהונה היא, דהרי כשרה בישראל, אפי' עבודה היא, דמחשבה פוסלת בה, ובעינן לפני ה', וכתב בה בשחיטה 'ביום זבחכם', עכ"ל. וכוונתו כ"ל, דאף דלאו עבודה היא לגבי הגבירא, מ"מ עבודה היא אצל הקרבן.

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג"ר שלום איזון זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלוייה
של מרן בעל החזון
יחזקאל, הכריז:
"נצטויתי מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריו,
וכן למי שיפיץ את חידושי
תורתו"
(רבותא אמריס או"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המוכרות
המפצה ראשית: גרינפעלד
718.699.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

שאברהם אבינו שהיה נביא, ובכל זאת לגבי רוח הקודש היה טפל לשרה, וא"כ
הסביר אברהם גדלותה וקדושתה והמסירות נפש של שרה אמנו, ועיד"ז כולם
הבינו גדולתה, ואז המלווים בכך דמעות אמיתיות.

מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים
עם ביאורים הארות והערות

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המוכרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com

הופיע ויצא לאור

"הגיד אדמו"ר
וצוקללה"ה קודם
פטירתו שאם ילמוד
בספרים שלו, יהיה
למנון ולעור גם אחר
פטירתו ממש כמו
בחיים"
(ארץ צבי עה"ת עמ' רמ"ב)

מלוקט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם
מדי שבוע בשבוע

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב (תלמיד בעל יושר דברי אמת)

כתב בהקדמת הספר, וז"ל: ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר
ונדכה נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא די יתאמר מילי
דשמיא מספרי אשר כתבתי

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. כתיב כי מי יודע מה טוב לאדם בחיים
מספר ימי חיי הבלו ויעשם כצל' (קהלת ו:יב). ועל פי פשוטו יש לפרש, דידוע מקדמונינו
ז"ל שימיו של אדם קצובים לו, כי בכל יום הוטל עליו תיקון ניצוץ חדש, כאמרם שיהיו
דברי תורה חדשים בעיניך כיום שניתנו, וכנוסח הברכה 'נותן התורה', שבכל יום הוטל
עליו עבודה חדשה שלא היה מיום שנברא העולם. וזהו 'למנות ימינו כן הודע', ר"ל שיהיה
נחקק בידעיתנו שהימים מנוים לנו, ועיד"ז 'ונביא לבב חכמה', ר"ל שנחבר השכל שבמח
לבנית הלב. וזהו 'כי מי יודע וגו' ויעשם כצל', ר"ל שידע בבירור אמונתו, שהימים
שבעוה"ז הם 'כצל', מימים העליונים, שנאמר בהם 'ששת ימים תעבוד', שבכל יום יש
ברורים חדשים.

וזהו 'אברהם זקן בא בימים', שהיה מונה ימיו מידי יום ביומו, ידע שהזקין, לא כמו אנשי
התוהו שגם שיבה זרקה בו והוא לא ידע שהזקין, וכבר עברו ימיו ושנותיו ויכל בהבל ימיו,
לזאת אמר 'זקן', הגם 'וה' ברך את אברהם בכל', שהיה לו כל מיני ברכות ועשירות, לא
בלבל אותו הצלחתו בעוה"ז מכל מיני עבודה, להיות מוסיף והולך כל היום, בבחינת זקני
ת"ח כל זמן שמזקינין דעתן מתוספת עליהם, ובהוספת הדעת יוסף מכאוב, שהבין שלא
התחיל לידע, וזה גרם לו הברכה, כי קיים 'מה טוב לאדם בחיים מספר ימי חיי הבלו' וכנ"ל,
שבכל יום ידע שהזקין, כדכתיב 'למנות ימינו כן הודע ונביא לבב חכמה', כי ידע שהימים
נמשכו מיומין דלעילא, ובכל יום עבודה חדשה, והמשיך בכל יום מקיפין חדשים.

חודש השוון
ג'תיך 227
הזכות
לחיים

מזרחי שלום

ג'תיך לעידוד משתתפי
'סמא ד'חיי' בהקבלי
הישיבור וזבוללים

עושה שלום

זיתור לחיים

גגות רעפים אדומים, שדות תפוחי אדמה, סוסים באורווה. עיירה פולנית קטנה ושקטה.

החיים היהודיים התנהלו על מי מנוחות, ספוגים בהילה של קדושה, מתגבהים טפח מעל שבילי העפר הבוציים. הגויים היו מתגוששים כבהמות, שותים עד שכרה, מכים בבני ביתם האומללים ומתגוללים בעפר בזוהמתם... היהודים היו נבדלים מהם, חייהם נעים סביב בית הכנסת שבמרכז העיירה. היו אלו יהודים של צורה, יהודים שהשכימו לתפילה עם עלות השחר בטרם החלו את יומם. יהודים שהדרת פניהם ענתה בהם, יהודים שאמונה לוחטת יקדה בנשמתם. הם גרו בעיירה הפולנית הקטנה, ולא חדלו מלחלום על המשיח ועל בית המקדש. חיו בין הגויים, אבל חייהם היו קודש לה'.

בעיירה הזו נולד אבא שלי.

שלושה ילדים קטנים היו לר' שכנא בבית כפרי מוקף חצר. לול תרנגולים היה מקור הפרנסה של המשפחה, ור' שכנא היה משכים קום כדי לאסוף את הביצים שהטילו התרנגולות.

בוקר אחד הבחין ר' שכנא שהלול אינו הומה כתמיד. אותן תרנגולות, אותם קרקורים, אולם משהו בכל זאת חסר... החשש התחיל להלום בליבו של ר' שכנא, והוא עבר מקצה הלול אל קצהו, סופר את תרנגולותיו אחת לאחת.

טביעת העין שלו הייתה נכונה. עשר תרנגולות נעלמו באופן מסתורי.

'טורף הגיח מהיער', העלה ר' שכנא את ההשערה הפשוטה, שהייתה אימתם של כל כפריי הסביבה. ליבו התמלא חמלה על היצורים האומללים, שמן הסתם נפלו בכפו של בעל החיים הדורסני. הביט כה וכה, בחן את השביל היוצא מהחצר, אולם עקבות של דם לא מצא...

המשך »

דבר השלום

לוותר?! להבליג?! למחול?! למה?

הרי זה מגיע לי, אני הצודק לפי כל הנתונים.

זה שלי וזו זכותי...

לפני פחות מחודש עמדנו כולנו, בכינו והתחננו. שנת תשפ"ד חלפה עברה לה, ושק ענק של חובות עמד מאחורינו; ואנו ביקשנו, "אבינו מלכנו מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו".

אכן, אנחנו אשמים, אבל בכל זאת מחוק ברחמיך הרבים, סלח ומחל, אל תמצה עימנו עומק הדין.

ברוך ה' עברנו את יום הכיפורים ואנו סמוכים ובטוחים כי הקב"ה, קל רחום וחנון, שמע לתפילתנו וטיהר וניקה אותנו מעוונותינו הרבים. "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי..."

אך כל זה מחייב אותנו, האם גם אנחנו מוחלים או חלילה מקפידים על כל דבר קטן ועומדים על שלנו. רק רחל אימנו אשר הבליגה, ויתרה ומסרה נפשה למען אחותה זכתה לקבל את ההבטחה של, "מנעי קולך מבכי ועינייך מדמעה וכו'". כולנו מצפים וממתנים ל"ושבו בנים לגבולם", בזכות הוויתור, בגלל הוויתור.

נכון. אתה ודאי צודק. אבל אם תבין את ההזדמנות הנפלאה והרווח העצום שהוויתור גורר בעקבותיו, לא תוותר על הזכות לוותר, כי מגיע לך לוותר.

משפט שלום

שאלה מעשית לליבון הדומדים

תשובות לשאלה ניתן לשלוח לדוא"ל: m025379111@gmail.com או לפקס: 02-6506107 עד י' לחודש. התשובות הנבחרות יפורסמו בס"ד בגיליון הבא.

מותר לשקר

שעת בין הסדרים. כמה בחורים עמדו ושוחחו ביניהם על דא ועל הא, באמצע עלה שמו של אחד הבחורים בישיבה, זאב נכשל ודיבר עליו לעין כול דברי גנאי חמורים. יהודה, שהיה שותף לשיחה, ידע בבירור שדברי זאב אמיתיים הם, אך נחרד ונזדעזע איך הוא מספר זאת בשלוות נפש ברבים בלי שום היתר. יהודה ידע שאם יעמוד ויכחיש את דברי זאב יתבטלו דברי זאב ולא יאמינו לו, אך נפשו בשאלתו, האם צריך או מותר לשקר כדי להציל את חברו מגנאי אמיתי?

פנימה געשו הלבבות, מתאמצים להרגיע את סערת הנפש, לגייס כוחות על אנושיים כדי לעמוד בניסיון הקשה והבלתי אפשרי הזה.

פתיתים צחורים הסתחררו בחצר שלהם, נחתו על השביל, נחתו על גג הרעפים של חצ'קל השכן. הוי, חצ'קל! לרגע אחד חולפת במוחו של שכנא המחשבה הפשוטה וההגיונית: להעניש את הגנב! להחזיר את הגולה! בוער בו הרצון לקום ולצעוק, לזעוק, להוקיע את הגולן המחוץ, סוף גנב ל... ברגע השני מתחלף הכעס בצמרמורת, קור זוחל בעצמותיו של שכנא והוא נרעד למחשבה כי יאלץ לשלוח אצבע מאשימה למול פניו המוריקות מבושה של שכנו, לתבוע אותו, לביישו ברבים.

בוקה ומבולקה, כעס ורחמים, טינה והבנה. שכנא כועס על חצ'קל, הוא כה פגוע. אולם גם ברגעי אין האונים הללו, יודעת נפשו כי לעולם לא יעשה כדבר הזה. לעולם לא יוציא דיבתו של יהודי, גם אם יעלה הדבר בדמים מרובים. לעולם! לעולם!!!

הוא נועץ מבט באופק הכהה, שטרם עלה בו עמוד השחר, מתאמץ להגיע לכלל החלטה. עוד מעט יאיר היום, והוא יצטרך לצאת לתפילה בבית הכנסת. הוי... שכנא מרגיש כי אין בו כוחות הנפש להביט בפניו של חצ'קל הלזה, אינו מסוגל להתפלל עימו בצוותא, להשיב לברכת השלום שלו.

מן החדר השני עולים קולות נשימותיהם הרגועות של הילדים. הם נמים בשלווה, אינם מודעים לרגעים הנשגבים, להחלטות הרות הגורל שעתידות ליפול במהלך הלילה.

באותו רגע הבלתי במוחה של הרעיה הצדקנית רעיון נועז. רעיון שלעולם לא הייתה מאמינה כי תהיה מסוגלת לו. מחשבה בלתי אפשרית, ששאיפות טהורות ומידות נעלות הולידו אותה, וכוחות נפש איתנים נדרשו כדי להוציא אותה אל הפועל.

"עלינו לעזוב את הכפר", לאטה בקול מרוסק, דמעות בעיניה, "לברוח!" שכנא הביט ברעייתו כלא מאמין. האומנם?? הנטרפה עליה דעתה? לברוח כגנבים?

בית חמים, חצר גדולה, לול תרנגולים... לקום ככה ולברוח? הכפר שנולדנו בו, בית הכנסת, החברים, את הכול לעזוב ולצאת אל הבלתי נודע?

אולם הוא שותק, מחריש. אין בפיו פתרון טוב יותר.

כשהחלו קרקורים של שחר להישמע מהלול, נפלה ההחלטה הגורלית בבית הקטן. החלטה ששני אנשים נאצלים הגיעו אליה לאחר מסלול של יזע ודמעות. החלטה שכולה התגברות על המידות, עוצמה המדרבנת להתרחק ממקום שעלול להביא לידי ניסיון. החלטה נאצלת של ותרנות, שהולידה את היכולת לקום ולברוח ממקום סכנה.

מכרו את הבית, מכרו את לול התרנגולים. ארזו בבהילות מעט מיטלטלין, ובהפלגה הראשונה עזבו את ארצם ואת מולדתם, יצאו לארץ לא נודעת.

לא קל היה באותם ימים המסע באונייה. בשביל משפחה מטופלת בילדים היה זה אפילו קשה מנשוא, אולם שכנא ואשתו היו שלמים בנתיב הבריחה שלהם ועמדו בגבורה בתלאות ובטלטלות. מחלת ים פגעה בהם, הילדים הרבו לבכות ולהקיא, אבל רוחם האיתנה של גיבורי הנפש לא נשברה. הניסיון הגדול היה מאחוריהם, לעומתו התגמדו הקשיים האחרים.

המשך בעמוד גב

בבוקר הבא היה הלול של סבא שכנא שקט עוד יותר, והוא ספר אחת עשרה תרנגולות שנעלמו... בלילה

השלישי לא הצליח ר' שכנא לעצום את עיניו. הוא התהפך מצד לצד, מדמה לראות תרנגולים זבי דם. עם שחר ספר בלב הולם את התרנגולים, מגלה שהתיאבון הלילי ממשיך להתגבר, ומקומם של שנים עשר בעלי כנף נפקד.

שוב ושוב ניסה לתור אחר סימני מאבק, עקבות של דם המובילים אל היער, ולשווא...

החורף האירופאי היה בעיצומו, כפור עטף את בתי העיירה, אולם לול התרנגולים היה מקור הפרנסה של העוללים שלו, ור' שכנא ידע כי עליו לחשוף את הגנב המסתורי. הוא

התעטף במעיל הכפרי המסורבל שלו, חבש כובע פרווה לראשו והתחבא מאחורי שיחים עבותים בפנית החצר, ממתין לראות... הקור היה מקפיא עצמות, מתחת לאפס. יללות תנים הדהדו מן האופק, מתגלגלות על פני השדות, אולם שכנא היה איתן בדעתו, נחוש לגלות את החמסן הזומם לעשוק את פת לחמו.

פתאום נשמע רחש קל מכיוון השער. ר' שכנא נדרך, חידד את חושיו, עצר נשימתו.

ראשית הבחין במגפי איכרים גדולות, אחר בגוף נמוך קומה, מסתנן דרך הגדר ו... נוטל תרנגול אחר תרנגול. נוטל ומחביא תחת מעילו הגדול. ירח של אמצע החודש הבלתי לרגע מבעד לעננים, ור' שכנא נשך בכוח את שפתיו שלא תפרוץ מהן זעקה: היה זה חצ'קל השכן.

חצ'קל!

חצ'קל גונב!!!

שלוש פעמים בכל יום הם נפגשים בבית הכנסת. גם בשיעורו של הרב יושבים יחד, מנסים להבין את הרש"י ואת ה'תוספות'. הנשים ידידות נאמנות, נושאות יחדיו את הבצק לתנורו של האופה. וילדי שתי המשפחות משתובבים בחצר הגדולה, משחקים בצוותא מיום שלמדו ללכת. חצ'קל. מי היה מאמין כזאת על חצ'קל??

גשם החל לרדת, מלווה בפתיתים רכים של שלג, ור' שכנא כשל אל הבית, אפוף בבלייל תחושות של זעם,

כאב ותסכול. 'למה הוא גונב לי את הפרנסה', בכה שכנא בליבו, 'איך אינו מתבייש להושיט אליי לשלום את היד, הנשלחת במועל ופוגעת ברכושי...'

הדמות העטופה במעיל נעלמה מעבר לגדר, נוטלת עימה את השלל היומי. וסבא ר' שכנא המשיך להביט אל האופק הכהה, חש כי אין בליבו אף לא טיפה אחת של הסכמה עם המעשה המחפיר. 'אם היה נגיש ומספר על קשיי הפרנסה שלו, הייתי עוזר לו בנפש חפצה', המשיך להרהר, מסרב להבין את התנהגותו הבלתי נסבלת של השכן, 'מתבייש לבקש, אבל לא מתבייש לגנוב'.

רעייתו נבהלה ממראה פניו של בעלה ונסוגה לאחור. תלתה בו עיניים מצועפות, מבינה כי משהו נורא התרחש בחצר שלהם, משהו מבעיית, מצמרר... הוא צנח אל הכורסה הרכה, הליט פניו בידיו ובכה כילד.

ליל שימורים היה אותו לילה בבית הכפרי הקטן של ר' שכנא. בחוץ השתוללה הרוח, מעיפה פתיתי שלג צחורים במחול מתמשך. בבית

'למה הוא גונב לי את הפרנסה', בכה שכנא בליבו, 'איך אינו מתבייש להושיט אליי לשלום את היד, הנשלחת במועל ופוגעת ברכושי...'

כאשר שמעתי את ויתורה הגדול של האישה השבורה הזאת, ידעתי כי נושענו והקב"ה ודאי יצילנו.

(מוח ולב)

המוותד מאושד

בזקנותו של ה'חפץ חיים' הלך פעם ביום חורף גשום מביתו אל בית המדרש. באותם ימים לא היו הדרכים סלולות וכבושות כמו בימינו, ובימי הגשמים הפכה האדמה להיות בוצית ומלאה ברפש. היו התושבים מניחים קורות עץ ארוכות לאורך הרחוב ופוסעים עליהן, ואף החפץ חיים הלך באותו יום על קורה מעין זו. לפתע, הגיע מולו קצין נוכרי צעיר שפסע בכיוון ההפוך של הרחוב, וכיוון שהקורה לא הייתה רחבה דיה כדי מעבר של שני אנשים, ירד החפץ חיים מהקורה והמתין עד שעבר הקצין לפניו. הלה התפעל מאוד מהיהודי הזקן שפינה לו את הדרך, ובעת שעבר על פניו קרא לעברו: "אתה תחיה עוד שנים רבות בגלל מידת הוויתור שלך, מתוך רוגע נפשי מופלא".

ואומנם, החפץ חיים הפליג בזקנה עד גיל תשעים וארבע שנים, והרופאים שבדקוהו בזקנותו אמרו כי ליבו פועם באופן תקין כמו של ילד בן תשע שנים בלבד.

(מידות טיש פרשת ויצא)

הוויתור שהציל

בעת המאורעות בירושלים בשנת תשכ"ז הצטופפו רבים מתושבי שכונת בית ישראל בירושלים במקלטה של ישיבת מיר. הפגזים התעופפו בתכיפות, ברד של עופרת לוחטת ירד על בתי ירושלים, והסכנה הייתה מוחשית ומשתקת. בניינים רבים ספגו פגיעה ישירה של פגזים, והפחד אחז בכל יושבי המקלט. לפתע נשמעו הדי פיצוצים קרובים ויושבי המקלט נאחזו בעתה והחלו לקרוא בקול רם, "שמע ישראל". ואחרים אף החלו למלמל וידוי טרם יעלו השמימה.

בין השוהים במקלט היה גם ר' חיים שמואלביץ, והיושבים החלו לבכות לפניו כי יתפלל בעבורם ויורה להם מה לעשות כדי להיחלץ מהסכנה. אולם ר' חיים הרגיעם באומרו כי הצלתם קרובה. לא עברה שעה ארוכה והקולות נדמו, השקט חזר לאזור כולו וכולם נשמו לרווחה. "יודעים אתם מדוע נושענו?" שאלם ר' חיים, והשיב, "לא רחוק ממני ישבה אשה גלמודה שבורת לב, שבעלה עזב אותה לפני שנים רבות והותיר אותה עגונה לבדה, וחייה קשים ומרובים תלאה וצרה. בזמן ההפגזה הכבדה שמעתיה צועקת לה' ומבקשת להציל אותה ואת כל היושבים במקלט בזכות זה שהיא מוחלת לכל מי שהציק לה וגרם לה רעה בחייה, ואף לבעלה שזנח אותה והותירה לבדה."

אוצר השלום

פנינים מובהרות
מגדרי הדורות

בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקים, רחמן, מפני מה קנאת לעבודת כוכבים שאין בה ממש, והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים בס כרצונם! מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא ואמר, בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, הדא הוא דכתיב (ירמיה לא, יד): כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו. וכתוב (ירמיה לא, יד): כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך וגו', וכתוב (ירמיה לא, יד): ויש תקוה לאחרייתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם.

(מדרש רבא איכה פתיחתא רבתי כד)

התרן בתוך ביתך

לימדה אותך התורה שתהא ותרן בתוך ביתך. נשפך יין הווי ותרן – להנחיל אוהביי יש. נשפך שמנך – ואוצרותיהם אמלא, נקרע כסותך – ימלא ה' כל משאלותיך. שתהא ותרן עם בני ביתך בענייני ממון, ואל תטיל אימה יתרה בעבור כך, כגון כאשר נשפך יין או שמנך.

(במדבר רבה)

רפואה לנפש

למה תסבול ייסורים בעולם הזה, ובעולם הבא גיהינום על עוונותיך? טוב לך אם תסבול חרפת אנוש ולא תענהו. ותשמח בייסורים אלה, כי רפואה הם לנפשך, וזרח בחושך אורך.

(ר' אלעזר אזכרי)

הזכות שתביא את הגאולה

באותה שעה קפצה רחל אימנו לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה, 'ריבוננו של עולם, גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני יתרה ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותן שבע שנים והגיע זמן נשואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והקשה עלי הדבר עד מאד כי נודעה לי העצה, והודעתי לבעלי ומסרתי לו סימן שיכיר ביני ובין אחותי כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאותי ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל וכו' וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה. ומה אני שאני

מבית מכון 'פלאי התורה'
שע"י הגה"ח ר' דוד
נתנאל שווארץ שליט"א

באיזה אופן היה מותר לקבל רכילות בזמן חז"ל, ואילו בזמננו אסור לקבל רכילות אף באופן זה?

מקורות:

ספר חפץ חיים הלכות רכילות כלל ו.

החידה הקודמת:

חידה – איך ייתכן: אדם שבמשך השנה איחר
במזיד כמה פעמים זמן קריאת שמע של שחרית,
וביום כיפור עשה על כך תשובה כדת וכדין, ואף על
פי כן אין יום כיפור מכפר עליו על עבירה זו?

להלן התמצית מבין עשרות

התשובות שהגיעו למערכת:

מדובר באופן שפגע בחברו ולא פייס אותו, דאז אין
יום כיפור מכפר גם על העבירות שבין אדם למקום,
וכגון זה שאיחר זמן קריאת שמע של שחרית במזיד,
אין יום כיפור מכפר על עבירה זו, אף שעשה על זה
תשובה כדת וכדין (שולחן ערוך או"ח סימן תרו סעיף
א, ובברכי יוסף ופסקי תשובות שם).

תשובות ניתן לשלוח לפקס או
למייל הרשומים למטה.

« המשך מעמוד 2

מסביבם רק מים ושמיים, נעים ונדים על הגלים,
רחוקים מהעולם. מנותקים מהחדשות המסעירות
שהחלו לשטוף את אירופה בגלים סוערים, מקציפים,
מתזים ניצוצות של שנאה לכל עבר.

היטלר יימח שמו עלה לשלטון. האנטישמיות
שהייתה חבויה במשך שנות דור החלה להרים ראש,
מזרה אימים, נועצת שיניים. הם היו בעיצומו של מסע
באוקיינוס הרחב, לא מודעים למתרחש בעולם שהלך
ונצבע בצבעי ארגמן נועזים, רצחניים.

הספינה שבה עשתה המשפחה הנאצלת את דרכה
לחופי מבטחים, הייתה מהאחרונות שהפליגו מאירופה
הבוערת בטרם נסגרו השערים. סבא וסבתא עם שלושת
ילדיהם הרכים הספיקו לברוח בזמן. הם ויתרו וברחו,
ונפשם הייתה להם לשלל.

השאלה הקודמת:

מנחם מספר שהתקיעות אצלם בבית הכנסת לא עלו יפה,
הבעל תוקע ניסה כמה פעמים והיה צריך לחזור שוב ושוב.
לאחר זמן התחרט מנחם ואמר לעצמו: אוי! נכשלתי בעוון
לשון הרע, הרי הוא מכיר את הבעל תוקע וזה גנאי עליו.
האומנם זה לשון הרע?

לכבוד מערכת מרבים שלום, שלום רב

בדבר שאלתכם אם אדם נכשל בתקיעת שופר נקרא לשון הרע, יש
לומר שאין זה לשון הרע, שהרבה פעמים, ומניסיון, זה לא נובע מחוסר
ידע אלא מהתרגשות בלבד או ממתח איך יעברו התקיעות. וכבר ראינו
בעלי תוקע מובהקים שהיו שנים שלא הצליחו, ואין זה חיסרון מהותי
אלא תקלה טכנית בלבד. אולם אם מספר שהדבר נובע מזה שלא התכוון
כראוי את ההלכות, זה לשון הרע. ומה שמבואר בהלכה שאם אדם לא
מצליח בתקיעות יש בזה חיסרון בבעל תוקע, הכוונה כשהדבר לא עולה
בידו מצד עצם התקיעה ולא מצד תקלות טכניות כשאדם מתרגש, מתוח
וכדומה.

ש. מ. אשדוד

לכבוד מערכת מרבים שלום

דין סיפור צורת התקיעות שתקע התוקע ולא עלו לו יפה, מאחר
שסיפור כזה גורם בושה לתוקע, הרי שיש בזה סיפור גנות. ועוד, שדבר
זה עלול לגרום לאנשים שישכנעו את הגבאים שלא לקחתו לשנים הבאות
(אף אם בעיני הגבאים וחלק מהציבור היה נראה לא גרוע, יכולים לגרום
לחץ בעקבות עוד פניות). ומאחר שהשואל אינו שואל כי אם בשביל
התעניינות בעלמא ולא למטרות תועלת, ודאי דאסור (וכשיש לו נפקא
מינא אם לקחתו לשנה הבאה יודיע ששואל לתועלת, ויהיה הדין על פי
היתרים של תועלת. ואם יכול לבוא לשמוע בעצמו בלי לבקש לספר לו,
אסור). ומצד שהדבר מפורסם בציבור, אף שכאן הוא דאפי תלתא ויותר,
מכל מקום, אף היתר דאפי תלתא צריכים לו התנאים שהזכירם ה"ח
בכלל ב ואף אחר התנאים אין הדבר מוסכם להיתר כמבואר שם.

ח. ז. בית שמש

לכבוד עורכי העלון הייחודי והנפלא מרבים שלום, שלום רב לאוהבי
תורתך,

להלן תשובה לשאלה שהופיעה בגיליונכם האחרון. על פי רוב בעל
תוקע שלא הצליח לתקוע כראוי, אין הדבר נובע מחוסר בקיאותו
במלאכת התקיעה או מחוסר ידיעת ההלכה, אלא סיבות צדדיות שונות
– כגון מתח, מאמץ, התרגשות יתר, חוסר כוח אחרי הרבה תקיעות ועוד
כהנה וכהנה. דברים אלה הם סיבות טבעיות שעלולות ויכולות לקרות
לכל אחד ואחד ואין כאן חשש לשה"ר.

בברכה מ. א. ירושלים

דבר האירה

נגיעה אישית

אחת ההתמודדויות המרכזיות בעבודת החינוך היא **נגיעה אישית** - מצב שבו אדם, מחמת אינטרסים אישיים או תחושות פגיעה, מתקשה לפעול באובייקטיביות מתוך כוונה טהורה ונקיה. אתגר זה מתחדד במיוחד כאשר מחנך משקיע את כל כולו, אך במקום לראות פירות בעמלו, הריהו נאלץ להתמודד עם קשיים, התנגדויות ולעיתים אף "חיצים ואבנים" מצד תלמידים או סביבתם, מה שגורם לו באופן טבעי לפעמים לפעול באמונת מידה לא נכונים.

נגיעה אישית - חוסר מודעות פנימית

אדם עם נגיעה אישית, עלול לפעול באופן שאינו טהור. הבעיה המרכזית, כפי שמבאר הרה"ק מקוצק זי"ע היא בכך, שהאדם עצמו אינו מודע כלל לנגיעתו. וכך נאמר ב"אוהל תורה":

"כי האדם בעת שהוא משוקע בסבך הנגיעה אינו מרגיש כלל נגיעתו וידמה לו שהוא תמים, רק בצאתו ממנה אזי מרגיש כי היה נוגע למפרע, ולכן אליעזר כשהיה נוגע לא הרגיש נגיעתו."

במילים אחרות, נגיעה אישית מעוותת עיני האדם, שמשוכנע בעצמו שפועל בתמימות, אך למעשה נגיעתו חוסמת את שיקול דעתו ומניעה אותו באופן סמוי.

אליעזר עבד אברהם - דוגמה לנגיעה אישית

דוגמה מובהקת לנגיעה אישית מופיעה בשליחותו של אליעזר עבד אברהם למצוא אישה ליצחק. כעבד נאמן נשלח למלא משימה קדושה וגדולה, אך בה בעת היה לו אינטרס אישי - תקווה מוסתרת שמשפחתו תוכל להינשא ליצחק, כפי שנרמז בדברי חז"ל. אליעזר היה מודע לחשש זה, ולכן בדק עצמו היטב, מחשש שנגיעתו תגרום לקלקול בשליחותו.

וכך מבואר ב"שפת אמת" (שנת תרל"ב):

"שגם הוא ירא שמה יש לו איזה נגיעה ואולי יקלקל השליחות על ידה. כי ידע נאמנה כי רצון אברהם אבינו עליו השלום ימלא השל"ת. רק ירא שלא יגרום קלקול בשליחותו, החזיר לעצמו כל העניין והרגיש בנגיעתו. וכשנסתלק נגיעתו זכה להשלים השליחות כראוי."

אליעזר הבין ששלמות שליחותו תלויה בהסרת נגיעתו. הוא סמך על הקב"ה שיכוון דרכו עם התוצאה הנכונה, אך ירא היה שמא מחשבותיו האישיות יפגעו בביצוע השליחות.

לקחים בחינוך: זיהוי נגיעה אישית

כאשר מחנך חש שהוא נכנס למאבק אישי עם תלמיד או עם סביבתו, מחובתו לעצור ולבחון את מניעיו.

שאלות לדוגמה שיכולות לסייע:

1. האם אני פועל מתוך תחושת פגיעה אישית? 2. האם יש לי אינטרס אישי שאינו קשור לטובת התלמיד? 3. האם פעולתי מתמקדת בחינוך התלמיד או בהגנה על כבודי?

המודעות לנגיעה האישית היא הצעד הראשון בתהליך התיקון. מחנך שינסה להסיר את נגיעתו יוכל לפעול באופן נקי ומכוון מטרה.

סיכום:

נגיעה אישית היא אתגר שקיים כמעט בכל תחום, ובפרט בעולם החינוך. האתגר גדול במיוחד כאשר המחנך פועל מתוך תחושת פגיעה או אינטרס אישי. דרך אליעזר עבד אברהם והבנת עומק דברי הרה"ק מקוצק והישפת אמת, זי"ע, אנו למדים שכלים, כמו מודעות עצמית, בחינה פנימית ותפילה, יכולים לסייע להסיר את הנגיעה האישית, ולאפשר למחנך לפעול מתוך טהרה ושליחות אמיתית.

שבת שלום ומבורך

הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

יסודות איתנים מפרשת השבוע

אדם פרואקטיבי חושב תמיד איך יוכל להתקדם, האם הוא מסוגל להגיע ליותר, וכיצד יעשה זאת ללא חשש.

על כך ממשיך הקול שמחה, וז"ל:

"ועל-פי זה יובן המדרש 'ואברהם זקן וכו', זה שאמר הכתוב (תהילים קצ, א) ברכי נפשי את ה'. והנה, אברהם אבינו עליו השלום היה כל כך גדול בחכמה שבן שלוש שנים היה מכיר את בוראו (נדרים ל, א), ומיום שהיה מכיר היה הולך בנפשו לא בנפש אחרת. וזה הוא חכמה גדולה. זה שאמר הכתוב 'ברכי נפשי', כלומר נפשי ולא בנפש אחרת."

להכיר במציאות העכשווית

ודע, שאפילו אדם בדרגה גבוהה כמו אליעזר עבד אברהם, מכל מקום הוא צריך לדעת את המציאות איפה הוא נמצא.

כמו שמבאר התפארת שלמה, וז"ל:

"אף על פי שהיה במדרגה העליונה, דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים, אף על פי כן הודה ולא בוש לומר 'עבד אברהם אנכי', והנני רק עבד לעובדי ה'."

והיינו, שאל לו לאדם לנסות לחקות ולהגיע למקומות של אחרים אלא שידע להכיר את המציאות העכשווית שלו. וכמו שידוע מה שאמר הרה"ק רבי זושא זי"ע, שלא יענישו אותו מפני מה אינו דומה להיות כדוגמת אחיו הק' רבי אלימלך זי"ע, אלא יתבעו אותו מפני אינו רבי זושא. כלומר, יתבעו אותו על כך שלא מימש את הכוחות והיכולות שהוא עצמו היה מסוגל לעשות. כל אדם יכול עם כוחות נפשו להגיע למימוש עצמי ולהצלחה מירבית, אולם יש לו להיזהר להישאר עם נפשו ולא לעבוד בנפש אחרת.

נפש בריאה

ויש לדעת במיוחד בתחום החינוך, שכאשר האדם רוצה שתלמידיו יהיו בריאים בנפשם, שזו אחת הערבויות הצלחת בנינו שייכלו בדרך הישר והטוב, להיות בחינת 'מכיר את מקומו' מחד דהיינו להכיר בכוחות וביכולות של כל אחד, ומנגד להיזהר שלא לחקות את הזולת, לפעול מתוך הנפש שלו ולא מתוך נפש אחר.

לשם כך חייבים לדעת כללים בסיסיים כדלהלן:

•להכיר את נפש הילד: לדעת בדיוק מי הוא ומה כוחו, מהן יכולותיו, מהן רגישויותיו, מה מעצים אותו ומה מחליש אותו.

•להתחבר נכון אל נפשו: שהילד ירגיש מחובר אלינו, כי החיבור של האב עם הבן נותן כוח רב לחיבור של הבן עם הקב"ה.

לנווט את ספינת הילד בחכמה ובתבונה: להביא את הילד למצב שיהיה טוב לו עם נפשו הוא, ושלא ינסה להיות כל הזמן עם נפש אחרת.

המכיר את מקומו

וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אֲנֹכִי: (כד, לד).

'איזהו חכם המכיר את מקומו' (אבות פרק ו, משנה ו). אחד מהדברים המעיקים על האדם הוא כאשר אינו מכיר את מקומו וכל הזמן הוא מחפש את עצמו מקומו וזהותו. וקושי גדול יותר הוא, כאשר מנסה כל הזמן להגיע למקום של חברו.

רוצה להיות גם וגם

בראשית פיתוח אישיות האדם, הריהו נמצא במצב שהדמיון משתולל במוחו. לדוגמה, אברך רגיל חושב שיכול להתמנות למגיד-שיעור, מרצה, ולהיות עשיר, מחנך מומחה, דיין, תלמיד חכם, ועוד. ככל שהאדם נמצא במצב שהדמיון הפורה אינו נותן לו מנוח, הריהו נמצא במצב שאינו מצליח בכלום, כי בכל דבר שהוא מתחיל, לא חולף זמן קצר ומיד הוא חושב שמה אוכל להצליח במשהו אחר, ואולי הדבר השני טוב יותר עבורי, וכך עובר מדבר לדבר וקופץ ממקום למקום, ואינו משיג שום יעד. רק כאשר אדם מתחיל להבין ולהפנים מה הוא 'לא', או אז יוכל להתמקד במה הוא 'כן' ולחזור להצלחה.

מיהו משכיל

אדם המכיר את מקומו ויודע לעמוד מול המציאות בעיניים פקוחות ולהכיר במצב הנתון, הוא אדם משכיל. השכלתו גדולה מאוד בכך שמכיר את עצמו, בבחינתו וצורתו, ואינו מנסה להיות מה שהוא אינו. ועל אף שאדם יכול להיות גדול מאוד, מכל מקום עליו לדעת היכן הוא נמצא עכשיו.

וכך מבואר בכתבי הרה"ק רבי ר' בונם משיפסחא זי"ע ב'קול שמחה' וז"ל:

"במדרש איתא עבד משכיל זה אליעזר. נראה פירושו, דהיה השכלתו במה שהיה מכיר עצמו שהוא עבד, אף שהיה אליעזר גדול מאוד. על דרך שאמרו חכמינו ז"ל עליו (יומא כח, ב) שהיה דולה ומשקה וכו', עם כל זאת היה מבין ומכיר בכך שהשלמות שלו היא ממה שהוא עבד נאמן לאברהם. לא להיות בפני עצמו. וזה השכלה גדולה למאוד, שיהיה אדם מכיר עצמו בבחינתו ושלמות צורתו, ולא ירום לבבו לצאת לבחינה שאינה שלו."

תהיה אתה בנפש שלך

עניין זה מורכב מאוד, כי הרי כל אדם רוצה לממש את עצמו, להרגיש סיפוק ותחושת חשיבות, לא להיות בטל בשישים, להפיק מעצמו את מיטב יכולותיו וכישוריו, כי הרי אדם מצליח גם פורץ את הקיבועו בו הוא נמצא ומנסה להגיע למקום טוב יותר. ובאמת,

אמונה בהתחדשות: יסוד החיים והשמחה

אחד מדרכי האמונה הוא להאמין שהקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, כפי שאנו אומרים בתפילה בברכות קריאת שמע: **"המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית"** ההתחדשות היא מתנה נפלאה ונחוצה לכל אדם, המספקת חיות, שמחה, ותשוקה מחודשת לחיים ולעשייה.

בספר דגל מחנה אפרים על פרשת חיי שרה מבואר:

"דנה ידוע שזה צריך כל בר ישראל להאמין באמונה שלימה שהקב"ה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית"

העולם מתחדש בכל רגע, והתחדשות זו נובעת מהקשר העמוק בין בריאת העולם לבין התורה. כפי שמוסיף הדגל מחנה אפרים:

"תחלת בריאת העולם יש מאין היה על ידי התורה הקדושה כמו

שכתוב בראשית פירוש עם התורה שנקראת ראשית ברא אלקים את השמים וגו'. היינו בהתורה ברא השל"ת הכל... ועל כן מוכרח הוא שהתחדשות שהקב"ה מחדש בכל יום מה שברא בששת ימי בראשית כל יום ביומו הוא גם כן על ידי התורה."

תהליך זה מלמד אותנו שהתורה אינה רק כלי לבריאת העולם, אלא גם הכלי שבאמצעותו העולם מתחדש בכל יום."

"על ידי התחדשות התורה בכל יום הקב"ה מחדש הבריאה של כל יום ויום... ותלוי חידוש העולם גם כן על ידי ישראל שהנהגותיהם על פי התורה, הן על ידי שעושים מצוות התורה הן בלימוד התורה"

כלומר, ההתחדשות היא דו-כיוונית: מצד אחד, הקב"ה מחדש את הבריאה, ומצד שני, ישראל, באמצעות לימוד התורה וקיום מצוות התורה, משפיעים על חידוש זה.

אברהם אבינו: מודל של התחדשות יומיומית

האמונה בהתחדשות אינה רעיון תיאורטי בלבד, אלא עיקרון שמוביל את האדם לעשייה מחודשת בכל יום. אברהם אבינו מתואר כאדם שידע לחדש את עבודתו בכל יום מחדש. כפי שמבואר בספר זרע קודש":

אברהם אבינו ע"ה, שאף שאז היה זקן והלך כבר בכל המדריגות ובכל הבחינות, עם כל זה בא בימים, שהיה עבודתו ית"ש דומה עליו בכל יום כחדש. וזהו בא בימים, על דרך שדרשו חז"ל על פסוק אשר אנכי מצוך היום, שבכל יום יהיה בעיניך כחדשים, ועל ידי זה היה ממשיך חסדים חדשים בכל פעם."

היכולת להתחדש, גם בגיל זקנה, נובעת מאמונה עמוקה בהתחדשות התמידית של הבריאה. כך, אדם שמאמין בהתקדמות המתמדת ובחידוש מתמיד בחייו, ממשיך לעצמו חיות ושמחה.

התחדשות כחיות ושמחה

האמונה בהתחדשות משפיעה על החיים הפנימיים של האדם. כאשר האדם מאמין שיש חידוש תמידי בעולם, הוא נמשך לחיות בתוך ההתחדשות הזו. אדם שמתחדש תמיד נמצא במצב של חיות ושל שמחה, כי החידוש מעורר עניין ותשוקה **"כל אחד אוהב דברים חדשים ורעננים"** ולכן התחדשות היא מקור פנימי של שמחה ושל חיים.

סיכום:

האמונה בהתחדשות היא יסוד מרכזי בעבודת האדם. היא מחברת אותו לקב"ה, לתורה ולמעשה בראשית, ומעניקה לו את הכוח להתחדש בכל יום מחדש. דרכו של אברהם אבינו מלמדת אותנו שצריכים לחיות מתוך התחדשות, גם כאשר נדמה שהכול כבר ידוע ומוכר. בזכות אמונה זו, האדם יכול לטעום חיות ושמחה בכל רגע מחדש.

הלב כמפתח לחינוך - כוחותיו ותפקידיו

הלב הוא המערכת המרכזית המנהלת את כל חיי האדם, ומווסתת את הכוחות והאנרגיה בכל פעולה גופנית ונפשית הנמצא באדם, תוך שהוא משמש כמקור לשלל רגשות ותחושות המניע את האדם בכל פעולותיו.

כפי שמתאר היעב"ץ בספר מגדל עוז - בית מדות - עליית הלב טוב .

הלב מכיל מאה עשרים ושלשה כוחות, המהווים את הבסיס תחושה, פעולה, רגש ותובנה בחיי האדם. בגישת האירה, המתמקדת בחיבור רגשי כבסיס לחינוך, הכרה והבנה של כוחות הלב הם הכרחיים ליצירת חינוך משמעותי. מחנך הלומד להכיר את כוחות הלב, אינו רק משפיע, אלא גם בונה את עולמו הפנימי של החניך מתוך עומק, חיבור, אהבה ותשומת לב.

הלב כמקור לתפיסה והבנה

הלב, אינו מוגבל לרגשות בלבד. הוא מרכז הבנה ותפיסה, מקור למחשבות ותכנון.

הלב רואה את מה שמעבר לגלוי ("ולבי דאה") ומסוגל לשמוע את האמת הפנימית ("ונתת לעבדך לב שומע"). המחנך, נדרש לראות ולהרגיש את עולמו הפנימי של החניך - להבין את מה שלא נאמר במילים, להבחין בכאב הנסתר ולשמוע את זעקת ליבו.

הלב הוא גם כלי לחשיבה ותכנון. הוא מחשב ("דבות מחשבות בלב איש") ומתכנן את צעדיו העתידיים ("לאדם מערכי לב"). תפקיד המחנך הוא לכוון את כוחות המחשבה של החניך וללמד אותו לחשוב מתוך ראייה רחבה, המבוססת על ערכים ומוסר.

רגש כמנוע חיי האדם

רגשות, הם המנוע שמניע את האדם. בלב האדם מתעוררים רגשות שונות כגון: שמחה, עצב, פחד ונחמה. המחנך אמור לזהות רגשות כי "זיהוי רגשות" הוא המפתח לחיבור עמוק ומשמעותי.

הלב יכול להיות שמח ("לכן שמח ליב") וגם עצוב ("ויתעצב אל ליב"). הוא מסוגל להתנחם ("דברו על לב ירושלים") ולהביע כאב דרך שבר וצעקה ("לב נשבר ונדכה", "צעק ליבם"). המחנך, הרואה את המורכבות הרגשית של החניך, מסוגל להוביל אותו להבנה שהרגשות הם כלי לצמיחה, ולא מכשול.

בגישת האירה, רגשות שליליים אינם מטרה להדחקה, אלא אדרבה הם חלק מהתהליך החינוכי, בניה והתעצמות. לדוגמה, הלב יכול לפחד ("מפחד לבבך") או להתרגז ("ונתן ה' לך שם לב רגז"), אך דווקא מתוך רגשות אלו נוצרת האפשרות להתחזק ולגדול.

כוחות האהבה והשנאה - יצירת קשרים משמעותיים

בלב האדם שוכנים רגשות האהבה והשנאה, שני כוחות מנוגדים המעצבים את הקשרים שלו עם העולם. המחנך מחויב לפתח בליבו של החניך את כוחות האהבה והאמפתיה, ולכוון אותו להימנע משנאה והרס עצמי.

הלב אוהב ("ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך") ושונא ("לא תשנא את אחיך בלבבך"). האהבה היא המפתח לקשרים משמעותיים בין האדם לעצמו. בין האדם לבוראו, ובין אדם לאדם, נטיעת כוחה של האהבה בלב החניך מאפשרת לו לצמוח מתוך תחושת שייכות וקבלה.

שינוי וצמיחה - הלב כמקום להתפתחות

אחד הכוחות הגדולים של הלב הוא יכולתו להשתנות, להתפתח ולצמוח. בגישת האירה, המחנך מתמקד בתהליך זה של שינוי פנימי, המתחיל בלב ומתרחב לכל תחומי החיים.

הלב שב בתשובה ("כי תשוב אל ה' אלקיך בכל לבבך") ויכול להתהפך לחלוטין ("ויהפך לו אלקים לב אחר"). השינוי אינו תהליך פשוט, אך הוא הכרחי לצמיחה. הלב יכול להתרכך ("קרעו לבבכם") ולהשתנות מתוך תובנה פנימית עמוקה.

שליטה עצמית וחוסן נפשי

היכולת של האדם לשלוט ברגשותיו ולחזק את נפשו במצבים קשים היא חלק מרכזי בתהליך החינוכי.

הלב מעניק לאדם כוח להתמודד עם משברים, להתעקש במקום הנכון ולהתגבר על הפחד.

הלב מתעקש ("לבב עיקש יסור ממנו") ועומד במבחן ("היעמוד ליבך"), אך הוא גם יודע לנוח ולהתחדש מתוך ההתרככות ("אל יידך לבבכם"). המחנך עוזר לחניך לפתח חוסן זה, מתוך אמונה שהלב יכול להוביל את האדם לעמידה איתנה מול כל קושי.

כוחות היצירה והחידוש

הלב אינו רק מקום לרגשות ולשינויים פנימיים; הוא גם מקור ליצירה ובניה, תכנון וחידוש. המחנך מעודד את החניך להשתמש בכוחות היצירה שבלבו כדי להביא רעיונות חדשים לעולם.

הלב מרחש רעיונות טובים ("רחש לבי דבר טוב") וכותב תוכניות חדשות ("כתבם על לוח ליבך"). כוחות אלו מאפשרים לחניך לא רק לחשוב על עצמו, אלא גם לתרום לחברה ולסביבתו.

הקשר הרוחני - הלב כמרכז עבודת ה'

בלב שוכנים כוחות רוחניים רבים, המובילים את האדם לקשר עם בוראו ולעבודת ה'. החינוך מכון לעורר את הלב לשמירה על התורה והמצוות מתוך אמונה ואהבה.

הלב מאמין ("בתוך ליבו אמונתך") ושומר תורה ("תורת אלקי בליב"). הוא מתפלל ומתחבר לקב"ה מתוך חיבור פנימי: "תפילת הלב". המחנך, מראה לחניך כיצד להפוך את ליבו לכלי לעבודת ה'.

סיכום: הלב הוא המפתח לכל תהליך חינוכי. מתוך הבנה והכרה ב- 123 כוחותיו, ניתן לגשת לליבו של החניך, לחזק אותו ולעצב את אישיותו.

"ותקח הצעיף ותתכס" (כד, סה)

"צעיף" ר"ת 'עמך ישראל צריכים פרנסה' אומרת התורה "ותקח הצעיף" אחד שצריך פרנסה, העצה לזה היא "ותתכס" – להתלבש בצניעות.

אחד מאדמו"רי בעלזא

אנקודל'ה

"ויהי כאשר כילו הגמלים לשתות, ויקח האיש נזם

זהב" (כד, כב)

מה התורה רוצה להגיד לנו בזה שהיא חיכתה עד אשר כילו הגמלים לשתות, אלא ישנם אנשים שעושים חסד עם השני, אך מתחילים את החסד ולא באמת דואדים לראות האם הושלם החסד ומילא את חסרונו של הנצרך, אבל פה רבקה לא נתנה מים ועזבה, אלא היא חיכתה עד אשר ראתה שהגמלים באמת סיימו לשתות כל צרכם ומזה נלמד איך באמת צריכים להתנהג כשעושים חסד עם השני.

ספרים

"וישקול אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר" (כג, טז)

בעל יסוד העבודה מסלונים ישב פעם עם חסידיו ואמר: "ראו נא את ראש אמתנו אברהם אבינו, שהורה לנו מהי הדרך הנכונה. כאשר עסק אברהם בענייני ממון, לא דקדק עם עפרון ולא נכנס לחשבון אם המערה שווה סכום כה גדול, אלא נתן לו ארבע מאות שקל כסף, אולם כאשר הגיע לעניין מצוה, כאשר בקש מעבדו אליעזר לחפש אשה ליצחק, השביע אותו בשבועות ותנאים מדויקים. כמה סכלים הם אפוא בני האדם שנוהגים להיפך, בענייני ממון מחשבים ומדקדקים, ומזלזלים בתורה ומצותיה".

יסוד העבודה (סלונים)

"גר ותושב אנכי עמכם" (כג, ד)

אומר האור החיים הק' שאברהם אבינו היה צדיק וידע כי העולם הזה אינו אלא כפרוזדור ולכן התחיל בזה שהור "גר" – אברהם התכוון להגיד שהוא גר בעולם הזה, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום 'גר אנכי בארץ', ורק אחר כך אמר לבני חת כי הוא תושב עמם.

האור החיים הק'

"ותמת שרה... ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה" (כג,

ב)

לכאורה, היה צריך להיות כתוב "לספוד לה", כי הרי ברור שמדובר בשרה שהרי כתוב בתחילת הפסוק "ותמת שרה" ולמה התורה מדגישה את השם שלה? הנודע ביהודה מתרץ כך: את שרה, היו רגילים לשבח ולהספיד כ"אשת אברהם" בלבד, דהיינו, הדגישו את מעלות אברהם ושיבחו את שרה כ"אשתו שלי". בא אברהם, והספיד את שרה כשהוא מדגיש את אישיותה ומעלותיה שלה, כאישיות בפני עצמה. ולכך רומז הפסוק בכותבו "לספוד לשרה", לומר שההספד היה על שרה כ"שרה" ולא רק כ"אשת אברהם".

הנודע ביהודה

"ויאמרו, מה' יצא הדבר" (כד, נ)

לכאורה מה פשרה של האמונה העזה שתקפה פתאום שני "צדיקים" כלבן ובתואל, עד שהכריזו שניהם בהתרגשות "מה' יצא הדבר"? והרי כל אחד אחר היה דורש הוכחות שתיאורי הניסים של אליעזר אכן נכונים. אלא מתרצים בדרך הלצה שלבן ובתואל הבינו שהגיעה העת לשלם דמי שדכנות לאליעזר, ועל כן אמרו שניהם בהתלהבות "מה' יצא הדבר", חלקו של אליעזר בשידוך הוא מזערי בלבד, כי הניסים הגלויים מראים שהקב"ה הוא שהוביל שידוך זה...

ספרים

"ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים" (כד, סג)

מפרש ה"דברי ישראל" כך "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב" – יצחק הלך להתפלל על חשכת הגלות – לפנות ערב, ובגלות הרי אין לנו את הקורבנות שמכפרים על העוונות 'וישא עיניו וירא גמלים באים' יצחק ראה שהגמילות חסדים זה מה שמכפר במקום הקורבנות.

דברי ישראל

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

מה הכוונה "בכל"? אנו אומרים כל יום בברכת המזון "דורשי ה' לא יחסרו כל טוב", מה הכוונה שהם לא יחסרו כל טוב? אלא עונה ר' יעקב מסדיגורא שכך צריך לקרוא את הפסוק "דורשי ה' לא יחסרו", - ואתה יודע למה לא יחסרו, משום שהם חיים בידיעה ש"כל טוב" – שכל מה שה' עושה היא לטובתם, וכך גם אנו צריכים לזכור שכל מה שהשם עושה הוא לטובתנו, וזה גם הברכה שבירך הקב"ה את אברהם אבינו "בכל" – שיראה את הטוב בכל דבר.

ר' יעקב מסדיגורא

א ז י ס ווארט

"ויהי כאשר כילו הגמלים לשתות, ויקח האיש נזם

זהב" (כד, כב)

מהפסוק עולה, שאליעזר נתן את המתנות לרבקה ונכנס לשידוך רק "כאשר כילו הגמלים לשתות". ולכאורה מה הצורך בהמתנה זו, הרי רבקה עמדה ב"מבחן" שהציב

אליעזר כבר ברגע שנתנה לו ולגמליו לשתות, ולמה הוא חיכה

עד "כאשר כילו הגמלים לשתות"? משיב על כך הספורנו –

שאליעזר חיכה לראות, האם לאחר שתסתיים השקייית הגמלים, תבקש רבקה שכר עבור פעולותיה. ורק

כשהסתיימה ההשקיה ולא ביקשה דבר, התברר שכל

פעולותיה היו ממניע של חסד ולא מניע של שכר ולכן חיכה

עד אז.

ספורנו

"ויבוא אברהם לספד לשרה ולבנתה" (כג, ב)

אומר רש"י: וכמעט שלא נשחט פרחא נשמתה ממנה ומתה. לכאורה את המדרש הזה היה רש"י צריך להביא על המילים "ותמת שרה"? ולמה רש"י אמר זאת על המילים "לספד לשרה"? אלא מחדש רבי שלמה קלוגר ששרה לא נפטרה מהפחד שאולי ימות יצחק, אלא שרה שידעה כי אברהם הולך בציוויו של הקב"ה לשחוט את בנם, חששה שלא יעמדו בניסיון הקשה. כאשר בישרו לה שאברהם ויצחק חוזרים בריאים ושלמים, פרחא נשמתה, כי חשבה שלא עמדו בניסיון. שבח גדול זה באמונת שרה בהקב"ה היה ההספד של אברהם כשהספיד את שרה אשתו, ושיבח אותה על גודל אמונתה, ועל שכל כך חרדה שלא עמדו בניסיון, ולכן פרחא נשמתה, וזאת הסיבה שרש"י מביא זאת על המילים "לספד לשרה", כי זה היה גוף ההספד.

ר' שלמה קלוגר

אומר רש"י שהייתה לו קפיצת הדרך, שהיום יצא והיום בא. לכאורה אולי לבן ובתואל לא יאמינו לו שהייתה לו קפיצת הדרך, מאיפה היה לו ראייה לזה? מתרץ חנוכת התורה, שעל הפסוק 'ויתן לו את כל אשר לוי' פירש רש"י 'שטר מתנה הראה להם'. לפי זה אפשר לתרץ, שהוא הראה להם שהשטר מתנה נכתב באותו היום".

חנוכת התורה

"ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב" (כד, סג)

אברהם תקן תפלת שחרית... יצחק תקן תפלת מנחה – שנאמר 'ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב', ואין שיחה אלא תפלה... יעקב תקן תפלת ערבית. 'שחרית' נקראת על שם השחר, 'ערבית' – על שם הערב, ואם כך לתפלה בשעת צהרים היה צריך לקרא "צהרית", ומדוע נקראת תפלה זו 'מנחה'? אלא יצחק אבינו היה קרבן על המזבח, אך יחד עם הקרבן לא הוגשה מנחה, לכן עמד ותקן תפלה זו שתהא מנחה לעולתו ולכן נקרא "מנחה".

ספר החיים

"טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת" (כד, טו)

רבינו האור החיים הקדוש מדייק בלשון הפסוק 'והנה רבקה יוצאת' שמהשמים סיבבו שרבקה תצא בדיוק באותו רגע שאליעזר הגיע, ולא רגע קודם ולא רגע אחר כך, כדי שלא יפגוש באשה אחרת. ולכן נאמר 'רבקה יוצאת' ולא 'רבקה יצאה' – כי היציאה לא הייתה מרצונה, אלא מן השמים סיבבו וגרמו לה לצאת דווקא באותה שניה. ומכאן אנו לומדים שכל תהליך של שידוך יהיה בדיוק בזמן, ואינו מתעכב.

האור החיים הק'

"ויבא אברהם לספד לשרה" (כג, ב)

אפשר לפרש בדרך צחות, לפעמים בהספדים, נשמעים דברים על הנפטר שלא שייכים אליו כלל, עד כדי כך, שכשאדם מגיע להלוויית חבירו שהוא מכיר, מוצא את עצמו תוהה האם לא טעה והגיע להלוויה של מישהו אחר, או שמא חבירו היה צדיק נסתר. כאשר הספיד אברהם את שרה, וכל מה שאמר, עדיין ידעו כולם שזו שרה ולא היו שבחים מוגזמים, וזהו "ויבוא אברהם לספד לשרה".

מטה יהודה

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל לויכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) ברה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת חיי שרה

מרחשוון תשפ"ה | גיליון מ"ה (שנה ב')

שבת של תורה פנינים מאירים לשולחן השבת

גם אברהם חיי קב"ז שנה!

על הכתוב (בראשית כג, א) וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעָה שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה, כותב רש"י: "שני חיי שרה - כולן שוין לטובה".

יש להתבונן: מה ההכרח לדרוש בפסוק זה שכל שני חיי שרה היו שוין לטובה? רעיון מפעים ונפלא כותב החתם סופר ז"ל: "בסוף הפרשה נאמר (כה, ז) שאברהם אבינו נפטר בהיותו בן 175 שנים, ויש להבין מדוע באמת האריך אברהם ימים יותר משרה שחייתה רק 127 שנה, והרי רש"י כותב בפרשת וירא (כא, יב) שאברהם היה טפל לשרה בנביאות! כך שהיה ראוי ששרה תחיה יותר ממנו, או לכל הפחות תחיה כמותו.

אלא התירוץ הוא, לפי שאמרו חז"ל (בראשית רבה צה, ג) שאברהם אבינו הכיר בוראו רק בהיותו בן 48 שנה, לפי החשבון נמצא שמגיל 48 עד גיל 175 - היו רק 127 שנים שווים לטובה בהם הכיר אברהם את בוראו, ורק חיים אלו נחשבים לחיים. לכן כותב רש"י שאצל שרה היו כל 127 השנים שווים לטובה, וההכרח לכן, כי כך יתיישב לנו שאברהם לא חי, חיים של אמונה, יותר משרה, אלא שניהם חיו 127 שנים של הכרת הבורא!

מצוה עם מאמץ - שווה יותר!

רש"י כותב על הפסוק (בראשית כד, יז) וַיֵּרֶךְ הָעֶבֶד לְקִרְיָתָהּ - שראה שעלו המים לקראתה. מסביר הרמב"ן, שרש"י דייק כן מחמת שאחר כך כתוב (פסוק כ) ותשאב לכל הגמלים, ואילו כאן לא נאמר לשון שאיבה, בהכרח שכאן לא הוצרכה לשאוב, כי עלו המים לקראתה.

אלא שבאמת הא-גופא-קשיא! מדוע אחר כך בהשקוטה את הגמלים לא עלו המים לקראתה, וכאן המים עלו?

מסביר הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב ז"ע בספרו קדושת-לוי באופן נפלא: בתחילה כשהתכוונה רבקה לשאוב רק לעצמה, נעשה לה נס שעלו המים לקראתה כדי שלא תטרח, אבל בפעם השנייה כאשר שאבה למטרת גמילות חסד עם אליעזר ואנשיו וגמליו, לא עלו המים לקראתה, כדי שתוכל לטרוח ולהתאמץ בקיום המצווה, שכן מצווה הכרוכה במאמץ ובקושי שווה הרבה יותר, ולפום צערא אגרא!

אוצר התורה והלומים מתוך הפרשה

וַיֵּרֶךְ הָעֶבֶד לְקִרְיָתָהּ (כד, יז). שראה שעלו המים לקראתה (רש"י).

אחרי שראה אצלה מופת גדול כזה שעלו מים לקראתה, לכאורה אין לה הוכחה גדולה מזו לצדקותה, ולמה היה צריך לסימן של הגמיאני מים? אלא מכאן שהעיקר הראיה למהותו של אדם היא ממידות טובות, ולא ממופתים, גדולים ככל שיהיו.

(הרה"ק רבי ישראל ממדוויץ ז"ע, דברי ישראל)

וַיֵּרֶךְ לְבָן אֶל הָאִישׁ הַחֹצֵה אֶל הָעֵץ (כד, כט) למה וירך ועל מה רץ, ויהי כראות את הננס, אמר עשיר הוא זה, ונתן עיניו בממון (רש"י).

כידוע, ריצה מהירה בפסיעה גסה, פוגעת בראיית העיניים (ברכות מג, ב), ולכן שואל רש"י: למה רץ ועל מה רץ? הרי העיניים כחות מהריצה. והתשובה: 'נתן עיניו בממון' - הוא הסכים לסכן את עיניו בגלל ממון.

(רבי אליהו הכהן מאיזמיר ז"ע)

וַיֹּאמֶר לֹא אֶכֶל עַד אִם דְּבַרְתִּי דְּבָרִי (כד, לג)

תיכף כשבא אליעזר לבית בתואל הגיע זמן קיום מצוותו, לקיים את השבועה שנשבע לאברהם, ולכן נאסרה עליו האכילה, כי אסור לאכול לפני קיום מצוה (או"ח סי' תרנ"ב), לכן אמר 'לא אוכל עד אם דברתי דברי'.

(הגאון רבי בנימין דיסקין ז"ע, אב"ד הורודנא)

שערי תורה מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

מה בפרשה:

כחלק מסדרת הפרשיות בחומש בראשית העוסקות בחיי האבות, אף פרשת חיי-שרה מקיפה מאורעות הקשורים לאחרית חייהם של אברהם ושרה, וקבורתם במערת-המכפלה הנרכשת בכסף מלא. ובמרכז הפרשה: שליחת אליעזר לקחת אשה ליצחק, ומציאת רבקה.

נושאי הפרשה:

מיתת שרה וקניית מערת המכפלה • שליחת אליעזר לקחת אשה ליצחק • הסימנים לנערה הראויה • נישואי יצחק עם רבקה • נישואי אברהם עם קטורה וצאצאיהם • חלוקת אברהם את רכושו • מיתת אברהם וקבורתו • תולדות ישמעאל וקבורתו

א. הפד וקבורה

כשרה בת 127 שנים, היא נפטרת לעולמה. אברהם אבינו בא לחברון לספוד לה. הוא קונה את מערת המכפלה ואת השדה סביבותיו מידי עפרון החתי, תמורת 400 שקל כסף, וקובר אותה שם.

ב. שידוך ליצחק

אברהם מבקש מעבדו אליעזר לנסוע אל בני משפחתו המתגוררים בחרן, לחפש שם שידוך ליצחק בנו, ומשביע אותו שלא לקחת שידוך מהכנעניים.

כשאליעזר מגיע לשם הוא מתפלל לה' שיגלה לו מי הנערה הראויה, באמצעות סימן-היכר כאשר יבקש ממנה להשקותו, והיא תציע להשקות גם את גמליו. מיד לאחר תפילתו באה רבקה וקיימה את הסימן, ואליעזר קידש אותה ליצחק.

ג. מה יצא הדבר

היות ויפה שיחתן של עבדי אבות, מאריכה התורה לתאר את ההתארחות של אליעזר בבית בתואל, כשהוא מאריך לספר להם את כל מה שאירע עמו היום. בליט ברירה הם מסכימים לשלוח את רבקה.

ד. נישואי יצחק

רבקה הולכת אחרי אליעזר לארץ כנען, שם היא נישאת ליצחק, ובכך הוא מתנחם אחר אמו, בראותו שחזרה השכינה והברכה לשרות באהל כבימי שרה אמו.

ה. קטורה ובניה

לאחר פטירת שרה, אברהם נושא שוב לאשה את

הגר, הנקראת בשם קטורה. ממנה נולדו ששה בנים נוספים. הוא מעניק להם מתנות ומשלח אותם מארץ כנען, ואת שאר כל רכושו הוא מעניק ליצחק.

ו. מיתת אברהם

כשאברהם בן 175 שנה הוא מסתלק לבית עולמו, ונקבר במערת המכפלה.

ז. הוי ישמעאל

לישמעאל נולדו 12 בנים, כולם נשיאים ראשי אבות אומה, וישמעאל מת כשהוא בן 137 שנה.

מבט על פרשת תולדות הבעל"ט:

פרשת תולדות, כוללת מספר התרחשויות מחייו של יצחק אבינו בתקופה בה התגורר בגרר, ובבאר שבע ואף מרכזת בתוכה מאורעות מחייהם של יעקב ועשיו בניו, כאשר יעקב מצליח להוציא מידי עשיו גם את הבכורה וגם הברכות, מה שמעורר שנאה עזה מעשיו כלפיו, עד שיעקב נאלץ להימלט על נפשו.

נושאי הפרשה: לידת יעקב ועשיו • מכירת הבכורה • מגורי יצחק בגרר ועושרו • וויכוח עם אבימלך אודות רבקה • ריב הבארות • ברית עם אבימלך • רצון יצחק לברך את עשיו • יעקב שומע לקול אמו ומקבל את הברכות • שנאת עשיו ליעקב שבורח לבית לבן • נישואי עשיו עם בת ישמעאל.

חיים של תורה מעלת וחשיבות לימוד חומש ורש"י

טרוד ומתעסק כל יום

כותב רבינו אליהו מזרחי: "ואני בהיותי טרוד בעיוני הגדול, אשר אני מתעסק בכל יום על דברי המאור הגדול בפירוש החומש הגדול והמפולג, אשר אין שום דיבור מדיבורו שאינו צריך חקירה רבה ועיון נפלא בכל המקומות אשר לוקח מהם, במשנה ובברייתא, במכילתא ובספרא ובספרי, ובכולא תלמודא, ברבות ובתנחומא, ובכל מדרשי האגדות אשר רבו מלספרו"

(שו"ת הרא"ם, סימן ה')

נישאת השבוע: גמילות חסדים

ואמרה שנתה וגם גמליה אשקה אתה הכתה לעבדך ליצחק ובה אדע פי עשיית חסד עם אדני (בראשית כד, יד). ראייה היא לו שתהא גומלת חסדים ונדאי היא לינכס בביתו של אברהם (רש"י).

בדברי רש"י אלו למדים אנו על חשיבותה של מידת גמילות-חסדים המשמשת כמו 'אשרת כניסה' לאומה היהודית, זרע אברהם אבינו, ומהווה סימן היכר להיות האדם בן לאומה הנבחרת, כדברי הגמרא (יבמות עט, א) 'שלשה סימנים יש באומה זו, הרחמנים, והביישנים, וגומלי חסדים'.

כדי לצעוד לאורם של דברי רש"י אלו, ולעורר את הלב ולקבל מעט דוגמאות ומושגים של גמילות חסדים, יובאו הסיפורים להלן על גדולי ישראל, כמה התמסרו בכל לב ונפש לגמול חסד עם הזולת.

שתי שאלות

סיפור יהודי ניצול שואה: נער צעיר הייתי כאשר הורי שלחו אותי ללמוד במכינה לשיבת גרודנא. הורי היו עניים מרודים ולא יכלו להרשות לעצמם לשלוח אותי ברכבת, לכן הוחלט שעלי ללכת רגלית עד לשיבה, מהלך שלשה שבועות. הם ציידו אותי בהרבה ברכות ומעט אוכל שהיו ברשותם, והדריכוני שכאשר יגמר האוכל אבקש מיהודים בדרך.

כך עשיתי, אוכל השגתי פה ושם, והייתי לן על ספסלי בתי כנסיות, ופעמים אף ישנתי על אדמה באיוו פינה. במשך כל הדרך פחדתי האם אצליח במבחן הקבלה לשיבה, שאם לא כן - אבייש את שם משפחתי ואאלץ לחזור בדרך הארוכה בה באתי. במשך כל הדרך חזרתי על הדף שהכנתי למבחן, עד שהייתי בקי בו היטב.

סוף סוף הגעתי לשיבה, עייף ומורעב אבל מוכן היטב למבחן. בחורים הפנו אותי אל משרדו של ראש הישיבה, הגאון הגדול רבי שמעון יהודה הכהן שקאפ זצ"ל, בעל שערי-יזר.

ראש הישיבה קיבל אותי בחיבבות במטבח שבביתו, ואמר לי: 'הבה נתחיל מיד במבחן, אשאל אותך רק שתי שאלות בלבד!' נדרכתי במתח לקראת שתי השאלות, וראש הישיבה שאל: 'שאלה ראשונה - מתי אכלת לאחרונה ארוחה חמה?' נדהמתי מהשאלה, ועניתי: 'לפני כשלוש שבועות'. קם רבנו ואמר: 'ראה, אין כוחי בשילוש כזוגתי, תצטרך להסתפק במה שאני יודע. והוא בעצמו נגש והחל לבשל לי ארוחה'.

כשסיים לבשל הניח לפני צלחת מלאה מהתבשיל, ויצק לתוכה עוד ועוד, עד שהיה בטוח שאני שבע. לאחר ברכת המזון פנה שוב אלי: 'עכשיו אשאל את השאלה השניה - מתי ישנת לאחרונה במיטה נוחה?'

כשהשתיי שאני זוכר, הלך ראש הישיבה לחדר השינה שלו, סידר לי את המיטה, וכעבור כמה דקות בקשתי ללכת לישון במיטה שלו, כיסה אותי היטב, ובעיפותי נרדמתי מיד עד מחר בבוקר...

זה היה מבחן הכניסה שלי לשיבת גרודנא! מאו, צרות

לב דעת

באר לחי ראי

בגבול הדרומי של ארץ ישראל, בדרך המובילה לארץ מצרים, ובסמיכות ל'גדר' אשר בארץ הנגב, נמצאת העיר 'שור', הקרויה גם בשם 'פְּרָד'. בצד מזרח של עיר זו נמצאת העיר 'קַדְש'.

בין שני ערים אלו, שור וקדש, נמצא באר מים ייחודי, שכאשר ברחו הגר מפני שרה, כמבואר בפרשת לך-לך, התגלה מלאך אל הגר בעודה עומדת סמוך לבאר. על שם התגלות זו נקרא הבאר בשם 'בְּאֵר-לְחֵי-רָאִי' שפירושו, הבאר שהמלאך החי והקיים נראה שם. לאחר שאברהם גירש שוב את הגר ואת ישמעאל מביתו, היתה הגר יושבת שוב סמוך לבאר זה, ובפרשת השבוע מסופר שיצחק אבינו הלך לבאר זה להחזיר את הגר (היא קטורה) אל אברהם אביו שיחזור וישא אותה לאשה. גם לאחר פטירתו של אברהם אבינו הלך יצחק לקבוע את מגוריו סמוך לבאר-לחי-וראי.

ועיניים לראות

גר

כשאנו שומעים על יהודי פלוני שהוא 'גר', ההבנה הפשוטה אצלנו שמדובר באדם שבעבר היה גוי והוא עבר תהליך גיור כהלכה והפך ליהודי. אולם בפרשת השבוע אנו למדים שהפירוש המקורי למילה 'גר' הוא כל אורח שמקורו מארץ אחרת והגיע לגור בארץ זו, ואינו תושב וותיק מימים ימימה. כך אמר אברהם אבינו לבני חת שהוא גר בארצם, וכך גם מזהירה התורה בכמה מקומות לאהוב את הגר ולא ללחוץ אותו 'כִּי גֵרִים הָיִיתֶם פְּאֶרְץ מִצְרָיִם', 'דהיינו שכל ישראל כמצרים היו 'גרים' כלומר אורחים זרים. וכמובן שעל משקל זה גם גוים הנכנסים תחת כנפי השכינה ונחפכים ליהודים נקראים בשם 'גרים'.

ואזניים לשמוע

אמר לי ודיבר אלי

בסביבתו של ר' פנחס התגוררו כמה עולים חדשים מרוסיה, והוא היה מקרבם ומדריכם בקיום המצוות. כאשר גילה את הקושי שלהם לקלוט בצורה נכונה את כללי הדיבור בלשון הקודש, היה נוהג בסיועם כל שיעור-תורה להעניק להם קורס חינוכי לשיפור השפה.

כששמע ר' פנחס באותו יום את אחד מהם אומר לחברו: 'תדבר לי מחר... ידע שיש לו מה ללמד היום'.

בהתבסס על דברי רש"י בפרשת חיי-שרה (כד, ז), על פי גור-אריה, הוא הסביר להם בטוב טעם את ההבדל בין 'דיבור' ובין 'אמירה'. המשמעות של דיבור היא עצם הקול היוצא מפי המדבר, גם אם אין כאן אדם השומע, ולכן לא שייך לומר 'תדבר לי', כי תיבת 'לי' שייכת למקבל הפעולה, כמו 'נתן לי' וכדומה, ובדיבור, דהיינו עצם הקול, אין הכרח שיש כאן שומע.

אכן, כאשר המדבר מייחד את קול דיבורו אל אדם מסוים, נכון לומר: 'דיבר אלי', כלומר שעשה את פעולת הדיבור אל אדם זה. כך גם אפשר לומר 'דיבר עמו', [אם בכל זאת אנו מוצאים כתוב בתורה 'דיבר לי', בהכרח לפרש שהכוונה 'דיבר לצורכי', כאילו נאמר 'דיבר עלי'].

בשונה מכך היא המילה 'אמירה' שמשמעותה אינה קול הדיבור, אלא 'תוכן העניין שאומר המדבר בדיבורו', וזה שייך רק כשיש שומע המקבל ומבין את תוכן האמירה, ולכן נכון לומר 'אמר לי' 'אמר להם', שהשומע קיבל את תוכן האמירה של האומר.

וטרגדיות רבות עברו עלי בשואה, ומה ששמר את יהדותי כל השנים עם כל הטרגדיות, היו רק אותם שתי השאלות! החיבה והחוסם שהעריף עלי ראש הישיבה, נתנו לי כוח לכל החיים!

החלפת שטרות

בבית מדרשו של מרן ראש הישיבה חכם רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל אירע פעם שאדם מצא סכום כסף נכבד, אותו אדם ידע את ההלכה שהמוצא מעות שאין בהם סימן הרי אלו שלו, כיון שהבעלים מתייאשים מהם, אולם כשהבחין בכך רבי בן ציון זצ"ל הוציא מכיסו שטרות בסכום זהה, והושיטו במתנה לאדם המוצא, באומרו: הכסף נתון לך במתנה, ואילו את הכסף שמצאת - לך תכריז, למרות שעל פי הלכה אינך מחויב בכך, אבל לבי מלא רחמנות על האדם שאיבד את הכסף שכעת מצטער צער רב. האיש עשה כסף והכריז על האבידה, ואכן התברר בסוף שהמאבד היה אברך בן תורה שהיה זקוק עד מאד לכסף האבוד.

נמרות סגורות

קרא פעם מרן הגאון רבי זאב יצחק סולובייצ'יק זצ"ל, גאב"ד בריסק, לבנו הגאון רבי משולם דוד זצ"ל, וביקש ממנו שישגור את הגמרא ויילך לסדר ענין מסוים הנוגע לגמילות חסדים. כשהלך רבי משולם דוד, ניגשו כמה אנשים אל מרן הגרי"ו ושאלו: רבי, מפני מה היו צריכים לומר לו שישגור את הגמרא? הרי יש מספיק אנשים שאינם לומדים שהיו יכולים לשלוח!

ענה להם מרן הגרי"ו: אבא [מרן הגר"ח מברסק] סיפר פעם לפני דיני בית דינו על גודל מידת החסד והצדקה של הגאון רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל מלודז', שהיה חייב מאות אלפי רובל ממה שלוהו עבור צדקה, ואמרו הדיינים לרבי חיים שכל ענייני הצדקה גורמים לרבי אליהו חיים לביטול תורה. כעס האבא ואמר: רב שאינו יודע לסגור את הגמרא כדי לעשות טובה ליהודי, אזי אפילו בזמן שהגמרא שלו פתוחה - היא באמת סגורה. וכמו כן להיפך, רב שסוגר הגמרא כדי לעשות טובה - אזי אפילו בשעה שהגמרא סגורה היא גם פתוחה!

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

האדמו"ר הרה"ק בעל אמרי חיים מויזניץ זי"ע, שכך אמר עפרון לאברהם: כל אחד משנינו אוהב משהו אחר שבגללו אין חשיבות 400 שקל. אני חומד הרבה ממון, ואוהב שיהיו לי אלף אלפי כסף, כך שאצלי 400 שקל לא נחשב לכלום, ואילו אתה אוהב מצוות, והנך מוכן לפזר כל הון שבעולם כדי לקיים מצוה, נמצא שגם אני וגם אתה איננו מייחסים ערך רב לארבע מאות השקלים... כל אחד בגלל סיבה אחרת ואוהבה אחרת...

מה אתה רואה?

ויצא יצחק וגו' וישא עיניו וירא והנה גמלים באים (בראשית כד, טג)

רגיל היה המגיד הירושלמי הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל לומר: בפרשת וישלח כתוב אצל עשיו הרשע (בראשית לג, ה) וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַנָּשִׂים, זאת למרות שיעקב אבינו סידר את המחנה באופן שבתחילה היו הבהמות וכל המחנה ורק בסוף היו הנשים. ואילו כאן אצל יצחק, כאשר רבקה רוכבת לעומתו על הגמל, הוא נושא את עיניו ומה הוא רואה? 'הנה גמלים באים', הוא רואה רק את הגמלים...

חכמת התורה

ככה לומדים רש"י!?

ויען לכן וכתובאל (בראשית כד, ו) רשע היה וקפץ להשיב לפני אביו (רש"י).

בימי נעוריו של הרה"ק בעל בית אהרן מקארלין זי"ע, למד יחד עם אחיו רבי משה-בער, אצל המלמד רבי יהושע מטוראוו ז"ל, שהיה בן עליה ובעל רוח הקודש. בעת לימודם כשלמדו פירוש רש"י על פסוק זה 'רשע היה וקפץ להשיב לפני אביו', נכנס אביהם של הילדים - הרה"ק רבי אשר הזקן מסטאלין זי"ע לבית תלמודם, מששמע את אופן לימודם באופן רגוע, הזדעזע ואמר למלמד ברוב רגש ולבת אש: 'האם כך נוטעים יראת שמים בלב הילדים?! הרי דברי רש"י אלו צריך לזעוק ברעש גדול והתלהבות 'רשע היה!!!!' וקפץ להשיב לפניו אביו!!!!' כך צריך ללמוד עם תלמידים פירוש רש"י.

בין אוהב מצוות לאוהב כסף

אָרְבֶּע מֵאֵת שֶׁקֶל כֶּסֶף בִּינֵי וּבִינֵךְ מֵה הוּא (בראשית כג, טו) בין שני אוהבים כמונו מה היא חשובה לכלום (רש"י).

מאימתי נחשבו אברהם ועפרון אוהבים זה לזה? אלא, פירש

באיזה סדר נקברו האבות במערת המכפלה?

בתחילת פרשת חיי-שרה אנו לומדים על רכישת מערת המכפלה לקבורת שרה בתוכה, בסוף הפרשה מסופר גם על קבורתו של אברהם אבינו במערה זו. רש"י אף מסביר מדוע נקראת חבורן בשם 'קרית ארבע' - על שם ארבעה זוגות שנקברו שם איש ואשתו: אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה."

אולמות התפילה

במבנה שעל מערת המכפלה קיימים במאות השנים האחרונות אולמות לזכרון אבות העולם. ב'אולם אברהם' יש מצבות לזכרון אברהם ושרה, ב'אולם יצחק' יש מצבות לזכרון יצחק ורבקה, ב'אולם יעקב' יש מצבות לזכרון יעקב ולאה, (שם בחדר סמוך יש מצבה המיוחסת לראשו של עשיו, שגם נטמן במערת המכפלה). למצבות אלו אינן משמעות אמיתית, מחמת שאינם בנויים ממש על קברי האבות והאימהות, אלא כאמור הם מצבות זכרון בעלמא.

על הסדר הנכון בו נקברו האבות במערת המכפלה אנו מוצאים מחלוקת מרתקת ומופלאה עד מאד.

מימין לשמאל, זה לצד זה

תיאור מפורט על סדר קבורת האבות במערת המכפלה אנו מוצאים בזהר הקדוש פרשת שלח (דף קסד, א) ור"ל: "בראשונה מתה חוה, וקברו אותה במערת המכפלה בצד ימין של המערה, במרחק מה מהכותל כשיעור רוחב קבר [כיון שבמרחב זה היה עתיד אדם הראשון להיקבר]. אחר כך מת אדם הראשון ונקבר סמוך לחוה, אצל הכותל הימני של המערה. אחר כך מתה שרה והיא נקברה סמוכה לחוה, ואחר כך מת אברהם ונקבר סמוך לשרה. כשמת יצחק נקבר סמוך לאברהם אביו, ורבקה נקברה סמוכה ליצחק. אחר כך מתה לאה ונקברה סמוכה לרבקה. וכשמת יעקב נקבר סמוך ללאה.

כלל הדברים: סדר הקבורה היה מימין לשמאל, איש ואשתו יחדיו, כאשר הנשים סמוכות לנשים, והאנשים סמוכים לאנשים, והראשון מצד ימין היה אדם הראשון, והאחרון מצד שמאל היה יעקב אבינו.

עדות השד"ר מארץ ישראל

בפירושו מראה פנים (ירושלמי תענית ד, ב) כותב שכשהיה באיטליא שמע מפי השד"ר מארץ ישראל חכם רבי יצחק זאבי, שבילדותו כשהיה בן שבע או בן שמונה נכנס בחצר שעל המערה, וראה שם שכתוב על הכיפה שעל המערה שאכן כך הוא סדר הקבורה כדברי זוהר.

התיאור בספרו של שלמה המלך בהמשך מובא שם בזהר הקדוש דעה אחרת, שבספרו של שלמה המלך

מבואר סדר קבורת האבות בסדר אחר - וכותב זוהר שסדר זה הוא הסדר האמיתי והנכון - וכך מבואר שם, בצד ימין של המערה נקברו אדם וחווה, וסמוך להם שרה ואברהם [ושרה סמוכה לחוה]. ואילו רבקה ויצחק נקברו בצד שמאל של המערה, בקו ישר מול הקבר של אברהם ושרה. ולעומתם יעקב ולאה נקברו משוך לצד קידמת המערה - באמצעיתו - כך שנוצרה צורת סג"ל. כשיעקב קבור מול קברו של אברהם, ולאה קבורה מול הקבר של רבקה.

דעת הירושלמי

דעה שלישית בסדר הקבורה, מובאת בירושלמי (תענית ד, ב) 'אבות - דרך הֶסֶב הן קבורין', וכוונת הדברים, שבגמרא (ברכות מו, ב) מובא שבשנים קדמוניות נהגו לאכול כשהם מסובין על מיטות, כל סועד על מיטה לעצמו. וקבעו חז"ל את סדר הישיבה בסעודה כדי לחלוק כבוד לגדולים שבסעודה, כך שבזמן שהן שלש מיטות, הגדול מסב במיטה האמצעית, והשני לו בחשיבותו - מסב לימין, במיטה שלצד מראשותיו של הגדול, והשלישי בחשיבות - מסב לשמאלו במיטה, שליד רגלי הגדול.

בסדר זה גם היו קבורים האבות: שאברהם אבינו הגדול שבכולם - קבור באמצע, ויצחק אבינו, השני בגדולתו - קבור בימין אברהם, ואילו יעקב קבור לצד שמאל של אברהם.

יצוין שסדר האולמות כיום במערת המכפלה מתאים לסדר זה, יצחק בימין, ובאמצע אברהם, ויעקב לשמאלו.

רוציאו את יצחק מהקבר!

אמנם הדברים תמוהים: שהרי מבואר בגמרא שם שבמקרה שיש בסעודה רק שני בני אדם, משתנה הדין, ואין השני מסב לצד ימין של הגדול, אלא השני מסב בצד שמאל, למרגלותיו של הגדול, ומעתה הרי זו תמיהה גדולה, כי בשעה שמת יצחק אבינו [ויעקב אבינו עדיין חי] לא היו שם במערה כי אם שני קברים: האחד של אברהם, והקבר השני של יצחק שהלכו עכשיו לקברו, והיו צריכים לקבור את יצחק לצד שמאל של אברהם אבינו, בהתאם להלכות סעודה.

לנוכח קושיא זו כתב הגאון מראגטשוב זצ"ל חידוש עצום (צפנת פענח בראשית נ, יד), שמתחילה כשמת יצחק אבינו נקבר לשמאלו של אברהם אביו, אלא שכעבור עשרות שנים כשמת יעקב, ועלו לקבור את יעקב במערת המכפלה, הלכו השבטים והוציאו את זקנם יצחק מקברו אשר בשמאלו של אברהם, והעבירו אותו לקבר חדש בימין אברהם, ואילו את יעקב טמנו בקבר הישן של יצחק שבשמאלו של אברהם, עכ"ד. (ועי' ענין זה מ"ק כה, א).

מאיזה שעה מותר להתפלל תפילת מנחה?

על הכתוב (בראשית כד, טג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, כותב רש"י: 'לשוח - לשון תפילה'. כך גם אמרו בגמרא (ברכות כו, ב) יצחק תקן תפילת מנחה, שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, ואין שיחה אלא תפילה.

חצי שעה לאחר הצות

נפסק בשולחן ערוך (או"ח סי' רלג, א): 'מי שהתפלל תפלת המנחה לאחר ו' שעות ומחצה ולמעלה - יצא'. מבואר כאן שרק לאחר שש שעות ומחצה, כלומר, חצי שעה לאחר הצות היום, אפשר להתפלל תפילת מנחה, אבל המתפלל לפני זמן זה - לא יצא ידי חובתו.

הטעם לזמן זה של חצי שעה לאחר הצות, משום שתפילת המנחה נתקנה כנגד תמיד של בין הערבים, ותחילת זמן שחיטתו מדאורייתא הוא חצי שעה לאחר הצות.

האחרונים כותבים, שגם את סדר הקרבנות ו'אשרי', לכתחילה לא יתחילו לפני שש ומחצה, כי אמירת הקרבנות היא כנגד התמיד, שלא הקריבוהו קודם שש ומחצה.

בדיעבד - מחצית

כאמור, פשוט לשון השלחן ערוך משמע,

שהמתפלל לפני שש ומחצה לא יצא בדיעבד, וכן דעת המגן אברהם ועוד פוסקים. אולם המשנה ברורה (סק"ב) מביא את דעת הפרי חדש והפרי מגדים ועוד פוסקים, שבדיעבד אם התפלל תפילת מנחה מיד לאחר הצות, יצא ידי חובה ולא יחזור להתפלל. וכתבו האחרונים שכן הלכה למעשה שלא יחזור להתפלל.

איד מחשבים חצי שעה

הפוסקים דנים עוד, כיצד מחשבים את חצי השעה שלאחר הצות. המשנה ברורה (שעה"צ סק"ח) מסתפק האם חצי השעה היא שעה זמנית או חצי שעה שווה (דהיינו תמיד 30 דקות). ולמעשה נחלקו בזה המנהגים, וכמה 'לוחות-שנה' נוהגים להחמיר שבחורף ששעות היום קצרות - מוסיפים חצי שעה שוה, ובקיץ שהיום ארוך מוסיפים חצי שעה זמנית.

לכתחילה אין להתפלל מנחה, אפילו קרבנות ואשרי. לפני חצי שעה לאחר הצות. וראוי להחמיר לחשב את חצי השעה בחורף בחצי שעה שווה, ובקיץ בחצי שעה זמנית. בדיעבד אם התפלל לאחר הצות, יצא ולא יחזור להתפלל.

הלכה למעשה

התורה וההפטרה ביאור שייכות ההפטרה לפרשת השבוע

החוט המקשר: אברהם ודוד זקנים באים בימים

בניו שנולדו לו מקטורה, אבל עיקר רכושו נתן ליצחק, וגם הפרק שם בספר מלכים עוסק ברצון של אדוניהו בן דוד לרשת את המלוכה, אבל למעשה פעל דוד לתת את ירושת המלוכה דווקא לשלמה בנו.

מנהגים: ברוב הקהילות נוהגים לסיים את ההפטרה בפסוק ל"א במילים 'חיי המלך דוד לעולם'. אבל מנהג תימן לסיים בפסוק ל"ב במילים 'וגם ישב שלמה על כסא המלוכה'.

בפרשת חיי שרה כתוב (כד, א) 'אברהם זקן בא בימים', בהקשר לכן מפטירים השבוע בספר מלכים א', מפסוק א' עד פסוק ל"א, בפרק המתחילים במילים דמות: 'והמלך זקן דוד בא בימים'.

גם בתוכן הפרק שם בספר מלכים יש חוט המקשר לפרשת השבוע, שכן בפרשתנו מסופר שאברהם לעת זקנותו דאג לעתיד האומה, כשחיפש שידוך ליצחק, וגם נתן מתנות לשאר

עומקה של תורה עומק ועיון בדברי רש"י בפרשת השבוע

האם בתואל הסכים לשלוח את רבקה?

למעלה (פסוק נ-נא) 'ועין לבן ובתואל ויאמר מה' יצא הדבר וגו' הנה רבקה לפניך וגו'. הרי שבתואל הסכים ואמר הנה רבקה לפניך!

המהר"ל בגור אריה מיישב, שמה שכתב רש"י שבתואל רצה לעכב, אין הכוונה שהתנגד לגמרי, רק רצה שתשהה ותתעכב אצלו עוד מעט זמן, ועל כך המיתו המלאך.

חזר בו

אולם בדעת-זקנים לבעלי התוספות מבארים את דברי רש"י שבתואל אכן הסכים בהתחלה לשלוח את רבקה, אבל אחר כך התחרט ולא רצה לשלוח, ולכן המיתו המלאך.

שיקר בפיו

ואילו המשכיל-לדוד על רש"י כותב שמעולם לא הסכים בתואל לשלוח, ומה שאמר תחילה 'קח ולך', שיקר בפיו אבל בלבו התכוון שלא לשלח אותה.

על הכתוב בפרשת השבוע (רש"י בראשית כד, נה) ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשר אחר תלכו, כותב רש"י: 'ובתואל היכן היה? הוא היה רוצה לעכב ובא מלאך והמיתו'.

מגדנות - לא לבעל הבית

בעל משכיל-לדוד על רש"י שואל: הרי גם לעיל נאמר (פסוק נג) 'ומגדנות נתן לאחיה ולאמה', ומדוע לא שאל שם רש"י אותה שאלה 'ובתואל היכן היה? והוא מתרץ בפשטות: מקובל לתת מגדנות רק לאחי הנערה ולאמה, אבל אין זה נוהג על פי מדר דרך ארץ לתת מגדנות לבעל הבית עצמו.

לעכב ולהשהות

אמנם המפרשים התקשו בשאלה נוספת: כיצד כותב רש"י שבתואל היה רוצה לעכב את השידוך עד שבא מלאך והמיתו, והרי מפורש

אני לומד כל יום אבל למה להיבחן?

ביאת תבחנו

לקט עובדות על מאורי התורה גדולי הדורות זי"ע שערכו לתלמידיהם מבחנים יסודיים על פרשת השבוע חומש עם רש"י

עטרת ישראל לצעירים בישיבתו על סדר ללימוד פרשת השבוע עם רש"י, סדר עליו גם נערך מבחן, לבחור ש'נתפס' פעם שהוא מנצל את הסדר לאמירת שנים מקרא ואחר תרגום הסביר רבי אפרים באר היטב סדר זה מיועד ללימוד חומש ורש"י, בסדרי לימוד הגמרא אנו רוכשים את הכלים להיות תלמידי חכמים, בסדר זה אנו רוכשים את הכלים להיות יהודים"

(מוסף שבת קודש מסעי תשע"ט)

המבחן בישיבת וינוניץ

"גם על לימוד חומש עם רש"י הקפיד מאד רבנו בעל דמשק אליעזר מויוניץ, היה בוחן בעצמו בלמוד זה בימות הקיץ בשבת קודש אחרי הצהריים לפני תפלת מנחה, ובחורף במוצאי שבת"

(ספר בעל דמשק אליעזר עמוד עה)

המבחן בישיבת ווישאוו

"במוצאי שבתות אחר הבדלה היה נשאר הגה"ק מווישאוו זי"ע פעמים רבות בבית המדרש ובוחן תלמידיו שעמדו סביבו חומש ורש"י, וזה אחרי עבודה רבה של עריכת סעודה שלישית ואמירת ד"ת"

(קובץ תורה אור, סערת וינוניץ, קיב)

המבחן בישיבת האדאז

"ביום חמישי עמדו הבחורים בכור המבחן אצל הגאון רבי עזריאל יהודה לעבאוויטש זצ"ל בישיבת האדאז, פעם לא ידע אחד התלמידים להשיב במבחן בחומש רש"י גער בר ו עזריאל ושאל: האם בשבוע הבא תדע? ענה הבחור: 'כן, אם ירצה ה'". חיך רבי עזריאל לעומתו ואמר: ה' רצה גם השבוע, רק שאתה לא כל כך רצית..."

(שערי משה עמוד נב)

שהכין ממנה כמו קפה, ושאלתי מה זה האבקה הזו? ואמר לי: זהו מה שקין הביא מנחה לה', ולא ידעתי למה הוא מתכוון, והסתכל עלי בקפידה וחזר ושאל מה קין הביא מנחה? ואח"כ נזכרתי שהיה זה זרע פשתן ואמרתי לו ונחה דעתו. ואמר לי שאם לא הייתי נזכר היה זורק אותי מהבית... זה היה לשוננו. הכיצד לא אדע רש"י בחומש? בתקופה שלמדתי בישיבה בסדר בשבת בבוקר אחרי התפילה הרבה מהבחורים למדו את הפרשה, ופעם אמר לי שלכאורה היה צריך למחות מדוע הבחורים לומדים חומש ולא גמרא, אולם אז עוברת מחשבה בליבו שיש כזו 'עם-הארצות' בחומש אצל בחורים ולכן מונע עצמו מלמחות על זה"

(קונטרס עובדות והנהגות מרבינו בעל דרכי שמואל)

המבחן של הרב בענינים

"מרן הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל גאב"ד ירושלים נהג, שכאשר באו בחורים ליבחן אצלו על גפ"ת, היה בוחן אותם תחילה על חומש ורש"י מפרשת השבוע, ואמר שכאשר לא יודעים הרי זה בבחינת צורבא מרבנן, ועם הארץ מדאורייתא."

(גיליון תורתי)

המבחן בישיבת דושינסקי

"כ"ק גאב"ד ירושלים האדמו"ר רבי יוסף צבי דושינסקי זצוק"ל קבע שיעור מיוחד עם התלמידים בכל יום בחומש ורש"י, עד שבערב שבת קודש גמרו כל הסדרה עם פירוש רש"י, וביום ראשון בשבוע שלאחרי זה לאחזר שבחנם על גפ"ת, בהן אותם ג"כ על החומש ורש"י."

(פקודיך דרשתי)

המבחן בישיבת עטרת ישראל

"הקפיד הגאון רבי אפרים קשש זצ"ל ראש ישיבת

המבחן בישיבת תולדות אהרן

"כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן זי"ע היה גם דורש מתלמידיו ושם דגש מיוחד על כך שכל אחד יעשה זאת לחוק וסדר קבוע ללימוד חומש רש"י מדי שבוע...תקופות מסוימות היה רבינו בוחן בעצמו את התלמידים כדי לזרום בלימוד חומש רש"י."

(תורה ואמונה, עמוד קא)

המבחן בישיבת פורת יוסף

"לימוד רש"י על הפרשה מנהגם של ראשי הישיבה הגאונים הגדולים רבי יהודה צדקה והר"י מעלם זלה"ה, בכל יום ראשון בשבת לבחון התלמידים ברש"י על פרשת השבוע שעברה, ועל התלמידים היה ללמוד הפרשה עם פי' רש"י היטב ביום השבת שידעו מה להשיב"

(ספר נוהג כצאן יוסף)

המבחן בישיבת מאקאווא

"מן הענין לציין עד כמה החשיב ראש הישיבה הגה"ק רבי משה נתן נטע לעמבערגער זצ"ל את השיעור בחומש ורש"י, שכן בשיעורים הרגילים בגמרא עם פירוש רש"י ותוספות היה בוחן רק את הבחורים הצעירים בעוד שהמבוגרים יותר שוחררו מבחינה זאת, אולם לגבי השיעור בחומש ורש"י לא היה מוותר לאף אחד, וגם הותיקים יותר נדרשו לעמוד בבחינה וכל זאת שלא יזלזלו בלימוד זה"

(אור פני משה)

המבחן בישיבת מעלות התורה

"כשהיינו בחורים היה מרן הגאון הגדול רבי שמואל אויערבאך זצ"ל בוחן את הבחורים בליל שבת על דברי רש"י בפרשה בכל מיני שאלות מחוכמות, ופעם הייתי בביתו והיה שם במטבח אבקה מסוימת

המבחן שנערך לבעל האור - שמח בילדותו

את הסיפור הנפלא שלהלן סיפר הגאון רבי דב ברקוביץ, מדייני הקהילה החרדית שבלונדון, יש בו ללמוד עד כמה יש לדקדק בדבריו של רש"י על החומש. את הסיפור שמע הרב ברקוביץ מפי סבו הגאון רבי יוסף אדלר זצ"ל רבה של טורדא אשר שמע את המעשה מפי בעל המעשה - רבנו בעל האור שמח זצ"ל.

היה זה כשהיה רבי מאיר שמחה ילד כבן אחת עשרה או שתיים עשרה, וכבר היה בקי בעל פה בכל האורים ותומים שעל החושן משפט, ומאידך גיסא מעולם לא נתן העילוי הצעיר את דעתו ללמוד בדרך מסודרת את פירושו של רש"י לתורה.

אותם ימים ביקר בעירו של הנער מאיר שמחה אחד מגדולי ישראל הוא שמע על העילוי הצעיר וביקש לראות אותו, הוא החליט כי גם ישוחח עמו מעט בלימוד כמקובל באותה תקופה כדי לאמת את השמועות הנפלאות שהגיעו לאוזניו. הוא בחן את הנער ומצא כי השמועות שסופרו אודותיו נכונות ביותר, הנער נמצא כמי שבקי על פה בכל סימני האורים ותומים - חיבורו החריף של רבינו יהונתן אייבשיץ. אבל שמעתי - המשיך הרב ופנה למאיר שמחה הצעיר - כי אתה לא יודע את פירושו של רש"י לחומש, האם זה נכון? כיצד זה יכול להיות?

הנער אישר את הדברים. 'הייתי צעיר לימים' - סיפר לימים לרבה של טורדא - 'זילדות נזרקה בי כדרכם של נערים, השיב הנער מאיר שמחה כי לדעתו יש חריפות בדף אחד של התומים יותר מאשר בכל פירושו של רש"י לתורה. הגדול שמע והודועו כולו, הוא הוכיח את הנער על דיבוריו. 'בעוד שנה' - סיים הגדול את תוכחתו - 'אשוב שוב לכאן אבחן אותך או בחומש עם פירושו של רש"י, ואני מצפה כי תדע לענות יפה'.

רק שנה חלפה ואותו גדול חזר לעירו של הנער הצעיר, הוא ניגש שוב אל מאיר שמחה הצעיר וביקש לבחון אותו הפעם על פירושו של רש"י לתורה, הוא בחן את מאיר שמחה אשר נמצא עתה כבקי בכל פירושו של רש"י.

עתה פתח הנער כשנימת ויודי וחרטה נשמעת מדבריו: בשנה שחלפה אמרתי כאילו חלילה יש חכמה באורים ותומים יותר מאשר בכל פירושו של רש"י על התורה, עתה חזורני בי ואני יכול לומר כי יודע אני שיש חכמה בהערה אחת ויחידה של רש"י על התורה יותר מכל חיבורו של רבי יהונתן אייבשיץ!

(ספר ותלמודו בידו - מועדים)

שמות הזוכים בהגרלה ג' - מבצע משנה תורה

מבין אלפי הזוכים והנבחרים בריצפת משך כל חודש תשרי עלו בגורל עץ 'תורה כארד' 100 ₪

הבה"ח שמואל קטרי - בית שמש, ממלכת כהנים הרב ישראל מאיר כהן - בני ברק, דעת שלמה יניק וחכים יצחק משה שטמפפר - בני ברק, הלימות שמואל הרב אהרן ציינר - ביתר עילית, ראחמטסטריווקי יניק וחכים שולם רייזמן - בית שמש, בעלזא הרב אריה יונג - מודיעין עילית הרב נחום נוב - ירושלים הרב ישראל פריינד - בית שמש הבה"ח שמואל רוזנ - מודיעין עילית, היכל יוסף הרב"ח אהרן מרדכי קליין - נתניה הרב חיים עמר - תל ציון, מיר -ם הבה"ח משה גלינסקי - מודיעין עילית, ברסלב ברקפלד הרב ישראל אליהו מודיעין עילית יניק וחכים ברוך רפאל בן חיים - ירושלים, חכמת שלמה יניק וחכים שמואל אור - חיפה, זכרון מאיר הרב יוסף וילנסקי - ביתר עילית הרב שאול נויבירט - ירושלים, חכמת שלמה הרב אליהו ועקנין - מודיעין עילית, עוד יוסף חי הרב אלחנן קורניק - ים-י, בית תלמוד להוראה פני מנחם הרב שלום שובסקי - אשדוד, כולל בעלזא יניק וחכים יצחק דוויק - ירושלים יניק וחכים אברמי אלפא - בני ברק הרב מנחם מנדל רוטנל - עמנואל הרב יחיאל ארנפלד - בני ברק, ערלי יניק וחכים יוסף שלום ארנפלד - בני ברק, לקח טוב הבה"ח זאב צבי פארהאנד - בית שמש, תורת הבית הבה"ח יחזקאל שרגא הלוי פולק - נתניה, היכל התורה צאנו הרב שניאור זלמן רוטמן - ירושלים הרב שלמה יצחק שפירא - ביתר עילית הרב גרשון חנוך רוטשילד - מודיעין עילית הרב יעקב משה קליין - מודיעין עילית הבה"ח דוד שטערן - בני ברק, מאור עינים

יניק וחכים יוסף שלום הרשוביץ - בני ברק, באר יהושע הרב יעקב רפפורט - בני ברק, יחל הבה"ח יהודה שטסמן - ביתר עילית, עטרת שלמה ביתר הבה"ח יוסף שרגא וילברשטיין - אשדוד יניק וחכים שלום נילנדר - אלעד, קהל חסידים הרב אהרן אייזנב - ירושלים, תולדות אהרן הבה"ח ישראל דוד וינברג - ירושלים, סלונים יניק וחכים חיים אפלבוים - מודיעין עילית, אור התורה הבה"ח שלמה פרסול - מודיעין עילית, קול תורה הבה"ח בנימין ברוך קרלנשטיין - בני ברק, כתר תורה הבה"ח ברוך רוטמן - ביתר עילית, שער התלמוד יניק וחכים שלומי חכמוב - ירושלים, המסורה יניק וחכים יעקב וינגרט - מודיעין עילית, דעת קנים יניק וחכים אליעזר גלשטיין - פ"ת, שירת התורה הבה"ח מאיר עוזרי - מודיעין עילית, שערי דעה יניק וחכים יעקב ישכר בער פרידמן - ירושלים הרב משה טאבור - מודיעין עילית הרב מיכאל יעקב גרבר - בני ברק יניק וחכים אברהם לינדור - ביתר עילית, מאה שערים הרב שמואל שלינגר - ביתר עילית הבה"ח מאיר מרדכי דמן - בית שמש, כולל פויגל הרב ישעיה שוב - בני ברק, מורשה ודעת הרב שמואל וועג - בני ברק, דרכי שלום הרב צבי פרייזנד - אלעד, סלונים הרב חיים צבי לוריא - ירושלים הרב מנדל פלדמן - נתניה הבה"ח שמואל שיינברג - בית שמש, דושינסקי הבה"ח חיים אליאסף - אלעד, אוהל אברהם בעיר אלעד הרב יעקב רכטשפר - בית שמש הבה"ח אליעזר ליפא וילברמן - בני ברק, בית דוד הרב נפתלי ווימער - בני ברק, באבוב יניק וחכים אליהו בן דב - בני ברק הרב יוסף קניג - בית שמש יניק וחכים אליעזר קליין - מודיעין עילית, דרכי יושר הרב יוסף גליק - בני ברק הבה"ח רפאל רביעי - נתניה

הרב משה יוסף גולדהירש - בני ברק, כולל מי ים יניק וחכים יהושע פליישר - ירושלים, תורת העמק **מבין אלפי הזוכים והנבחרים בריצפת משך כל חודש תשרי עלו בגורל עץ 'תורה כארד' 100 ₪** הרב שלמה קטריסקי - בית שמש, אהבת שלום הרב ראובן איזנב - בני ברק, גרונא הרב משה הכט - ירושלים הרב יצחק שניידר - אופקים, אבי עוזי יניק וחכים יעקב שלום גרוס - חיפה, זכרון מאיר הרב שלמה בר - ירושלים, כולל זכרון אהרון ליב הבה"ח ישראל מנדלבוים - בני ברק, פוניבו' הרב שלמה ויבלד - בית שמש הרב יהודה קטסיקה - מודיעין עילית, היכל הרשבי הרב עודד שפיגל - מודיעין עילית, מיר ברקפלד הרב הלל אהרון - מודיעין עילית, בית אבא הבה"ח מתתיהו לנדאו - בית שמש, בית מנחם יניק וחכים חיים לוי - בני ברק, קרלין הרב אברהם גשטטר - ירושלים, סאטמאר הבה"ח אריה כהנא - בני ברק הרב ברוך פרקש - נתניה, כולל צאנו יניק וחכים חיים יצחק פריד - ירושלים, חכמת שלמה הבה"ח משה גרינבלאט - ירושלים, חברון הרב שמעון נפתלי מושקוביץ - ירושלים הרב שמחה בנעם פרינקל - קרית גת הרב שלמה אומן - מודיעין עילית, בית אבא הבה"ח שמואל בנימין גרויז - אשדוד, ברכת אהרן יניק וחכים אליעזר מנחם לוי - בית שמש, האת ליהודה יניק וחכים דוד אדלשטיין - ירושלים, אבני שלמה הרב יוסף ארנפלד - מודיעין עילית, צופות הרב אליעזר ליב - מודיעין עילית, מלמד עטרת שלמה הרב משה ברמן - מודיעין עילית, בית אבא יניק וחכים ישעיהו לייפער - בית שמש, עטרת יהושע הרב אהרן חדר - בית שמש, אהבת שלום הבה"ח זלמן ברוך שאהן - ירושלים, נר ישראל

פירושות תורת שעשועי היודי כל התורה כולה

א. שאלה:

הלומות: ציין לפחות ששה אנשים במרחבי חומשי חומשי תורה שחלמו חלום.

תשובה:

א- בראשית כ, ג: ויבא אלקים אל אבימלך בתלום הלילה | ב- בראשית לא, י: וראו בחלום והנה העתודים העלילים על הצאן | ג- בראשית לא, כד: ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה | ד- בראשית לו, ה: ויחלם יוסף חלום | ה- בראשית מ, ה: ויחלמו חלום שניהם | ו- בראשית מא, א: ופרעה חלום

ב. שאלה:

חידת מרון הגרא"ל קנייבסקי זצ"ל: היכן מופיע בתורה המשפט הבא: "אחד אני והוא איש"?

תשובה:

בראשית מא, י: ונחלמה חלום בלילה אחד, אני והוא, איש כפתורן חלומי חלמנו.

ג. שאלה:

חידת מרון הגרא"ל שטיינמן זצ"ל: בחמשה חומשי תורה מוזכרת רק פעם אחת המילה 'קרקע', היכן היא?

תשובה:

במדבר ה, יז: ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקה הכהן ונתן אל המים.

ד. שאלה:

נאום ה' היכן בתורה שבכתב מופיעים המילים "נאום ה'?"

תשובה:

א- בראשית כב, טז: כי שבועתי נאם ה' כי יען אשר עשית את הדבר | ב- במדבר יד, כח: אמר אלהים חי אני נאם ה'

ה. שאלה:

שמואל: היכן מוזכר השם 'שמואל', בחמשה חומשי תורה? (בתורה ולא ברש"י)

תשובה:

במדבר לד, כ: ולמטה בני שמעון שמואל בן עמיאד:

שמות הזוכים בהגרלה ד' - מבצע משנה תורה

מבין רבבות אלפי הזוכים והנבחרים בריצפת אשר השתתפו במבצע משך כל חודש תשרי עלו בגורל עץ 'תורה כארד' 100 ₪

הבה"ח שלמה לוי אברמוביץ בני ברק, אוהל שמעון ערלי הרב שמואל דוד שיינברג - צפת, אור הרשב"י הרב אברהם דוד שכטר - מודיעין עילית, אורחות תורה הבה"ח אברהם הלפרט - בני ברק, אלכסנדר בני ברק הרב אברהם שור - ביתר עילית, אמונת ישראל הבה"ח ברוך שמעון וייס - ירושלים, באבוב הרב אהרן הלוי - בני ברק, בית אליהו הרב מיכאל פלישמן - בני ברק, בית הלל הרב מנחם קארין - מודיעין עילית, בית יצחק הרב שלומי כץ - בית שמש, ברסלב בבית שמש הרב מאיר מנדל - ביתר עילית, דורשי ציון אפרת הרב יעקב שמעיה רכניצר - ירושלים, דיירי אסף יניק וחכים חיים כהן - אלעד, דרכי אבות צאנו הרב יוסף בן צבי - בני ברק, דרכי הוראה הרב שלום אקוקה - אופקים, זכרון אליהו הרב אריה אינהרן - מודיעין עילית, זכרון משה יניק וחכים יהודה הילמן - בני ברק, חודי תורה הבה"ח יוסף מנדלבוים - חי משה הבה"ח יהושע מארקוס - בני ברק, חכמת התורה יניק וחכים שלמה זלמן פרלשטיין - ירושלים, חכמת שלמה הרב דוד דרומי - בני ברק, חסידי מלכאל הרב עקיבא רוטמן - בני ברק, חקת התורה הבה"ח שמעון הירשמן - ירושלים, שטכנוב הבה"ח מרדכי לענס - אלעד, שטוביביל יניק וחכים מיכאל פרץ - ירושלים, יעבץ הרב מנחם מנדל מוסקוביץ - בית שמש, ישועות משה הבה"ח חיים דוונאטס - בני ברק, ישיבת בית דוד הבה"ח מאיר יהודה רובל - נתניה, היכל התורה קרית צאנו הרב מאיר שפירא - ירושלים, ישיבת מיר הרב יהונתן מצגר - ירושלים, ישיבת מיר

הרב יוסף נחום - ירושלים, ישיבת עץ החיים הרב שמואל גולד - מודיעין עילית, כולל אור התורה הרב חיים דוד רובין - צפת, כולל ביאלה הרב יצחק כליף - בני ברק, כולל דעת שלמה הרב אברהם וינגרין - מודיעין עילית, כולל זכרון שרגא ומאיר הרב ישראל איילנברג - קרית גת, כולל די רמ"א - גור הרב שמואל מרקוביץ - בני ברק, כולל ישיבת בית מאיר הרב אברהם יעקב מוסיגי - בני ברק, כולל עצי חיים הרב ישעיה קאהן - הר יונה, כולל תולדות אברהם יצחק הרב ברוך גליס - בית שמש, כולל תפארת אבות יניק וחכים יעקב הרצל - ביתר עילית, מאה שערים הבה"ח שמואל סלמן - בית שמש, מאור התלמוד רחובות הבה"ח אברהם ישעיהו אונגר - בני ברק, מנדל עוז ירושלים הרב שמעון רבי - ירושלים, מטה משה הרב משה חיים מלכא - ירושלים, מוסילת התורה הבה"ח רפאל חיים צבי פרידמן - בית שמש, מעלת נפתלי הרב דוד קצבורג - נתיבות, משכן התורה הבה"ח חיים סינגל - ירושלים, משכן ישראל הרב עמרם גליק - אלעד, נדבורנא הרב שמעון דייטש - ירושלים, נדבורנה הרב נתן ברנדווין - ביתר עילית, נתיבות חיים הרב רשף פרידמן - בני ברק, סאטו מארה הרב אריה גודמן - מודיעין עילית, סורוצקין הרב מיכאל בן שלוש - אלעד, עטרת אבות הרב מיכאל אליאס - בני ברק, עטרת שלמה הרב יהודה אריה גולדבלט - מודיעין עילית, עטרת שלמה הרב אהרן דוד ורטמן - בני ברק, עטרת שלמה הרב מאיר שמחה כץ - בני ברק, פונוביז הבה"ח שלמה זלמן דייטש - אשדוד הרב יוחנן בריזל - ירושלים, קארלין הרב נתנאל כהן - רמלה, קודשי השואה הבה"ח יהודה אופן - מודיעין עילית, קול תורה הרב ישראל אברהם שפיגל - בני ברק, קנין תורה הרב מאיר זילבר - מודיעין עילית, קצות החושן הרב נחמן יהושע שולביץ - ירושלים, קין-אור

הרב שמואל פולה - אופקים, שיוויית השם הרב אברהם ישעיהו כהן - עפולה, שיח יצחק הרב מרדכי פינשמן - בית שמש, שיח יצחק הבה"ח אליהו צימרמן - ירושלים, שירת התורה יניק וחכים עקיבא שלינגר - ירושלים, תורת העמק יניק וחכים חיים יוסף קלרמן - בני ברק, תשב"ר הרב שמואל רייזמן - אשדוד יניק וחכים שלמה עזרא - בית שמש הרב שלמה יעקובסון - בני ברק הרב מנחם יעקב שלינגר - בית שמש הבה"ח פנחס קופמן - בני ברק הרב נחמן לוריא - בני ברק הרב משה אורי גוטפרב - ירושלים הרב משה שטיינר - בני ברק הבה"ח מרדכי יהושע העשיל קלפולין - טבריה הרב מרדכי משי זאב - ביתר עילית הרב מנחם האף - ירושלים הרב מאיר טבאל - בני ברק הרב מאיר כהן - ירושלים יניק וחכים לוי פלברבוים - ירושלים הרב ישראל כהן - בני ברק הבה"ח יצחק מלמד - יד בנימין הרב יוסף חיים הרצל - ביתר עילית הרב יוסף ויטריאל - קרית אתא הרב יוסף יגי - סרט הרב חיים שמעון פינקל - ירושלים הרב דוד משען - מודיעין עילית הרב בצלאל גרין - בית שמש הרב אפרים רייכמן - בני ברק הרב אליעזר רבינוביץ - ביתר עילית הרב אליהו טוביאס - בית שמש הרב אברהם יצחק גולדברג - ערד הרב אברהם יצחק גרינוואלד - ירושלים הרב אברהם אדלר - ביתר עילית

להלן שלשה שאלות על נוסחאות כמה תפילות וברכות, אשר הבנת פירושם, תלויה בהבנה נכונה של פסוקים בתורה שבכתב עם פירוש רש"י הק'.

שאלה א:

בשבע ברכות מברכים 'שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצריך בנן עדן מקדם'?

תשובה:

מה פירוש המילה 'מקדם'?

תשובה:

פירוש הברכה: כשמחך יצריך, אדם הראשון, בנן הנמצא בצד מוחו של העדן. המקור: רש"י כתובות, ה, א ד"ה בנן עדן מקדם, כותב: דתני רבי יעקב יעקב עדן מקדם וישם שם וגו', ועל פסוק זה מפרש רש"י על התורה (בראשית ב, ח) "מקדם - במרוחו של עדן נטע את הגן".

שאלה ב:

בכל ליל שבת בקראתנו על הכוס אנו אומרים 'כי בו שבת מכל בלאותנו אשר ברא אלקים לעשות'?

תשובה:

מה פירוש המילה 'לעשות'?

תשובה:

פירוש הקידוש: ביום השביעי שבת ה' מכל המלאכה שהיה אמור וראוי לעשות ביום השביעי, והקדים לעשות אותה ביום שיש.

תשובה:

המקור: רש"י בראשית ב, ג.

שאלה ג:

בזמירות ליום השבת, בפיוט 'ברוך ה' יום יום' (בנוסח אשכנזים) אומרים 'לבנת הספיר' הראם עוז ייחודת?

תשובה:

מה פירוש מילים אלו?

תשובה:

הכוונה על גלות מצרים, שבמשך הגלות הראה ה' לישראל חוקק של אהבה וידידות, כאשר היתה לפניו תמיד דמות של אבן יקרה הנקראת אבן-ספיר, בצורת לבנה, לזכור את עבודת ישראל בלבנים ובחזמו.

רש"י בפרשת משפטים על הפסוק (שמות כד, ט) ויבא אל אלקי ישראל ותחת רגליו כמשה לבנת הספיר, כותב: שבשעת גלות ושעבוד מצרים, היתה לפני ה' 'לבנת הספיר' [אבן ספיר בצורה לבנה] כדי לזכור צרתן של ישראל, שהיו משועבדים במעשה לבנים:

ערכים

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
17:54	17:15	16:01	ירושלים
17:50	17:17	16:15	תל אביב
17:50	17:15	16:05	חיפה
17:55	17:19	16:20	באר שבע

העלון טעון גניזה

המרגלית המסתתרת מדוע העדיף אברהם להביא ליצחק אישה מחרן הרחוקה?

שקשה להתנער ממנה. אולם כאשר יש לאדם בסיס של מידות טובות ועדינות הנפש, ניתן לתקן את האמונות המשובשות בדרכי שכנוע וחינוך.

כשלונו של לוט

אפשר והדוגמא שעמדה לנגד עיני אברהם, הייתה מה שאירע ללוט, בן אחיו. גם בהיותו בסדום ניסה לוט לשמר את מורשת הכנסת האורחים וערכים נוספים שקיבל בבית אברהם. אולי אף שכנע את עצמו כי יצליח ליצור בועה של ערכים ואמונה בתוך הביצה הסדומית.

אך ברגע האמת, כאשר נדרשה הכרעה חדה בין נטישת עיר הרשע לבין יותר על נכסים חומריים; התגלתה המציאות העגומה. "חתני לוקחי בנותיו", שהיו כמסתבר מבני סדום, לא הצליחו להתעלות על עצמם, ובכך דנו את בנותיו ונכדיו של לוט לכליה. אף אשת לוט לא הייתה מסוגלת לנתק את עצמה מהשורשים הסדומיים, ובהפניית מבטה לאחור נעשתה לנציב מלח.

אברהם הבין שאת היסודות הפגומים במעשי כנען קשה מאוד לשרש, על כן שילח את עבדו לחפש אישה בקרב בני משפחתו.

אכן בני משפחתה של רבקה רחוקים היו מלהיות צדיקים מופלגים. יעידו על כך מעשי הרמאות של לבן וחמדנותו, עד כדי כך שחז"ל מצאו בו את שורש נשמתו של בעור אבי בלעם (סנהדרין קה. א. וראה בבן יהודע שם). ובכל זאת, כנראה שהמידות הרעות שניכרו בו וביוצאי חלציו לא הגיעו לדרגת השחיתות והניווון של יושבי כנען. עדיין אפשר היה למצוא במשפחת רבקה יסודות בריאים ואיכותיים, שמהם ניתן לקומם את בית ישראל.

הקנקן ומה שיש בו

אם יושבי כנען נשאו בקרבם את הרושם השלילי של המידות הפגומות העוברות מדור לדור, הרי שההפך מצוי אצל בן ישראל.

גם יהודי שהתרחק מאוד עד כי השתבשה עליו אמונתו, עדיין נושא בקרבו את זכותם של האבות והאימהות הקדושים, את סימני ההיכר של "רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים".

תוצאות המידות הללו ניתן לראות גם בימים אלה. במסירות הנפש, בריבוי מעשי החסד, באכפתיות ובערבות ההדדית המקיפים את עם ישראל כולו. בזכות היסודות הערכיים הללו נמשכת נשמתו של היהודי אל המאור שבתורה. אם נדע לגעת בנקודת הטוב הזו, נוכל להבעיר בה אש קודש, עד שתאה השלהבת עולה מאליה.

בטרם שולח אברהם אבינו את עבדו לחרן למצוא אישה ליצחק בנו, הוא משיב אתו במילים: "לא תיקח אישה לבני מבנות הכנעני אשר אנוכי יושב בקרב. כי אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אישה לבני ליצחק" (כד, ג).

רבות תמהו המפרשים לפרש ציווי זה. הרי הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי זרה, ומה הרוויח אברהם מהבאת אישה מחרן הרחוקה? אדרבא, בשעה זו כבר היו בסביבתו של אברהם אנשים כשרים מקרב יושבי הארץ, כדוגמת ענר, אשכול וממרא. מדוע לא ייקח מבנותיהם אישה ליצחק?

השפעת הסביבה

קצה חוט להבנת העניין נמצא בדברי אברהם: "אשר לא תיקח אישה לבני מבנות הכנעני אשר אנוכי יושב בקרב".

אפילו אם תימצא ליצחק אישה כנענית שמעשיה מתוקנים, קיים חשש שהאצאים שייולדו להם יושפעו מהמשפחה המורחבת-הקרובים, הידידים והמכרים-שהם יושבי הארץ ושוכנים בה. לעומת זאת, כאשר האישה באה מהניכר ורחוקה מהשפעת משפחתה, החשש הזה פוחת (ע"פ כלי יקר ורש"י הירש).

אולם מדברי אברהם עולה, כי מעבר להשפעת הסביבה, קיימת בעיה גם בעצם היותה של האישה מבנות כנען. לפיכך, לא הורה לעבדו לחפש סתם אישה במרחקים, אלא דווקא "אל ארצי ואל מולדתי תלך". מה חיפש?

גנטיקה של מידות טובות

את ההבדל שבין אנשי כנען לאנשי ארם נהריים, מבאר הר"ן באופן הבא:

"המצוות והעבירות אשר בתורה הם על שני סוגים: מהם יעשו רושם בגוף ובנפש-כמידות וכמעשים; ומהם יעשו רושם בנפש בלבד-כמו האמונות.

"אותם שיעשו רושם בגוף ובנפש הם שיעשו רישומם גם על הבנים המשתלשלים מהם, כמו השנאה, הנקמה, האכזריות, הזימה והכילות... וזה רוע אנשי כנען. אומנם הדברים העושים רושם בנפש בלבד, והן האמונות, עם היותן כוזבות ורעות, לא יתפשטו בבנים. לכן לבן ובתואל, עם היותם עובדי עבודה זרה, לא היה מחויב שיעבור רישומם לבניהם, ולכן בחר בהם אברהם והרחיק בנות הכנענים".

מלמדנו הר"ן יסוד חשוב: לא האמונות והדעות של משפחת האישה מסכנות את האומה העתידית; כי אם המעשים והמידות הרעות.

במקומות רבים הזהירה התורה מפני מעשיהם המקולקלים של הכנענים. "כמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחוקותיהם לא תלכו" (ויקרא יח, ג). במידות מושחתות ומעשים רעים קיים מרכיב העובר לדור הבא - אם בדרך של תורשה גנטית ואם בדרך של השפעה סביבתית -

גם יהודי
שהתרחק מאוד
עליו אמונתו,
עדיין נושא בקרבו
את זכותם של
האבות הקדושים

ערכים לילדים
לקראת שבת

הניצוץ היהודי
קפיצה למים

הרב דניאל נשיא
איך עושים עסקים?

הרב דוד ברורמן
סוד המתנות

מחשבות טובות

הרב דוד ברוורמן

שמואל, בחור אקדמאי בעל תשובה, עבר מסלול ארוך ומורכב בתהליך התשובה שלו, עד שבסופו זכה לחבוש את ספסלי בית המדרש. שם הוא עלה והתעלה בתורה ויראת שמיים. עם הגיעו לפרקו, הוצעה לו בחורה נפלאה, בעלת רקע דומה. הייתה ביניהם התאמה מלאה, רצונות ומטרות משותפות. נראה היה שהם עומדים להתארס. אך, דא עקא, הבחור חש בחוסר חיבור. הוא התלבט קשות בעניין. וכשלא הצליח להכריע, פנה אל ראש הישיבה. הלה המליץ לו לגשת ולהיוועץ בעניין עם רבן של כל בני הגולה, מרן ראש הישיבה רבי אלעזר מנחם מן שך זי"ע...

שמואל לא חשב פעמיים. הוא עלה אל בית מרן זי"ע בשעת לילה מאוחרת, והקיש על הדלת. לשמחתו, השיב הגבאי שכעת יש 'עת רצון' ואפשר להיכנס. מרן היה בשנות התשעים לחייו, כשעול הנהגת הדור רובץ על כתפיו. שמואל התקרב אל הרב שך, וסיפר על חייו ועל התלבטותו. הרב הקשיב ארוכות, ואמר: "אם אכן, אתה חש שאין לך ולו בדל של חיבור, אזי אין ברירה, צריך להוריד את השידוך". הבחור קיבל את הדברים בשתיקה, וקם לעזוב את החדר. כשהגיע אל הדלת, סימן לו הרב שך שישבו, וביקש לשאול: "מה אתה מתכוונן לעשות אחרי מה שהשבתי לך?"

"אני הולך לקיים את הדברים ככתבם וכלשונם. אומר לה את האמת שהתלבטתי רבות, נגשתי לשאול, וזו התשובה שקבלתי". מרן הוסיף לשאול: "אמור לי, והיה וכך יהיה, כל אחד ילך לדרכו. יעברו כמה חודשים, והנה יום אחד תתברר שחברך מהישיבה התארס עם המדוברת הזו... האם תחוש צביטה קטנה בלב?..." "אומר את האמת, אני אחוש צביטה גדולה בלב!" השיב הבחור בכנות. למשמע הדברים, הושיט מרן את ידו לשמואל המופתע ואמר: "אם כך, אני מאחל לכם ברכת מזל טוב! שתזכו לבנות בית נאמן בישראל, בית שתשרור בו אהבה אחוה שלום ורעות!"

סוד המתנות

פשר התגובה של רבי עקיבא

מייד כשסיים אברהם אבינו את רכישת מערת המכפלה וקבורת שרה אמנו, הוא פנה לדאוג להמשכיות דרכה של שרה בעולם. וזאת על ידי - חיפוש שידוך ליצחק בנו. את המשימה הטיל על נאמן ביתו, אליעזר.

כאשר אליעזר עבד אברהם מגיע לחרן, הוא עומד על עין המים, ונושא תפילה להצלחת שליחותו. הוא מתחקה אחר מידותיה של הנערה אותה הוא מבקש. בדק אותה בחסד שתעשה עמו ועם הגמלים. וכאשר ראה שהשי"ת הצליח את דרכו, והסימנים שהציב מולאו עד תום, הוא הניח את התכשיטים עליה. ומאחורי כל מתנה, טמון היה מסר לרבקה, על המצופה ממנה כממשיכת דרכה של שרה אמנו.

כדי להקים בית יהודי יציב; יש צורך גם בשאפתנות, וגם בהסתפקות

ה'כלי יקר' כותב: "ואם תדקדק בלשון צמידים ובלשון בקע, תמצא שהם שני הפכים, כי בקע הוא דבר אחד שנבקע לשניים, ושני צמידים היינו שני דברים נפרדים יהיו צמודים ומחוברים". ה'בקע' מבטא מצב של דבר שלם שנבקע לשניים, ה'צמיד' מבטא את ההפך, שני דברים נפרדים שנצמידים ומתחברים יחדיו.

בכך ביקש אליעזר ללמד את רבקה, מהי השקפת החיים התורנית בביתו של אברהם אבינו. מצד אחד, למאוס ברדיפה המתמדת אחר בצע כסף, שמכונה 'בקע'. כדי לחיות חיים יהודיים עליה לתת את הדעת ואת האיוון,

במה להסתפק ולמה לשאוף. אם השאפתנות מנותבת לרדיפה אין סופית אחר ממון, אזי לעולם לא תמצא סיפוק ורוגע. כפי שלמדונו חז"ל: "יש לו מנה רוצה שניים", ולכך רומז הבקע, לבקוע-לחצות ולעצור את הרדיפה אחר החומריות, ולהסתפק במה שיש.

ומאידך, על היהודי לדעת לנתב את השאפתנות המפכה בקרבו אל אפיקים רוחניים, כי היא, ורק היא, מטרתו של היהודי, ונשאת עמו לנצח.

רעיון כעין זה מצאנו אצל רבי עקיבא בתחילת דרכו. כפי שמופיע בגמרא בנדרים, בתחילת דרכם הדיר אותם אביה של רחל מכל נכסיו. בימות החורף היו ישנים במתבן... אמר לה: "אלמלי היה בידי, הייתי נותן לך ירושלים של זהב [מין כתר של זהב שירושלים מצוירת בו]. בא אליהו הנביא ונדמה להם כבן אדם וקרא על הפתח ואמר להם: תנו לי קצת תבן, כי אשתי ילדה ואין לי במה להשכיבה. אמר רבי עקיבא לאשתו: ראי אדם זה שאפילו תבן אין לו. אמרה לו: לך ולמד בבית המדרש".

שמעתי מידידי איש החסד, הרב ישעיהו הבר זצ"ל, ששאל: מה ההיגיון בדברי הנחמה והעידוד של רבי עקיבא לבתו היחידה והמיוחדת של כלבא שבוע, והרי כול חייה היו תפנוקים ללא גבול! והנה, נמצאת היא כעת בתחתית סולם העניות, במתבן טחוב. וכאשר חפץ בעלה לעודדה, במקום להבטיח לה יחידה קטנה עם מיטות וחימום בסיסי, הוא מצהיר שלו היה לו, היה קונה לה את התכשיט היקר ביותר מזהב... מי חולם על תכשיטים במתבן!?

ומאידך, רבי עקיבא מנחמה שיש אנשים במצב יותר גרוע מהם, וכי איזו נחמה יש בכך? וכן, יש להתבונן, מדוע אליהו הנביא עצמו לא הביא להם ציוד חם לחורף הקר במתבן?

אלא, שכדי להקים בית יהודי יציב יש צורך גם בשאפתנות, וגם בהסתפקות. החוכמה היא לדעת כיצד לנתב את הכוחות המנוגדים הללו. רבי עקיבא, בשיא עניונו, חושב על תכשיטים מזהב, וזאת בזמן שאפילו אצל העשירים של אז לא היה בנמצא תכשיט כזה. ומאידך, היה בו את כוח ההסתפקות במועט, והשמחה במה שכן יש לו.

כשראתה זאת רחל אמרה לו: "לך ללמוד בבית המדרש". עם שילוב כזה של כוחות מנוגדים, מקומך שם. בבית המדרש לומדים את חוכמת האיוון, לנתב את השאפתנות לתורה, ואת הסתפקות במועט-לחיים החומריים. כך היא הדרך לצמוח לאדם גדול.

ביתנו מעל 200 לחודש

ידי ערנים זניתם
מאות משפחות לשוב לבוראם

זניתם
בשבת מרומת ומרגשת

תרמו עכשיו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*

ניר עצין | ניגר גליל | רמדה נתניה | טף כנרת | שלום | בית וגן | עדן אין | קרלטון | פארק | אנ"א | ביאנקיני | ציורי בכפר

1-800-35-35-26

לתגובות והערות-מערכת: alon@arachim.org 072-3303580

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים

עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: ג. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. רובינשטיין

נקדת מכת

הרב משה לנדאו

האסטרונוטים ש'נותנים' ההבדל בין 'לתת בשביל לקחת' לבין 'לתת בשביל לתת'

כל כך הרבה עברנו בשנה האחרונה, שכבר הספקנו לשכוח שלפני ארבע שנים מצב החירום היה וירוס הקורונה. חיסון או תרופה נגדו, התפשט בעולם במהירות, ואיים על כל האוכלוסייה. מחלקות הקורונה בבתי החולים היו מלאות, בתי החולים עמדו בפני קריסה. גם אני נדבקתי בקורונה. אם שאלתם... ברוך ה', עבר בקלות.

כמה ימים אחרי שהחלמתי, שמעתי שבמחלקות הקורונה בבתי החולים, משועים למתנדבים 'בוגרי קורונה', שיוכלו לעזור לצוות ולחולים. למה בוגרי קורונה? כי על פניו; הם מחוסנים, ולא ידבקו שוב. אז הרמתי טלפון לאחד מאירגוני החסד, וביקשתי להצטרף למתנדבים. מערך המתנדבים לא לקח

סיכון. לפני שמתנדב דרך במחלקת קורונה, הוא היה צריך לבצע בדיקה סרולוגית, כדי לוודא שיש לו מספיק נוגדנים בגוף, ולוודא שהוא אכן מוגן מפני הדבקות נוספת. הבדיקה נערכת על חשבון בית החולים, כמוכר.

כך מצאתי את עצמי, באחד הימים, במרפאת הפרסונל בתל השומר, נבדק בבדיקה הסרולוגית. אחרי הבדיקה, נכנסתי למשרד למלא טפסים. בעודי ממלא את הטופס, אני שומע מהחדר השני שני עובדים משוחחים ביניהם. האחד אומר לשני: "יש לי הרגשה שאנשים באים להתנדב, רק כדי לכסות את העלות של הבדיקה הסרולוגית. אנשים רוצים לדעת אם הם מחוסנים, כדי להסתובב חופשי בין החולים."

חשבתי לעצמי: כנראה יש אנשים בודדים שבאמת נבדקים ו'נעלמים' אחר כך. אבל אני מניח, שרוב מוחלט מאלו שמציעים את עצמם להתנדב, גם אם באו רק בשביל לחסוך את עלות הבדיקה, יבואו לפחות פעמים בודדות להתנדב. בכל אופן...

רק כדי שתבינו, התנדבות חד פעמית אורכת כמה שעות, כשאתה לבוש בבגד הזה של 'האסטרונוטים', עטוף בכף רגל ועד ראש, מחפש שאתה עדיין עלול להידבק. חם שם בפנים. לא ממש נחמד.

מחר שאנשים מוכנים 'לתת' בשביל להרוויח 'מעט'. אבל מה שמעניין יותר, הוא שדווקא אלו שבאמת מתנדבים, מוכנים לתת ולתת ולתת... ואפילו למעט הם לא מצפים. אפשר

שזה הכוח שנטעה רבקה בבניה, בבחינת 'מעשה אבות סימן לבנים'. אליעזר ניצב ליד הבאר בחרן. הוא מבחין ברבקה הניגשת לבאר, ו... המים עולים לקראתה. אבל המופת הזה לא מספיק לאליעזר. הוא בוחן גם את מידת החסד שלה. האם כאשר יבקש ממנה שתשאב מים כדי להשקות אותו, היא תעשה זאת? וכשאליעזר מבקש מרבקה "הגמיעני מכדך", היא מוכנה להשקות גם את הגמלים שלו.

אני מניח שאליעזר לא היה שחיפון. והוא וודאי היה חזק וחסון יותר מרבקה; שהייתה לפי דעה אחת. בת שלוש, ולפי דעה אחרת, לכל היותר בת ארבע עשרה. והוא עומד שם, מלווה בקבוצת החברים שלו, והם כולם מחכים שהילדה הקטנה תשאב מים מהבאר ותשקה אותם ואת הגמלים. תאמרו לי אתם, אם בחרו צעירי חסון היה מבקש מכם שתשאבו לו מים, ותשקו אותו ואת החברים שלו, וגם את הגמלים שלהם... גם אם אתה אנשים נדיבים, מה הייתם חושבים עליו?

את זה בדיוק, אליעזר מבקש לבדוק, יש לתת כדי לקבל, ויש לתת כדי לתת. כשאתה נותן בשביל לקבל, המוח שלך בריצת אמוק 'לקבל'. ואתה נותן לפעמים המון, כל דבר, בלי היגיון, העיקר לקבל. אתה מוכן לתת יותר, בשביל לקבל מעט. כמו להתנדב שעות רבות בשביל להרוויח בדיקה סרולוגית, העיקר להרוויח!!! אלא שעדיין יש גבול לנתינה שלך. אולי התנדבות אחת או שתיים, לא יותר.

אבל כשאתה נותן רק בשביל לתת, לא משנה מהי הסיטואציה, משהו בתוכך אומר לך לתת. גם אם הדבר לא נצרך בכלל, אתה רוצה לתת. ממש כמו אברהם שיושב, שלשה ימים אחרי ברית המילה שלו, ביום חמסין, ומבקש בכל מחיר, לתת... הוא מחפש אורחים. זוהי איננה נתינה שנועדה להרוויח משהו. זוהי נתינה שנובעת מכך, שכל כולך נתינה.

אליעזר מחפש ליצחק, בנו של אברהם, מישהי מאותו הסוג. מישהי שנותנת בשביל לתת, גם אם היא לא תרוויח כלום. וכשאתה נותן בשביל לתת, לא אכפת לך למי, לא אכפת לך למה, ולא אכפת לך כמה. אתה מוכן לתת, בלי גבול. וזהו ההבדל בין 'לתת בשביל לקחת', לבין 'לתת בשביל לתת'.

גם אם אתם אנשים שמוכנים לתת, מה הייתם חושבים עליו?

המילה האחרונה יותר ראוי להתבונן פני ורצון ה'נותן' מלהביט יד ה'מקבל'.

(רבי יהודה אריה ממודינה - צמח צדיק, יד)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 מדוע לכל אורך שליחותו, אין אליעזר עבד אברהם מוזכר בשמו?

תשובה: שם האדם מעיד על דרגת חשיבותו. "אלה הנזכרים בכאן היו ראויים להיוודע בשם כי כל אחד מהם ראוי להיות נחשב איש על שמו המורה על צורתו האישית" (ספורנו, שמות א, א).

כל עוד נקרא שמו של אדונו 'אברם' היה אליעזר בעל חשיבות עצמית מצד יחסו. לפי המדרש, היה אליעזר בנו של נמרוד, המלך הגדול שהתפרסם במרידתו במלכות שמיים. בעצם הצטרפותו של אליעזר לאמונת אברהם היה משום קידוש השם בעולם (מדרש הגדול כד, ב).

אולם לאחר שאברם התעלה לדרגת 'אברהם' חל שינוי גם במעמדו של אליעזר. מעתה כל הווייתו היא להיות "דולה ומשקה מתורת רבו". אין הוא משתוקק עוד למעמד עצמאי ונפרד כאדם בן חורין, אלא רואה הוא בעצם עבדותו לאברהם את שליחותו בעולם. "עבד אברהם אנוכי", מכריז אליעזר בהגיעו לחרן, ובכך רואה הוא את כל מהותו (ע"פ 'שפת אמת').

2 מדוע לא חפץ אברהם לקחת אישה מבנות הכנעני, והרי הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה?

תשובה: הרש"ר הירש מדייק מהמשך הפסוק "לא תיקח מבנות הכנעני אשר אני יושב בקרבן": "השפעת אישה כנענית על בני תגדל פי כמה מאחר שאני יושב בקרבן. לא רק האישה אלא משפחתה, קרוביה וידידיה כולם ביחד ישפיעו על בני". אם ייקח ליצחק אישה מבנות הארץ, הרי שהוא ובניו ייטמעו ביניהם. ואילו אם ייקח לבנו אישה ממרחקים, בהכרח שתיטמע היא בבית אברהם, ותהיה כאחת מהם.

3 מהי משמעות המזמור ששרים בשבת; 'מה ידירות מנוחתך, את שבת המלכה'?

פיוט קדום זה התחבר בתקופת הראשונים. שם המחבר רמוז באקרוסטיכון 'מנחם'. לפי הסגנון והתקופה יש מי ששיער כי המחבר הינו רבי מנחם בר חלבו, תושב צפון צרפת ובן דורו של רש"י, שהיה מוכר בכינויו "רבי מנחם קרא" על שם פירושו למקרא.

הפיוט פותח בתיאור התענוגות הגשמיים של השבת, אך ממשיך ומבאר כי אלה אינם אלא ההכנה להנאה הרוחנית של השבת - "מעין עולם הבא", שאף היא אינה אלא מבוא לשכר העתידי הצפון לשומרי שבת "נחלת יעקב יירש בלי מצרים נחלה".

בעת שהפיוט נכתב, היו יהודי צרפת שרויים בין הגויים ונתונים תחת עול גזירותיהם ורדיפות כמריהם. מול הפאר והעוצמה הגשמית של אומות עולם, עלול היהודי לחוש חלישות הדעת; אולם השבת מרוממת אותו ומעניקה לו מנוחת הנפש ויישוב הדעת, שמכוחם הוא מסוגל לעמוד בפני כל רוחות הזעף של העולם.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החנוך

הרב צביאל'י בן צור

סימן שאתה חי

הילד ה'חי' והילד ה'מת'

הליברלי שלנו, אנו חייבים להבין את חשיבות הדבר, והכי חזק וברור שניתן.

הסיפור שנפרסם כאן היום, מבטא באופן העוצמתי ביותר עד כמה הגבלה של הילד מלמדת אותו עד כמה הוא 'חי', כי רק מהחי דורשים. נאמר לי, אגב, שבאחד הסמינרים עשו מהסיפור הזה הצגה שלמה.

את הסיפור סיפרה לנו רבנית מבוגרת וחשובה מאוד, שבעלה זצ"ל היה מחשובי ראשי הישיבות בירושלים.

ילד כבן 8 חלה במחלה הנוראה רח"ל. הילד הזה

גדל בבית לא דתי כלל, אמו הייתה עיתונאית. במהלך האשפוז, בחור דתי צעיר היה מגיע לבית החולים פעמיים בשבוע, כמתנדב. הוא סעד את הילד, שוחח עמו, שיחק והצחיק אותו. השניים התחברו מאוד.

בכל עת שהיה הבחור מגיע לבקר, היה הילד אומר לו, "יוסי, אנחנו נתגבר, יוסי אנחנו ננצח את המחלה".

בחרתי בכותרת חריפה, מכיוון שהסיפור שנפרש בטור הזה - חריף. לאורך לא מעט טורים התמקדנו בנקודה אחת: הבנה עד כמה הילד זקוק לגבולות. הסיבה שהרחבנו בעניין איננה רק בשל חשיבותו, אלא גם בשל העובדה שעד כמה שאנו מבינים דבר - אנו מסוגלים ליישם אותו. כשאנו מבינים משהו, אנו מבינים את חשיבותו, מבינים שכך צריך להיות, אנו מקבלים כוח ליישם אותו.

אם נתעמק מעט, נבין שכאשר אני צועק, אני אומר שאיני בטוח בעצמי. כי כשאני בטוח בעצמי - אני רגוע. אני רגוע כשאני יודע שאני עושה כעת את הדבר הנכון. את הפעולה הנחוצה וההכרחית ביותר בעבור הילד שלי, גם אם הוא כעת בוכה, צורח ובוועט.

כשאנו נדרשים להטיל מרות, והטלת מרות היא דבר לא קל, בפרט בדור

באחת הפעמים בהן הגיע הבחור, אמר לו הילד: "יוסי, אתה יודע שבועוד שבועיים אני אמות?" "למה אתה אומר כך?" שאל הבחור, "עשו לך בדיקות דם? פד סיטי? הרופא אמר?" "לא", ענה הילד. "פשוט, עד היום בכל פעם שביקשתי מאמא משהו, היא הייתה אומרת שאסור לי. שוקולד? הרופא לא מרשה. ממתקים - לא בריא. כדור - אתה יכול להצטנן בחוץ. אופניים - אתה יכול ליפול.

כשאנו נדרשים להטיל מרות, אנו חייבים להבין את חשיבות הדבר

"פתאום, כל דבר שאני מבקש מותר. שוקולד - אתה רוצה עוד? אופניים - בשמחה. כדור - מעולה. ממתקים - מצוין.

"מה קרה? התרפאתי? איך הכל פתאום מותר לי? חשבתי קצת, והבנתי. בטח בעוד שבועיים אני הולך למות, ואמא רוצה שאני אספיק ליהנות מהחיים כמה שאפשר, בזמן שעוד נשאר לי".

שבועיים אחר כך, הוא נפטר. מסקנה - אם דורשים ממך, סימן שאתה חי. אם מוותרים לך, סימן שאתה מת.

איך עושים עסקים?

משא ומתן ויכולת תקשורת

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

מסיפור המשא ומתן של אברהם אבינו עם בני חת לרכישת המכפלה, ניתן ללמוד יסודות בניהול משא ומתן ותקשורת בין אישית.

הבה נתבונן ברבדים העמוקים של הפסיכולוגיה

יהודית הטמונים במשא ומתן בין אברהם לעפרון:

1. גישה מכבדת כלפי בני חת: אין ספק כי אברהם אבינו נמצא באחד מרגעיו הקשים, בעקבות מות שרה אמנו. עם זאת, אברהם אבינו לא מאבד את עשתונותו לרגע, ומופיע במשא ומתן מול בני חת בשיא הרוגע והשליטה.

הוא פותח את השיחה בבקשת רשות מבני חת לרכוש את חלקת הקבר. למרות מעמדו הבלי מעורער גם אצלם; כמו שאמרו לו "נשיא אלוקים אתה בתוכנו", הוא מתנהל בענווה ופונה אליהם בכבוד, כ'אורח' בארץ. הוא מבקש לרכוש את הקרקע במיטב כספו ובאופן רשמי, למרות שכל הארץ, ולא רק פיסת אדמה זו מובטח לו מאת הבורא יתברך.

2. הבנה עמוקה של הכללים והנימוסים המקובלים: עפרון מצדו מציע לאברהם אבינו את המערה במתנה, כחלק מתרבות הנימוסים המניפולטיבית שרווחה באותה תקופה.

הצעה זו עשויה להצטייר כהצעת כבוד מצד עפרון, אך למעשה, היה זה תמרון מקובל כדי להעלות את ערך הקרקע בעת התשלום. למרות זאת, אברהם אבינו לא נכנס לעימות, ונותן לו הרגשה טובה, כדי לשמור על כבוד הדדי עם המקומיים.

3. לא לקחת 'לחם חסד': למרות ההצעה הראשונית של עפרון לתת את המערה במתנה, אברהם מתעקש לשלם על הקרקע ולרכוש גם את השדה. יש בכך מסר על רצונו של אברהם להחזיק את המקום באופן חוקי ומוסכם, ללא מחויבויות או יחסי חסד.

חז"ל מלמדים אותנו (פרקי דר"א, לו) כי אברהם אבינו הכיר במעלת המקום, שכן, כאשר עשה סעודה למלאכים הוא נכנס למערת המכפלה אחרי העגל שברח, ומצא שם את אדם וחווה שוכבים על המיטות וישנים, ונרות דולקים עליהם וריח טוב עליהם כריח ניחוח. לפיכך חשק במערה לאחוזת קבר.

4. המחיר הגבוה ללא משא ומתן נוסף: עפרון מציין את הסכום הגבוה מאוד של 400 שקל כסף, אך בניגוד למקובל, אין כאן משא ומתן על המחיר. אברהם מסכים לשלם את המחיר מיידית.

מבחינה פסיכולוגית, ייתכן שעפרון מנסה לבסס את מעמדו בקהילה על ידי כך שהוא מתמקח עם אברהם, שנחשב "נשיא אלוקים". עפרון רוצה להוכיח קבל עם ועדה את כוחו ואת יכולתו לצאת וידו על העליונה גם מול אותו "נשיא אלוקים". אברהם אבינו קולט את המתרחש ומאפשר לעפרון לייצב את מעמדו בעיני בני חת.

5. שקיפות העסקה: כל המשא ומתן מתבצע 'בשער העיר', מול עדים רבים. השער היה מקום מפגש ציבורי שבו נערכו עסקאות משפטיות, ושם התכנסו האנשים הבכירים בעיר. העובדה שהמשא ומתן נעשה בפומבי, מדגישה את הרצון של אברהם לפעול בצורה חוקית ומכובדת, מה שמבטיח שלא יהיה ניתן לערער על הקניין בעתיד.

הנהגתו של אברהם אבינו ברכישת מערת המכפלה, מלמדת אותנו את חשיבותם של אמפטיה, כבוד, הבנה, והצבת גבולות בצורה מכובדת.

ערכים לחיים

הרב אייל אונגר

דאגנות

עיוות הנפש וחולי הרוח

דאגות תופעה. תופעה מצויה, שאנו מתרגלים אליה, נסחפים אחריה, ומאמינים שאנו פועלים לפיה בצורה

הגיונית ונכונה. אך... האם זה אומנם כך? הבה ונבחן את הדברים במשקפיים אובייקטיביות.

הדאגות שלנו, בדרך כלל, אינן חסרות בסיס. יש להן יסוד מסוים. למעשה, הן משקפות חשש מפני מצב מסוכן שעלול להגיע. עד כאן, הכול הגיוני. הבעיה מתחילה במינון...

בדרך כלל, כאשר אנו דואגים מפני תרחיש כלשהו, מדובר בתרחיש שיש לו אחוז מסוים של התממשות. לדוגמה: אדם מתלבט האם להתחיל ללמוד מקצוע או נושא פלוני. אם הוא יבחן באופן אובייקטיבי את סיכויי ההצלחה שלו, הוא יגיע למסקנה, כי ישנם שמונים אחוזים שיצליח, ועשרים אחוזים שיכשל. בשיקול הגיוני, מדובר בצעד נכון; סיכויי ההצלחה עולים באופן משמעותי על סיכויי הכישלון!

ובכל זאת, כאן נכנסות לתמונה הדאגות. הדאגות גורמות לאותו אדם להעניק משקל רב יותר לעשרים אחוזי הכישלון, לעומת שמונים אחוזי ההצלחה.... כך, הוא אומר לעצמו: "מי אמר שאצליח? אולי זה יהיה קשה מדי? אולי לא אעמוד במטלות? ואולי בכלל, הלימודים הללו לא יהיו יעילים בעבורי?"

וכך, במקום להגיע לתוצאה ההגיונית והמתבקשת, ולצאת לדרך - הוא ממשיך לדשדש בחששות, ונמנע מקבלת ההחלטה הנכונה.

נדגיש: ההתלבטות כשלעצמה חיובית. שיקול הדעת הינו תהליך נכון, ראוי, ואפילו מתחייב. הבעיה איננה ב'התלבטות', אלא באופן קבלת ההחלטות. כאשר הדאגה מפני עשרים אחוזי הכישלון גורמת לאדם להימנע מלעשות את הצעד; למרות שמונים אחוזי ההצלחה - מדובר בבלם משמעותי העלול לעכב את התקדמותו. משום שבמקום לקבל החלטה ולהתחיל להכין את עצמו לקראת מימוש ההחלטה הזו - הוא עסוק בדאגות, אשר גורמות לו 'לגרור רגליים' ולא לעשות מאומה.

הדאגות פוגעות ביצירתיות של האדם, ביכולת שלו לזיזם ולפעול ביעילות. במקום להתמקד בעשייה ובהתקדמות, הוא משועבד לדאגות, ש'תוקעות' אותו ומעכבות אותו מלפרוץ קדימה. למעשה, הוא משועבד לאופציות השליליות

בחייו, במקום להתמקד בפוטנציאל העצום שפרוס בפניו. אומנם הוא יכול לראות את האופציות החיוביות מרחוק, באופן, אולם הדאגות מעכירות את שדה הראייה שלו, וגורמות לו להתמקד בצדדים השליליים.

הבעיה היא בכך שהאדם מעניק משקל רב מדי, לאחוזים מעטים מדי - הוא מחליט מראש שהכול יהיה שלילי ורע, הכישלון מבחינתו צפוי וידוע, ולכן הוא נמנע מליצור ולפעול. הוא מרגיש כיצד הוא ממש 'ננעל' ו'נחסם' מלהצליח.

בעיה נוספת שגורמת לאדם לדאגות יתר, הינה החשדנות. רבותינו כבר לימדו אותנו את הכלל: "כבדהו" - וחשדהו" (דרך ארץ רבה, פרק ה). החשד, במקום בו הוא ראוי - אינו מיותר, ולפעמים הוא יכול להציל את האדם מפגיעה העלולה להתרגש עליו מצדם של אנשים בלתי מהוגנים. אולם חשדנות יתר - כבר מגבילה את האדם עצמו, ופוגעת ביכולתו לפעול וליצור.

לפעמים יש בתוככי ליבו של האדם אמונה, שאם יפסיק לחשוך ולחשוש מפני ניצול אפשרי מצד הסביבה - הוא ימצא את עצמו מנוצל. משום כך, הוא מקפיד לעמוד על המשמר תדיר. אולם, זהו המקום לעצור לרגע, לבחון את החשדנות הזו, ולבדוק: האם היא אכן מוצדקת? האם יש מקום לחשד או לחשש - או שמא מדובר בהפרזה? כי כאשר החשדות מוגזמים ואובססיביים - הם אינם מועילים לאדם, אלא להיפך: חוסמים ומגבילים אותו.

נכון, בשנה האחרונה היו לנו הרבה סיבות לדאגה מפני הלא נודע. עם זאת, צריך להמשיך ולהתקדם הלאה, ולא לאפשר לדאגות לשתק את מהלך החיים.

וכדברי בעל 'חובות הלבבות' בהקדמתו, שכתב שחלק מחובת ה'זהירות' המוטלת על האדם - הינה: להיזהר שלא להיזהר יותר מדי... אומנם הזהירות ראויה ותועלתית, אך במקום בו היא הופכת למוגזמת - היא כבר אינה מביאה תועלת, אלא נזק בלבד. וכך גם באשר לחשדנות, שהיא למעשה אופן של 'זהירות': במידה - חיובית; אך הפרזה בה - עלולה לפגוע בראש ובראשונה באדם עצמו! ואומנם, כבר כתב הסטייפלער (עצות והדרכות מכתבי בעל הקהילות יעקב), כי דרך הזהירות המופלגת, החששות הרבים והדאגות המופרזות - אינה דרך היהדות, אלא תוצאה של 'עיוות הנפש וחולי הרוח'. לאמור: אין זו זהירות תקינה, בריאה, אשר יש לשבחה ולעודדה - אלא להפך: מדובר בזהירות הרסנית, המעכבת את תהליך צמיחתו של האדם בכל המישורים.

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לורי

ואמונתך בלילות

מה שבאמת נרמז תחת החופה

החיים שלנו מתחלקים לשניים. יש את הזמנים בהם הכול רגוע וזורם על מי מנוחות. המשכורת נכנסת בזמן, הילדים מתנהגים כמו שצריך, הכול בסדר גמור.

בזמנים האלה, האדם שמח וטוב לב, שליו ומאושר. אבל... יש גם זמנים אחרים. זמנים בהם העניינים לא מסתדרים, מישהו מבני הבית מרגיז אותך, ושום דבר לא הולך. היא רוצה להיות בשבת אצל ההורים שלה, בדיוק בשבת שאתה מאוד רוצה ללכת דווקא להורים שלך.

אלו הם שני המצבים שתמיד מלווים אותנו, לאורך כל החיים. הימים היפים, והימים הפחות יפים. צריך לדעת, ששני המצבים הללו בונים את חיי הנישואים. על שרה אמנו נאמר: "ויהי חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, שני חיי שרה" (כג, א) 'שני חיי' - לשון שניים. ורש"י מבאר על כך: "כולם שווים לטובה".

זאת אומרת, בכל הסיטואציות החולפות על הבית, גם במצבים הפחות נעימים, וגם במצבים היותר נעימים, דע לך - הם תמיד שווים. שניהם שווים, בכך שהם משפיעים עליך ומשפרים אותך! החוכמה שלך היא לדעת להגיב נכון - גם כשהדברים לא מסתדרים. החוכמה היא לזכור להגיד "בבוקר חסדך". להודות ולהלל לה' בזמן הנעים והרגוע.

כשהכול דופק כמו שצריך, אז לא חוכמה להאמין ולבטוח ב - ה'. 'ואמונתך בלילות' - האמונה נמדדת דווקא כשיורד הלילה, כשאתה נתקל במצבים מהסוג השני, הפחות נעים. שם נמדדת האמונה שלך. שם נבחן החוץ האמתי שלך.

ושם... גם גוברת הערכה של רעייתך אליך. דווקא אז הערכתה מתעצמת, משום שהיא רואה כיצד אתה מתמודד גם בזמנים הקשים יותר, באיזה אופן אתה חווה את הדברים, ואיך אתה חי את דיבורי האמונה - למעשה. ההסתכלות האמתית שלך היא שהחיים יפים וטובים - ממש כעין 'שני חיי שרה', שני סוגי החיים האלה שווים לטובה, שניהם מצמיחים את הבית היהודי ומרוממים את קשר הנישואים.

כולנו יודעים כי בשעת החופה אומר החתן, "הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל". אך לא כולנו חשבנו אי פעם - מדוע אומרים גם 'כדת משה', וגם 'כדת ישראל'? לכאורה, מספיק היה לומר אחד משני הביטויים!?

ללמדנו: בזמן שהנהיג משה רבנו את בני ישראל במדבר, מערכת היחסים ביניהם ידעה עליות ומורדות. הם צלחו יחד את שני השלבים, שני מצבי החיים. קשר מכבד, מעריך, וגם יחס של תלונות, מרמור, ואף חוסר אמון - כאשר עלה משה השמימה. בשעה שמקדש החתן את כלתו, מצהיר הוא: "הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל" - הקשר בין משה רבנו לעם ישראל היה מורכב מתקופות נעימות ומקבלות, אך גם מרגעים מרירים. אך למרות הכול, משה המשיך להנהיג את ישראל. הם התמודדו וצלחו הכל יחד. כך גם אנו, בעזרת ה', נשאר יחד תמיד, בכל מצב.

בגיל 19 עלה בדעתו של גבע בן ששון רעיון הזוי: לארגן בעיר הולדתו, הוד השרון שיעור תורה בהשתתפות... אלף איש. זה היה יוצא דופן לא רק בגלל גילו הצעיר, אלא גם בגלל הרקע ממנו בא. הוד השרון נחשבת לעיר חילונית מאוד, ואף שגדל במשפחה שומרת שבת - גבע מעולם לא קיבל חינוך דתי.

"החינוך שקיבלתי בבית הספר מיקד אותי לשאיפות של הצלחה חומרית", הוא מספר. "הייתה לי אמביציה להרוויח כסף, להצליח בלימודים ובעסקים. בכל המדדים הללו זכיתי להצלחה מגיל צעיר. דווקא משום כך התחלתי להרגיש שקיים ממד שלם בחיים שאני מפספס".

יום אחד נתקל באקראי בסרטון מתוך הרצאה תורנית. החיבור היה מייד. "אני לא זוכר בדיוק על מה הרב דיבר, אבל הרגשתי שנפתחה לי דלת למציאות שבה ההצלחה החומרית איננה חזות הכול. מושגים של תורה וקדושה נפלו עלי כמו מים על נפש צמאה. הבנתי שזה מה שחיפשתי".

בהחלטה ספונטנית החליט להביא את הרב להרצאה אצלו בעיר. "רציתי שכל בני הנוער והחברים שלי ירגישו את מה שחוויתי כשהקשבתי לשיעור. שיבינו שיש דברים ששווה לחיות עבורם, מלבד ממון".

האתגר היה גדול ממה שחשב לעצמו בתחילה. צריך היה לארגן אולם, לדאוג לפרסום, ולגייס סכומי כסף בלתי מבוטלים. אבל גבע לא נרתע מהקשיים. כעבור שבועות אחדים בירך על המוגמר. הערב זכה להצלחה רבה, חסרת תקדים.

"כל מי שהשתתף בכנס קיבל ממנו חיזוק אבל את ההשפעה העמוקה ביותר השיעור עשה עלי. מצאתי את עצמי רוצה לארגן עוד ועוד שיעורים כאלה. היה לי צימאון ללמוד תורה".

גבע התחיל לארגן שיעור תורה קבוע בבית הוריו. השמועה על השיעור נפוצה מפה לאוזן, ומספר המשתתפים הקבועים גדל עד שהגיע לעשרות רבות. בשלב מסוים היה המקום צר מהכיל את משתתפיו. השיעור עבר לבית כנסת סמוך. היקף המשתתפים הלך וגדל, והיום כבר נערכים שיעורים מקבילים לקהלים שונים: שיעור לנשים ונערות, שיעור לצעירים בלבד, והשיעור המרכזי, שמשתתפו כבר לומדים גמרא.

גוף בריא, נשמה בריאה

עוד במהלך שירותו הצבאי החל גבע לעבוד כמאמן כושר פרטי, ועד מהרה צבר חוג לקוחות נאמן. למרות גילו הצעיר, פתח מכון כושר בהוד השרון. המקום נעשה יוקרתי ומבוקש. בין המתאמנים בו נמנו ידוענים ומפורסמים. אפילו קבוצות המופיעות בחו"ל התאמנו אצלו, דבר שפתח בפניו הזדמנויות להרחבת העסק מעבר לים. הוא העסיק תחתיו עובדים רבים.

קפיצה למים

גבע בן ששון עמד בפני דילמה גורלית: מחד, עסק ספורט משגשג עם חוג לקוחות אותו הקים בעשר אצבעות. מאידך, תשוקתו להקדיש את כל זמנו ללימוד התורה. מה יכריע?

"אתה ילד מבורך, בכל אשר תעסוק אתה תצליח. אין לך מה לפחד! יצאתי ממנו עם דמעות בעיניים"

בשנות העשרים כבר הגשים את שאיפתו להיות הבעלים של עסק רווחי משגשג.

בינתיים, המאור שבתורה החל להשפיע עליו. בשלב הראשון הוא החליט להקדיש מחצית מיומו ללימוד תורה. עבור בחור פופולרי ומקושר שכמוהו, לא היה זה צעד קל. אבל גבע חש שזאת הדרך הנכונה.

גם את מכון הכושר שלו הפך גבע למנוף של פעילות רוחנית. רבים מלקוחותיו הגיעו לשיעורי התורה שאירגן. "נפש בריאה בגוף בריא", הוא המוטו של עולם הספורט. אך בעוד שאת בריאות הגוף ניתן לשפר באמצעות שכיבות סמיכה וכפיפות בטן, איך דואגים לנפש בריאה ולנשמה בריאה?

"אחרי האימון הגופני צריך גם אימון רוחני", שכנע את לקוחותיו, שאכן באו לאמן את הנשמה בשיעורי תורה. בתוך כך נוצר קשר בינו לפעילי 'ערכים'.

פעם שכנע ארבעים ממשותפי השיעור לבוא יחד איתו לסמינר ערכים לרווקים בטבריה.

נדיר בערכים לפגוש ציבור כה גדול המגיע כקבוצה מגובשת, אבל גבע הפעיל את הקסם האישי שלו ושכנע אותם לבוא.

"הסמינר השפיע עלינו מאוד", הוא מתאר. "ההרצאות נתנו דחיפה רצינית לתהליך ההתחזקות של כולנו. חשובים לא פחות היו הקשרים האישיים שנוצרו בין המשתתפים לבין רבני ערכים, קשרים שתרמו להתמדת תהליך ההתחזקות".

הכרעה גורלית

ככל שעבר הזמן, חש גבע צרימה בין עבודתו לבין דרכו הרוחנית. ניהול העסק דרש מעורבות עמוקה בעולם הספורט, שהלך והצטייר בעיניו כשטחי ורדוד. הדבר גם תבע ממנו שעות יקרות, אותן העדיף להשקיע בלימוד התורה הקדושה. מאידך, העסק היה רווחי מאוד, ובטחון כלכלי היה חשוב לו. מה עושים?

שמונה שנים לאחר שהקים את המכון, פנה להתייעץ עם רבו. "זה היה ניסיון קשה, מלחיץ ומפחיד", הוא מודה. "המחשבה לוותר על מקום שהקמתי בעשר אצבעות לא הייתה פשוטה בכלל. אבל הרגשתי שעתידי הרוחני תלוי בכך. רציתי לחיות חיים תורניים אמתיים, רציתי להקים בית של תורה בעז"ה, וחשתי שהדבר לא עולה בקנה אחד עם העסק שניהלתי. הייתי כמו אדם שעומד על שפת הבריכה, ורק זקוק לדחיפה קלה כדי לקפוץ פנימה".

הרב פורטל אמר לו שהכרעה רצינית כזאת מצריכה דעת תורה, והפנה אותו לרבי דוד אבוחצירא שליט"א. אבל כבר במהלך הנסיעה הארוכה לנהריה, גמלה בליבו של גבע ההחלטה: הוא, את העסק יסגור!

"באתי לרב עם החלטה מוגמרת, רק ביקשתי ממנו שיברך אותי לפרנסה. רבי דוד נגע לי בלחי ואמר לי - 'אתה ילד מבורך, בכל אשר תעסוק אתה תצליח. אין לך מה לפחד! יצאתי ממנו עם דמעות בעיניים'".

גבע חזר להוד השרון, כינס את עובדי המכון ואת הלקוחות, ובישר להם שהוא סוגר את העסק כבר באותו היום.

"הרב הציע לי להמתין עד לראשון לחודש, אבל התעקשתי לבצע את הסגירה באופן מידי. חששתי שאם אדחה את הדבר אפילו בימים ספורים יהיו מניעות, ואתחרט. אנשים נדהמו, אבל הסברתי להם את המניעים שלי. עבורי זו הייתה תפנית דרמטית. הייתי אדם שקם בבוקר ומנהל עסק מבוקר עד לילה, במחשבה שהכול תלוי בי. התורה לימדה אותי שהצלחה החומרית אינה תכלית החיים, ופרנסה היא משניים".

היום גבע בן ששון נשוי ומתגורר בבני ברק. הוא אברך יום שלם ולומד בישיבת 'נתיבות עולם' אצל ראש הישיבה הרה"ג יוסף ברוק שליט"א והמשגיח הרה"ג נחום דיאמנט שליט"א. את המקום בו פעל מכון הכושר הפך למדרשה תורנית הפועלת בחסות ארגון 'אור ישראלי' בראשותם של הרבנים חיים פוקס ושמעון אסוס. רבים מתלמידי המדרשה הוא ממשיך להפנות לסמינרים של ערכים, שיעשו את המסלול אותו עשה בעצמו, ויבחרו בחיים שיש בהם אמונה ותורה.

**ערכים
מאחורי
הקלעים**

הרב משה אדלר

את המשתתפים לחוגי של המחלקה האקדמית, מומינים פעילי ערכים באמצעות הודעות אישיות בטלפון או אפילו במפגש אישי שכן הניסיון מלמד כי בדרך זו מגיעים לקהל יעד מדויק יותר. אולם לקראת פתיחת חוג בית בשכונה חדשה באשקלון, הכניס לנו

הקב"ה את המחשבה לתלות גם מודעות רחוב. ואכן, כמה ימים לפני ההרצאה תלינו ברחובות השכונה את מודעת הפרסום המושקעת שמחלקת הגרפיקה של ערכים הכינה עבורנו. לשמחתנו, בסיעתא דשמיא, הצעד הזה הוכיח את עצמו. כבר להרצאה הראשונה הגיעו משתתפים חדשים רבים, ביניהם בני זוג, שמסתבר שהם מתגוררים באותו רחוב ממש מול מקום ההרצאה. הם סיפרו שהם קראו את המודעה שהודבקה על לוחות מודעות ברחוב, והכותרת סיקרנה אותם.

הם ישבו מרותקים לאורך ההרצאה, והקשיבו בהנאה מרובה. בתום ההרצאה הם ביקשו להצטרף לרשימת התפוצה, ולקבל את ההודעות על החוגים באופן קבוע. במהלך החודשים הבאים הם הגיעו בקביעות להרצאות, עד שבשלב מסוים הרגשתי שנבנה מספיק אמון בינם לבין 'ערכים', וחשתי שכבר ניתן להציע להם להצטרף לסמינר אקדמאי המתקיים פעם בחודשיים.

לשמחתנו, הם קיבלו את ההזמנה. הם הגיעו לסמינר שהתקיים בחופשת החנוכה, והתמשך מיום רביעי עד מוצאי השבת, יחד עם שלושת ילדיהם. המושגים שלהם בידידשקייט היו קלושים ביותר. כך, למשל, במהלך סעודת

**כוחה של מודעה אחת
בתוך העשייה היומיומית,
הרב משה הבין פתאום...
כשמשפחה שלמה משנה כיוון**

**הרב משה אדלר
רכז ערכים במחלקה
האקדמית באזור הדרום**

השבת שנערכה במסגרת הסמינר הם ישבו ושוחחו בהתלהבות על התכנים הרוחניים ששמעו בהרצאות, אך הדבר לא מנע מהם להתעסק תוך כדי כך עם מכשיר הטלפון...

בתום הסמינר הם הבינו שחסר להם ידע יהודי רב. "אנחנו צריכים לדעת יותר הלכות, להכיר את אורח החיים שה' רצה מאיתנו. איך עושים את זה?" שאלו אותנו. חיברנו אותם לשיעורי הלכה בשלל נושאים, משמירת הלשון ועד דיני המטבח היהודי.

בתקופה זו, הנוכחות שלהם בהרצאות וחוגי הבית הצטמצמה, משום שאת זמנם הפנוי הם הקדישו להשלמת המידע הרב שחסר להם. הקשר שלנו נשמר בשיחות טלפון שקיימנו מפעם לפעם, כאשר התקשרו לברר על נקודות

שונות שצצו במהלך הדרך. אחרי פרק זמן בו המשפחה הלכה והתחזקה, החליטו ההורים להעביר את ילדיהם למוסדות חינוך תורניים. לאחר שחלף זמן נוסף, הם החליטו שמוסדות אלה לא מתאימים מספיק עבורם. "אנחנו מבינים עד כמה הסביבה משפיעה, ואם רצוננו שהילדים שלנו יתחנכו כמו שצריך, אנחנו לא יכולים להישאר בסביבה הנוכחית", הסבירו לי. בעקבות כך הם עברו דירה לנתיבות, ורשמו את ילדיהם למוסדות לימוד איכותיים יותר.

לא מזמן נערך סמינר 'שלב ב' לבוגרי 'ערכים'; סמינר המיועד למשפחות הנמצאות בעיצומו של תהליך הכרת הבורא, וכבר עשו צעדים בדרך לחיי תורה ומצוות. בעודי נכנס לסמינר אני רואה את בני המשפחה מנופפים לי. "תראה את הרב משה", הם מציגים אותי לפני הילדים, עטורי הכיפות והציצית, שנראים כמו כל ילד חרדי אחר. "בזכותו חזרנו בתשובה!"

המעמד ריגש אותי. לעיתים כשאנחנו נמצאים בשטף העשייה, לא תמיד אנחנו מעריכים מספיק את משמעות העבודה שלנו. עוד חוג בית, עוד מצווה, עוד מעשה טוב שמישהו קיבל על עצמו. רק כשאנחנו עוצרים לרגע משטף החיים, ומסתכלים אחורנית על ההיסטוריה הלא - רחוקה, פתאום אנחנו מגלים את עוצמתם המצטברת של כל מצווה וכל פעולה שאדם מקבל על עצמו. כשמשפחה חרדית עוצרת אותי ואומרת: "אתה זוכר איך היינו לפני כמה שנים?" אני מפנים את עוצמת השינוי שיש בכוחנו לחולל.

לעבוד ב'ערכים', משמעו לפגוש שוב ושוב את עוצמת הבחירה שיש בכל אדם. לראות בחוש את השינויים הרוחניים המדהימים שיהודים עושים בחייהם, ולראות את ההשגחה הפרטית, שבעקבותיה גם פעולה פשוטה שנראית חסרת משמעות, כמו 'תליית מודעה בקרן הרחוב', יכולה לשנות את מסלול חייה של משפחה שלמה.

גם לכם יש שאלה?
שלחו אלינו
shoot.arachim@gmail.com

מתוך שלא לשמה יבוא לשמה

שאלה:

חז"ל אומרים "לעולם ילמד אדם שלא לשמה, שהרי מתוך שלא לשמה, יבוא לשמה" (פסחים נ, עב). במקום אחר אמרו "כל העושה שלא לשמה, נח לו שלא נברא" (ברכות יז, עא). כיצד מיישבים את הסתירה?

תשובה:

וזהו שאמרו בו (בירושלמי ברכות פא, ה"ה) 'נח לו שנהפכה שלייתו על פניו... ויש מין אחר של שלא לשמה, שהוא העבודה על מנת לקבל פרס (שכר לעולם הבא) ועליו אמרו, לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות, ואפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה יבוא לשמה'.

לדעת בעלי התוספות (ברכות יז עא, ד"ה העושה) הלומד לקנטר את דברי התורה, אכן היה עדיף שלא נברא. מאידך, מותר ללמוד תורה או לקיים מצוות כדי שיכבדו אותו או להשיג רווח חומרי אחר, ומתוך שלא לשמה יבוא לשמה.

אלא שדברי התוספות לכאורה מוקשים ממשנה במסכת אבות (ד, ה) "וכך היה הלל אומר, ודאשתמש בתגא חלף". כלומר, מי שמשמשמש בכתר תורה להתכבד בו, יעבור מן העולם. מי

המהר"ל (דרך חיים שם) מסיק, שאדם הלומד תורה על מנת שיכבדו אותו, או כדי להשיג דבר חומרי אחר, עליו נאמר, נוח לו

שלא נברא. לעומת זאת, מי שלומד תורה כדי לאסוף ידע, כדי לדעת את התורה, ואפילו שאין כוונתו ללמוד לשם שמיים, עליו נאמר "מתוך שלא לשמה יבוא לשמה".

הרמח"ל במסילת ישרים (פרק טז) מבאר, כי יש שתי דרגות בשלא לשמה. ואלו הם דבריו: "הרע מכולם הוא שאיננו עובד לשם עבודה כלל, אלא לרמות בני האדם או להרוויח כבוד או ממון.

?

**שו"ת
עם ערכים**

הרב דוד יחזקאל
גלג

השקעה שווה

כוחות וירפאו מכל חולשתם. אך לא מובן למה נאמר במדרש שאותה הצלה ואותו מרפא יבוא לצדיקים בזכות קיום מצות סוכה? ממשיך לבאר הרב פרידלנדר זצ"ל שמה שאמרו במדרש רשעים, אין כוונתם לרשעים גמורים אלא כלפי כל אחד במידת דרגתו. לעתיד לבוא כאשר נגיע לאותו יום שיאיר בו אור האמת בצורה ברורה, יהיה זה יום חשבון נפש, בו כל אחד יבין ויכיר את דרגתו האמיתית וידע לבחון את מעשיו. העונש הגדול ביותר לאדם לעתיד לבוא יהיה כאשר יראה את האמת ואין כבר באפשרותו לתקן, ואומר המהר"ל שאש הגיהנום היא החרטה העמוקה שתהיה לאדם כאשר יראה להיכן היה יכול להגיע ואיך נשאר בלא כלום, ולא רק שאת מה שהיה באפשרותו להשיג לא השיג אלא שקילקל במעשיו.

החרטה והצער הגדול על מה שאיבד והפסיד זהו העונש הגדול ביותר לאדם. וכמו הסיפור שהבאנו בתחילת המאמר על אביו של הרב דסלר שעמל ויגע רבות בשנים לאסוף רכוש, ולבסוף מתברר לו שנשאר בלא כלום. הכאב הגדול אינו רק על הפסד הכסף אלא על כך שהשקיע עבודה רבה כל כך במשך שנים ותמיד חיכה לרגע שיוכל ליהנות מכל עמלו, ולבסוף מתברר לו שאין בידו כלום. החרטה, האכזבה והצער הם נוראים מאוד – הם אש הגיהנום ואין לך עונש גדול מזה.

ואיך באמת קשורה לכך מצות הסוכה? הסוכה מלמדת אותנו לעשות מהעוה"ז אמצעי לעבודת ה' בבחינת בכל דרכיך דעהו, כי הסוכה מרגילה להפוך ענייני רשות לענייני מצוה. אם אכילה ושתיה ביום רגיל נחשבות לדברי חולין, הרי שכשעושים זאת בסוכה הופך הדבר למצוה. אם שינה נחשבת צרכי הגוף, אז בסוכה הופכת היא למצוה גמורה. לכן כשמקיימים את מצות סוכה והופכים את כל תאוות העוה"ז לאמצעים לעבודת ה', ואת לקח ימים אלו לוקחים גם הלאה להמשך השנה בהסתכלות חדשה על העולם, בהבנה כי אמנם במשך שבוע עברנו לדירת ארעי, אך האמת היא שאנחנו חיים כאן עשרות שנים בדירת ארעי אחת גדולה. וכמו שבאותו השבוע יכולנו לקחת את כל המעשים הגשמיים ביותר ולהפכם לכלי שרת בעבודת הבורא, כך אנחנו יכולים להמשיך להקדיש את כל חיינו ופועלינו למענו יתברך.

כמו אותו משל שהמשיל הרבינו בחיי בהקדמה לפרשתנו על האדם שלא ישקיע במקום מגוריו הזמני, אלא מחשבתי תמיד נסובים אל דירת הקבע שמחכה לו, כך אנחנו נסתכל תמיד אל היעד, נחשוב איך אפשר לצבור כאן נכסים, אך לא נכסי אמת שילוו אותנו לנצח נצחים. כמוכן שכל מצוה, כל תפילה וכל דקת לימוד מהוות נכסים אדירים, אך במבט ובמחשבה נוכל להפוך גם כף מרק שנותנת לנו את הכח ללמוד, וגם שעת שינה שעוזרת שבבוקר נתרכז בתפילה לנכסים נצחיים. אמנם מאז חג הסוכות עבר כבר חודש, אך את הלקח ניתן ללמוד גם היום, וכשהלקח זה לחיות לפי האמת, האם עוד קשה למה דווקא מצוה זו היא שתציל מחשיפת האמת באור יקרות?

סיפר הגרא"א דסלר זצ"ל שאביו הרב ראובן דב דסלר זצ"ל היה סוחר יערות גדול בעיר הומל שבבלארוס. במשך שנים של עבודה קשה צבר לעצמו רכוש רב, אך לאחר הרבה שנות עמל פרצה המהפכה הקומוניסטית שאסרה על קיום חיים יהודים ובעקבותיה הוא נאלץ למכור את כל רכושו ולעזוב את בלארוס. את כל הכסף שקיבל עבור נכסיו ארז הרב ראובן דב זצ"ל במזוודות וקיווה כי באמצעותו יוכל להתחיל חיים חדשים מעבר לגבול. אולם למגינת לבו ביטלו הבולשביקים את הכסף הישן והכריזו על רובל חדש וכל הונן הרב ירד לטמיון.

הרבינו בחיי מביא בהקדמה לפרשתנו את הפסוק ממשלי "אֲרַח חַיִּים לְמַעַלָּה לְמַשְׁכִּיל, לְמַעַן סוֹר מִשְׂאוֹל מָטָה" היות והפרשה מתחילה בפטירת שרה אמנו, מביא הרבינו בחיי את ההסתכלות הנכונה והאמיתית על חיי העוה"ז ואומר כי שלמה המלך ע"ה בא ללמדנו בפסוק זה שהמשכיל שיועד שהעולם הזה הוא עולם ההפסד, ויודע שאורח החיים הם למעלה בעולם העליון – הנצחי, לא עושה מהעולם הזה קבע.

וממשיל זאת לאדם שגר בעיר אחת אך יודע שמגוריו בה הם לזמן קצר כי מתכנן הוא לעבור דירה לעיר אחרת ששם עתיד הוא להשתקע למגורי קבע. אין ספק שלא ישתדל אותו אדם לקנות במקום מגוריו הזמני שדות וכרמים ולא כלים וחפצי בית, שהרי אין כוונתו להישאר שם זמן רב. ככה המשכיל שיועד שחיי הנצח הם למעלה אינו משתדל מעבר לדברים הנצרכים בצרכי הגוף – באותם הדברים שהם הכנה לעבודת ה' שאיתם יוכל לעבוד את ה' בשלמות ולהכין לו את העוה"ב. ונקט הפסוק בלשון אֲרַח ולא דַרַךְ, לפי שהוא מלשון אֲרַח, כי האדם בעוה"ז הוא כאורח.

מובא בילקוט שמעוני: רבי ינאי וריש לקיש אמרי אין גיהנם לעתיד לבוא אלא היום הבא הוא מלהט את הרשעים. כלומר היום עצמו ישרפם שנאמר (מלאכי ג, ט) "כי הנה היום בא בוער כתנור, והיו כל זדים וכל עושה רשעה קש, וליהט אותם היום הבא וגו'" באותה שעה ביום הבא הקב"ה עושה סוכה לצדיקים ומטמין אותם בתוכה כמו שאמרו חז"ל על הפסוק "וסוכה תהיה לצל יומם" (ישעיה ד, ו) שהסוכה תגן עלינו באופן תמידי, אמר רב לוי כל מי שמקיים מצות סוכה בעוה"ז אומר הקב"ה: "הוא קיים מצות סוכה, אני מסיך עליו מחמתי ליום הבא" – מגן עליו מהשמש לעוה"ב.

מסביר ה"שפתי חיים" שהכוונה שהיום עצמו ישרפם הוא שהבהירות הברורה שתהיה בעולם לעתיד לבוא לגבי מהם הערכים האמיתיים ומה היא מטרת הבריאה נמשלה לאור נפלא. אותה בהירות, אותה הכרה באמת תשרוף את הרשעים ותכלם לגמרי, כי ברגע שיראו את האמת ויגלו כי חיו את כל חייהם בשקר גמור וכילו את ימיהם על הבל וריק, תחושת החמצה וההפסד תשרוף אותם ולכך לא יהיה נצרך הגיהנום. מאידך לצדיקים יהא האור עצמו שמש צדקה ומרפא, בראותם את הטוב שהביאו לעולם ואת שכר עמלם, יתמלאו הם

נכתב על ידי: מנחם ריביץ

להזמנה והאזנה לשיחות, לתגובות ולהרשמה לרשימת התפוצה:

4663MR@GMAIL.COM \ 0733-578-562

הדלקת-נרות

י-ם----- 4:01
 ב"ב----- 4:15

יציאת שבת

י-ם----- 5:15
 ב"ב----- 5:17
 ר"ת----- 5:53

— פניני משה —**דברי תורה לפרשת חיי שרה**

א {ויהיו זויי שרה} "ויהיו" בגמטריא ל"ז עיקר החיות של שרה כמנין "ויהיו" הכוונה שהיתה אמא לבן ל"ז שנים שהרי מי שאין לא בנים חשוב כמת.

ב {ויהיו זויי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושיבע שנים} מבאר רש"י בת ק' בבת כ' עב"ד, לשנות הזקנה ישנן מעלות ויתרונות משלה, כגון ישוב הדעת, קרירות לגבי התאוות, מאידך ישנן מעלות ויתרונות גם לשנות הנעורים, מרץ התלהבות, זריזות, כאן באה התורה לספר לנו, כי בשרה היו שני סוגי המעלות ביחד גם של שנות הזקנה וגם משל שנות הנעורים. בהיותה בת כ' כבר הייתה מחוננת כמו בגיל ק' ובהיותה בת ק' עדיין היו בה המעלות של בת כ' {המגיד ממעזריטש}

ג {וישקל אברהם לעפרן} אחרים הרשעים שמדברים הרבה ואפי' מעט לא עושים בהתחלה אמר עפרון לאברהם אבינו ארץ ארבע מאוות שקרל ביני ובניך מה היא ולבסוף נטל ממנו שקלים גדולים שנאמר "עבר לסוחר" דהיינו שהיה להוט אחרי הכסף, עפרן בן צחר=756 בגמטריא הכסף יענה את הכל=756 שהוא היה להוט על הכסף.

ד {שמענו אדני} כל הזמן היו בני חת קוראים לו לאברהם בתואר "אדוני" ואילו אברהם לא כינה אותם בתואר זה אף פעם אחת. וטעמו של דבר הוא, משום שאברהם אבינו אשר היה הראשון בעולם לקרוא לבורא בשם "אדון" עד אברהם לא היה מי שקראו להקדוש ברוך הוא "אדון" עד שבא אברהם וקראו אדון {ברכות ז'} לא היה יכול לאדם בשם "אדון" ואפילו רק מתוך אדיבות גרידא. את כל ה"אדנות" נתן להשם יתברך... {הה"צ מהר"י הורביץ ז"ל}

ה {וירא העבד לקראתה} לפי שראה שעלו המים לקראתה {רש"י בשם המדרש} הרמב"ן אומר, כי הראיה לזה היא, מכיון שלהלן אצל הגמלים נאמר: "ותשאב" ואילו כאן לא נאמרה בכלל לשון שאיבה, הרי משמע מזה, שהמים עלו לקראתה ולא היתה צריכה כלל לשאוב. אולם, עדיין קשה, מדוע באמת לא עלו המים לקראתה כאשר באה לשאוב בשביל הגמלים? ברם, עיקרה של מצווה של מצווה הלא היא כוונת הלב לעשות רצון הבורא. והנה, כשבאה בראשונה לשאוב מים, הרי נתכוונה לשאוב רק בשביל עצמה, ואז עלו המים לקראתה, לבל תצטרך להטריח עצמה. אבל לאחר מכן, כשבאה לשאוב בשניה, הרי כבר נתכוונה לשם מצווה של גמילות חסד ואז רצו מן השמים שהיא תעשה במו ידיה את כל פעולת המצווה לכן לא עלו המים לקראתה, שכן התאמצותו וטרחתו של האדם בשעת קיום מצווה חשובות עד מאוד בעיני השם יתברך.

ו {וד' ברך את אברהם בכל} הצדיק האמיתי אינו מתפלל רק על עצמו, כי אם על הכלל כולו: ואף אם הוא מתברך, הרי אין זו נחשבת ברכה בעיניו, אם לא נתברך יחד אתו הכלל כולו. ממילא, כשרוצים לשלוח לצדיק ברכה מן נשמים, הרי בזכותו יש לשלוח ברכה גם בשביל הכלל. {קדושת לוי}

גוֹט שַׁבַּת, שַׁבַּת שְׁלוֹם.

י'ד'קכט

משה יוסף שמרן

וארטים לפרשת השבוע

גא. ויהיו חיי שרה מאה עשרים ושבע שנים. איתא במדרש רבא בראשית נח ג: רבי עקיבא היה דורש שהיה הציבור מתמנמם, ביקש לעוררם, אמר: מפני מה ראתה אסתר למלוך על כזו מדינות? מפני שראתה את שרה שחייתה קצו שנים. רבים עומדים על המדרש הזה מה הקשר בין מאה עשרים ושבע שנות שרה למלכות אסתר? וי"ל כשאסתר באה לאחשוורוש איך הותר לה להינשא לו, הא פרהסיא הווי ובפרהסיא אפי' על מצוות קלות יהורג ואל יעבור, כך מקשה הגמ' בסנהדרין. ומתברר שהגמ' שאסתר קרקע עולם היתה. וכעת הכל כפתור ופרח, מנלן דקרקע עולם הותר לאסתר **משרה** שהלכה לפרעה לאבימלך ולא מסרה לה נפשה למות בהתנגדות להימטר להם, ומי אמר ששרה עשתה בהיתר, עי' י"ל דילפינן מהפסוק שלפנינו שהיא חיה מאה עשרים ושבע שנים, וברשי"י (עי' המדרש) דבת ק כבת כ לחטא, ש"מ שלא היתה עם חטא כלל, סימן ששרינן בקרקע עולם, וזמ"ש: מה ראתה להינשא לאחשוורוש ולמלוך על 127 מדינות הרי זה איסור, י"ל שראתה את שרה שהלכה לאבימלך ופרעה ולא היה לה איסור, כי היא חיה 127 שנים וכל שנותיה לטובה כי בת ק כבת כ. כמוצא שלל רב.

גב. ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה. יש להקשות למה הפסיק באמצע לשרה ולא כתב לספוד ולבכות את שרה? וי"ל דאיתא בסנהדרין מו: מחלוקת אי הספד הוא כבוד החיים או כבוד המת, ואי"כ זה מה שכתב כאן, הספד הוא שבו למת שהיא טובה גדולה בשבילו משזכרים וזכויותיו בפניו כדכתיב והלך לפניך צדקך, וזהו יקרא דשכבי. ואילו ההתעוררות לבכי היא כבוד החי כמו שכתוב כל המוריד דמעות על אדם כשר הקב"ה מניחם בבית גניז, וזהו שכתב לספוד לשרה, למענה, ואז לבכותה, בשביל החיים. אזור אליהו.

גד. תנו לי אחוזת קבר. וברשי"א את תרצו הריני גר ואם לאו אהיה תושב ואטלנו מן הדין, שאמר לי הקב"ה לזרעך אתן את הארץ הזאת. וברא"ם ובשפת"ח הקשו שדבר זה הוא סותר לדברי רשי"י פרשת לך על הפסוק ויהי ריב בין רועי מקנה אברהם וכו', וזככתב שם אומר והכעני והפריזי אז יושב אברהם ולא זכה בה אברהם עדיין, ואי"כ איך טען ואטלנו מן הדין? התשובה היא ע"פ הגמ' בעבודה-זרה. דאיתא שם שבאדמת ארץ ישראל זכו בימי אברהם, ואילו בפירוטתה זכו ריב בימי יהושע. ואי"כ בפרשת לך לך שהנידון היה להפירות אזי אברהם עדיין לא זכה בזה. ואילו כאן שהנידון הוא על הקרקע, בזה כבר אברהם זכה ולכך בדין הוא נוטל. עי"ל דהתם בוויכוח בין רועי לוט ורועי אברהם זה היה קודם ברית בין הבתרים, ומה שרועי לוט אמרו שהבטחה הארץ לאברהם הוא ממה שאנמר בצאתו מחורב (ב' ז) לזרעך אתן את הארץ הזאת, ושם זה שהקב"ה הבטיח שהוא עתיד לתת, ולכך עדיין לא זכה בה אברהם. אבל בברית בין הבתרים שאנמר בה לתת לך את הארץ וכן ב' טו (יח) כתוב לזרעך נתתי את הארץ והיינו לשון עבר, אז חל בה קניין ממש.

גה. תנו לי אחוזת קבר. וברשי"א את תרצו הריני גר ואם לאו אהיה תושב ואטלנו מן הדין, שאמר לי הקב"ה לזרעך אתן את הארץ הזאת. רבי יונתן איבשרה בעודו ילד אמר את החידוד הבא: נאמר במדרש שאברהם זכה בארץ ישראל שהיא ארץ עשרת היעממין כנגד עשרה נסיונות שעמד בהם, והנה אחד מהעשרה נסיונות הוא שהוא הוקרע לקנות קבר במחיר מלא למרות שזאת היתה הארץ שלו, וזה מה שאמר אברהם אם תרצו הריני גר, היינו אם נתנו לי בחינם אני אשאר כגר לגבי הקבר, כי לא התנסתי בניסיון העשירי, וממילא יש לי רק תשעה עממין והקבר לא נכלל בתוכו, ואם לאו הריני תושב, היינו אם לא נתנו לי בחינם אז אני תושב כאן ואטלנו מהדין כי אחר הנסיון העשירי הארץ שייכת לי.

גח. ט. וידבר אתה לאמר אם יש את נפשם לקבור מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר, ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתנה לי בתוככם לאחוזת קבר. שכל הפעלה נראה שאברהם קנה את השדה מעפרון ויהיה בזה השדה, וכן מפורש בפרק מט פסוק ל אשר קנה אברהם מאת עפרן החתי וכו', ולפי"ז יש להקשות מדוע כתבה התורה כאן שקנה אברהם מאת בני חת (בכד כ ובכה ז) וי"ל דזוואת עפרן היה העבלים של השדה וממנו הוצרך לקנותו, אלא כיוון שבני חת היו בר מצרא של השדה ובשביל לקנות את השדה הוצרך אברהם לאישורם, כי מבואר בב"מ קו שבר מצרא יכול לעכב מכירת השדה ואף להוציא מחלוקת ולכך היה צריך אברהם גם לבקש רשותם של בני חת, ובלו רשותם קניינו של אברהם לא היה נחשב. זרע שמשון.

גט. ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר. מה זו התוספת עובר לסוחר? וי"ל עי"פ מעשה שהיה עם רבי אפרים זלמן מרגליות, שהלך להשתדל אצל השר בענייני הקהילה, והשר רצה לרמוז לו שהוא רוצה שוחד, אז

הוא אמר לו אני חייב סכום של כסף לפלוני, תסדר לי את העניין ואז אני אטפל בכל הענינים שלך, כיוון שלא היה נעים לו שהוא לוקח כסף שירותו מידו. ואי"כ י"ל שפרון כיבד את עצמו, ולא היה נעים לו לקחת כסף אחרי שהוא אמר שיינתן בחינם, ולכך הוא אמר עובר לסוחר היינו שיתן זאת ישר לסוחר.

גכ. ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם לאחוזת קבר. פסוק זה הוא לכאורה מיותר שהרי כבר נאמר למעלה ויקם שדה עפרון אשר במכפלה לאברהם למקנתו? וי"ל ע"פ המבואר בירושלמי ב"ב ג א. דהמכר קבר לחברו כיוון שקבר שלשה מתים קנה את כל השדה בחזקה, ואיתא בנזיר דהמוצא שלשה קברים שיש ביניהם מד עד ח אמות הרי"ז שכונת קברות. ואי"כ זהו ביאור הפסוק ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם לאחוזת קבר' היינו לאחר שקבר את שרה במערה ומצאו בה שלושה מתים, שהרי כבר נקברו בה אדם וחיה, ולכך כעת אברהם קנה השדה בחזקה וכירושלמי ה"ל, וגם נעשה המקום לאחוזת קבר כמבואר בנזיר, ולעיל כשעדיין לא קבר את שרה זה היה של אברהם רק בהסכמה של עפרון וכמבואר ברשי"י שם שכתב יתקומה היתה לו שיצאה מיד עפרון והוסכם הדבר שאברהם יקנה אותו. איך עדיין לא היה לאברהם קניין בזה. ורק כעת כשהחזיק וקנה בחזקה המקום נקנה לגמרי לאברהם. צפנת פענח.

כד. י. ויקח העבד... מגמלי אדוניו. וברמב"ן הביא ממדרש שרה ב דעות. דעה ראשונה שגמלי אדוניו היו זוממים, שלא אכלו משדות אחרים. ודעה שנייה, שהם לא היו זוממים, דלא גרע מחמורו של רבי פנחס בן יאיר, שלא אכל מאיסור, וה"ה גמלו של א"א. ובקובץ שיעורים בפסחים כתב שנחלקו 2 השיתות בדברי הגמ' והתוסי' שם. דאיתא שדווקא במידי דאכילה אין הקב"ה מביא תקלה, אבל בשאר איסורים הקב"ה מביא תקלה. ונחלקו בחקירה היתונה, האם אכילת גזל היא אכילת איסור כטבל ואי"כ לא הוצרך לזוממם כי הקב"ה לא מביא תקלה במידי דאכילה. או שגזל הוא ככל האיסורים, ולא כמאכלות אסורות אלא כעובר על שאר איסורי תורה.

כד. יא. ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים לעת ערב לעת צאת השואבות. אמרו חז"ל (ברכות נד) ארבעה צריכים להודות וירדו הים הולכי מדבריות מי שהיה חולה ונתרפא ומי שהיה חבוש בבית האסורים. השרי"ע או"ח יתא' א מוסקי ופוסק: וכל היחידים יודוך סלה. חיים ר"ת חולה יסורים ים מדבר. והם יודוך. בספר מתוק האור הביא בשם רבי יצחק אסא מרבני סוריה שעניין זה רמוז גי"כ בפסוק שלפנינו, ויברך הגמלים - והיינו ויברך הגומל. מחוץ לעיר - והיינו הולכי מדבריות. אל באר המים - והיינו וירדו הים. לעת ערב - והיינו מי שהיה חולה וכנאמר עד שלא שקעה שמשו. לעת צאת - והיינו מי שהיה בית סוהר ויצא.

כד. יג. הנה אנכי ניצב על עין המים ובנות העיר יוצאות לשאוב מים. בליקוטי מהרי"ץ ביאר מדוע בחר אליעזר למצוא אישה דווקא מחוץ לעיר ולא בתוך העיר, וביאר שבעיר יש לחוש לממזרות של האישה, אבל מחוץ לעיר יש דין של כל דפריש מרובא פריש, משא"כ בעיר כל קבוע כמחצה על מחצה. וחשש לממזרות.

כד. יד. כב. והיה הנערה אשר אמר אליה הטי כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמלך אשקה אתה הוכחת ליצחק וגוי' ובפסוק יט כתב ותאמר גם לגמלך אשאב. ובפסוק כא כתוב והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח י' דרנו אם לא, ובפסוק כב כתב ויהי כאשר כילו הגמלים לשותות ויקח נזם זהב. רבים נתקשו כן את הרי הסימן של אליעזר היה באם היא נשקה גם את הגמלים, וזה כבר קרה בתחילה בפסוק יט שאמרה גם לגמלך אשאב אי"כ למה האיש משתאה הרי הסימן כבר התקיים קודם לכן? ויתרצו שאליעזר לא ידע עדיין אם המים שייכים לרבה או שזה גזול, משום שאולי היא שכירה של בני העיר ורדא אם היא נותנת ממים שלא שלה או שמועלת בשליחותה ומתעסקת עם משהו אחר, ממילא גם אם היא נותנת לגמלים היא לא מתאימה ליצחק כי זה גזל. ורק אחרי שכילו הגמלים לשותות הבין אליעזר שהמעשה שהיא עשתה היה מעשה הכי טוב ומותר, כי אילו זה היה גזל או מעילה, הגמלים של אברהם לא היו שותים כלל, כי בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא אכילה עי"י כמו שחמורו של רבי פנחס בן יאיר שלא היה אכל ממאכלות אסורות ה"ה גמלו של אברהם, ולכך כשגמרה להשקותם וראה שהם שותים, ועוד שראה גם שלא מבקשת כסף אלא נטו לשם חסד אז הבין שזה השידוך. זרע שמשון.

כד. יח. כה. בתחילה יד על הבאר היא נתנה שתיה לאליעזר לפני הגמלים, ואילו כשהגיעו לביתם היא נתנה לגמלים לפני אליעזר, כמו שכתוב בפסוק גם תבן גם מספוא רב עמנו, גם מקום ללון. והדברים תמוהים, למה פעם מקדימה את הגמלים ופעם את אליעזר? וי"ל דהנה במג"א קסז יח בהא דאסור לאדם לאכול קודם

פרשת חיי שרה תשפ"ה

שיתן לבהמתו שנאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך והדר ואכלת ושבעת, ומקשה שם מהא דרבקה נתנה קודם לאליעזר דאמרה שתה וגם לגמלך אשאב (עי"ש מה שתירץ דשתייה שאנל). וקושייה מעיקרא ליתא דכל הדין דבהמה קדים לאדם הוא רק בבהמתו שמוזנותיה עליו, משא"כ בבהמת חברו שאין מוזנותיה עליו וודאי דאדם קודם. ולפי"ז יובן גם מדוע כשהגיעו לביתם היא הקדימה לגמלים ואח"כ מתורם ללון, כי אז היה אחרי שאליעזר נתן לה הנזם בברכות קדושין, אי"כ בהמתו נהיו תחת רשותה, כי היא נהיית אשת יצחק ומוזנות בהמתו מוטלים עליה, לכן הקדימה רבקה את הבהמות.

כד. לו. ויושם לפניו לאכול ויאמר לא אוכל עד אם דיברתי דברי. ויאמר עבד אברהם אנכי. צ"ב הרי הוא כבר אמר להם שהוא עבד אברהם לעיל בפסוק כז ומדוע חזר עי"כ עוד פעם כאן? וי"ל דהנה יש להקשות איך שלח אברהם את אליעזר לקדש אישה ליצחק עבד אינו נעשה שליח, ובעי"כ ששחררו ושרי משום פו"ר, וכיוון שיש איסור בשחרור מסתבר ששחררו על תנאי שיש ימצא שידוך אז משוחרר ואי לא אז לא. והנה איתא בברכות מה: עבדים מזומנים לעצמם, ולכך כשהניחו לפניו אוכל לא יכל עדיין לאכול כי הוא לא יודע אבד יזמן, משום שאם היא לא תסכים אז הוא עדיין עבד אברהם ומזמן לעצמו ואם היא כן תסכים אז הוא כבר לא עבד. לכך אמר שאני אוכל עמכם רק אם דברתי דברי ובלא"ה אני עדיין עבד אברהם. רבי בנימין דיסקין.

כד. לוט. ויאמר אלי דאני אלי לא תלך האשה אחרי. ואמר רשי"י אלי כתיב בלי ויו. בת היה לו לאליעזר והיה מחזר להשיאה ליצחק אמר לו אברהם בני ברוך וכי. ותמהו המפרשים למה אליעזר נזכר לספר זאת רק כאן בשעה שמדבר עם לון למה לא סיפר זאת מקודם כאשר אברהם שילחו והשביעו? וי"ל שמצינו בתורה שאברהם נתן שטר מתנה ליצחק להקנותו על כל אשר לו ששיקצו לתת לו בתם (רשי"י כו), ויש להקשות מדוע עשה זאת הרי יצחק הוא בן וברור שהוא יירש את כל עושרו, אלא כיוון שליעני הדור היה אומרים מאבימלך נתעברה שרה ואי"כ נחלת אברהם לא תעבור ליצחק ומנלן שיצחק עשיר לכן כתב שטר מתנה כדי שיראו שיצחק עשיר ויסיכמו להינשא לו. ואפס"ל שאליעזר אמר להם כעת דעו שיצחק הוא בנו של אברהם, דהנה אני רציתי לתת את בתי ליצחק והוא לא הסכים, ואילו היה יצחק ממזר ובן של אבימלך, היה לו לאברהם להסכים כי בתי היא שפחה ועי"ז היה יצחק נטהר ממזרותו כדן ממזר הנשוא שפחה וכו'. וזה היה זירזו להסכמתם. בן עוזיאל.

כד. סה. ותאמר אל העבד מי האיש הזה וגוי' ויאמר העבד הוא אדוני. ויש להקשות דעך עתה היה יצחק בן אדוני כדכתיב ותהי אשה לון אדונך, וכן היא האשה אשר הוכיח ה' לון אדוני. ומדוע כעת השתנה שמו להיות אדוני? וי"ל דמצינו ברשי"י לעיל כד י שטר מתנה כתב ליצחק כדי שיקצו לשלוח לו בתם. ואי"כ י"ל שכל מה שנתן את כל אשר לו ליצחק זה עי"ד שימצא שידוך ליצחק, ואכן ברגע שמצא נהפך אליעזר להיות עבד של יצחק כי אז חלה המתנה. לכן כעת הוא נהיה אדוני. הרידב"ז.

כה. ה. ו. ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק ולבני הפילגשים ונתן אברהם מתנות וגוי' בעודנו חי. יש להקשות איך נתן אברהם את הירושה ליצחק הרי אין מעבירין ירושה מבן לבן, והכותב כל נכסיו לאחד מבניו אין מתנתו מתנה, כמבואר בב"ב (קכו: קלא:); ועוד מהו בעודנו חי? וי"ל דאיתא בכנסת הגדולה דמתנת בריא אין בו איסור העברת נחלה ויכול להעביר את רוב נכסיו לבנו כשמשיר לשאר בניו. ולפי"ז י"ל שאברהם נתן מתנה את כל אשר לו ליצחק מדין מתנת בריא, ולכן גם נתן קצת מתנות לפילגשים בשביל שלא יטענו שהמתנה שנתן ליצחק לא כשרה. זרע יעקב.

כה. ט. וישקברו אותו יצחק וישמעאל בניו. אומר רשי"י מכאן שישמעאל עשה תשובה והוליד את יצחק לפניו. ויש להקשות מנלן שעשה תשובה אולי הוא סתם כיבד אותו כי סו"ס יצחק היה גדול הדור וכולם כיבדוהו ביותר. וי"ל דאיתא בעי"ז כה: ההולך עם עכו"ם ילך מאחורי שמה יבוא להורגו, והנה ישמעאל רצה להרוג את יצחק כמוב"ש פעמים וכמבואר ברשי"י כא י שהיה מריב עמו על הירושה והיה נוטל קשתו ויורה בו חיצים. ואם רצה להורגו על עניין הירושה בחיי אברהם כ"ש שרצה להורגו כשמת אברהם. ומזה שיצחק הלך לפניו סימן שלא חשש לזה, אלא ש"מ שעשה ישמעאל תשובה. כרם חמד.

הנפש נשארת גם לאחר המיתה

לאחר מות שרה, אברהם אבינו במשא ומתן עם בני חת ומבקש אחוזת קבר, אברהם מתאמץ לשכנע את בני חת לתת לו את מבוקשו, ולכן מציע אברהם לשלם בכסף מלא. מדוע התאמץ אברהם אבינו כל כך עבור אחוזת קבר, ולשלם סכום עצום על זה, ארבע קולות שקל כסף עובר לסוחר? כתב רבי יהודה צדקה בספרו קול יהודה, פרשה זו מדברת על מותה וקבורתה של שרה אמנו. אמנם יש להתפלא, כי על המיתה התורה מדברת בקיצור נמרץ ותמת שרה ותו לא. ואילו על הקבורה התורה מאריכה בפרוטרוט. במשא ומתן על החמיר. על המקום. ועל השטח. וראים מכאן שהקבורה תופסת מקום חשוב בחיי העם היהודי. וכן מצינו ביעקב כשנפגש עם רחל וישא קולו ויבך (בראשית כט יא) ופירש רש"י: בכה על שלא תקבר עמו. והדברים מפליאים, על מה שמתה בקיעור ימים, והיא אשת ועורו שעבד בעבורה שבע שנים לא בכה, על מה בכה, על הקבורה שלא תקבר עמו? מכל זה אנו רואים שהקבורה תופסת מקום גדול בחיי העם היהודי וכל כך למה? מפני שיש כאן השארת הנפש וגם המת מרגיש קצת, וכדברים הללו כתב המלבי"ם. ומה זה המושג הגשמי הנפש? פירושה כמו שכותב הסטיפלער שהרוח של האדם כאשר יוצאת ממסך הגוף, היא נשארת מעופפת באוויר התחתון הסמוך לנו, כל אזי רוח האדם רואה בעולמו בהבניה של נביא, וכל מי שיוכל לראותו ולשמעו קולו הוא יוכל להתוודע ממנו עיניים רבים ופלאים. ובה יובן לנו ענין ההשתתחות על קבר אבות, לפי מה שאמרנו כי הגוף המונח בקבר, גם הוא יש לו עדיין כח הרוחני, ואכן נוכל להבין כי אותו הכח הרוחני הפורח באויר, שהוא השארת נפשו של הנפטר, יתעורר לפעמים למשוך את עצמו אל הכח הרוחני השוכן בקבר, ואם כך בשיטתו על קברם אזי כח הרוחני של אותו צדיק יכול להשיפע עלינו מחלק הרוח שלו, ומאמינים בה כי הוא יתפלל בעד החיים, וכן אמרו חז"ל גדולים צדיקים במיתתן וכו'. וכן אמרו חז"ל (שבת קנ"ב): עד י"ב חודש גוף קיים ועולה עולה ויורדת, לאחר י"ב חודש הגוף בלה ונשמה נשמה ואינה יורדת, ורצה לומר כל זמן שהגוף קיים, ויש בו עדיין כח הרוחני, אזי יומשך אליו גם כח הרוחני של רוח החיה הנשאר מיוצף באויר עולם הזה, שהוא נקרא נשמה לגבי הגוף, והוא עולה ויורד עם סמוך לגוף, מפני שהורגל בכך, ארש גם בחייו של אותו האיש היה כח הרוח החיה עולה ממנו בעת שינתו וחזרת אילו בהקיצו. ואצל הצדיקים נשאר שם הכח הרוחני אף לאחר מיתתם, כמו שן

כתבו מקובלים שאסור לקבור רשע אצל צדיק, משום שהרוח באה בכל פעם מעולם העליון לפקוד את הגוף ומודיע לו ראי תורה מה שמשה ולמד מעולם העליון, ובספר כ"ב הישר (פרק ג') כתב משה בצדיק אחד שכל לילה היה בוכה בחלום לקרוביו, שמועבים ממנו גילו סודות התורה, על שקברוהו עם שאינם הגונים. **בספר חסידים** (סימן תשי"ח) איתא מעשה בתי"ח צדיק שקברוהו אצל מי שאינו הגון, בא הצדיק לכל בני העיר בחלום, ואמר להם הרעותם לי שקברתו אצל בית הכנסת שריתו רי וקשה לי העשן, ושמו אבנים בין קבר הצדיק לקבר הרשע כמחיצה, ומשם והלאה לא בא להם בחלום. והמפורשים ביארו דעל ידי כל אותם חסאים שעשה הרשע בימי חייו יוצא ממנו שחרון רוחני וזה גורם לו צער בקברו. **הגמ' בברכות מספרת מעשה בחסיד אחד** שתן דזנר לפני בערב ראש השנה בשני בצורות, ואשתו נכסה עליו אז הלך לישון בבית קברות ואכן שמע את הרוחות מדברות ואמרות א"ך כדאי לזרוז, ואכן כך עשה ושל כולם נפסד ושלו הצלחין כך היה כמה שנים, עיין שם בגמ' בהרחבה.

הרב ישראל גורסמן ראש ייבת פניסק קרלין היה מספר, את הסיפור הזה שמעתי מחסיד רבי נחמן יוסף וילהלם זצ"ל, שהיה עד למעשה הזה, והיה נאמני ביתו ואיש אמונו של רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל רבה של העיר לודז' בפולין. בעיר לודז' פרצה מגיפה רח"ל, רבים מתושבי העיר לקו במחלה מיסתורית, ותוך תקופה קטרה שבקו חיים. בממשלה הקימה ועדה רפואית מטובה הרופאים המומחים, כדי לבדוק את מקור המחלה, ולאחר בדיקות וחקירות הגיעו למסקנה שהגורם להתפרצות המחלה, הוא ריבוי האוכלוסין הגרים במקום אחד. ולכן אחת המסקנות הוועדה היתה, לצמצם את האוכלוסין מכאן ולהבא. ומאז ממשלת פולין הוציאה גזירה חמורה, שחל איסור מוחלט, על משפחות חדשות לבוא ולגור בעיר לודז', האיסור היה רק על משפחות שלימות. בעיירה קטנה סמוכה ללודז' גרה משפחה ברוכת ילדים, אבי המשפחה מצא מקור פרנסתו בניהול עסק בעיר לודז', ומכיון שלצורך עסקיו נאלץ להעדר רבות מביתו, החליט לעבור ולהתגורר בעיר הגדולה לודז', ישב בעל הבית על המדוכה וטיס עצה איך לעקוף את האיסור החמור שגזרה הממשלה על משפחות חדשות שלא יבואו להתאזרר בעיר. נצנץ רעיון במוחו ליטול עצת זקנינו אברהם אבינו ע"ה, לאמור: אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחייתך נפשי בגללך, אם המשפחה נרשמה במשך האוכלוסין כאשה אלמנה, ורשמה את עצמה וילדיה. פקדי המשפלה אישרו את בקשתה, וכך עברה לגור באחת השכונות בעיר לודז', לאחר מספר שבועות הגיע הבעל לרשע עצמו כאדם בודד המעוניין לבוא ולגור בעיר. כשהאישורים והמסמכים הכשרים

בידם, עברו לגור יחד בעיר, השכנים הקרובים מסביב חשבו לתומם שהאיש המתגורר בבית הוא אח של האלמנה שבא לתקופה קצרה לעזור לאחותו האלמנה ומשפחתה. לצערם ולמגמת ליבם, המחלה האימנה שהשתוללה בראש חוצות, לא פסחה על מעונם, ולאחר תקופה קצרה שגרו בעיר, נדבקה אם המשפחה במחלה רח"ל, ולאחר ימים ספורים יש יסורים קשים ומרים שבקה חיים, בהותירה אחריה עוללים רכים. נשות החברה קדישא, הגיעו לערוך את הטהרה, ולבם התנפל בתוכם לשמוע את זעקות השבר וקולות הבכי של הילדים, העוללים זעקו בכי קורע לב אבא!!! אמא! לאחר עריכת הטהרה, הגיעו אנשי קדישא ולקחו את הנפטרת לבית הקברות, כל התחליף נעשה במהירות הבזק, מפאת החוקים החדשים, במצב הקשה ששרר, היו חייבים למהר ככל האפשר לקבור את הנפטרים, כדי למנוע התפשטות המחלה. כשהגיעו לבית העלמין בדקו את המסמכים והניירות, והנה נדהמו למראה עיניהם במסמכים היה כתוב שהאשה אלמנה, ואילו נשות החברה קדישא העירו איך שמעו את הילדים זועקים ומתייפחים על ברכי האיש וצועקים אבא אבא! מקרה חמור ביותר נקלע לקדישא, אח אחותו שגרו יחד!!! מפאת קוצר הזמן לא בדקו את הדברים עד תומם, את אבי המשפחה לא השיגו כיון שנשאר בבית עם הילדים, וכך החליטו על דעת עצמם לקבור את האשה מאחורי גדר בית הקברות, מקום המיועד לאינשי דלא מעלי. אבי המשפחה שנשאר בבית לטפל בילדים שותרו ללא משען, לא ידע כלל וכלל מכל מה שהתרחש סביב קבורת אשתו. בלילה שלאחר הקבורה, הגיעה הנפטרת בחלום לבעלה, בבכיות נוראות התחננה על נפשה האומללה וביקשה ממנו בתחנונים שיחוס וירחם עליה, ויעשה כל מה שביכולתו, היות וכזר את קבורתה סמוך למתים שופעים ומשומדים, ואין לשער ולתאר את גודל יסורי הנפש העוברים עליה כל רגע ורגע. הבעל התעורר בבהלה ובחרדה לחזיון הבלהות והחלום הנורא שראה, אמנם לאחר שעה נרגע בחושבו לתומם ולממות שוא דברו. והנה למחרת בלילה שעה עלה על יצועו ובקושי הספיק להרדם, שוב הופיעה אשתו בחלום ובצעקות איומות צעקה עליו למה אינו מרחם עליה ועל נשמתה, ולא עשה מאומה! הבעל קפץ ממתנו בחברה, והבין שיש דברים בגו. למחרת בבוקר פנה לאנשי החברה קדישא לברר מקום מנוחתה, לתדמנתו התברר לו כל המעשה המחפיר והעוול הנורא שנעשה לאשתו. ראש החברה קדישא ניסה להסביר לבעל את השתלשלות העניינים, האברך האלמן פרץ בכבי על השבל שערב, עוד נוסף המקרה הזה, הראה להם את שטר הכתובה וסיפר להם מה היע אותו לעשות מה שעשה. ככלות השבעה, הגיעו הבעל וראשי החברה קדישא לדין תורה אצל רבי אליהו חיים מייזל. הבעל תיאר בהתרגשות את כל השתלשלות העניינים, וסיפר להרב ולכל הנוכחים את דברי אשתו, שנתגלתה לו בחלום בזעקות שבר על היסורים שעוברים עליה מכל הסובבים אותה. דבריו הכנים של הבעל נאמרו מתוך כאב עמוק, החרידו את כל השומעים, המרא דאתרא רבי אליהו חיים ביקש לשמוע את ראש החברה קדישא מה יש לו לומר? הגבאי הראשי התנצל וביקש סליחה ומחילה על מעשה ההגנה שיצא מתחת ידיו, אך אמר שכל מה שעשו היה בתום לב, בכאב לב הודיע מפורשות שאת הנעשה אין להשיב כי במצב הנורא השרר בעיר, הוצאת מת מקברו והעברתו למקום אחר אסורה על פי חוקי הממשלה, עונשו של המוציא יכול להסתיים במשפט מוות, ולכן אין ביכולתם לעשות מאומה. רבי אליהו חיים הרכין את ראשו על זרועותיו שעה ארוכה ישב אחוז שרעפים, כל היושבים בחדר בית הדין היו דוממים תמיהים ומחכים לדעת מה יאמר המרא דאתרא. רבי אליהו חיים הרים את ראשו, ובקול רהיש גדול בעצב, פנה אל הבעל ואמר: צר לי עליך אחי היקר, על פי ההלכה במקום שיש חשש של סכנת נפשות אין בכוחי להורות לחברה קדישא שיסכנו את עצמם, אמנם לאיך גיאא אשתך נמצאת במצוקה גדולה רחמנו על הניש האומללה, עול נורא נעשה עמה על לא דבר בכפה, לא נותר לי ברירה אחת, אלא לקחת על עצמי לפעול לטובת ולתיקון נשמתה האומללה. אני מקבל על עצמי ללמוד משניות לעלי נשמתה ולומר עליה קדישא. רבי נחמן יוסף שהיה עד לכל השתלשלות העניינים סיפר: לאחר כמה שבועות פגש את האברך, כשראה אותו האברך, מרוחק רץ לקראתו, וסיפר לו בהתרגשות שאשתו המנוחה באה אליו שוב בחלום, ראתי אותה סיפר, ופניה קורנתו וזרחתו באור יקרות. היא אמרה לי כי מאותו יום שהרה הצדיק רבי אליהו חיים מייזל התחיל לומר עבורה קדישא וללמוד משניות, התרוממה מסביב לקברה חומת ברזל שחצצה והפרידה בין קברה לשאר הקברים, ומאז היסורים והמכאובים נעלמו. האשה אמרה לי שהיא הגיעה למקום מנוחתה בשלוה.

מעשה נוסף בנובהרדוקער לגול. הדיבוקים אינם אלא נשמות תועות של אנשים שנפטרו מן העולם, אשר בשל רוב חטאייהם ופשעיהם אינן זוכות אפילו להיכנס לגהינם על מנת להתמרק ולהזדכך. הן משוטטות אנה ואנה ונמלטות מהמזיקים הרודפים אחריהם, וכאשר הן מוצאות שעת כושר להיכנס במישהו, הרי הן עושות כן על מנת להסתתר בתוך הגוף ולמצוא מנוחה מסויימת. סיפורנו, העוסק באתונובהרדוקער לגול הינו מוסמך, וריבים מגדולי ישראל נהגו לספרו בהזדמנויות שונות. הנובהרדוקער לגול היה בחור יהודי תושב נובהרדוק, שרוח תועה נכנסה בגופו.

עד שנכנס הדיבוק בבחור היתה התנהגותו הבחור ללא דופי, אולם בשלב מסוים הבחינו הכל שדבר מה אינו כשורה אצלו. הוא החל לחשוף דברים אשיש אל הבין קרא הוא יודע אותם: אי את הבינו הכל, כי ככל הנראה מדובר בנשמה תועה, שמצאה לה מקום מנוחה בגוף הבחור האומלל, וכיון שהנשמות יודעות הכל, הנשמה התועה שבקברו מדברת וחושת לעולם כלוכל מעשייה הנסתרים. הטומאה ששרתה באותה רוח היתה נוראה. דבר ידוע הוא, שגם לאחר מות האדם נשארים בו רצונותיו ומאוויו כבימי חייו. אמנם הגוף מובל אל קבר, אבל הנשמה נשארת כשהיתה, ורק ייסורי הגהינים מסוגלים למרקה ולטהרה, את אט מכתמי העוונות והפגמים. את מידת הטומאה שילפה את אותה רוח, העריכו גדולי הדור לפי התנהגות הרוח כלפי האנשים שסבבוהו. היה הבחור מסתובב ברחובות נובהרדוק, וכאשר נתקל באנשים היה עומד ומפרט את חטאייהם ועוונותיהם. הוא היה ניגש ליהודי וקורא בשמחה ובקול גדול: ומיד היה מונה לפניו את כל פגמיו וקלקוליו, מתחילה ועד סוף. כמובן, אותו יהודי היה מתמלא בושה על פרסום עוונותיו, והרהורי תשובה היו צפים בקרבו. ואז היה צועק עליו מדוע אתה מהרהר בתשובה?! חיייהם של בני נובהרדוק נהפכו לטויט על ממש, מחלום לבלות ולגהינם עלי אדמות. הכל פחדו פחד מוות מפני הדיבוק, לא שמא יזיק להם, אלא מחשש שיחשוף את מהותם האמיתית. כאשר היה נראה הנובהרדוקער לגול מהותם הרחוב, היה לפתע הרחוב מתרוקן בבת אחת, כאילו פרצה לו כלמחה. הדיבוק כאשר היה פוגש רשע, היה מתחבק ומנשקו וכאשר היה פוגש צדיק היה נמלט מפניו כבורח מפני האש! החפץ חיים שח התלמידו הרב שילמה בלדך, כי פעם איימה על הדיבוק כי יתחלה אל הגאון מוילנא, אך הרוח השיב: איני מפחד, כי להגר"א אין עסק עמנו, מה עלה בסופו של הדיבוק מנובהרדוק? סיפר רבי יעקב אדלשטיין, ששמע מרבי אליהו לפיאי, ששמע מהסבא מקלם, ששמע מרבי ישראל מסלנט, ששמע מרבי יוסף זונדל מסלנט, ששמע מפי קדשו של רבי חיים מוולוז'ין: כאשר התפרסם דבר הדיבוק, הגיעו אנשים רבים לנובהרדוק כדי לקבל מושגים על המתרחש בעולמות עליונים, ולקלט מעט ריאת עונש ואימת דין. השמועה עשתה לה דחים, והגיעה עד לחלונות הגבוהים. שרי הממשלה חקרו בענין, והחליטו כי מכשף יהודי מסתובב לו בין האזרחים ומשפיע עליהם מרוחו. באותם ימים בליטא, גבירת כישוף טמנה בחובה עונש מוות, ועי"כ בחרת הבחור היהודי האומלל היתה בגדר הצלת נפשות ממש. כל הובר הבחור היהודי לילנא א"ח"כ לוולוז'ין, עד שהוצא מהמדינה והגיע לפולין, וככל הנראה, לאחר מכן הובילוהו יהודים טובים אל המגיד מקוונץ, על מנת שיערוך לו תיקון. כיצד תיקן המגיד מקוונץ את הרוח האומללה? מתחילה ניסה המגיד להוציא את הרוח מגוף הבחור ע"י שמות יחודיים, ולהביא גם לידי תיקון ומנוחה, אולם כאשר לחש באוון הבחור את הייחודיים הנוראים, געה הרוח בצחוק נורא וזעק: אתם חושבים להפחידני בדברים אלו: הן כל זאת יודע אני עוד מאז היותי ילד, טרם הגיעי לביצוע: הלא הנני בן תקופת הבית! אל תפחידוהו בייחודים כאלה. מה עשיתו? תמה המגיד מקוונץ, במה זה חטאת, פשעת והרשעת, עד שיותר מאלפיים שנה נשמתך מגולגלת בעולם באין מנוחה: באתונו רגע התחלף צחוקו של הרוח בכתי נורא. מבטיח אני לך כנס אמנה כי אני לכשעצמי לא חשתי ולא הרשעתו כמעט במאומה, אך בבית דין של מעלה זוקפים עלי את כל צרות הגלות וצער השכינה מאז ימי חורבן הבית. תשובתו של הדיבוק עוררה את פליאתו של המגיד. מהו העוון הקל אותו ועשת אורר בגיני מגלגלים עלך את הכל? אני הוא זה שהשליך את האבן הראשונה על זכריה הנביא! ירה הדיבוק את התשובה, האבן שלי לא הרגה את זכריה, ואפילו לא פצעה אותו. אבל, אחרי שזרקתי אני את האבן הראשונה, ראו הסובבים סביבי את מעשי, והחליטו גם הם ליידות אבנים בזכריה, עד שבסופו של דבר נהרג זכריה מאותן האבנים שזרקו עליו אחריים! ועל אף שלא אני שחלתי יד נבפשו של זכריה הנביא, מגלגלים עלי בבדייך של מעלה את הריגתו, שכן אותי ראו ומנני למדו. אך לא רק הריגת זכריה הנביא זוקפים לחובתי, אלא אף מגלגלים עלי את כל ייסורי ישראל וצרותיהם, שהתרגשו עליהם בעטיו של חורבן הבית, וזאת משום שאותה האבן שזרקתי היא השרש והסיבה לכל לבסוף המגיד הוציא את הרוח באופן הראוי.

סיפר הרב מפוניבז' באחד מימי השבת, שנכנס לחדר האוכל שבבית מפוניבז' וראה כי מעל מספר שולחנות נשמת המפות, והשולחנות אינם מכוסים כראוי. בחורים יקרים, קרא אז הרב מפוניבז' לעבר התלמידים, הסכיתו ושמועו נא מעשה שארע עם ה"ניוהרדוקער לגול והבינו מה רבה חומרת כבוד השבת. פעם, כאשר הובא הבחור עם הדיבוק המפורסם אל רבי חיים מוולוז'ין ביום השבת, נבהל הבחור והחל מתרוצץ כמשוגע בין חדרי הבית. קדושת ביתו של גאון הדור יחד עם קדושת השבת, כמעט שהוציאוהו מדעתו, ונשמתו המולפפת בטומאה אל מצאה לה מנוח. והנה, לפתע, הבחין הבחור תוך כדי מרוצתו, כי בפינת אחד השולחנות נשמטה מעט המפה והשולחן התגלה. הבחור זינק על אותה פינה והחל מנשקה ומתבקה, תוך כדי ניתורים וקפיצות! לבסוף אחז בפינת השולחן עד צאת השבת, ורק אז נרגע! וכאן ביקש הרב מפוניבז' מתלמידיו לקחת מכך מוסר ולהקפיד על כיסוי השולחן שסוערים את סעודות השבת במפה.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: מה השבח הגדול שהתורה מדגישה במעשה של רבקה? **תשובה:** זריזות: בפרשתנו התורה מביאה את הגדולה של רבקה שכל המעשה האצילי שעשתה רבקה מודגש העניין הזה שרבקה מיהרה והזדרזה לדבר מצווה להשקות את אליעזר וגמלו. **ותמהר** ותדר כדה, וכן **ותמהר** ותער כדה אל השקת **ותרץ** עוד אל הבאר וכו'. כע"ז מצינו לעיל אצל אברהם שהזדרז מאוד לדבר מצווה, וירץ לקראתם מפתח האהל וכן וימחר אברהם האהלה אל שרה, ויאמר מהרי שלוש אים קמח, ואל הבקר רץ אברהם וימחר לעשות אותו, וכן בציווי של הקב"ה לעשות את המעשה הגדול של עקדת יצחק כתוב וישכם אברהם בבוקר וכו', ובזכות שלוש ריצות שרץ אברהם זכה לדורות הבאים שהקב"ה רץ לבני ישראל במונח תורה, וכתב הרמח"ל במס"י וכן תמצא אל מעשיהם של צדיקים תמיד במהירות. אברהם כתוב בו (בראשית יח): וימחר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי וגו', ויתן אל הנער וימחר. רבקה, (שם כד) ותמחר ותער כדה וגו'. וכן אמרו במדרש (במדבר רבה פרשה ה'): ותמחר האשה וגו' (שופטים יג), מלמד שכל מעשיהם של צדיקים במהירות, אשר לא יתנו הפסק זמן לא אל התחלת המצווה ולא אל השלמתה. ותראה שהאדם אשר תלתו נפשו בעבודת בוראו, ודאי שלא יתעצל בעשיית מצותיו, אלא תהיה נתונתו כמנועת האש המהירה, כי לא ינוח ולא ישקוט עד אם כלה הדבר להשלימו. **וראים כמה** האבות הזדרזו לדבר מצווה וכמה התורה מדגישה את זה עוד פעם ועוד פעם, וזה סוד ההצלחה של הצדיקים להגיע לדרגתם הגדולה כע"ז שאדם מוזרז ללמוד ולעשות מה שצריך אז הוא לא מתנגש בכל מיני עניינים דחופים אחרים שעלולים לעכב אותו, כי מיד עושה ולומד מה שצריך. ומידת הזריזות היא תחילה לכל המידות כמו שכתוב המס"י כי אם לא מוזרז לא מצליח ומספיק כלום, ומותר אפי' לרוץ בשבת שהוא דבר האסור אם הוא לדבר מצווה. וכן מצינו שעדיף שיעשה מצווה לא בהיזרזו בזריזות מאשר מהודר יותר שלא בזריזות ספר חרדים (וכע"ז נידון בספר חסידים). וידוע גם שכתוב הרמח"ל לענין הפעולות נמשכות הלבבות כשאדם רץ ומתעסק במצווה מיד כשזה מגיע לידו, וזו מה מביא אצלו את היר"ש והופך אצלו את המעלות אלה אהוב ונחשק, והיא מידה בסיסית בעבודת ה'. וי"א שזאת חובה בכל המצוות (חיי אדם), לכן כשמגיע לאדם איזה דבר מצווה, לעזור למישהו באיזה עניין, או לסייע דבר מצווה, או לעשות אחת ממצוות הבורא, וכן ללמוד איזה עניין - שיעשה מיד בל להתמהמה. וכן יזכה להגיע לדרגות גבוהות שזריזות מביאה אותן על רוח הקודש כמבואר בע"ז דזריזות מביאה לידי נקיות וכו' עד הרי"ק. ומי שמזדרז לדבר מצווה יש לו ס"ד שהקב"ה נותן ומזדרז בשבילו ג"כ לכל העניינים שצריך להם והמתעצל הקב"ה ג"כ מידה כנגד מידה מתעצל כביכול לת לו את צרכיו ונותן לו את הדברים רק ברגע האחרון.

שאלה: כמה חשובה המצווה להציע ולעסוק בשדוכים? **תשובה:** העניין הזה הוא מהבעיות הכי גדולות שיש בדרונה שישנם רבים מאוד עד אין מספר שהם מעוכבי שידוך, מיס ולילות הם לא ישנים, לא אוכלים, עיניהם רכות כלאה וישבנם ומצפנים שיעיזו להם שדוכים, וכידוע בכל דור יש את הבעיה של אותו הדור ובזדורנו זה הבעיה הכי מרכזית שיש רח"ל, ומי שמתעסק ומנסה ומתאמץ ומשתדל אפי' ע"י תפילה על השני לפתור את הבעיה הקב"ה מונע ממנו את כל הבעיות האחרות שיש בדור מידה כנגד מידה, ואין לו מושג שכל מה אור זה נותן כשמציעים למישהו שידוך ויש משפחות שמשוועות להצעות וכל הצעה מקדמת אפי' שלא מגיע לידי גמר, כמו שמספר על הדברי חיים מצאנז וכן על רבי יוסף חיים זוננפלד שהיו נותנים כסף לכל מי שהציע להם שידוך כי היו אומרים שכל שידוך מקדם את השידוך האמיתי כי נגזר שבשביל השידוך האמיתי יהיו כך וכך הצעות. ובפרט היום שמספר הצדכנים הולך ומתדלדל וגם הם מתעסקים בעיקר עם צעירים ובעללי יכולת. וכל המתעסק בזה צריך לזכור שכל הצאצאים עד סוף כל הדורות הכל בזכות השדכן שעשה את השידוך. רק צריך להתבונן סביב ולא להתייבש כלל גם כשלא הולך, תפאום אחרי כמה הצעות נסגר שידוך בס"ד כשמתאמצים מצליחים בסוף. וזה המון שדוכים שנראים כלא מתאימים יכול להיות שזה השידוך וזה יקרום עור וגידים. בתרגום הינו (דברים לד', 1) כתב, במה שאדם עוסק בזיווג זיווגים, רהי יתן מתדבק במדותיו של הקב"ה. מלבד שיש בהצעת שידוכים משום מצות מ"ח, עוד יש בזה גם משום קיום מצות לא תהו בראה אלא לשבת יצרה, מעלה נוספת יש במי שמשדך ובונה בתיים בישראל, שהוא מקרב בזה האגולה, על ידי ששרבה ולדות בעולם, שהרי בגמרא במסכת נדה (יג, ב) איתא, א"ר יוסי, אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות בשגוף. כאשר מדובר בהצעת שידוך יתום או יתומה, יש בזה תוספת מצווה וחשיבות. דאיתא בגמרא בשבת (לא, א), יאמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו, (שם) ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורבייה. וכתב המהרש"א ד"לא יתום קיימת פריה ורבייה, אלא עסקת, דהיינו להשיא יתום ויתומה. ומבואר כי ביותר חובה מוטלת על האדם לעסוק בנשואי יתום ויתומה, שאין בידם להשיא את עצמם, וגם אין מי שיעשה זאת עבורם. ובבא בתרא (טו, א), אמרו בשבחו של אוב: "שהיה משתדל בשדוכים לאחרים. מכל זה יש לנו ללמוד עד כמה גדולה היא המצוה להתייבש ולטרוח בשדוכים בניס או בנות המתקשים במציאת זוגם. וחשוב להוסיף שיש עניין גדול בתשלום דמי שדכנות עכ"פ לבני אשכנז.

שאלה: בפרשת השבוע מובא השידוך הראשון שנעשה בתורה, מה התנהגה הראיה מגדולי במציאת שידוך? **תשובה:** דברים שמעתי מרבי חיים קניבסקי במשך השנים וכן דברים משאר גדו"י: דבר ראשון שידוך שמגיע לאדם זה יגיע ולא יעזור שום דבר, אף אחד לא יכול להרוס והקב"ה יכול שלא ישאלו מי שיכול להכשיל וכדו'. כמ"כ משידוך שמגיע לאדם א"י לברוח, כי זה יכול לשוּב חזרה בזוּז שני ר"ג. וידוע מהרב ש' שהרבה פעמים הקב"ה עושה אדם חולה או מזוּזו אותו עם מישהו לא מתאים כדי שבזיווג שני יירצה להינשא ולתאמת לו באמת. ולכן שידוך לא צריך להתאים מאה אחוז כי אין מושלם בעולם, ומספיק שנראה מתאים לו בשבעים אחוז, ולכן מי שדוחה שידוך שדי מתאים לו הוא עלול להפסיד את זיווגו. ודבר ראשון צריך להעדיף בשידוך שיהיה יראת שמים ובעל מידות טובות, וכל השאר כנון תלמיד חכם וחכמה הוא דבר מישינו והוא בונוס, כי העיקר בנישואין הוא מידות וכן יראת שמים. ומצונו הרבה פעמים הורים עלשים ובנים מוכשרים וכן להיפך, וכאשד צריך להתפשר עלים שינפטר על מה יאמרו כגון גיל יותר מבוגר של הכלה (הרבנית של הרב שטיינמן היתה מבוגרת ממנו בארבע שנים) או חיצוניות או דברים שלא להצדיקם בגלל גאווה, בת בית יעקב היא נקראת בת ת"ח. אם היא חשנה הוריד את השידוך לא צריך ללכת ללב כי כשהוא מוריד זה סימן שזה לא השידוך שלך אלא הייתם נישאים לא היה לכם טוב, ולכן גם לא להתפלל על שידוך מסויים שיהיה, אלא רק להתפלל שיהיה הכי טוב שיש, ולכן מהו ובקושי. ואם זה לא זה, אז שירד מהר. להתחייב בשידוך כמקובל בשוק וככהכרח הנדרש ופוק חזי מאי עלמא דבר, וזה לא נחשב לסט כי זה נס שקורה הרבה. הרבה פעמים יש עיכוב לשידוך כי יש פירוט של אנשים עליו, לכן נלחם במי נעתו ולבקש מחילה. רבי חיים קניבסקי מביא שיש סגולה להתפלל ע"י באר כי ע"י באר נפקדו האמהות בשידוכם, וכל אחד יש באיזור ביתו באר ששם לוקחים מים שלנו וכדו'. רבי חיים קניבסקי היה אומר שיש להתפלל על זיווגים של הילדים כבר מעת שנולדים. כמ"כ רבי חיים היה ממליץ ללמוד מסכת קידושין שגולה לזיווג. סגולה נוספת היא לומר שיר למעלות אשא עלי קודם יהיו לרצון (השני) של שמוע"ש ולבקש שם על זיווג. ויש אומרים שיאמר אחרי שפסע עושה שלום לפני יהיו לרצון. שיבנה בית המקדש שיר למעלות ויתפלל על זיווג. כן נהגו במשפחתנו במשך שנים רבות וראו ישועות שלא ע"פ דרך הטבע. עוד סגולה מובאת בכפי החיים. שאבי הבת או החבור יתפללו בקידוש לבנה לפני סימן טוב ומזל טוב על זיווג. עוד סגולה שהיה אומר אותה רבות רבי חיים קניבסקי לומר עשרה פרקי תהילים כל יום. וחי' יצא לצרותיני די ויזכר כל עם ישראל למצוא את זיווגם הטוב במהרה לרוב נחת דקדושה.

שאלה: איזה סגולה יש כדי לזכות לילדים? **תשובה:** במשנ"י רנו הבנים שמי שמעורר יהודים להיכנס לשבת בזמן יזכה להבנים ובני נשים, ושמועתי פעם על אחד שלא נפקד 15 שנים ורבי ניסים קרליץ אמר לו שיתקין צופר שבת במקום שלא מצוי שם, והוא נפקד לשנה. אני בתור ילד הייתי אחראי ללחוף על המתג של הצופר.

שאלה: מי שיש לו חבר עם צרה או כאב או התמודדות קשה, ולכן הוא חי בתחושה שכולם חייבים לו, כיצד אני החבר יכול לעזור לו? **תשובה:** העצה הנכונה היא לא לנסות לעודד אותו או להגיד לו שתוכל על הטוב וכדומה, אלא להקשיב לו, לשמוע את הצער, להשתתף איתו ולכאוב אותו, או הדרך הנכונה לתת לו לשפוך את כל מרידותו, ורק זה ירגיע אותו.

שאלה: למה נולדים ילדים בעלי מומים? **תשובה:** החפץ חיים כתוב שכל בגלל עברות של בין אדם לחברו בגלגול קודם שאין כפרה עד שירצה את חברו, והנשמה מתחננת על נפשה שלא יורידו אותה חזרה לארץ והיא מבקשת שירידיה דמות של עני ונכה רוח או עם מום, כדי שלא יוכל להכות שוב את חברו, וזהו שאמר הכתוב משפטי ה' אמת צדקו יחדיו שהאדם עצמו התשדל בכל מאודו להיבאר כך.

שאלה: בפרשה מופיע שאליעזר לקח עשרה גמלים אותו, האם סוגל צריכים מים, ומה יש להם בדבשת? **תשובה:** הגמל מסוגל להזיזק מעמד שבעים בלי לשתות, וכשהוא שותה הוא מסוגל לשתות 40 גלונים של מים בפעם אחת, והדבשת אינה אוגרת מים בקרבה, אלא אוגרת שומן בגוף הגמל שגורם לו פחות לצרוך שתיה של מים.

שאלה: אדם שמרגיש שאינו מתפלל כראוי או אינו מקיים מצוות כמו שצריך, או שלא קרא קריאת שמע דקדוקי ההלכה ורוצה ומתאמץ להשתפר בזה ועדיין מרגיש חוסר סיפוק ומתח ועצבים. כיצד עליו להנהיג? **תשובה:** התורה דרכה דרכי נועם וכשהייתם בעצבנות ובמתח זה בוודאי לא דרך התורה, ולא ניתנה תורה למלאכי השרת, כי התורה רוצה שנקיים את המצוות כפי התנאים שהאדם נותן בהם לפי אותם כשרונות והמצב בו הוא נתון ולא מעבר לכך, והקב"ה שמח במצווה שקיימנו כמו שגדול הדור קיימה בכל הדקדוקים האפשריים שם שאנחנו לא ממש עשינו מה שצריך. והמצווה צריכה להיעשות בשמחה ובהרגשה נעימה. ועליו להתחייב למתח ועצבים כסירוסים ונסיונות הבאים על האדם והיו רצון הבורא כדי לכפר לו על עוונות אחרים שעושה, ומבחינת המצווה שקיים הוא קיים בשלימות ועליו להיות רגוע בזה. וספר תלמידו הגדול של החפץ חיים רבי שכנא זאן שהוא שמע את הח"ח מתפלל

שמוע"ש של לחש ולא היה מדקדק כלל לפי כללי הדקדוק. מתוך דברי בעל הבני יששכר והסטיפלער. נפשי בשאלת.

שאלה: מתי הזמן המסוגל לקבלת תפילות מיד? **תשובה:** הכלל יקר מביא שיצחק התפלל בשביל זיווג ונעה מיד, ויצחק יצא לשוּב בשדה בזמן המנחה (ברכות כו:), וכן בברכות ו: שאלוהו נעה בזמן המנחה. והטעם הוא משום שהוא חרוק מהחילה שהוא זמן של קטרז. ורבי יצחק הוטר כותב שיש עוד טעם בזה משום שמנחה הוא זמן קשה כי זה באמצע היום, ולכן התפילה יותר מתקבלת.

שאלה: מה מקורות המים של ישראל? **תשובה:** בעבר רוב המים של ישראל היו מגיעים מהכנרת. כיום רוב המים בישראל מגיעים ממקורות אחרים, למשל גבוה מהמים בערך כשליש מגיע ממתקני התפלה, ועוד אחוז גבוה בערך כחצי מגיע ממימי התהום. ומפחד שמא הכנרת תהפוך להיות מלוחה בקישים שואבים מים לצריכה שלנו.

שאלה: בכמה מיליונים קנה אברהם אבינו את מערת המכפלה? **תשובה:** רש"י כתב שנתן ממנו שקלים גדולים בשם קנטר. וברש"י ב"מ פז כתב שמשקל קנטר הוא מאה מנה. ובספר מידות ושיעורי תורה כתב שמשקל קנטר הוא 42.5 קילו. והנה אברהם נתן 400 קנטרין שהם 17,000 ק"ג. ובכל ק"ג של כסף נכנס 32 אונקיות של כסף נמצא שאברהם נתן לעפרון 544,000 אונקיות. מחיר אונקיות כסף הוא כ- 25 דולר. יוצא שהוא שילם קרוב ל- 14 מיליון דולר.

שאלה: בימות החורף הבאים לפתחינו ומצאים יותר זמן בבית ויש יותר רצון לנשנש ולאכול דברים מתוקים המכילים את הגוף, מה הדרכים היעילות למלאות את החסר. **תשובה:** לאכול פירות חורף כגון תפוזים וכדו'. כמ"כ אבילת תמרס ג"כ מעולה להרגיע את הצורך למתוק שהוא לא בריא, שתיית מים הרבה פעמים מרגיעה את הצורך למתוק. אפשר גם למלאות את הגוף בביצה קשה או יוגורט.

שאלה: האם גם לילדים מסוכן להרבות בצריכת סוכר? **תשובה:** הסוכר גורם לילד להיות היפראקטיבי, כי כשילד מכן זה יורד מהר והילד מרגיש שחסר לו משהו בגוף ואינו יודע על חסרו ולנעקבות כך הוא מתנהג בצורה היפראקטיבית. עוד עניין הנה תהליך סילוק הרעלים מהכבד אינו מפותח אצל הילדים די הצורך ולכן הנוק והסכנה גדולים גם אצל ילדים. מהרב אסחייק.

שאלה: שלמה המלך כותב בקבלת אל תהיה צדיק הרבה. דוגמא: **תשובה:** מעשה באבדך "צדיקי" שלא הספיק קידוש לבנה, וכשהגיע הילדה האחרון הוא ראה שיש עננים והוא הרי צריך לישון שיהיה לו כוח ללמוד, לבנתיים הוא ביקש מאשתו שהיא תחכה מול השמים לבדוק מה קורה וכשיגלו העננים היא תעיר אותו. אשתו המסכנה המתנה שעתים במרפסת בגשם בקור, וכסו"ס התהלת לבנה היא באה להעיר את "הצדיק" שלה, אבל הוא היה עייף ועד שהצליח לקום לזמן, ולבנתיים נאכטה שוב הלבנה, בראותו זאת הוא צחק על אשתו בשביל מה הערת אותי, כעת אני לא אהרם כראוי ומחר אני לא אצליח להתרכז בכלול. ענתה לו האשה וכי מה אעשה? לבנה יש יותר שכל ממני היא הצלחה לברוח טרם קידשת אותה. רבי ראובן גולן.

שאלה: כשאדם רוצה ללמד את הילד ולרסן אותו ע"י ביקורת, מה חשוב בביקורת? **תשובה:** חשוב מאוד הטון שהדברים נאמרים. הנה אצל ילדים לפעמים יתן להם סטירה והם לא יבכו אך כשתראה להם פנים כעוטים הם יפרצו בבכי, כי זה לא המכה אלא היחס של המבוגר אליהם, מה שקובע אצלם זה העברה הרגישה כמיס פנים לפנים. והילדים ואפי' התינוקות קולטים היטב את הפרצופים. ולכן הדרך הכי טובה להשפיע על הילד ולא לגרום לו רתיעה וסלידה מהותוכחה זה לומר דברים בנחת, ובקורת בצורה חיונית כי כשהביקורת בצורה חיובית והיינו אתה כבר גדול בא תנסה להתנהג כמו גדול ואל תשקר וכדו' זה עוזר יותר מאשר שתאמר לו אתה ילד רע אסור לך לשקר. רבי שלמה הופמן.

הלכות הקשורות לפרשה

בעניין איסור נישואים: בפרשתנו הובא והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך וכו'. אתה היתא לעבדך ליצחק. איתא בחולין צה: אמר רב כל נחש שאינו כאליעזר אינו נחש. היינו כל מי שלא סומך על נישואיו אינו עובר איסור (ואילו אליעזר סמך על נישואיו). בספר החינוך רמז כתב ש ע"י איסור נישואים אחרים נחשים. ובפוסקים וכל המחשב דמכ"ש ע"י שעושה סימנים מסוימים שאם יהיה כך יעשה כך הרי"ז נישואים שאסור. והנה יש מקומות רבים בחז"ל שכן מצונו שמכחו על נישואים וגורלות רבות ואין להמקום להביא את כלל המקומות הנ"ל כי רבדי הם. וי"ל בהגדרת נישואים שאסור: בתוס' בחולין צה: ד"ה כאליעזר מבואר שנישואים שסומכים עליו לעשות על ידו מניעה. אסור. ובר"ן כתב שהאיסור הוא נישואים שיש בו גאוה, אבל אם יש הגיון כגון אם ירד גשם אני לא הולך לחתונה שרי. ובמהרש"א בהריות יב. ח"מ ד"ה מאן כתב שעניין הניחו שהוא רק עושה דבר לסימן רק אבל אם עושה דבר לסימן טוב שרי. רבי חיים קניבסקי היה עונה הרבה ע"פ סימנים. היינו כששואלים אותו הוא פותח תנ"ך או סידור ובודק אם יוצא לו בתחילת העמוד משהו שמתחיל באות ל הוא עונה לא ואילו כשיוצא כ הוא עונה כן. וכל אחד ישאל לרבו.

חידות.

חידות שינון הפרשה לפי סדר הא – ב מותאם גם לילדים מתוך טמונה בפרשה: א. מחיר שבו קנה אברהם את מערת המכפלה? ארבע מאות שקל. **ב.** מה שקנה אברהם את מקיבלה רבקה? בקע. **ג.** ממה נפלה רבקה? גמל. **ד.** מבני ישמעאל? דומה. **ה.** כינוי אליעזר בפרשה? האיש העבד המושל בכל אשר לו. **ו.** מה תועב על יצחק שמצא אברהם אחרי פטירת אמו? וינחם. **ז.** מה אברהם בא בימים? זקן. **ח.** העם ממנו קנה אברהם את מערת המכפלה? חת. **ט.** אברהם התברך בשיבה? טובה. **י.** מי קבר את אברהם? יצחק וישמעאל. **כ.** מהיכן לא רצה אברהם לקחת אישה ליצחק? כנען. **ל.** אברהם של רבקה? **מ.** מזון לגמלים? מספוא. **נ.** מה אברהם היה בתוך בני חת? נשיא. **ס.** הכסף ששילם אברהם היה עובר למי? סוחר. **ע.** איך נקרא באר המים? עין המים. **פ.** איך נקראים שני בני אברהם? בני של מוי? **פילגשי. צ.** שם אביו של עפרון? צוחר. **ק.** שם של איהו בברכות? ברכות משפחת רבקה לרבקה שתהיה לאלפי? רבבה. **ש.** מהיכן שותים הגמלים? שוקת. **ת.** מזון לגמלים? תבן.

חידות בפרשת שבע: א. אות שהיא שם? **ב.** מי חי עשר שנים יותר מאשת אביו? **ג.** היכן בפרשה שישנה סגולה ברציפות? **ד.** שני אחים באותו השם בתוספת אות אחת? **ה.** מי מוזכר ברות בפרשה בלי שמו? **ו.** איזה שמות בפרשה מוזכרים בתורה לעיל עוד פעמיים?

חידות ידע תורני: א. איזה שני מבנים בתי"ך הם 30 אמה גובה? **ח.** מי הוא הגיבור ששפט את ישראל עשרים שנה? **ט.** מה הם יסיונות שהתנסה אברהם? **י.** היכן בתפילה כל יום עונים ואח"כ שואלים? **יא.** היכן ארבע פסוקים רצופים בפסוקי דמרה שמתחילים בכי? **יב.** איזה בברכות הם מהתורה וביחד הם כחמש ברכות?

חידות לשאלו את הילדים: יג. על איזה משקה לא מברכים שהכלי יד. איזה דברים יש בכל חדר בבית? **טו.** מה לא שומעים? **טז.** איזה ירמך אם בורחים ממנו רבע נשאר חצי. **יז.** סוס מתחיל ב-ס, ונגמר ב-י. מה אתה יכול לעשות ולא לראות? **יט.** קבוצת אנשים עמדו שניים מלפני אחד, ושניים מאחורי אחד. כמה אנשים היו שם? **כ.** איזה צבע הוא רמאי?

תשובות: א. בני חת. **ב.** ישמעאל חי 137 שנה. **ג.** חסד ואמת. **ד.** מדן ומדין. **ה.** אליעזר מוזכר בתור עבד, או איש, אך לא בשמו. **ו.** שבת ודדן מובאים בפרשת נח עוד פעמיים. **ז.** תיבת נח ובניין שלמה. **ח.** שמשון. **ט.** א. לך מן הארץ. **ב.** רעב בארץ. **ג.** שרה לוקחת לפרעה. **ד.** מלחמת המלכים הצלת לוט. **ה.** מעמד בין התברים שהראו שיעבוד מלכותו. **ו.** ברית מילה. **ז.** שרה לוקחה לאבימלך. **ח.** גרוש הגר. **ט.** גרוש ישמעאל. **י.** עקידת יצחק. **יא.** אין כאלוקינו מי כאלוקינו. **יב.** כי הוא אמר ויהי כי בחר ה' בציון וכי בסוף יהי כבוד. **יג.** ברכת התורה היא שתיים וברכת המזון היא שלוש וי"א ארבע ברכות מהתורה. **יד.** מיץ ענבים ויין מברכים הגפן. **יז.** דלת. ארון. שקע. חשמל. ועוד המון דברים. **יט.** שט. חציל. כשתוריד רבע היינו את הלמד הוא אשף חצי. **יג.** נגמר מתחיל ב-נון. **יח.** רעש. **יט.** שלושה אנשים. **כ.** לבן היה רמאי.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנושלו השבוע ובהם המון פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים: א. לענין נקנים בקרסול - כדאי מאוד מאוד ללכת לאורטופד לצורך מדרסים - לא לזלזל. **ב.** פתרון להרסות לילה אצל ילדים - יש גמ"ח בבני ברק שמשאילים בחינם את המכשיר לגמילה. מקבלים מהם גם הדרכה בחינם ואחרי חודשיים הילד יבש בע"ה בחינם! הפרטים במדרוך הגמ"חיים בספר טלפונים של בני ברק. אפשר לשמוע אצלם על גמחיים ברחבי הארץ. **עוד הביאו:** רבי ישראל יעקב פישר היה מביא לזה פתרון והוא לקחת צמר גפן לטבול בחומץ ולהניח לילד על הטבור למשך חצי דקה בזמן שיש תולעים, לפעמים צריך לחזור על הפעולה עוד פעם פעמיים כשיש תולעים, ואח"כ רבים מעידים שהעניין נפתר לגמרי. **ג.** גרודים מתחת לגבס - אפשר לקחת מפור אויר והשפריץ אוויר בין הגבס ליד כמה פעמים ביום. **ד.** בנוגע לדלקת בגיד וכן לשחיקת סחוס כבר נכתב פה בעלון על השיטה של דר סרנו שעוזר להרבה סוגי בעיות כולל בעיות אלו. יש ספר בשם "מאחורי כאב הגב" שמסביר איך לעשות את זה בעצמך. ועוד כתבו לבעיות אלו: ב"ה יש טיפול עם תוצאות מהירות ומדהימות לפרטים אפשר להתקשר ל 052-7682911. **פתרון לריח זיעה בבגדים:** הריח הוא בדרי"כ בבגדים כהים שמכביסים אותם ב-30 מעלות והבקטריות לא יורדות ונגרם ריח רע גם לאחר הכביסה, לכן יש לכבס ב-60 מעלות בלי לפחד, לא באופן קבוע, אלא כשיש ריח, הכל יוצא נקי וריחני. ועוד כתבו: להשתמש באבקת כביסה שמצויין עליה 'ביו' ולא שם של חברה, אלא שמכילה מארכיבי ביו, היא כוח ל'מיקסומי' (בצבע תכלת) שכתוב בגודל באנגלית (BIO), הריח מגיע מהיידקים שנשארים על הבגד, וכשמגיעים במגע עם רטיבות (זיעה וכד') נוצר הריח, והביו משמיד אותם. בדיקתי וניסיתי ועזר ממש, יש הבדל משמעותי מאוד בין הכביסות שעושים עם ריח והכביסות שעושים באבקת אחרות. ועוד כתבו: סבלנו מתופעה זו הרבה עד שהמליצו לנו לעבור לטבילות של אבקת כביסה אריאל. שמים טבילה אחת במכונה בלי מרק ובלי מלבינים ממיניהם והכביסתי יוצאת נקיה ומריחה ריח של נקיון להרבה זמן גם בטבילות של כביסה בהירה וגם בכחה, עולה קצת יותר אבל שווה לנסות. **ו.** לסגור מקרר הימטית כדי שהגומי של דלת המקרר (עם המגנט בתוכו) ייצמד לגוף המקרר צריך להשתמש בפי של

שיער כשהדלת סגורה פשוט מחממים את הגומי והוא מתרחב ו"דובק" על המקרר ע"י המגנט ועוד כתבו: שלחיה זהו מודע עם נטייה כי יש מקררים שעובר ליד הדלת צינור זה ואז יכול להרוס את המקרר לחלוטין. **ז.** לכל מחברי ספרים וקונטרסים בכל נושא ומקצוע בתורה שרוצים שספרם יכנס למאגר אוצר החכמה ישלחו עותק בקובץ פינדייק למייל g1800800800@gmail.com ובעזרת ה' נכניס לדיירי הקרובה. **ח.** לכל מי שאוהב ספרי קודש, ניתן לשמוע על ספרים חדשים שאינם מוכרים לכולם במערכת מספר 03-30-69-503 כמיו"כ ניתן לפרסם שם ספרים ללא כל עלות ולזיכוי רכיב.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. איך להוציא ריח מהמקפיא שהוצא מהשקע ושכחה בו שקית עם דגים. **ב.** איך נלקות כחדיש סיר שנשרף מבפנים, אחרי שכבר שמנו בו סודה לשתיה, חומץ ועוד דברים. **ג.** אשמח אם יש למישהו מידע או פתרון על בעיות נקודות חץ/פצעונים, בכל הגוף ולא רק בגיל ההתבגרות.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מהז תועלת הרואה יתוש בחלומו יצפה לגדליהו ידיו גדולות.

מה הבעיה לקבל את השבת שעדי יותר מוקדם, אני אומר לאישי "עשרתם ערבתם הדליקו את הנר" שעה קודם, וזהו.

אם לפיד הוא ראש האופוזיציה אז מי כבר יכול להיות זנב האופוזיציה?

זעם בקרב מצביע עצמה יהודית על טראמפ שלא ייעד לבן גביר שום תפקיד בממשל החדש.

ארצות הברית, מדינה בלי יועמשי"ת, ועוד מתיימרת להיקרא דמוקרטיה. בוש.

אתמול הייתי בחתונה ופתאום התחילה מתקפת סייבר על התזמורת והם שרו "יעוד יותר טוב ועוד יותר טוב ועוד יותר טוב ועוד יותר טוב" ולא ידעו איך לעצור את זה.

הלכתי למוסך עם בעייה בצמיג והמוסכניק אמר שצריך להחליף הראש שמוע. שאלתי: מה זה קשור? והמוסכניק ענה: הוא הראש הוא אשם.

ניתו ויותר דתיים לייט הופכים לאחרונה לדתיים זירו.

עוד שיטה להריגת מקקים: להריץ את המקק הלך ושוב ברחבי הבית. מחקרים העלו כי אם מקק רץ 46 מטר בבת אחת הוא מת מאפיסת כוחות.

שף שראג: גבלתו התחרות הקשה בענף החלטתי לסגור את הציולנטיה ולפתוח לאפיצוקיה.

הרגע הזה שאתה שואל את זה שאוסף כסף אם יש לו עודף ממאתיים, והוא אומר בטח בטח ומתחיל לגייס לך מטבעות מכל המחסנים שלו.

מזכרונותיו של סבא רבא: פעם המרכז היה מלון וגלי צאנו היה פנסיון.

יולי אדלשטיין אמר שגם הוא מתייעץ עם רבנים, כנראה הכוונה לרב-קו ורב-בריח.

ראובן: יש לי בעיה, שמעון: מה הבעיה? ראובן כסף !! שמעון: ויש לך כסף? יוקוול: "לא" שמעון: אז אין לך בעיה!.

מה המשותף בין משכורת לאוכל שבת בבוקר, זה עם כבד קצוץ וזה עם קיצוץ כבד.

שאלה לגדליהו עדין לגדולות: אם תמיד יהיה לי רק טוב אז מתי זה עוד יותר טוב ועוד יותר טוב?

הרגע הזה שאתה קורא הערה בדרשו וזה אומר לך המשך בסוף הספר.

דרשן בדרשה: חברה בבקשה שטק אני בקושי שומע את עצמי!! אחד השומעים: זה בסדר, אני שמעתי הכל, לא הפסדת הרבה.

אין אולם שמחות חרדי שאין בצד שורות של כסאות שהפכו למיטות לילדים.

האמא אומרת לילד: אל תחכה לרע האחרון. הילד: למה, הוא לא יגיע?

אחד עם כיפה יבשה נשפך עליו יין יבש והוא התרטב כולו.

אבי המשוכנת שואל את השדכן היקה: הבת שלי מאוד מפחדת מגויקים. האם הבחור יודע להרוג גויקים? - השדכן בהתלהבות: אוהו, גויקים זה הספציליסטה שלו. כשהוא רואה גויק הוא נותן כזאת צעקה, שהגויק בורח מרוב פחד ובכלל לא צריך להרוג אותו.

מה קורה? למן השנה הסוחרים עוד לא מפרסמים שצפוי מחסור בלמון יזת?

נסעתי עם החברותא שלי במונית ודיברנו בלימוד. פתאום נהג מונית מתערב ואומר: תגידו, זה נראה לכם בסדר שאתם מדברים ככה על משפח פרה בחמור וילדה? - מה הבעיה? שאלו - זה לא נשמע טוב, אומר הנחה, למה דוקא חמור וילדה? שיחלה פרה בחמור וילד !!

הרגע הזה שלאחר דקות ארוכות של ריקוד בחתונה החתן סו"ס נישא אלך, ובמקום להכניס אותך לריקוד הוא אומר לך: תגיד לאורגניסט שינגיך את הבאס.

הרגע הזה שאתה מתקשר לשני חברים ושניהם בממתניה ואתה בטוח שאתם מדברים עלך.

הזמנתי לאירוע של סופר סת"ם עכשיו אני צריך לאשר הגהה.

הקטע הזה שאתה מזמין מגש פיצה ואתה מקבל שני משולשים ענקיים ועוד 6 שמתאימים לגמדים.

שאלה: האם אפשר להאמין לשדכן? תשובה: רק שלחהוא יש בן ולשני בת.

אדם הלך סמוך לנהר והבחין באדם שצעק: "הצילו! אני טובע! עזרו לי!!!". האיש אמר לו: "אתה לא צריך עזרה. לדעתי, אתה טובע מצויין".

שני בטלנים מתווכחים בגאולה. אחד אומר ללוקת האלקטורים הכי חשובה זה בפנסילבניה. השני אומר לו החלוקה הכי קריטית זה משיגעון. שומע אותם השלישי ואומר שניכם טועים, החלוקה הכי חשובה נמצאת בבורו פארק! מקבלים בארגו גם בשר גם דגים ואפילו שישית פפסי.

שאלה לאלה שיש להם ידע במכוניות: אני רוצה לקנות רכב בסביבות עשרים וחמש אלף שקל! איך אני משיג את הכסף???

הבטחתי שהשנה אני לא נוגע בסופגניות, אז החבר החזיק לי וכך אכלתי...

לרבים השואלים לעת עתה אנחנו לא יכולים לקבל תשלום לעלון ע"י בקבוקי פקדון, אם נמצא מתנדב שהוא יעמוד מול החנינות להחזיר את בקבוקי הפקדון תבוא הודעה חדשה לציבור.

אני רוצה להודות לכל מי שמאוד שמח שמהיום העלון יתחיל לעלות כסף ובפרט להודות למי שהסביר גם למה יה"ר שיזכה לישון טוב בלילה. אני מעוניין להודות באופן מיוחד לנאון המופלא בקיא בחדרי תורה אהובם של הבריות, ללמי שפגעו בנו מפעל ממודותיו האנאלות ומענוונותו הנדירה, גם בסור מרע וכמובן גם בעשה טוב, השקדן רבי יעקב וינטרוב שליט"א מבני ברק חברי הבוגרים לנחלת הלוויים, שהוא דמות לאלפים ורבבות באיך למסור חבורה. כמיו"כ אני רוצה להודות באופן מיוחד לבחור המופלא והנדיר בהתמדה ובאהבת הבריות, שהוא דמות מפעמיה לכל הבחורים לשמחת התורה, ורבים מתדפקים על דלתותיו לשמוע דרך לעבודת ד', הבה"ח ישראל שכטר שליט"א בחיר ושיבת בימ"ד עליון שאין לו אלא ד"א של הלכה.

היכן ניתן להשיג את העלון

את העלון יהיה ניתן להשיג במייל:

456alon@gmail.com יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ

alon@gmail.com

ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמיו"כ ניתן להשיג את העלון בקובץ גליונות. בכל העלונים בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון

מקישים על מאגר השיעורים/עבריות/תנ"ך/קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע

ומהחמש שנים אחרונות. במחשב ניתן להוריד בדרשו

בבינונו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

כמיו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה

בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

הוצאות העלון גדולות מאוד והגיעו לסכומים של עשרות אלפי שקלים בחודש לכן העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר יעלה סך של 30 אגורות לעלון (לכל שנת תשפ"ה העלון יעלה בסך 12 שקל לכל השנה, שקל לחדש ממוצע כי בביה"ז"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, (גם מפיצים שקיבלו אישור עד היום צריכים לשלם סכום הנייל על כל עלון באם הם לוקחים מהמקום הנייל). את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או בינדרים פלוסי - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. התשלום הוא אך ורק עבור הדפסת העלון.

מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון.

הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנייל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנייל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון יש לשלוח למייל הנייל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים:

בישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד. או אצל האדם הגדול והאהוב רבי אבי פרידנר שליט"א. או אצל הגאון הצדיק המופלא בירושל והאהבת הבריות רבינו אליהו בכרך שליט"א בבית הכנסת זיכרון אברהם רמות ג' ירושלים. **בהר יונה:** אצל מרן רבי שמחה שולמן שליט"א

ושכנו מוותיקי קוראי העלון, והוא יודע את כל עלון בדברים שיש בהם תועלת בע"פ, ניגש ממוות בתבונה קשה זהו היה ברגע שר' שמחה קיבל ע"ע להפיץ את העלון. **ברחובות**

ישיבת מאור התלמוד אצל בחבור הגאון המופלא רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א. **ברעננה** אצל משפחת זכאי רחוב נעמי שמר 9/5

טלפון: 052-6903395. **בחיפה:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצורתא. בבית הכנסת חייניק ק"ק תימן.

{ אז נדברו }

פרשת חיי שרה תשפ"ה | גליון מס': 668 | לסדר: "זד' ברך את אברהם בכל"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

האם גמל שנוסע מהר... הוא גם שותה יותר מהר דלק...??

מובא במדרש שכשרבקה השקתה את הגמלים... זה לא היה חובבני... זה היה 'יום עבודה'!! במשך שעות רבות היא השקתה אותם... כן... גמל כידוע שותה הרבה!!! לא בגלל שהוא שתיין אלא בגלל שהוא ג'ריקן גדול... הוא שותה בפעם אחת בשביל הרבה הרבה זמן...

והשאלה הנשאלת: למה הגמלים של אליעזר היו בכלל צמאים? הרי כידוע קפצה לו הדרך, 'היום יצאתי והיום באתי', ואני סומך על אליעזר שהוא לא יצא לפני שהוא נכנס ל'תחנת דלק' ומילא לגמלים 'טנק שלם' של מים מתוך כוונה שאנחנו לקראת דרך ממושכת... ואם בסוף קפצה הדרך אז הגמלים אמורים להיות רוויים ולא צמאים?? אה... שאלה...

שאלה זו שאלתי תוך כדי נסיעה כשישבתי ליד הנהג. והוא מיד שלף לי תשובה מיניה וביה:

הוא טען לי: זה שאני נוסע עכשיו על 160 קמ"ש ויש לנו קפיצת הדרך... זה לא אומר שהרכב שותה פחות דלק!! אדרבה... מקובלנו שרכב שנוסע יותר מהר, ככה הוא שותה עוד יותר דלק!! זה שחסכת זמן זה לא אומר שחסכת אנרגיות... אדרבה... מהירות רק מוציאה יותר אנרגיות...

אותו דבר כאן: קפיצת הדרך המשמעות היא שזה נעשה מהר?? מה פירוש מהר???

זה אומר שמאמץ של שבועיים התנקז ליום אחד... אנרגיות שאמורות היו להיות פזורות ומפוזרות לעשרה ימים התנקזו ל'יחד לב' בקפיצה אחת בכל הכח... שלוש ארבע ו... והגענו...

תשמעו!!! זה נכון!!! זה וורט אמיתי!! אני מסכים איתו... (אגב: לא להיסחף... זה עדיין וורט!)

אבל מה שכן בטוח... שאפשר לקחת מהוורט הזה חיזוק להתמודדויות שלנו... זה לא סוד שבדורנו האחרון ה' ממנה' רואים את זה לאורך כל הדרך בסהרוריות של כמויות הפיתויים והניסיונות... כל הפיתוח הטכנולוגי המואץ... כל כולו זועק ערב שבת עם חשיכה שכולם רצים... המכונות נוסעות במהירות שיא... כולם ממהרים... עוד רגע מגיע שבת קודש... הבריאה כולה זועקת מהר...

מישהו פעם אמר לי בהתפעלות... אוה... אתה כ"כ בקלות יכול לחזק כ"כ הרבה יהודים... אמרתי לו: כן!! באותה מהירות שניתן ללכלך בן אדם ברשת ולשרוף אותו חי... ותוך חמש דקות זה רץ בכל הרשתות ובשניות אתה נהפך לחוטא ומחטיא את כל ישראל... כך באותה מידה בצי"ק אחד אתה יכול לקדש שם שמים ולהאיר את כל העולם בכבוד ה'... זאת אומרת: זה לא עניין של טוב או רע... זה עניין של מהירות!!! ה' תזמין לנו שהיום הכל עובד בקפיצת הדרך... פעם יוסף הצדיק היה צריך להגיע עד מצרים בשביל לקבל פלומבא של 'צדיק יסוד עולם'!!! ואילו בדור שלנו... הצדיק יסוד עולם הזה עושה את זה בקפיצת הדרך בכל ישיבה באוטובוס ליד אייפוניסט ובכל כפתור שהוא כמעט לוחץ עליו וברגע האחרון 'יניס ויצא החוצה'!! ומה אתה חושב?? אחרי ה-יניס ויצא החוצה... זהו?? סיימנו?? איפה!! זה ממשיך איתו לכל מקום... לעוד רגע ש-רבש"ע: רק אתה יודע מה היה קורה אם רגע אחד לא היית פה... מה הייתי עושה... ואני נותן לך רגע כזה ועוד רגע כזה... וכל רגע נוסף כזה של מלחמת עולם זה יוסף הצדיק בכבודו ובעצמו!!! וכל זה בלי להגיע לשום מחוז... הכל פה בקפיצת הדרך!!! ולמה?? למה זה כ"כ נגיש?? למה את הרשב"א על המסכת הרבה יותר קשה למצא (בין השלחנות) מאשר הרשת האלחוטית שאף פעם לא בורחת ותמיד זה קורץ לי מהחלון?? איך יכול להיות שיותר קשה להשיג סטנדר מאשר קליטה?? לזה קוראים קפיצת הדרך!! עד כאן- המשפטים האלו הם ברורים... אבל מה שאני רוצה להוסיף זה כבר יותר קשור לוורט שאמרתי לפני רגע... זה שהיום יש קפיצת הדרך והכל נעשה מהר... זה לא עושה את זה יותר קל!!! זה רק מרכז את הקושי!! אם פעם יהודי לאורך כל החיים שלו היה עובר גראף כללי של תנדודות רוחניות בעקומה סבירה בפרקי זמן ממושכים... הרי היום זה נעשה בקפיצת הדרך הזויה ובשבוע אחד אתה יכול למצא את עצמך נזרק בסערה בנתיב אזורי מאיגרא רמה רוחנית עד לתהום ומתהום חזרה שוב עד כסא הכבוד וחוזר חלילה... ואתה יוצא מבלבל... מתנשם ומתנשף... ומרגיש פיצול אישיות... וההלו... אל תבהל!! אנחנו פשוט בקפיצת הדרך... אנחנו טסים כעת על מהירות שיא... מה לעשות... ה' רוצה לזרז הליכים... לדלג על ההרים ולקפץ על הגבעות... כי ה' נחוש כבר לסיים את הרגע קטון עזבתך... ולהגיע כבר ל'ברחמים גדולים אקבצן'!! ה' כבר רוצה לחייך את החיוך הסופי ולסיים את התהליכים האחרונים... ולכן להחזיק חזק... להיזהר מרוח צד... כי אנחנו בקצב אחר... בדור שלנו אין לך את הלוקוסוס לקחת ללב יותר מידי את המעייה הנקודתית... כי עוד רגע אתה כבר בפעימה הבאה... אם היצה"ר הבקיע לך גול... אין זמן לדשדש כי עוד רגע יש לך צ'אנס להבקייע בחזרה ותוך שעות ספורות אתה מחזיר לעצמך את המנדטים שהוא שתה לך...

זה קשה!! זה מבלבל... ובעיקר מהירות כזו לוקחת המון דלק... כן... קח את זה בחשבון... תבין את עצמך... תהיה עירני לצרכים שלך... תשקה את הגמל שלך!! תפרגן לו!!! הנפש הסוערת שלי צריכה מילים טובות... זה שהכל נעשה כ"כ מהר זה לא סתירה שזה סוחט המון כוחות נפש, אתה צריך להחזיק ראש... היום הקב"ה שם אותנו לאורך הציר של סולם יעקב... יום אחד אתה בבית אל- בשער השמים... ומחר אתה בבאר שבע יפול צדיק וקם... ה' רוצה אותנו בנדנד הזה... ה' רוצה אותך בקרבה עצומה... ורוצה אותך שב עליו בחזרה בלי לשקוע בבוץ... אה... אבל זה יותר מידי מהר?? אין מה לעשות!! מה... אתה גם מאלו שמעדיפים שהגאולה השלימה תתעכב בעוד כמה שנים...?? לא היית רוצה... אז תן... תן לרבש"ע להגביר מהירות... ותהיה אופטימי... זה מהירות חוקית- זה מהירות של ה'...

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

השבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-

654321

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תודה מראש!!!

המשך) אודות הנכתב בשבוע שעבר... בעניין המרחב האישי!!!

(המשך מעמודה ימנית) היה לדוד מרחב אישי... הוא הירשה לעצמו לבכות לה... מעליבים אותי... (ואני לא מוחל בכל מחיר) אני בן אדם... מי שיש לו מרחב אישי משלו... משם!!!!!! משם אפטר להמריא... משם דוד עולה ומתעלה ומגיע למדרגות כאלו גבוהות של נתינה של כל כולו לה' עד שביום פטירתו הוא אומר: כי ממך הכל ומידך נתנו לך!!! מי היחיד שיכול להכיר שממך הכל ולתת לה' בחזרה את הכל? דוד שהייתה לו נוכחות גמורה וממילא יש לו מה לתת!! מי שאין לו כבוד... לא יכול לכבד את ה'... מי שאין לו נכסים אין לו מה להקדיש לה'... מי שאין לו רצונות לא יכול לבטל את רצונו מפני רצון ה', ומי שלא אוהב את עצמו לא יכול לאהוב את ה'... לא לחינם דווקא אצל יצחק מטבעו הוא דין! יצחק מטבעו לא אוהב... לא משנה לו כלום... אין לו רצונות משלו... וברכה... למה? כי יצחק מטבעו הוא דין! יצחק מטבעו לא אוהב... לא משנה לי טוב או רע אז אני אינני אבל הוא מוכרח לפתח מרחב אישי כי אם אני לגמרי במידת השתוות. ולא משנה לי טוב או רע אז אני אינני אין לי מה לתת לה'

אף אחד לא ביקש מאיתנו לעבוד על 'מרחב אישי'... אבל לפחות לא להרוס אותו בידיים...

אני רק אחד נקודה מסוימת שהזכרה ואסיים אותה: אם תשים לב: 99% מהסיפורים היום לא יתמקדו בעבודת ה' משמעותית ומתמשכת אלא רק במשימה נקודתית... כלומר: אף פעם לא תשמע סיפור שמישהו דיבר המון לשה"ר והתרו לו שזה אסור והוא המשיך עד שיום אחד ה' העניש אותו וה"ו... לא!! כזה סיפור לעולם לא ישמע... מה כן? הסיפור תמיד יהיה שפעעם הוא אמר חצי מילה ומישהו נעלב... וזהו... מאז הלך לו כל החיים... על אותו משקל: בחחיים לא תשמע סיפור שהיה יהודי שהתפלל במשך שנים ע"ג שנים... ואז הוא זכה לנחת מהצאצאים... אין כזה סיפור באטמוספירה!! אז מה כן? הסיפור תמיד יהיה שבדיקו בזאת חנוכה הוא הגיע לאיזשהו קבר במקרה, ובדיקו הוא היה מאוד שבור והוא בכה שמה את החיים שלו ואז הישועה דהרה לבית... כלומר: הסיפור אף פעם לא יהיה על עבודה מתמשכת ומובנית לתוך החיים... אלא רק מבצעים חד פעמיים... ולמה?? פשוט מאוד: כי אם הסיפור יהיה שהוא התפלל שנים ע"ג שנים... מה זה אומר?? שהההלל... תתחיל להתפלל!!!! במילים אחרות: נותנים לי מוסר... ואני לא אוהב שאומרים לי להתחיל להזיז את עצמי... אבל ברגע שהסיפור הוא שבדיקו יצא לו לבקש ברכה ממישהו שמחל על עלבוננו... זה לא מחייב אותי במשהו... ומאידך!!! על הדרך נתת לי להבין שזה עובד עם מזל ומה לעשות שאני ביש מזל ולכן הכל תקוע אצלי... כמו כן אם תספר שאחד עשה מלא עבירות ואז הוא חטף... זה כבר מוסר!! זה אומר שלא עושים מה שרוצים... ואני לא אוהב שאומרים לי להשתנות... אבל ברגע שפעם אחת הוא העליב מישהו בטעות, וזהו... מאז נדפקו לו החיים... אז מצד אחד זה לא מחייב אותי... כי בשגרת היום יום אני יכול להמשיך ללכלך ברשת כמה שאני רוצה... אבל מאידך על הדרך נתת לי להבין ש-לך תדע... איזה פליטת פה תדפוק לך פתאום את החיים... נו... עכשיו אתה קולט מה רצינו להרויח ואיזה פצצה קבלנו במקומה?? רצינו להרויח שאל תתן לי מוסר!! אל תגיד לי אחד שתים שלוש מה צריך לעשות!!! כי זה כבד... וזה מוסר... ואני מרגיש שחופרים לי... תובעים ממני...

נו... אז מה כן? במקום סיפורים תובעניים מוסריים... מה הבאנו במקום?? במקום זה הבאנו מטח של כטבמ"ם שמישהו העליב פעם אחת וזהו... הוא נפצע... נחבל... התגרש... מת... **נו... מה הרווחנו?** שנכון!! מוסר אף אחד לא יעז להגיד לי... אבל מה כן? **עשו אותנו חרדתיים!!!** עשו אותנו מתהלכים בעולם בחוסר יציבות... כי לך תדע מאיפה אלוקים מופיע לי בסיבוב... איזה טעות קטנה אני אעשה וכל הבעיות יגיעו ח"ו בבת אחת... וזו הטעות הפאטאלית שלנו!!! החלפנו פרה בחמור... כי מצד אחד אנחנו לא מוותרים על יראת שמים... כן... סו"ס יש לנו את זה עמוק בפנים וכל הכבוד... אבל תכל'ס... אני לא רוצה שיגידו לי באמת להשתנות... אז החלטנו לבחור בשיטה חובבנית... מידי פעם יריות לכל הכיוונים... סיפורים פתאומיים על מישהו שקנה עולמו בשניה אחת ומישהו אחר שדפק לעצמו את החיים בפליטת פה אחת... וזה מטפף לאורך כל השנה ופשוט עושה אותנו חרדתיים!!! שיהיה לך ברור: **הסיפורים האלו לא מזיזים אותנו מילימטר!!** אבל הם כן מצליחים לשכנע אותנו שהכל עובד עם הפתעות בלתי צפויות... לטוב ולמוטב... לא... אל תשתנה... אין טעם להשתנות... כי זה לא עוזר... כי יום אחד זה בודאי יגיע... אם זה קפיצא או עין הרע... או תפילת הדרך ולא שלמת לשדכן... וזהו הלך עליך כאפות... **ואח"כ אנחנו שואלים באלול מה פשר ההתאבנות**... מה פירוש... שנה שלימה נתת לעצמך להבין שמי יודע איזה טעות קטנה אני אעשה שתדפוק לי את החיים... ולא נותר לי אלא לראות מאיפה זה מגיע... אז זהו שלא!!! אני פה בשביל להבטיח לך: כמו ש-99% מיישבי הכלא הישראלי לא מופתעים והם יודעים טוב מאוד למה הם שם ולכן בנסיעה כשאני רואה כלא אני לא מתכווץ... אני לא חושב שמי יודע מתי אני אמצא את עצמי שם ללא התרעה מראש... ככה אני מבטיח לך ש-ברוך המקום ב"ה שאין אצלו קריזות!!! תהיה רגוע... אין שום הפתעות ביהדות שלנו!!! וגם כמעט שום חטא הוא לא שייך לשניות מסוימות... העסק פה יסודי ושקוף... בורא עולם מדבר ברור!!! משטרת התורה אומרת בדיקו מה צריך לעשות כדי להיות אזרח חוקי... ולי לא נותר אלא להיצמד לספרי יראה בשביל להיות צייתן לחוק!! וברגע שיהיה לי ברור מה ה' דורש ממני ומה לא... אני אהפוך להיות אזרח ממושמע!!! איש חוק של התורה! זה אולי נשמע לך כזה כבד... אבל זו הרגשה בטוחה ושלווה... אתה לא כל הזמן חי בחרדות... וברגע שאני אלמד מוסר ואני אעשה רצון ה' זהו חרדות!!! אין יותר כזה דבר להגיע לאלול ולהרגיש שהקרקע נשמטת לי מתחת הרגלים ולך תדע מאיפה זה יוצא לי... די לעלילת דם הזו!! אנחנו לא נאנחים מול משרדי הק.ג.ב. שכל אחד נאנח וידע שמי יודע איך ומתי אני אמצא את עצמי במרתפים שלהם... הם בטח יתפרו לי תיק...

לא!!! היהדות שלנו היא לא ק.ג.ב.!!! חס וחלילה!!! בקנאות לא!! עפרא לפומיה!!!

היהדות שלנו ברורה... אני מבטיח לך שאף בן אדם לא נענש בגלל איזה פליטת פה... אין הפתעות!!! בכל דבר הכתובת רשומה על הקיר!! מי שיחזיק סמארטפון ויעשה שם מה שהוא רוצה ויתברך בלבבו שלום יהיה לי... הוא יחטוף בומבות!!!! ואילו מי שתהיה לו מעידה חד פעמית באיזה עבירה שתהיה והוא ישוב בתשובה שלימה לא יקרה לו כלום!!!! גם אם זה יהיה קפיצא, וגם עין הרע, ושאר ירקות שאנחנו עושים מהם אליל... אין פה נפתל ועיקש!! אין פה מה להבין... יש בורא עולם אחד ויש לו תורה, וכתוב שם דברים ברורים, ומי שיתנהג בהפקרות יענש בחומרה ומי שיעשה רצון ה' יהיה לו טוב... וגם אם זה לא יהיה ככה אז יכול להיות שזה הנהגת היחוד אבל זה כבר לא קשור למעשים שלך) מאוד חשוב הסדר בראש לכל מי שמעניין אותו היהדות!!! והוא לא מחפש להמציא יהדות חדשה...

אודות הנכתב ב'שבוע שעבר'...

בשבוע שעבר כתבתי מאמר בנושא המרחב האישי והופתעתי במבול של תגובות שחיממו לי הלב באופן אישי... האמת היא שזה בעיקר חימם את הלב בזה שהרגיע אותי לגלות שאני לא בן יחיד... יש לי עוד כמה חברים באותה קבוצת סיכון של שלל עיוותים בתפיסה... ואם ככה, אנחנו בעזרה"ש נעבוד יחד שלב אחרי שלב ונעשה סדר בראש עד שנצא מזה... מה שכן היה נראה שמי שהבין... הבין יותר מידי טוב... והוא מבין בקודים... ואילו אלו שלא הבינו... לא הבינו בככלל ומבחינתי אלו שלא הבינו את המאמר הזה זו חמארה!!! זה אומר שיש לך משהו בראי ע"פ בנקודה הזו... מה שכן... אם לא הבנת היית כן ממליץ לך להתאמץ להבין... כי זה לכה"פ יעניק לך מפה על כל מיני התנהלויות של אנשים שמסביבך שאולי עד עכשיו לא הבנת את ההתפרצויות שלהם)

עכ"פ היות והנושא הזה הוא מאוד נרחב!!! אני בעד לתזמן אשפוז יזום מתוכנן מראש!!!

אתה יודע מה זה אשפוז יזום?? בן אדם שצריך לעבור איזשהו תהליך רפואי... לא דחוף... לא מסוכן... לא אמבולנס... הוא קובע תאריך מראש ומכניס את עצמו לאשפוז יזום!

על אותו משקל: יש לנו את חודש אלול... אלול אצלנו זה זירת פיגוע... פיצוצים... יריות... אימים... חרדות... סירנות... מי יהיה ומי ימות... טיפול נמרץ... מי שככה מוצא את עצמו באלול... הכתובת היא מחלקת טראומה!! מיון דחוף! אבל תרגע... זהו... נגמר כבר אלול... גם הושענא רבה... סיימנו תשרי... כעת חודש חשוון... כעת בא נחזור שוב לזירה... זוכר את הפיגוע בחודש אלול?? זוכר את הסירנות?? אז זהו!! שאנחנו יותר לא מחכים לזה... אנחנו כעת יוזמים אשפוז!!! נכנסים לתכנית הבראה... ברוגע... ביסודיות... בלי רעשי רקע... הרחק מאזור העימות... יש לי חלום להוציא חוברת מיוחדת לחודש חשוון שיקראו לה: הלך להרגיעו ישראל!!!! והיא תהיה חוברת טיפול לטווח ארוך... איך לשקם את השנה בצורה יסודית!!!

ובכן: נחזור בקצרה על היסוד: ה' מעוניין בנוכחות שליו: ה' מכיר בי כבן אדם שיש לו רצונות... יש לי נכסים... יש לי מרחב אישי שבו מותר לי לחיות בו ולתמוך!! המרחב האישי שלי זה השדה תעופה שממנו אני יכול להמריא... אם לוקחים ממני את המרחב האישי... זה נקרא שמים סגורים!! זה לשתק את המעוף הרוחני שלי...

תשמע מילים של דוד המלך: ה' בעזך ישמח מלך... תאוות לבו נתת לו וארשת שתפיו בל מנעת לו... תשית לראשו עטרת פז... חיים שאל ממך נתת לו אורך ימים... גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשווה לך... אתה שומע?? דוד המלך מספר שיש לו תאוות לב!! הוא מודה לה' על הכבוד הגדול שלו... אני מתאר לעצמי שיש כאלו שזועזעים איך אפשר להעלות על דל השפתים שדוד צריך כבוד אישי... כאילו יש לו תאוות לב ותשוקות... אבל מה לעשות... זה מה שכתוב!!! ואתה יודע מה קרה בסוף עם אותו דוד בעל התשוקות והכתר והכבוד?? אותו דוד אסף כמויות בלתי נתפסות של כסף וזהב... ואת הההכל הוא הקדיש לה', ובימים האחרונים לחייו הוא נעמד לעיני כל ישראל להקדיש את כל נכסיו לה'!!! שמעת?? דוד המלך לא הותיר ירושה... הוא מסכים לשים א"ע כל חייו כאסקופא הנדרסת להקים עולה של תשובה... מי יכול להגיע לכזו נתינה אינסופית לה'?? למסור את כל כולו לה'?? זה אותו מלך שהיו לו תאוות לב... היה לו כבוד גדול... **היה לנו!!** הייתה לו נוכחות משלו והוא אפילו מודה לה' עליה!!!

ההמשך בעמודה השמאלית...

פרשת ופרשיית השידוכים...

כמידי שנה יש לנו את פרשת חיי שרה שהנושא שלה די ממוקד!! פרשת האיש מקדש!!! אי אפשר לעבור את חיי שרה בלי לפגוש את התחנה הזו שנקראת שידוכים... מי יודע... אולי זה בהשגחה פרטית כדי שלפחות שבוע אחד בשנה נזכור שיש כזה פרק בחיים... ויש כאלו שממתינים בפרק הזה תקופה משמעותית בחיים... יתן ה' ובמהרה תמצאנה מנוחה אשה בית אישה בנקל בלי ספקות מתוך שמחה שלימה...

האמת היא שיש לי ילדה בת שלוש ואברך אחד הציע לי להתחיל כבר לחפש לה שידוך... ולמה? כי אותו אברך טען לי שיש לו בת בגיל 16 והוא שובר את הראש לאיזו מגמה לשלוח אותה... מחשבים או יועצת מס... או ח"ו הוראה... וגנות מאן דכר שמייה... טען לי אותו אברך: בעצם... בעצם למה זו צריכה להיות החלטה שלי?? למה אני צריך לעשות את ההימור ובסוף לקבל החלטות שאני מטבעי מתנגד אליהם? אני רוצה לחתן אותה עכשיו!! ושבועה!! שבעלה יחליט מה יהיה המקצוע שלה... אני רוצה ששנתיים אחרי החתונה... שאז הבעל היקר יקח את ההימור לאיזה 'מחנה עבודה' לשלוח את אשתו!! שיחליט את זה כמובן תוך כדי מחזיק את הילד הלא רגוע על הידים... אה... מה אתה אומר??

כמדומני שזה יכול להיות פתרון לכל הבעיות גם יחד... אבל זה פתרון רק בשבילכם כיו... כי אני ? ? ? אני כבר מצאתי פתרון מסוג אחר לגמרי!! כי בסוף... לאחר הרבה מחשבה הגעתי למסקנה שהכתובת האמיתית לשידוכים זה לא החתן ולא הכלה **אלא אבא שלה!!** האגוז הקשה באמת זה לא פחות ולא יותר האבא של המיועדת!! הוא זה שצריך להיות הבן אדם החזק!! והחלטתי לטפל בו... מה אני מתכוין??

אז ככה... רקע קצר: ממתי שאני זוכר את עצמי... תמיד נחשבתי לעוף מוזר... גדלתי אי שם בצפון... למדתי בישיבות שהעיתון לא מכיר אותם... ותמיד התרו אותי: צריך להיות נורמלי!! צריך להיות כמו כולם!! ניסו לשכנע אותי להיות נורמלי כמו כולם... ומה אני אגיד לך... לא יודע... לא הצליחו לשכנע אותי... אני כל הזמן עוקב על הנורמות שקיימות היום ותסלח לי... אני לא רואה פה משהו אחד נורמלי... בא נתחיל: אני עומד מהצד ועוקב אחרי התנהלות נורמלית של משפחה בציבור החרדי שם... במרכז... איפה ש'כולכם' גרים... אני רואה זוג נורמלי הולך וקונה דירה בשתיים וחצי מיליון שקל באזור המרכז או ירושלים... טוב... מה לעשות... ככה זה כולם... זה המחירים וזה הריכוזים החרדיים... (הלוואי וזה היה המחיר... מי שיודע... ממזמן המחיר קפץ...) אבל אלו הם הנורמות... רגע... אבל מאיפה בדיוק?? מהיכן ירק זה חיי? אוהו... שאלה טובה... כעת תחזיק את הכסא: בשביל זה כבר בשידוכים אנחנו מחפשים כזו אחת שלמדה סוג של מקצוע שמכניס לכה"פ 15 בחודש... (וזה חוץ מה-800.000 שאבא שלה צריך להביא 'עובר לסוחר'... ואל תשאל אותי מאיפה בדיוק... כי שוב... זה הנורמות!!!! זה המינימום... אבל סטופ!! לנושא הזה אני כבר לא נכנס... מו"ר שליט"א לא מרשה לי לדבר על זה... הוא מפחד עלי... הוא מרשה לי להזכיר על זה רק בשמו!!

אז לא קשור אלי... עכ"פ ארבע מאות אלף שקל כפול שתיים ביני ובינך מה היא ואת הבחור שלי קח... זה באמת נורמה... ובגאווה גלויה אכריז: גם הנורמה מהסוג הזה ולא לא נגעה ידי ונקעה נפשי... אבל סליחה... שש... לא אמרתי כלום... זו הנורמה...)

אז יופי... יש לנו גם מזומן בידיים בשביל החתימה של החוזה... וגם יש לנו 'שווה כסף'!! אשה שעומדת להכניס קרוב לעשרים אלף שקל בחודש...

אה... אבל אני מרים גבה... משום מה כל השפראך הזה לא מריח לי... המשפטים האלו לא מוכרים לי משום זווית ביהדות... וכשאתה מדבר עם כל החשובים האלו מאזור המרכז ואני שואל אותם איך הם מסבירים את זה?? הם לא עונים לי... הם בעיקר מחייכים חיוך כזה... חיוך חצי מרחם חצי חומל... נו... לך תסביר לצפוני המנוטק והתמים הזה... אבל אני לא מוותר להם ואני לוחץ אותם לקיר ואני דורש הסבר... ובשלב מסוים כולם עונים את אותה תשובה... כמעט באותם מילים:

ככה זה!!! זו הנורמה!! זה כלל ישראל!! זו היהדות החרדית!!

טוב... מי אני שאתווכח... אבל זה לא נגמר כאן... אני פתאום שומע שהגברת חוזרת מהעבודה בשעה חמש... רגע... ואיפה הילדים שלה היו עד עכשיו?? במעון!! זהו!! פה כבר נשברתי לחלוטין... רבש"ע: למה?? למה לחכות עד חמש בצהרים כדי לראות את הילד?? לא יודע!!!

אשתי אף פעם לא חיכתה לילד שלה עד חמש בצהרים!! אתה יודע למה?? כי אני ואשתי חיכינו לילד **חמש שנים** עד שהוא הגיע!! וכשזכינו בו לאשתי היה ברור כשמש בצהרים שהיא עוזבת את העבודה... כי... כי בשביל מה חיכיתי **חמש שנים??** בשביל לראות אותו בשעה **חמש בערב??**

אז נכון שאחרי שנתיים שהילד כבר הלך לגן היא חזרה לעבודה... אבל גם אז זה היה ברור באופן חד משמעי שזה רק בתנאי שהיא פוגשת את הילד לכה"פ בצהרים אם לא כשהוא הולך בבוקר!! וכשאני מספר את זה לאנשים הם מושכים בכתפיים ואומרים לי:

הווי... אדון אז נדברו... אתה כ"כ מתוק... אבל מה לעשות שזה לא ריאלי... אתה מדבר לא לעניין... מה... אתה לא יודע שככה זה היום!! זו הנורמה!! אתה מנוטק מהעובדות... תראה לי אופציה אחרת... אין מה לעשות... זה המצב הפיננסי ואלו הדרישות... נו... תסביר לי דבר אחד **נורמלי** בהתנהלות ה'**נורמלית'** הזו...

(בעצם נזכרתי... כשדורשים דירות... מה כולם יודעים להגיד?? בטחון!! תהיה עבד נרצע של הנורמות ותשלם עם בטחון בה'... וזה עובד! אז זהו שאצלנו גם יש בטחון וזה גם עובד... אני אחיה בשפיות!! אני אחיה בדפוס חיים נכון... אה... אבל מה יהיה עם הנורמה שחרצה את גורלי לחרפת רעב?? כאן מקומו של הבטחון!! מה תגיד על זה...?? גם על הבטחון הזה יש הרבה מאוד סיפורים, מקובלנו שכל אבא שעמדה על נפשה וכל אברך שהתעקש לקבל מה' כסף ולא לקחת בצורה לא הגיונית... ה' סידר אותנו... אבל מה לעשות שאת

הסיפורים האלו אין מי שיספר... כי אין אינטרנסט שירצה לשווק אותם...)

אני יודע דבר אחד: שאני גר בחיפה!!! ולמה?? כי שם הייתה לי דירה במחיר שפוי... וממילא שם עדיין לא לגמרי הורידו מהמדפים כל מי שלמדה הוראה או גנות... שם לא מנדים אבא שמתעקשת להישאר אבא... שם עדיין אפשר להיות אברך בלי משכנתא של 6000 שקל ובלי לבנות שתי יחידות ולהשכיר אותן... ותן נחש מה המחיר שאני משלם על החיים השפויים האלו?? שאני נחשב **לא נורמלי!!** אתה קולט?? אני עוד זה שיצאתי לא נורמלי מכל הסיפור הזה (איך מישהו אמר לי בהתפעלות: תשמע... כל הכבוד לך... אתה מוכן ללכת נגד הזרם ונגד הנורמות... ואתה משלם על זה מחיר?? אמרתי לו: **אני? אני משלם מחיר ? ! ? אתה!! אתה המחיר בעצמו!** אתה הוא זה שבחרת בעבודת פרך... שמחליפים מלאכת האנשים לנשים... שהגבר מתפוצץ מול הילדים בבית והאשה מחכה בכיליון עיניים לסיים את העבודה בשדה...)

תבין: פעם לא העזתי לכתוב את זה בצורה כ"כ בוטה... כי לא רציתי להכאיב!! עד שנפל לי האסימון... שאני לא מכאיב לאף אחד... איפה... כולם מרחמים עלי שאני פה המסכן!! אני פה הלא נורמלי שלא קולט את הנורמות... אה... אם ככה... אם אני המסכן... אז צר לי לאכזב... אבל לא הצלחתם לשכנע אותי שהנורמה כיום נורמלית משום כיוון...

וכאן מאוד מאוד חשוב להדגיש: כל מה שאני מדבר כעת בציינותי זה רק בגנות הנורמה!! אבל בתוך!! בתוך הנורמה הזו... חיים להם רבבות משפחות בני תורה מופלגים... נשות אברכים שמוסרות נפש ומצליחות גם לפרנס במשך שעות רבות ביום וגם לנהל ביד רמה משפחות ברוכות ילדים מחונכים ומטופחים... והבעל יושב ושקוע בלימוד למרות המשכנתא האדירה והיחידות שמושכרות או שלא... ומבחינתי זו תופעה שמעוררת הערכה עצומה... מבחינתי הם מלאכים!! אין לי הסבר אחר... אבל עם הנורמה החרדית שהיא זה שאילצה אותם להיות מלאכים... עם זה עדיין לא הצלחתי להשלים... לא זכיתי להבין למה מגיע **נורמה** החרדית להצמיד אותי לקיר ולהפוך אותי למלאך... וכי להיות מלאך זה

נורמלי??

ונחזור לעניינינו... אם מקודם אמרתי שאני רוצה לחתן את הבת שלי מוקדם כדי להפיל על החתן הנורמלי שלה את כל ההחלטות הנורמליות ההזויות האלו... אז זהו שלא!! מצאתי פתרון אחר...

היות ואדם מחפש לילדים שלו את ההכי טוב בעולם... אני חושב שמה שהכי טוב לבת שלי... זה לטפל באבא שלה!! שאבא שלה ידע עוד יותר טוב מה הוא רוצה מעצמו... ושעבודת ה' הפנימית שלו תגיע ממקום עוד יותר אמיתי וככה... וככה אני אצליח להקרין ולהשפיע גם על הילדים שלי שגם להם יהיה מספיק חוזק פנימי להיות משוגעים כמוני!! שגם הם יוציאו אגרוף קמוץ ויגידו לכל הנורמות החרדיות. בבקשה. תחפשו פראייערים אחרים. אנחנו לא נהיה במחול שדים הזה,

בעצם רגע רגע... אני רוצה לתת לך קצת רקע... למה אני כזה נסער?? אז ככה: העניין הוא שלאחרונה

קודם תמצא בכלל... והלוואי ותזכה לקבל מישהו שתהיה ראוייה להצמיח ת"ח כפי שאתה רוצה לצאת...)

אז זהו!! הנורמה בשידוכים שאני מציע... זה לגדל את האבא של הבת שלי!!! שקודם הוא ידע מה הוא רוצה מעצמו בדור המבולבל הזה!! וכן הילדים שלו יקבלו עוגן רוחני יציב!! בהירות וגישה ברורה בתהלוכות החיים!! בית של עומק ופנימיות שלא נגרר ושטחי ולא שפוט של הנורמות החברתיות, וברגע שאתה תהיה כזה אז הבת שלך תהיה כזו!! ואם הבת שלך תהיה כזו... אז היא תקבל בחור טוב!!! ואיך??

כי הוא בחור שווה והוא רוצה סחורה שווה!! זה א' ב' של שיווק... תגיד לי: האם אני משלם לך כעת על זה שאתה קורא את העלון שלי?? לא!! למה לא?? כי... **כי תשלם אתה!!!** אז אותו דבר... ברגע שאני אהיה שווה ואני אנהיג בית שמושתת על השקפה יהודית ולא מובל... אז כמה שאני אתן אתה תרוץ אחרי... ולמה? כי... **כי תשלם אתה!!!** ברגע שאתה לא עוד איזה בורג של מערכת... ברגע שיש לך מנהיגות... יש לך תוכן פנימי משלך... אתה משלם בעצם האיכות שלך!! זה האתגר שעומד כעת מולי... יש לי בת שבעוד 16 שנים צריכה להיכנס לשידוכים!! ואני צריך כבר עכשיו להתחיל לפתוח תכנית חסכון... אז אני פותח!!! ואיפה אני פותח את זה? בעצמי!!! באישיות שלי ובתוכן הפנימי שאני רוצה ליצוק בחינוך שלי... (כמובן שאין הכוונה להיות מנותק לגמרי... סו"ס נדוניה זה מושג שמוזכר בחז"ל ואדם צריך לתת לכה"פ עישור מהנכסים ומוותר לאבא לרצות לתת לבת שלו כמה שיותר ולמה לא... אבל לא זה הכסף הגדול!!!! לא על זה יפול דבר) ואגב: אני מדבר מתוך ניסיון בין הייתר!! סו"ס אל תשחך שאני גדלתי במקום אחר... ואני מכיר הרבה מאוד משפחות מרוממות שעשו שידוכים עם בני עליה מופלגים שעלו והתעלו והקימו משפחות נפלאות ועמלים בתורה וכל זה בלי כל הנורמות החברתיות שאתם שמה המצאתם...

במאמר הזה ספציפית אין לי הרבה מה לומר למי שכבר כעת בשידוכים... מעבר לזה שינסה שוב לחשב מסלול מחדש מה באמת חשוב לנו ואולי הגיע הזמן לערוף כל מיני פרות קדושות... אבל למי אני בעיקר מפנה את זה?? לאותו זוג צעיר שכעת מתחיל את החיים!!! פרשת דרכים לפניכם! או שתמסרו את עצמכם לנורמות החרדיות ואת המהלך כבר לא תוכלו לעצור באמצע... (לא תוכלו לבחור מה הן שעות עבודה הגיוניות ומה צורת חיים שפויה כי הנורמה תכתוב ולא אתם) או לקבל החלטה כאן ועכשיו על רפורמה!! אני לא שפוט של נורמות!! אני שפוט של רצון ה', מה שנכון ומה שצריך... ולנהוג ישר כפי שעשה אתכם האלוקים... ואתה הבחור, שמזועזע מהמשפחה שלא מיישרת קו עם המחירון... אל תדחה על הסף. מקובלנו שחנות שכמעט ולא עושה פרסומות ולא משחדת במבצעים... זה סימן שיש שם סחורה שווה... ופירמה טובה לא עושה מחירי סוף שבוע... אין אחד שלא מבין את הא' ב' הזה... לא נותר לך אלא להצטרף לרשימת הבחורים שלא התפשרו על איכות והתפשרו על כסף...

שגם בזה אני לא נורמלי... (לפחות אל תגלו לי שאני לא צודק...) כך שסו"ס אחרי כל המחירונים והדרישות המופקעות... בשורה תחתונה ההצעה של הבחור הטוב ביותר תסגר מול מי שקיבלה את החינוך הטוב ביותר והתגלתה כאישיות מלאת תוכן ועומק רוחני בריא...

ושוב... אוי ואבוי לכם אם יתברר שטעית... זו תהיה פשיטת רגל לא שלי... אלא של הנורמה... אם יתברר לי שהנורמה קובעת שבשביל בחור טוב אנחנו דורשים רק כסף ורק עבודה מכניסה ורק זה!!! וברגע שיש את זה אז כבר לא איכפת לנו כלום... מצידנו שהמיועדת תהיה ארנבת שמכרסמת חסה, ואפס אחד גדול שמבלה עם ההורים שלה כל הזמן בנופשים ובחול"ל ואבא שלה עטור פראק ורודף כבוד צדקה וחסד... אם אני אשמע שהנורמה אומרת שזה הטופ... אז... אז... אז אני אמנם לא אתפלל לגמרי... כי הנורמה כבר הצליחה להפתיע לא פעם... **אבל אני שם-לא אהיה!!! התכבדו מכובדים... לא אני!**

לכן שיהיה לך ברור: אותו בחור בן עליה שעל הנייר זה נקרא שדורשים בשבילו 800.000 שקל והוא שווה את זה... נכון!! זה מה שדרוש

בשבילו... אבל מה לעשות שהוא באמת בחור טוב... ובסוף הוא נאלץ להתפשר? ? ! לא!!! ההיפך!!! הוא נאלץ **לא!!! לא** להתפשר!!! הוא נכנס לשוק ומהר מאוד הוא הבין עניין שאם הוא רוצה כסף השוק שלו באופן טבעי מצטמצם ומטבע הדברים וממילא הוא יצטרך להתפשר על כל מיני ערכים אחרים שהרבה הרבה יותר חשובים לו... והיות והוא בחור באמת ברמה!! (כי על זה אנחנו מדברים) אז יום אחד הוא או אמו שלו הבינו עניין והבינו שאי אפשר להתפשר על איכות/עומק/פנימיות/ עדינות/דת יהודית ועל עוד כמה ערכים שעולים לנו בחיים... (ושים לב: שאני אפילו לא מזכיר משפחה טובה, כי התמקדתי רק בערכים הכי הכי קריטיים למי שבאמת שווה) ואז אותו בחור שדרשו עליו דירה... בסוף נאלץ לא!!! לא להתפשר על מה שבאמת חשוב... ולכן בסוף הוא זכה בשידוך נפלא בפחות כסף... וזה!! זה יהיה החתן של הבת שלי!!! זה הסוף הטוב של המון המון בני עליה שבאמת שוים מיליונים... רק שאין אינטרנסט שיריץ לספר את זה

ואני שוב חוזר ומזהיר: אוי ואבוי אם אני לא צודק במפה שהצגתי כעת... אוי ואבוי אם יקום מישהו ויגיד שבחור טוב זה אחד שלא מוכן להתפשר על כסף... **ובשביל זה הוא מוכן להתפשר** על הכל חוץ מכסף... אם מישהו יקום ויכריז את זה!! תקליטו אותו... לא אני אמרתי...

(רק מה תגיד: יש שוק מספיק נרחב שאפשר לקבל גם כסף וגם את כל מה שכתוב ב'אשת חיל'?? בסידור... בכיף... אני לא מתווכח... למה שאני אענה...? למה שאני אהיה האיש הרע?? שהעובדות יענו... מה שבטוח: מי שמדבר ככה, רואים שהוא באמת לא מבין כמה פרטים מהותיים נוספים אנחנו צריכים... זה בדיוק כמו שתבא ותגיד שאתה מעוניין לשוחח עם נשיא ארה"ב אבל אתה מגביל את זה רק בין השעות 8 עד 10 בערב... רק בשעות האלו אתה יכול לדבר איתו, מה יגידו לך?? יענו לך בחיוב: קודם כל תצליח בכלל לתפוס אותו... ואח"כ תגביל את זה... על אותו משקל: בחור רוצה לקבל בת ישראל מושלמת, והוא עוד מתחם את זה בשוק של אלו שמוכנים לשלם... מה זה חה...)

התחיל להתנגן סביבי משפטים מסוג של "הילדה שלך בעוד כן וכך שנים. כשהיא תגיע לסמינר. אתה תצטרך לשלוח אותה למגמה מסוימת של מקצוע... לא יהיה לך ברירה... כי אחרת לא ילך לה בשידוכים." **ובשבילי משפט כזה, הוא כבר סדין אדום!** עוד בלי להיכנס לגופו של עניין... עצם זה שמודיעים לי שהילדה הקטנה שלי בת השלוש... בעוד כן וכך שנים, תהיה איזושהי נורמה שתקשור אותה בשלשלאות של ברזל 'ובניך ובנותיך נתונים לעם אחר ועיניך ראוות... ואין לך מושיע?? זהו!!! **בשבילי זה כבר מספיק!!!** זה כבר מעלה לי את הג'אנאנא לראש... (אני בכוונה כותב ג'אנאנא כדי שמי שמאוד מעצבן אותו מה כתבתי... יוכל להגיד... הנה... תראה מה קורה למי שלא הולך לפי הנורמה... תראה לאיזה דיוטא ג'אנאנית הוא מגיע) אני כבר מעכשיו נעמד על שתי רגלי האחוריות!! תופס את הילדה המסכנה שלי בת השלוש (מה היא אשמה שאבא שלה כותב אז נדברו) ושואג לה לתוך האוזן: אני אחליט לך!! אני אעצב את האישיות שלך... אני אלמד אותך על איזה עקרונות מהותיים עומדים... לא הנורמות החרדיות יקבעו ולא מחירי הדירות יכתיבו...

וכמובן שזה כבר שיעורי בית שלי... אני פה צריך להיות האריה שמוביל בראש ושיהיה ברור לי מה חובתי בעולמי... מה היעדים שלי בעולמו של ה'... וכש-לי יהיה ברור מה זה בית של תורה אז גם הבת שלי תגדל על זה ותתפוס כך את המציאות!! ואז לא נצטרך להסגיר את עצמנו לנורמה ל... לעבדים ולשפחות ו... ואין קוונה!!!

רק מה תטען לי... אתה תבא בתשובה ניצחת: תודה רבה!!!! מה יעזור שהבת שלך תבין עניין... סו"ס אם כבר מדברים על שידוכים... הכדור בסופו של דבר נמצא בידיים של הבחור!!! ופה מחכה לך המוקש העיקרי!!! שאתה תחנך את הבת שלך משהו אחד!! אבל זה לא יהיה מתואם עם החינוך שהבחור קיבל... ונניח שהיא תהיה מורה או גננת כי זה מה שאתה הבנת... אבל הבחור לא קיבל את החינוך הזה... ואז הבת שלך תתקע ח"ו בשידוכים?? אז זהו שלא!!! פה חשוב לי להבהיר נקודה ש-לי זה ברור כשמש בצהריים... ואוי ואבוי למי שיעזב להגיד אחרת... כי אם מישהו יגיד אחרת... **אני לא אשתיך אותו!! אני בסה"כ אקליט אותו** ואז זו תהיה הודאת בעל דין שלו!! והקלון יהיה נטו שלו... אז נא לברור טוב טוב את המילים.

ובכן: אני רוצה להודיע לך חד משמעית: היות והציבור לא באמת מפגר... אז אם אנחנו מדברים על בחור באמת מרומם ומופלג בתורה שלכן דורשים בשבילו המון כסף... אם הוא באמת שווה את זה... **אז לא יכול להיות שהכסף יהיה אצלו המילה האחרונה!** מוכרח להיות מינייה וביה שהשיקול המכריע אצלו זה עצם הסחורה... האישיות... העומק... הפנימיות... התוכן... האיכות של המשפחה... ואני חושב שלא צריך להיות גאון גדול בשביל להבין את זה... כי נכון שכסף זה משהו שמורידים עליו **על ההתחלה**... אבל סו"ס עומק ואישיות ותוכן זה מה שמורידים עליו בסוף... **בסוף מי שבאמת שווה--- מחפש--- משהו שבאמת שווה**... משהו פה לא מובן?? וממילא השווה הזה מחכה לנו... איפה?? במי שידוע מה שהוא רוצה מעצמו!!! במי שיש לו תוכן רוחני אמיתי ללא ססמאות וקשקושים... לא יעזור כלום... ה'כסף הגדול' נמצא באינטלגנציה... אוי ואבוי אם יתברר

סדר לילו ויומו של צורבא מרבנן דגריס בליליא ושכיר יום ביסמא...

יחזיאל התעורר משנתו העמוקה בבהלה... התנער כארי ומיד נטל ידיו... אוה... ישנתי מאוד חזק... אין לי שמץ של מושג כמה שעות ישנתי ומה השעה עכשיו... אני מאוד מקווה שלא קרה לי הלילה מה שקרה לי בשבוע שעבר... כן... בשבוע שעבר זה היה עגום למדי!! ישנתי אז ינוח לי... וקמתי לי מהשינה דשן ורענן... מתכנן ללכת לבית המדרש לעשות שטייגן מחצות הלילה עד הבוקר... והנה אני מהלך לי לבית המדרש... אני מתכנן לשבת כעת ולגרוס במשך כמה שעות את כל תורת כהנים דנגעי בתים, וגם שמעתתא דטוען ונטען וחזקת קרקעות... כן... לא איברי ליליא אלא לגירסא... אבל בדרך שמתני לב למשהו מוזר... אני שומע יותר מידי קולות מהבתיים והתנועה קצת ערה... וגם חלק מהאבוקות של אור כבו... מה קרה לשמש שלנו... וכשהגעתי לבית מדרש גיליתי לתדהמתי ש... שכנראה נשארתי לישון עוד כמה שעות במיטה!! מתברר שבמקום לקום בשעה 12.00 בלילה או הכי גרוע 1.30 בלילה... התעוררתי לא פחות ולא יותר בשעה 4.00... רבוננו של עולם: הלך לי היום!! סליחה... בעצם הלילה... נשרף לי כל הלילה... הייתי המום... דמעות פרצו לי מהעיניים... רבש"ע: בעוד חצי שעה אני כבר אמור לצאת לעבודה... השכרתי את עצמי בתור פועל יום!! זהו... אני הולך לעבוד ברצף מהבוקר עד השקיעה... ו... ולא הספקתי ללמוד כלום... ברגלים כושלות הלכתי לעבודה בלי דלק... בלי הארבע שעות לימוד המתקוות בביהמ"ד החשוך לאור האח של התנור... כל היום הייתי מדוכדך... כן... חסר דלק... חיכיתי שיגמר היום שלפחות בלילה אני אלמד איזה שעה... ומאז כל לילה כשאני הולך לישון... אני מתעורר כמה פעמים באמצע השינה ו... וחושש... רגע... אולי גם הפעם כבר הגיע 4.00... וכן... גם הפעם אני מתעורר מהשינה ואין לי קצה חוט באיזה שעה אני אוחז... (תבין: בחודשי הקיץ אני עוד נעזר בלבנה... או לחילופין בעיון בכוכבי הלכת... אבל בחורף שהכל מכוסה בעננים... עקרונית אין לך קצה חוט... אתה לא לגמרי יכול לדעת אם השעה 10.00 בערב או 3.00 לפנות בוקר) ואז לפתע נשמעו קולות הכלבים הצועקים... אוהו... יופי... נרגע יחזיאל... הקולות האלו כבר מוכרים... זה קולות קבועים שהם סימן לחצות לילה... אז יופי... ברוך ה' לא איחרתי את חצות הלילה...

אז כן... יש לי ב"ה לילה מתוק לפני!! ואני אשתדל להשלים גם את מה שהחסרתי באותו לילה בשבוע שעבר, לבנתיים גם מלכה התעוררה... יחזיאל בירך ברכות השחר וענתה אמן, ואח"כ היא ברכה והוא ענה אמן, אז ככה: הסדר יום שלי הוא ככה... אני הולך כעת ללמוד ארבע שעות בעזה"ש עד עלות השחר... ואז אני יוצא לדרך למטע הזיתים של ר' קלמן ושם אני אהיה כל היום... אם יענקי מאוד מאוד רוצה הוא יכול אחרי החידר לראות אותי וקצת לאסוף זיתים מהלקט ושכחה... (אבל שלא יצפה ממני שאני אדבר איתו... בקושי שלום אני אגיד לו כי אני שכיר יום ואסור לי להפסיק) עכ"פ מהיום ואילך אני כבר צריך להביא איתי אוכל!! כי בשבוע שעבר עדיין עבדתי במסיקה עצמה... דיינו במחובר ואז היה מותר לי לאכול תוך כדי מן המחובר... אבל מהיום אנחנו התקדמנו לשלב של הפציעה ונתינת הזיתים במטען והמוחל וכו' וכו'... שזה כבר בתלוש וממילא כבר אסור לי לאכול משל בעה"ב וא"כ אני צריך להצטייד עם אוכל... (אנחנו במקום שנהגו שלא לזון ולא לספק במתיקה) והפעם!! הפעם לשם שינוי אין לי זמן לעבור דרך הבית לקחת איתי את האוכל... למה?? כי בקשו ממני להתעכב ביציאה מהעיר ולבדוק שם איזה שדות עומדות למכירה... כן... ביציאה מהעיר יש תמיד שדות שבי"ד מוכרים אותם... אם זו שדה של מי שקנה מלווה שאין לו להחזיר את החוב, והמלווה מקבל רשות מבי"ד לטרוף מהלקוחות... והיות וזו פעולה של בי"ד... אז בי"ד נוהגים ברגישות יתר והם מעמידים את השדה למכרז במשך ששים יום בבוקר ובערב בשעת יציאת פועלים וחזרתם לכל המרבה במחיר... ואיפה שאני כעת הולך... בקשו ממני אם אני יכול למסור להם מידע איזה שדות עדכניות עומדות כעת על הפרק, ומה המחיר והשומא, (ובעיקר סיבת המכירה, כי מי שהפעם רוצה לקנות זה אחד שאין לו מספיק הון אישי, ולכן הוא מעדיף לשלם את השדה בכמה עשרות בתשלומים... ולכן לכתחילה הוא מחפש דווקא שדה שאשה גובה אותה בכתובתה מירשי בעלה, שברוך כלל לאשה לא אכפת לקבל כסף בפעיונות... כי היא בסה"כ צריכה לסגור לעצמה את החודש) עכ"פ בלאו הכי יצא לי להתעכב ביציאה מהעיר ואני לא יכול לעשות את זה על חשבון בעה"ב... אז אם תוכלי לבא לקראתי להביא לי את האוכל... בשמחה- אמרה מלכה... אז בא תשחוט לי את התרנגולת ותלך... יחזיאל בדק סכין לאור האבוקה... ברוך, שחט, כיסה את הדם, בדק את כל מה שצריך לבדוק ויצא לדרך... מלכה התחילה במריטת הנוצות ובבישול העוף... ליבה מתרונן לראות את בעלה מתגבר כארי לעבודת יוצרו ומעורר השחר!! איך אפשר שלא לקום יחד איתו... גם עמל בתורה בלילה וגם אח"כ עובד קשה לפרנסתו כל היום... ואני פה בבית מלווה איתו בגידול הילדים ובכל משק הבית... החל מהבגדים החמים שארגתי וסרגתי לכולם לקראת החורף וכלה בבישול, אפיה, טחינה יומיומית, וחינוך הבנות שנשארות איתי בבית...

---יחזיאל ישב והגה במתיקות וערבות טוב התורה!! מידי פעם יצא לו לתאם גרסאות ולקבל מימרא נוספת מרב דימי שכעת שוב חזר מא"י ואנו כעת באמצע לשון את המימרות החדשות שהוא אמר בשם רבי יוחנן, לבנתיים התחילו להישמע קולות מהבתיים... תינוק בוכה לאמו ואשה מספרת עם בעלה... ויחזיאל מבין שלעות השחר מתקרב... צריך לסיים נושא ולהתחיל בצעידה... כפי שסוכם... לפתע מישהו קורא לו... אוהו... האשת חיל מחכה לו בחוץ... הגישה לו מנה חמה ומושקעת... חביצא לבוקר, טרוקנין לצהריים... ובשר עוף ככה באמצע העבודה בשעה חמישית ביום כדי שיהיה לו כח הלאה לעבוד... יחזיאל הניח תפילין בזריזות... כמובן כעת לא מברכים!! עדיין לא האיר מספיק כדי שיראה את חבירו בריחוק ד' אמות ויכירו... יחזיאל יצא ביציאה הראשית מהעיר... ואכן הוא כבר שומע מרחוק את מוקדי המכרז!! שלוחי בית דין שעומדים כאן במסירות למכור נכסי יתומים לכל המרבה במחיר... (הם כבר קרוב לחודשיים עומדים כאן יום יום, כדי לדאוג לנכסי יתומים שימכרו במחיר הכי טוב שיכול להיות) יחזיאל רשם לעצמו כמה אופציות... יש פה שדה עידית יתומים שעומדת לגביה... ושדה אחת של טריפת לקוחות שלשם שינוי היא זיבורית בגלל שהלווה מכר אותה אחרונה וממילא כל השעבודים נותרו בה... ואוהו הנה... הנה שדה של אשה שגובה בכתובתה... זה מה שבעיקר חיפשו... יחזיאל בירר מחירים ושומא וטוב... ובעיקר בירר האם הגברת מסכימה לקבל ב-40 תשלומין... טוב... בא נקווה שבשעות הקרובות המחיר לא יעלה...

טוב... כבר מאוחר... מתחיל להאיר פני המזרח... יחזיאל בדק שהאיר מספיק כדי שיראה את חבירו בריחוק ד' אמות ויכירו... ואז משמש בתפילין ובוירך עליהם, ומיד התחיל בפסוד"ז... פרס את שמעו... וכשהגיע לק"ש נעצר לכמה רגעים!!! שמע ישראל! אלוקינו ה' אחד... למעלה ומטה וד' רוחות ובשכמל"ז וממשיכים... (פרשה ראשונה אפשר להגיד גם תוך כדי הליכה אבל לא לרמז ולא לקרוץ...) והנה... אני כבר רואה מרחוק את השדה... כשיחזיאל הגיע לשדה הוא כבר היה בצור ישראל... ברוך אתה ה' גאל ישראל!! יחזיאל תפס פינה כדי שלא יהיה מצלי בבקעה... בדק שאין ריחות... ואין שום מפגעים נוספים... התפלל כנגד ירושלים פסע לאחוריו, ומיד החל בעבודה... בשעה רביעית קבע סעודתו על החביצא... בירך ברהמ"ז קצרה... לא בירך הטוב והמטיב כדן פועל... ויחזור למלאכתו... אשרי העם שככה לו אשרי הפועלים שזה הסדר יום שלהם... אולי יהיה המשך... ואולי בשבוע הבא...

מוטב יפגעו החיצים ב- פגיעה ישירה...

במוצאי שבת האחרון, לפתע שמענו אזעקה בחיפה... ונשמע פיצוץ אדיר!!! ואכן נפל טיל בפגיעה ישירה בבית הכנסת עתיק יומין... אני הרגשתי נזיפה בוטה משמים!!! כי הטיל נפל בשכונה מאוד חילונית... מקום מרכזי שיש בו את כל מה שרק יש חוץ מרוחניות ויידישקייט... ונקודת היידישקייט היחידה בכל האזור כולו זה בית כנסת בודד זה (או עוד אחד חוץ ממנו...) והטיל נפל בדיוק בבית הכנסת!!! (הלא רפורמי) רבש"ע: כזו שכונה גדולה... כ"כ הרבה חנויות שהיו פתוחות בשבת... ומכל אלו איפה הטיל בחר ליפול במוצאי שבת? דווקא בביהכ"ס שלפני שעה קלה אנשים ישבו שם בשלשידעס ושרו יד יד נפש אב הרחמן...??

אני הרגשתי שאי אפשר לקחת מאיתנו את הנזיפה הזו!!!

וכאן נגש אלי יהודי אחד ואמר לי: תשמע... יש לי נוסחה שתפיס את דעתך: מה לעשות שכל החילונים שמסתובבים שם ומבלים במרכז הכרמל הזה... סו"ס הם הבנים של ה'!! ומה לעשות שבמוצאי שבת בשעה 8.00 בערב כל האזור הזה שוקק חיים... איזה חיים?? עזוב... חיי חולין והפקרות... אבל סו"ס זה חיים של יהודים שיתכן והם עדיין מוגדרים ככאלו שמי שנכח ביציאת נשמה שלהם מחויב בקריעה כדן 'ספר תורה שנשרף'!! (כן... קיי"ל שגם יהודי שאינו כשר שא"צ להוריד עליו דמעות, אבל ביציאת נשמה צריך לקרוע מדין הס"ת שבו- כלומר הפוטנציאל היהודי שבו ואכמ"ל...)

ומה לעשות שהמקום היחיד בכל אותו אזור ששעה אחרי תפילת ערבית הוא ריק לגמרי זה רק אותו בית כנסת!! יי כל מסעדה וכל קניון אחר היה פתוח באותה שעה... מה עשה הקב"ה?? כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף... אמר הקב"ה: מוטב יפגעו החיצים ב... שהטיל יפול על בית הכנסת שלי... ותשפך החימה על עצים ואבנים... והעיקר שהבנים הנדחים שלי יצאו ללא פגע... **אה... מה אתה אומר על התשובה הזו??** אפססס... מה אני אגיד לך... לא יודע... היה קשה לי לקבל את זה... מה שבטוח: אם הקב"ה היה שואל אותי לפני כן... הייתי אומר לו: מה פתאום!!! שהטיל יפול לא משנה לי איפה, רק לא בבית הכנסת... מה... שיהיה עוד סיבה לחילונים האלו להוציא לנו לשון ולהגיד לנו 'מאי אהני לך רבנן??'... נו... אם זה בכל זאת קרה... מה זה אומר? שכנראה שהרבש"ע לא שאל אותי... "מעניין למה..."

בקיפור: זו הזדמנות לחשוב האם אנחנו בשילים לנוסחה כזו שאבא שבשמים מוכן להרוס ביהכ"ס בשביל שטיל לא יפול על מישהו שעוד יכול לשמור שבתות הרבה... אני בתור חרדי לא צריך להיות מוכן לכה דבר!! אבל לכה"פ מותר לי להבין שלאבא שבשמים עכ"פ זה עדיף... כן... המו מעיו גם על הבנים הכי רחוקים שלו... אם אני אצליח להתבשל עם עצמי ולהגיע לכוז הבנה ברחמי אב על בני הנדחים... אז אני אוכל להסיר את הנזיפה... כל עוד שאני לא מצליח... הנזיפה בעינה עומדת! מה פשר ההסתרת פנים שטיל נופל על בית כנסת בלב מרכז שמנתק מכל יידישקייט... אז הנה התשובה...

בני היקר... יש לך שאלות על הסתרת פנים?? וכי יש לך הסתרת פנים גדולה מעצם העובדה שיש לך 200.000 שכנים יהודים... בנים של אברהם יצחק ויעקב... שנולדו חילונים ובקצב הזה גם ימותו חילונים... עם ההסתרת פנים הזו אין לך בעיה?? וכי נראה לך שאבא רחום שלהם 'התבלבל'? מהשווה פה יצא מהקשרו? זהו ההסתרת פנים הגדולה! לפגוש את בני הנדחים של ה' ולדעת שמישהו שם מחכה להם בבית!! ואוהב אותם... והם בדרך הבייתה... איך בדיוק?? לא יודע... מה שבטוח: כי לא ידח ממך נידח...

ויקבלו כככולם את עול מלכותך...

יש מעשה פלאי ומסתורי שמובא בגמ' ב"מ (פה)... שאליהו הנביא היה מגיע לשיעור של רבי הקדוש... והנה הגיע ר"ח ואליהו הנביא הגיע מאוחר לשיעור... שאל אותו רבי: מה קרה שהגעתי מאוחר? (אגב: רואים מכאן שגם כשאלוהי הנביא מאחר לשיעור שואלים אותו למה... אז מהיום גם לך מותר להגיע בזמן) ענה לו אליהו: אני כל יום משמש לפני האבות הקדושים!!! ואני מעורר את אברהם ונטול ידיו ומעמיד אותו שיתפלל על בניו ומחזיר אותן, ואח"כ אני נוטל ידים ליצחק שיתפלל ומחזיר אותן... ואח"כ נוטל לעיבק ומחזיר אותן... וכל התהליך הזה לוקח זמן ולכן התאחרתי... שאל אותו רבי: אם ככה, למה אתה לא מעורר אותם ביחד ונטול לשלשתם ידים ביחד ומעמיד אותם להתפלל ביחד? ענה לו אליהו: לא מרשים לי!!! כי אם זה יהיה ביחד יש חשש שהאבות הקדושים יחליטו להתפלל ביחד על הגאולה... וא"א יהיה לעמוד מול התפילה שלהם... ולכן מוכרחים שזה יהיה אחד אחד... (כמובן שרב הנסתר על הגלגל)

שאל רבי הק' את אליהו: 'ויש דוגמתן בעולם הזה?' ענה לו אליהו: כן!!! יש את ר' חייא ושני בניו, יהודה וחזקיה שהם חשובים בשמים כמו ג' אבות, רבי הקדוש שמח שמחה גדולה... מצויין... אני אצווה את ר' חייא ובניו שיתפללו ביחד!!! כלומר: מילא לאליהו הנביא יש צו מניעה לעשות כך לאבות הקדושים, אבל לא אין צו מניעה... אף אחד לא אסר עלי לבגש את ר' חייא ובניו ביחד שיעמדו ויתפללו אז קדימה... בא נעשה את זה והגאולה מגיעה עכשיו) ואכן רבי מצא עילה לגזור תענית... כנראה שלא ירד גשם והתחילו היחידים להתענות (לא משנה שבזמנו של רבי לא היה צורך בגשם) ורבי הקדוש ציווה לר' חייא ושני הבנים לבא ביחד לאותו מנין ולהתפלל... ור' חייא ניגש לעמוד והתחילו להתפלל... ואז קרה דבר מדהים!!! ר' חייא רך אמר משיב הרוח ושב זיקא, אמר מוריד הגשם ואתא מטרא... וברגע שהוא התקרב ל'מחיה המתים' הרקיע התחיל להזדעזע... זה עניין של שניות... אם ר' חייא ממשיך עוד כמה מילים הולך להיות פה תחיית המתים ומגיע התיקון השלם... מיד שאלו בשמים: מי גילה את הרז הזה? אמרו: אליהו הנביא, הביאו את אליהו והיכו אותו ששים 'פולסי דנורא' והוא מיד ירד ונדמה להם כמו דוב של אש והתפילה בבת אחת התפזרה ור' חייא לא הספיק להגיד מחיה המתים... וההמשך ידוע... שאנחנו פה 1700 שנים לאחמ"כ ועדיין הגאולה לא הגיעה... עד כאן חז"ל מפורש שמובא בגמ'!!!

הוסיפור הזה כמובן נשגב מבינתנו. רב הנסתר על הגלגל: אבל עזוב... בא לא נכנס למושגים היותר מופשטים... יש לי שתי שאלות פשוטות:

דבר ראשון: משמע מהמעשה הזה שר' חייא ובניו מעולם לא התפללו ביחד!!! כאילו זה משהו שבאופן עקרוני אין סיכוי שהוא יקרה!!! לא קרה ולא יקרה... ואם אתה רוצה שזה כן יקרה, אז רבי צריך לעשות שמיניות באויר, לגזור תענית ולקרא להם כמעט בכח שיתפללו ביחד... למה? מה יש? מדובר באב ושני בניו... איך יכול להיות שאף פעם לא יצא להם להתפלל ביחד... **אפילו לא בטעות???** למה?

והשאלה השניה: אם זה באמת נכון שברגע שר' חייא ובניו מתפללים ביחד זה יכול להביא את הגאולה... אז הלוואי... למה לא... מי יתן... למה בשמים מתייחסים לזה כטרגדיה? למה מגיע לאליהו עונש על כזה גילוי? וכי בשמים לא רוצים שהגאולה תבא? (מילא האבות הק', זה אומר שטעם ישראל לא באמת ראוים, ומישהו שם פועל מלמעלה... אבל ר' חייא ובניו - אם תפילה משותפת של ר' חייא ובניו יכולה להאיץ ולקדם מהלכים... אז בשמים גם אמורים לעודד את המתווה הזה? אז למה מסתייגים מזה בשמים??

ושמעתי ביאור נפלא שעונה על שתי השאלות גם יחד:

אכן כן... ר' חייא והבנים שלו אף פעם לא התפללו ביחד!!! זה בחיים לא קרה!!! וגם אין סיכוי בעולם שזה יקרה אף פעם... ולמה לא??

כי זה עקרוני! זה פשוט משיקולי כל תשחית!!! הרי על ר' חייא כידוע נאמר: גדולים מעשי חייא... ר' חייא היה מכתת את רגליו ויורד לעם שבשדות והולך מכפר לכפר ולוקח ששה ילדים, ומלמד כל אחד סדר אחד משהו סדרי משהו... כי לר' חייא אין זמן להמתין עד שכולם ילמדו ששה סדרי משהו... כי הוא יחיד!!! והוא מוכרח כבר להמשיך לכפר השני... ולכן ר' חייא מלמד בד בבד ששה נערים, כל אחד סדר אחר, ואז כל אחד ילמד את כולם את הסדר שהוא יודע... ואז ר' חייא מיד מתפנה לעבור לכפר השני, ומשם לשלישי... וככה ר' חייא היה עושה עבודת נמלים ועובר מעיר לעיר ומשתדל למצות את הזמן בשביל להספיק ללמד כמה שיותר נערים **וכמה שיותר** תורה ובכמה שיותר מקומות... והנה... ב"ה נולדו לר' חייא עוד שני בנים שהם צדיקים מופלגים כמותו... וכעת יש לו תגבורת של פי שלוש בפעילות!!! ר' חייא מגיע עם שני הבנים שלו והם מיד מתפצלים... אתה הולך לכפר הזה ואתה לכפר השני ואני לשלישי... ומלמדים ששה סדרי משהו לששה נערים ומשם מיד ממשיכים לכבוש ולמלא את א"י תורה, כעת קבלת רוק כללי על שיטת הפעילות של ר' חייא ובניו... נו... עכשיו אתה מבין למה בחיים לא יקרה שר' חייא ובניו יתפללו באותו מנין??

כי חבל!! חבל לבזבז שלוש אנרגיות על בית כנסת אחד!! אם אפשר באותו זמן להתפצל לשלושה בתי כנסת... תחשוב: ר' חייא ובניו מגיעים לשבות בעיר תל אביב... נו... מה אתה רוצה שיהיה?? שהם יתפללו באותו בית כנסת?? בחיים לא!!! ר' חייא מיד פותח חפ"ק ויושב עם המפה של העיר ומחלק אותה לשלושה איזורים... כן... אז אני מתפרס על מרכז תל אביב... ולאורך השבת אני אמסור שיעורי תורה ב-15 בתי כנסיות... ואילו אתה בני יהודה... אתה תתפוס את האזור הדרומי... אתה שם תודיע את חוקי האלוקים ואת תורתו... ואילו אתה בני חזקיה... אתה תתמקד בצפון תל אביב בתמרונ קרקעי על כל בתי הכנסיות, ואני רוצה שעד מוצאי שבת נספיק לכתר את כל העיר בכבוד שמים ובהרצת תורה!!! ובכן: ר' חייא ובניו תופסים את שלושת הקצוות, ר' חייא באמצע, יהודה תופס את הקצה הדרומי, וחזקיה את הקצה הצפוני, ומתחילים לבצע 'פשיטה'!!! במשך השבת הם מוסרים שיעורי תורה, פותחים שיעורים חדשים, מלמדים הלכות בישול ולש ובורד... וככה הולכים ומצמצמים פערים, ר' חייא השלים את הפעולה במרכז תל אביב, יהודה לבנתיים התקרב מדרום ה'רצועה' למרכז, וחזקיה מהצפון, ובמוצאי שבת בשעה מאוחרת התאחדה המשפחה, הם סיימו את הסבב בסיפוק... כיתרנו את תל אביב!!! כל תל אביב יודעת שיש בורא עולם וגם יודעים הלכות בישול בשבת... וקדימה לעיר הבאה...

נו... כעת אתה מבין למה אין סיכוי שר' חייא יתפלל יחד עם הילדים שלו??

חבל!!! כל תשחית!!! יש פה קומנדו של זיכוי הרבים בהרצת תורה... חבל לבזבז את שלושת הכוחות האלו על מנין אחד... תמיד כשר' חייא ובניו מגיעים למקום, הם מיד מתפזרים לשלושת הקצוות הכי מרוחקים, והם לא יפגשו עד שהם לא יחזרו למגע ויכתרו את כל העיר בקרבת ה' **אז זהו!!! שזה בדיק מה שאליהו הנביא גילה לרבי הקדוש...**

תדע לך רבי הקדוש!!! אתה יודע מתי תבא הגאולה? ברגע שר' חייא ובניו יגיעו למצב שהם יתפללו ביחד!!! כלומר: ברגע שר' חייא ובניו יצליחו ליצור רצף גמור!!! רצף של 'ויקבלו כככולם את עול מלכותך'! שר' חייא יתחיל בזיכוי הרבים בנתניה!!! יהודה בנו יתחיל במטולה, וחזקיה במקביל באילת... וככה הם ילכו מעיר לעיר וימלאו את כל ארץ ישראל תורה, ברגע שיהיה יצליחו לצמצם פערים ולהתקרב אחד לשני מקצה א"י לקצה... ויווצר מצב ר' חייא הצליח להבעיר את כל תושבי המרכז... יהודה הצליח לרומם ואזרף את ככל תושבי הצפון, וחזקיה את כל הדרום... ואז נוצר רצף שכל ישראל יהיו אחרי ה' ור' חייא ובניו נפגשים ממקום של השלמת כיתור?? אוהו... ברגע שזה קורה... הרי על תפילת מנחה הראשונה שלהם המשיח מגיע!!! זה מה שאליהו הנביא מגלה לרבי... במילים אחרות: אם נאפשר לר' חייא ובניו... שימלאו את כככול ארץ ישראל תורה ועבידנא דלא תשתכח תורה מישראל... המשיח כאן!!! רבי הקדוש מקשיב לאליהו הנביא... אבל רבי הקדוש שומע פה צליל אחר!! רבי הקדוש מבין את הדברים בצורה אחרת לגמרי!!! סו"ס כידוע יש כבר ויכוה ישן ועתיק בין רבי לרבי חייא... עד כדי כך שפעם אחת רבי אפילו נידה את ר' חייא סביב זה... מה היה הויכוה?? רבי חייא היה שונה לתלמידיו בשוק... ר' חייא כבוד שר' מחכה לכככל הילדים שלו!! לשיטת ר' חייא ה' לא מוותר על אחרון נדחי ישראל - האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים... וא"כ טוען ר' חייא: צריך לכתת את הרגלים ולקרב את כולם תחת כנפי השכינה... וממילא גם אם זה כרוך בלהוריד את הרמה ולדרת לשפה של 'עמך'... אין מה לעשות... ה' לא מוותר עליהם!! ולכן ר' חייא יורד לשוק ומלמד גם ברמה של שוק ומקרב את הגאולה... עוד יהודי ועוד יהודי... גדולים מעשי חייא

אבל רבי חולק עליו!!! רבי סובר שבשביל להביא גאולה לא צריך בוחטות של אנשים... האמת היא שעקרונות לא צריך יותר מאחד!!! אבל האחד הזה צריך להיות אחד שאיכפת לו מהרבש"ע כמו אברהם יצחק ויצחק ולכן הגישה של רבי הפוכה ב-180 מעלות... רבי לא מקרב את עמך... רבי נסוק בלרומם ולהגביה את היחידים והשרידים אשר ה' קורא... מי מוכן להיות הכלה הנאמנת ביותר לה' שכל העולם כולו כדאי הוא לא, ושוקל זה כנגד כל העולם כולו... לרבי אין סבלנות לעמי הארץ... ולכדי חרס מלאים באפר... אצל רבי יש כלל: כל תלמיד שאין תוכו כבדו אל יכנס לבית המדרש... אם אין לך מה לעשות אל תעשה את זה כאן... בבית מדרש של רבי הקו הוא שבשביל להביא גאולה לעולם צריך כנישתא חדא!!! קבוצה אחת של עובדי ה' שנאמנים לה' עד הקצה... לא צריך להצמיח את עם ישראל לרוחב!! צריך להצמיח גובה!! וממילא כשאליהו אומר לרבי הקדוש שכשר' חייא ובניו יתפללו ביחד הם יביאו את הגאולה... רבי מתעקש להבין את זה כפשוטו!!! רבי טוען: שאם ר' חייא ושני בניו כ"כ איכפת להם מהרבש"ע עד כדי שהם מוכנים למסור נפשם ולכתת רגליהם בשביל שיוציאו כככולם לעבדך ויקבלו כככולם את עול מלכותך... ברגע שזה כל משאת נפשם של ר' חייא ובניו... אז הם בעצמם - ר' חייא ובניו, יביאו את הגאולה... לא שבזכותם כל כלל ישראל חזרו בתשובה וממילא עם ישראל ראו לגאולה... לא!! לא צריך פה את עם ישראל... מספיק ר' חייא ובניו לבד, הם כמות שהם!!! הנכונות שלהם למענו יתברך שהם מוכנים לקרב את כל ישראל... הם כבר ה-ג' אבות שיכולים להביא את הגאולה... ולכן רבי מתעקש לגייס אותם ספציפית!! נארגן את ה-ג' אבות הקדושים האלו והגאולה מגיע... הם לא צריכים להביא אותם את כל כלל ישראל... נו... מי צודק?? רבי הקדוש או ר' חייא??

מסובך!!! רבי הקדוש צודק... אבל בשמים לא רוצים את זה... רבי הקדוש צודק שמספיק לרבש"ע שלושה יהודים שאיכפת להם מהרבש"ע... והם מוכנים לשים חבלים של ברזל במתניהם ולחזק את כלל ישראל... מספיק לה' שלושה שותפים נאמנים כאלו והמשיח מגיע... אבל מה לעשות שסו"ס אבא שבשמים מרחם על הבנים שלו... ולא מוותר עליהם... והראשון שמסכים עם הרבש"ע זה אותם ר' חייא ובניו... שכל המס"נ שלהם באה לידי ביטוי שהם רוצים להחזיר לאבא שבשמים את אחרון הבנים שלו... אז אבא שבשמים מעדיף את המהלך השני...

ונהיה פה מלחמת כוחות!!! רבי הקדוש הולך עד הסוף עם הדרך שלו... רבי בכח הנשיאות שלו מצווה להביא את ר' חייא ובניו... והנה... תתפללו... ורבי באמת לא טועה... ברגע שר' חייא ובניו נמצאים ביחד... כל היקום מזדעזע ועוד רגע אחד יש פה תחיית המתים... אבל יש פה מישהו שלא שמח עם המהלך הזה!! מי זה? ר' חייא ובניו בעצמם... טאטע זיסער... אנחנו אמנם מתפללים ורוצים גאולה... אבל אנחנו באמצע תהליך עם כמה בנים נדחים שלך... שאנחנו לא רוצים שהם יאחרו את הרכבת... וה' איתם!!! ה' גם לא מוותר על הבנים שלו... ומגיע דוב של אש ומפריד בין הדבקים ור' חייא ממשיך לשים רגל ולהשאיר דלת פתוחה לדופקי בתשובה... יום אחד רבי הקדוש ינצח!!! הויכוה הזה בין רבי לר' חייא, הוא כבר 'מריבה ישנה' בין אברהם אבינו לדוד המלך... גם דוד המלך הוא העיט שיוורד על הפגרים - בדור אחרון שיהיו כמו פגרים... ודוד המלך כבר רוצה לגאול... הוא דורש גאולה... אבל אברהם אבינו כביכול מגרש את העיט... 'וישב אותם אברהם'!!! אברהם רוצה לתת צ'אנס לעוד יהודי... יום אחד דוד המלך וצאצאו רבי הקדוש ינצחו... הם ינצחו את אברהם אבינו ור' חייא... ואולי!!! אולי לא נצטרך לזה... אולי אנחנו נקום ונתחיל לקרב... לקרב קרובים או רחוקים... כל אחד במשבצת שלו... ואז נצליח באמת להשיב לאבא שבשמים את אחרון הבנים שלו... מה שבטוח:

מה שמפריד בינינו לבין הגאולה: זה שלושה אנשים!!! שלושה אנשים שיהיה מאוד מאוד איכפת להם מהרבש"ע ופשוט לקום ולעשות... לקום ולעבור ולחזק ולצרף את הבריות עד שתהיה כל הגולה כמדורת אש...

האם אני הראשון?? לא יודע... אולי אתה... אולי אתה תצליח להוציא אותי מהקפאון... אני כתבתי... ואתה תתחזק... ואז תעורר אותי...

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת כב' חשוון התשפ"ה

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:20	17:11	17:46
16:19	17:09	17:41
16:18	17:09	17:41
16:21	17:12	17:46

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעב דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

המוכיח את חברו לשם שמיים מושכן עליו חוט של חסד

אין ידוע לנו רבות על ימי חורפו של רבי **דב מרדכי** זצ"ל, אמנם תדיר היה מסתגר בביתו ועוסק בתורה. ואף היה תקופה אשר התבודד בעיר צפת, שם נהג בעצמו עניני פרישות מן הבריות. לא אחת היה אומר, כי איננו יוצא כמעט מן ביתו. היות ואינו יכול לסבול ריחות העולם הזה

כל ימיו של רבי **ישעיה חדאד** זצ"ל אחז בפלך השתיקה. ומעידים בניו יבלחט"א, כי בשוכו מהכולל או מבית הכנסת, **החליף מילים** עם זוגתו הצדקנית שתחי', ומיהר ליטול משניות או גמרא. אף גבאי בית הכנסת היה אומר: "קולו של רבנו לא היה נשמע אלה **בדברי תורה** או בתפלה".

כשדואה אדם שדינין שורין עליו יספר משונאיו ויצדיק אותם

פעם הגיע רבי **בישול יחיאל** זצ"ל להנחת אבן פינה למקום תורה ותפילה, וה**נריוו** שהוא יחתום את שורת המברכים, ואף הוא עצמו הכין דרשה. בהגיע העת – סירב! בשוכו לביתו נשאל מדוע חזר בו מדעתו הראשונה, וענה: "הרבנים שדרשו קודם אמרו **בדרשתם** שאין לכאורה מקור בדברי חז"ל לענין 'הנחת אבן הפינה', ואחד ניסה לחפש בית-אב מרבי חיים מוואלוז'ין, ואחד ממקור אחר ברמז, ואני הכנתי דרשה שכולה סביב הזוהר הק' בפרשת תזריע [דף נ] שהוא מקור חשוב לענין הנחת אבן הפינה. **חששתי** שהדרשנים האחרים יכולים להיפגע כשאומר שיש מקור כה חשוב".

על ידי אמונה יהיה לך כח לשבר את עצמך מגאוונה

הגינות

שוויון

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה ואליהו

נכנס פעם לביתו יהודי אשר רבי **דניאל פיש** זצ"ל הבחין בו כי נכשל **בחטא חמור**, הרב פנה אליו ואמר: 'הרבנית אומרת כי כדאי לתקן את המעשים הרעים... הלה החל להתוכח כי לא נכשל, אולם הרב לא השיבו, והחל להתפלל עליו כי **יחזור למוטב**, וינצל מן החטא, ואכן הלה שב בתשובה שלימה.

שח הגה"צ רבי **יעקב חיים סופר** שליט"א: זוכרני היאך היה הצדיק הרב **חשין** זצ"ל רוקד בסוכות בבית הכנסת 'משכיל אל דל' ומרים את מקלו ורוקד והיו עניני הקדושות זולגות דמעות. וכך היה רוקד ובוכה. והיה שר בקול מעורר, נהלל נודה ונהלל, ולכבוד הקמים בהצות הלילה לעסוק בתורה ותפילה נודה ונהלל, וכל הקהל זועק אחריו, נהלל נודה ונהלל, לכבוד שומרי העינים נודה ונהלל, וכן על זה הדרך, והיו מרגשים מתיקות מעין עזה"ב. וידי"נ הצדיק הנסתר **חכם מנחם מנשה** זצ"ל היה בא מיוחד באותו לילה לשמוח עם רבנו זיע"א.

האדם צריך להתרום בהכרת ערך עצמו, לא הכרה של **יהדות וגאונה**. אלא הכרת מעלה וגודל אחריות הרובצת עליו כי הבריאה כולה נבראה עבורו הוא **הציר שמסובב** את הכל, והכל תלוי בבחירתו.

עידורו של רבי **מסעוד סאסי** זצ"ל לצניעות וטהרה הייתה בחשיבות עליונה אצלו, בעניין זה פעל רבות כלפי אותם זוגות אשר באו לבקש כי יפעל **עבורם ישועה**, לא פעם שעמדו לפניו אנשים עתירי נכסים אשר חפצו למסור לידו סכומי עתק במאות אלפים, רק שיפטור אותם מקבלה על שמירת קדושתם וטהרתם, אך הוא סרב וטען לפניהם, הקב"ה עשיר יותר... והוא משפיע אין סוף... ואין הקב"ה חפץ אלא במעשים **ושמירת קדושתם** של ישראל. ובעד זה הוא משפיע עלינו ישועה ממרום.

הנשמה היתידה זוכים לה המשמרים את השבת כדת

נקודה לפה ששמה

כך בדיוק, נראה מי שנתפס לדברים **חסרי מקור**, מי שנאחו באמונות תפילות שמקורן לוט בערפל. אמונתו צריכה להתבסס על דברים ברורים, על מסורת אבות, על סגולות נאמנות, על קרקע **מציאות מוצקה**, זו היא יהדותנו, בה אנו גאים.

בוודאי ובוודאי אין בדברים האמורים כדי לפסול שום סגולה שמקורה **ממקום קדוש**, ממסורת אבות, או מקורות מהימנים, אך בהחלט יש מקום לבדוק האם לא נסחפנו. רבים גם טובים שומרים על סגולות עליהם קראו בגזיר עיתון שעבר מיד ליד, בקנאות, כאילו נאמרה מפיו של רבי שמעון בר יוחאי בכבודו ובעצמו, הם נסחפים אחר כל משב של רוחניות חולפת, ונוהים אה כל פיסת סגולה כמו שהייתה קרש ההצלה האחרון עלי אדמות.

לא זו הדרך, הסגולות למיניהם כבודם במקומם מונח, בתנאי שעברו את חוש הביקורת, נבדקו ועמדו במבחן המסורת, מקורם נמצא מהימן, וגדולים סמכו עליהם את ידיהם, אז נוכל להיות רגועים כי לא נסחפנו, לא נפלנו בפח אותו טמנו לנו רמאים למיניהם בבקשה. אל תהיה גולם. **אל תתפתה בקלות** להאמין בשטויות. (העורך)

תאו

ארנבת וקיפוד נפגשו ביער. החלו שוחח ביניהן. אמר התאו: "מנצח אני את כל אויבי. קרניי אדירות וחזקות הן, ואני לו למי שאנגחו בהן. הכל בורחים למראיהם". אמרה הארנבת: "קלת רגליים אני. וכאשר מתקרב האויב, מיד אני אצה רצה, טסה ונעלמת מן העין". אמר הקיפוד: "ואני, כאשר מתקרב אלי אויב, אני מתקפל ומצטנף והופך להיות כדור מלא מחטים דוקרניות. שום אויב אינו יכול לעמוד מול דקירותי". כך התווכחו זה עם זה.

לפתע הגיחו מביין העצים חיות, ודהרו לעברם. מיד נשאה הארנבת את רגליה וברחה. הקיפוד הצטנף לו, וסימר את מחטיו. והתאו הוריד ראשו, והתקרב במהירות אל החיות כשהוא מזקר כלפיהן את קרניו. נסו החיות, ולא פגעו בהן לרעה. אחרי ימים אחדים שבו ונפגשו. אמרו: "אין כוחו של אחד יפה מכוחו של השני. לכל אחד טבעו שלו, הטבע שחננו הבורא, והוא יפה לו..."

לכל אדם כשרונותיו וטבעיו. שניתנו לו בחסדי הבורא. לפי צרכיו. אין אדם אחד טוב ומוכשר מן השני. כל אחד - ויחודו שלו.

מי ששם ביטחון על הגויים לבסוף לוקחים משלו בעל כרחו

באו לספר לגאון רבי יהודה

צדקה זצ"ל

כי מישוה מדבר בו סרה. השיב הרב: "מחול לו, גם על מה שדבר עלי בעבר גם על מה שידבר עלי מכאן והלאה, הנני מוחל לו כבר מעכשיו..." ולא התענין כלל מי הוא המדבר ומה היו דבריו...

תמיד לפני מצוה או זמן גבוה,

כמו הדלקת נרות חנוכה, ליל הסדר, או אפילו 'סתם' תפילה של יום חול, מעיין בשער הכוונות למהרח"ו כשהוא רבי יצחק רייזמן ז"ל מפטיר בחיך ענוותני - 'ובשנות נעוריו היה הולך בכל לילה אל בית ריעו ועמיתו הגה"צ המקובל הריא"ז מרגליות זצ"ל לערוך עמו "תקון חצות",

והיו לובשין שק ואפר, ובבכויות נוראות היו מתאבלים על צער השכינה וצערן של ישראל.

ובאמת השגחת האמונה

פשוטה היא וכל הקושי בעבודה הוא ההתמדה בכל לא להתעייף אלא עבודה תמידית, ולכן ניתנה לנו התפילה שכולה היא לחיזוק האמונה.

וכן כל התפילות כולם, אמת ואמונה ופסוקי דזמרה הם רק למטרת חיזוק האמונה, וציותה תורה ג' פעמים ביום תפילה שצריכה התמדה ללא הפוגה בעניינים אלו

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

בתחילה רק אדם סר מן הדרך ... הדרך ששלל הקב"ה לעמו ישראל.

מה נקרא לסור מן הדרך? יש חוק גיאומטרי, שני קווים המקבילים זה לזה, אם הם מקבילים באופן סימטרי, לעולם אותם שני קווים לא יפגשו. ולא יתרחקו העידה. והמרחק ביניהם תמיד ישאר שווה.

אבל כאשר יבוא איזה אדם ויאמר, זה לא כל כך נורא אם אני קצת אוזיז אותי העידה. כמה? מילימטר אחד בסך הכל. נכון התחילה זה לא יורגש, אתה לא רואה את זה, אבל אחר כך...

בעבר "הרכבת" היתה הכלי רכב הכי משוכלל בעולם שהעבירה חפצים ונוסעים למרחקים עצומים. עדיין לא היו מטוסים ושאר כלי רכב וגם אוניות עוד לא היו משוכללים, והיה סכנה לנסוע בהם. פעם אחת "שאלה" הרכבת את העולם:

אתם אומרים שאני הרכב שאפשר להפיק ממנו את מלוא התועלת, אם כן אני לא מבינה אתכם מדוע אתם לוקחים אותי וכובלים אותי בתוך שני פסי ברזל ואין לי שום אפשרות להשתחרר מהם ימין או שמאל. למה אתם עושים לי כך? למה אין לי חופשיות? "עונים" לה העולם: אוי רכבת טיפשה, כל מעלתך נובעת רק בגלל שאת נמצאת בשני פסים אלו. אז אפשר להפיק ממך את התועלת המירבית, ברגע שתסטי מן הקו, תהרסי עולם ומלואו מהכובד והעוצמה שלך. התורה לא ניתנה כדי לצער את עם ישראל, אלא רק לטובתם ולטובת כל העולם כולו. כמאמר רבי חנניא בן עקשיא: "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך, הרבה להם תורה ומצוות".

ענת עלם לבל בית ישראל

ילד לאבא קמצן בא וסיפר

לו איזה מעשה חכם הוא עשה ולהתגאות במעשיו, הוא בא לאבא שלו ומספר לו אבא היום במקום לעלות לאוטובוס חסכתי 5 שקל ורצתי אחריו עד לבית הספר.

אז האבא אמר לו: לא טוב עשית! אם היית רץ אחרי מו...

בית נאמן בישראל בנימין ורינת מקייטן ה"ו

עוד בהיות רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל בגיל 25 ראו פעמים רבות כי בעת שהגאב"ד רבי עזרא עטיה זצ"ל חוזר מהכותל היה הולך לבית המדרש 'באר שבע' בשכונת בית ישראל בכדי ללמוד עם תלמידו אהובו רבי בן ציון זצ"ל והיה אומר למלויו: חוזר אני מהכותל המערבי ללמוד עם הכותל המזרחי.

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

מי שמורה את דרך האב לרשעים הקב"ה מצדיק אותו בדין

אבל בעיקר ההשגחה אחת היא שהקב"ה משגיח בכל רגע על כל אדם בפרטיות עניו, והכל גזירה מאת המקום יתברך ואין שום דבר הנעשה בעולם ללא גזירה, ורק רצון הגזירה ואופן מעשיה נחלקת לפי רצון הקב"ה וכללי הנהגתו השווים לצדיקים ולשאינם ראויים ומ"מ הכל עובר תחת השגחתו יתברך.

נתבונן הסנדלר. סנדלר אינו מייצר נעליים כדי שאנשים לא ילכו יחפים, הוא מייצר נעליים לפרנסתו. אך הקב"ה סובב כך, שמה שהוא עושה לפרנסתו יועיל לאנשים, שתהיינה להם נעליים. במלמדים, האמת היא שמלמד צריך לעשות מלאכתו לשמה - "מצווה על כל חכם ללמד", "אמת קנה ואל תמכור". אבל בכל זאת, איננו מלאכים. אדם מתחיל ללמד בגלל כורח של פרנסה. זה אינו דבר פסול, "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה" - זה יגיע ל"לשמה".

אם לומד ואינו חוזר תמיד בכדי שיזכור תמיד כל מה שלומד אינו אלא רמיה כי לא ישאר בידו מאומה.

שבט קניבלים מחליט לעבור לעיר הגדולה ומגיע לעבוד בחברה גדולה בישראל, המנכ"ל שיוודע שהם קניבלים מזהיר אותם ואומר להם: יש לכם פה תנאי עבודה מצוינים, יש לכם משכורות גבוהות וכל מה שתבקשו, אבל אני דורש מכם שלא תאכלו אף אחד בחברה הזאת, ראש השבט מסכים ולוחץ את ידו, לאחר 3 חודשים של עבודה במקום מכנס המנכ"ל את כל השבט של הקניבלים לשיבה חשובה ואומר להם: אתם עובדים מצוין אני מאוד מרוצה, אבל מישוה מכם ראה את המנקה שלנו?! אז מנהיג השבט מבטיח לו לעשות בירור ולחזור אליו עם תשובה תוך כמה ימים, איך שהמנכ"ל יוצא מנהיג השבט מסתובב בזעם לעבר הקניבלים ושואל: מי?! אחד מהם אומר לו שהוא אשם ומקבל על עצמו את האשם, אז מנהיג השבט אומר לו: אנהנו עובדים כאן כבר שלושה חודשים, אכלנו יועצים, סמנכ"לים, מנהלי שיווק וסוכני מכירות ואף אחד לא הרגיש, למה היית צריך לאכול את המנקה אז

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לולוה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חכם יהודה בן חנה פתניא, חנה בת אסתר דמגי יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה

כשכואב

מתפללים
גם עבור אחרים
שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע

כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה

וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל

כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

נא האשיכו
להתפלל עבור
השם אותו הנכבד
אקבלים לפחות
30 יוק!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני החיוב הכינו את השם לתפילה

חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:

02-6325070

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

**שירות
מהיר
ואיכותי**

**משלוחים
לכל חלקי
העיר**

תחדדות נעים

את ההזמנות תשאירו עלינו...

1,000 הזמנות + 200 הזמנות קטנות לחתן או לכלה + מדבקות "מזל טוב"

במחיר מיוחד של 600 ש"ח בלבד!

(אפשרות לעיצוב בתוספת מחיר, ניתן לקבל קטלוג דוגמאות במייל)

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

קצת כסף / מאות / חזרות / מקצים / למופע / מהמחיר / מלימון / דפוס / ספידי!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 89,57,52,51,16,9,3 >>